

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Cell 5715.072

Cell 5415.872

Harvard College Library

FROM

Mrs. D. R. Jones

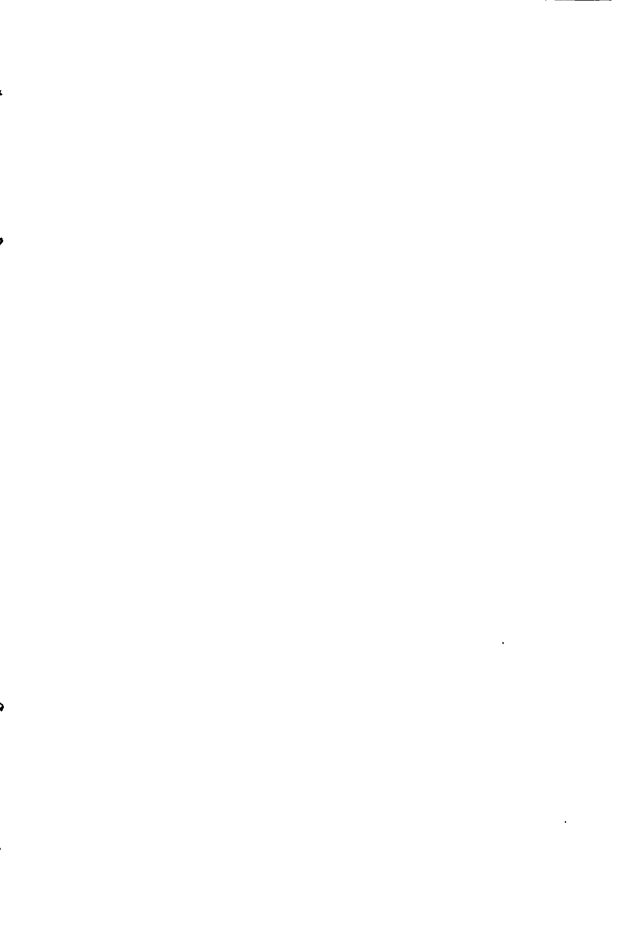
.....

.....

.....

LLYFR HYMNAU

Y

METHODISTAID CALFINAIDD;

CYHOEDDEDIG TRWT AWDURDOD

CYMANFA GYFFREDINOL Y CYFUNDEB YN NGHYMRU.

YN NGHYDAG

ATTODIAD,

DAN OLYGIAETH

Y Parch. HOWELL POWELL, Efrog Newydd;

A

J. EDWARDS (Eos Glan Twrch,) Rome, E. N.

EFROG NEWYDD:

ABGRAFFWYD A CHYHOEDDWDYD GAN C. HUGHES.

1872.

LLYFR HYMNAU

I

METHODISTIAID CALFINAIDD;

CYHOEDDEDIG TRWY AWDURDOD

CYMANFA GYFFREDINOL Y CYFUNDEB YN NGHYMRO.

YN NGHYDAG

ATTODIAD,

DAN OLYGIAETH

Y Parch. HOWELL POWELL, Efrog Newydd;

A

J. EDWARDS (Eos Glan Twrch,) Rome, E. N.

EFROG NEWYDD:

ARGRAFFWYD A CHYHOEDDWYD GAN C. HUGHES.

1872.

- Celt 5415.872

- ~~Call 5410 872~~

Mrs. D. R. Jones

RHAGYMDRODD.

Un o'r ymarferiadau crefyddol mwyaf dyrchafedig a nefolaidd ydyw canu mawr i Dduw. Yma y mae yr enaid ger bron Duw, yn y teimlad o lwyr ymddibyniaeth arno, a hollol rwymedigaeth iddo, yn cyfiwyno iddo syniadau a theinladau ei galon, mewn geiriau a seiniau priodol. Ac nid oes gofwg harddach dan y nefoedd na thyrfa yn ymuno yn y gwasaeth ardderchog hwn. Nid oes eisiau treulio amser i ddangos y lle mawr sydd yn perthyn i'r gwaith hyn fel rhan o wasanaeth y cysegr, nac i egluro y cysylltiad agos sydd wedi bod rhwng canladaeth grefyddol a'r diwygiadau grymus a gymerasant le yn mhob oes. Gyda bod y Diwygiad Protestanaidd yn cychwyn, yr oedd yn rhaid cael offerynolaeth nerthol "salmau a hymnau, ac odiau ysbrydol" i'w lodaenu. Yr un modd y bu gyda'r Diwygiad Methodistiaidd yn Lloegr a Chymru, a'r America. Nid oes dafod a fedr ddesgrifio y nerthoedd fyddent yn cydfyned â chanu Hymnau Williams o Bant-y-celyn, na'r effeithiau dalonus a gafodd hynny yn y wlad. Canu mawr felly, y mae yn ddiameu, sydd wedi bod yn un o'r moddion mwyaf effeithol yn sefydliad a chynydd ein cyfundebydd ni. Y mae y fath gysylltiad, yn wir, rhwng canu mawr a sefyllfa crefydd, fel yn mha le bynag y ceir y naill yn farwaidd, ceir y llall felly hefyd; ac o'r ochr arall, os bydd y naill yn llewyrchus a bywiog, bydd y llall felly hefyd. Nid ydyw hwn yn syniad newydd i'r Methodistiaid Calfinaidd; y maent wedi gweithredu arno i fesur trwy y blynyddoedd. Wrth weled, pa fodd bynag, fod galwad am ymdrechion adnewyddol gyda'r gwaith, ac wrth ystyried yr anfanteston yr oeddid yn llafurio danynt gyda gofwg ar Lyfrau Hymnau, ac yn enwedig yr anghyfleudra a godai oddi wrth fod gwahanol gasgliadau yn cael eu defnyddio gan y cyfundebydd yn Nghymru a threfydd Lloegr, barnodd y Cymdeithasfoedd mai angenrheidiol oedd cael un Llyfr Hymnau a'f wasanaeth yr holl gyfundebydd, ac i fod yn

RHAGYMADEUDD.

elddo iddo. Y llyfr hwnw ydyw y gyfrol a gynygir yn bres-enol i'r cyhoedd. Ymgwymerwyd â'r gwaith gan nifer o weinidogion yn y Gogledd ac yn y Deheu, ar gais y Gym-anfa Gyffredinol, a dygir y casgliad allan dan awdurdod y Gymanfa hono.

Y mae yr adran gyntaf o'r casgliad yn gynwysedig o Salm-au, wedi eu dethol yn hollol allan o waith yr Archddiacon Prys. Buasai yn dda gan y casglwyr pe gallasant roddi chwaneg o waith ardderchog yr archddiacon; ond cafwyd fod anwastadrwydd y mydr a'r acen yn rhwystr anorfod i wneyd hyny; ac nid oeddynt yn ewyllysio newid llawer ar ei waith, na'i gymysgu â gweithiau awdwyr eraill. Hyderir y gellir esgusodi y cam acenion a geir yma ar gyfrif rhagor-oldeb y syniadau.

Y mae yr ail adran yn cynwys Hymnau. Yma yr oedd gan y casglwyr amryw bethau i'w cadw mewn golwg. Un peth ydoedd, fod yr Hymnau a ddewisid yn hollol ysgryth-yrol ac efengylaidd o ran syniadau a theimladau. Rhoddent y lle blaenaf a phwysicaf i hyn. Ac felly, er fod y casgliad yn cynwys llawer o Hymnau ag ydynt yn sefyll yn y dos-barth uchaf fel barddoniaeth, rhoddwyd lle i rai, nid ar y cyfrif hwnw, ond yn hytrach, ar gyfrif eglurder ac ysgryth-yroldeb eu syniadau, ac ar gyfrif yr ysbryd a'r teimlad dwys, efengylaidd, a gwresog sydd ynddynt.

Peth arall a gadwent mewn cof oedd amrywiaeth a chyf-oeth. Barnent y dylasai y casgliad fod yn cynwys yr holl hymnau da a geir yn y llyfrau a arferid genym yn flaenorol. Y mae canladaeth grefyddol yn cymeryd i fewn bob math o deimlad sydd yn cael ei enyn yn mynwes dyn ar y ddaear yn yr olwg ar wrthddrychau a gwirioneddau crefydd. Bu rhai yn dal mai afresymol oedd canu edifeirwch, galar, hir-aeth, a gweddi, ac na ddylesid canu dim ond oedd yn cyn-wys mawl uniongyrchol i Dduw. Ond y mae y syniad hwn yn anghywir, yn gymaint a'i fod ar sail rhy gul; ac nid yw y rhai sydd yn ei goledd wedi edrych yn ddwfn i'r mater,

RHAGYMDRODD.

onid è buasant wedi gweled fod edifeirwch a galar am bechod, a dymuniadau ar Dduw am gymhorth a gwaredigaeth, yn cynwys hanfodion mawl. Ni ddaethai yr un pechadur byth i alaru ger bron Duw, nac i ofyn y ffafr leiaf oddi ar ei law, oni ba'i fod ganddo feddwl mawr a pharchus am dano. A syniad parchus, uchel am Dduw yw gwreiddyn mawl. Ac y mae yn ddiâu fod dwt'n edifeirwch ac ymostyngiad yr enaid yn cynwys yn fynych fwy o fawr na'r geiriau mwyaf canmoliaethus. Yn unol â'r golygiad hwn, gwelir yn y casgliad presenol fwy o Hymnau yn cynwys amrywiol broffadau y credinwyr nag a geir mewn un casgliad arall yn yr iaith.

Barnent, yn mhellach. mai doeth oedd rhoddi y Salmau a'r Hymnau fel eu gadawyd hwynt gan eu hawdwyr, heb ond ychydig iawn o gyfnewidiad. Nid oeddynt yn barnu fod ganddynt hawl i newid meddyliau yr awdwyr mewn un modd, nac ei fod yn ddoeth nac yn angeurheidiol newid ond ychydig ar eu geiriau. Yn hytrach na newid meddyliau yr awdwyr, gwell, yn eu barn hwy, oedd gadael yr Emynau neu y penillion allan; ac felly y gwnaed. Wrth sylwi ar y gwahanol gyfnewidiadau a wnaed, nid ydynt yn gweled fod ond ychydig, os dim, wedi ei enill, ond fod llawer iawn wedi ei gollu. Mewn llawer o amgylchiadau, y mae meddyliau gweiniad a gwaelion wedi eu rhoddi yn lle rhai cryfion a phrydferth; ac mewn llunaws o amgylchiadau, ceir gweddillion gwanaidd o'r meddyliau wedi eu cadw, tra mae eu nerth a'u bywyd wedi ehedeg ymaith. Enillir yr hyn a eiwir yn fwy o gywirdeb, ond collir nerth a bywyd: ac aberthir iaith fywiog, danllyd, enaid ag oedd yn lloegi gau wres ei feddyliau, am frawddegau oerion, sychion, y mân reolau. Ni wnaed yn y casgliad hwn ond newid rhai geiriau, a newid trefn rhai eraill, pan y gwelid fod hysg yn ddymunol, ac yn alluadwy heb niweidio y synwyr. Y mae y llyfr yn cynwys felly, nid yn unig y meddyliau a fu yn rhoddi miloedd o saint Duw ar dân, ond hefyd yr hen ym-

RHAGYMAURODD.

adroddion eneidiedig ag sydd wedi eu sancteiddio gan brofiadau yr hen bererinion, ac wedi eu cysegru gan gawodydd mawrion o wllth y nefoedd. Ni farnwyd yn angenrheidiol ysgoi yr ymadrodd "i maes," a geir yn fynyeh yn Hymnau Williams; o herwydd y mae ymadroddion o'r un ffurf yn hollol arferedig yn y De a'r Gogledd; megys, "i lawr," "i fyny," &c. Ni thwybiwyd fod galwad chwaith am adael allan y fath eiriau ag "abl," "ildio," "ffeindio," "ffrynd," &c.; o herwydd y mae llunaws mawr o eiriau cyffelyb yn arferedig yn mhob parth, a chan yr ysgrifenywyr mwyaf chwaethus. Ceir yn rhai o Hymnau Williams a Mrs. Anne Griffiths, ac yn Hymn anfarwol Mr. Charles o'r Bala, rai llinellau rhy hirion; ond nid oeddys yn gweled fod modd i'w byrhau heb i hyny anafu y synwyr neu y telmlad. Gydag ychydig o ystyriaeth, bydd yn hawdd eu canu fel y maent.

Yn y drydydd adran rhoddwyd ychydig o Hymnau Saesneg at wasanaeth cyfarfodydd a gynelir yn achlysurol yn yr iaith hono mewn addoldai Cymreig.

O herwydd nad oes ond ychydig o Hymnau goreu y Cymry mewn ffurf athrawiaethol, barnwyd mai gwell ydoedd peidio ceisio gwneyd dosbarthiad arnynt yn nghorff y llyfr, yn mhellach na'u gosod dan ychydig o brif benau cyffredinol. Hyderir y bydd y dosbarthiad hwn, yn nghyd a'r Mynegai mwy manwl i'r materion, y Mynegai i'r cyfeiriadau ysgrythrol, a'r Mynegai i'r llinell gyntaf o bob penill, yn gweinyddu pob cymhorth a hwyliudod ag a deirmlir yn angenrheidiol. Tuag at gynorthwyo yr arweinyddion canu, barnwyd y byddai yn fanteisiol rhoddi enw a rhif un neu ddwy o donau priodol gyda phob Emyn. Yn nechreu y llyfr, ceir ychydig o Salmau o'r Beibl Cymraeg, i'w canu fel y maent. Gwelir nad oes yn y llyfr ond ychydig o Hymnau at wasanaeth plant, i'w canu yn yr Ysgol Sabbothol, ac mewn cyfarfodydd eraill. Y rheswm am hyny ydyw, fod y caegiwyr wedi penderfynu dwyn allan llyfr bychan arall i'r perwyl hwnw yn neillduol.

KHAGYMADEBODD.

Wrth gyfiwyno eu gwaith hwn i'r wlad, nis gall y casglwyr lai na mynegu awyddfryd cryf am weled y rhan hon o waith yr Arglwydd yn cael sylw adnewyddol, a mwy o ofal am dano nag erioed, yn enwedig yn mysg y cyfundeb y maent yn perthyn iddo. Byddai yn ddymunol i'n gweinidogion, ein pregethwyr, a'n diaconiaid wneyd eu hunain yn gyfarwydd yn y Llyfr Hymnau. Wrth ddarllen yr Hymnau godidog a geir yn y casgliad hwn—hymnau nad oes eu gwell, na chyfoeth mwy o honynt, gan un genedl, nis gallai y casglwyr lai na gofidio wrth weled mor ychydig o honynt sydd yn arferedig yn ein cynulleidfaoedd. Hyderwn y bydd mwy o honynt o hyn allan yn cael eu defnyddio. Yn lle ymfoddloni ar ychydig o benillion, cloddier allan, a dyger at wasanaeth crefydd yn ein gwlad, y cyfoeth o farddoniaeth grefyddol sydd yn drysoredig yn ein hen hymnau ardderchog. Dyger hwynt i arferiad yn ein teuluoedd hefyd, a dyger y plant i'w canu yn y gwasanaeth teuluaidd. Hyderir y bydd i bawb yn gyffredinol geisio copi o'r llyfr hwn. * * *

* * Ac yn chwanelog at geisio y llyfr, byddai yn dra ddymunol gweled plant a phobl ieuanc ein cynulleidfaoedd yn trysori llawer o'r hymnau hyn yn eu côf. Ofnir fod yr hen arferiad ganmoladwy o ddyagu hymnau yn myned i golli; ac nad ydyw pobl ieuanc yr oes hon yn ystorio eu côf â dim gwell yn eu lle.

Taer weddi y casglwyr ydyw, ar na byddo eu "llafur yn ofer yn yr Arglwydd;" ac ar iddo fod dan fendith i gynorthwyo Seion Duw i wneyd ei foliant ef yn ogoneddus.

Chagfwr 12fed, 1889.

RHAGYMADRODD

TR ARGRAFFIAD AMERICANAIDD.

DICHON yr ystyrfa ambell un o ddarllenwyr y llyfr hwn mai gorchwyl aniolchgar ac afreidiol ydyw cynyg yr Attod-
iad hwn at gasgliad o hymnsau o waith gweinidogion mor
alluog ag sydd wedi bod yn dethol ac yn trefnu llyfr at
wasanaeth y Cyfundeb yn yr Hen Wlad. Ond nid fel gwell-
iant i'r eiddynt y mae yr anturiaeth, eithr yn hytrach fel
ychwanegiad, a'r angen am dano yn cyfodi oddi ar ansawdd
yr achos yn ein mysg ni fel cenedl, a Threfnyddion Calfin-
aidd yn yr Unol Dalaethau.

Yn gymaint a bod llawer o benillion wedi eu gadael allan
gan ein brodyr yn Nghymru ag sydd mewn ymarferiad
cyson genym ni, a'r rhai hyny yn gyfansoddiadau llawn
teimlad a phrofiad Cristionogol, ac yn cynwys chwaeth dda
parth geiriau a barddoniaeth fel y buasai bron yn ofer cynyg
llyfr hymnsau at wasanaeth ein heglwysi, heb eu bod yn
gynwysedig ynddo; o herwydd cyneindra ein corau a'n cyn-
ulleidfaoedd â hwy, yn nghyd a'u cyfaddasrwydd i'r tónau
ag sydd mewn ymarferiad genym, a chymaint o'r enciniad
yn y cyfansoddiad o honynt ac o effaith wedi bod yn dilyn
eu harfer yn gyhoeddus, fel y mae llawer yn cofio gweled
cynulleidfaoedd yn ngwlad ein genedigfaeth yn ysgwyd fel
coedwigoedd dan y dylanwad.

KHAGYMADEBODD.

Mae hefyd yn hyn o ddoesbarthiad rai penillion o gynyrch-
iad awdwyr Americanaidd, pa rai ag y sydd wedi dyfod i
arferiad lled gyffredin yn ein Hyagollion Sabbothol, ac
mewn cyrddau eraill ag yr edrychid ar y llyfr yn dra diffyg-
iol hebddynt. Barnasom hefyd ei fod yn briodol i ni
gael adran Ddirwestol at wasanaeth ein Cyfarfodydd Dir-
westol.

O dan ddylanwad y syniadau uchod yr ydym yn dodî yr
Attodiad hwn at y llyfr, gan hyderu y bydd iddo gyfarfod â
chydysniad a chymeradwyaeth ein brodyr yn gyffredinol
drwy y Talaethau.

Rhodddwyd yr Attodiad o flaen yr Hymnau Saeson-
eg, er mwyn i'r rhai Cymraeg oll fod yn agosaf i'w
gilydd.

Ein dynuniad diragrith ydyw, ar iddo fod dan fendith,
ac yn gymorth er peri adfywiad yn ein cynulliadau i gyf-
lawni yr ordinhad bwysig o ganu mawl "â'r ysbryd ac
â'r deall."

Ydym yr eiddooh yn efengyl Crist,

HOWELL POWELL,

JOHN EDWARDS.

Mai 1af, 1871.

OYFARWYDDIADAU.

RHODDIB YR YCHYDIG NODIADAU HYN, NID FEL RHEOLAU, OND FEL AWGRYMIADAU A ALLANT FOD O WASANAETH GYDA GOLWG AR DREFN AC EFFEITHIOLRWYDD YN EIN CANIADAETH GREFYDDOL.

Gwneler defnydd bob amser o'r Llyfr Hymnau; nid yn unig yn y bregeth, ond hefyd yn y cyfarfod gweddi, yn y cyfarfod eglwysig, ac yn y gwasanaeth teuluaidd.

Noder rhif yr hymn cyn dechreu ei darllen; ac ar ol ei darllen, rhodder adeg i'r gynulleidfa i godi ar eu traed.

Coded y gynulleidfa ar unwaith yn yr adeg hono, ac nid y naill ar ol y llall, pan y byddo eraill wedi dechreu canu.

Wedi i'r Llyfr Hymnau ddyfod yn gyffredinol trwy y gynulleidfa, byddai yn ddymunol mabwysiadu trefn arall:— Ar ol i'r hymn gael ei darllen drosti, yna caner hi gan y gynulleidfa, o'i dechreu i'w diwedd. O herwydd prinder llyfrau, ac anallu i ddarllen, y dechreuwyd yr arferiad o roddi penill allan bob yn ddwy linell. Wedi i'r achos gael ei symud ymaith, nid da ydyw cadw i fyny arferiad ag sydd yn tueddu i wneyd y gwasanaeth yn aneffeithiol.

CYFARWYDDIADAU.

Rhodded y gynulleidfa sylw manwi i amser ac arddull yr arweinydd, gan edrych arno fel *arweinydd*, ac nid "dechreuwr canu" yn unig.

Taler sylw i'r syniadau a genir, gan ymdrechu ymweithio i'w hysbryd, a'u canu gyda'r amrywiaeth nerth ac anaawdd llais a fyddo yn briodol. Hyn yw canu "â'r deall."

Ceir yn y llyfr rai geiriau unsill, y rhai y mae y mesur yn galw am eu canu yn ddwysill; megys, pobl, ffafr, temlofn, &c. Yn yr amgylchiadau hyn, rheol y Gymraeg ydyw rhoddi y llafariad sydd yn y gair i ffurfio yr ail sill hefyd; megys, pobol, ffafar, temel, ofon, &c.; a hon yw y ffordd briodol i ganu y cyfryw eiriau pan yn ddwysill.

Cynahier cyfarfod i gorff y gynulleidfa i ymarfer mewn caniadaeth gynulleidfaol bob wythnos, neu bob pythefnos, fel y byddo y cyfleusdra.

Y mae enwau a rhif y tŷnau wedi eu cymeryd o'r *Llyfr Tonau Cynulleidfaol*: dynoda Y yr *Ychwanegiad*. Pan y ceir sill yn nechreu llinell yn gwneyd y llinell hono yn rhy hir yn ol y mesur, caner y sill gyntaf ar y sain gyntaf o'r dŷn. Ceir dwy dŷn yn yr *Ychwanegiad*, sef "Esther" a "Dolwar," wedi eu cyfaddasu i gyfarfod â'r amgylchiadau hyn, y rhai a gyfarfyddir mor fynych yn Hymnau Mrs. Anne Griffiths.

MYNEGAI I'R ADNODAU.

20	11.....	173	82	1, 2.....	744, 745, 768
23	19.....	362	82	7.....	564, 812
	DEUTERONOMIUM.		83	9, 11.....	103
32	12.....	794	84	.....	129
34	1—4.....	441	84	7—22.....	285
	JOSUAH.		85	3, 4.....	474
3	13.....	636	86	7, 8.....	872
3	17.....	902	89	12.....	815, 816
6	20.....	483	40	6—8.....	426, 427, 428
	1 SAMUEL.		42	2.....	807
3	18.....	105	42	3.....	808
	2 BERNHINOEDD.		46	.....	114, 122, 719
20	2, 3.....	830	48	1, 2.....	374
	ESTHER.		50	10, 11.....	105
4	16 }	295	53	.....	386
5	2 }		61	3.....	194
	JOB.		62	6, 7.....	237
18	3.....	103	66	12.....	828
19	25.....	339	68	31.....	491
23	10.....	835	72	.....	451
	SALMAU.		72	17—19.....	225
1	3.....	497	73	25—28.....	127, 128, 161
3	1—3.....	545	77	19.....	119, 832
13	.....	494, 500	78	14—16.....	653
16	5.....	106, 532	84	1, 2, 3, 10.....	389
16	11.....	552, 553	89	26.....	109
17	6, 7.....	650	89	33, 34.....	125
17	15.....	643	90	1, 2.....	102
18	1—6.....	554	91	.....	142
18	29.....	790	91	4.....	208
19	10.....	363	93	4.....	607
19	12.....	540, 754, 785	97	1.....	466
20	.....	290	102	2.....	582
23	1—4.....	599	103	8.....	237
23	4.....	598, 858, 859, 861, 862	103	20.....	10
25	11.....	535	107	1, 2.....	115
27	4, 5.....	542, 837	119	41, 42.....	562, 562
27	9, 10.....	606	119	49, 50.....	358
27	13, 14.....	575	119	105, 106.....	358
			122	3, 4.....	467
			130	6.....	511
			132	13, 14.....	925
			136	10—26.....	627
			136	23.....	804
			136	1—16.....	105
			148	1—13.....	106
			149	2.....	596

MYNEGAI I'R ADNODAU.

DIARBUON.			
8	22.....	31	35 10.....876, 904
8	34.....	611	40 11..... 101
9	1—5.....	397, 718	42 1, 6, 7..... 328
16	15.....	632	42 8..... 195
17	17.....	167, 319	42 7, 8..... 123
18	10.....	194	42 21..... 385
			43 1.....118, 858
			43 2.....166, 638
			43 5, 7.....468, 472
			44 24..... 118
			45 1, 2.....474, 660
			45 18..... 118
			45 24, 25..... 184
			46 10.....101, 103
			49 22, 23..... 481
			51 9..... 928
			52 13..... 485
			53 3—5.....228, 433
			53 5.....209, 305, 439
			53 11..... 489
			53 12..... 201
			54 10..... 101
			61 1..... 226
			62 10..... 490
			63 1.....224, 229, 401, 415
			64 6..... 679
			65 1..... 375
			66 23..... 933
			JEREMIAH.
			31 3.....117, 189
			31 31.....37, 101
			33 20—26..... 101
			50 4, 5..... 491
			GALARNAD.
			3 24.....116, 117, 647, 648
			3 26..... 508
			3 27..... 369
			3 29..... 799
			3 33..... 103
			ESRAHEL.
			16 6..... 163
			34 15, 25..... 101
			37 9..... 926

MYNEGAI I'E ADNODAU.

47	1.....289, 295, 343, 376, 377, 399, 479	27	26-37.....147, 148
	DANIEL.	27	45-54..... 314
2	34, 35..... 491	27	57..... 315
3	24, 25..... 831	28	18..... 214
9	4..... 115		MARC.
	HOSKA.	15	34..... 168
2	14, 15..... 838		LUC.
	JONAH.	1	35..... 238
2	2-7..... 822	2	9, 15.....296, 912
	MICAH.	7	16..... 221
6	7, 8..... 231	14	16, 17.....349, 350
7	18, 19..... 124	14	17..... 405
	HABACUC.	14	21, 22..... 382
3	2..... 365	15	11-24..407, 408, 692, 798
3	18.....778, 779, 797	16	13, 14.....348, 352
	ZECHARIAH.	18	13.....199, 621, 622, 625 637, 740
13	1.....229, 256, 257, 442, 444, 447, 448	19	16-18..... 418
	MALACHI.	22	19..... 429
3	6..... 125	22	41-44..... 235
4	2..... 489	22	41-71 } 419, 420
	MATHEW.	23	1-47 } 419, 420
1	20, 21..... 238	23	33..... 306
1	21..... 219	23	42..... 652
3	11..... 352	24	26..... 316
5	8..... 581	24	29..... 499
5	13..... 924		IOAN.
6	9-13..... 109	1	14..... 271
6	20..... 601	1	41..... 318
6	25-34..... 520	3	14, 15..... 803
7	24, 25..... 620	3	16.....139, 248, 249, 400
11	28..... 404	4	14..... 445
11	29, 30..... 717	5	29..... 850
18	11-13..... 218	5	39.....,.....556, 559
19	14..... 443	10	1-27..... 144
22	4, 9, 11..... 438	10	11..... 323
24	14.....463, 464	10	28..... 364
25	31-34.....845, 863	11	25, 26..... 841
26	26-28..... 417	12	24..... 480
26	37-75 } 419, 420	14	19..... 655
27	1-54 } 419, 420	15	13.....331, 392, 333, 334
27	9..... 228	19	30.....185, 186, 187, 304
		19	34..... 784
		20	15, 17..... 273
		29	34, 37.....314, 330

MYNGBAI Y'R ADNODAU.

ACTAU.

2	24, 25.....	229
2	37, 38.....	355
4	12.....	269, 298, 675

RHUFENIAID.

4	25.....	235
5	1.....	530
5	5.....	176
5	6—8.....	159
7	24.....	533
8	9.....	353, 761
8	22.....	802
8	28.....	498
8	31.....	588
8	32.....	229
8	33.....	116
8	34.....	201, 432
8	37...267, 283, 598, 734, 786	
11	26, 27.....	476

1 CORINTHIAID.

1	30.....	192, 210, 211, 212
2	9.....	574
2	9—16.....	685, 686
3	6—9.....	367
3	16.....	353, 354
3	23.....	599
7	29—31.....	857
13	12.....	889, 890
13	12, 13.....	902, 910
15	4.....	934
15	20, 23.....	272
15	25.....	214
15	42, 43.....	849
15	55.....	865
15	57.....	780

2 CORINTHIAID.

2	18.....	855
4	6.....	1 113
4	16—18.....	649, 650, 818 823, 824
4	18.....	537, 777, 801, 864
6	1.....	887, 888

5	10.....	842
5	20.....	460

GALATIAID.

4	4.....	394
4	14.....	619, 796

EPHESIAID.

1	7.....	143, 256, 258, 326
2	1.....	531
2	4—7.....	121
2	14.....	453
3	9—11.....	287
3	11, 12, 21.....	156
3	19.....	591
4	21.....	113
6	10.....	171, 541, 775

PHILIPPIAID.

1	21.....	174, 543, 754
1	23.....	506, 672, 587, 613 752, 877
2	6—11.....	317
2	9—11...216, 217, 223, 269	
3	8.....	568, 569
3	8, 9.....	619
3	10.....	538, 539, 726, 738 746, 748, 800
3	11.....	760
3	20...548, 906, 707, 908, 909	

COLOSSIAID.

1	15—19.....	102
1	19.....	600
2	15.....	177
2	23.....	378
3	1, 2.....	586, 590, 592 600, 728, 773
3	3.....	729, 791

1 THESSALONIAID.

4	14.....	842, 852
---	---------	----------

1 TIMOTHEUS.

1	15.....	759
2	5.....	288

MYNEGAI I'R ADKODAU.

3	16.....	196
4	8.....	395

2 TIMOTHEUS.

1	9.....	103
2	11, 13.....	609, 610

TITUS.

2	11.....	370
---	---------	-----

HEBREID.

2	9—14.....	234
2	14, 15.....	152, 236
4	3.....	624
4	9.....	806
4	15.....	195, 301
4	16.....	199, 200
6	17.....	101
6	18.....	825
6	19.....	836
7	25.....	259, 329
8	9, 11, 12.....	101
9	3—15.....	416
9	11, 12.....	200
9	14.....	250, 254, 297, 303
9	26—28.....	245
10	4.....	250
10	4—10.....	327
10	19, 20.....	166
11	.....	608
11	1.....	528
11	7.....	393
11	10.....	805
11	13, 14.....	639
11	16.....	868, 903
11	27.....	774
12	1, 2.....	412, 604, 663
		810, 813, 834
12	10, 11.....	809, 811, 820
		821, 834
13	6, 8.....	663, 639, 640
13	8.....	630
13	14.....	817

1 PEDR.

1	2.....	104, 120
4	7.....	853

1 IOAN.

1	3.....	558, 732
1	7.....	251, 289
2	1, 2.....	128, 149, 150, 154
3	2.....	905
4	19.....	437, 578
5	7.....	104

DADGUDDIAD.

1	5.....	913
1	6, 7.....	848
1	13.....	901
2	17.....	163, 323
3	10—12.....	650
3	21.....	214
4	8—11.....	216, 217, 223, 306
5	.....	413
5	5—14.....	159, 269
5	9.....	188, 189
5	9—14.....	897, 898
5	12, 13.....	364
7	9, 10.....	878, 879, 880, 882
7	9—12.....	914
7	9—17.....	896, 919, 920
		921, 922
7	13—17.....	861, 870, 871
7	14.....	847
7	14—17.....	894, 895
11	15—17.....	175
11	17.....	481
14	1—3.....	915
74	6.....	486
14	13.....	844, 875, 886
18	2.....	479
18	21.....	455, 456
19	7, 8.....	884, 886
20	1.....	343
20	11, 13.....	839
21	2, 3.....	884
21	3, 4.....	568, 569, 571, 671
		767, 871, 873, 874
		891, 892
21	21, 22.....	917, 918
21	22, 23.....	893
22	1—5.....	900, 916
22	4.....	890

MYNEGAI I FATERION POB EMYN.

I.—AM DDUW.

Duw a'i briodoliaethau, 60,
62, 68, 97, 118.
Y Drindod, 104, 578.
Duw yn y greadigaeth, 98,
105.
Duw mewn rhagluniaeth, 6,
7, 17, 28, 46, 62, 66, 69, 90,
71, 72, 85, 91, 96, 98, 103,
106, 119, 130, 789.
Duw yn ahrefu ischawdwr-
iaeth, 12, 113, 123, 249, 287,
337, 531, 759.
Y cyfamod gras, 61, 101, 123,
141, 326.
Etholedigaeth gras, 120, 131.
Arfaeth Duw, 102, 168, 131,
802.
Cwmp dyn, a'i adf riad, 120,
141, 144, 182, 252, 385.
Cariad Duw, 121, 130, 607,
682, 692, 693.
Trugaredd Duw, 124, 129, 599,
617, 621, 622, 708.
Rhad ras, 140, 614.
Ffyddlondeb Duw, 116, 116,
125, 126, 136, 628, 633, 664,
677, 678.
Anghynewidoldeb Duw, 127,
128, 610, 630, 638.
Presenoldeb a Chymdeithas
Duw, 56, 107, 108, 111, 112,
132, 522, 551, 557, 632, 661,
630, 688, 691, 697, 715, 761,
764, 768, 783, 785, 786, 793,
819, 925.
Digonolrwydd yn Nuw, 110,
112, 117, 134, 135, 518, 525,
552, 553, 558, 563, 568, 569,

571, 590, 599, 601, 617, 647
648, 653, 675, 700, 762, 778,
779, 791, 858.

Mollant i Dduw, 25, 45, 47, 60,
65, 66, 68, 89, 70, 74, 75, 78,
89, 91, 98, 99, 799.

II.—AM IESU GRIST.

Ymgawdoliad Crist, 183, 196,
252, 271, 296, 312, 318.
Ei berson, 183, 237, 288, 317.
Ei swyddau a'i gymeriadau:
Yn Brophwyd, 221.
Yn Offeiriad, 195, 200, 416,
512, 513.
Yn Frenin, 33, 50, 51, 61,
73, 175, 214, 216, 223, 229,
291, 336, 340, 402, 403,
410, 411, 412, 415, 436,
451, 464, 481, 521, 734, 780.
Yn Fugall, 144, 323, 443,
528.
Yn Feddyg, 224, 245, 254,
280.
Yn Frawd, 236.
Yn Syfcaen, 237, 310, 313,
620.
Yn sylwedd y cysgodau,
173, 219, 416.
Ei fywyd, ei ddyoddefnadau,
a'i angen, 147, 148, 168, 181,
185, 186, 209, 228, 261, 314,
418, 419, 420, 426, 429, 432,
433, 439.
Ei adgyfodiad a'i ddyrchaf-
iad, 229, 272, 273, 848, 852.
Y prynedigaeith trwy ei waed,
143, 149, 150, 151, 152, 154,
159, 166, 177, 178, 181, 182,

MYNNGAI I FATERION POB EMYN.

- 186, 231, 245, 246, 247, 250,
304, 315, 316, 327, 329, 396,
406, 426, 427, 428, 434, 435,
440.
- Ei eiriolaeth, 153, 165, 174,
211, 259, 329.
- Crist yn y nefoedd, 176, 180,
663, 890, 917.
- Ei gariad a'i ras, 167, 191, 203,
204, 205, 206, 212, 218, 241,
248, 301, 305, 309, 319, 322,
323, 328, 331, 335, 425, 437,
514, 524, 533, 565, 626, 712,
735, 804.
- Ei hawddgarwch, 161, 169,
180, 190, 193, 213, 242, 243,
260, 281, 299, 311, 324, 516,
673, 773, 776.
- Ei lais, 282, 286, 754.
- Ei bresenoldeb a'i gymdeith-
as, 499, 503, 510, 587, 702,
724, 727, 746, 797, 800.
- Yr iachawdwriaeth yn
Nghrist, 181, 184, 187, 201,
220, 226, 229, 240, 251, 256,
258, 264, 274, 276, 277, 293,
294, 295, 342, 370, 399, 501,
615, 703, 705, 708, 800.
- Cyflawnder yn Nghrist, 145,
146, 155, 160, 163, 164, 184,
192, 194, 197, 198, 199, 210,
211, 212, 219, 253, 255, 263,
268, 269, 270, 279, 284, 289,
290, 292, 297, 298, 300, 302,
324, 334, 345, 346, 347, 421,
423, 495, 515, 518, 536, 538,
543, 544, 567, 657, 710, 711,
726, 736.
- Diogelwch yn Nghrist, 283,
631, 734, 772.
- Ffynon Calfaria, 256, 257, 303,
314, 330, 401, 444, 445, 447,
448, 703, 755.
- Ymddiried yn Nghrist fel
Gwaredwr, 157, 158, 162,
164, 167, 172, 179, 189, 200,
202, 208, 215, 254, 262, 275,
320, 343, 344, 430, 550, 597,
616, 619, 679, 689, 706, 732,
803, 826, 856.
- Ymddifyru yn yr Iaen, 222,
285, 306, 307, 308, 325, 341,
376, 537, 547, 586, 593, 603,
659, 725, 738, 795.
- Mollant i'r Gwaredwr, 156,
157, 159, 160, 163, 177, 188,
217, 227, 230, 232, 233, 234,
235, 239, 244, 252, 278, 321,
332, 333, 338, 345, 415, 430,
614, 730, 759, 801, 913, 915.
- III.—AM YR YSBRYD GLAN.
- Am berson yr Ysbryd Glan,
a'i ddoniau, 348, 350—355.
- Dymuniad am ddylanwadau
yr Ysbryd, 349, 351, 352,
353, 928, 928, 929.
- IV.—AM AER DUW.
- 55, 79, 80, 81, 356—363, 583,
584.
- V.—AM YR EFKENGYL A'I
HORDINHADAU.
- Darpariaeth gras, 376, 377,
379, 446, 448.
- Darpariaeth a galwad yr Ef-
engyl, 37, 382, 383, 390, 393,
397, 400, 404, 405, 407, 408,
438, 466.
- Dechreu addoliad, 87, 926—
932.
- Mewn cymanfa, 87, 923—925.
- Swper yr Arglwydd, 170, 188,
416—441, 890.
- Bedydd, 442—448.
- VI.—AM EGLWYS DDUW.
- Nodau gwir dduwiolion, 1, 9,
24, 93, 581, 923, 924.
- Undeb yr eglwys, 364, 367,
368.
- Cymdeithas y saint, 88, 381:
Duw o blaid ei bobl, 76, 82,
84, 137, 142.

MYNEGAI I FATERION POB ENNYR.

- Diogelwch yr eglwys, 48, 53, 114, 391.
 Gogoniant yr eglwys, 34, 36, 48, 57, 59, 83, 87, 373, 374, 387, 389.
 Dymuniadau ar ran yr eglwys, 58, 67, 365, 398.
 Gogoneddiad yr eglwys, 38, 67, 371, 380, 386, 392, 874.
- VII.—RHAGORFREINTIAU POBL DDUW.
- Anian dduwiol, 546, 642, 698, 773.
 Sancteiddhad, 39, 40, 102, 354, 509, 540, 544, 592, 690, 709, 723, 742, 744, 748.
 Diogelwch, 4, 22, 27, 45, 63, 84, 114, 142, 267, 372, 410, 413, 414, 610, 775.
 Parhad, 29, 262, 469, 574.
- VIII.—PROFIADAU Y SAINT.
- Edifeirwch, 39, 40, 495, 517, 535, 559, 582, 621, 622, 625, 670, 798.
 Anghrediniaeth, 498, 589, 766, 769.
 Ffydd, 523, 608, 616, 766, 769, 774, 777, 859.
 Rhyddid o'r caethiwed, 594, 643, 658, 660, 694, 695, 701, 722, 723, 737, 741, 752, 763.
 Hiraeth am Dduw, 31, 54, 86, 111, 133, 474, 494, 500, 511, 533, 550, 576, 600, 646, 680, 692, 699, 750, 760, 807.
 Nesan at Dduw, 127, 128, 575, 576, 605, 606, 637, 652, 739, 740.
 Ymddiried yn Nuw, 2, 8, 14, 20, 21, 23, 42, 49, 52, 77, 103, 109, 116, 129, 520, 523, 534, 562, 596, 628, 630, 633, 651, 662, 719, 745, 757.
 Cariad, 138, 265, 437, 573, 578, 602, 672, 683, 685, 686, 687, 692, 698, 718, 733, 752.
 Hyder a gobaith, 3, 19, 36, 43, 93, 94, 527, 574, 612, 641, 645, 649, 668, 695, 747, 749, 771, 777, 781, 806.
 Cynydd mewn gras, 497, 729, 746, 748.
 Cynaliaeth, 585, 609, 617, 656, 666, 671, 676, 704, 743, 765, 772.
 Ymhyfrydu yn Nuw, 16, 44, 106, 778, 779.
 Gorfoledd, 10, 441, 530.
- IX.—DYLEDSWYDDAU CREFYDDOL.
- Gweddi, 11, 13, 15, 39, 40, 42, 94, 496, 534, 644.
 Dyagwyliad wrth Dduw, 86, 526, 529, 577, 588, 591, 611, 758.
 Ymostyngiad i ewyllys Duw, 103, 136, 644, 664.
- X.—BYWID CREFYDDOL.
- Gwir grefydd, 378, 384, 395, 667, 721.
 Hyfrydwch gwir grefydd, 18, 32, 57, 64, 369, 539, 580, 629, 718, 754.
 Taith yr anialwch, 507, 508, 519, 549, 554, 560, 564, 565, 566, 579, 623, 624, 627, 638, 639, 654, 669, 674, 707, 712, 716, 720, 753, 798, 770, 787, 788, 789, 794, 801, 817, 894.
 Pererindod, 504, 506, 507, 508, 541, 542, 545, 555, 561, 572, 595, 604, 609, 634, 636, 640, 670, 724, 755, 784, 790, 792, 875, 880, 892.
 Rhodio'r ffordd, 18, 505, 580.
 Mordaith, 562, 597, 599, 607, 635, 655, 696, 750, 816.
 Milwriaeth, 171, 266, 388, 394, 583, 592, 624, 635, 665, 684, 751, 767, 780.

MYNEGAI I FATERION POB EMIK.

- Y nefoedd, 548, 557, 613, 713,
731, 733, 805,
Y wlad well, 867, 868, 875,
880, 883, 885, 891, 892, 895,
908, 911.
Gogoniant y nefoedd, 879,
870, 896, 901, 903, 919, 917,
919, 922.
Mwynhad y nefoedd, 871,
872, 876, 879, 881, 882, 884,
886—890, 893, 894, 899, 990,
902, 904, 907, 911—915, 919,
920, 921.
Cartref Duw a'r saint, 872,
873, 878, 894, 905, 897, 898,
903, 909.
- XI. — AMGYLCHIADAU AC
ACHLYSURON NEILLDUOL.
- Cystuddiau, 5, 166, 549, 598,
618, 638, 650, 654, 656, 714,
279, 808—837.
Cystuddiau yn fuddiol, 812,
818, 820, 821, 828, 832, 834,
836.
Mwynhad o Dduw mewn cyst-
tudd, 908, 810, 814, 819, 823,
825, 827, 831.
- Nerth i ddyoddef cystudd,
809, 830, 832, 833, 835.
Cysur mewn cystudd, 826,
827, 833.
Terfyn ar gystuddiau, 811,
815, 816, 818, 822, 824, 837,
837, 888, 916.
Gwardigaeth o gystudd, 813,
817, 829, 836.
Diwedd bywyd, 30, 853, 864.
Angen a'r bedd, 37, 620, 731,
838, 840, 843, 844, 846, 850,
851, 854—862, 865, 866, 302.
Yr Adgyfodiad, 339, 841, 847,
848, 849, 852.
Y farn, 839, 842, 845, 863.
Tragwyddoldeb, 857, 907.
- XII.—ACHLYSURON NEILL-
DUOL.
- Y Sabboth, 933—935.
Diolchgarwch, 26, 45, 46, 66,
68, 69, 70, 74, 92, 96, 937,
939, 940, 941.
Ymostyngiad, 41, 95.
Tymor gwlyb, 936.
Tymor sych, 938.
Mawr-ciriau, 942—945.

MYNEGAI I'R "ATTODIAD."

I. — AM YR YSGRYTHYRAU, 946, 947, 948. II. — DUW A'I BRIODOLIAETH-AU, 949. III. — CREADIGAETH A RHAG-LUNIAETH, 950. IV. — ETHOLEDIGAETH A'R CYFAMOD GRAS, 951, 952. V. — IESU GRIST FEL CYF-RYNGWR, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967. VI. — YR EFENGYL A'I GWEIN-IDOGAETH, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974. VII. — YR YSBRYD GLAN A'I WAITH, 975, 976. VIII. — RHAGONFREINTIAU GRAS DUW, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984. IX. — GRASUSAU Y SAINT, 985, 986, 987. X. — PROFIADAU Y SAINT, 988, 989, 990. XI. — YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT, 992, 992, 993, 994, 995, 996, 997. XII. — CYFUDDIAU A PHROF-RDIGAETHAU Y SAINT, 998, 999, 1000.	XIII. — AM EGLWYS DDUW, 1001, 1002. XIV. — MODDION GRAS, AG ORDINHADAU YR EFENGYL, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013. XV. — Y SABOTH, 1014, 1015, 1016. XVI. — AMSERAU A PHRYDIAU, 1017, 1018. XVII. — ANGEU A THRAGWYDDOLDEB. 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024. XVIII. — CYFARFODYDD ACH-LYSUBOL. Angladol, 1025, 1026. Cenadol, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036. Dirwestol, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045. Dlolchgarwch, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050. Yr Yngol Sabbothol, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057.

ENWAU YR AWDŴYR.

PRYDEINIG.

- An..... Anadnabyddus
D. C..... Parch. DAVID CHARLES, Henaf, Caerfyrddin.
D. Cs..... Parch. DAVID CHARLES, Ieuaſ, Caerfyrddin.
T. C..... Parch. THOMAS CHARLES, B. A. Bala.
M. D..... Mr. MORRIS DAVIES, Bangor.
E. E..... Parch. EVAN EVANS (*Ieuan Glan Geirionydd*).
R. E..... Parch. ROGER EDWARDS, Wyddgrug.
W. E..... Mr. WILLIAM EDWARDS, Bala.
J. E..... Parch. JOHN ELIAS.
B. F..... Parch. BENJAMIN FRANCIS, Horsley.
G..... "G. S. *Canaan*," gan y Parch. R. JONES, Rhoelau.
A. G..... Mrs. ANNE GRIFFITHS.
W. G..... Parch. WILLIAM GRIFFITHS, Glandwr.
H. H.... Mr. HUGH HUGHES.
J. H..... Parch. JOHN HUGHES, Pontrobert.
Js. H.... Parch. JAMES HUGHES (*Iago Trichrug*), Llundain.
D. J..... Mr. DAVID JONES, Cyfleithydd Watſ.
D. Js... Parch. DAVID JONES, Treborth.
E. J..... Mr. EDWARD JONES, Maes-y-plwm.
E. Js... Mr. EVAN JENKINS, Llansamlet.
H. ab I. Mr. HUGH JONES, Amlwch.
H. J..... Mr. HUGH JONES, Maesglasau.
P. J..... Mr. PETER JONES (*Pedr Fardd*), Liverpool.
R. J..... Parch. RICHARD JONES, Wern.
T. J..... Parch. THOMAS JONES, Dinbych.
T. Js... Mr. THOMAS JONES (*Glan Alun*).
W. J..... Mr. WILLIAM JONES, Bala.
DR. L... Parch. GEORGE LEWIS, D. D.
T. L..... Mr. THOMAS LEWIS, Tal-y-lychau.
W. L.... Mr. WILLIAM LEWIS, Abermawt.
S. LL.... Mr. JOHN ROBERTS (*Sion Lleyn*).
D. M.... Parch. DAVID MORRIS, Twrgwyn.
R. O.... Parch. ROBERT OWEN (*E. G. Walia*), Llundain.
E. P.... Hybarch. EDMUND PRYB, Archddiacon Meirionydd.

ENWAU YR AWDWYR.

- E. PARRY** Mr. EDWARD PARRY.
D. R. . . . Parch. DANIEL ROWLANDS, Llangetho.
J. R. . . . . Parch. JOHN ROBERTS, Llangwm.
M. R. . . . Mr. MORGAN RHYE.
ML. R. . . Parch. MICHAEL ROBERTS, Pwllhell.
D. T. . . . . Mr. DAVID THOMAS, Caerfyrddin.
D. T. . . . Mr. DAVID THOMAS, (*Dafydd Ddu Eryri*).
E. T. . . . Mr. EBENEZER THOMAS (*Eben Fardd*).
J. T. . . . . Mr. JOHN THOMAS, Rhaiadr.
W. . . . . Parch. WILLIAM WILLIAMS, Pant-y-celyn.
W.G.D.C. Eto WILLIAMS—" *Golgog ar Deyrnas Crist.*"
W. TH. . . Eto WILLIAMS—" *Theomemphus.*"
DR. W. . . Parch. ISAAC WATTE, D. D.
C. W. . . . Parch. CHARLES WESLEY,
D. W. . . . Mr. DAVID WILLIAMS, Llandello Fach.
P. W. . . . Parch. PETER WILLIAMS, Caerfyrddin.
J. W. . . . Parch. JOHN WILLIAMS, Pant-y-celyn.
J. Ws. . . Mr. JOHN WILLIAMS, (*Jean Morganwg*).
R. W. . . . Mr. ROBERT WILLIAMS (*Robert ab Gwilym Ddu*).
T. W. . . . Mr. THOMAS WILLIAMS, Morganwg.
W. Ws. . . Mr. WILLIAM WILLIAMS, Llanbrynmair.

AMERICANAIDD.

- J. E. D. .** Parch. JOSEPH E. DAVIES, Hyde Park, Pa.
J. E. . . . Mr. JOHN EDWARDS (*Eos Glas Torch*), Rome, N. Y.
R. H. . . . Mr. RICHARD HUGHES, Utica, N. Y.
T. L. H. . THOMAS LLOYD HUGHES, Ysw., Oak Hill, O.
W. Js. . . Parch. WILLIAM JONES, Welsh Prairie, Wis.
W. N. J. . Mr. WILLIAM N. JONES, Rome, N. Y.
J. D. M. . Mr. JOHN D. MORGAN, Utica, N. Y.
T. J. P. . Parch. T. J. PHILLIPS, Plymouth, Pa.
D. H. R. . Cyfl. Mr. DANIEL H. ROBERTS, Philadelphia, Pa.
B. H. . . . Mr. RICHARD E. ROBERTS, Pen-y-caerau, N. Y.
W. R. . . . Parch. WILLIAM ROWLANDS, D. D.
S. W. . . . Parch. S. WILLIAMS (*G. Fardd*), Hyde Park, Pa.

SALMAU O'R BEIBL.

EGLURHAD.

(*) Arwydda hwn ddechreuad y banau neu y mesurau yn y gerddoriaeth.

(†) Hwn a ddynoda fod dau nŵd i'w canu ar y sill sydd dan.

(-) Hwn a ddynoda fod y ddwy sill a gysylltir ganddo i'w canu ar un nŵd.

(:) Hwn a rana y dŵn yn ddwy ran.

1.

SALM I.

1. Gwyn ei fyd y gŵr ni rodia yn nghyngor yr annuwiol' ion, ac ni saif yn' ffordd pech-aduriaid: ac nid eistedd yn eis'tedd-fa gwat'wârwy.

2. Ond sydd a'i ewyllys yn' nghyf-raith yr Arglwydd: ac yn myfrio yn ei' gyf-raith ef' ddydd a nos.

3. Ac efe a fydd fel pren wedi ei blanu ar lan afonydd dyfroedd, yr hwn a rydd ei ffrwyth yn ei bryd, a'i' ddal-en ni' wywa: a pha beth bynag a' wnel efe a lwydda.

4. Nid felly y' bydd yr-annuwiol: ond fel mân ũs yr hwn a' chwâl y' gŵynt ymaith.

5. Am hynny yr annuwiollion ni safant' yn y farn: na phechaduriaid yn nghynull'aidfa' y rhai cyflawn.

6. Canys yr Arglwydd a edwyn' ffordd y-rhai cyflawn: ond ffordd yr annuwiollion' a ddifethir.

2.

SALM II.

1. Pa ham y terfysga' y cenhedloedd: ac y myf'yr-ia y bobl-oedd beth ofer.

2. Y mae brenhinoedd y ddaear yn ymosod, a'r penaeth-laid yn ymgynghori yn nghyd, yn' er-byn yr Arglwydd: ac yn' er-byn ei' Grist ef.

3. Drylliwn eu' rhwymau hwy; a thafwn eu rheffynau' oddi wrthym.

4. Yr hwn sydd yn preswyllo yn y' nesoedd a chwardd: yr' Ar-glwydd a'u' gwatwar hwynt.

SALMAU O'R BIBEL.

5. Yna llefara efe wrthyn't yn ei lid: ac yn ei ddiglon-
rwydd y dych'ryn-a e'fe hwynt.

6. Minau a oedais fy' Mren-in ar Seion: fy' ninas' sŷnot-
aidd.

7. Mynegaf y ddeddf—dywedodd yr Arglwydd wrthyf, Fy'
Mab yd-wyt ti: myfi' heddyw' a'th genhedlais.

8. Gofyn i mi, a rhoddaf y cenhedloedd yn eti'fedd-iaeth
i ti: a ther'fynau y' ddae-ar i'th feddiant.

9. Drylli hwynt â' gwialen haiarn: mai'ur-i hwynt' fel
llestr pridd.

10. Gan hyny yr awr hon, frenhinoedd' bydd-wch syn-
hwyrol: barnwyr y' ddae-ar cym'erwch ddyag.

11. Gwasnaethwch yr' Ar-glwydd mewn ofn: ac ym-
lawen'hewch mewn dychryn.

12. Cusenwch y Mab rhag iddo ddigio, a'ch difetha chwi
o'r ffordd, pan gyneuo ei lid ef' ond ychydig: gwyn eu byd
pawb a ymddir'iedant' ynddo ef.

3.

SALM VIII.

1. Arglwydd ein Iôr ni, mor ardderchog yw dy enw ar yr'
höll ddaear: yr hwn a oedaist dy o'goniant' uwch y nefoedd.

2. O enau plant bychain a rhai yn sugno y peraist nerth o
achos' dy elynion: i ostegu y' gel-yn a'r' ymddialydd.

3. Pan edrychwyl ar y nefoedd', gwaith dy fysedd: y lloer
a'r' ser y' rhai a-ordeiniaist.

4. Pa beth yw dyn i' ti i'w gofio: a mab dyn i' ti i-ym'wel-
ed âg ef?

5. Canys gwnaethost ef ychydig' is na'r-angylion: ac a'i
coronaist â gog'oniant' ac â harddwch.

6. Gwnaethost iddo arglwyddiaethu ar weith'red-oedd dy
ddwylaw: gosodaist' bob peth' dan ei draed-ef.

7. Defaid ac' ychain oll: ac ani'feil-laid y mäs hefyd.

8. Ehediaid y nefoedd a' physgod y môr: ac y sydd yn
tramwyo' llwybr-an y moroedd.

9. Arglwydd' ein Iôr: mor ardderchog yw dy' enw' ar-yr
höll ddaear.

4.

SALM XXIII.

1. Yr Arglwydd' yw fy Mugall: ni' bydd' eistieu arnaf.

2. Efe a wna i mi orwedd mewn por'feydd gwelltog: efe
a'm tywys ger'llaw y' dyfroedd tawel.

3. Efe a' ddych-wel fy enaid: efe am harwain ar hyd
llwybrau cyflawn-der er' mwyn ei enw.

SALMAU O'R BEIBL.

4. Ie, pe rhodiwn ar hyd glyn cyagod angeu' nid ofnaf niwed: canys yr wyt ti gyda mi, dy' wial-en a'th ffon a'm-cysurant.

5. Ti a arlwyi ford ger fy mron yn ngwŷydd fy' ngwrthwynebwy'r: iraiſt fy mhen ág' olew, fy' phi-ol sydd lawn.

6. Daioni a thrugaredd yn ddiau a'm canlynant holl' ddydd-iau fy mywyd: a phreswyliaf yn nhŷ yr' Arglwydd' yn dragwydd.

5.

SALM XLVI.

1. Duw sydd noddfa a' nerth i ni: cymbhorth' hawdd ei' gael mewn-cyfyngder.

2. Am hyny nid ofawn pe sym'ud-ai y ddaear: a phe treiglid y myn'ydd-oedd i' gan-ol y môr.

3. Er rhuo a ther'fyŷg-u o'i ddyfroedd: er crynu o'r mynyddoedd' gan ei' ymchwydd ef.

4. Y mae afon a'i ffrydiau a lawenhant' ddinas Duw; cyssegr' preswyl'feydd y-Goruchaf.

5. Duw sydd yn ei chanol, nid' ysgog hi: Duw a'i cynorth'wy-a yn' foreu iawn.

6. Y cenedloedd a derfyŷgasant, y teyrnasoedd a' ysgogasant: efe a roddes ei' lef, todd-odd y ddaear.

7. Y mae Arglwydd' y lluoedd' gyda ni: y mae Duw Jacob yn' amddi'fyn-fa i ni.

8. Deuwch, gwelwch weith'red-oedd yr Arglwydd: pa anghyfanedd-dra a' wnaeth e-fe ar-y ddaear.

9. Gwna i ryfeloedd beidio hyd' eith-af y ddaear: efe a ddryllia y bwa, ac a dyr y waywffon, efe a' lysg y-cer'byd-au a than.

10. Peidiwch, a gwybyddwch mai my'fi sydd Dduw: dyrcheffir fi yn mysg y cenedloedd, dyrch'effir' fi ar-y ddaear.

11. Y mae Arglwydd' y lluoedd' gyda ni: amddiffynfa i' ni yw' Dduw Jacob.

6.

SALM XLVIII.

1. Mawr yw yr Arglwydd, a' thra molianus: yn ninas ehn Duw ni', yn ei fynydd' sanctaidd.

2. Tegwch bro, llawenydd yr holl ddaear, yw' mynydd Seion: yn ystlysau y gogledd', din-as y' Brenin mawr.

3. Duw yn ei phal'lsau: a ad'waen-ir yn' amddiffynfa.

4. Canys wela y brenhinoedd a ym'gynullasant: aethant' heibio' ynghyd.

SALMAU O'R BHEIRL.

5. Hwy a welsant, felly y' rhyfeddasant; brawychasant ac' aethant' ymaith ar firwst.

6. Dychryn a ddaeth' arnynt yno: a dolur' megys' gwraig yn esgor.

7. A' gwynt y dwyrain: y' drylli' long-au y môr.

8. Megys y clywsom, felly y gwelsom yn ninas Arglwydd y lluoedd, yn ninas ein' Dduw ni: Duw a'i sicr'ha hi' yn dragywydd.

9. Meddyllasom, O Dduw, am' dy drugaredd: yn' nghanol' dy deiml.

10. Megys y mae dy enw, O Dduw, felly y mae dy fawl hyd eith'af-oedd y tir: cyflawn o gyfl'awuder' yw dy-dde-heulaw.

11. Llawenyched mynydd Seion, ac ymhyfyded' merched Judah: o' her-wydd dy' farned-igaethau.

12. Amgylchwch Seion, ac ewch o'i' hamgylch hi: a' rhif-wch ei 'thyrn hi.

13. Ystyriwch ei rhagfuriau, edrychwch' ar-ei phalasaau: fel y mynegoch i'r oes a' ddel-o ar ol.

14. Canys y Duw hwn yw ein Duw ni byth ac' yn dragywydd: efe a'n 'tywys' ni hyd anghen.

7.

SALM LL.

1. Trugarha wrthyf, o Dduw, yn ol dy' drugarowgrwydd: yn ol llusaws dy docturiaethau di'le-a fy' anwireddau.

2. Golch fi yn llwyr ddwys oddi'wrth fy-anwiredd: a glanha fi 'oddi'wrth fy mhechod.

3. Canys yr wyf yn cydnabod fy nghanaweddu: a'm pochod sydd yn' wastad' ger fy mron.

4. Yn dy erbyn di, tydi dy hunan, y pechais, ac y gwneuthum y drwg hwn' yn dy olwg: fel y'th gyflawnhaer pan leferych, ac y' byddit' bur pan farnech.

5. Wele, mewn an'wir-edd y'm lluniwyd: ac mewn pechod beich'log-odd fy 'mam arnaf.

6. Wele, ceraist wirionedd' oddi mewn: a pheri i mi wybod doeth'ineb' yn y dirgel.

7. Glanha fi ág isop, a mi' a lanheir: golch fi, a' byddaf wyn-ach na'r eira.

8. Pâr i mi glywed gorfoledd' a llawenydd: fel y llawen'y-ch-o yr' es-gyrn a ddrylliaist.

9. Cuddis dy wyneb oddi' wrth fy-mhechodau: a di'le-a fy' holl anwireddau.

10. Crea galon lân ynof, O Dduw: ac adnewyddda' ysbryd' un-lawn o'm mewn.

11. Na fwrw fi ymaith oddi' ger dy fron: ac na chymer dy Ysbryd' sanctaidd' oddi wrthyf.
12. Dyro drachefn i mi o orfoledd dy' iachawdwriaeth: ac â'th hael' Ysbryd' cynal fi.
13. Yna y dysgaf dy' ffyrdd i-rai anwir: a phechad'ur-iaid a' dröir atat.
14. Gwared fi oddi wrth waed, O Dduw, Duw fy' iachawdwriaeth: a'm tafod a gân yn' llafar' am dy-gyflawnder.
15. Arglwydd, agor' fy ngwefusau; a'm genau a fyn'eg'a' dy foliant.
16. Canys ni chwenychi aberth, pe amgen' mi a'i rhoddwn: poeth'offrwm' ni 'fyni.
17. Aberthau Duw ydynt' ys-bryd drylliedig: calon ddrylllog gystudd'ied-ig, O' Dduw, ni-ddirmygi.
18. Gwna ddaioni yn dy ewyllys'garwch i Seion: adellada' fur'iau Jerusalem.
19. Yna y byddi foddllawn i ebyrth cyflawnder, i boeth-offrwm, ac' aberth llosg: yna yr offrwmant' fustych' ar dy allor.

8.

SALM LXXXV.

1. Graslaw'n fuost, O' Ar-ghwydd, i'th dir: dych'wel aist gaeth'i'wed Jacob.
2. Maddeuaist an'wir-edd dy bobl: cuddiaist eu' höll' bechod.
3. Tynaist ymaith fy' höll lid: troaist oddi'wrth hdiowg-rwydd dy ddigter.
4. Tro ni, O Dduw ein 'hiachawdwriaeth: a thor-ymaith dy ddig'ofaint' oddi wrthym.
5. Ai byth y 'igi wrthym: a estyni di dy soriant hyd gen'hedlaeth 'a.chenhedlaeth?
6. Oni thro'i di' a'n bywhau-ni: fel y llawenych'o dy' böbl' ynot ti?
7. Dangos i ni, Arglwydd', dy drugaredd: a dod i' ni dy' iachawdwriaeth.
8. Gwrandawaf beth a ddywed yr' Arglwydd Dduw: canys efe a draetha heddwch i'w bobl, ac i'w saint, ond na' thront' at ynydrwydd.
9. Diau fod ei lechyd ef yn agos i'r 'rhais'i hofnant: fel y trigo go'goniant' yn ein tir-ni.
10. Trugaredd a gwirionedd a ym'gyfarfuant: cyflawnder a heddwch a ym'gusan'asant.

SALMAU O'R BETHL.

11. Gwirionedd a' dardd-a o'r ddaear: a chyflawnder a' ed-rych i' lawr o'r nefoedd.

12. Yr Arglwydd hefyd a 'rydd ddaioni: a'n 'dae-ara' rydd ei chnwd.

13. Cyflawnder a' â o'i flaen-ef: ac a esyd ei 'draed ef' ar y ffordd.

9.

SALM XCVI.

1. Cenwch i'r Arglwydd' ganiad newydd: cenwch i'r 'Arglwydd' yr holl ddaear.

2. Cenwch i'r Arglwydd, ben'dig-wch ei enw: cyhoeddwch o ddydd i ddydd ei' iachawd'wriaeth ef.

3. Dadgenwch yn mysg y cenhedloedd ei og'oniant ef: yn mhllith yr holl' bobl-oedd ei' ryfeddodau.

4. Canys mawr yw yr Arglwydd, a chanmoladwy iawn: ofnadwy yw efe gor'uwch yr' hõll dduwiau.

5. Canys holl dduwiau y bobloedd' yd-ynt eilunod ond yr' Ar-glwydd a' wnaeth y nefoedd.

6. Gogoniant a harddwch' sydd o'i flaen-ef: nerth a hyf-ryd wch sydd' yn ei gysegr.

7. Tylwythau y bobl' rhodd-wch i'r Arglwydd; rhoddwch i'r Ar-glwydd og'oniant a nerth.

8. Rhoddwch i'r Arglwydd og'on-iant ei enw: dygwch offrwm a' denwch' i'w gynteddoedd.

9. Addolwch yr Arglwydd mewn pryd'ferth-wch sanct-eiddrwydd: yr holl ddaear' ofnwch' ger ei fron-ef.

10. Dywedwch yn mysg y cenhedloedd, Yr Arglwydd' sydd-yn teyrnasu: a'r byd a sierhaodd efe fel nad ysgogo; efe a' farn-a y bobl yn uniawn.

11. Llawenhaed y nefoedd, a gorfol'edd-ed y ddaear; rhued y' mör' a'i-gyflawnder.

12. Gorfoledded y maes a'r hyn' oll sydd ynddo: yna holl' bren-au y' coed a ganant.

13. O flaen yr Arglwydd; canys y mae yn dyfod i' farn-u y ddaear: efe a farna y byd trwy gyflawnder, a'r' bobloedd' â'i wirionedd.

10.

SALM C.

1. Cenwch yn' llafar i'r Arglwydd; yr' hõll' dddear.

2. Gwasanaethwch yr Arglwydd' mewn llawenydd; deu-wch o'i' flaen ef â chân.

SALMAU O'R BIBEL.

3. Gwybyddwch mai yr^o Ar-glwydd sydd Dduw: efe a'n gwnaeth ni, ac nid ni ein hunain; ei bobl ef yd-ym, a^o def-aid ei borfa.

4. Ewch i mewn i'w byrth ef â diolch, ac i'w gyn'tedd-su a mawl: diolchwch iddo^o, a ben'dith-iwch^o ei enw.

5. Cans da yw yr Arglwydd, ei drugaredd^o sydd-yn dra-gywydd: a'i wirionedd hyd gen'hedlaeth^o a chenhedlaeth.

11.

SALM CXXIV.

1. Pan aeth^o Is-rael o'r Aipht: tŷ Jacob^o odd-i wrth^o bobl anghyfiaith.

2. Judah oedd^o ei sancteiddrwydd: ac^o Israel^o ei arglwydd-iaeth.

3. Y môr a welodd^o hyn ac-a gillodd: a'r Ior'ddonen a 'drodd yn ol.

4. Y mynyddoedd a neid^oias-ant fel hyrddod: a'r bryn-iau fel^o ŵyn defaid.

5. Beth ddarfu i ti, O' fôr, pan giliaist: tithau, Ior'ddonen, pa^oham y' tro-aist yn ol?

6. Pa ham, fynyddoedd, y' neidiech fel hyrddod: a'r bryn-iau fel^o ŵyn defaid?

7. Ofna di, ddaear^o, rhag yr Arglwydd: rhag^o Dŵw^o Jacob.

8. Yr hwn sydd yn troi y' graig yn-llyn dwfr: a'r^o gall-estr yn^o ffynon dyfroedd.

12.

SALM CXXX.

1. O'r dyfnder y' llefais arnat: O' Arglwydd.

2. Arglwydd^o, clyw fy llefain: ystyried dy^o glust-iau wrth^o lef fy-ngweddiau.

3. Os creffi ar anwir'eddau, Arglwydd: O' Arglwydd^o, pwy a saif?

4. Ond y mae^o gyda thi: fadd'enant^o fel y'th ofner.

5. Disgwyliaf^o am yr Arglwydd: disgwyl fy enaid, ac yn ei^o air ef y-gobeithiaf.

6. Fy enaid sydd yn disgwyl am yr Arglwydd yn fwy nag y mae y gwylwyr^o am y boreu: yn fwy nag y mae y' gwylwyr^o am y boreu.

7. Disgwylied Israel^o am yr Arglwydd; o herwydd y mae trugaredd gyda'r Arglwydd ac ami ym'wared^o gydag ef.

8. Ac efe a wared Israel: oddi wrth ei^o holl^o anwir-eddau.

SALMAU.

SALM I. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath 59 Dyfrdwy 63.

Y SAWL ni rodia, dedwydd yw,
Yn ol drwg ystryw gynghor ;
Ni saif ar ffordd troseddwyr ffol,
Nid eiste'n stól y gwatwor.

2 Ond ei holl serch ef fydd yn rhwydd
Ar ddeddf yr Arglwydd uchod :
Ac ar ei ddeddf rhydd, ddydd a nos,
Yn ddiddos ei fyfyrdod.

3 Fel pren planedig ar làn dól
Ceir firwyth amserol arno ;
Ni chrina'i ddalen, a'i holl waith
A lwydda'n berffaith iddo. M. P.

2. SALM III. 1, 2, 3, 4, 8.

M. S.—Mary, 69. Elizabeth, 70.

O ARGLWYDD ! amled ydyw'r gwŷr
Y sydd drallodwyr imi !
A llawer iawn i'm herbyn sydd
O ddydd i ddydd yn codi.

2 Tithau, O Arglwydd ! yn mhob man,
Ydwyt yn darian imi :
Ti yw'm gogoniant ; tua'r nen
Y codi mhen i fyny.

SALMAU.

- 3 Ar Dduw, yr Arglwydd, a'm holl lais
 Y gelwais yn dosturaidd :
 Ac ef am clybu i ar frys
 O'i uchel freinlys sanctaidd.
- 4 I'r Arglwydd byth o achos hyn
 Y perthyn iachawdwriaeth :
 Ac ar ei bobl y disgyn gwllith
 Ei fendith yn dra helaeth. E. P.

3. SALM IV. 1, 3, 6, 7.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

- D**UW fy nghyfiawnder, clywaist fi,
 I'm cyni pan y'th elwais ;
 Rhyddhëaist fi, dod im un wedd
 Drugaredd ; clyw fy oerlais.
- 2 Gwybyddwch ethol o Dduw cun
 I'w ran ei hun y duwiol :
 A phan y galwyf arno'n hŷ,
 Fe'm gwrendy yn amserol.
- 3 Pwy, medd llaweroedd, y pryd hyn,
 A ddengys in ddaioni ?
 O Arglwydd ! dyrcha'th wyneb-pryd,
 Daw digon iechyd ini.
- 4 I'n calon rhoist lawenydd mwy,
 A hyny drwy dy fendith,
 Nag fyddai ganddynt hwy yn trin
 Amllder o'u gwin a'u gwenith. E. P.

SALM V. 1, 5, 7, 11, 12.

M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.

- A**RGLWYDD ! clyw 'ngweddi yn ddiball,
 A deall fy myfyrdod ;
 Erglyw fy llais a'm gweddi flin,
 Fy Nuw a'm brenin hyglod.

SALMAU.

- 2 Ni saif ynyfydion o dy flaen,
Na'r rhai a wnaen' anwiredd ;
Y rhai hyn genyt sydd yn gâs,
Sef diflas it' bob gwagedd.
- 3 Dof finnau tua'th dŷ mewn hedd,
Am dy drugaredd galwaf ;
Trwy ofn, a pharch, a goglud dwys,
I'th sanctaidd eglwys treiglaf.
- 4 Y rhai a 'mddiried ynot ti,
Am it' gysgodi droestynt—
Llawen a fydd pob rhai a'th gâr,
Cei fawl yn llafar ganddynt.
- 5 Ti, Arglwydd, a aufofi wllith
Dy fendith ar y cyfion ;
A'th gywir serch fel tarian gref
Roi drosto ef yn goron.

5. SALM VI. 1, 2, 4, 9.

M. S.—Dymuniad, 74. Weimar, 75.

O ARGLWYDD! na cherydda fi
Yn mhoethni dy gyundaredd;
Ac na chosba fi yn dy lid,
O blegid fy anwiredd.

- 2 O Arglwydd! dy drugaredd dod,
Wyf lesg mewn nychdod beunydd ;
O Arglwydd! tyr'd, iacha fi'n chwyrn
Mae f'esgyrn oll mewn cystudd.
- 3 Duw, gwared f'enaid, dychwel di,
Iachâ fi a'th drugaredd ;
Nid oes yn angeu gof neu hawl ;
A phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?
- 4 Yr Arglwydd, clybu ef fy arch,
Rh'of iinau barch a moliant ;

SALMAU.

Fe dderbyn weddi'r tlawd a'i waedd,
Am hyn fe haedd ogoniant. E. P.

6. SALM VIII. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60
- O** ARGLWYDD! ein Iôr ni, a'n nerth,
Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
Daear ac wybren hefyd.
- 2 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
A gweled gwaith dy fysedd,
Y lloer, y ser, a threfn y rhod,
A'u gosod mor gyfanedd.
- 3 Pa beth yw dyn it' i'w goffau,
O ddoniau ac anwyfaint?
A pheth yw mab dyn yr un wedd
Lle rhoi ymgeledd cymaint?
- 4 Ti wnaethost ddyn o faint a phris
Ychydig is angylion;
Mewn mawr ogoniant, parch, a next^h,
Rhoist arno brydferth goron.
- 5 Ar waith dy ddwyllaw is y nef
Y gwnaethost ef yn benaeth,
Gau osod pobpeth dan ei draed,
Iddo y gwnaed llywodraeth;
- 6 Defaid a gwartheg, holl dda maes,
A'r adar llaes eu hesgyll,
Ehediaid nef, a'r pysg o'r don
Sy'n tramwy'r eigion erchyll.
- 7 O Arglwydd! ein Iôr ni a'n nerth,
Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
Daear ac wybren hefyd. E. P.

SALMAU.

7.

SALM IX. 1, 2, 9, 10.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 66.

CLODFORAF fi yr Arglwydd Iôn
O'm calon ac yn hollawl ;
Ei ryfeddodau rhof ar led
Ac mae'n ddyléd eu canmawl.

- 2 Byddaf fi lawen yn dy glod,
Ac ynod gorfoleddaf ;
I'th enw, O Dduw ! y canaf glod,
Wyt hynod, Y Goruchaf.
- 3 Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
Trueiniaid fe'u hamddiffyn ;
A noddfa fydd i'r rhai'n mewu pryd,
Pan fo caledfyd arnyn'.
- 4 A phawb a'th edwyn, rhont eu cred,
A'u holl ymddiried arnat ;
Can's ni adewaist, Arglwydd, neb
A geisio ei wyneb atat. E. P.

8.

SALM XIII. 1, 4, 5.

M. S.—Saxony, 72. Arenig, 73.

PA hyd, fy Arglwydd Dduw dilyth ?
Ai byth yr wyf mewn anghof ?
Pa guddio'r wyt, O Dduw ! pa hyd,
Dy lân wynebpryd rhagof ?

- 2 Pe llithrwn ddim, rhag maint yw'r lliid,
Fe dd'wedid fy ngorchfygu ;
A llawen fyddai fy holl gâs :
Dal fi o'th ras i fyny.
- 3 Mi yn dy nawdd a rois fy ffydd
A'm holl lawenydd eithaf ;
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i,
Gwnaf gerddi i'r Goruchaf. E. P.

9.

SALM XV. 1, 2, 4, 6, 7.

M. S.—Persia, 68. Dyfrdwy, 63.

DYWED i mi pa ddyn a drig
 I'th lŷs parchedig Arglwydd ;
 A phwy a crys ac a fydd
 Yn mynydd dy sancteiddrwydd ?

2 Yr hwn a rodia'n berffaith dda,
 Yr hwn a wna gyfiawnder,
 A'r hwn a draetha o'i galon wir
 A drig ar dir uchelder.

3 Yr hwn sydd isel yn ei fryd,
 Yn caru ei gyd-Grist'nogion ;
 Yr hwn sy'n ofni'r Arglwydd Dduw,
 Ac sydd yn byw yn ffyddlon ;

4 Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
 Er dal yn erbyn gwirion ;
 A wnelo hyn ni lithra fyth,
 Fe gaiff y ddilyth goron. E. P.

10.

SALM XVI. 5, 6, 8, 11.

M. S.—Morganwg, 65. Baden 64.

YR Arglwydd yn wastadol yw
 Fy modd i fyw, a'm phiol ;
 A thydi, Iôr, sy'n rhoi im ran
 A chyfran yn ddigonol.

2 Trwy Dduw y syrthiodd imi ran
 O fewn y fan hyfrydaf ;
 Digwyddodd i mi er fy maeth,
 Yr etifeddiaeth lanaf.

3 Fy Ner bob awr rhois ger fy nron ;
 O'r achos hon ni lithraf ;
 Can's mae ef ar fy neheu law
 Yma a thraw ni syflaf.

SALMAU

- 4 Dangosi lwybr im i fyw'n iawn,
Dy fron yw'r llawn llawenydd ;
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
Digrifwch sy'n dragywydd. E. P.

11. SALM XVII. 6, 7, 8, 15.

M. S.—Dymunlad, 74. Arenig, 73.

GALW'r wyf arnat, am dy fod
Yn Dduw parod i wrando ;
Gostwng dy glust a chlyw yn rhodd
Fy holl ymadrodd eto.

- 2 Cyfrana dy ddaionus rād,
Ti, 'r hwn wyt geidwad ffyddlon,
I'r rhai sy'n ymroi dan dy law
Rhag broch a braw y trawsion.
- 3 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
Fel anwyl ganwyll llygad ;
Yn nghysgod dy adenydd di,
O ! cadw fi yn wastad.
- 4 Minnau mewn myfyr, fel mewn hûn,
A welaf lun d' wynebpryd ;
A phan ddihunwyf o'r hûn hon
Y byddaf ddigon hyfryd. E. P.

12. SALM XIX. 1, 2, 7, 8, 9, 14.

M. S.—Elizabeth, 70. Oldenburg, 60.

DADGAN y nefoedd fawredd Duw,
Yr unrhyw gwna'r ffurfafen ;
Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
Sy'n dangos cwrs yr wybren.

- 2 Er nad oes ganddynt air nac iaith,
Da 'dywed gwaith Duw Lywydd
Diau nad oes na môr na thir,
Na chlywir eu lleferydd.

SALMAU.

- 3 Dysg yr Arglwydd sydd berffaith ddawn,
 A dry i'r iawn yr enaid,
 Felly rhydd ei dystiolaeth wir
 Wybodaeth i'r ffyddloniaid.
- 4 Uniawn yw deddfau'r Arglwydd Ión,
 Llawenant galon ddiddrwg
 A'i orchymyn sydd bur ddiau,
 A golau rydd i'r golwg.
- 5 Ofn yr Arglwydd sydd lân, a byth
 Y pery'n ddilyth hyfryd ;
 Barnau yr Arglwydd sydd wir llawn
 I gyd, a chyfiawn hefyd.
- 6 O Arglwydd ! fy Mhrynwr a m nerth,
 Bydded yn brydferth genyd,
 Fy 'madrodd, pan ddel ger dy fron,
 A'm myfyr calon hefyd. E. P.

13.

SALM XX. 1, 2, 9.

M. S.—Silesia, 62. Persia, 68.

- G**WRANDAWED di, yr Arglwydd Ner,
 Pan ddel cyfyngder arnad ;
 Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
 A'th gadwo di yn wastad.
- 2 O'i gysegr rhoed it' help a nerth
 A braich o brydferth Seion ;
 Cofied dy offrwm poeth a'th rodd,
 Bo'r rhai'n wrth fodd ei galon.
- 3 Cadw ni, Arglwydd, a'th law greu,
 Boed Brenin y nef drosom ;
 Gwrandawed hwnw arnom ni
 A'n gweddi pan y llefom. E. P.

14. SALM XXXII. 2, 3, 4, 5, 10.

M. S.—Persla, 68. Dyfrdwy, 13.

FY Nuw, 'rwy'n llefain—tithau heb
 Roi im mo'r ateb etto ;
 Bob dydd a nos mae 'nghri'n ddiffael
 A heb gael mo'm dyhuddo.

2 A thi wyt Sanct, Sanct i barhau,
 Lle daw gweddiau'n wastad ;
 A holl dŷ Israel a'u clod,
 A'u pwys a'u hystod attad.

3 Ynot gobeithiai'n tadau ni,
 A thydi oedd eu bwled ;
 Ymddiried ynot, Arglwydd hael,
 Ac felly cael ymwarded.

4 Llefasant drwy ymddiried gynt,
 Da fuost iddynt Arglwydd ;
 Eu hachtub hwy a wnaethost ti
 Rhag cyni a rhag gw'radwydd.

5 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru,
 Arnat ti bu f'mddiried ;
 Fy Nuw wyt ti o groth fy mam,
 Ffyddiais it am fy ngwarded.

15. RHAN II. *adn.* 11, 19, 22, 27, 30.

ODDI wrthyf fi yn bell na ddos
 Tra fo yn agos flinder,
 I'm cymhorth i, gan nad oes neb
 A drotho ei wyneb tyner.

2 Tithau fy nerth a'm Harglwydd da,
 Nac ymbellhâ oddiwrthyf ;
 O brysia, tydi yw fy mhorth,
 A thyr'd â chymhorth heinyf.

3 Mynegaf finnau d'enw'n bur
 I'm brodyr yn yr orsedd ;

Lle mwya'r gynnulleidfa lân,
Dy glod a wna'n gyfannedd.

- 4 Trigolion byd a dront yn rhwydd,
At yr Arglwydd pan gofiant ;
A holl dylwythau'r ddaear hon
Ddont ger ei fron—ymgrymant.
- 5 Y rhai'n a'u hâd oll yn un fryd,
Gwnant iddo gyd wasanaeth ;
A'r rhai'n i'r Arglwydd trwy'r holl dir
A rifr yn genedlaeth. E. P.

16. SALM XXXIII 1, 2, 3, 4, 5, 6.

M. S.—Morganwg, 65. Persia 68.

YR Arglwydd yw fy mugail clau,
Ni âd byth eisiau arnaf ;
Mi gaf orwedd mewn porfa frâs,
Ar lân dwfr gloywlas araf.

- 2 Fe goledd f'enaïd, ac a'm dwg
'Rhyd llwybrau diddrwg, cyfion,
Er mwyn ei enw mawr dilys
Fe'm tywys ar yr union.
- 3 Pe rhodiwn, nid ofnwn am hyn,
Yn nyffryn cysgod angau ;
Wyt gyda mi, a'th nerth a'th ffon ;
On'd tirion ydyw'r arfau ?
- 4 Gosodaist ti fy mwrdd yn frâs,
Lle'r oedd fy nghâs yn gweled ;
Olew i'm pen, a chwpan llawn,
Daionus iawn fu'r weithred.
- 5 O'th nawdd y daw y doniau hyn
I'm canlyn byth yn hylwydd ;
A minnau a breswyliaf byth,
A'm nÿth yn nhÿ yr Arglwydd. E. P.

SALMAU.

17. SALM XXIV. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10.

M. S.—Trallwm, 67. Bethania, 66.

YR Arglwydd biau'r ddaear lawr,
A'i llawnder mawr sy'n eiddo ;
Yr Arglwydd biau yr holl fyd
A'r bobl i gyd sydd ynddo.

- 2 Can's ef a roes ei sail a'i gwedd
Yn rhyfedd uwch y moroedd,
Ac a'i gosododd hi yn lân,
Yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.
- 3 Er hyny, pwy a ddringa'n hŷ'
I gyssegr fry yr Arglwydd ?
A phwy a saif â theilwug wedd,
Yn ngorsedd ei sancteiddrwydd ?
- 4 Dyn a llaw lân, a meddwl da,
Ac yn ddiraha'i enaid,
Diorwag, ac ni roes un tro
Er twyllo'i gyfneseifiaid.
- 5 Fe gaiff hwn gan yr Arglwydd wllith
Ei raslawn fendith helaeth,
A bydd cyflawnder i'r cyfryw,
Gan Dduw yr iachawdwriaeth.
- 6 Dyrchefwch, byrth, eich penau'n glau,
Ehengwch, ddorau bythol,
Can's brenin mawr ddaw i'ch mewu chwi—
Brenin o fri gogonol.
- 7 Pwy, meddwch, ydyw'r brenin hwn,
A gofwn ei ogoniant ?
Iôr lluoedd ydyw, Brenin hedd,
Gogonedd, a phob ffyniant. E. P.

18. SALM XXV. 4, 8, 10, 11.

M. S.—Saxony, 72. Welmar, 75.

DANGOS im, Arglwydd, dy fordd di,
A phar i mi ei deall.

SALMAU.

Arwain a dysg fi yr un wedd
Yn dy wirionedd diball.

- 2 Yr Arglwydd sydd uniawn a da,
A'i ffyrdd im noddfa ydynt ;
Efe a arwain, fel mae'n rhaid,
Y pechaduriaid ynddynt.
- 3 I'r sawl a gadwo ddeddfau'r Iôn,
A'i union dystiolaethau ;
Gwirionedd a thrugaredd fydd
Ei lywydd yn ei lwybrau.
- 4 Er mwyn dy enw, Arglwydd mau,
O! maddeu fy anwiredd ;
Can's fy nhroseddiad i mawr yw,
Mwy ydyw dy drugaredd. E. P.

19.

SALM XXVI. 1, 2, 3, 6, 12.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Persia, 63.

BARN fi, O Dduw ! a chlyw fy llais,
Mi rodiais mewn perffeithrwydd ;
Ni lithraf am im roi fy mhwys,
Yn llawnddwys ar yr Arglwydd.

- 2 Prawf di fy muchedd, Arglwydd da,
A hola ddull fy mywyd ;
A manwl chwilia'r galon fau,
A phrawf f' arenau hefyd.
- 3 O flaen fy llygaid. wyf ar led,
Yn gweled dy drugaredd ;
Gwnaeth dal ar hyny ar bob tro,
Im rodio i'th wirionedd.
- 4 Mi olchaf fy nwy law yn lân,
Can's felly byddan', f' Arglwydd,
Ac a dueddaſ tua'th gôr,
Ac allor dy sancteiddrwydd.

5 Fe saif fy nhroed i ar yr Iawn,
Ni syfl o'r uniawn droedfedd ;
Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
Lle byddo mwya'r orsedd. E. P.

20. SALM XXVII. 1, 4, 8, 10, 11, 14.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

YR Arglwydd yw fy ngoleu i gyd,
A'm hiechyd ; rhag pwy'r ofnaf ?
Yr Arglwydd yw nerth f' oes ; am hyn,
Rhag pwy doi dychryn arnaf ?

2 Un arch a erchais ar Dduw Naf,
A hyny a archaf eto :
Cael dyfod i dŷ f' Arglwydd glân,
A bod a'm trigfan ynddo.

3 Fel hyn mae 'nghalon o'm mewn i,
Yn holi ac yn ateb :
“ Ceisiwch fy wyneb ar bob tro ;”
“ Fy Nuw, 'rwy'n ceisio'th wyneb.”

4 Os gwrthyd fi fy nhad a'm mam,
A'm dinam gyfneseifaid,
Ar Dduw gweddi'af : ef, er hyn,
O'i ras a dderbyn f' enaid.

5 Daw! dysg i mi dy ffordd yn rhwydd,
O herwydd fy ngelynyon ;
Ac arwain fi o'th nawddol rad
Yn wastad ar yr union.

6 Disgwyl di wrth yr Arglwydd da,
Ac ymwrola'th galon ;
Efe rydd nerth i'th galon di,
Os iddo credi'n ffyddlon. E. P.

21. SALM XXVIII. 1, 6, 7.
M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.
- O** ARGLWYDD ! erglyw fy llais i,
A derbyn weddi bruddaidd,
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tua'th gafell sanctaidd.
- 2 Bendigaid fyddo'r Arglwydd nef,
Fe glybu ef fy ngweddi ;
Yr Arglwydd yw fy nerth a'm rhan,
A'm tarian, a'm daioni.
- 3 Mi ymddiriedais iddo am borth,
A chefais gymhorth ganddo ;
Minnau o'm calon, drwy fawr chwant,
A ganaf foliant iddo. E. P.
22. SALM XXX. 2, 3, 4, 6.
M. S.—Bethania, 66. Elizabeth, 70.
- F**Y Nuw ! pan lefais arnat ti,
Y rhoddaist i mi iechyd ;
Cedwaist fy enaid rhag y bedd,
A rhag diwedd anhyfryd.
- 2 Cenwch i'r Iôn, chwi ei holl saint,
A maint yw gwyrthiau'r Arglwydd ;
Clodforwch hefyd ger ei fron,
Drwy gofion o'i sancteiddrwydd.
- 3 Am ennyd fechan saif ei ddig,
O gael ei fodd trig bywyd ;
Heno brydnawn wylofain sydd,
Y boreu ddydd daw iechyd. E. P.
23. SALM XXXI. 1, 2, 3, 6, 8, 27.
M. S.—Morganwg, 65. Mary, 69.
- M**I ymddiriedais ynot, Ner,
Fel na'm gw'radwydder bythoedd ;
Duw ! o'th gyfiawnder, gwared fi
A chlyw fy nghri hyd nefoedd.

SALMAU.

- 2 Gogwydd dy glust ataf ar frys,
O'th nefol lŷs i waered,
A bydd i mi'n graig gadarn siwr,
Yn dŷ a thŵr i'm gwared.
- 3 Dodaf fy ysbryd yn dy law,
Ac af ger llaw i orwedd ;
Da y gwaredaist fi yn fyw,
O! Arglwydd Dduw'r gwirionedd.
- 4 Mi ymhyfrydaf ynot ti,
Canfuost fi mewn amser ;
Ac adnabuost wrth fy rhaid,
Fy enaid mewn cyfyngder.
- 5 Cymerwch gysur yn Nuw Iôa,
Ef a rydd galon ynoch ;
Ac os gobeithiwch ynddo ef,
Ei law yn gref fydd drosoch. E. P.

24. SALM XXXII. 1, 2, 8.

M. S.—Trallwm, 67. Dysfroedd Siloah 62. Y. 18.

Y SAWL sydd deilwng, gwyn ei fyd,
Drwy fadde'i gyd ei drosedd,
Ac y cysgodwyd ei holl fai,
Ei bechod a'i anwiredd.

2 A'r dyn â gwynfyd Duw a'i llwydd,
Ni chyfri'r Arglwydd iddo
Mo ei gamweddau : ac ni chaed
Dim twyll dichellfrad ynddo.

3 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
Rhag ing y'm cedwi'n ffyddlon ;
Ac amgylchyni fi ar led
A cherdd ymwarded gyson. E. P.

25. SALM XXXIII. 3—10, 12.

M. S.—Mary, 69. Oldenburg, 60.

CENWCH i'r lôr fawl a mawrhâd
Wiw gerdd o ganiad newydd ;

Yn llafar cenwch iddo glod.
Bid parod eich lleferydd.

- 2 O herwydd uniawn yw ei air,
A ffyddlon cair ei weithred ;
Barn a chyflawnder ef a'u câr,
A'r ddaear llawn o'i nodded.
- 3 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nef,
A'i Ysbryd ef eu lluoedd ;
Efe a gasglai 'nghyd y môr,
A'i drysor yw'r dyfnderoedd.
- 4 Y ddaear oll, ofned ein Duw,
A phob dyn byw a'i preswyl ;
Ei arch a saif, a'i air a fydd,
A hyny sydd i'w ddisgwyl.
- 5 Ef a ddirymodd (fy Nuw Iôr)
Holl gynghor y cenhedloedd ;
A gwna trwy lysiant yn ddirym.
Amcanion llym y bobloedd.
- 6 A phob cenhedloedd dedwydd ynt
Os Duw sydd iddynt Arglwydd ;
A'i ddewisolion ef a'i gwnaeth
Yn etifeddiaeth hylwydd.

26. RHAN II. *adn.* 13, 17, 19, 20, 21.

O'R nefoedd fryr yr edrych Duw
Ar lwybrau pob rhyw ddyinion,
Ac o'i breswylfa edrych ar
Y ddaear a'i thrigolion.

- 2 Wele lawn olwg Duw a'i wawl,
Maent ar y sawl a'i hofno ;
Ac mae'i drugaredd ef ar led
I'r sawl a 'mddiried ynddo.
- 3 Ein henaid gan yr Arglwydd hael
Sy'n disgwyl cael ei bywyd ;

SALMAU.

Efe a byrth ein henaid gwan,
Efe yw'n tarian hefyd.

- 4 Yn unig yn yr Arglwydd Ión
Mae'n calon yn llawenu ;
Ac yn ei enw sanctaidd ef
Mae hon yn gref yn credu.
- 5 Duw! dy drugaredd dod i ni,
Sef ynot ti y credwn ;
Dy nodded a'th drugaredd dod,
Can's ynot ymddiriedwn. E. P.

27. SALM XXXIV. 1, 5, 6, 7, 8, 17.

M. S.—Trallwm, 67. Cemmas y. 17.

DDIOLCHAF fi â chalon rwydd
I'r Arglwydd bob amserau ;
Ei foliant ef, a'i wir fawrhâd,
Sy'n wastad yn fy ngenau.

- 2 Y sawl a edrych arno ef
A llewyrch nef eglurir ;
Ni waradwyddir o honynt neb,
A'u hwyneb ni ch'wilyddir.
- 3 Wele y truan a roes lef,
A Duw o'r nef yn gwrando,
Ac a'i gwardodd o'i holl ddrwg.
A'i waedd oedd anlwg iddo.
- 4 Angel ein Duw a dry yn gylch
O amgylch pawb a'i hofnant :
Fe'i ceidw hwynt ; a llawer gwell
Na chastell fydd eu gwarant.
- 5 O! profwch, gwelwch, ddäed yw
Yr Arglwydd byw yw eiddo ;
A gwyn ei fyd pob dyn a gred
Roi ei ymddiried ynddo.

- 6 Ein Duw sydd agos iawn at gur
Y galon bur ddrylliedig ;
A da y ceidw ef bob pryd
Yr ysbryd cystuddiedig. E. P.

28. SALM XXXVI. 5, 6, 8, 10.

M. S.—Sabbath, 59. Baden 64.

DY fawr drugaredd f' Arglwydd Iôn,
Sydd hyd eithafion nefoedd ;
A'th bur wirionedd sydd yn gwau
Hyd y cymylau dyfroedd.

2 D' unioudeb sydd fel mynydd mawr,
Dy farn fel llawr yr eigion ;
Dy nerth fyth felly a barhâ
I gadw da a dynion.

3 Cyflawn o frasder yw'r tŷ tau,
Lle llenwir hwythau hefyd,
Lle y cânt ddiod genyt, Iôn,
O flasus afon bywyd.

4 O ! estyn eto i barhau,
Dy drugareddau tirion ;
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn
I'r rhai sydd uniawn galon. E. P.

29. SALM XXXVII. 4, 5, 6, 18, 19, 37.

M. S.—Morganwg, 65. Elizabeth 70.

BYDD di gysurus yn dy Dduw,
Ti gei bob gwiw ddymuniad ;
Dy ffyrdd cred iddo, yn ddilys,
Fe rydd d'ewyllys atad.

2 Cred ynddo ef fe'th ddwg i'r lan,
Myn allan dy gyflawnder ;
Mor oleu a'r haul ar haner dydd,
Fel hyny bydd d'eglurder.

SALMAU.

- 3 Fe edwyn Duw ddyddiau a gwaith
 Pob rhai o berffaith helynt ;
 Ac yn dragywydd Duw a wnaeth
 Deg etifeddiaeth iddynt.
- 4 Efe a'u ceidw hwynt i gyd,
 Ni chânt ar ddrygfyd w'radwydd ;
 Yn amser newyn hwy a gânt
 O borthiant ddigonolrwydd.
- 5 Ystyria hefyd y gŵr pur,
 Ac edrych dŷ'r cyfiawnedd ;
 Ti a gei weled gyfryw ddyn,
 Mai 'i derfyn fydd tangnefedd. E. P.

30. SALM XXXIX. 5, 6, 14, 15.

M. S.—Eidduned, Y. 20. Dymuniad, 74.

- O DANGOS im' fy Arglwydd Ner,
 Pa amser y diweddaf
 Rifedi 'nyddiau ; a pha hyd
 O fewn y byd y byddaf.
- 2 Rhoddaist fy nyddiau fel lled llaw ;
 I'm einioes daw byr ddiwedd ;
 Diau yn 'd olwg di o Dduw !
 Fod pob dyn byw yn wagedd.
- 3 O ! paid â mi, gâd im' gryfhau
 Cyn darfod dyddiau mywyd ;
 A gwna â mi sy' mron fy medd
 Drugaredd a syberwyd. E. P.

31. SALM XLII. 1, 2.

M. S.—Saxony, 72. Padarn, Y. 24.

- YR unwedd ag y bref yr hydd
 Am yr afonydd dyfroedd,
 Felly y mae fy hiraeth i
 Am danat ti, Dduw'r nefoedd.

- 2 Fy enaid i sychedig yw
Am fy Nuw byw a'i gariad ;
Pa bryd y dof fi ger dy fron,
Fy Nuw a'n cyfion ynad?

32. SALM XLIII. 2, 3, 4.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Persia, 68.

TYDI yw Duw fy nerth i gyd,
Pa ham ym bwrid ymaith ?
Pa ham yr af mor drwm a hyn
Gan bwys y gelyn diffaith ?

- 2 O! gyr dy oleu, moes dy wir,
Ac felly t'wysir finau :
Arweiniant fi i'th breswylfeydd,
I'th fynydd, ac i'th demlau.

- 3 Yn yr af at allor Duw,
Y Duw goruchel hyfryd ;
Ac ar y delyn canaf fawl
Duw, Duw, fy hawl a'm gwynfyd. E. P.

33. SALM XLV. 1, 2, 3, 6.

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 18. Eliza, 70.

TRAETHOEDD fy nghalon bethau da,
I'r Brenin gwna fyfyrdod ;
Fy nhafod fel y pin y sydd
Yn llaw 'sgrifenydd parod.

- 2 Uwch meibion dynion tecach wyt,
Tywalltwyd rhâd i'th enau,
Herwydd i Dduw roi arnat wllith
Ei fendith byth a'i radau.
- 3 Gwregysa'th gleddyf ar dy glun,
O gadarn Gun gogonedd ;
A hyn sydd weddol a hardd iawn,
Mewn llwydd a llawn orfoledd.

4 Dy lân orsedfaingc, O Dduw fry,
A bery o dragwyddoldeb ;
Awdurdod dy deyrnwialen sydd
Mewn nerth a rhydd uniondeb.

34. RHAN II. *Adn.* 10, 11, 13—17.

CYLYW hyn, O ferch ! ac hefyd gwel,
Ac â chlust isel gwrando ;
Mae'n rhaid it ollwng pawb o'th wlad
A thŷ dy dad yn ango'.

2 Yna bydd gan y Brerán wych
Gael edrych ar dy degwch ;
Dy Arglwydd yw, gwna iddo foes,
I gael i'th oes hyfrydwch.

3 A merch y Brenin, glân o fewn
Anrhydedd llawn sydd iddi ;
A gwisg o aur a gemau glân
Oddi allan sydd am dani.

4 Mewn gwaith gwê nodwydd y daw hon
Yn wych ger bron ei Harglwydd,
Ac a'i gwryfon gyda hi
Daw atat ti yn ebrwydd.

5 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,
Ac mewn gorfoledd dibrin,
Hwynt-hwy a ddeuant, wrth eu gwys,
I gyd i lys y Brenin.

6 Dy feibion yn attegiion tau
Yn lle dy dadau fyddant ;
Tywysogaethau drwy fawrhâd
Yn yr holl wlad a feddant.

7 Cofaf dy enw di'n mhob oes
Tra caffwyf einioes imi ;
Am hyn y bobloedd a rydd fawl
Byth yn dragwyddol iti. E. P.

35. SALM XLVI. 1, 7.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

GOBARTH a nerth in yw Duw hael,
 Mae help i'w gael mewn cyfwng ;
 Daear a mynydd, aent i'r môr
 Nid ofnaf f'angor deilwng.

- 2 Y mae yr Arglwydd gyda ni,
 Iôr anifeirif luoedd ;
 Y mae Duw Iago yn ein plaid,
 Yn help wrth raid o'r nefoedd. E. P.

36. SALM XLVIII. 1, 12, 13.

M. S.—Persia, 68. Cemmaes, Y. 17.

MAWR ei enw'n ninas ein Duw,
 A hynod yw yr Arglwydd ;
 A'i drigfan ef yno y sydd
 Yn mynydd ei sancteiddrwydd.

- 2 Ewch, ewch oddiamgylch Seion sail,
 A'i thyrau adail rhifwch ;
 Ei chadarn fur, a'i ph'lasau draw
 I'r oes a ddaw mynegwch.
- 3 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn,
 Hyd angydd credwn ynddo ;
 Hyd angydd hefyd hwn a fydd
 Yn dragywydd i'n t'wyso. E. P.

37. SALM XLIX. 10, 15.

M. S.—Dymunlad, 74. Eldduned, Y. 20.

CWELIR mai'r bedd yw lletty'r doeth
 Y ffol a'r annoeth hefyd ;
 Marw yw'r naill a marw yw'r llall,
 I arall gâd ei anedd.

SALMAU.

- 2 Daw dydd i'r cyflawn, tranoeth teg
 Daw im ychwaneg estyn,
 Daw i'm o'r bedd godiad i fyw,
 Deheulaw Duw a'm derbyn. E. P.

38. SALM L. 2, 5, 14.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

O SEION fryn y daeth Duw Naf,
 Hon sydd berffeithiaf ddinas,
 Mewn tegwch a goleuni mawr,
 A llewyrch gwawr o'i gwmpas.

- 2 O ! cesglwch ataf fi fy saint,
 Y rhai, drwy ruddfaint brydferth,
 A wnaethant amod â myfi,
 A'i rhwymo hi drwy aberth.

- 3 Dy oglud dod ar Dduw yn drwm,
 A thâl yr offrwm penaf :
 Cân ei fawl ef a dod ar led
 D' adduned i'r Goruchaf. E. P.

39. SALM LI, 1, 2, 7, 8.

M. B. C.—Wirksworth, 130. Aberhonddu, 132.

TRUGAREDD dod i mi,
 Duw, O'th ddaioni tyner ;
 Tyn ymaith fy anwiredd mau
 O'th drugareddau lawer.

- 2 A golch fi yn llwyr ddwys
 Oddi wrth fawr bwys fy meiau :
 Fy Arglwydd ! gwna'n bur lân fyf.
 Rhag brynti fy nghamweddau.

- 3 Ag isop golch fi'n lân,
 Ni byddaf aflan mwyach ;
 Byddaf fi o'm golchi fel hyn
 Fel eira gwyn neu wynach.

4 Par imi weled hedd
 Gorfoledd a llawenydd,
 I adnewyddu f' esgyrn i,
 A ddrylliaist ti â cherydd.

40. RHAN II. *Adn. 10, 11, 12, 15, 17, 18.*

DUW, crea galon bur,
 Dod imi gysur beunydd ;
 I fyw yn well tra fwy'n y byd,
 Dod ynof ysbryd newydd.

2 O Dduw ! na ddyro chwaith
 Fi ymaith o'th olygon ;
 Ac na chymer dy Ysbryd Glân
 Oddi wrthyf, druan gwirion.

3 Gorfoledd dwg i mi
 Drwy rod-di i'm dy iechyd ;
 A chynal a'th ysbrydol ddawn
 Fi i fyw'n uniawn hefyd.

4 Duw ! agor y min mau,
 A'm genau mi a ganaf,
 O Arglwydd ! gerdd o fawl i'th nerth,
 Fel dyna'r aberth penaf.

5 Aberthau Duw i gyd
 Yw yspryd pur drylliedig ;
 Ac ni ddiystyri, O Dduw Iôn !
 Y galon gystuddiedig.

6 Bydd dda wrth Seion fryn,
 O Arglwydd ! hyn a fyni ;
 Ac wrth Caersalem, dy dref tad,
 A gwna adeilad arni. E. P.

41. SALM LVII 1, 5.

M. S.—Dymuniad, 74. Eidduned, Y. 20.

DY ras, dy nawdd, fy Nuw, im dod,
 Sef yn nod ymddiriedaf ;
 Nes myned heibio'r aflwydd hyn,
 Dan d' edyn ymgysgodaf.

SALMAU.

- 2 Ymddyrrha, Dduw, y nef uwchlaw,
 Oddi yno daw d'arwyddion ;
 A bydded dy ogoniant ar
 Y ddaear a'i thrigolion. E. P.

42. SALM LXL 1 2, 3, 4.

M. S.—Dymuniad, 74. Caersalem, Y. 23.

ERGLYW, O Dduw ! fy llefain i,
 Ac ar fy ngweddi gwrando ;
 Rhof lef o eitha'r ddaear gron,
 A'm calon yn llesmeirio.

- 2 Dwg fi i dalgraig uwch na mi,
 Ac iddi bydd i'm derbyn ;
 Can's craig o obaith, tŵr di-fost,
 Im fuost rhag y gelyn.
- 3 O fewn dy babell y bydd byth
 Fy nhrigfan ddilyth, dedwydd ;
 A'm holl ymddiried a fŷn fod
 Yn nghysgod dy adenydd. E. P.

43. SALM LXII. 5, 6, 7, 8.

M. S.—Persia, 68. Bethania, 66.

FY enaid, dod, er hyn i gyd,
 Ar Dduw dy fryd yn ddyfal ;
 Ynddo gobeithiaf fi er hyn,
 Efe a'm tyn o'm gofal.

- 2 Yn Nuw yn unig mae i gyd
 Fy iechyd a'm gogoniant ;
 Fy nghraig yw, a'm cadernid maith,
 A'm gobaith yn ddilysiant.
- 3 Gobeithiwch ynddo : ger ei fron
 Tywelltwech galon berffaith,
 Ac ymddiriedwch tra fo'ch byw,
 A d'wedwch, Duw yw'n gobaith. E. P.

14. SALM LXIII. 3, 4, 5, 7.

M. S.—Morganwg, 65. Cemmaes, Y. 17.

DY faith drugaredd, o Dduw byw.
Rhagorach yw na'r bywyd ;
A'm genau rhoddaf i ti fawl,
A cherdd ogonawl hyfryd.

2 Felly tra fyddwyf byw y gwnaf,
Ac felly'th folaf eto,
Ac yn dy enw di sydd gu
Y caf ddyrchafu 'nwylo.

3 Digonir f'enaid fel â mēr,
A chyflawn frasder hefyd,
A'm genau a gân y moliant tau,
A phur wefusau hefyd.

4 Ac am dy fod yn gymhorth im'
Drwy fawr rym dy drugaredd ;
Fy holl orfoledd a gais fod
Yn nghysgod dy adanedd. E. P.

45. SALM LXV. 1, 2, 4.

M. S.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

I TI, O Dduw ! y gweddai mawl
Yn y sancteiddiawl Seion ;
I ti y telir, trwy holl gred,
Bob gwir adduned calon.

2 Pawb sydd yn pwysu atat ti,
A wrendy weddi dostur ;
Ac atat ti y daw pob cnawd
Er mwyn gollyngdawd llafur.

3 Dy etholedig, dedwydd yw,
Caiff nesnes fyw i'th babell ;
Trig i'th gynteddau, ac i'th lys,
A'th sanctaidd weddus ganghell.

46. RHAN II. *Adn.* 6, 7, 9, 10, 11, 13.

DUW a sicrhâ bob uchel fryn
 A'i wregys yn gadernid ;
 Hwn a ostega'r môr a'i dôn,
 A rhuad eigion enbyd.

2 Dyfrhau y ddaear sech yr wyt,
 Dy afon lanwyd drosti ;
 Darperaist lifddwr hyd ei llawr
 I'w thramawr gyfoethogi.

3 Pob rhych yr wyt yn ei ddyfrhau,
 A'i chŵysau 'r wyt i'w gostwng ;
 A'i rhoi yn mwyd mewn cawod wllith,
 I'w chnwd rhoi fendith deilwng.

4 Coroni'r ydwyt ti fel hyn
 Y flwyddyn a'th ddaioni ;
 Ac yn dy gariad, Duw fy Nêr
 Diferaist frasder arni.

5 Drwy'th fendith di, y gwastad-dir
 A guddir oll â defaid ;
 Crechwenant, canant bawb ynghyd
 A'r wlad ag yd ei llonaid. **M. P.**

47. SALM LXVII. 1, 3, 4, 5, 6, 7.

M. B. C.—Wirksworth, 130. Aberhouddn, 132.

TRUGAREDD Duw i'n plith,
 A rhoed ei fendith drosom,
 Tywyned byth ei wyneb pryd,
 Ei nawdd a'i iechyd arnom.

2 Duw, moled pobloedd di,
 Rhoent fawl a bri drwy'r hollfyd,
 A'r holl genhedloedd is y nen
 A fyddant lawen hyfryd.

- 3 Can's ti a ferni'n iawn
 Y bobl trwy lawn wybodaeth ;
 Ac a roi'r holl genhedloedd ar
 Y ddaear mewn llywodraeth.
- 4 Duw, moled pobloedd di,
 Rhoent fawl a bri trwy'r hollfyd,
 Yna y tir rydd ffrwyth i'n plith,
 A Duw ei fendith hefyd.
- 5 A Duw, sef Duw ein Tad,
 A roddo'i rad a thyciant ;
 A holl derfynau'r ddaear gron,
 A phawb ar hon a'i hofnant. E. P.

48. SALM LXVIII. 19, 26, 28—30.

M. S.—Mary, 69. Baden, 64.

BENDIGAID fyth fo'r Arglwydd mau,
 Am ddoniau ei ddaioni,
 A'i iachawdwriaeth i ni'n llwyth,
 O bêr ffrwyth ei haelioni.

- 2 Clodforwch Dduw : hyny sydd dda,
 Yn mhob cyn'leidfa ddiwael ;
 A chenwch fawl yr Arglwydd Iôn,
 Chwi sydd o ffynon Israel,
- 3 Dy Dduw a drefnodd i ti nerth,
 A'i law sydd brydferth geidwad ;
 Duw, cadarnhâ eto yn faith
 Arnom ni waith dy gariad.
- 4 Er mwyn Caersalem, adail deg,
 Rhydd cedyrn anrheg i ti ;
 Dyfethi dyrfa'r gwaywffyn,
 A'r rhai a fÿn ryfelu.
- 5 Y pendefigion o'r Aipht draw
 A ddaw, ac Ethiopia,

SALMAU.

At Dduw yn brysur i roi rhodd,
Ac aberth gwirfodd yma.

6 Chwi holl deyrnasoedd daear lawr,
I Dduw mawr cenwch foliant ;
Cydgenwch iddo glod yn rhwydd,
Sef Arglwydd y gogoniant. E. P.

7 Ofnadwy ydwyt ti a'th arch,
Teilwng o barch y bobloedd ;
Duw Israel rydd nerth wrth raid,
Bendigaid yn oes oesoedd. P. W.

49. SALM LXXI. 1, 2, 3, 9.

M. S.—Caersalem, Y. 23. Padarn, Y. 24. †

MI ymddiriedais ynot, Nêr,
Na'm gwaradwyddir bythoedd ;
Duw, o'th gyfiawnder gwared fi,
A chlyw fy nghri hyd nefoedd.

2 Duw, bydd yn graig o nerth i mi,
I gyrchu ati'n wastad ;
A phâr fy nghadw i yn well,
Ti yw fy nghastell caead.

3 Nac esgeulusa fi a'm braint
Yn amser henaint egwan ;
Er pallu'r nerth, na wrthod fi,
Duw, edrych di ar f'oedran.

4 Fy ngobaith inau a saif byth,
Yn ddilyth a safadwy ;
Ymddiried ynot, Dduw, a wnafl,
Ac a'th folianaf fwyfwy. E. P.

50. SALM LXXII. 1—7, 12.

M. S.—Morganwg, 65. Elizabeth, 70.

DUW, dod i'r brenin farn o'r nef,
Dod i'w Fab ef gyfiawndeb ;

SALMAU.

Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
Ac i'r dyn tlawd uniondeb.

2 Hedd a chyfiawnder yn ol hyn,
Geir yn mhob bryn a mynydd ;
Y gwan a'r llesg achub a wna,
Fe ddryllia y gorthrymydd.

3 Byth hwy a'th ofnant ar bob tro,
Tra treiglo haul a lleuad ;
Fe ddisgyn fel gwlaw ar wellt glas,
Neu gawod fras ar wastad.

4 I'w ddyddiau ef cerir yr iawn,
A'r cyfiawn a flodeua ;
Ac aml fydd hedd ar ddaear gron,
Tra fo lloer hon yn para.

5 Can's y dyn rheidus a'r gŵr gwan,
Fe'i gweryd pan weddio ;
Bydd i bob dyn yn nerthol dŵr,
A'r ni bo pleidiwr ganddo.

51. RHAN II. *Adn 16—19.*

'RHYD pen y mynydd yd a gân,
Fel brig coed Liban siglant ;
A'r plant cyn amled ar gwellt glas,
O'r ddinas a flagurant.

2 Os haul cylch wybren byth a dry
Byth pery enw iddo ;
Pawb a'i bendithiant ef yn wir,
Pawb a fendithir ynddo.

3 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
Sef Duw yr Israel dirion ;
Ef byth yn unig sy'n parhau
I wneuthur gwyrthiau mawrion.

- 4 Bendigaid fyddo'i enw byth,
Gogonedd dilyth iddo ;
A'i glod trwy'r ddaear fyddo'n ben,
Amen, Amen, hyn fyddo. E. P.

52. SALM LXXIII. 25, 26.

M. S.—Persia, 68. Cemmaes Y. 17.

PA'M? pwy, O Dduw ! sydd genyf fi,
Ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunwn gyda thi,
Wrth weini daear leoedd.

- 2 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnawd,
Y sydd mewn paldawd beunydd ;
Ond tydi, Dduw, sydd ar fy rhan,
A'm tarian yn dragywydd. E. P.

53. SALM LXXVI. 1, 2.

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

YN Iudah ac yn Israel dir,
Adweinir ein Duw cyfion ;
Ei babell ef yn Salem sydd,
A'i breswyl fydd yn Seion.

- 2 Fe ddryliodd yno'r bwa a'r saeth,
A'r frwydr a wnaeth yn ddarnau
A thorodd ef yn chwilfriw mân,
Bob tarian a phob cleddau. E. P.

54. SALM LXXVII. 1, 2, 3, 7, 8, 10, 13, 19,

M. S.—Persia, 68. Aberystwyth, 61.

FY llais at Dduw pan roddais lef,
Fy llais o'r nef fe'i clybu ;
A'm llais gweddiais ar Dduw Nér,
Pan oedd blinder yn tarddu.

- 2 Y dydd y rhedai mriw, a'r nos
Ni pheidiai achos llafur ;

SALMAU.

Mewn blin gyfyngder gwn fy mod,
A'm hoes yn gwrthod cysur.

- 3 Yna y cofiwn Dduw a'i glod,
Pan syrthiai drallod enbyd :
Yna gweddiwn dros fy mai,
Pan y terfysgai f' ysbryd.
- 4 Ai yn dragywydd cilia'r Iôn ?
A fydd ef boddlon mwyach ?
A ddarfu byth ei nawdd a'i air ?
A gair ei addaw bellach ?
- 5 Marwolaeth i'm yw'r meddwl hwn ?
A throis yn grwn i gofio
Ei fawr nerth gynt ; cofio a wnaf
Waith y Goruchaf eto.
- 6 O Dduw ! pa Dduw sydd fel tydi,
Dy ffordd di sydd sancteiddiol ;
Dengys dy waith dy nerth i'r byd,
Pâr i ni i gyd dy ganmol.
- 7 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
A'th lwybrau mewn deifr sugnedd ;
Ac nid adwaenir byth mo'th ôl,
Yn dy anfeidrol fawredd. E. P.

55. SALM LXXVIII. 1, 5, 6, 7, 8.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

FY mhobl i gyd gwrandewch fy neddf,
A doed fy ngreddf i'ch calon ;
Clust ymostyngwch a'm genau,
I ystyr geiriau ffyddlon.

- 2 Felly gorch'mynodd ef fod côf
Yn Iagof ; ac i'r hynaf,
Yn Israel ddysgu i'w blant
Ogoniant y Goruchaf.

SALMAU.

- 3 Gobeithio yn Nuw, cofio ei waith,
Y sydd fel rhaith eneidol ;
I gadw'i ddeddf o oes i oes,
Y wers hon roes Duw'n rheidiol.
- 4 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn,
Yn gyndyn ac anufudd ;
A chalon wan ac ysbryd gwael,
Heb afael gyda'i Llywydd.

56. SALM LXXX. 3, 8, 14, 19.

M. s. Padarn, y. 24. Minden, y. 22.

- L** LEWYRCHA 'th wyneb dychwel ni,
Duw, ti â'n cedwi'n gyflym ;
Duw'r lluoedd clyw ein gweddi ni,
Pa hyd y sori wrthym ?
- 2 Dygaist o'r Aipht winwydden i'r,
Rhoist iddi dir i dyfu ;
A'r holl genhedloedd o bob man,
Troist allan cyn ei phlanu.
- 3 O Dduw y lluoedd ! edrych, gwêl,
A dychwel i ymg'leddu
Y winllan hon, a blenaist di
A'th law, a'i rhoddi i dyfu.
- 4 A dychwel eto ni i fyw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd !
Tywyna arnom d'wyneb pryd,
Ni a gawn iechyd bythoedd. E. P.

57. SALM LXXXIV. I—5, 7, 10, 11, 12.

M. s.—Morganwg, 65. Mary, 69.

- D**Y babell di mor hyfryd yw,
O Arglwydd byw y lluoedd ;
Mynych chwennychais weled hon,
Rhag mor dra thirion ydoedd.

SALMAU.

- 2 Mae f' enaid i, fy Iôn, mewn blys,
I'th gyssegr lys dueddu ;
Fy nghalon i, a'm holl gnawd yw
Yn Nuw byw'n gorfoleddu.
- 3 Aderyn tô a gafodd dŷ,
A'r wenol fry i'w chywion,
Le wrth dy allor di i'w trin,
Fy Nuw a'm brenin tirion.
- 4 Gwyn fyd yr hwn drig yn dy dŷ,
Caiff dy foliannu ddigon ;
Ac ynot ti sy'n cadarnhau,
A'th lwybrau yn eu calon.
- 5 Ant rhagddynt bawb o nerth i nerth,
Nes cael yn brydferth ddyfod
I ymddangos i Dduw ger ei fron,
Yn Seion ei breswylfod.
- 6 Gwell yw na mil un dydd i'th dŷ,
Am hyny mwy dewisol
Im fod ar riniog y drws tau,
Na ph'lasau yr annuwiol.
- 7 Sef haul a tharian yw Duw mād,
A rydd rad a gogoniant ;
Ni lestair ef ddaioni maith
I'r rhai a berffaith rodiant.
- 8 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr !
Anfon i lawr dy gymmod ;
Dedwydd yw'r dyn a roddo i grêd,
A'i holl ymddiried ynod. E. P.

58.

SALM LXXXV. 1—9.

M. s.—Saxony, 72. Arentg, 73.

DA wyt i'th dir, Iehofa Nêr,
Dychwelaist gaethder Iago ;

Maddeuaist drawsedd dy bobl di,
Mae'u camwedd wedi ei guddio.

- 2 Tynaist dy lid oddi wrthym ni,
Troist dy ddiglloni awchlym ;
O Dduw ein nerth! tro ninau'n well,
A'th lid bid bell oddi wrthym.
- 3 Ai byth y digi wrthym ni ?
A sori di hyd ddiwedd ?
A saif dy lid o oes i oes ?
Duw, gwrando, moes drugaredd.
- 4 Pa'm ? oni throi di a'n bywhau,
A llawenhau yr eiddot ?
O dangos i'n dy nawdd mewn pryd,
Felly cawn iechyd ynot.
- 5 I'r rhai a ofnant Arglwydd nef,
Mae'i iechyd ef yn agos ;
Felly y caiff gogoniant hir,
O fewn ein tir ni aros. E. P.

59. SALM LXXXVII. 3, 5, 6.

M. S.—Cemmaes, Y. 17. Bethania, 66.

O DDENAS Duw, preswylfa'r Iôn,
Mawr ydyw'r son am danad ;
A gogoneddus air it sydd,
Uwch law trigfeydd yr hollwlad.

- 2 Dywedir hyn am Seion bêr,
Fe anwyd llawer ynddi,
Nid ambell un ; can's swcwr da
Yw Duw Goruchaf iddi.
- 3 Fe rydd yr Arglwydd yn ei rif
Y neb fo cyfrif hono ;
Efe a esyd hyn ar led,
Sef, Hwn a aned yno. E. P.

60. SALM LXXXIX. 7, 8, 13, 14.

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60. ;

TRWY gynnulleidfa ei saint ef,
 D'w nef y sydd ofnadwy :
 A thrwy'r holl fyd o'n hamgylch ni,
 Ei, ofni sydd ddyladwy.

- 2 Pwy sydd yn debyg it, Dduw byw,
 O Arglwydd Dduw y lluoedd ;
 Yn gadarn Iôr, a'th wir i'th gylch,
 O amgylch yr holl nefoedd.
- 3 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th law,
 A'th gref ddeheulaw codi ;
 Nawdd a barn yw dy orsedd hir,
 A nawdd a gwir a geri.
- 4 Yn d'unig enw di y cânt
 Fawl a gogoniant beunydd :
 Yn dy gyfiawnder codi wnant,
 Ac felly byddant ddedwydd.

61. RHAN II. *Adn.* 19, 20, 26—29.

I'TH Sanct dywedaist, hyn a ddacth,
 Drwy weledigaeth nefol :—
 Gosodais gymmhorth ar gryf Gun,
 Dyrchefais un dewisol.

- 2 Cefais, enciniais ef yn ol
 Fy ngwas dewisol, Dafydd,
 Ag olew sant ; braich a llaw gref
 Rois gydag ef yn llywydd.
- 3 Ef a weddia arnaf fi
 I'w g'ledi, gan ddywedyd,
 Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
 Yn gadarn o'm hieuengtid.

SALMAU.

- 4 Minau gwnaf yntau im yn Fab,
Yn Gynfab ac Etifedd,
Ar holl frenhinoedd daear las
Yn uwch ei ras a'i fawredd.
- 5 A chadwaf iddo yr un wedd,
Drugaredd yn dragwyddol,
Am hammod gadwaf iddo'n llawn,
Yn ffyddlawn ac yn nerthol.
- 6 Gosodaf hefyd byth i'w hâd
Nerth a mawrhâd uwch bydoedd ;
A'i orsedd gref fydd i barhau
Un wedd a dyddiau'r nefoedd. E. P.

62. SALM XC. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12—14.

M. S.—Dymuniad, 74. Saxony, 72.

- D**UW, buost in yn Arglwydd da,
Ac yn breswylfa i drigo ;
O bryd i bryd, felly yr aeth
Pob rhyw genhedlaeth heitio.
- 2 Er cyn rhoi sail un mynydd mawr,
Cyn llunio llawr cwmpas-fyd ;
Dnw o dragwyddol wyt cyn neb,
Hyd dragwyddoldeb hefyd.
- 3 Weithiau i ddinystyr y troi ni
Ac wedi'n troi yn noddfa ;
A d'wedi cyn ein myn'd i'r llwch,
Dychwelwch, feibion Adda.
- 4 Can's deg can' mlynedd fel doe ynt.
Pan elo'i helynt heibio,
O'th flaen di megys gwylfa nos,
Ni chaiff ymddangos eto.
- 5 Nid yw dyn ond fel hûn, neu ail
I addail, neu lifeiriant ;

SALMAU.

Neu megys glas lysieuyn gwan,
Mor fuan y newidiant.

- 6 Yr hwn y boreu gwyrddlas fydd,
A gwawr o newydd arno ;
Ond pan y torer ef brydnawn,
Yn fuan iawn mae'n gwywo.
- 7 Dysg felly'n rifo'n dyddiau gwael,
I'n calon gael doethineb ;
O Dduw ! pa hyd ? tyr'd, dod yn hawdd
I'th weision nawdd ac undeb.
- 8 Yn fore iawn diwalla ni
A'th fawr ddaioni eisoes,
Fel caffo'n calon lawen fyd,
Yn hyfryd dros ein heinioes.   K   e.

63.   SALM XCI. 1, 2, 4, 14.

M. S.—Morganwg, 65. . Persia, 68.

Y SAWL a drigo, doed yn nes,
Yn lloches y Goruchaf ;
Ef a ymerys i gael bod
Yn nghysgod hwn sydd benaf.

- 2 Fy holl amddiffyn wyt a'm llwydd,
Wrth f' Arglwydd y dywedaf,
A'm holl ymddiried, tra fwyf byw
Sydd yn fy Nuw Goruchaf.
- 3 Ei esgyll drosot ef a rydd,
Dan ei adenydd byddi
Yn ddiogel ; a'i wirionedd glân
Fydd gylch a tharian iti.
- 4 Mi a'i gwaredaf ef rhag brad,
Am roi ei gariad arnaf ;
Am iddo adwaen f'enw mau,
Yn ddiau y dyrchafaf.

SALMAU.

- 5 Arnaf y geilw, a'i wrando wnaf,
 Mewn ing y byddaf barod ;
 Gwaredaf hefyd rhag ei gas,
 A chaiff trwy urddas fawrglod. E. P.

64. SALM XCII. 1, 12, 13.

M. S.—Morganwg, 65. Bethania, 66.

MOLIANNU 'r Arglwydd, da iawn yw,
 A chyfarch Duw yn benaf,
 A chanu i dy enw fawl,
 A'th ganmawl, y Go'ruchaf.

- 2 Y cyfiawn a flodeua i'r nen,
 Fel y balmwydden union ;
 Yn iraidd yn cynnyddu y bydd,
 Fel cedrwydd yn Libanon.
- 3 Y rhai a blanwyd yn nhŷ Dduw,
 Yn goedwydd byw y tyfant ;
 Ac yn nghynteddau ein Duw ni,
 Y rheini a flodeuant. E. P.

65. SALM XCV. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Dyfrdwy, 63.

ODOWCH a chanwn i'r Arglwydd,
 Efe yw llwydd ein bywyd ;
 Ac ymlawenhawn yn ei nerth,
 Ef yw ein prydferth icchyd.

- 2 O! down yn unfryd ger ei fron,
 A chalon bur ddiolchgar ;
 Brysiwn at Dduw dan lawenhau,
 A chanwn salmau'n llafar.
- 3 O herwydd Arglwydd nef a llawr,
 Y sy' Dduw mawr yn ddiau ;
 Tywysog mawr yw ef mewn trin,
 A Brenin yr holl dduwiau. E. P.

66.

SALM C.

M. H.—Yr Hen Ganfed, 10.

I'R Arglwydd cenwech lafar glod,
 A gwnewch ufudd-dod llawen fryd ;
 Dowch o flaen Duw â pheraidd dôn,
 Trigolion y ddaear i gyd.

- 2 Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd Dduw,
 A'n'gwnaeth ni'n fyw fel hyn i fod ;
 Nid ni'n hunain ; ei bobl ym ni,
 A defaid rhi' ei borfa a'i nôd.
- 3 O ! ewch i'w byrth â diolch brau,
 Yn ei gynteddau molwech ef ;
 Bendithiwch enw Duw hynod,
 Rhowch iddo glod trwy lafar lef.
- 4 Can's da yw'r Arglwydd, Awdwr hedd ;
 Da ei drugaredd a di-lyth ;
 A'i wirionedd i ni a roes,
 O oes i oes a bery byth. E. P.

67.

SALM CIL 13, 14.

M. S.—Cemmaes Y. 17. Lladlo, 71.

- O ! CYFOD bellach, trugarhâ,
 O Dduw ! bydd dda wrth Seion ;
 Mae'n amser wrthi drugarhau,
 Fel dyma'r nodau'n union.
- 2 Can's hoff iawn gan dy weision di
 Ei meini a'i magwyrâu ;
 Maent yn tosturio wrth ei llwch,
 Ei thristwch a'i thrallodau.
- 3 Pan adeilader Seion wych,
 A hon yn ddrych i'r gwledydd ;
 Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
 Y molir e'n dragywydd.

SALMAU.

- 4 Hyn fydd pan gasglo pawb yn nghyd,
Yn unfryd i'w foliannu ;
Yr holl deyrnasoedd, dont yn ngŵydd
Yr Arglwydd i'w wasnaethu. E. P.

68. SALM CIII. 1, 2, 11, 12, 13.

M. S.—Mary, 69. Cemnaes, Y. 17.

FY enaid, mawl Sanct Duw yr Iôn,
A chwbl o'm heigion ynof ;
Fy enaid, n'âd fawl f' Arglwydd nef,
Na'i ddoniau ef yn anghof.

- 2 Yr hwn sy'n madden dy holl ddrwg,
Yr hwn a'th ddwg o'th lesgedd ;
Yr hwn a weryd d'oes yn llon,
Drwy goron o'i drugaredd.
- 3 Cyhyd ag yw'r ffurfafen fawr
Oddi ar y llawr o uchder,
Cymaint i'r rhai a'i hofnant ef,
Fydd nawdd Duw nef bob amser.
- 4 Os pell yw'r dwyrain oleu hin
Oddi wrth orllewin fachlud,
Cyn belled ein holl bechod llym,
Oddi wrthym ef a'i symmud.
- 5 Ac fel bydd nawdd, a serch, a chwant,
Tad da i'w blant naturiol ;
Felly cawn serch ein Tad o'r nef,
Os ofnwn ef yn dduwiol. E. P.

69. SALM CIV. 1, 2, 5, 6, 9, 24.

M. S.—Persia, 68. Morganwg, 65.

FY enaid, mola'r Arglwydd byw,
O f' Arglwydd Dduw y mawredd !
Mawr wyt, gogoniant a gei di,
Ymwisgi âg anrhydedd.

- 2 Megys ei ddillad y gwisg fo,
Am dano y goleuad ;

Rhydd yn ei gylch yr wybr ar dân,
Yn llydan, fel llen wastad.

- 3 Cref y rhoes sail y ddaear gron,
Fel na syf hon oddi yno ;
A'r hon a bery fel y rhoes,
O oes i oes heb siglo.
- 4 Tydi, O Dduw ! ddilledaist hon,
A'r eigion yn fantellau ;
Ac oni bai dy ddeheu-law,
Ai'r deifr uwchlaw y bryniau.
- 5 Gosodaist dertyn lle'r arhôt,
Ac fel nad elont drosto ;
Ac fel na ddelont byth dros lawr,
Y ddaear fawr, i'w chuddio.
- 6 O Dduw! mor ryfedd yw dy waith,
O'th synwyr berffaith dradoeth!
Gwnaethost bob peth & doethder dawn,
A'r tir sydd lawn o'th gyfoeth.

70. RHAN II. *Adn.* 28, 30, 31, 33.

DUW, pan agorech di dy law,
Oddi yno daw daioni ;
Pob anifail, a phob rhyw beth,
A ddaw yn ddifeth ini.

- 2 A phan ollyngech di dy râd,
Fel rhoddi cread newydd ;
Y modd hyn wyneb yr holl dir,
A adnewyddir beunydd.
- 3 Yr Arglwydd gogoneddus fydd,
Trwy fawr lawenydd bythoedd :
Yr Arglwydd yn ddiâu a fedd,
Orfoledd yn y nefoedd.
- 4 Canaf i'r Arglwydd yn fy myw
Canaf i'm Duw tra fyddwyf ;

Ymlawenychaf yn fy Iôr,
Bydd ffyddlon hyn a wnelwyf. E. P.

71. SALM CVIL 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 22.

M. S.—Baden, 64. Dyfroedd Siloah, Y. 18.

- M**OLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
Moliennwch Dduw ein llywydd ;
O blegid ei drugaredd fry,
A bery yn dragywydd.
- 2 Y gwaredigion canent fawl,
I Dduw gerdd nodawl gysson ;
Y sawl achubwyd, caned hyn,
O law y gelyn creulon.
- 3 Drwy yr anialwch wŷrdraws hynt,
Y buasent gynt yn crwydro ;
Allan o'r ffordd; heb dref na llan,
Lle caent hwy fan i drigo.
- 4 Drwy newyn, syched, bu'r daith hon,
A'n calon ar lewygu ;
Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
Pan oeddyn' yn mron trengu.
- 5 Yma eu gwared hwynt a wnaeth,
O'u holl orthryngaeth foddion ;
'Rhyd yr iawn ffordd fe'u dwg mewn hedd,
I dref gyfanedd dirion.
- 6 Addefent hwythau ger ei fron,
Ei fwynion drugareddau ;
Ac er plant dynion fel y gwnaeth,
Yn helaeth ryfeddodau.
- 7 Ddiwallu o hono einioes dyn,
Rhag newyn a rhag syched ,
Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
Pan oedd y byd yn galed.

- 8 Aberthant hefyd aberth mawl,
 I'w ogoneddawl fawredd ;
 Mynegu wnant ei waith a'i wyrth,
 Yn ei byrth mewn gorfoledd.

72. RHAN II. *Adn. 23—32.*

Y RHAI a ânt mewn llongau i'r dôn,
 A'u taith uwch mawrion ddyfroedd.
 A welant ryfeddodau'r lôn,
 A hyn mewn eigion moroedd.

- 2 A'i air cyffroi dymhestloedd gwynt,
 Y rhai a godynt donau ;
 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
 Ac ofn bob awr rhag angau.

- 3 Gan ysgwyd a phendroi fel hyn,
 Dull meddwyn, synai arnynt ;
 Ar Dduw mewn ing y rhoisant lef,
 Daeth ef & chymmorth iddynt.

- 4 Gwnaeth e'r ystorm yn dawel dég,
 A'r tonau'n osteg wastad ;
 Yn llawen ddistaw doent i'r lân,
 I'r man y bai'n dymuniad.

- 5 Addefent hwythau ger ei iron,
 Ei fwynion drugareddau,
 Ac i blant dynion fel y gwnaeth,
 Yn helaeth ryfeddodau.

- 6 Holl gynulleidfa ei bobl ef,
 Clod Duw hyd nef ddyrchasant ;
 Holl eisteddfeydd penaethiaid hên,
 Yn llawen a'i molianant. *M. P.*

73. *SALM CX. 1, 3, 4, 5, 6, 7.*

M. S.—Silesia, 62. Oldenburg, 60.

DYWEDAI Iôn wrth f' Arglwydd mau,
 Ar fy llaw ddehau eistedd,

SALMAU.

Nes rhoddi'r rhai a gais dy waed,
Yn fainge i'th draed i orwedd.

- 2 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw,
Ac aberth llaw'n 'wyllysgar ;
Yn sanctaidd hardd daw'r cynnyrch tan,
O wlith y boreu hawddgar.
- 3 Yr Arglwydd dyngodd, ac ni wâd,
Ti sy'n offeiriad bythol,
Wrth urdd Melchisedec o fry,
A bery yn dragwyddol.
- 4 Yr Arglwydd ar dy ddeheu law
Brenhinoedd draw a friwa ;
Brenhinoedd cryfion uchel frig,
Yn nydd ei ddig archolla.
- 5 Ar y cenhedloedd rhydd farn iawn,
A'u gwlad gwna'n llawn celanedd ;
A llawer pen dros wledydd mawr
A dŷr i lawr yn unwedd.
- 6 O wir frys i'r gyflafan hon,
Fe yf'o'r afon nesa'
A gaffo ar ei ffordd yn rhwydd,
A'r Arglwydd a'i dyrchafa. E. P.

74. SALM CXL 1, 4, 5.

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

CLODFORAF fi fy Arglwydd Iôn,
O 'wyllys calon hollol ;
Mewn cynulleidfa ger eu bron
Mewn tyrfa gyfion rasol.

- 2 Yr Arglwydd a wnaeth ei goffâu
Am ryfeddodau nerthol ;
Can's Arglwydd noddfawr yw i ni,
Llawn o dosturi grasol.

SALMAU.

- 3 Ef i bob rhai a'i hofnant ef,
 Rydd gyfran gref at fywyd ;
 Ac yn dragywydd y mŷn fod
 Cof o'i gyfamod hefyd. E. P.

75.

SALM CXIII. 1—9.

8. 8. 8.—Nashville, 45,

- C**HWI, weision Duw, molwch yr Iôn,
 Molwch ei enw â llafar dôn,
 Bendigaid fyddo ei enw ef ;
 O godiad haul hyd fachlud dydd,
 Mawr enw'r Iôn moliannus fydd
 Yn y byd hwn ac yn y nef.
- 2 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
 A'i foliant aeth uwch nef i gyd :
 Pwy sydd gyffelyb i'n Duw ni ?
 Yr hwn a breswyl yn y nef,
 I'r ddaear hon darostwng ef ;
 Gwel ef ein cam, clyw ef ein cri.
- 3 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,
 A'r rheidus o'i drueni trwch,
 I'w gosod uwch penaethiaid byd :
 I'r amhhlantadwy mae'n rhoi plant,
 Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant :
 Am hyn moliennwch Dduw i gyd. E. P.

76.

SALM CXIV. 1—8.

8. 8. 8.—Nashville, 45.

- P**AN ddaeth Israel o'r Aipht faith,
 A thŷ Iago o estron iaith,
 Iudah oedd ei sancteiddrwydd ef,
 Israel oedd benaethiaeth Iôr ;
 Gwelodd hyn a chiliodd y môr,
 A throes i'w hol Iorddonen gref.

SALMAU.

- 2 Neidiai'r mynyddoedd megys hyrdd,
 A'r bryniau fel ŵyn llamant ffyrdd,
 Cawsant wastadedd fel llawr dól ;
 Ciliaist, O fôr! dywed pa ham ?
 Tithau, Iorddonen, lathraidd lam,
 Pa'm y dadredaist dithau'n d'ol ?
- 3 Chwychwi, fynyddoedd, pa'm y ffoech
 Fel hyrddod ? a pha'm nad arhoech ?
 A chwithau fryniau fel ŵyn mân ?
 Am mai rhaid ofni Duw Iago,
 Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,
 A'r gallestr yn ffynon ddwfr glân. E. P

77. SALM CXV. 1, 11, 14.

M. S.—Persia, 68. Bethania, 66.

- N**ID i ni, Arglwydd, nid i ni,
 Y doddi y gogonedd ;
 Ond i'th enw dy hun yn hawdd,
 Er mwyn dy nawdd a'th wiredd.
- 2 Y rhai sy'n ofni'r Arglwydd Iôn,
 Rhowch arnoch union hollfryd ;
 Efe yw'r neb a'ch dwg i'r làn,
 Eich porth a'ch tarian hefyd.
- 3 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwi,
 A wna ddaioni amlach ;
 Ac a chwanega ar eich plant
 Ei fwyniant yn rymusach. E. P.

78. SALM CXVII. 1, 2.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

- O** ! CENWUH fawl i'r Arglwydd nef,
 Moliennwch ef genhedloedd ;
 Molwch ei enw ef trwy'r byd,
 Chwithau i gyd, y bobloedd.

- 2 Am ei fod ini yn dda iawn,
Yr Arglwydd llawn trugaredd,
A'i air ef sydd yn parhau byth,
Sef ei ddilyth wirionedd. E. P.

79. SALM CXIX. 9, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 29, 30, 33.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

PA fodd, O, Dduw! y ceidw llango
Sy'n ieuanc ei holl lwybrau?
Wrth ymgadw yn ol dy air,
Pob llwybr a gair yn olau

- 2 I'm calon cuddiais dy air di,
Rhag imi bechu yn d'erbyn;
Arglwydd, bendigaïd ydwyt ti,
O dysg i mi d'orchymyn!
- 3 Dy gyflawn farn, a'r gwir air tau,
A mawl gwefusau traethais;
A'th dystiolaethau di i gyd,
Uwch holl dda'r byd a hoffais.
- 4 Bydd dda i'th was, a byw a wna,
A'th air a gadwa'n berffaith;
A'm llagaïd agor di ar led
I weled rhin dy gyfraith.
- 5 O'th nawdd, oddi wrthyf tyn ffordd gau,
A dysg im ddeddfau crefydd;
Dewisais ffordd gwirionedd; hon
Sydd ger fy mron i beunydd.
- 6 Duw! ffordd dy ddeddfau dysg i mi,
Dros f'eiioes hi a gadwaf;
O pâr im' ddeall y ddeddf hon!
O'm calon fe'i cyflawnaf.

80. RHAN II. Adn. 43, 44, 49, 50, 57, 58, 67, 68.

OM genau na ddwg dy air gwir,
I'th farnau hir yw ngobaith;

Minau'n wastadol cadwaf byt!
Dy lân wehelyth gyfraith.

2 Cofia i'th was dy air a'th raith,
Lle rhois fy ngobaith arno ;
Yn d'air mae nghysur i i gyd,
Yr hwn mae 'mywyd ynddo.

3 Ti, Arglwydd wyt i mi yn rhan,
A'r d'air mae f'amcan inau ;
Gweddiais am nawdd ger dy fron,
O'm calon 'nol dy eiriau.

4 Cyn fy nghystuddio awn ar gam,
Yn awr wyf ddinam eilwaith ;
Da iawn a graslawn ydwyt ti,
O dysg i mi dy gyfraith !

81. RHAN IIL. *Adn.* 97, 101, 103, 105, 106, 111,
145, 146, 169, 170.

MOR gu, O Arglwydd ! genyf fi,
Dy ddeddf di a'th gyfammod ;
Ac ar y rhai'n, o ddydd i ddydd,
Y bydd fy holl fyfyrdod.

2 Ni chiliais rhag dy farnau di,
Can's ti a'm dysgaist ynddynt ;
Mor beraidd genyf d'eiriau iach,
Na'r mêl melusach ydynt.

3 Dy air i'm traed i llusern yw,
A llewyrch gwiw i'm llwybrau ;
Mi dyngais, a chyflawni wnafl,
Y cadwaf dy lân ddeddfau.

4 Cym'rais yn etifeddiaeth lân
Byth weithian dy orch'mynion,
O herwydd mai hwynt-hwy y sydd
Lawenydd i fy nghalon.

5 Llewyrcha'th wyneb ar dy was,
Dysg imi flas dy ddeddfau ;

SALMAU.

Dagrau o'm llygaid llifo wnant,
Na's cadwant dy gyfreithiau.

6 Llefais â'm calon oll, O clyw!
A'th ddeddfau, Duw, a gadwaf;
Arnat y llefais, achub fi,
A'th lwybrau di a rodiaf.

7 O'th flaen di, Arglwydd, doed fy nghri,
Dysg i mi ddeall d'eiriau;
Gwared fi'n ol d'ymadrodd rhad,
Dél atad fy ngweddian. E. P.

82. SALM CXXI. 1—8.

M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.

DISGWYLIAF o'r mynyddoedd draw
Lle daw i'm help 'wyllysgar;
Yr Arglwydd rydd i'm gymhorth gref,
Hwn a wnaeth nef a daear.

2 Dy droed i lithro, ef nis gâd,
A'th Geidwad sydd heb huno;
Wele, dy Geidwad Israel lân,
Heb hûn na hepian arno.

3 Ar dy law ddeheu mae dy Dduw,
Yr Arglwydd yw dy Geidwad;
Dy lygru ni chaiff haul y dydd,
A'r nos ni'th rydd i'r lleuad.

4 Yr Iôn a'th geidw rhag pob drwg,
A rhag pob cilwg anfad;
Cei fyn'd a dyfod byth yn rhwydd,
Yr Arglwydd yw dy Geidwad. E. P.

83. SALM CXXII. 1, 2, 3, 7.

M. S.—Cemmaes Y. 17. Morganwg, 65.

IDY'r Arglwydd pan dd'wedent, Awn,
Im llawen iawn oedd gwrando;

SALMAU.

Sai'n traed o fewn Caersalem byrth,
Yr un ni syrth oddi yno.

2 Caersalem lân ein dinas ni,
Ei sail sydd ynnddi ei hunan ;
A'i phobl sydd ynnddi yn gyttân,
A Duw ei hun a'i drigfan.

3 O fewn dy gaerau heddwch boed,
I'th lysoedd doed yr hawddfyd ;
Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
A'm cymmydogion hefyd. E. P.

84. SALM CXXV. 1, 2.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 60.

S^AWL a 'mddiriedant yn Nuw Iôn,
Byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni syfl ; a'i sylwedd fry,
A bery yn dragwydd.

2 Fel y saif sail Caersalem fry,
A'i chylchu mae mynyddoedd ;
Felly yr Arglwydd yn gaer sydd
Dragwydd gylch ei bobloedd. E. P.

85 SALM CXXVII. 1, 2, 3.

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 10. Persia, 68.

Y TY nid adeilado'r Nêr,
A'n ofer gwaith y seiri ;
A'r ddinas hon nis ceidw fo,
Ni thycia gwylio ynnddi.

2 Os bore godi, os hân hwyr,
Os byw trwy lwyr ofidio,
Ofer i gyd ; Duw a rydd hân
I bob rhyw un a'i caro.

3 Wele, y plant a roir i ddyn,
Hiliogaeth ynt i'r Arglwydd ;

SALMAU.

Ac o'i rodd ef daw ffrwyth y bru,
 I'w magu mewn sancteiddrwydd. E. P.

86. SALM CXXX. 1—8.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

O'R dyfnder gelwais arnat, Iôn,
 O Arglwydd tirion! gostwng
 Dy glust, ystyria y llais mau,
 Clyw fy ngweddiau teilwng

2 Duw, pwy a saif yn d'wyneb di,
 Os creffi ar anwiredd?
 Ond fel y'th ofner di yn iawn,
 Yr wyt yn llawn trugaredd.

3 Disgwyliais f' Arglwydd wrth fy rhaid,
 Disgwyliodd f'enaid arno;
 Rhoi's fy holl obaith yn ei air,
 Fy enaid geir yn effro.

4 Ac am yr Arglwydd gwylio bydd
 I'wy na gwyliedydd difri'
 A edrych blygain bob pen awr,
 A welo'r wawr yn codi.

5 Un wedd disgwylied Israel,
 Yn ddirgel am yr Arglwydd;
 Can's mae nawdd gyda'r Arglwydd nef,
 Mae ganddo ef rywiogrwydd.

6 Ei drugareddau ânt ar led,
 Fe rydd ymwarded ini;
 Fe weryd Israel fel hyn,
 Fe'i tyn o'i holl ddrygioni. E. P.

87. SALM CXXXII. 8, 9, 13—15.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

O ARGLWYDD! cyfod i dy lys,
 A'th arch o rymus fawredd;

SALMAU.

Gwisged d' offeiriaid gyflawn fruint,
Gwisged dy saint wirionedd.

- 2 Can's fy Arglwydd o serch a bodd
A rag-ddewisodd Seion ;
I drigo ynddi rhoes ei fryd,
Gan dd'wedyd geiriau tirion.
- 3 Hon fyth fydd fy ngorphwysfa i,
O hoffder ynddi triga' ;
Bendithiaf hi â bwyd diball,
A'i thlawd diwall o fara. E. P.

88. SALM CXXXIII. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

WELE, fod brodyr yn byw 'nghyd,
Mor dda mor hyfryd ydoedd ;
Tebyg i olew o lawr werth,
Mor brydferth ar y gwisgoedd.

- 2 Fel pe disgynai draw o'r nen,
Hyd farf a phen offeiriad,
Sef barf Aaron, a'i wisg i gyd,
Yn hyfryd ei arogliaid.
- 3 Fel pe disgynai gw lith Hermon
Yn dô dros Seion fynydd,
Lle rhwymodd Duw fywyd, a gw lith
Ei fendith yn dragywydd. E. P.

89. SALM CXXXIV. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

WELE holl weision Arglwydd nef,
Bendithiwch ef lle'r ydych ;
Yn sefyll yn nhŷ Dduw y nos,
A'i gytedd diddos trefnwch.

- 2 Dyrchefwch chwi eich dwylaw glân,
Yn ei gyssegrlan annedd ;

A bendithiwch â chalou rwydd,
Yr Arglwydd yn gyfannedd.

- 3 Yr Arglwydd â'i ddeheulaw gref,
Hwn a wnaeth nef a daear ;
A roddo ei fendith a'i ras
I Seion, ddinas hawddgar. E. P.

90. SALM CXXXV. 1, 2, 5, 14.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

O MOLWCH enw'r Arglwydd nef!
Ei weision ef moliennwch ;
Y rhai a saif i'w dŷ a'i byth,
I'n Duw a'i fawrwyth cenwch.

- 2 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lŷs,
Mi wn yn hysbys hynny ;
Yn mhell uwchlaw 'r holl dduwiau mân
Mae'r Arglwydd glân a'i allu.
- 3 Can's ar ei bobl rhydd ef farn,
Yr Arglwydd cadarn cyfion ;
Ac yn ei holl lywodraeth bur,
Bydd dostur wrth ei weision. E. P.

91. SALM CXXXVI. 1, 2.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
Moliennwch Dduw y llywydd ;
Can's ei drugaredd oddi fry
A bery yn dragywydd.

- 2 Molwch chwi Dduw y duwiau'n rhwydd,
Ac Arglwydd yr arglwyddi ;
Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr
'Trwy ei ddirfawr ddaioni.
- 3 Yr hwn wnaeth oleuadau mawr
O'r nef hyd lawr â'i fawredd ;

Yr haul y dydd, a'r lloer y nos
I ddangos ei drugaredd.

4 Dug Israel i'r lan yn wych,
Mewn hyfryd ddrych gorfoledd :
Ysgytiodd y gelymol lu,
A hyn fu o'i drugaredd.

5 Hwn yn ein cystudd cofiodd ni,
O'i fawr ddaioni tirion,
Ac a'n hachubodd yn ddiswrth
Oddiwrth ein holl elynion. E. P.

92. SALM CXXXVIII. 1, 2, 3.

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 19. Dyfrdwy, 63.

RHOF fawrglod iti, fy Nuw Iôn,
O ddyfnder calon canaf ;
Ac yn ngŵydd holl angylion nef,
A'm hoslet y'th foliannaf.

2 Ymgrymaf tua'th sanctaidd dŷ,
Dan ganu o'th drugaredd,
A'th enw mawr uwch law pob peth,
A'th air ddifeth wirionedd.

3 Y dydd y gelwais arnat ti,
Gwrandewaist fi yn fuan ;
Yno y nerthaist & chref blaid,
Fy enaid i oedd egwan. E. P.

93. SALM CXXXIX. 1—4, 12, 16, 23.

M. S.—Saxony, 72. Mon, Y. 18.

ARGLWYDD, manwl y chwiliaist fi,
Da y'm hadwaeni hefyd ;
Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
A'm meddwl cyn ei dd'wedyd.

2 Yr wyt ynghylch fy lloches i,
A'm ffyrdd i ti sydd hysbys,

SALMAU

Does air nas gwyddost ti ei fod
Ar flaen fy nhafod ofnus.

3 Nid dim tywyllach nos i ti
Nag yw goleuwi hafddydd ;
A'r ddau i ti maent yr un dull,
Y tywyll a'r goleuddydd.

4 Dy lygaid gwelsant fy nhrefn wael,
Cyn imi gael perffeithlun ;
'R oedd pobpeth yn dy lyfr yn llawn
Cyn bod yn iawn un gronyn.

5 Duw, prawf fy meddwl pa beth yw,
Oes ffordd annuwiol gen' i ;
Gwel fi, a thywys, dwg fi'n ol,
Dod ffordd dragwyddol imi. E. P.

94. • SALM CXXI. 1, 3, 8.

M. S.—Dymuniad, 74. Mluden, Y. 22.

O BRYSIA, Arglwydd ! clyw fy llais,
O brysur gelwais arnat ;
O'r man lle b'wyf, gwranddo fy llef,
A doed i'r nef hyd atat.

2 O Arglwydd ! gosod, rhag gair ffraeth
Gadwraeth ar fy ngenau ;
Rhag im gamdd' wedyd gosod ddôr
Ar gyfor fy ngwefusau.

3 Mae 'ngolwg a'm holl obaith i,
Duw, arnat ti dy hunan ;
O ! bydd di'n unig yn fy mhlaidd !
Na fwrw f'enaidd allan. E. P.

95. SALM CXLIV. 3, 4, 12—15.

M. S.—Saxony, 72. Arenig, 73.

PA beth yw dyn, dywed, O Dduw
Pan fyddit i'w gydnabod ?

SALMAU.

- A mab dyn pa beth ydyw fo
Pan fych am dano'n darbod?
- 2 Pa beth yw dyn? peth yr un wedd
A gwagedd, 'does o hono;
A'i ddyddiau'n cerdded ar y rhôd,
Fel cysgod yn myn'd heibio.
- 3 Ein meibion boed fel planwydd eu,
O'r bôn yn tyfu'n iraidd,
A'n merched megys ceryg nâdd
Mewn conglau neuadd sanctaidd.
- 4 A'n conglau'n llawnion o bob peth,
A'n defaid difêth gynnydd,
Yn filoedd—mawr yw'r llwyddiant hwn—
A myrddiwn i'n heolydd.
- 5 A'n hychen cryfion dan y wedd
Yn hywedd ac yn llonydd,
Heb dôr na soriant i'n mysg ni,
Na gwaeddi i'n heolydd.
- 6 Dedwydd yw'r bobl hyny sy'
A phobpeth felly ganddynt;
Bendigaid bobl y rhai'n yw
Yr Arglwydd yn Dduw iddynt. E. P.
- 96, SALM CXLV. 1, 8—10, 15, 16, 21.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

MI a'th fawrygaf di fy Nuw,
Can's tydi yw fy llywydd;
Bendithio d' enw byth a wnaf,
A molaf e'n dragywydd.

- 2 Sef graslawn yw ein Arglwydd ni,
Ac o dosturi rhyfedd;
Hwyr ac anniben yw i ddig
Llawnfrydig i drugaredd.

- 3 Da yw yr Arglwydd i bob dyn,
A'i nodded sy'n dycianol ;
Ac ar ei holl weithredoedd ef,
Daw nawdd o'r nef yn rasol.
- 4 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,
O Arglwydd ! a'th glodforant ;
Dy wyrth, pan welo dy saint di,
Y rheini a'th fendithiant.
- 5 Wele, mae llygaid yr holl fyd
Yn disgwyl wrthyd Arglwydd ;
Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
Bawb yn ei bryd yn ebrwydd.
- 6 A phan agorech di law,
O honi daw diwallfaeth ;
D' ewylls da yw ymborth byw,
A hyny yw eu lluniaeth.
- 7 Fy enaid traethed fendith rwydd,
A mawl yr Arglwydd nefol ;
A phob cnawd rhoed i'w enw, y Sant,
Ogoniant yn dragwyddol. E. P.

97. SALM CXLVL 1, 2, 6, 10.

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

FY enaid, mola'r Arglwydd nef,
Mi a'i molaf ef i'm bywyd ;
Dangosaf glod i'm Harglwydd Dduw
Tra gallwyf fyw na symud.

- 2 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, môr,
A'r holl ystôr sydd ynddynt ;
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
Pryd na bo un o honynt.
- 3 Yr Arglwydd yn teyrnasu a fydd,
Dy Dduw tragwydd, Seion .

O oes i oes pery dy lwydd,
Molwch yr Arglwydd tirion. E. P.

98. SALM CXLVIII. 1—13.

M. S.—Sabbath, 59. Mary, 69.

O MOLWCH yr Arglwydd o'r nef!
Rhowch lef o'r uchel leoedd;
Molwch chwi, holl angylion nef,
Molwch ef ei holl luoedd.

2 Yr haul, a'r lleuad. a'r holl sêr
Y gloywder, a'r goleuni,
Nef y nefoedd, a'r ffurfafen,
A'r deifr uwch ben y rhini.

3 Moliannant enw'r Arglwydd nef,
Hwynt â'i air ef a wnaethpwyd;
D'wedodd y gair, a hwy fel hyn
Ar ei orchymyn grewyd.

4 Rhoes reol iddynt i barhau
Fel deddfau byth i'w dilyn;
Rhoes bob peth yn ei le'n ddiôs,
Nad elo dros ei derfyn.

5 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
Chwychwi ystrywgar ddreigiau;
Y tân, y cenllysg, eira, a tharth,
A'r gwynt o bob parth yntau.

6 Mynyddoedd, bryniau, ffrwythlawn wydd,
A'r tirion gedrwydd brigog,
Nifeiliaid a'r ymlusgiaid maes,
Ac adar laes asgellog.

7 Brenhinoedd daear, barnwyr byd,
Swyddwyr, yu nghyd a'r bobloedd,
Yr ieuainge yn eu nerth, gwŷr hen,
Pob bachgen yn mhob oesoedd.

SALMAU.

8 Molant ei enw ef yn nghyd,
 Uchel a hyfryd ydoedd ;
 Ei enw ef fydd uchel ar
 Y ddaear oll a'r nefoedd. E. P.

99. SALM CXLIX. 1, 2.

M. S.—Sabbath, 59. Mary, 69.

CENWCH i'r Arglwydd, ac iawn fydd
 Ryw ganiad newydd ryfedd ;
 A chlywer yn ngyn'lleidfa'r saint,
 Ei fawrfraint a'i orfoledd.

2 Boed Israel lawen a ffraeth
 Yn Nuw a'i gwnaeth yn ddibrin ;
 A byddant hyfryd, plant Seion,
 Yn Nuw, eu tirion frenin. E. P.

100. SALM CL. 1—6.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

MOLWCH Dduw yn ei gyssegr len,
 Sef ei ffurfafen nerthol ;
 Molwch ef am gadernid llym,
 Ac amllder grym rhagorol.

2 Rhowch ar lais udgorn y mawl hyn,
 A'r nabl, telyn, tympan ;
 Molwch chwi ef â llawn glod clau,
 A thannau, pibell, organ.

3 Ar y symbalau, molwch ef,
 A'r rhai'n â'u llef yn seingar ;
 O! molwch ef â moliant clau
 Ar y symbalau llafar !

4 Pob peth moliannent un Duw byth,
 Sydd ynddynt chwyth y bywyd ;
 Rhoent gydgerdd foliant i barhau,
 Clodforwn ninau hefyd. E. P.

H Y M N A U .

---

101. *Cadernid Cyfammod Duw.*

10au.—Clod, 5. Navarre, 1.

CYFAMMOD hedd, cyfammod cadarn Duw,
Ni syfl o'i le, nid ie a nage yw :
Cyfammodgwir ni chyfnewidir chwaith ;
Er maint eu pla, daw tyrfa i ben eu taith.

- 2 Cyfammod rhâd, o drefniad Un yn Dri,
Hen air y llŵ a droes yn elw i ni :
Mae'n ddigon cry' i'n codi fyny'n fyw,
Ei rym o hyd yw holl gadernid Duw.
- 3 Cyfammod cry'—pwy ato ddyry ddim ?
'D eill byd na bedd mo dori ei ryfedd rym :
Diysgog yw hen arfaeth Duw o hyd ;
Nid siglo mae fel gweinion bethau'r byd.
- 4 'D oes bwlech yn hwn, fel modrwy'n grwn y mae,
A'i glwm mor glos, heb os nac oni bae :
Nid all y plant ddim gwerthu eu meddiant mwy,
Mae gan Dduw gylch, a'u deil, o'i hamgylch hwy.
- 5 Er llithro i'r llaid, a llygru defaid Duw,
Cyfammod sy' i'w codi fyny'n fyw,
A golchi i gyd eu holl aflendid hwy,
A'u dwyn o'r bedd heb ddim anmhuredd mwy.

102.

Arfaeth Duw.

10au.—Navarre, 1. Clod, 5.

CYN llunio'r byd, cyn lledu'r nefoedd wen,
 Cyn gosod haul, na lloer, na'r sér uwch ben,
 Fe drefnwyd ffordd, yn nghynghor Tri yn Un
 I achub gwael, golledig, euog ddyn.

- 2 Trysorwyd gras, rhyw annherfynol stôr,
 Yn Iesu Grist cyn rhoddi deddf i'r môr ;
 A rhedeg wnaeth bendithion arfaeth ddrud,
 Fel afon gref lifeiriol dros y byd.
- 3 Mae'r udgorn mawr yn seinio'n awr i ni
 Ollyngdod llawn drwy'r iawn ar Galfari ;
 Mawl yn mhob iaith trwy'r ddaear faith a fydd,
 Am angeu'r groes a'r gwaed a'n rhoes yn rhydd.

P. J.

103.

Duw yn Benarglwydd da.

10au.—Coburg, 4. Clod, 5.

EIN deddfwr Duw, nid dim ond da a bair ;
 Holl lu y nef yn llon a wnant ei air :
 Ardderchog lu ! ni thorant byth mo'i arch ;
 Fel hyn trwy'r byd ei 'wyllys fo mewn parch.

- 2 Arfaethau Duw ynt uniawn, doeth, a da ;
 Ei gynghor saif, a'i holl ewyllys wna ;
 O oes i oes, meddyliau calon Iôr
 Sydd lawer trech na chedyrn donau'r môr.
- 3 Fy enaid, câr arfaethau gras di drai ;
 Ewyllys Nêr roes Iesu dros dy fai :
 O'i fwriad ef mae'r clwyf lle mae dy nyth,
 A'th fwriad di o aros yno byth.
- 4 Os trefnodd siomi dy amcanion hoff,
 Ac i ti fyn'd i'r bywyd mwy yn gloff.
 Na chwyna ddim ; yr un Penarglwydd yw
 A drefnodd i ti gwrdd âg ef, a byw.

- 5 "Dy farn ni w'yras," medd fy Nefol Dad ;
 "Gweinyddaf i ti fwy na'r byd yn rhad :
 Dan bob rhyw loes, gwrandawaf ar dy gri,
 Cyfranog fyddi o'm sancteiddrwydd i."
- 6 "Oni wna Barnydd yr holl ddaear farn ?"
 Y pryfyn dyn ni wél o'm gwaith ond darn :
 Duw doeth nid all, Duw da ni wna, un cam ;
 Fe ddengys ei holl lwybrau yn ddi nam.
- 7 Ymgrymaf mwy, dan holl flinderau'r llawr,
 I'r hwn a eistedd byth yn Frenin mawr :
 Ni flinodd neb o'i fodd er dechreu'r byd ;
 Mae'n dwyn ei blant o'u poen i'r Ganaan glyd.
- 8 Ewyllys Iôn a gaffo mwy fy nghlod ;
 Pan ddelo drwg, pan fyddo da heb ddod,
 Fy nghân gaiff fod, Yr Arglwydd, ef sydd Dduw ;
 Rhued y storm, fy Nhad sydd wrth y llyw. D. C.

104.

Y Drindod,

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Beza, 12.

UN wyt, fy Nuw, ac eto Tri,
 Dirgelwch yw rhy fawr i mi ;
 Gog'uwch tragwyddol, felly'th gair
 Wedi 'th ddadguddio yn dy Air.

- 2 Pan gilio ffwrdd gysgodau'r hwyr,
 A'r llen i'r llawr ei rhwygo'n llwyr,
 Fe allai ceir, trwy lewyrch gwell,
 I ganfod mwy i'r dyfnder pell.
- 3 Fel d'wed dy Air, fy nyled yw
 Credu dy hanfod di, fy Nuw ;
 Anghofio'm rheswm—mae'n rhy wan ;
 Ni fedd ef nerth i'm tynu i'r lân.
- 4 Pob priodoledd faith ddi ball
 A geir yn un geir yn y llall ;

Fy Nhad, fy Iesu, a'r Ysbryd cŵn,
Sydd Dduw ; ni feddaf eto ond Un.

- 5 A chan y Drindod yma mae
Yr unig allu i'm hiachau ;
Tair swydd yn angenrheidiol sy
Cyn gallu'm dwyn i'r nefoedd fry ;
- 6 Rhaid oedd fy newis gan y Tad,
A'r Iesu farw droswy'n rhad,
A'r Ysbryd i gymhwyso i gyd
Ei iachawdwriaeth werthfawr ddrud: w.

105. *Y Creawdwr a'r Llywiaudwr.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Winchester, 9.

CLODFORWCH Frenin nefoedd fry ;
Fe'n Arglwydd yr arglwyddi sy ;
Creawdwr bywyd pawb a'n bod,
Fe sydd, fe fydd, fe fu erioed.

- 2 Creawdwr y ffurfafen fawr,
Sy'n hongian nweh y ddaear lawr,
Yr haul, y lloer, y sér, y sy
Yn gwibio 'n entrych nefoedd fry.
- 3 Fe sy'n berchenog ar y stôr.
Mewn awyr, daear, dŵr, a môr ;
Yr holl gre'duriaid, mân a'u hil,
Sy'n eiddo ef ar fryniau fil.
- 4 Dal sylw craff mae ar bob un,
Gan chwilio dyfnder calon dyn ;
'Does neb trwy'r greadigaeth fawr
Nas gŵyr ei feddwl ef bob awr.
- 5 Myn barch, ac idd ei enw glod,
Oddi wrth bob gweithred sydd yn bod ;
Ei fawr ogoniant ddwg i ben
O uffern ac o'r nefoedd wen.

- 6 Mae moroedd a mynyddoedd maith
Yn seinio maes mewn eglur iaith ;
A'r holl creaduriaid o bob rhyw
Sy'n d'weyd mai rhyfedd iawn yw Duw. w.

106. *Digonolrwydd Duw.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.

- 'N AWR boddlaw'n wyf, can's digon yw
Dy fod yn eiddo i mi, fy Nuw ;
Yn t'wynu yn dy wyneb pryd
Mae mwy na holl drysorau'r byd.
- 2 Dy gariad sy arnaf eisiau o hyd,
Dy gariad wy'n ddymuno i gyd ;
Fy mwyd a'm diod oll yn wir,
A'm iechyd yw dy gariad pur.
- 3 Y nef ei hun yw'r man b'ost ti,
A'r lle na b'ost yw uffern ddu ;
Am hyn yn holl droadau'r llawr,
Boed f'enaid gyda'm Iesu mawr.
- 4 Pan allwyf gredu, ond yn wan,
Dy fod dy hunan imi'n rhan,
Mae hyn yn troi fy mhoen o'r bron
Yn rhyw lawenydd tan fy mron.
- 5 Pan bwyf yn wan gwna hyn fi'n gryf,
A phan bwy'n ofni gwna fi'n hyf ;
Pan byddwy'n rhwym fe'm gwna yn rhydd:
Fath rinwedd yn dy gariad sydd. w.

107. *Gohwg ar Dduw.*

M. H.—Lancaster, 17. Caernarfon, 16.

- O N'ALLWN godi'm henaid gwan
I'r nefol baradwysaidd fan !
Lle cawn i wel'd mewn munyd awr
Fwy na thrysorau'r ddaear fawr.

- 2 Mae golwg arnat ti, fy Nuw,
Yn drysor ddigon tra fwyf byw ;
Mae golwg arnat ti dy hnn
Yn d'weyd mor salw ydyw dyn.
- 3 Pan gaffwyf wel'd dy wyneb pryd,
Mae'n darfod freniniaethau'r byd ;
Pob enw dan yr awyr las
Sy'n myn'd yn ddim yn ngoleu'th ras.
- 4 O ! Frenin mawr, tragwyddol, cŵn,
Wyt oll yn oll, wyt oll yn un ;
Rho imi wel'd dy hyfryd wedd ;
Ni cheisiaf fwy tu yma i'r bedd. w.

108. *Llawenychu yn Nuw.*

M. H.—Beza, 12. Lancaster, 17.

- O** ARGLWYDD ! pa fath bleser sy
Yn awr gan y nefolaidd lu,
Pan mae dyferion bychain iawn,
Yn rhoddi'n henaidd llesg yn llawn !
- 2 Pan byddom ni yn cael mwynhâd
O'r pethau brynwyd â dy waed,
Mae'r amser yn myn'd heibio'n glau
Dan ganu a than lawenhau.
- 3 Ond os troi di dy wyneb pur,
A chuddio'r haul ddysgleirwen glir,
Mae galar, gruddfan trist, a gwae,
Yn cario'r dydd ar lawenhau.
- 4 O beth i'r llall cyrwydro wnawn,
Heb gael llonyddwch fore a nawn ;
Rho, Iesu, 'th gariad i ni'n rhodd,
Ac yna byddwn wrth ein bodd. w.

109. *Duw yn cynnal.*

M. H.—Beza, 12. Sebastian, 18.

- D**UW yw fy Nhad, boed iddo'r clod
Am iddo 'ngharu cyn fy mod ;

AM DDUW.

- Cryf yw fy Nghyfaill i a'm Pen,
A'm gwlad artrefol sy uwch y nen.
- 2 Fry mae fy nhrysor pur dilyth,
A'r goron gaf fi wisgo byth ;
Fe sugnodd nefoedd Duw fy mryd,
Nes wyf yn ddyeithr yn y byd.
- 3 Myrdd o fy mrodyr anwyl sy
Yn gorphwys yn y nefoedd fry ;
'Nghyfeillion goreu sydd mewn hedd,
Yn canu'r ochr draw i'r bedd.
- 4 Hyd yma'm deliaist drwy dy ras ;
Duw, dal fi eto o hyn i maes ;
Cryfhâ fy ysbryd ar fy nhaith,
I lanio dros ddyfnderoedd maith.
- 5 Mi ddringais greigydd er yn wan ;
Rhyfeddu'r wyf p'odd des i'r lan ;
Tebygol fod fy mhwys i fry,
Yn ddirgel ar f' Anwlyd cu. w.

110. *Neb ond Duw.*

M. H.—Babilon, 35. Melindwr, 32.

- R**HO imi wel'd mai ti yw'm hedd,
A llwyr ddifyru ar dy wedd,
A chym'ryd d'eiriau gwerthfawr drud
Yn unig bleser yn y byd.
- 2 Gâd imi gael dy Ysbryd pur
Yn gyfaill yn yr anial dir,
Fel byddo dy holl gyfraith lym
Yn felus ac yn hyfryd im.
- 3 Pan welych fi yn crymu 'mhen
At ryw wrthddrychau is y nen,
O ! dangos im na thâl yr un
I'w garu byth ond ti dy 'hun !

- 4 O cwyd fi o'r pydewau i'r lan,
 A gwna fi'n gadarn pan bwy'n wan,
 A dangos i'r annuwiol ryw
 Na feddaf gyfaill ond fy Nuw.
- 5 Na fydded i'r llifeiriant mawr
 I soddi'm henaid gwan i lawr ;
 Ac na chaed cystudd byth fy nhrin
 Heb ei gyfeillach ef ei hun. w.

111. *Disgwyliad wrth Dduw.*

M. H.—Lelpsic, 31. Brynteg, Y. 6.

- O** NAC ymguddia f' Arglwydd cun,
 Oddi wrth iath bryfyn gwael ei lun,
 Sy'n teithio trwy bob poen a gwae,
 Yn methu beunydd dy fwynhau.
- 2 Dy bresenoldeb sy mor fawr
 Yn llanw'n hollol nef a llawr ;
 Ond heb gael gwel'd dy wyneb cu,
 Pa gysur ydyw hyn i mi ?
- 3 Mi welais wedd dy wyneb gwyn
 Mewn dirgel leoedd, do, cyn hyn ;
 'R un syched heddyw a'r un cais,
 Sydd ynof am dy hyfryd lais.
- 4 A gaf ond hyny wel'd dy wedd ?
 Ond hyny brofi o dy hedd ?
 Dy heddwch sydd mor fawr ei rym,
 Mae'm nerth i hebdo'n myn'd yn ddim.
- 5 Pa bryd gwasgara'r t'wyllwch du,
 Cymmylau o anobaith cry' ?
 A'r boreu wawr i d'wynu'n rhad,
 O bur gynteddau tŷ fy nhad? w.

112. *Duw yn unig yn fwynhad.*

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, Y. 8.

- Y** MAN b'och di, fy Arglwydd mawr
 Yn rhoi dy nefol hedd i lawr,

AM DDUW.

- Mae holl hapusrwydd maith y byd,
A'r nef ei hunan yno i gyd.
- 2 Nid oes na haul, na sêr, na lloer,
Na daear fawr, a'i holl ystôr,
Na brawd, na chyfaill, da, na dyn,
A'm boddia hebot ti dy hun.
- 3 'Dyw'r gair maddeuant imi ddim,
Nid oes mewn gweddi ronyn grym,
A llais heb sylwedd ynt i gyd,
Heb imi wel'd dy wyneb pryd.
- 4 Na soniwch am un pleser mawr,
Na dim gogoniant ar y llawr ;
Nid oes gogoniant o un rhyw,
Na phleser arall ond fy Nuw.
- 5 Pan byddo'n cuddio ei wyneb eu,
Beth wna teganan'r byd i mi ?
Rhith a breuddwydion, diau yw
Pob peth a welir ond fy Nuw.
- 6 Os collaf wedd ei wyneb pryd,
'Does dim wna iawn o fewn i'r byd ;
'Does dim yn bod o'r ddae'r i'r nen
A ddwg y golled hon i ben. w.

113. *Duw yn ngoleuni y groes.*

M. H.—Winchester, 9. Yr Hen 100fed, 10.

- D**UW, er mor eang yw dy waith,
Yn llanw'r holl greadigaeth faith,
'Does dim trwy waith dy ddwyllaw oll
At gadw dyn fu gynt ar goll.
- 2 Dyma lle mae d'anfeidrol ras
Hyd eitha'n cael ei daenu i maes ;
A holl lyth'renau d'enw gawn
Yn cael eu dangos yma'n llawn.

- 3 Ar Galfari, rhwng dae'r a nef,
 . Llewyrchodd ei ogoniant ef ;
 Un haul ymguddiodd y prydawn,
 A'r llall a wnaed yn eglur iawn.
- 4 Nid oedd ond gwaed 'sgrifenai i gyd
 Ddyfnderoedd mawr aufeidrol lid ;
 Nid oedd ond gwaed osodai i maes
 Derfynau'r gwardigol ras.
- 5 Pa ddawn sydd yn y Duwdod mawr
 Nad yw'n ysgrifen yma i lawr ?
 Beth all'sai ddangos pwy wyt ti
 Yn well nag angeu Calfari ?
- 6 O ! fyrddiwn ryfeddodau'r groes !
 Dioddefodd f' Arglwydd angeu loes ;
 Caru hyd at ddioddef llid ;
 Caru a marw yr un pryd.
- 7 Fy ysbryd a fy mywyd drud
 Sy'n cael ei faeth oddi yma i gyd ;
 Y dŵr a'r gwaed ddaeth yma'n lli',
 Yw nerth a gallu'm hysbryd eu.
- 8 Dymunwn roi dy glod i maes
 Mewn iaith na's deall daear las,
 O flaer, y fainge, yn mhlith y llu
 O seintiau ac angylion fry. w.

114. *Duo yn blaid i'w bobl.*

(SALM XLVI.)

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 10.

DUW yw fy nerth a'm noddfa lawn ;
 Mewn cyfyngderau creulon iawn,
 Pan alwom arno mae ger llaw ;
 Ped ai'r mynyddoedd mwya' i'r môr,
 Pe chwalai'r ddaear fawr a'i stôr,
 Nid ofnai'm henaid i ddim braw.

- 2 A phe doi'r moroedd dros y byd
 Yn genllif garw coch i gyd,
 Nes toddi'r bryniau fel o'r blaen ;
 Mae afon bur i lawenhau
 A'i ffrydiau ddinas Duw'n ddidrai,
 Preswylfa ei saint, a'i babell lân.
- 3 A Duw sydd yno yn eu plith,
 Ni ysgogir un o honynt byth ;
 Fe'u cymhorth hwy yn foreu iawn :
 Y boreu byddo mwy na mwy
 O bob gwasgfeuon arnynt hwy,
 Ceir gwel'd ei addewid ef yn llawn.
- 4 Terfysgodd cenedlaethau'r byd,
 A brenhiniaethau aeth yn llid,
 Yn erbyn ei Eneiniog ef :
 Ing, cyfyng-gyughor, llewygfâu,
 Ac arswyd, ddaeth ar gedyrn rai ;
 Y ddacar doddodd gan ei lef.
- 5 Arglwydd y lluoedd sydd o'n plaid,
 Duw Iago'n gymh orth in wrth raid
 Gobeithiwn ynddo byth am hyn ;
 Dewch, syllwch ar ei ryfedd waith,
 Fath ddistryw wnaeth trwy'r ddacar faith :
 Mae'n siwr bydd yn amddiffyn in.
- 6 Fe wnaeth ryfeloedd mawr eu llid
 I beidio hyd eithafoedd byd ;
 Y cedyrn mawr ddychryna o'i flaen :
 Fe ddryllia'r bwa dur yn glau,
 Fe dŷr y waewffon yn ddau,
 Fe lysg eu holl gerbydat â than. w.

115. *Clodforedd i Dduw.*

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 69.

CLODFORWCH bawb ein Harglwydd Dduw,
 Doed dynol ryw i'w ganmol ;

AM DDUW.

- Ei hedd, fel afon fawr ddirai,
Gaiff ddyfrhau ei bobol.
- 2 Uwch nefol len mae tanlyd lu
'N ei foli yn dragywydd :
Nef, daear, dŵr, a phob peth byw,
All ddyweyd, Da yw yr Arglwydd.
- 3 Ei air a'i ammod cadw wna
Byth y parha'i ffyddlondeb,
Nes dwyn ei braidd o'u poen a'u pla,
I hyfryd dragwyddoldeb.
- 4 Ni newid ddim, er gweled bai
O fewn i'w rai anwyla' ;
Byth cofia waed Tywysog nen,
A'i boen ar ben Calfaria.
- 5 Pan ballo ffafr pawb a'u hedd,
Duw, o'i drugaredd odiaeth,
Yn Dad, yn Frawd, yn Ffrynd a fydd
Ar gyfyng ddydd marwolaeth. w.

116. *Fyddlondeb Duw.*

M. C.—St. Ann, 79. Bedford, 89.

DOED uffern, angeu, a holl rym
Fy mhechod yn gyttân,
Cryfach a thrymach lawer yw
Fyddlondeb Duw ei hun.

- 2 Ac yn eu herbyn gwaeddi wnaf,
“ Yr Arglwydd yw fy rhan ; ”
Ac yn ei glwyfau mi ga'r dydd
Yn hollol yn y man.
- 3 Ac mi ro' f'angor yma i lawr
Mewn moroedd dyfnion maith,
Nes im gael glanio'r ochr draw
I'r wlad o fel a llaeth.

- 4 Pan aller briwio gallu'm Duw,
 Tori ffyddlondeb nen,
 Dyna yr unig bryd yr â
 Tymhestloedd dros fy mhen. w.

117. *Cariad Duw.*

M. C.—French, 77. Bedford, 89.

- T**YDI, fy Arglwydd, yw fy rhan,
 A doed y drygau ddél ;
 Ac er bygythion uffern fawr,
 Dy gariad sydd dan sêl.
- 2 Oddi wrthyt rhed fel afon faith
 Fy nghysur yn ddidrai ;
 O hwyr i foreu, fyth yn gylch,
 Dy gariad sy'n parhau.
- 3 Uwch pob rhyw gysur is y nef
 Yw cariad pur fy Nuw ;
 Anfeidrol foroedd dýfnion maith,
 Heb fesur arno yw.
- 4 Dechreuodd draw cyn creu y byd,
 Fe bary byth yn mlaen,
 Heb un cyfnewid ac heb drai,
 Pan elo'r byd ar dân.
- 5 O ! dewch a gwelwch ! chwiliwch ef,
 Anfeidrol gariad mawr,
 Ag sydd yn maddeu miloedd myrdd
 O feiau yn yr awr.
- 6 Mae'n para'n ffyddlawn byth heb drai,
 P'odd bynag troddo'r byd,
 A phe cymmysgai tir a môr,
 Yr un yw'm Duw o hyd. w.

118. *Mawredd Duw.*

8. 6.—Rotterdam, 102.

- M**AE'N llon'd y nefoedd, llon'd y byd,
 Llon'd uffern hefyd yw ;

Llon'd tragwyddoldeb maith ei hun,
 Diderfyn ydyw Duw ;
 Mae'n llon'd y gwagle yn ddigoll,
 Mae oll yn oll, a'i allu'n un,
 Anfeidrol, annherfynol fôd
 A'i hanfod ynddo'i hun.

- 2 Un hunanfodol ydoedd ef
 Cyn llunio nef na llawr ;
 Yn nhragwyddoldeb maith yn ol,
 Yn Dduw anfeidrol fawr ;
 Heb ddechreu dyddiau iddo'n bod,
 Na diwedd einioes chwaith i ddod,
 'Tragwyddol a rhyfeddol fod
 Yn Drindod uniawn drefn.
- 3 Clyw, f'enaid tlawd, mae genyt Dad
 Sy'n gwel'd dy fwriad gwan,
 A Brawd yn eiriol yn y nef
 Cyn codi'th lef i'r lân :
 Cred nad diystyr gan dy Dad
 Yw gwrandaw gwaedd dymuniad gwiw,
 Pe byddai d'enau yn rhy fud
 I'w dd'wedyd ger bron Duw. E. J.

119. *Ffordd Duw yn guddiedig.*

7. 6. D.—Bremen, 112. Ramah, 108.

FFORDD Duw sydd yn y dyfroedd,
 A'i lwybrau oll yn gudd ;
 Er hyny, dont yn amlwg
 Pan ddelo'r hynod ddydd :
 Holl droion maith rhagluniaeth—
 Bydd pelyderau Duw
 Yn dangos eu cymhwysder
 I bob creadur byw.

- 2 Gan hyny, ymdawelwn
 Mewn gostyngedd rwydd gwiw,
 A gwir fwyneidd-dra duwiol
 Mewn 'stormydd o bob rhyw,

Pob awel lem anhyfryd
 Sy'n ol yr arfaeth gynt ;
 Ac arni yn marchogaeth
 Mae Arglwydd mawr y gwynt. D. cs.

120. *Cariad Duw mewn etholedigaeth.*

7. 6. D.—Meirlonydd, 109. Missionary, 110.

RHYFEDDOL byth, rhyfeddol
 Yw cariad rhad fy Nuw,
 A redodd yn yr arfaeth
 At ddynion gwael eu rhyw,
 A'u dewis mewn Cyfryngwr,
 A'u rhoddi iddo'n hâd,
 Ac yntau yn ymrwymo
 I'w dwyn yn un â'i Dad.

2 Etholiad, heb un ammod
 Yn sefyll ar y dyn—
 Yn tarddu o foddlonrwydd
 Ewyllys Duw ei hun :
 Tragwyddol, heb un dechreu,
 Anghyfnewidiol yw ;
 Mae'r sylfaen a'r adeilad
 I gyd o gynghor Duw.

3 Etholwyd i feddianu'r
 Holl ragorfreintiau drud—
 Y moroedd o fendithion
 Sy 'ngwaed Iachawdwr byd :
 Cyfiawnder a sancteiddrwydd,
 A gogoneddiad llawn ;
 Rhad, rhad ! fydd anthem Seion
 Am fath annhraethol ddawn.

4 Mae'r moddion a'r dybenion
 Mewn cwlwm sicr iawn ;
 'Does modd fod gwell sefydliad—
 Mae'n ddoeth, o ras yn llawn,

Prif ddyben ethol ydoedd
 Dyrchafu gras fy Nuw,
 Ac wrth wneyd hyny, achub
 Myrddynau o ddynolryw. ML. B.

121. *Cariad Duw.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Syria, y. 38.

O FOROEDD o ddoethineb !
 Oedd yn y Duwdod mawr,
 Pan yn cyfranu ei gariad
 I bryfed gwael y llawr ;
 A gwneuthur i'w drugaredd,
 A'i dostur maith ynghyd
 I redeg megys afon
 Lifeiriol dros y byd.

2 Duw, cariad yw ei hunan
 B'le bynag rhedo'i fryd,
 Mae anfeidroldeb eang
 Yn cerdded drwyddo i gyd,
 Mewn gweithred o drugaredd
 Mae ef yn llawenhau ;
 Ac yn faddeuwr pechod
 Yn cael ei alw mae.

3 Rhyw ddyfnder mawr o gariad,
 Lled, anuherfynol hyd,
 A redodd megys diluw
 Diddiwedd dros y byd ;
 Yn ateb dyfnder eithaf
 Trueni dynolryw ;
 Can's dyfnder eilw ddyfnder
 Yn arfaeth hen fy Nuw.

4 O ! gariad heb ei gymhar !
 A thyna'r testyn sy
 Yn llanw holl ganiadau
 'R angylhidd, sanctaidd lu,

Anfeidrol ras rhyfeddol!
 Pe tawai am dano ddyn,
 Fe seiniai'r fud greadigaeth
 Yn ddiau bob yr un.   W.—G. D. C.

122.   *Doethineb a daioni Duro.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Bremen, 112.

FY Nuw, uwchlaw fy neall
 Yw gwaith dy ddwyllaw i gyd;
 Rhyfeddod annherfynol
 Sydd ynddynt oll ynghyd;
 Wrth weled dy ddoethineb,
 Dy allu mawr, a'th fri,
 Mi greda' am iachawdwriaeth
 Yn hollol ynot ti.

2 O f'enaïd! gwel fath noddfa,
 Ddiysgog, gadarn, yw,
 Yn mhob rhyw gyfyngderau
 Tragwyddol ras fy Nuw:
 Ac yma boed fy nhrigfan,
 A fy nhawelaf nyth,
 Yn nyfnder cyfyngderau,
 Sef dan dy aden byth,

3 Fe all i'r làn fy nghodi
 O ddyfnder llwch y byd,
 A gwneyd pob drwg a gwrddwyf
 Droï er daioni i gyd;
 Rhöi olew o lawenydd
 Yn wastad ar fy mhen,
 A'm dwyn trwy foroedd dyfnion
 I ganol nefoedd wen.   W.—G. D. C.

123.   *Y Cyfammod Gras.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Syria, Y. 37.

CYFAMMOD hedd a luniwyd
 Yn nhragwyddoldeb pell,

Rhwng Tad, a Mab, ac Ysbryd ;
 Nis gall'sai fod yn well :
 Cyfammod er achubiaeth
 I euog lwch y llawr ;
 Mae'n gadarn wedi ei selio
 A gwaed Messiah mawr.

2 Cyfammod rhad tragwyddol
 Yw dyfais gras y nef ;
 Nis gall na byd nac uffern
 Byth ei ddirymu ef ;
 Pan ddiffydd haul a lleuad
 Pan losgo daear las,
 Fe saif y ddyfais ddwyfol
 Yn gryf gyfammod gras.

AN.

124. *Duw yn hoffi trugaredl.*
 7. 6. D.—Manheim, 111.

PA Dduw yn mhlith y duwiau
 Sydd debyg i'n Duw ni ?
 Mae'n hoffi maddeu'n beiau,
 Mae'n hoffi gwrandaw'n cri ;
 Nid byth y deil eiddigedd,
 Gwell ganddo drugarhau ;
 Er maint ein hannheilyngdod,
 Mae'i gariad e'n parhau.

AN.

125. *Duw yn anghyfnewidiol.*
 6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.

FYDDLONDEB mawr y nef,
 Sydd siwr o bara byth,
 'Does ddim a'i briwia ef
 O'r ddae'r i uffern syth ;
 Mae'i arfaeth fawr a'i air yn un,
 A gwaed y groes oll yn gyttân.

2 Cyfnewid y mae dyn,
 Troedig yw erioed,

Ond digyfnewid Duw,
 Fel haul neu sêr y rhod,
 Ac ar ei faith ffyddlondeb ef
 Y try gogoniant nef y nef.

- 3 O! fendith heb ddim trai,
 Cysuron heb ddim rhi',
 Sy'n tarddu Iesu i maes,
 Bob awr o honot ti :
 Nis gallaf byth ddymuno mwy
 'Trysorau nag sydd yn dy glwy'. w.

126. *Cariad Duw yn parhau bylh.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 186.

PA'M 'r ofna'm henaid gwan
 Wrth wel'd aneirif lu
 Yn ceisio amheu'm rhan
 A'm hawl yn Iesu eu ?
 Gwn mai dilyth wirionedd yw,
 Fod cariad Duw yn para byth.

- 2 P'odd gall y Bugail mawr
 Anghofio 'i anwyl wyn,
 Pan ddaeth o'r nef i lawr
 I farw er eu mwyn ?
 Gwn mai dilyth, &c.
- 3 Os gâd fy anwyl Dad
 Fi i farw ar fy nhaith,
 Beth ddaw o'r arfaeth rad
 Yn nhragwyddoldeb maith ?
 Gwn mai dilyth, &c.
- 4 A ddiffydd cariad rhad ?
 A'i ofer geiriau Duw ?
 A gollir rhinwedd gwaed
 Ac angetu Iesu gwiw ?
 Gwn mai dilyth, &c.
- 5 A ro'i ffarwel i dyst
 O gariad Crist a'i hedd,

AM DDUW.

Gynt ga'dd fy enaid trist
 O fyn'd i'r nefol wledd?
 Gwn mai dilyth, &c

6 Mi gredaf eto'n hy'
 Caf fyn'd i ben fy nhaith—
 Fy nhawel gartref fry,
 O'm poen a'm llafur waith :
 Gwn mai dilyth, &c.

7 Er Satan, byd, a chnawd,
 A'm holl elynion cās,
 Fe ddygir f'enaidd tlawd
 O'i holl gadwynau i maes ;
 Gwn mai dilyth wirionedd yw,
 Fod cariad Duw yn para byth. w.

127. "*Nesau at Dduw sydd dda i mi.*"

6. 8.—Ramoeth, y. 47. Alun, 288.

MAE Duw yn llon'd pob lle,
 Presenol yn mhob man,
 Y nesaf yw efe
 O bawb at enaid gwan :
 Wrth law o hyd i wrandaw cri—
 "Nesau at Dduw sy dda i mi."

2 Yr Arglwydd sydd yr un,
 Er maint derfysga'r byd ;
 Er anwadalwch dyn,
 Yr un yw ef o hyd ;
 Y graig na syfl yn merw'r lli—
 "Nesau at Dduw sy dda i mi."

3 Yr hollgyfoethog Dduw,
 Ei olud ni leihâ ;
 Diwalla bob peth byw
 O hyd a'i 'wyllys da :
 Un dafn o'i fôr sy'n fôr i ni—
 "Nesau at Dduw sy dda i mi."

128.

RHAN II.

PA ham y trof yn ffol
 At ail achosion mwy?
 Mae'r Achos mawr tu ol,
 Effeithiau ydynt hwy:
 Ar deg a gwlaw, mewn trai a lli,
 "Nesau at Dduw sy dda i mi."

2 Mewn trallod, at bwy'r af,
 Ar ddiwrnod tywyll, du?
 Mewn dyfnder, beth a wnaf,
 A'r tonau o'm dau tu?
 O fyd! yn awr beth elli di?
 "Nesau at Dduw sy dda i mi."

3 Anwadal hynod yw
 Gwrthddrychau goreu'r byd;
 Ei gysur o bob rhyw,
 Siomedig yw i gyd:
 Rhag twyll ei wên a swyn ei fri
 "Nesau at Dduw sy dda i mi." D. JS.

129. *Trugaredd a gofal Duw.*8. 7. D.—Llangan, Y. 60. Ledfortli, 16³.

DEUED dyddiau o bob cymmysg
 Ar fy nherfynedig oes;
 T'wyned hanl oleudeg llwyddiant,
 Yntau gwasged garw groes;
 Clod fy Nuw gaiff lanw 'ngenau
 Trwy bob tymhestl, trwy bob hiu,
 A phob enw gaiff ei lyngcu
 Yn ei enw ef ei hun.

2 Ynddo'n unig 'rwy'n ymddiried
 Hollalluog yw fy Nuw;
 A phob noddfa wy'n ffeiddio,
 Arall, anigonol yw;
 Yn ei iachawdwriaeth rasol
 'N unig 'rwyf yn llawenhau:

Dyma'r fan y tardd cysuron
 Sy'n dragwyddol yn parhau.

- 3 Mae'n gofalu am fy nghadw
 Trwy bob cystudd mwya'r byd,
 A chyflawni pan bo'n gyfyng,
 Fy anghenion oll i gyd ;
 Mae yn arwain fy ngherddediad,
 Yn fy nhywys yn y blaen,
 Ac yn gwylio ar fy nghamrau—
 Bob ysgogiad, fawr a mân.
- 4 Mae ei glustiau yn agored
 I bob rhyw ddrylliedig lef,
 Ac mae'r drom ochenaïd glwyfus
 Yn cyrhaeddyd ato ef ;
 Pan bo t'wyllwch ac anobaith
 Yn amgylchu'm llwybrau cudd,
 Daw a thry yn gan' goleuach
 D'wyllwch nos na haner dydd.
- 5 Llwybrau bendith yw'i orchymynion,
 Llwybrau bywyd, llwybrau gwir ;
 Trwy bob cwmwl mae yn gweithio
 Mewn goleuni disglær pur ;
 Mae'i ddyfodiad fel yr heulwen ;
 Byth ni allwn yma fyw
 Heb gael profi presenoldeb
 Llawn, hyfrydaf, pur fy Nuw.
- 6 Boed fy nhafod fyth, gan hyny,
 'N seinio'i anghydmareol glod,
 Rhyfeddodau maith y cariad
 Penaf welodd dyn erioed ;
 Caiff angelion a seraphiaid
 Blethu eu cân â mi yn uu,
 Gyda llu heb un rhifedi
 Am ogoniant Mab y dyn.

130. *Ymostwng i benarglwyddiaeth Duw.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eifionydd, 170.

TYRED, Arglwydd, tyr'd yn fuan,

Dim ni'm boddia dan y ne',

Dim ond ti a ddeil fy ysbryd

Gwan, lluddedig, yn ei le;

Neb ond ti a gŵyd fy enaid

Llesg, o'r pydew du i'r lân;

Os tydi sy'n gwneyd i'm ochain,

Ti'm gwna'n llawen yn y mán.

2 Hŵyl fy enaid sy wrth d'wyllys,

Fel y mynot mae yn bod

Oll o mewn, ac oll oddi allan,

Ddigwydd imi is y rhod:

'Nawr ti'm codi i'r lân i'r nefoedd,

Eilwaith ti'm gostyngi i lawr;

Mae dy gerydd a dy gariad

Im yr un rhyfeddod fawr.

3 Tyr'd rho gerydd i'm, neu gariad,

Yr un fynech ti dy hun;

Ond trwy'r cwbl cadw f'ysbryd

Yn sefydlog wrth dy glun:

Dros y bryniau gwna i mi gerdded

Tuag adre'n ddi-nacád,

Heb yn unlle i mi edrych,

Ond ar degwech tŷ fy Nhad.

w.

131. *Bwriad grasol Duw.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismission, 160.

DRAW mi welaf ryfeddodau

Dyfnion bethau Tri yn un;

Cyn bod Eden ardd na chodwm,

Grasol fwriad Duw at ddyn;

Ethol Meichiau cyn bod dyled,

Trefnu Meddyg cyn bod clwy';

Caru gelyn heb un haeddiant ;
 Caiif y clod tragwyddol mwy.

- 2 O ! dragwyddol iachawdwriaeth,
 Yn yr arfaeth gafodd le,
 I gyfodi plant marwolaeth,
 I etifeddiaeth bur y ne':
 Cariad boreu, mor ddiiddechreu
 Ag yw hanfod Tri yn un,
 Yn coffeidio meibion Adda,
 Yn yr Alpha mawr ei hun.

AN.

132. *Ymfyn am Dduw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfort, 173.

DUW, anfeidrol yw dy enw,
 Llanw'r nefoedd, llanw'r byd ;
 F'enaïd inau sy'n dy olrhain
 Trwy'r greadigaeth faith i gyd :
 Ffaelu'th ffeindio
 I'r cyflawnder sy arnaf chwant.

- 2 D'wed a ellir nesu atat,
 D'wed a ellir dy fwynhau,
 Heb un gorchudd ar dy wyneb
 Nac un gwg i'm llwfrhau :
 Dyma'r nefoedd
 Wyf am gael tu yma i'r bedd.
- 3 Ffaelu 'r wyf fi a'th orddiwes—
 Dyfod atat ti yn lân,
 Er fy mod yn gwel'd dy gamrau
 Perffaith, hyfryd, draw o'm blaen:
 Tyred anser
 Na bo awr heb dy fwynhau.
- 4 Yn y man b'ost ti'n cartrefu
 Y cyweiriaf finau'm nyth ;
 Gwedd dy wyneb fydd fy nefoedd
 Yma ac oddi yma byth ;

Nid oes bleser
Dan yr haul gyflawna'th le. w.

133. *Syched am Dduw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Pentel, 172.

FY nymuniad, paid a gorphwys
Ar un tegan is y nef ;
Eto erioed ni welodd llygad
Wrthddrych tebyg iddo ef :
Cerdda rhagot
'Rwyt ti bron a'i wir fwynhau.

2 Ffarwel, ffarwel, oll wy'n weled,
Oll sydd ar y ddae'r yn byw ;
Gadewch imi, ond munydyn,
Gael yn rhywle gwrdd a'm Duw :
Dyna leinw
'Nymuniadau oll yn un.

3 D'air a wnaeth y moroedd helaeth,
D'air a wnaeth y ddaear fawr,
D'air a greoedd lu'r ffurfafen,
Sydd yn hongian uwch y llawr :
'Mysg a greaist,
'Does gyffelyb it dy hun.

4 Tyr'd, yr hwn wyt yn hawddgarach
Na'th greaduriaid maith eu rhi ;
Bryd y deui, y gwnei dy drigfan
Bob munydyn gyda mi ?
Tyr'd yn fuan,
Arglwydd, at y sawl a'th gâr. w.

134. *Duo ei hunan.*

8. 7. 4.—Verona. 174. Lewes, 177.

FE gynygiodd dyfroedd lawer—
Dyfroedd dyfnion mawr eu grym,

Oeri'm cariad tuag atat ;
 Gras, mae'n debyg ddiffodd ddim :
 Rhan o'th natur
 Yw, wy'n deimlo ynwy' f' hun.

2 Eisiau'th wel'd yr wyf mor llwfr,
 Eisiau'th wel'd yr wyf mor wan,
 Golwg ar dy wyneb hyfryd
 Gwyd yr eiddil cloff i'r lân :
 Dwfr bywiol
 Ydwyt i'r lluddedig rai.

3 'Does gyff'lybiaeth is y nefoedd
 All yn gywir draethu maes
 Ddistaw, ddirgel, bur brofiadau,
 Ac och'neidiau'th nefol ras :
 Mi wn ronyn
 Wrth beth ydwyf beth a ddaw.

4 Y mae cyfoeth a gogoniant
 A pherth'nasau yn gytûn,
 A phleserau o bob rhywiau'n
 Colli eu henwau wrth dy glun :
 I dy ganlyn
 Fe'u gadawaf oll yn ol.

5 Rhof ffarwel i'r holl greadigaeth.
 Ffarwel, feusydd gwych eu rhyw,
 Ffarwel, deiau teg yr olwg,
 Ffarwel, ddynion goreu'n fyw ;
 Gwych gyfnewid,
 Duw ei hunan yn lle'r byd.

6 Beth wyf gwaeth pe llyncai'r moroedd
 Ddaear eang yn eu croth ?
 Beth wyf gwaeth pe doi gwaelodion
 Dyfroedd mawr yn berffaith noeth ?
 Beth yw colli
 Môr a daear, ond cael Duw? w.

135. *Duo a digon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

NID oes eisiau un creadur
 Yn bresenol lle bo'm Duw ;
 Mae e'n fwyd, y mae e'n ddiod,
 Nerth fy natur egwan yw :
 Pob hapusrwydd
 Sydd yn aros ynddo'i hnn.

2 Gyrwch fi i eithaf t'wyllwch,
 Hwnt i derfyn oll sy'n bod,
 I ryw wagle dudew anial,
 Na fu creadur ynddo erioed :
 Hapus, hapus,
 Fyddaf yno gyda thi.

3 Nis gall dychryn, nis gall ofnau,
 Nis gall pechod yn gytûn,
 Gael un effaith ar fy enaid
 Pan y byddwyf wrth dy glun :
 Ofer, ofer,
 Ceisio'm cyffwrdd yn dy gôl.

4 Nid oes unman i mi'n gartref,
 Nid oes drigfan o un rhyw,
 Allaf alw yn hyfrydwch
 I mi'n awr ond mynwes Duw :
 Yn ei fynwes
 Mae fy næar i a'm nef. w.

136. *Gofal a chariad Duo.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Peniel, 172.

ER dy fod yn uchder nefoedd,
 Uwch cyrhaeddiad meddwl dyn,
 Eto mae'th greaduriaid lleiaf
 Yn dy olwg bob yr un ;
 Nid oes meddwl
 Ond sy'n oleu o dy flaen.

- 2 Ti yw 'Nhad, a thi yw 'Mhriod,
Ti yw'm Harglwydd, ti yw'm Duw,
F'unig Dŵr, a'm hunig Noddfa,
Neu i farw neu i fyw,
Cymer f'enaid
Dan dy aden tua'r nef.
- 3 Tro 'ngelynion yn en gwrthol,
A phalmanta'r ffordd i'r wlad,
Tra fwy'n yfed addewidion
Pur yr iachawdwriaeth rad ;
Fel y gallwyf
O fy nghystudd ymgryfhau.
- 4 Minau ymddigrifaf ynot,
A chanmolaf fyth dy ras,
Tra fo'r anadl bur yn para,
Yntau wedi'r êl i maes :
Tragwyddoldeb
Ni chaiff ddiwedd ar fy nghân. w.

137. *Duw yn gwaredu rhag drwg.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

NID oes funyd fach o'm bywyd
Na fuost, Arglwydd, i mi'n dda,
Ti'm gwaredaist fil o weithiau
Yma ac acw rhag rhyw bla :
Fe'm hachubwyd
Am it sefyll o fy mhlaid.

- 2 Dengmil llawn o gyfyngderau,
Ac o rwydau cyfrwys fwy,
Fu gan Satan i fy maglu,
A chwypaswn iddynt hwy :
Ti dy hunan
Oedd a'm daliodd i i'r lân.
- 3 'Rwyd ti'n drech na'm calon galed,
'Rwyd ti'n drech na'm pechod cās ;

Ti wnai'm hanwyl chwant a minau
 Pryd y mynost gwympto i maes :
 Croesa 'mhechod—
 Croesa'r peth wyf am fwynhau.

- 4 Dy ddoethineb a dy allu
 Sydd yn abl i dori lawr,
 D'rysu, difa, a newynu,
 'R penaf un o'm beiau mawr,
 Gwna i mi ganu ;
 Concrwyd gelyn mwy na'r byd.   w.

138.   *Gwaith Duw yn yr enaid.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Tamworth, 178.

'R WY'N dy garu, ti a'i gwyddost,
 'Rwy'n dy garu, f' Arglwydd mawr,
 'Rwy'n dy garu yn anwylach
 Na'r gwrthddrychau ar y llawr :
 Darllen yma
 Ar fy ysbryd waith dy law.

- 2 Nid oedd dim o fewn y ddaear,
 Nid oedd dim o fewn y nef,
 Nid oedd bys wnai'r fath adeilad
 'N unig ond ei fysedd ef ;
 Dymuniadan
 Ynt a ddaeth o fynwes Duw.
- 3 Fflam o dân o ganol nefoedd
 Yw, ddisgynodd yma i'r byd ;
 Tân i losgi'm natur gyndyn,
 Tân i lanw'm heang fryd ;
 Hwn nis diffydd
 Tra parhao Duw mewn bod.
- 4 F'enaid gwag oedd gynt yn crwydro,
 Weithiau i'r dwyrain weithiau i'r de
 Nid oedd dim a'i gwnei yn esmwyth
 'N unig ond ei gariad e' :

Anfeidroldeb

All'sai'm llanw oll yn llyn.

- 5 P'le'r ennynodd fy nymuniad?
 P'le cadd fy serchiadau dân?
 B'le daeth hiraeth im am bethau
 Oeddwu yn gasau o'r blaen?
 Iesu, Iesu,
 'R cwbl ydyw gwaith dy law.

- 6 Dymuniadau pell eu hamcan
 Wyf yn deimlo ynwy 'nglŷn,
 Dacw'r ffynon bur tarddasant—
 Anfeidroldeb mawr ei hun :
 Dyma 'ngobaith
 Bellach byth y cânt barhau.

w.

139. *Cariad tragwyddol Duw.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

- Y**R Arglwydd a'm carodd i'n rhyfedd erioed ;
 Fe'm cywir adnabu yn mhell cyn fy mod :
 Arfaethodd yn gynnar fy nghadw'n ddigél,
 Pan wnaeth ei gyfammod yn sier dan sêl.
- 2 A chariad tragwyddol fe'm carodd i, do ;
 Clod iddo drwy'r nefoedd! fe'm cadwodd mewn cô-
 'Sgrifenodd fy enw i yno ryw bryd
 Yn mhlith y rhai garwyd cyn seiliad y byd.
- 3 Er imi droseddu glân gyfraith fy Nuw,
 Do, ganwaith ei demtio a'i flino gwir yw,
 Ni newid, ni thorir y weithred a wnaed
 Gynt yn nhragwyddoldeb, fe dd'wedodd fy Nhad.
- 4 Wel, dyma fel carodd fi'n rhodd ac yn rhad :
 Pa drysor dan nefoedd mwy gwerthfawr a gued?
 Oen anwyl ei fynwes a gefais heb gél :
 Mae ynddo'n guddiedig fy mywyd dan sêl.
- 5 Mi ge's y Ffrynd goreu fyth, fyth, all'sai fod
 Yr addewid a roddodd ni thorodd erioed :

Er byw'n ei ogoniant yn nghanol y nef,
Mewn awr o gyfyngder fe wrendy fy llef. w.

140.

Rhad ras Dwn.

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

YN rhad y mae'n dyfod bob bendith a dawn,
Fymwrdd yn gyfoethog a'm cwpan yn llawn,
A gwisg i'm cynhesu, fy annedd, a'm tân,
Fy einioes a'm hiechyd o'r Arglwydd yn lân.

- 2 Yr awyr sy'n dyfod o artref fy Ner,
A'r dyfroedd i yfed yn mhell uwch y ser,
Y tân o'r wybrenau, y moroedd, a'r tir,
Sy'n d'od o rad gariad fy Arglwydd yn wir.
- 3 Ond mwy na'r bendithion tymhorol ger llaw
Yw'r rhai sydd yn perthyn i'r amser a ddaw,
Yn rhad a ddechreuwyd cyn amser erioed,
A bery'n rhad eto tra nefoedd yn bod,
- 4 Yn rhad yr etholwyd—pa'm Arglwydd myfi?
Draw yn nhragwyddoldeb, yn nghynghor y Tri :
Yn rhad y'm dwysbigwyd; dadguddiwyd yn rhad
Mai dros fy anwiredd y collwyd y gwaed.
- 5 Yn rhad 'rwy'n cael manna ; a'r dyfroedd di briu
O ffynon y bywyd yn rhad 'rwy'n cael hyn :
Yn rhad y caf gerdded y siwrnai sydd faith ;
Yn rhad y caf ganu ar ddiwedd fy nhaith. w.

141.

O ddyfnder !

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

O ddyfnder diwaelod cyfamod a threfn [chefn]
Yr arfaeth dragwyddol sydd ddyfnder dra-
Rhagoddef, rhagweled mai syrthio wnai dyn,
Ac ethol Gwardwr tragwyddol ei hun.

- 2 O ddyfnder ! pwy fesur ddoethineb y ne' ?
Cyfammod tragwyddol ni syflir o'i le :
Gosodwyd y sylfaen—mor gadarn yw'r graig
Ti Arglwydd y lluoedd a dd'rysodd y ddrwg. R. J.

142. *Duo yn amddiffynfa.*

8au, 8ll.—Salome, 218.

- A** drigo 'nghymdeithas y Tad,
 Ei aden yn gauad a'i cudd ;
 Caiff weled trwy'r aberth a'i ras,
 Ddirgelwch ei deyrnas bob dydd,
 Dywedaf, Fy Noddfa yw'm Nêr,
 A'm tyner Waredwr yw'r Iôn
 Ac ynddo gobeithiaf heb baid,
 Am dano fy enaid a sôn.
- 2 Nid ofni rhag dychryn y nos,
 A'r saeth ni ddaw'n agos liw dydd ;
 I'th gadw di, 'mlaen ac yn ol,
 Ei aden anfeidrol a fydd :
 Rhag haint a'r dinystrydd, dy Nêr
 A'i aden fydd dyner i'th doi,
 A'i enw, dy gastell di-gél,
 A'th noddfa ddiogel i ffoi.
- 3 Cwmp mil wrth dy ystlys i'r llwch,
 Syrth myrddiwn wrth d'ochr i'r llawr,
 A thithau ni chyffwrdd un pla,
 Can's Duw yw dy noddfa di'n awr ;
 Yn unig canfyddi fod tâl,
 A dial, am bechod ryw ddydd ;
 Er uchod yw'r anwir, a'i ffroen,
 Ymddiffyn i'r beilchion ni byd l.
- 4 O herwydd it wneuthur yr Iôn
 Yr Arglwydd goruchaf, dy nyth,
 Dy noddfa, dy gartref di-gél,
 A'th breswyl dyogel am byth :
 Dim niwed ni ddigwydd i ti,
 Na phla i dy boeni ni bydd,
 Cysgoda dy babell yn llon
 Dan fendith ei roddion a rydd.

AM GRIST.

- 5 Angylion y nefoedd, yn llu,
 A warchod oddeutu dy ffyrdd ;
 Gorchymyn a ddyry'n dy gylch,
 Ehedant o'th amgylch di'n fyrdd :
 Rhag llithro na tharo dy droed,
 Mor hynod eu gofal i gyd,
 Hwylth ddygant yn dyner a doeth,
 A'u dwylaw angylaidd ynghyd.
- 6 Ac arnaf y geilw mewn ing,
 Gwrandawaf, gwardaf ynghyd,
 A chydag ef byddaf yn blaid .
 Digonol i'w enaid o hyd :
 Gogoniant, anrhydedd, hir oes,
 Digonaf ei einioes â hedd ;
 Trwy rym iachawdwriaeth di-drangc
 Y diangc o feddiant y bedd. R. J.

AM GRIST.

143. *Prynedigaeth trwy waed.*

10au.—Clod, 5. Navaree, 1.

- M**AE haeddiant mawr rhinweddol waed fy Nuw
 Yn llawer mwy na'r pechod gwaetha'i ryw ;
 Ceir maddeu myrdd o'r beiau mwyaf gaed,
 A'r euog brwnt a génir yn y gwaed.
- 2 O'm pen i'm traed, annhraethol aflan wyf ;
 Nid oes lanhad ond yn ei farwol glwyf ;
 Y ffynon hon agorwyd ar y bryn,
 Er dued wyf, a'm gylch yn hyfryd wyn.
- 3 Efe yw'r Iawn dros ein pechodau ni ;
 Ei ddryllio wnaed ar fynydd Calfari :
 Ein dyled fawr a dalwyd yno'n llawn,
 A'r llyfrau oll a groeswyd un prydawn.

- 4 Wrth daro'r graig, daeth allan ddyfroedd pur,
Ein dilyn mae trwy'r dyrys anial dir ;
Cawn lawenhan wrth yfed dyfroedd byw,
A'n golchi'n lân, a'n dwyn i gwmi Duw.
- 5 Mi ganaf byth am haeddiant dwyfol waed ;
Fy mhrynu wnaeth, a'm gosod ar fy nhraed ;
Boddloni'r Tad a'r gyfraith yn fy lle,
Ac ennill hawl i'm byth yn nheyrnas ne'.
- 6 Och'neidiau'r groes a roes ryddhad i ni ;
Mae'm cymborth llawn yn gyflawn Un yn Dri :
Duw dig sy'n dad i bechaduriaid trist,
A'r cymmod rhad trwy haeddiant Iesu Grist. J. E.

144.

Y Bugail da.

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

- Y** BUGAIL mwyn o'r nef a ddaeth i lawr,
I geisio'i braidd trwy'r erchyll anial mawr ;
Ei fywyd rhodd yn 'sglyfaeth yn eu lle,
A'u crwydriad hwy ddialwyd arno fe.
- 2 O grwydriad pell paradwys ddaeth i'n hol,
Yn dirion iawn fe'm dygodd yn ei gól :
'Does neb a wŷr ond ef, y Bugail mawr,
Pa grwydro wnes o hyny hyd yn awr.
- 3 A'i hyfryd lais fe'm harwain yn y blaen ;
Cydymaith yw ef yn y dŵr a'r tân ;
Rhag pob rhyw ddrwg, yn nyffryn angen du,
Pwy arall fydd yn nodded i myfi ?
- 4 Pan af i dref, i'r hyfryd gorlan fry,
Ni chrwydraf mwy oddi wrth fy Mugail eu ;
Wrth gofio'r daith a'i holl ffyddlondeb ef,
Mi seinia'i glod i entrych nef y nef.
- 5 Fy Mhriod yw, af ar ei bwys yn mlaen,
Nes d'od i'r lân o'r anial fyd yn lan ;
"Fy nghyfaill wyt," medd ef wrth lwch y llawr,
"A'th Dduw wyf fi i drgwyddoldeb mawr." D. G.

145. *Iesu, ffynnon cysur.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

WEL, f'enaïd côd, sefydla'th wamal fryd,
 Mae heibio'n myn'd bleserau pena'r byd ;
 O ! dring i fyny, ac anghofia'n awr
 Bob peth a eilw'r ddaear yma'n fawr.

- 2 Draw, draw, yn mhell, tu hwnt i'r dwfn fedd.
 Mae'th gysur oll, dy bleser, a dy hedd ;
 Mae'th Iesu yno, ef ei hunan yw
 Y cwbl a feddi byth, yn farw a byw.
- 3 Mae enw'm Iôr fel ysol nerthol dân,
 Dim dan y nef ni safafyth o'i flaen ;
 Yr iachawdwriaeth werthfawr sydd o hyd
 Yn gwneyd i uffern gref i grynu i gyd.
- 4 O'r enwau oll a roddir ar fy Nuw,
 Hwnw ei hun y gwerthfawrocaf yw :
 Hwnw a gafodd ef ar Galfari,
 Pan y dioddefodd dros fy enaid i.
- 5 Rho allu im' fy Nuw o hyn i maes,
 I ddyweyd yn dda am dy anfeidrol ras ;
 Na byddo neges genyf yma mwy
 Ond ymhyfrydu yn dy farwol glwy'. w.

146. *Digon yn yr Iesu.*

70au.—Clod, 5. Coburg, 4.

'DOES eisiau'n bod, nac ofn, na chlais, na chlwy',
 Ar f'enaïd tlawd, heb fod gan Iesu fwy ;
 Anfeidrol fwy o werth sydd yn ei waed ;
 Os trengu wnaf, mi drengaf wrth ei draed.

- 2 O Iesu gwiw ! gwyn fyd a brofo'th ddawn,
 A'th gariad pur, yn felus nerthol iawn ;
 Digionedd wyt i hwn tra ynddo chwyth ;
 Nid oes i'w gael na'i geisio'n rhagor byth.

- 3 Hardd Iesu ! wyt hyfrydwch nefol Iu ;
 Mor bêr i'r glust yw sain dy enw cu ;
 I'r genau mae fel mêl yn felus bur,
 Fel nefol win i'r galon dan ei chur.
- 4 Am danat, Iesu, yn fynych mae fy nghŵyn
 Pa bryd y caf dy lon ymweliad mwyn ?
 Pa bryd y gwnei fi'n llawen â dy wedd ?
 Pa bryd y caf fy llenwi â dy hedd ? T. a.

147. *Iesu ar y pren.*

M. H.—Leipsic, 31. Meindwr, 32.

- G**WEL, draw, fy Mrenin ar y pren,
 Yn niwedd dydd yn crymu ei ben,
 Poen angeu mwy na buasai ynghyd
 Ddioddefaint holl ferthyron byd.
- 2 Wel, angeu du, dy waethaf mwy,
 I Ben y bobloedd rhoddaist glwy' ;
 Cododd i'r lân ; fe gwyd i'r nef,
 Fyrddiynau trwy ei godiad ef.
- 3 Os hoeliwyd ef unwaith ar bren,
 Os gorfu arno grymu ei ben,
 Dros f'enaid i bu hyn i gyd ;
 Mi gofia'i boen tra bwy'n y byd.
- 4 'Does golwg harddach ddydd na nos
 Na'm Iesu'n yn hongian ar y groes ;
 Y dwylaw hoeliwyd ar y pren,
 Ar fyr a egyr ddrws y nen.
- 5 Tebygwn 'mod i 'n gwel'd ei waed
 Yn llifo'n goch o'i ben i'w draed :
 Fy nghalon pa'm nas tori'n friw ?
 Fy Mhriod oedd efe, a'm Duw. W.

148. *Edrych ar y groes.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

WRTH edrych, Iesu, ar dy groes,
 A meddwl dyfnder d'angeu locs,

AM GRIST.

- Pryd hyn 'rwyf yn dibrisio'r byd,
A'r holl ogoniant sy ynddo i gyd.
- 2 Na 'd fi ymddiried tra f'wyf byw,
Ond yn dy angen di fy Nuw ;
Dy boenau a dy farwol glwy'
Gaiff fod yn ymfrost imi mwy.
- 3 Myfi aberthaf i dy glod
Bob eilun sydd o dan y rhôd ;
Ac wrth fyfyrion ar dy waed
Fe gwymp pob delw dan fy nhraed.
- 4 Gwelwch yn nwylaw 'Mhrynwr pur
Ac yn ei draed ef hoelion dur ;
Edrychwch ar y waewffon
Yn tori'r archoll dan ei fron !
- 5 Dyma lle'r ydoedd ar brydnawn
Rasusau yn disgleirio'n llawn :
Mil o rinweddau yn gytun
Yn prynu'r gwrthgiledig ddyn.
- 6 Poen a llawenydd dan y loes,
Tristwch a chariad ar y groes ;
P'le bu rhinweddau o fath y rhai'n
Erioed o'r blaen dan goron ddrain ?

W.

149. *Cyfiawnder Crist.*

M. H.—Kent, 13. Caernarfon, 16.

- N**I fedd angylion, er eu bri,
Na neb o'r holl seraphiaid fry,
Na holl allnoedd maith y nef,
Un haeddiant fel ei haeddiant ef.
- 2 Os daw y gyfraith yn ei grym,
A gofyn am berffeithrwydd im,
'Does geny' ond dangos angydd loes,
A gwaed yn llyso ar y groes.
- 3 Fy haeddiant mawr yn nghanol ne',
Yw Iesu 'n feichiau yn fy lle ;

- A'i boenan ef yn unig sydd
 Yn gwneyd yr orsedd wen yn rhydd.
- 4 Mae ynddo hefyd allu mawr
 I gael fy meiau mwya'i lawr ;
 Ei holl ddoethineb ef, a'i ras,
 O rwydau'r ddraig a'm tyn i maes.

W.

150. *Haeddiant Iesu.*

M. H.—Beza, 12. Melcombe, 15.

- W**EL, weithian cod, fy enaid cu,
 Dy lygaid tua'r nefoedd fry,
 Gwel yr anfeidrol berffaith lawn,
 Sy'n maddeu'th bechod oll yn llawn.
- 2 Y moroedd mawr a'r ddaear faith,
 A llu'r ffurfafen, yw ei waith ;
 Er hyny, rhodd ei fywyd cu
 I angeu chwervw dros of fi.
- 3 Y dwylaw wnaeth yr wybren lās
 Allasent gadw angeu i maes ;
 Ond ufuddhaodd iddo'n rhydd,
 I gariad perffaith gario'r dydd.
- 4 Mae haeddiant fy iachawdwr mawr
 Yn dioddef poen rhwng nef a llawr,
 Filiynau maith yn fwy ei rin
 Na haeddiant seintiau'r byd yn un.
- 5 Wel, dyma'r awr y talodd ef
 Ofynion mwyaf, tryma'r nef ;
 Yn awr, mae'r carcharorion prudd
 Yn llawen hyfryd ddod yn rhydd.

151. *Y ffordd yn rhydd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Sarum 23.

- D**AETH arfaeth fawr y nef i ben,
 Bu'm Iesu farw ar y pren ;
 Agorodd ddrws, trwy'i boen a'i wae,
 I'r Ganaan nefol sy'n parhan.

- 2 Pa rwystrau sy ar fy ffordd i mwy
 Nad aeth fy Arglwydd trwyddynt hwy?
 Yr hwn ddiodefodd angeu loes
 A'm nertha inau i ddwyn ei groes.
- 3 Mi wela'n awr, yn oleu wiw
 Fy enw fry yn llyfyr Duw ;
 Pan losgo'r holl elfenau 'nghyd
 Fe bery'm hedd mewn nefol fyd.
- 4 Wel, dacw'r man mae'm sylfaen gref,
 Cyfiawnder bythol brenin nef ;
 A dyma'r graig gadarnaf, syth,
 Nad ofnaf elyn arni byth.
- 5 Doed pob rhyw dymhestl yn gytûn,
 A rhuent arnaf oll yn un ;
 'Does achos braw na dychryn im,
 Can's Iesu cadarn yw fy ngrym. W.

152. *Iesu wedi cario'r dydd.*

M. H.—Yr Hen 100, 10. Mamre, 14.

NEWYDDION braf a ddaeth i'n bro,
 Hwyl haeddent gael eu dwyn ar gô,
 Mae'r Iesu wedi cario'r dydd,
 Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd.

- 2 Mae Iesu Grist o'n hochr ni,
 Fe gollodd ef ei waed yn lli,
 Trwy rinwedd hwn se'n dwg yn iach
 I'r ochr draw 'mhen gronyn bach.
- 3 Wel, f'enaid, weithian côd dy ben,
 Mae'r ffordd yn rhydd i'r nefoedd wen :
 Mae'n holl elynion ni yn awr,
 Mewn cadwyn gan y Brenin mawr.

153. *Cofio'r gwael.*

M. H.—Leipsic, 31. Moravia, 34.

O ARGLWYDD ! cofia'th angen drud,
 A'th boenau mawrion yn y byd :

- A dadleu rhai'n âg uchel lef
Dros f'enaïd tlawd yn nghanol nef.
- 2 O! cofia'th wae, a'th waed, a'th gur,
Ac ôl yr hoelion llymion dur,
Dy chwys i'r llawr yn ddafnau gwaed,
A'th glwyfau mawr o'th ben i'th draed.
- 3 'Rwy'n ceisio 'mdreiglo at dy waed,
Gan gwympto yn llaw trugaredd rad :
'Does gweithred dda yn eiddof fi
All hõni hawl i'r nefoedd fry. w.

154. *Y taliad llawn.*

M. H.—Rockingham, 26. Angels' Hymn, 27.

- G**LOFYNIAD nefoedd faith ei hun
A dalwyd gan Iehofa ddyd ;
Ac nid oedd ond trysorau'r nef
Yn ddigon fyth i'w dalu ef.
- 2 Trysorau na ddarfyddant byth
Pe telid oesoedd rif y gwlyth ;
Gwerth uwch pob gwerth a glywyd sôn
Oedd gwaed y croeshoeliedig Oen.
- 3 Iawn mwy o bwys na buasai 'nghyd
Aneirif anwireddau'r byd ;
A dim ond gwaed fy Iesu mawr
A droisai'r glorian hyd y llawr.
- 4 Anturia 'nghalon euog ddu,
At orsedd gras yn awr yn hy' ;
Mae'r faine yn rhydd, a'r rhodd yn rhad,
Os gelli gredu yn ei waed. w.

155. *Rhucymedig i'r Oen.*

M. H.—Boston, 23. Emyr Foreuci, 22.

- Y**R Oen a laddwyd ydyw rhan,
A holl hyfrydwch f'enaïd gwan ;
Fy Mrawd a 'Mhriod fydd ef mwy
Yn mhob cyfyngder elwyf trwy.

- 2 A doed hi arnaf fel y dël,
Ymffrostiaf ynddo byth heb gël ;
Fu neb o feibion Adda erioed
A rhwymau mwy i ganu ei glod.
- 3 Pwy o honoch chwi gerubiaid pur,
Seraphiaid, ac angylion gwir,
A gafodd y fath fraint a mi
Trwy angeu'r Iesu ar Galfari ? w.

156. *Angeu'r groes.*

M. II.—Mamre, 14. Kent, 13.

Y MAE hapusrwydd pawb o'r byd
Yn gorphwys yn dy angeu drud ;
Hyfrydaf waith angylion fry
Yw canu am fynydd Calfari.

- 2 O holl weithredoedd nef yn un,
Y benaf oll oedd prynu dyn ;
Rhyfeddod mwyaf o bob oes
Yw'm Iesu yn marw ar y groes!
- 3 Wel, dyma'r trysor mwyaf drud,
Gwaed Iesu'n llifo dros y byd !
Fyth na foed ond ei farwol glwy'
Yn sylfaen pob caniadau mwy.
- 4 Darfydded canmawl neb rhyw un,
Darfydded sôn am haeddiant dyn ;
Darfydded ymffrost o bob rhyw—
'Does ymffrost ond yn ngwaed fy Nuw. w

157. *Rhinwoedd y groes.*

M. H.—Brynteg, 76. Spres, 33.

O IESU mawr ! y Meddyg gwell,
Gobaith yr holl ynysoedd pell ;
Dysg fi i seinio maes dy glod
Mai digyfnwid wyt erioed.

- 2 O ! hoelia 'meddwl, ddydd a nos,
Crwydredig wrth dy nefol groes :

AM GRIST.

- A phlana'm hysbryd yn y tir
 Sy'n llifo o lawenydd pur.
- 3 Fel bo fy nwydau drwg yn lân
 Yn cael eu difa â'r nefol dân ;
 A chariad yn melysu'r groes,
 Trwy olwg ar dy farwol loes.
- 4 Ti fuost farw, rhyfedd yw !
 Er mwyn d'elymion i gael byw ;
 Derbyn i'th gôl, a rho ryddhâd
 I'r sawl a brynaist â dy waed.
- 5 Fe gaiff dy enw anwyl glod
 Pan ddarffo i'r ddae'r a'r nefoedd fod,
 Am achub un mor wael ei lui
 Nad all'sai ei achub ond dy hun.   w.

158.   *Crist, nerth y credadyn.*

M. H.—Melindwr, 32. Spres, 33.

- A**R d'enw di, Creawdwr byd,
 'Rwy'n rhoi f'ymddiried oll i gyd ;
 Rhyfedd mor wan wyf ddydd a nos,
 'Dwy'n gwel'd dim gallu ond ar y groes.
- 2 Deffro, fy ffydd, rho afael gref
 A'th freichiau'n dŷn am dano ef,
 Er ofnau fyrdd, na âd e'n rhydd,
 Tra yn dy freichiau cari'r dydd.
- 3 Dyma fi, Iesu, fel yr wyf,
 Cuddia fi yn dy nefol glwyf ;
 Can's dyna'r graig y gwnaf fy nyth,
 'Does neb yn ofni yno byth.
- 4 Gâd i mi, Iesu, ddydd a nos,
 I dreulio'm hamser tan dy groes ;
 'Does gyflwr arall dan y ne'
 I'r ofnog rai yn addas le.   w.

159. *Yr Iesu yn rhoddi ei hun.*

M. H.—Winchester, 9. Lancaster, 17.

O'R holl fendithion gadd y byd,
Wel dyma'r fwyaf un i gyd ;
I'm Iesu ei hun
Dros aflan ddyn roi 'i fywyd pur.

2 Wel, f'enaid, bellach dos yn mlaen,
Nac ofna ddwfr, nac ofna dân ;
Aeth dan y groes,
Ac angeu loes, ei hun o'm blaen.

3 Fe goncrodd angeu â'i farwol gledd,
Fe faeddodd uffern fawr a'r bedd ;
Gwnaeth ffordd i mi,
Ar Galfari, o'r ddae'r i'r nef.

4 Boed iddo mwy ganiadau o glod,
Tra nefoedd fawr a dae'r mewn bod ;
Ac na foed sôn
Ond am yr Oen a'i farwol glwyf.

5 O! d'wedded pawb am rin y gwaed,
Maddeuant llawn, maddeuant rhad ;
Dim achwyn mwy,
Ond canu am glwy' Calfaría fryn. w.

160. *Neb fel Iesu.*

M. H.—Melcombe, 15. Sebastian, 18.

TRA gallwyf byth anadlu a byw,
I Moliannu wnaf fy Iesu gwiw ;
O eithaf nef i uffern drist,
'Does neb i mi fel Iesu Grist.

2 Pan byddwy'n gorwedd dan fy maich,
Heb neb i'm helpio i'r làn â'i fraich ;
Wel, dyma'r pryd, f'anwylyd mae
i arfer hoffi trugarhau.

3 Ie! i ddadguddio, ofer yw,
Bet yw melusdra heddiu Nuw ;

Pe d'wedwn tra fai ynof chwyth,
Melusach yw na dd'wedwn byth.

- 4 Rhagori ar ddeng mil mae ei wedd,
'Rwy'n llawn foddloni ar ei hedd ;
'Dwy'n 'mofyn pleser dan y nef
Ond digon o'i gyfeillach ef. w.

161. *Orist, drws a sylwedd y nefoedd.*

M. H.—Beza, 12. Sebastian, 18.

WRTH d'ystlys di, O Arglwydd cu!
Mae holl allweddau'r nefoedd fry ;
A myrdd i mewn, eto nid un
Ond dy rai anwyl di dy hun.

- 2 'Rwyf finau'n teithio i'r bythol fyd :
Nis gwn nad nesaf wyf i gyd,
I ddadleu'n wyneb angeu du
Na feddaf enw ond tydi.
- 3 Beth byna'm swydd o fewn y ne',
Beth byna'm gradd, ple byna'm lle,
Yr holl hapusrwydd geisiaf fry
Fydd cadw'm golwg arnat ti.
- 4 Pe gado'r nef wnai f' Arglwydd cu,
Tywyllai'r nef fel uffern ddu ;
'Does angel, sant, na seraph un,
Yn ddisglaer yno o hono'i hun.
- 5 'Dyw deall cwmni'r nef ynghyd,
A'r saint goleuaf sy'n y byd,
Yn ddim mewn nerth i chwilio i maes
Ogoniant Iesu Grist a'i ras. w.

162. *Gwrthddrych cariad.*

M. H.—Melcombe, 15. Sebastian, 18.

WRTH droi fy ngolwg yma i lawr
I gyrau'r greadigaeth fawr,
Gwrthddrych ni wél fy enaid gwr^d
Ond Iesu i bwysu arno'n rhan.

AM GRIST.

- 2 Dewisais ef, ac ef o hyd
Ddewisaf mwy tra yn y byd ;
Can's gwynfyd ddaeth i'm henaid tlawd—
Cael brenin nefoedd imi'n frawd.
- 3 Fy nghysur oll oddiwrtho dardd,
Mae'n dad, mae'n frawd, mae'n briod hardd ;
F'arweinydd llariaidd tua thref,
F' Eiriolwr cyfiawn yn y nef.
- 4 Fe garaf bellach tra fwy'f byw,
Uwch creaduriaid o bob rhyw ;
Er gwaethaf dae'r ac uffern drist,
F'anwylyd i fydd Iesu Grist.
- 5 O ! pa'm yr wyt, fy enaid, clyw !
Am grwydro yn mhell oddi wrth fy Nuw ?
Ni che's fath bleser dan y nef
A gefais yn ei gariad ef.
- 6 Melus fel manna'r nefoedd fry
Yw hyfryd hedd f'anwylyd cu ;
Mwynhâd o'i gariad ef a'i ras,
Na'r diliau mêl sydd well ei flas.   w.

163.   *Moli yr Oen.*

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

MOLIANNAF byth yr anwyl Oen ;
Pa fodd y gallaf dewi a sôn ?
Rhoes laeth a mêl o'r Ganaan fry,
A melus yw i'm henaid cu.

- 2 Fe'm rhoes i sefyll ar fy nhraed.
Lle'r own yn gorwedd yn fy ngwaed ;
Fe'm cododd fel o farw i fyw,
Rhoes win ac olew yn fy mriw.
- 3 Ce's enw newydd oddi fry,
Ar gareg wen ; pa'm 'r ofnaf fi ?
Yr hwn nis edwyn neb yn iawn
Ond a'i derbyniodd ef yn llawn.

- 4 Pa fodd am hyn nas canaf glod
 I'r hwn a'm carodd cyn fy mod?
 O! seintiau ac angylion fry!
 Clodforwch chwi ef drosof fi. w.

164. *Croeshoelio'r byd trwy groes Crist.*

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

- M**AE rhyw ddirgelwch llawer mwy,
 Oes, Iesu, yn dy farwol glwy',
 Nag y gall sant tra ynddo chwyth,
 Na seraph pur ei ddeall byth.
- 2 Ni chesiaf loches ond dy glwy',
 Dan donau mawrion fwy na mwy;
 Mae'th waed yn nyfnder culni a gwae
 Yn abl fy rhoi i lawenhau.
- 3 Cyflawna'th air, doed im a ddêl,
 Dy eiriau di sy i gyd dan sêl;
 Ni raid ond gair, a dyna i gyd,
 I godi'm henaid i o'r byd.
- 4 Mae hetyd sw'n dy Ysbryd pur,
 Sy'n chwythu yr awelon gwir,
 Yn peri im anghofio'r byd
 Yn gyfan, a'i deganau i gyd.
- 5 'Rwyf wedi blino ar fyd o wae,
 Lle nad oes bleser i'w fwynhau;
 A'm blinder fyth yw'r un ag oedd,
 Sef ffaelu'th garu wrth fy modd.
- 6 Os caf fi'th garu, dyro'r byd
 I'r rhai sy'n rhoddi arno'u bryd;
 Rho iddynt hawddfyd, parch, a bri;
 Ni cheisiaf ond dy garu di. w.

165. *Æriol ar sail y gwaed.*

M. H.—Melndwr, 32. Leipsic, 31

PECHADUR wyf, da gŵyr fy Nuw,
 Llawn o archollion o bob rhyw,

- Yn byw mewn eisieu o waed y groes
Bob munyd awr o'r dydd a'r nos.
- 2 Yn nghanol cyfyngderau' caeth,
A myrddiwn o ofidiau maith,
Gâd imi roddi pwys fy mhen
I orphwys ar dy fynwes wen.
- 3 O! cofia fi ger bron y Tad,
A dangos iddo werth dy waed,
O! dadleu'n awr yn nghanol ne'
I ti roi'th fywyd yn fy lle.
- 4 Gâd imi dreulio'm dyddiau i gyd
I edrych ar dy wyneb pryd;
Difyru'm hoes o awr i awr
I garu fy Eiriolwr mawr.
- 5 O! cofia fi pan bwy'n y bedd,
A chasgla'm llwch i'r lân mewn hedd;
O! arddel fi yn y farn a ddaw,
A gosod fi ar dy ddeheu law. w.

166. *Y ffordd newydd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.

- F**FORDD newydd wnaed gan Iesu Grist,
I basio heibio uffern drist,
Wedi ei phalmantu ganddo ef,
O ganol byd i ganol nef.
- 2 Agorodd ef yn lled y pen
Holl euraidd byrth y nefoedd wen,
'Roi rhyddid i'w gariadau ef
I mewn i holl drigfanau'r nef.
- 3 Os tonau gawn a stormydd chwith,
Mae Duw o'n tu, ni foddwn byth;
Credwn yn gryf, down, maes o law
Yn iach i'r lân yr ochr draw.
- 4 Myrddiynau o frodyr anwyl sy
O'n gofid cll yn gorphwys fry;

AM GRIST.

Cha'dd neb o'r rhei'ny fyn'd yn rhydd
Heb brofi o bwys a gwres y dydd.

- 5 Pa'm y disgwylwn fyn'd i'r nef
Heb gario'r groes a gariodd ef?
Mwy melus fydd y nefoedd pan
Yr elom iddo yn y man. w.

167. *Dewis Iesu.*

M. H.—Boston, 25. Sabastian, 18.

RWY'N dewis Iesu a'i farwol glwy'
Yn Frawd a Phriod imi mwy;
Ef yn Arweinydd, ef yn Ben
I'm dwyn o'r byd i'r nefoedd wen.

- 2 Wel, dyma un, O! d'wedwch p'le
Y gwelir arall fel efe,
A bery'n ffyddlawn im o hyd,
Yn mhob rhyw drallod yn y byd?
- 3 Pwy wrendy ruddfan f'enaid gwan?
Pwy'm cwyd o'm holl ofdiau i'r lan?
Pwy garia 'maich fel Brenin ne'?
Pwy gydymdeimla fel efe?
- 4 Wel, yddo ymffrostiaf inau mwy;
Fy holl elynion, d'wedwch pwy
O'ch cewri cedyrn, mawr eu rhi,
All glwyfo mwy f' Anwylyd i? w.

168. *Angeu Crist.*

M. H.—Leipzig, 31. Mellndwr, 32.

CYFYNGDER mwya'n Prynwr rhad
Oedd colli gweled gwedd y Tad,
Pan lefodd ar ben Calfari,
"Eloi, lamâ, sabachthani."

- 2 O! feiau mawr, beth all'sech fwy
Na rhoddi i Frenin nefoedd glwy'?
Lladdasoch ef; fe drodd y rhod,
Mac dydd eich dial chwithau'n d'od.

- 3 Dirgelwch o anfeidrol ryw.
 I'm Iesu farw ac yntau'n Dduw !
 Mae'n bleser gan angylion nef
 Fyfyrio ar ei angeu ef.
- 4 Dyma lle bydd fy nhrigfan i,
 O fewn i glwyfau 'Mhrynwr cu ;
 Y man nas tyr euogrwydd trwy,
 Y man nas meiddia Satan mwy. w.

169. "*Fy Anwylyd sydd wyn a guridog.*"

M. H.—Mamre, 14. Tegid, 20.

- O**S gofyn neb sydd ar y llawr
 Pam cara'i'n llyn fy Iesu mawr ;
 Pe gwelai pawb ef fel y mae,
 Doi'r byd i'w garu yn ddi lai.
- 2 'Does unrhyw harddwch yn y byd,
 Nac un o fewn y nef i gyd,
 Na gras, doethineb, nerth, na dawn,
 Nad yw ef yn fy Iesu'n llawn.
- 3 Mae'n wyn, mae'n sanctaidd, mae'n ddifai,
 Maen'n wridog—colli ei waed a wnai ;
 Mae'n lawn tragwyddol—aberth mawr,
 Yn gymhwys i mi, lwch y llawr.
- 4 'Nawr Brenin y brenhinoedd yw,
 Uwch i'w gymharu â dynolryw ;
 Rhinweddau'r Duwdod yn gytun,
 Sy'n awr yn ddisglaer ynddo ei hun. w.

170. *Y Brenin ar ei fwrdd.* Can. i. 12.

M. H.—Melcombe, 15. Lancaster, 17.

- 'N**AWR ar ei fwrdd mae'r Brenin mawr,
 Mewn gwisg o gariad hyd y llawr,
 Yn rhoddi'n rhad o'i hyfryd wledd
 I mi faddeuant llawn a hedd.
- 2 Haul hyfryd yw i'm henaid gwan,
 Sy'n rhoddi'r grasau i darddu i'r lân ;

Mae'm hysbryd egwan wrth ei fodd
Pan t'wyno'i lewyrch arna'i'n rhodd.

- 3 Ond os absenol fydd efe,
A chwmmwl dudew yn ei le,
Ni feddaf ddim ond poen a gwae,
A rhyw anghredu, a llwfrhau.
- 4 Yn fuan tyr'd, fy Arglwydd cŵn,
Ac eistedd wrth dy fwrdd dy hun ;
A boed dy wleddoedd i barhau,
A minau byth i lawenhau. w.

171 *Nerth Crist o blaid pechadur.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

GELYNION sydd o fesur mawr
Yn curo f'enaid gwan i lawr ;
Rhaid imi gael dy nefol ras
Cyn gallwy'n hollol gario'r maes.

- 2 Cref yw dy fraich, mawr yw dy rym,
Nid oes a saif i'm herbyn ddim ;
Gair o dy enau di dy hun
Ladd fy ngelynyon bob yr un.
- 3 Rho imi lechu yna'n glyd
Tu hwnt i sŵn fy meiau i gyd,
Uwch twrf a themtasiynau'r llawr,
Dan gysgod dy gyfiawnder mawr. w.

172. *Haeddiant yr Oen.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

DOES arnaf eisieu yn y byd
Ond golwg ar dy haeddiant drud,
A chael rhyw brawf o'i nefol rin,
I mado'n lân â mi fy hun.

- 2 'Rwyf yn ei wel'd, ei wel'd o bell,
Na'r cwbl dan yr haul yn well ;
Ond O! na allwn ddringo'n awr
I'r man lle mae'n dyferu i lawr.

- 3 Er bod dy haeddiant gworthfawr, drud,
 Yn fwy na'r nef, yn fwy na'r byd,
 Yn rhyw anfeidrol berffaith iawn,
 'Rwy'n methu gorphwys arno'n llawn.
- 4 'Rwy'n ymdrybaeddu yn fy ngwaed,
 Yn nghanol dyrys anial wlad ;
 Yn ceisio dringo fyth i'r lân,
 Heb eto dd'od i'r hyfryd fan.
- 5 O flaen y drugareddfa fawr,
 Yn trengu wrth dy draed i lawr,
 Gwel y pechadur duaf gaed
 Yn brefu am rinweddau'th waed.   w.

173.   *Cysgod Craig fawr.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Eisenach, 11.

- R**HYW ŵr—rhyfeddol ŵr yw ef—
 Sydd imi'n lloches gadarn gref,
 Fel uchel graig fy nghysgod fydd,
 Rhag marwol wres y poethlyd ddydd.
- 2 Yr hynod Graig, ein Iesu eu,
 Sy'n llawer uwch na'r nefoedd fry ;
 O dano ef y llecha'i'n glyd,
 Yn mhob rhyw stormydd yn y byd.
- 3 Fe d'raw'd y Graig ; mae ffrydiau hon
 Yn oeri'r llosgfa dan fy mron :
 Fe d'raw'd y Graig ; a'i dyfroedd pur
 Yw'm cysur yn yr anial dir.
- 4 Yn holltan'r Graig fy nhrigfa fydd,
 Drwy ryfedd faith, dragwyddol ddydd ;
 Caf yma hyfryd wedd fy Nuw,
 Disgleiriad ei berffeithiau gwiw.   D. C.

174.   “*Byw i mi yw Crist.*”

M. H.—Maimre, 14. Melcombe, 15.

- B**YW im yw Crist, er bod mewn hedd ;
 Byw im yn eiriol fry mewn hedd ;

AM GRIST.

- Byw im yn Feddyg i fy nghlwy';
Byw'n Frawd a Phriod imi mwy.
- 2 Byw'n Archoffeiriad ar fy rhan ;
Byw'n nerth a phlaid i f' enaid gwan ;
Byw'n Frenin ar ei orsedd fawr,
I'm hachub a'm gwaredu'n awr.
- 3 Byw imi'n Brophwyd mawr ei ddawn,
I'm dysgu yn rhyfeddol iawn ;
I'm dwyn i ymwadu â mi fy hun,
Gan roi'r gogoniant iddo'n un.
- 4 Fy mywyd yw mewn cyflawnhâd ;
Fy ngobaith cadarn am iachâd ;
Fy Iachawdwriaeth oll, a'm cân,
Fy Ngheidwad yn y dŵr a'r tân. R. J.

175. *Coronwch ef.*

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, Y. 7.

- H**ENFFYCH i enw Iesu gwiw,
Syrthied o'i flaen angylion Duw ;
Rhowch iddo'r parch holl deulu'r nef :
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 2 Chwychwi a brynwyd trwy ei waed,
Plygwch yn isel wrth ei draed ;
Fe'ch tynodd â thrugaredd gref :
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 3 Boed i bob llwyth a phob rhyw iaith,
Trwy holl derfynau'r ddaear faith,
Gydganu'n llafar iawn eu llef :
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 4 Er bod eu beiau 'n aml iawn,
Mae ganddo iachawdwriaeth iawn ;
Eu cânu'n wyn wna Brenin nef :
Yn Arglwydd pawb coronwch ef. *Cyf. w. G.*

176. *Gogoniant Crist yn y nefoedd.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

TYR'D, nefol g'lomen, oddi fry,
A chod ni ar dy adenydd cu ;
Esgyn a dwg ni fyny'n grwn,
Uwch law holl bethau'r bywyd hwn.

2 Tu hwnt i'r wybren isaf hon,
Lle try tragwyddol oesau llon,
Y mae pleserau pur, dilyth,
A ffrwythau i wledda'r euaid byth.

3 O! am gael golwg hoff o'r wlad,
A gorsedd ein tragwyddol Dad,
Lle'r eiste'n Prynwr mawr ei fri
Mewn corph cyffelyb i'n cyrph ni.

4 Y saint o'i gyleh addoli maen',
A holl lu'r nef yn plygu o'i flaen ;
Duw sy'n llewyrchu trwy y dyn
Ei bur ogoniant ar bob un.

5 Pa bryd daw'r dydd fy anwyl Dduw,
Caf finau esgyn yno i fyw,
Sefyll a phlygu yn eu plith,
Gwel'd, moli, a charu, f' Arglwydd byth?

DR. W.

177. *Dyfais y Pryneditgaeth.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Nashville, 45.

O! dyma'r ddyfais fwya'i maes,
Y fwya'i chariad, fwya'i gras,
Agorodd ffordd o'r ddae'r i'r nef ;
Cariad heb gymhar iddo'r un,
A nofiodd, yn ei waed ei hun.
Trwy angeu oedd ei gariad ef.

2 Fe gongcrodd, trwy angeuol glwy',
O elynion creulawn, nerthol, fwy
Nag all'sai byd i gongcro'n un :

Fe faeddodd uffern eang, lawn,
Ar ben Calfaria un prydawn,
Yn lân, heb neb ond ef ei hun.

3 Doed bellach Indiaid pella'r byd,
Doed gogledd, dwyrain, dé, ynghyd,
Canent ei iachawdwriaeth ef ;
Dadseinied holl dafodau'r byd,
Ag aur delynu'r nef ynghyd,
Na pheidient tra fo nef y nef.

4 Boed oesoedd meithion fwy na mwy,
Heb rif, heb ddarfod arnynt hwy,
I ganu am dy ddirfawr boen ;
Na thawed tafod o un rhyw,
Na dim o dan y nef sy'n byw,
Ond sôn am gongwest addfwyn Ocn. w.

178. *Mawredd cariad Crist.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, v. 9.

NIS gall angylion nef y nef
Fynegu maint ei gariad ef,
Mae angeu'r groes yn drech na'u dawn :
Bydd canu uwch am Galfari
Na glywodd yr angylion fry,
Pan ddelo Salem bur yn llawn.

2 Nis teimlodd neb ond ef ei hun
Anfeidrol werth fy enaid cûn—
Uwch da, uwch aur, uwch perlau drud ;
Ni thalai dim ond gwaed fy Nuw—
Angeuol, farwol loes, a byw,
A'm prynai o dragwyddol lid.

3 Y penaf drysor heddyw yw,
O fewn y nefoedd, gwaed fy Nuw,
Holl sylwedd y caniadau i gyd ;
A dyna'r gwaed a roddodd iawn
I ddwyfol ddigder, perffaith lawn ;
Fy hedd a'm cysur yn y byd.

- 1 Am iddo farw ar y bryn,
 Ca'dd f'enaïd bach ei brynu'n llyn,
 A'i dynu o'i gadwynau'n rhydd ;
 Wel bellach, dan ei haeddiant ef,
 Fel cysgod cedrwydden gref,
 Gorphwysaf mwy yn ngwres y dydd. w.

179. *Gorsedd gras ar Galfaria.*

8. 8. 8.—Altorf, 41. Nazareth, 43. .

- B**OED bryn y groes, boed Calfari,
 Yn uwch na'r bryniau mwya'u bri,
 Can's yma collwyd gwaed fy Nuw ;
 Ac yma rhedodd cariad pur,
 Yn afon ddifrycheulyd, glir ;
 I'm golchi, 'r ffaidd·dua'i liw.
- 2 Na foed im feddwl, ddydd na nos,
 Ond cariad perffaith angeu'r groes ;
 Hwn alwaf mwy yn orsedd gras ;
 Ar Galfari mae mainge y nef,
 Yn agos at ei groesbren ef ;
 Odd yno rhoddir hedd i macs.
- 3 Beth bellach wnaf â'r anial fyd
 Sydd yn dymhestloedd trwyddo i gyd,
 Bwystfilod rheibus ynddo o'r bron ?
 Mae genyf fil hyfrydach lle,
 Mae'm Iesu eisoes ynddo fe,
 Ond rhoi ffarwel i'r ddaear hon.
- 4 'Dwy'n ofni ond yr afon ddu
 Sydd rhyngwyf â fy nghartref fry—
 Yr angeu glâs wnaeth fyrdd yn wan ;
 Fy enaid, 'mafael yno yn llaw
 Yr hwn ci hun aeth drwyddi draw,
 Ac yn ci law mi ddof i'r lân. w.

180. *Hawddgarwch Crist.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 9.

NI welodd llygad dyn erioed,
 Ni chlywodd clust o dan y rhod
 Am neb cyffelyb iddo ef;
 O! Rosyn Saron hardd ei liw,
 Pwy ddod i maes rinweddau'm Duw?
 Efe yw bywyd nef y nef.

- 2 Mae yn ei glwyfau drysor drud,
 I faddeu beiau pena'r byd,
 O flaen yr orsedd buraf sydd:
 Ni all euogrwydd yno ddim,
 Fe gyll holl ddeddfau Seinai'u grym;
 Maddeuant perffaith garia'r dydd.
- 3 Fe ddaw diwrnod—doed pan ddél,
 A'r llygaid yma'u hun a'i gwel,
 Pan ymddangoso'i fawredd ef,
 Mewn rhwysg a harddwch, parch a bri,
 Yn mhlith cwmpeini aneirif lu,
 Fydd yn rhyfeddod nef y nef.
- 4 O! f'enaid edrych arno'n awr,
 Yn llanw'r nef, yn llanw'r llawr,
 Yn holl ogoniant dŵr a thir;
 Nid oes, ni fu erioed, ni ddaw,
 O'r dwyrain i'r gorllewin draw
 Gyffelyb i'm Hanwylyd pur.
- 5 Mi garaf fy Anwylyd mwy,
 Ddioddefodd troswyf farwol glwy',
 Agorodd ffynnon loyw, fyw,
 I olchi hen archollion wnaed,
 Gan bechod cás, o'm pen i'm traed,
 Y dyfroedd dardd dan groes fy Nuw.

181. *Iawn a maddeuant.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 9.

GWNAED congwest ar Galfaria fryn,

Am dani canodd myrdd cyn hyn :

Fe faeddwyd uffern faith i gyd ;

Fe brynwyd gwael golledig ddyn,

Fe wnaed y ddwyblaidd ddiig yn un,

A gwaed Iachawdwr mawr y byd.

2 Wel, dyma'r cyfaill goreu gaed ;

Mae'n ganmil gwell na mam na thad ;

Yn mhob caledi ffyddlawn yw :

Mae'n medru maddeu a chuddio bai,

Ac o'i wir fodd yn trugarhau

Wrth bechaduriaid gwael eu rhyw.

3 Yr afon fawr o waed y groes

Yw iechyd f'enaidd, ddydd a nos :

A thyma pa'm yr wyf yn fyw :

Mae'r ffynnon fywiol, fawr, ddiidrai,

Yn para byth i ddyfrhau—

Anfeidrol haeddiant gwaed fy Nuw.

4 Ei haeddiant mawr anfeidrol ef,

A lwyr foddlonodd nef y nef,

A geidw'm henaidd yn ddiigryn ;

Yn ngwres y dydd a'r stormydd mawr,

Efe a'm daliodd hyd yn awr:—

Gogoniant byth i Geidwad dyn.

M. B.

182. *Cwymp Eden a chodiad Calfaria.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henffordd, 54.

YN Eden, cofiaf hyny byth,

Bendithion gollais rif y gwllith,

Syrthiodd fy nghoron wiw :

Ond buddugoliaeth Calfari

Ennilodd hon yn ol i mi ;

Mi ganaf tra bwyf byw.

AM GRIST.

- 2 Ar Galfari yn ngwres y dydd,
Y caed y gwystl mawr yn rhydd,
Trwy golli gwaed yn lli';
'Nawr dim heb dalu, rhoddwyd iawn
Nes clirio llyfrau'r nef yn llawn,
Heb ofyn dim i mi.
- 3 Ffydd, dacw'r fan, a dacw'r pren,
Yr hoeliwyd arno D'wysog nen,
Yn wirion yn fy lle :
Y ddraig ysigwyd gan Dduw-ddyn.
Can's clwyfwyd dau, gorchfygodd Un.
Ac Iesu oedd efe. w.

183. *Bachgen a aned i ni.*

M. S.—Morganwg, 65. Bethania, 66.

- B**ACHGEN a aned, Mab ro'w'd in ;
Ei enw sy'n Rhyfeddol ;
Ar ysgwydd hwn llywodraeth gaed,
Duw cadarn, Tad tragwyddol.
- 2 Chwilio ei berson hardd, a'i waith,
Sy'n orchwyl maith anfeidrol ;
Fe elwir yma a thrwy'r ne',
Ei enw e'n Rhyfeddol.
- 3 Deonglwch hyn, ddysgedig rai :
Rhyfeddu mae'r cenhedloedd—
P'odd gall'sai Mair ei gynnwys ef,—
Na chynnwys nef y nefoedd ?
- 4 Mae holl ddoethineb Duw ynghyd
Yn cwrddyd yn ei berson ;
Nid rhyfedd fod myrddiynau'r nef
'N ei foli ef yn gysson. w.

184. *Cyflawnder Crist.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

OT ystlys bur yn cwympto i lawr
Yn aton fawr lifeiriol,

- Hedd a maddeuant sy'n ddirai,
Fyth i barhau'n dragwyddol.
- 2 Rhaid imi gael pob gras, pob dawn,
O'rh arysor llawn yn gyfan,
Ac oni chaf, fy enaid prudd
A gyll y dydd yn ifan.
- 3 Dy wisg dy huz, cyfiawnder bael,
Raid imi gael yn mlaenaf;
Nid oes ond ofni dan fy rorc
Nes caffwyf hon am danaf.
- 4 Dy nerth drachefn, rho i'm rhaf;
Nid wyf ond gwan yn erbyn
Torf o elynion creulon cry'
Yn wastad sy'n fy nghanlyd.
- 5 O! fy lachawdwr gwerthfawr, rhaf.
Nid oes ond gwaed dy galon,
Yn unig gysur dan y ne'
Ddyddana'r pererinion.   w

185.   *Gorphenwyd.*

m. s.—Morganwg, 65. Oldenburg, 60.

- PAN hoeliwyd Iesu ar y pren,
Yr haul uwch ben dywyllwyd;
Ond wele! yn y tywyllwch mawr
Daeth gwawr o'r gair Gorphenwyd.
- 2 Pan y croeshoeliwyd Iesu eu,
Pyrth uffern ddu a lonwyd;
Ond trodd y pyrth i siomiant trist,
Pan lefodd Crist, Gorphenwyd!
- 3 Pan y dechreuodd Crist dristau,
Telynau'r nef ostegwyd;
Ond dyblodd cân y drydedd nef
Pan lefodd ef, Gorphenwyd!
- 4 Holl lafur Crist trwy boenus daith
A'i galed waith ddibenwyd,

AM GRIST.

Pan roes â'i anadl olaf gref,
Yr uchel lef, Gorphenwyd !

186.

RHAN II.

Morganwg, 65. Oldenburg, 60.

MUR y gwahân dros amser maith,
Na ddo un waith, ni syflwyd ;
Dattododd hwn, er cryfed oedd,
O flaen y floedd, Gorphenwyd !

- 2 Holl allu Satan roed yn gaeth,
A'r fuddugoliaeth gafwyd,
Pan lefodd Crist ar derfyn awr
Y rhyfel mawr, Gorphenwyd !
- 3 Cyfiawnder Duw mewn dwyfol lawn
Yn gyflawn a foddlonwyd,
Pan lefodd Crist y nawfed awr
Y gwerthfawr air, Gorphenwyd !
- 4 Yr ebyrth oll er dechre'r byd,
Yn Nghrist a gydsylweddwyd ;
Eu Jubili, trwy'i angeu ef,
Gyhoeddai'r llef, Gorphenwyd !

187.

RHAN III.

Silesia, 65. Oldenburg, 60.

MAE Duw yn maddeu a glanhan,
Yn angeu'r Oen a laddwyd ;
A dyma waith efengyl gref,
Adseinio'r llef, Gorphenwyd !

- 2 I'r gwan gan Satan lawer gwaith
Colliadau'i daith edliwiwyd ;
Ond caed diangfa lawer tro
Wrth gofio'r gair Gorphenwyd !
- 3 Troes cysgod angeu'n foreu ddydd,
Ei 'stormydd a ostegwyd,
Wrth gofio, yn yr oriau blin,
Am rin y gair, Gorphenwyd !

- 4 Daw gweiniaid Seion uwch law poen
 I wýdd yr Oen a laddwyd ;
 Ar ben eu taith cánt hwythau'n wir
 Gydwaeddi'r gair, Gorphenwyd ! D. JB.

188. *Y gân newydd.*

• M. S.—Silesia, 62. Aberystwyth, 61.

- M**AE'R gwaed a redodd ar y groes
 O oes i oes i'w gofio ;
 Rhy fyr yw tragwyddoldeb llawn
 I ddweyd yn iawn am dano.
- 2 Prif destyn holl ganiadau'r nef
 Yw, "Iddo ef," a'i haeddiant ;
 A dyna sain telynu glân
 Ar uchaf gân gogoniant.
- 3 Mae hynod rinwedd gwaed yr Oen,
 A'i boen wrth achub enaid,
 Yn seinio'n uwch ar dannau'r nef
 Na hyfryd lef seraphiaid.
- 4 'Mhen oesoedd rif y tywod mân
 Ni bydd y gân ond dechreu ;
 Rhyw newydd wyrth o'i angu drud
 A ddaw o hyd i'r goleu.
- 5 Ni thraethir maint anfeidrol werth
 Ei aberth yn dragywydd :
 Er treulio myrdd o oesoedd glân,
 Ni bydd y gân ond newydd. BT. W.

189. *Digonolrwydd aberth Crist.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Mary, 69.

- N**A foed i'm henaid euog trist
 Ond haeddiant Crist yn gyfran ;
 Ei aberth ef, llawn ddigon yw
 I feddwl Duw ei hunan.
- 2 Os daw cydwybod lawn o dân,
 Cyfiawnder glân, a'r gyfraith,

- I'm gofyn mwy, fy ateb llawn,
Yw'r lawn a dalwyd unwaith.
- 3 Melldithied Ebal uwch pob bai,
Taraned Seinai danllyd ;
Yn nghysgod Crist a'i lawn caf wledd,
Heb ofni cledd na drygfyd.
- 4 Pwy draetha'n llawn ddyfnderoedd gwerth
Yr aberth a'i fendithion ?
I ddyn caed heddwch nef yn ol,
A Duw'n dragwyddol foddlon.
- 5 Rhyfeddir byth y geni'n dlawd,
Y byw dan wawd a chroesau,
Y dioddef cosb heb unrhyw fai,
A'r ufuddhau heb rwymau.
- 6 Yr uchel gân fydd, "Iddo ef!"
Trwy nef y nef yn seinio :
Yr ing, yr lawn, a'r gwaedlyd chwys,
A felus gofir yno. R. O.

190. *Myfyrdod am Grist.*

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

AR Grist a'i angen boed o hyd
Ein bryd a'n myfyrdodau ;
Mae'n ogoneddus, hawddgar iawn,
A llawn o ryfeddodau. J. H.

191. *Enw grasol Iesu.*

M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.

- M**AE enw Crist i bawb o'r saint
Fel enaint tywalltedig,
Ac yn adfywiol iawn ei rin
I'r enaid blin lluddedig.
- 2 Pan fyddo f'enaid yn y llwch,
A th'wyllwch fel y fagddu,
Mae dawn a nerth i'm dwyn yn ol
Yn enw grasol Iesu.

- 3 Gobeithiwch ynddo, bawb o'r saint,
 Er cymmaint yw eich gofid,
 Gan wybod fod eich Priod gwiw
 Yn ffyddlawn i'w addewid. JS. H.

192. *Crist yn bob peth.*

M. S.—Sabbath, 59. Oidenburg, 60.

- S**ANCTEIDDRWYDD i'm yw'r Oen di nam
 'Nghyfiawnder a'm doethineb,
 Fy mhrynedigaeth o bob pla,
 Fy Nuw i dragwyddoldeb.
- 2 'Dall Satan, deddf, na gweddill bai,
 Ddim damuio rhai crediniol ;
 Mae gwaed yr Oen âg uchel lef
 O fewn i'r nef yn eiriol.
- 3 O! golch fi beunydd, golch fi'n lân,
 Golch fi yn gyfan, Arglwydd ;
 Fy nwyllaw, calon, pen, a'm traed,
 Golch fi â'th waed yn ebrwydd.
- 4 Bedyddia fi â'r Ysbryd Glân,
 Fel tân powerus nerthol ;
 Caiff ysbryd barn a llosgfa fod
 Ar bechod yn wastadol.
- 5 Gwasgara weddill pechod cŵs,
 Sêl fi â'th ras yn drigfan,
 Yn berffaith hardd, yn deml wiw,
 Adeilad Duw ei hunan.
- 6 O fewn i'r wlad tu draw i'r bedd
 Caf weled gwedd ei wyneb,
 Ac yn ei fynwes llechu caf,
 Hyd eithaf tragwyddoldeb.

193. *Tegwch a gras Crist. Can. v. 10.*

M. S.—Morganwg, 65. Baden, 64.

MAE'M Prynwr mawr yn Dduw, yn ddyn,
 Ac felly'n perthyn imi :

- Tywysog cadarn, Brenin cry'
Yw'r Iesu fu'n fy mhrynu.
- 2 Mae'n wyn a gwridog yn ddilai,
Ar ddengmil mae'n rhagori ;
Nid oedd neb teilwng ond efe
Fod yn y ne'n teyrnasu.
- 3 Mae'n wridog, fe ddyoddefodd fry
Ar Galfari farwolaeth ;
Fe'n prynodd trwy ei waed di-nam
O ddygn ddamnedigaeth.
- 4 Pe chwilid fry yn mhlith y sêr,
Y byd, a'r dyfnder isod,
'Does neb a fu, na neb y sy,
Gyffelyb i fy Mhriod.
- 5 Mae ynddo ddwfn fôr didrai
O gariad a thosturi ;
Mae'n barod iawn i faddeu bai
Ei briod a'i ddyweddi.
- 6 Ni feddaf ffrynd, na mam, na thad,
A'r cyfryw gariad imi ;
Mewn culni, gofid, poen, a gwac,
Yn wastad mae'n fy ngharu.   w.

194.   *Noddfa yr enaid yn Nghrist.*

M. S.—Sabbath, 59. Trallwm, 67.

- T**yw fy ngrym, fy nghraig, a'm tŵr,
Fy noddfa siwr o ymward ;
Fy nrygu mae yn ngallu pwy?
Ynot yr wy'n ymddiried.
- 2 Fy hedd a'm cysur oddi fry
Yn tarddu sy yn gyson ;
Oni bae hyn, gau sw'n pob gwae,
Llewygu wnai fy nghalon
- 3 Castell wyt ti, Tŵr cadarn cry',
Yn nyddiau du caethiwed ;

AM GRIST.

Dy enw, Iesu, yn noddfa cawn,
Gysurus iawn i'r gweiniaid.

- 4 Pan ddelo drygau rif y gwllith
I mewn i blith dy bobl,
A'r ffwrn saith boethach, y pryd hyn
Ti fyddi yn y canol. w.

195. *Archoffeiriad trugarog.*

M. S.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 62.

COFFAWN yn llawen gyda pharch
Am ras ein Harchoffeiriad ;
Un yw o galon dyner iawn,
A mynwes lawn o gariad.

- 2 Ni ddifydd lin fo'n mygu byth,
Yn fflam fe'i chwyth yn hytrach ;
Y gorsen ysig byth ni thŷr ;
Y gwan, fe'i gŷr yn gryfach.

- 3 Am hyny, yn ei nerth a'i nawdd
Rho'wn ninau'n hawdd ein hyder ;
Cawn dderbyn gwardigaeth gu,
Mewn awr o ddu gyfyngder. Dr. W.

196. *Brawd yn Brynwr.*

M. S.—Sabbath, 59. Morganwg, 65.

DUW ymddangosodd yn y cnawd,
Fe gafwyd Brawd yn Brynwr ;
Ni chollir neb, er gwaelled fo,
A gredo i'r Gwardedwr.

- 2 Yr aberth mawr fu ar yr groes,
A'r iawn a roes yr Iesu,
Yw'm hunig obaith yn mhob man
Daw f'enaid gwan i fynu. J. H.

197. *Pob peth yn Ngrist.*

M. C.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

TL Iesu, ydwyt oll dy hun
Fy meddiant ar y llawr ;

AM GRIST.

- A thi dy hunan fydd fy oll
O fewn i'r nefoedd fawr.
- 2 Mae 'nymuniadau maith eu hyd
Yn pwyntio oll yn un,
Dros bob gwrthddrychau is y sêr
Ac atat ti dy hun.
- 3 O! ffynnon trugareddau maith!
Diderfyn yw dy ras,
I roi trysorau pena'r nef
I'r tlotaf un i maes.
- 4 Fy unig gysur dan bob gwae
Dy fod di imi'n Dduw;
Ac yn dy gysgod mi af trwy
Gystuddiau o bob rhyw.
- 5 Anghyfnewidiol gair y nef,
Ond cyfnewidiol fi;
Am hyn mi safaf, doed a ddél,
Mae'r afael sicraf fry. w.

198. *Golud Crist.*

m. c.—St. Stephen, 78. Martyrdom, 90.

- Y** MAE trysorau dwyfol ras
O lawer uwch eu rhyw
Na dim, o'r nefoedd faith i'r byd,
Erioed a grëodd Duw.
- 2 Tra caffwyf yfed ar fy nhaith
O'r ffynnon loyw glir,
Nid ofnaf ronyn, er eu grym,
O ddrygau'r anial dir.
- 3 Er fod picellau tanllyd iawn
Yn hedeg yn eu grym;
Yn erbyn cariad dwyfol pur,
Nis gallant ddrygu dim.
- 4 Ac mi ymffrostia' yn nerth y nef—
Yn nerth y nef ei hun;

Fe bwysa haeddiant dwyfol pur
Fwy na pechodau dyn. w.

199. *Gobaith trwy'r groes.*

M. C.—St. Mary, 92. Windsor, 95.

WEL, dyma'r eiddil, dyma'r gwan,
Yn gruddfan wrth dy draed,
Tu hwnt bob gobaith i gael byw
Ond trwy dy ddwyfol waed.

2 Rhifedi 'meiau sydd dros ben
Pob haeddiant oll o ddyn ;
Ac nid oes genyf noddfa im
Ond haeddiant Duw ei hun.

3 Mor anobeithiol yw fy mriw,
'Da'i 'mofyn meddyg mwy
Ond ato ei hunan ar / preu,
Ddiodeffodd farwol glwy'.

4 Am iddo yno grymu ei ben,
A marw ar y groes,
Mwy na rhifedi beiau'r byd
Yn haeddiant dwyfol loes.

5 Wel, dyma'r unig fan y mae.
Os oes, im gael iachâd ;
Ac yma credaf, os câf rym,
Mewn dynol ddwyfol waed.

6 Ac yna gwnaed y ddaear fawr
Ei gwaethaf, fore a nawn ;
O fewn fy noddfa sanctaidd bur,
Y byddaf ddedwydd iawn. w.

200. *Ffordd at yr Orsedd.*

M. C.—Martyrdom, 90. Bailerna, 91.

MAE pyrth y nef o led y pen,
Mi welaf fôr o waed,
Y gallaf fi'r ffeiddiaf ddyn,
Yn hollol gael iachâd.

- 2 Mae'r orsedd fawr yn awr yn rhydd,
Gwrandewir llais y gwan ;
Wel, cyfod bellach, f'enaid prudd,
Anadla tua'r làn.
- 3 Wel, anfon eirchion aml rif,
I mewn i byrth y nef ;
Gwrandewir pob amddifad gri
Yn union ganddo ef.
- 4 Myfi anturia'n awr yn mlaen,
Heb alwad is y ne',
Ond fod perffeithrwydd mawr y groes
Yn ateb yn fy lle.
- 5 Calfaria fryn yw'r unig sail
Adeilaf arno mwy ;
A gwraidd fy nghysur fyth gaiff fod
Mewn dwyfol farwol glwy'.
- 6 Ellyllon uffern nis gall ddim,
Er cymmaint yw eu rhi' ;
Myrddiynau o weithiau mwy yw pwys
Och'neidiau Calfari. w.

201. *Y Groes a'r Eiriolaeth.*

m. c.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.

MI dafia' maich oddi ar fy ngwar
Wrth deimlo dwyfol loes ;
Euogrwydd fel mynyddau'r byd
Dry'n ganu wrth dy groes.

- 2 Os edrych wnafl i'r dwyrain draw,
Os edrych wnafl i'r dé,
Yn nhlith a fu, neu ynte ddaw,
'Does debyg iddo fe,
- 3 Fe rodd ei ddwyllaw pur ar led,
Fe wisgodd goron ddrain,
Er mwyn i'r brwnt gael bod yn wyn
Fel hyfryd lian main.

AM GRIST.

- 4 Esgyn a wnaeth i entrych nef
 I eiriol dros y gwan ;
 Fe sugna f'enaïd insau'n lân
 I'w fynwes yn y man.
- 5 Ac yna câf fod gydag ef
 Pan êl y byd ar dân,
 Ac edrych yn ei hyfryd wedd,
 Gan' harddach nag o'r blaen. w.

202. "Anfeïdrol ddwyfol glwyf."

M. C.—Martyrdom, 90. St. Stephen, 78.

- N**IS gall angylion pur y nef,
 A'u doniau aml hwy,
 Fyth osod allan werthfawr bris
 Anfeïdrol, ddwyfol glwy'.
- 2 Dioddefodd angeu, dygn boen,
 A gofir tra bo'r nef ;
 Fy nerth, fy nghyfoeth, a fy mraint,
 A'm uoddfa lawn yw ef.
- 3 Fe'm denodd i yn ddirgel iawn,
 A dystaw, ar ei ol ;
 Ac mewn afonydd dyfnion, llawn,
 Fe'm cym'rodd yn ei gôl.
- 4 Ni foed fy mywyd bellach mwy
 Yn eiddo i mi fy hun ;
 Ond treulier fy munydau i gyd
 Yn glod i'm Harglwydd cûn.
- 5 A gâd im brofi'th nefol hedd
 Yn mhob anadliad pur ;
 Ac felly myn'd o'r byd i'r bedd
 Mewn hûn nefolaidd wir. w.

203. *Iesu yn froy na'r nef.*

M. C.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

- N**I feddaf ar y ddaear fawr,
 Ni feddaf yn y ne',

AM GRIST.

- Neb ag a bery'n anwyl im
Yn unig ond efe.
- 2 Mae ynddo'i hunan drysor mwy
Na fedd yr India lawn ;
Fe brynodd imi fwy na'r byd
Ar groesbren un prydawn.
- 3 Fe brynodd imi euraidd wisg,
'Trwy ddyoddef marwol glwy';
A'i angeu ef a guddia'm gwarth
I dragwyddoldeb mwy.
- 4 O ! nà allwn rodio er ei glod,
Ac iddo bellach fyw,
A phob anadliad fyn'd i maes
I ganmol gras fy Nuw. w.

204. *Melusder a phurdeb cariad Crist.*

M. C.—Farrant 83. Tiverton, 86.

- O ! DEFFRO'n foreu, f'enaid gwal,
Ar doriad cynta'r dydd,
A llwyr gysegra ddyddiau d'oes
I'r gwrthddrych goreu sydd.
- 2 Câf yfed yma gariad pur,
Na phrofodd cnawd mo'i ryw,
Ac ymddifyru uwch y byd,
Ar bur bleserau'm Duw.
- 3 Uwch cyrhaedd pob serchiadau gwael
Yw'r cariad pur ei flas
Ag sydd yn llyfo'n loyw ffrwd
O iachawdwriaeth gras.
- 4 Yma dymunwn dreulio'm hoes,
O foreu hyd brydnawn :
Lle cawn i wylo cariad pur
Yn ddiagrau melus iawn. w.

205. *Dyfnderoedd gras.*

M. C.—St. Ann, 79. Christchurch, 85.

HYD yma, ni ddych'mygodd dyn.
 Dan entrych awyr las,
 Y fath ddyfnderoedd hyfryd sydd
 Mewn gwaredigol ras.

2 Ni fu trugaredd faith, na gras,
 Na chariad is y nef,

Yn mhlith angylion ucha'u gradd,
 Cyffelyb sy ynddo ef.

3 O ! annherfynol fôr didrai,

O haeddiant ac o ras,

'Dall tragwyddoldeb, er ei hyd,
 Ei ffeindio fyth i maes.

4 Ac yn ei gariad dwfn a maith,

Mi nofiar tua'r nef ;

Ac nid oes dymhestl fyth, na thôn,
 Yn rhoio ynddo ef.

5 A châf, ar ol blinderan maith,

Yn hyfryd lanio draw ;

Ac yfed gwleddoedd sanctaidd, pur,
 Ryw ddedwydd ddydd a ddaw. w.

206. *Ffyddlondeb Crist.*

M. C.—Ballerna, 91. Martyrdom, 90.

NI fethodd gweddi daer erioed
 A chyrhaedd hyd y nef ;
 Ac mewn cyfyngder, f'enaidd rhed
 Yn union ato ef.

2 Ac nid oes cyfaill mewn un man,
 Cyffelyb iddo'n bod,

Pe baem yn chwilio'r ddaear faith,
 A holl derfynau'r rhod.

3 Yn mhob rhyw ddoniau mae yn fawr :
 Anfeidrol yw ei rym,

AM GRIST

- Ac nid oes pwysau ar ei ras,
 Na'i haeddiant dwyfol ddim.
- 4 Mae ei ffyddlondeb fel y môr,
 Heb fesur, ac heb drai ;
 A'i dugareddau hyfryd sy
 'N dragywydd yn parhau. . . . . w.

207. RHAN II.

m. c.—Ballerma, 91. Martyrdom 90.

- A**NTURIAF at ei orsedd fwyn
 Dan eithaf tywyll nos ;
 Ac mi orphwysaf, doed a ddél.
 Ar haeddiant gwaed ei groes.
- 2 Mae ynddo drugareddau fil,
 A cariad heb ddim trai,
 A rhyw ffyddlondeb fel y môr
 At ai gystuddiol rai.
- 3 Mi rof ffarwel i bob rhyw chwant—
 Pob pleser is y nen ;
 Ac 'rwy'n cymeryd Iesu o'm bodd
 Yn Briod ac yn Ben.
- 4 Ni welaf wrthddrych mewn un man,
 O'r ddaear lân i'r ne',
 A dâl ei garu tra fwyf byw,
 Yn unig ond efe. . . . . w.

208. *Ymddifyru yn yr Iesu.*

m. c.—French, 77. Farrant, 83.

- I**ESU, difyrwch f'enaid drud
 Yw edrych ar dy wedd ;
 Ac mae llyth'renau d'enw pur
 Yn fywyd ac yn hedd.
- 2 A than dy aden dawel. bur,
 'Rwyf yn dymuno byw,
 Heb ymbleseru fyth mewn din
 Ond cariad at fy Nuw.

AM GRIST.

- 3 O! cau fy llygaid, rhag im wel'd
 Pleserau gwâg y byd,
 Ac i mi wÿro byth oddi ar
 Dy lwybrau gwerthfawr drud.
- 4 'Does genyf ond dy allu mawr
 I'm nerthu i fyn'd yn mlaen ;
 Dy iachawdwriaeth yw fy ngrym,
 Fy nghongwest, a fy nghân.
- 5 Melusach nag yw'r diliau mêl
 Yw munyd o'th fwynhau ;
 Ac nid oes genyf bleser sydd
 Ond hyny yn parhau.
- 6 A phan ysyrthiosêr y nen,
 Fel ffygys ir i'r llawr,
 Bydd fy nyddanwch heb ddim trai
 Oll yn fy Arglwydd mawr. w.

209. *Pechod yn croeshoelio Crist.*

M. C.—Bangor, 94. Worcester, 96.

- FY meiau trymion, luoedd maith,
 A waeddodd tua'r nen ;
 A thyma pa'm 'roedd rhaid i'm Daw
 Ddioddef ar y pren.
- 2 Hwyl dy fradychodd, anwyl Oen,
 Hwyl oedd y goron ddrain,
 Hwyl oedd y fflangell greulawn gref,
 Hwyl oedd yr hoelion main.
- 3 Fy moiau oedd y waywffon
 Drywanai 'i ystlys bur,
 Fel rhedodd ffrwd o dan ei fron
 O waed a dyfroedd clir.
- 4 O! gariad anorchfygol, maith,
 Heb gymhar iddo'n bod ;
 Cariad, i angel ac i saint,
 O anghydmorol nôd.

- 5 O! maddeu 'mai, a chliria'n llwyr
 F' enogrwydd oll i gyd;
 Ac na'd fi glwyfo'th fawredd mwy
 Tra'n aros yn y byd.

W.

210. *Bendithion y prynedigaeth.*

M. C.—French, 77. Christchurch, 85.

- Y** CWBL feddaf oll yn un,
 O entrych nen i'r llawr,
 A row'd yn nghadw i gyd dan sêl
 Yn haeddiant Iesu mawr.
- 2 Mae yma ffynnon sy'n glanhau
 Budreddi'r brwnt yn lân;
 A hyfryd olchi'r ffaidd, câs,
 Yn loyw fel y gwlan.
- 3 'Does unrhyw gyflwr is y nef,
 A glyw'd am dano sôn,
 Y pwysa'i anwireddau fwy
 Na gwerthfawr waed yr Oen.
- 4 Maddeuant sy yma, perffaith, llawn,
 I'r cystuddiedig rai;
 Mae'r haeddiant fry yn clirio'n lân
 Bob rhyw aneirif fai.

W.

211. *Yr un testyn.*

M. C.—St. Stephen, 78. Farrant, 83.

- Y**N mhlith holl ryfeddodau'r nef,
 Hwn yw y mwyaf un,
 Gwel'd yr anfeidrol ddwyfol Fod
 Yn gwisgo natur dyn.
- 2 Ni chaiff fod eisieu byth, na thrai,
 Tra seren yn y nef,
 Ar neb o'r rhai a roddo'u pwys
 Ar ei gyflawnder ef.
- 3 Doed y trueiniaid yma 'nghyd,
 Finteioedd heb ddim rhi';

Cant eu diwallu oll yn llawn
O ras y nefoedd fry.

- 4 Fe ylch ein beiau ffwrdd â'i wâod,
Fe'n cana oll yn wyn ;
Fe'n dwg o'r anial maith i maes,
I ganu ar Seion fryn. w.

212. *Yr un testyn.*

m. c.—St. ANN, 79. Christchurch, 85.

WEL, dyma gyfoeth gwerthfawr llawn,
Uwch holl drysorau'r llawr,
Wedi ei roi gadw oll ynghyd
Yn haeddiant Iesu mawr.

- 2 Ei gariad lifodd ar y bryn,
Fel moroedd mawr di-drai ;
Ac fe bwrcasodd yno hedd
Tragwyddol i barhau.
- 3 Ei gariad bery pan bo'r byd
A'r haulwen fawr yn ddim,
Ac nid oes gariad yn y byd
Gyffelyb idd ei rym.
- 4 Pan syrthio'r sêr fel ffigys ir,
Fe bery gras fy Nuw :
A'i faith ffyddlondeb tra fo nef,
Anghyfnewidiol yw. w.

213. *Rhagoriaeth doniau Crist.*

m. c.—Tallis, 84. St. Stephen, 78.

F FARWEL greaduriaid gwycha'u rbyw,
Pob enwau is y ne' ;
Ni welaf wrthddrych wrth fy modd
Yn unig ond efe.

- 2 Mae'i ddoniau yn rhagori 'mhell
Ar holl frenhinoedd byd ;
A theinlo 'rwyf ei fod ei hun
Yn hollol lanw 'mryd.

A'i apostolion yn gyd lef,
Coronwch ef yn ben.

5 Pob pèrchen anadl yn mhob man,
Dan gwmpas haul y nen,
Ar fôr a thir, mewn gwlad a thref
Coronwch ef yn ben.

6 Na enwer enw neb ond hwn
Fu farw ar y pren,
Drwy'r ddaear faith, nac yn y nef :
Coronwch ef yn ben. E. E.

217. *Moliant i'r Oen.*

M. C.—Tiverton, 86. Bedford, 89.

CYDUNWN â'r angylion fry,
Ein tannau yn gyttûn;
"Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er hyn nid yw ond un."

2 Os ydyw'r Oen fu farw'n sail
Eu holl ganiadau hwy,
Mae'n haeddu, am farw drosom ni,
Ein mawl fil filoedd mwy.

3 Ac ef yn unig biau'r mawl,
Drwy ddwyfol hawl ddilyth,
A chlod uwch law a allwn ni
Ei roddi iddo byth.

4 Cyduned pob creadur byw,
Uwch law ac is y nen,
I roddi ynghyd, can's teilwng yw,
Y goron ar ei ben.

5 Doed y greadigaeth eang oll,
Ag un soniarus lef,
I ogoneddu'r addfwyn Oen,
A thraethu ei foliant ef. E. E.

218. *Clod i Dduw mewn cnawd.*

m. c.—St. Stephen, 78. St. George, 81.

GOGONIANT fyddo i'th enw mawr

Am ddod i brynu dyn,

A disgyn o dy lys i lawr

I'th wneyd & ni yn un.

2 I anial pell y crwydrai'n traed

Oddi wrthyt ti o Dduw !

Ond yn ein natur fe dy gaed

Mewn agwedd gwas yn byw.

3 Mewn cariad, Iesu, doist i lawr

I'r byd o entrych ne' ;

Mewn cariad, cwrddaist, do, & r awr

I farw yn fy lle.

4 Mewn cariad gwisgaist goron ddrain,

Y fantell goch, a'r cur ;

Mewn cariad cym'raist bigau main

Y llymion hoelion dur.

5 Daeth prynedigaeth gyda'th waed

A lifodd ar y pren ;

Gorphenaist iachawdwriaeth râd ;

Agoraist ddrws y nen.

D. M.

219. *Enw Crist.*

m. c.—Farrant, 83. Tallis, 84.

MOR beraidd i'r credadyn gwan

Yw hyfryd enw Crist :

Mae'n llaesu ei boen, yn gwella'i glwy',

Yn lladd ei ofnau trist.

2 I'r ysbryd clwyfus rhydd iachâd,

Hedd i'r trallodus fron ;

Mae'n fanna i'r newynog ddyn,

I'r blin, gorphwysfa lon.

3 Hoff enw ! fy Ymguddfa mwy,

Fy Nghraig a'm Tarian yw ;

- Trysorfa ddiball yw o ras
 I mi y gwaela'n fyw.
- 4 Iesu, fy Mhrophwyd, a fy Mhen.
 F' Offeiriad mawr, a'm Brawd,
 Fy mywyd i, fy ffordd, fy nôd,
 Derbyn fy moliant tlawd. *Cyf. D. OS.*

220. *Iachawdwriaeth a'i chyflawnder.*

M. C.—St. George, 81. York, 80.

- M**AE'r iachawdwriaeth râd mor fawr,
 Mae'n achub, mae'n glanhau,
 Troseddwyr duaf daear lawr;
 Gwnawn ynddi lawenhau.
- 2 Cael derbyn o'i chyflawnder cûn
 A wna y trist yn llon:
 Gogoniant Duw, dedwyddwch dyn,
 Sydd yn gyttûn yn hon.
- 3 Mae Iesu Grist yn drysor mwy
 Na holl drysorau'r byd:
 Daeth hedd a bywyd ini trwy
 Ei ryfedd angeu drud. *J. H.*

221. *Y Prophwyd mawr.*

M. C.—French, 77. St. Stephen, 78.

- M**AE Iesu Grist yn Brophwyd mawr,
 Y mwyaf yw i gyd;
 Er maint ein t'wyllwch, wele wawr—
 Crist yw goleuni'r byd.
- 2 O Brophwyd mawr ! i'w enw boed
 Anrhydedd a mawrhâd;
 Daeth â'r newyddion goreu erioed
 Am iachawdwriaeth râd.
- 3 Mae yn amlygu pethau'r ne'
 Yn eu prydferthwch coeth:
 Pwy sydd yn dysgu fel efe?
 Mae'n gwneyd y ffol yu ddoeth.

AM GRIST.

- 4 O ! Brophwyd mawr yn Seion sydd,
Ti a oleuaist fyrdd:
A'th air a'th Ysbryd eto bydd
I'm harwain yn dy ffyrdd.
- 5 Dwg fi, y ffolaf un a gaed,
O'r dŵfn dywyllwch du:
Gâd imi eistedd wrth dy draed,
I wrandaw d'eiriau cu. R. E.

222. *Golwg ar groes Crist.*

M. C.—St. James, 82. St. Stephen, 78.

- 'DOES neb ond ef, fy Iesu hardd,
A ddichon lanw mryd;
Fy holl gysuron byth a dardd
O'i ddirfawr angu drud.
- 2 'Does dim yn gwir ddifyru f'oes
Helbulus yn y byd,
Ond golwg mynych ar y groes,
Lle talwyd iawn mewn pryd.
- 3 Mi welaf le mewn marwol glwy'
I'r euog guddio'i ben;
Ac yma llechaf nes myn'd trwy
Bob aflwydd is y nen. W. E.

223. *Coronau lawer.*

M. C.—St. Ann, 79. St. James, 82.

- CLODFORWCH enw Mab Duw Iôn,
Angylion gwynion gwawr;
O ! deuwch a choronwch ef
Yn Llywydd nef a llawr.
- 2 Seraphiaid nef, pob un â'i dant,
Dan ganu moliant mawr,
O ! deuwch a choronwch ef,
Yn Llywydd nef a llawr.
- 3 Ei chwerwaf angu byth na ba
I'w saint anghofio'r awr;

- O! deuwch a choronwch ef
 Yn Llywydd nef a llawr.
- 4 Pob llwyth ac iaith, hil Adda i gyd,
 Trwy'r holl gwmpasfyd mawr,
 O! deuwch a choronwch ef
 Yn Llywydd nef a llawr. JS. H.

224. *Cadarn i iachâu.*

M. C.—York, 80. St. George, 81.

- O**S ydwyf wael fy llun a'm lliw,
 Os nad yw 'mriw'n gwellâu,
 Af at y Meddyg mawr ei fri,
 Sy'n gadarn i iachâu.
- 2 O'm pen i'm traed 'rwy'n glwyfus oll
 Pob archoll yn dyfnhan:
 Neb ond y Meddyg da i mi,
 Sy'n gadarn i iachâu.
- 3 Os wyf heb rym i ddim sydd dda,
 Dan bwys fy mhla'n llesgâu,
 Rhydd Iesu gryfder i'r di rym;
 Mae'n gadarn i iachâu.
- 4 O ddydd i ddydd, caf nerth i ddal;
 Mae'i ras yn amlhâu:
 Am hyn, nid anobeithiaf ddim,
 Mae'n gadarn i iachâu. E. T.

225. *Crist pen yr Eglwys.*

M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

- P**AN sycho'r moroedd dyfnion maith,
 Pan syrthio sér y nen,
 Yr hwn fu farw ac sydd fyw
 Ar Seion fydd yn ben.
- 2 Ei enw bery tra bo haul,
 Yn glodfawr byth y bydd;
 Ac ni bydd diwedd ar ei glod
 I dragwyddoldeb ddydd.

- 3 Bendithion rif y tywod mân,
 A gwllith y ddaear lawr,
 Yn nghadw i'r ffyddloniaid sydd
 Byth yn eu Harglwydd mawr.
- 4 Aed enwau'r byd i gyd yn ddim,
 Dyrchafer Brenin nef;
 Mae pob cyflawnder, gras, a nerth,
 Yn trigo ynddo ef. M. B.

226. *Mawl i'r Ceidwad.*

7. 8.—Hosanah, Y. 32.

- H**OSANNA, Haleluwiah,
 I'r Oen fu ar Galfaria;
 Gorphenwyd iachawdwriaeth dyn,
 Efe ei hun yw'r noddfa:
 Tragwyddol ddioloh iddo
 Am fadden a thosturio;
 Anfeidrol fraint i lwch y llawr
 Fod croeso'n awr ddod ato.
- 2 Mae'n achub hyd yr eithaf
 Y pechaduriaid mwyaf;
 Fe drefnwyd ffordd i gadw dyn
 Gan dri yn un Iehofah;
 Anturiwn ninau arno,
 Mae'r Iesu'n achub eto,
 A chroeso i bechaduriaid mawr
 Bob munyd awr, ddod ato.
- 3 Mae'r ddyled wedi ei thalu,
 Ac uffern wedi ei maeddu,
 Gobeithiol garcharorion sy
 Yn dod yn llu i fyny;
 Mae'r pyrth yn llawn agored
 Doed Israel o'r-caethiwed;
 Pob llesg a gwan, fyth ger ei fron,
 Ei wyneb llon gânt weled. n. a.

227. *Canmol cariad Crist.*

2. 8.—Aberdeen, 103. Potsdam, 104.

CLOD, clod
 I'r Oen a laddwyd cyn fy mod;
 Y parch a'r mawl i'w enw boed,
 Am iddo erioed o'i gariad rhad,
 Ro'i serch ar wael syrthiedig ddyn;
 Mawr iawn yw rhin ei werthfawr waed.

2 Daw dydd

I'r carcharorion fyn'd yn rhydd,
 O'u holl gadwynau tynion sydd;
 Mor felus fydd eu caniad hwy;
 Am ddiodefaint addfwyn Oen,
 Bydd hyfryd sôn heb ddiweddd mwy.

3 Daw, daw

Yr hyfryd foreu, mae gerllaw,
 Bydd pawb â'i deŷyn yn ei law,
 Heb ofn na braw, yn nghwmni'r Oen;
 Ond canu i dragwyddoldeb maith,
 Ar ben y daith, heb friw na phoen. AN.

228. *Angeu ac adgyfodiad Crist.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Meirionydd, 109.

O! ENW ardderchocaf
 Yw enw marwol glwy';
 Caniadau archangylion
 A fydd fath enw mwy:
 Bydd yr anfeidrol ddyfais
 O brynedigaeth dyn,
 Gan raddau filoedd yno
 Yn cael ei chanu'n un.

2 Fe ddaeth i wella'r archoll

Trwy gymm'ryd clwyf ei hun,
 Etifedd nef yn marw
 I wella marwol ddyn;

AM GRIST.

- Yn sugno i maes y gwenwyn
 A rodd y sarph i ni,
 Ac wrth y gwenwyn hwnw
 Yn marw ar Galfari.
- 3 Deg dryll ar hugain arian,
 Fy Iesu, oedd dy bris;
 A all'sai ddim o'r arfaeth
 Dy werthu'n uwch neu'n is?
 Anfeidrol ddiystyrwch!
 Fe dal'sai 'Mhrynwr mawr
 Y nefoedd fil o weithiau,
 A mil o weithiau'r llawr.
- 4 Bechadur! gwel e'n sefyll
 Yn llonydd ar y groês;
 Clyw'r gruddfan sy yn ei enaid
 Dan ddyfnder angyloes;
 O! gwrando ar ei ruddfan!
 Mae pob ochenaid ddrud
 Yn ddigon mawr o haeddiant
 Ei hun i brynu byd.
- 5 Gwel ar y croesbren acw
 Gyfiawnder mawr y ne',
 Doethineb, a thrugaredd,
 Yn gorwedd mewn un lle.
 A chariad anfesurol,
 Yn awr i gyd yn un,
 Fel afon fawr lifeiriol
 Yn rhedeg at y dyn.
- 6 Cynnefin iawn â dolur,
 Gofidus iawn a fu,
 Fel doi tangnefedd rhyfedd,
 Ac iechyd llawn i ni;
 Fe ddygodd ein doluriau,
 A'n clwyfau bob yr un,
 Trwy rym tragwyddol gariad,
 O fewn ei gorph ei hnn.

229.

RHAN II.

A C yna adgyfododd
 Yn ogoneddus iawn,
 Daeth boreu teg a hyfryd,
 'Nol stormus, ddu brydnawn:
 Y gadwyn fawr a dorodd
 Ar foreu'r trydydd dydd;
 Fe gongcrodd angeu'i hunan;
 O'r carchar daeth yn rhydd.

2 I fyny daeth o Edom,
 A'i wisg yn goch ei lliw;
 Nis gall'sai un creadur
 Mewn cadwyn gadw Duw,
 Fe dorodd rym yr angeu,
 Agorodd ddrysau'r bedd;
 Palmantodd ffordd o'r ddaear
 Yn awr i ganol hedd.

3 Mae'r ffynnon yn agored;
 Dewch, edifeiriol rai;
 Dewch chwithau yr un ffunud,
 Sy'n methu edifarhau;
 Dewch, gafodd galon newydd,
 Dewch chwithau, na chadd un;
 I olchi pob budreddi
 Yn haeddiant Mab y dyn.

4 O! Iachawdwriaeth gadarn,
 O! Iachawdwriaeth glir,
 Fu dyfais o'i chyffelyb
 Erioed ar fôr na thir:
 Fe rodd ei fywyd drosom:
 Beth all ef ballu mwy?
 Mae myrdd o drugareddau
 Difesur yn ei glwy'.

- 5 O! ras didrai, diderfyn,
 Tragwyddol ei barhâd!
 Yn nghlwyfau'r Oen fu farw
 Yn unig mae iachâd;
 Iachâd oddi wrth euogrwydd,
 Iachâd o ofnau'r bedd:
 A chariad wedi ei wreiddio
 Ar sail tragwyddol hedd. W.—TH.

230. *Mawl am drefn iachawdwriaeth.*

7. 6. D.—Mount Street, 113. Ramah, 108.

FY Nuw, fy Nhad, fy Iesu,
 Boed clod i'th enw byth,
 Doed dynion i dy foli
 Fel rhif y boreu wlith;
 O! na bai gwellt y ddaear
 Oll yn delynnau aur,
 I ganu i'r hwn a anwyd
 Yn Methle'm gynt o Fair.

- 2 O Iesu! pwy all beidio
 Dy gannol ddydd a nos?
 A phwy all beidio cofio
 Dy farwol ddwyfol loes?
 A phwy all beidio canu
 Am iachawdwriaeth rad,
 Ag sydd yn teimlo gronyn
 O rinwedd pur dy waed?

- 3 O Arglwydd! rho i mi dafod
 Nas tawo ddydd na nos;
 Ond dweyd wrth bob creadur
 Am rinwedd gwaed y groes;
 Na ddelo gair o'm genau,
 Yn ddirgel nac ar g'oedd,
 Ond am fod Iesu anwyl
 Yn wastad wrth fy modd. W.—TH.

231. *Dim yn Iawn ond aberth Crist*

7. 6. D.—Abertawe, x. 39. Caerllynggoed, 117.

PA fodd, fy enaid euog,
 Y sefi yn erbyn grym
 Cyfiawnder hyd yr eithaf,
 Na âd heb dalu ddim,
 Sy'n chwilio yr arenau,
 A holl ddyfnderoedd dyn,
 Yn eglur fel yr haulwen
 I lygad Duw ei hun.

2 Pa aberth roddir, Arglwydd,
 Am bechod sydd mor fawr,
 A'i bwysau fel y bryniau,
 Ei rif fel gwellt y llawr?
 Ai miloedd o fyheryn
 Wna f'enaid bach yn wyn,
 Neu fyrrd o ffrydiau olew
 Neu lawer gyda hyn?

3 Nid edrych Iôr ar weddi,
 Nid edrych Iôr ar waith,
 Nac offrw m poeth, nac aberth,
 Mawl nac elusen chwaith,
 Na llafur, na diwydrwydd,
 Zel, nac ymprydiau trist,
 Na dim, at faddeu pechod,
 Ond angen Iesu Grist.

4 Os Satan, neu gydwybod,
 Neu lym gyfiawnder Duw,
 A bleidiant echrslondeb
 Y pechod drwg ei ryw;
 Mai gwâg yw pob creadur
 Am dano i wneuthur Iawn;
 Cyhoeddi mae'r efengyl
 Fod Iesu Grist yn llawn. W.—G. D. C.

232. *Galwad ar yr holl greadigaeth i foli Iesu Grist.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Ramah, 108.

A M hyny pob creadur,
 A Wel rhoddwch allan gân,
 O'r mwyaf eu maintioli,
 Hyd at y lleiaf mân;
 Cyhoeddwch gydach gilydd,
 Yn llawen, nid yn drist,
 Am glod didrai, diderfyn,
 A daioni Iesu Grist.

2 Chwi, bryfed, ef clodforwch,
 Sy'n isel ar y llawr,
 I lwch y ddaear atoch
 Daeth y Messiah mawr;
 Ymlusgiaid, O! dyrchefwch
 Soniarus gân o'r trwch;
 Bu Iesu dri diwrnod
 Yn gorwedd yu y llwch,

3 Chwi, adar ar yr aden,
 Sy'n chwareu ar y pren,
 Rhowch eich telynnau'n barod
 I foli brenin nen;
 Holl goedydd yr anialwch,
 O! curwch ddwyllaw 'nghyd,
 Rhyfeddod iddo farw
 Ac e'n Greawdwr byd.

4 Anadled yr awelon,
 Murmured pob rhyw nant,
 Ryw sw'n soniarus hyfryd,
 Fel bysedd byw ar dant,
 I'r hwn ei hun sydd ffynnon
 O ddwfr y bywyd pur,
 Ac yn anadlu o'i ysbryd
 Gysuron gloyw clir.

- 5 Fellt ! ffamiwch ei anrhydedd,
 Daranau ! seiniwch chwi
 Ei glod, tra fyddo'r moroedd
 Yn rhuo i maes ei fri;
 Chwi, ddefaid mân a geifr,
 Cwblhewch yr anthem hyn,
 Fel oen dan law y cneifiwr
 Bu ar Galfaria fryn.
- 6 Ti, ffynnon y goleuni,
 Ymgryma i lawr dy ben,
 I Hatl mil mwy ei lewyrch
 Disgleiriaf yn y nen;
 D'wed yn dy dro diderfyn
 Am glod a mawl fath un,
 Sydd â'i belydrau dwyfol
 Yn g'leuo enaid dyn.
- 7 Angylion, archangylion,
 Cydfolwch iddo ef ;
 A dysgwch ei glodfori
 Ef hefyd nef y nef ;
 Chwi welsoch anfeidroldeb
 Ei air a'i ryfedd rym,
 Pan welsoch natur euaig
 Yn tarddu maes o ddiim.
- 8 Mil mwy oedd eich rhyfeddod
 Yn Gethsemane'n awr,
 Wel'd chwys a gwaed yn ddafnau
 Yn syrthio ar y llawr;
 Pwys bai hiliogaeth Adda
 Yn gwasgu i lawr yn dŷn,
 Yr hwn a rodd eich bywyd
 Ryw oesoedd maith cyn hyn.
- 9 Ond dyn yn enwedigol !
 Iê, dyn, dyrchafed lef,
 Mewn haleluia dyblyg
 O'r ddaear gron i'r nef,

AM GRIST.

Can's dros y dyn yr hoeliwyd
 Ef ar y croesbren mawr,
 A thros y dyn gorweddodd
 Yn gwaelod bedd i lawr. W.—G. D. C.

233. *Galwad ar bob gradd i foli y Gwaredwr.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Edna, Y. 33.

BETH bynag yw'r gwahaniaeth
 Rhwng graddau yn y byd,
 Yr Iawn, heb dderbyn wyneb,
 Oedd drosom ni i gyd;
 Am hyn, frenhinoedd, cwympwch
 O'ch gorseddfeydd i lawr,
 Sy'n ifori o'r drutaf,
 Ger bron y Brenin mawr.

2 Chwi dlodion, chwi gystuddiol,
 Digysur, fyth na thewch,
 Ond byddwch, bellach, lawen,
 Drachefn llawenhewch;
 Dewisodd yntau dlodi,
 A gwawd, ac angeu du,
 Fel byddech chwi'n frenhinoedd
 Yn yr wybrenau fry.

3 Chwi henaint, sy'n ymgrymu
 Dan bwys blynyddau hir,
 Yn rhedeg gydag angeu
 Tua'r anghofus dir;
 Crist unig pwyswch arno,
 Craig eich heneidiau trist;
 A'r gair diweddaf dd'wedoch
 Boed fawl i Iesu Grist.

4 A'r cyntaf dd'wedoch chwithau,
 Fabanod egwan, prudd,
 Boed clod i enw'r Iesu,
 A dechreu gyda'r dydd:
 Parhewch hyd fyth i'w foli,
 Dewiswch ef yn rhan:

- Er mwyn i chwi gynnyddu,
Daeth ef yn faban gwan. W—G. D. C.

234. “*Haeddiant mawr yr aberth.*”

7. 6. D.—Mount Street, 113. Ramah, 108.

PA le dechreuaf ganu,
Am ddwyfol farwol loes,
A haeddiant mawr yr aberth
Fu'n hongian ar y groes?
Anfeidrol bwysau pechod
A wasgwyd arno ef,
A'r pris anfeidrol dalwyd
I groesi llyfrau'r nef.

2 Mi ganaf tra fo anadl
O fewn i'r ffroenau hyn,
Am gariad yn dioddef
Ar ben Calfaria fryn;
Am goron ddrain blethedig,
Am hoelion garwa'u rhyw—
I ganu'm henaid euog
Fel eira gwyna'i liw.

3 Fe rwygwyd muriau cedyrn,
Fe dorwyd dorau pres,
Oedd rhyngom ni a'r bywyd—
Mae'r bywyd heddyw'n nes;
Palmantwyd yr holl lwybrau,
Mae'r pyrth o led y pen
O ddyfnder dinas distryw
I eitha'r nefoedd wen.

4 Fe bery trugareddau
'R cyfammod gwerthfawr drud,
Pan ddarfo'r greadigaeth
Ddiderfyn oll i gyd;
Ni bydd ond dechreu gweled]
Daioni mawr y ne',
Pan gollo haul a lleuad
A'r holl blanedau'u lle. W.

235. *Yr arfaeth a'r prynedigaeth.*

7. 6. D.—Mount Street, 113. Manheim, 111.

FYTH, fyth, rhyfeddai'r cariad,
 Yn nbragwyddoldeb pell,
 A drefnodd yn yr arfaeth
 Im etifeddiaeth well
 Na'r ddaear a'i thrysorau,
 A'i brau bleserau 'nghyd,
 Fy nghyfoeth mawr diderfyn
 Yw Iesu, Brynwr byd.

2 Ar noswaith oer fe chwysai
 Y gwaed yn ddafnau i lawr,
 Ac ef mewn ymdrech meddwl
 Yn talu'n dyled fawr;
 Fe yfai'r cwpan chiwerw
 Wrth farw ar y pren;
 Palmantodd ffordd i'r bywyd
 O'r ddaear hyd y nen.

3 Tragwyddol glod i'r cyflawn
 Fu farw dros fy mai;
 Fe adgyfododd eilwaith
 O'r bedd i'm cyflawnhau;
 Ar orsedd ei drugaredd
 Mae'n dadleu yn y ne',
 Ei fywyd a'i farwolaeth
 Anfeidrol yn fy lle. M. R.

236. *Brawd a aned erbyn caledi.*

7. 6. D.—Meirionydd 109. Missionary, 110.

HOSANNA, Haleluia,
 Fe anwyd brawd i ni;
 Fe dalodd ein holl ddyled
 Ar fynydd Calfari;
 Hosanna, Haleluia,
 Brawd ffyddlawn, di-wahân;

Brawd erbyn dydd caledi,
Brawd yw mewn dŵr a thân.

- 2 Brawd anwyl sy'n ein cofio
Mewn oriau cyfyng, caeth;
Brawd llawn o gydymdeimlad—
Ni chlywyd am ei fath:
Brawd cadarn yn y frwydr,
Fe geidw'i frodyr gwan;
Yn dirion dan ei aden
Fe ddaw â'r llesg i'r làn. D. W.

237. *Craig yr Iachawdwriaeth.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Heol y Bont, Y. 35.

A M Graig yr iachawdwriaeth
Fy enaid egwan cân;
Y Sylfaen fawr dragwyddol,
A'r hyfryd Gongl-faen;
Fy Noddfa rhag ystormydd,
A Chysgod rhag y gwres;
Mae'n ganmil mwy rhagorol
Na chedyrn furiau pres. D. W.

238 *Addasrwydd anfeidrol y Gwaredwr.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Meirionydd, 100.

O! am gael ffydd i edrych,
Gyda'r angylion fry,
I fôr yr iachawdwriaeth,
Dirgelwech ynddi sy;
Dwy natur mewn un person
Yn gyson yno gaed;
Anfeidrol a thragwyddol
Yw rhinwedd dwyfol waed.

- 2 O f'enaid! gwel addasrwydd
Y person dwyfol hwn;
Anturia iddo'th fywyd,
A bwrw arno'th bwn;

Mae'n ddyn i gydymdeimlo
 A'th holl wendidan i gyd,
 Mae'n Dduw i fyny'r orsedd,
 Ar ddiabol, cnawd, a byd. A. G.

239. *Rhyddid a maddeuant trwy Grist.*

7. 6. D.—Heol y Bont, Y. 35. *Manheim*, 111.

A GORODD ddrws i'r caethion
 I ddod o'r cystudd mawr;
 A'i werthfawr waed fe dalodd
 Eu dyled oll i lawr:
 Nid oes dim damnedigaeth
 I neb o'r duwiol hâd;
 Y gwardigion canant
 Am rinwedd mawr ei waed.

2 Wel dyma'r un sy'n maddeu
 Pechodau rif y gwllith;
 'Does mesur ar ei gariad,
 Na therfyn iddo byth;
 Mae'n 'mofyn lle i dosturio,
 Mae'n hoffi trugarhau;
 Trugaredd i'r amddifaid
 Sydd ynddo i barhau.

3 Teilwng yw'r Oen a laddwyd
 O'r holl ogoniant mawr,
 Trwy ganol nef y nefoedd,
 Ac yma ar y llawr;
 Pan elo'r holl greadigaeth
 Yn ulw gan y tân,
 Teilyngdod Iesu drosof
 Fydd fy nhragwyddol gân.

4 Fe genir, ac fe genir,
 Yn nhragwyddoldeb maith,
 Os gwelir un pererin
 Mor lesg ar ben ei daith;
 A gurwyd mewn tymhestloedd,
 A olchwyd yn y gwaed,

A ganwyd, ac a gadwyd
Trwy'r iachawdwriaeth rad. M. R.

240. *Iachawdwriaeth trwy Grist.*

7. 6. D.—Edna, Y. 33. Rhyddid, 234.

DAETH i ni iachawdwriaeth
Trwy eithaf chwys a gwaed;
Mae'n codi pechaduriaid
O'r dyfnder ar eu traed;
'Da'i byth i 'mofyn haeddiant,
Trwy'r nef na'r ddaear lawr,
Ond haeddiant pen Calfaria—
Rhinweddau'r aberth mawr.

2 Pan oedd euogrwydd creulawn

Yn llosgi fel y tân,

A Satan yntau'n rhifo

Fy meiau mawr a mân;

Anfeidrol haeddiant Iesu

A wnaeth i'r glorian droi,

A'i nefol ymddangosiad

Wnaeth i'm gelynon ffoi. AN.

241. *Y Mab mewn agwedd gwas.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Talyllyn, Y. 37.

TAD oesoedd tragwyddoldeb
A ddaeth mewn agwedd gwas;
Cymmerodd ein gwendidau
Wel dyma fôr o ras:
Gan iddo ddod mor isel,
Fe gyfyd fyrdd i'r lan,
Yn dystion o'i drugaredd
I'r bywyd yn y man. AN.

242. *Crist fel pren afalau.*

7. 6. D.—Missionary, 110. Mount Street, 113.

PWY welaf fel f' Anwylyd,
Yn hyfryd ac yn hardd,

Fel ffirwythlawn bren afalau
 'N rhagori ar brenau'r ardd?
 Ces eistedd dan ei gysgod
 Ar lawer cawod flin;
 A'i ffirwyth oedd fil o weithiau
 I mi yn well na'r gwin. J. T.

243. *Harddwch y Gwaredwr.*

7. 6. D.—Kam^{ah}, 108. Syria, x. 38.

MAE myrddiwn o rinweddau
 Yn eistedd ar ei wedd,
 A ennyn fythol gariad,
 A ennyn fythol hedd;
 A phan ddarfyddo'r gorchudd,
 Fe'i gwel yr eglwys fawr,
 Ar olwg arno a'i sugna
 Yn llwyr oddiar y llawr. AN.

244. *Diolch am Gyfryngwr.*

7. 6. D.—St. Mark, y. 36. Meirionydd, 103.

PA le, pa fodd dechreuaf
 Foliannu'r Iesu mawr?
 Olrheinio'i ras ni fedraf;
 Mae'n llenwi nef a llawr:
 Anfeidrol ydyw'r Ceidwad,
 A'i holl drysorau'n llawn;
 Diderfyn yw ei gariad,
 Difesur yw ei ddawn.

2 Trugaredd a gwirionedd
 Yn Nghrist sy'n awr yn un,
 Cyfiawnder a thangnefedd
 Yn nghyd am gadw dyn;
 Am Grist a'i ddioddefiadau—
 Rhinweddau marwol glwy'
 Y seinir pŕ ganiadau
 I dragwyddoldeb mwy.

- 3 O! diolch am Gyfryngwr—
 Gwardwr cryf i'r gwan;
 O! am gael ei adnabod—
 Fy Mhriod a fy Rhan;
 Fy ngwisgo â'i gyflawnder
 Yn hardd ger bron y Tad;
 A derbyn o'i gyflawnder
 Wrth deithio'r anial wlad. R. E.

245. *Un aberth.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109.

- UN waith am byth oedd ddigon
 I wisgo'r goron ddrain;
 Un waith am byth oedd ddigon
 I ddiodde'r bicell fain;
 Un aberth mawr gwirfoddol
 A ddfodd ddwyfol lid;
 Un Iesu croeshoeliedig
 Sy'n feddyg trwy'r holl fyd. AN.

246. *Effeithiolrwydd angeu Crist.*

M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 120.

- A I am fy meian i
 Dioddefodd Iesu mawr
 Pan ddaeth yn ngrym ei gariad ef
 O entych nef i lawr?
 2 Cyflawnai'r gyfraith bur,
 Cyflawnder gafodd iawn;
 A'r ddyled fawr, er cymmaint oedd,
 A dalodd ef yn llawn.
 3 Dioddefodd angeu loes,
 Yn ufudd ar y bryn;
 A'i waed a ylch yr Ethiop du
 Yn lân fel eira gwyn.
 4 Bu'n angeu i'n hangau ni
 Wrth farw ar y pren.

AM GRIST.

A thrwy ei waed y dygir llu,
Trwy angen, i'r nefoedd wen.

5 Pan grymodd Iesu ei ben,
Wrth farw yn ein lle,
Agorodd ffordd, pan rwygai'r llen,
I bur drigfanau'r ne'.

6 Gorchfygodd uffern ddu,
Gwnaeth ben y sarph yn friw,
O'r carchar caeth y dygir llu,
Trwy ras i deulu Duw. J. E.

247. *Iawn berffaith.*

M. B.—Tytherton, 119. St. Michael, 121.

G WNAE'T'H Iesu berffaith iawn
G Brydnawn ar Galfari;
Yn ei gyfiawnder pur di-lyth,
Mae noddfa byth i ni.

2 Anfeidrol ydyw gwerth
A rhin ei aberth mawr,
I achub rhyw aneirif lu
O deulu gwael y llawr.

3 Y rhai yn berffaith lân
A beraidd gân i gyd,
I'r bendigedig unig Oen
Yn iach o boen y byd. JS. H.

248. *Trefn cadw.*

M. B.—St. Michael, 121. Ipswich, 122.

T OSTURI dwyfol fawr
At lwch y llawr sy'n bod,
Pan gymherth Duw achubiaeth dyn,
A'i glymu'n un â'i glod.

2 Pan ddaeth y Mab o'i fodd
I farw yn ein lle,
Agorodd ffordd i'n dwyn at Dduw;
Ein Ceidwad yw efe.

AM GRIST.

- 3 Mae Iesu'n fawr ei fri,
 A'i glod yn llenwi'r nef ;
 A holl hyfrydwch pur y plant
 Yw ei ogoniant ef. S. LL.

249. *Cariad ac iawn Crist.*

M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 120.

CYDUNED Seion lân
 Mewn cân bereiddia'i blâs,
 O fawl am drugareddau'r Iôn,
 Ei roddion ef a'i ras.

- 2 P'le gwelir cariad fel
 Ei ryfedd gariad ef?
 P'le bu cyffelyb iddo erioed?
 Rhyfeddod nef y nef !
- 3 Fe'n carodd cyn ein bod,
 A'i briod Fab a roes,
 Yn ol ammodau hen y llŵ,
 I farw ar y groes.
- 4 Gwnaeth Iesu berffaith Iawn
 Brydnawn ar Galfari;
 Yn ei gyfiawnder pur di-lyth
 Mae noddfa byth i ni.
- 5 Anfeidrol ydyw gwerth,
 A rhin ei aberth mawr,
 I achub rhyw aneirif lu
 O deulu gwael y llawr.
- 6 Y rhai yn berffaith lân,
 A beraidd gân i gyd,
 I'r bendigedig unig Oen,
 Yn iach o boen y byd. JS. H.

250. *Yr aberth digonol.*

M. B.—Colchester, 120. Ipswich, 122.

NIS gallai gwaed yr holl
 Aberthau i gyd o'r bron

AM GRIST.

- Roi heddweh i'r gydwybod ddu,
Na golchi bryntni hon.
- 2 Ond Crist y nefol Oen,
A ddyg bechodau'r byd;
Ei aberth ef a'i waed sydd fwy
Na phwysau 'rhai'n i gyd.
- 3 Af ato fel yr wyf
I 'mofyn am iachâd;
A'm holl bechodau addef wnaif
Yn isel wrth ei draed.
- 4 Mae gobaith f'enaïd gwan,
Fy hyder, a fy ffydd,
Yn gwir ymorphwys ar ei waed
Am lwyr lanhâd ryw ddydd.
- 5 Gwnaeth Iesu gymmod llawn,
Dioddefodd angen loes;
Y clod di-drai, y mawl di-lyth,
Fo byth am waed y groes.
- Oyf. D. TS. [Watts].*

251. *Iachawdwriaeth râd.*

M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 123.

- M**AE'r iachawdwriaeth râd
Yn ddigon i bob rhai;
Agorwyd ffynnon er glanhâd
Pob pechod câs a bai.
- 2 Daw tyrfa rif y gw lith
Yn iach trwy rin y gwaed;
Pwy w'yr na byddaf yn eu plith,
Yn lân o'm pen i'm traed?
- 3 Er lleted yw fy mhla,
Er dyfned yw fy mriw,
Y balm o Gilead a'm hiachâ—
Mae Crist yn Feddyg gwiw.
- 4 Dan bwys euogrwydd du,
Edrychaf tua'r groes,

Lle llifodd gwaed fy Mhriod cu;
Anfeidrol iawn a roes. P. J.

252. *Henffych i'r Messiah.*

M. B. D.--Aberdar, 237. Pererin, Y. 44.

BLANT ffyddlon Seion, dewch
A llawenhewch i gyd;
Yn mlaen â chwi fel milwyr da,
Yn llon er gwaetha'r llid:
O! hyfryd ddedwydd awr,
Messiah mawr a gaed;
Henffych i'r dydd a'r boreu daeth
Yr iachawriaeth râd.

2 Er i ni gollir hedd,
Yn mharadwysedd wiw,
A bod yn fyr o gadw'r fraint,
Myn'd dan ddigofaint Duw;
Ni guwsom Had y wraig
Yn gadarn graig i'n traed:
Henffych i'r dydd, &c.

3 Addewid gafwyd, do,
'Nol ini syrthio 'mhell;
Arfaethol ras, hawl ini a roed,
Gaed ar gyfammod gwell:
Mae'r sylfaen yn ddigryn,
Ni cholli'r un o'r hâd;
Henffych i'r dydd, &c.

4 Er gwaethaf Satan sydd
Yn tentio ddydd a nos,
Mae genym hawl i'r trysor da
Sy'n para o oes i oes:
Ffordd newydd gafwyd, do,
I deithio at y Tad;
Henffych i'r dydd, &c.

- 5 Drachefu llawenhewch,
 Chwi etholedig lu,
 Mae'r oruchafiaeth wedi dod
 Trwy Grist ein Priod ni;
 Er cyfeiliorni'n hir,
 Cawn ddod i dir ein gwlad;
 Henffych i'r dydd a'r boreu daeth
 Yr iachawdwriaeth rad. w.

253. *Y cwbl trwy'r gwael.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Heidelberg, 128.

- D**Y glwyfau yw fy rhan,
 Fy nhirion Iesu da;
 Y rhai'n yw nerth fy enaid gwan,
 Y rhai'n am llwyr iachâ;
 Er saled yw fy nrych,
 Er tloted wyf yn awr,
 Fy llenwi gaf â llawnder Duw,
 A'm gweled fel y wawr.
- 2 Mi brofais Dduw yn dda,
 Fy nhirion raslawn Dad,
 Yn maddeu im fy meiau mawr
 Yn rhwydd o'i gariad rhad:
 Fe'm seliodd i mewn hedd;
 On'd rhyfedd yw ei ras?
 Fe'm bwydodd i â'r manna pur
 Mewn gwledd o hyfryd flas.

- 3 Mi wn i Grist, mi wn.
 Fy ngharu cyn bod byd;
 Parhan i'm caru gwn y gwna,
 Heb drai, yr un o hyd:
 Ef yw'm Tywysog hardd,
 Efe yw'm Meddyg mawr,
 Efe yw'm Harchoffeiriad gwych,
 Sydd drosy'n pleidio'n awr. w.

254. *Gwaed yn puro y gydwybod.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44,

MI gana' am waed yr Oen,
 Er maint yw 'mhoen a 'mhla;
 'Does geny'n wyneb calon ddu
 Ond Iesu'r Meddyg da;
 Fy mlino ges gan hon,
 Ei throion chwerwon chwith;
 Fy unig sail i am y wlad
 Yw'r cariad bery byth. AN.

255. *Adnabod Crist.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Pererin, x. 44.

WEL dyma'r Ceidwad mawr
 A ddaeth i lawr o'r nef,
 I achub gwaeledd, llwch y llawr;
 Gogoniant iddo ef:
 Bu farw yn ein lle
 Ni, bechaduriad gwael:
 Mae pob cyflawnder ynddo fe
 Sydd arnom eisiau gael.

2 Ei 'nabod ef yn iawn
 Yw'r bywyd llawn o hedd,
 A gwel'd ei iachawdwriaeth lawn
 Sydd yn dragwyddol wledd:
 Cael teimlo gwaed y groes
 Yn dofi'r loes a'r cur,
 A wnaeth i filoedd o bob oes
 I seinio'r anthem bur. J. T.

256. *Ffynnon i bechod ac aflendid.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133. Amsterdam, 134.

AM iachawdwriaeth lawn,
 Foreuddydd a phrydnawn
 Moliannu gawn yr Iesu gwiw;

AM GRIST.

- Dioddefodd angeu loes,
Yn ddiddig ar y groes,
A'i ddoniau rhoes i ddynolryw.
- 2 Gorphenwyd talu'n llawn
Ar groesbren un prydawn;
O ddedwydd lawn! ni gawn yn llu
Faddeuant yn ei waed,
A hollol wir iachad;
A Duw yn Dad mewn cariad cu.
- 3 Y ffynnon loyw hon,
Yn ôl y waywffon
Aeth dan ei fron—daeth i ni fraint!
A ylch y brwnt yn lân;
Hosanna, f'enaid cân:
Can's dyma sylfaen yr holl saint. G.

257. *Yr un testyn.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133. Amsterdam, 134.

- A GORWYD ar y bryn
Ryw ffynnon rad cyn hyn,
A'm gylch yn wyn o'm pen i'm traed;
Mae'n golchi'r dua'i liw
Mor wyn a'r eira gwiw;
Rhinweddol yw y dwyfol waed.
- 2 Y ffynnon loyw hyn,
A redodd ar y bryn,
Yn ffrydiau o anfeidrol hedd;
Rhyw fôr o gariad yw
Dy heddwch di, fy Nuw,
A nef y nef yw gweld dy wedd.
- 3 Mi wna'f fy nghartref mwy
Dan gysgod marwol glwy';
'Does noddfa arall dan y nef,
Na man i gael glanhâd
Ond yn y ffynnon rad
O ddwr a gwaed o'i ystlys ef. G.

258. *Bendithion iachawdwriaeth.*

6. 6. 8.—Amsterdam, 134. St. Ambros, 133.

O IACHAWDWRIAETH fawr!
A lifodd im i lawr,

Yn ffrydiau pur, grisialaidd, byw;
Maddeuant i mi gaed,
A heddwch yn y gwaed,
O gariad rhad ein Tad a'n Daw.

2 'Does unrhyw drysor drud
Fel ef o fewn y byd;
Mae'n gwneyd fy ysbryd llesg yn llon:
Mwy'n llawen byddaf byw
Yn noddfa bur fy Nuw,
Dan holl gystuddiau'r ddaear hon.

3 Mi dreuliaf oriau f'oes
Yn dawel dan y groes,
Dim ond cael edrych ar dy wedd:
Perffeithrwydd pleser yw
Y wledd o gariad Duw,
Fy holl ddyddanwch a fy hedd. G.

259. *Rhinwedd yr eiriolaeth.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 136.

O'R holl gadwedig lu
Sy'n teithio i Salem lân,
Myfi yw'r mwyaf du,
Ar bawb yn dwyn y blaen:
Tragwyddol ras na buasai'm nyth
Mewn cadwyn byth yn uffern dân.

2 Er hyn nid ofnaf mwy,
Er cynddrwg yw fy ngwedd,
Ca'dd pechod farwol glwy'
Gan Iesu glân á'i gledd;
Mae'r ddraig yn friw dan draed fy Nghrist,
Mae i'm henaid trist dragwyddol hedd.

- 3 Efe yw'm Meichiau mawr
 O flaen gorseddfaingo Iôn,
 Sy'n eiriol bob yr awr,
 Gan gofio'i ddirfawr boen:
 Pa'm 'r ofnaf mwy? mae'n llifo i maes
 I orsedd gras bur waed yr Oen.
- 4 Mae briw y bicell fain
 A thyllau'r hoelion dur,
 Ac ôl y goron ddrain,
 A chŵysau'r groes a'i chur.
 Yn dadleu nerth cyfiawnder Naf
 Dros f'enaïd claf am heddwch pur. w.

260. *Rhosyn Saron.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 136.

O! ROSYN Saron hardd!
 O! 'r lili gwyn ei liw!
 Nid oes o'r ddae'r a dardd
 Flaguryn fel fy Nuw:
 Yn mhlith y coed rhyw gangen lawn
 O sypiau grawn f' Anwylyd yw.

- 2 Pan oeddwn i yu wan,
 Yn mron llewygu'n wir,
 Fe'm cododd i i'r lan
 I mewn i'w windy pur:
 Ces yfed gwin, hyd heddyw mae
 Fyth yn parhau ei nefol rin. w.

261. *Goruchafiaeth Crist ar y gelysion.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 136.

TREWY rinwedd nefol ras
 Rhof glod i'r Iesu glân;
 Gorchfygodd angen glâs,
 Fe'm tynodd i o'r tân:
 Archollwyd ef, cadd farwol friw;
 Mae eto'n fyw, fy enaid cân.

AM GRIST

2 Fy nghalon pa'm nas tŷr
 Yn ddrylliau bob yr awr,
 Wrth wel'd fy Mhrynwr pur
 A'i waed yn llif i'r llawr,
 Gan wyl'o'n daer ar Dduw ei Dad
 Am faddeu'n rhad fy meiau mawr?

3 Rhyfelodd Crist â'r ddraig,
 'Trwy angeu dirfawr boen;
 Gorchfygodd Had y wraig;
 I'r orsedd 'r aeth yr Oen:
 Dros f'enaid i mae yno'n awr
 F' Eiriolwr mawr, a'm hanwyl Iôn.

4 Mae'r ffordd yn awr yn rhydd
 I entrych nefoedd wen,
 Gall pob pechadur prudd
 'Gael lle o fewn i'r llen:
 Mae'r Iesu fry a'i freichiau ar led,
 Fy enaid cred: Amen, Amen. w.

262. *Enw yr Iesu.*

6. 8.—Alun, 233. Ramoth, Y. 47.

O! ENW arwyl iawn,
 Anwylaf un yn bod;
 Ni chlywodd engyl nef
 Gyffelyb iddo erioed:
 Rhof arno 'mhwys, doed dydd, doed nos,
 Fe'm deil i'r lân dan bob rhyw groes.

2 Cryf yw ei ddeheu law,
 Anfeidrol yw ei rŷm,
 Ac nid oes byth a saif
 O flaen ei wyneb ddim:
 Rhois iddo f'hun, f'amddiffyn gwna
 Rhag dyfais uffern faith a'i phla. w.

263. *Dyddanwch trwy waed y groes.*

6. 8.—Waterstock, r. 46. Alun, 238.

BYDD di yn ymborth pur
 I'm henaid ddydd a nos;
 Fy holl ddyddanwch gwir
 Fo'n tarddu o waed y groes;
 Distewi wnaf; mae trysor mwy
 Nag fedd y byd mewn marwol glwy'.

2 Na flined f'enaid llaith,
 Er lleied yw dy rym,
 'Dall dyfais uffern faith,
 Na phechod wneuthur dim;
 Ar Galfari fe'u maeddwyd hwy;
 Torwyd eu nerth â marwol glwy'.

3 Mae llwybr hyfryd iawn
 O'r ddae'r i'r nefoedd fry,
 Agorwyd un prydawn
 Ar fynydd Calfari;
 Myrdd o fendithion maith ynghyd
 A ddyg y groes i anial fyd. w.

264. *Gwaed y groes yn erbyn ofn.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 136.

MAE dafn bach o waed
 Yn drymach yn y nef
 Na'r pechod mwyaf gaed,
 A'i holl euogrwydd ef;
 Gwrandewir llais y dwyfol glwy'
 O flaen eu damniol floeddiad hwy.

2 Ni chollwyd gwaed y groes
 Erioed am ddim i'r llawr;
 'Ddyoddefwyd angeu loes
 Heb ryw ddybenion mawr;
 A dyma oedd ei amcan ef—
 Fy nwyn o'r byd i deyrnas net.

3 Na'd i mi garu mwy
 Y pechod drwg ei ryw—
 Y pechod roddodd glwy'
 I 'Mhrynwr, O fy Nuw!
 Na'd imi garu dim ond ti
 O'r ddae'r i eitha'r nefoedd fry. w.

265. *Cariad Crist yn drech na'r gelynion.*

6. 8.—Gwladys, 135. Alun, 238.

ENNYNAIST ynof dân—
 Perffeithiaf dan y nef,
 Nis gall y moroedd mawr,
 I ddiffodd mo'no ef;
 Mae'th lais, mae'th wedd, mae gwel'd dy waed,
 Yn troi 'ngelynion dan fy nhraed.

- 2 Mae caru 'Mhrynwr mawr,
 Mae edrych ar ei wedd,
 Y pleser mwya'n awr
 Sy'w gael tu yma i'r bedd:
 O gariad rhad! O gariad drud!
 Sydd fil o weithiau'n fwy na'r byd.
- 3 Wel dyma'r gwrthddrych cûn,
 A dyma'r awr a'r lle,
 Cyssegraf fi fy hun
 Yn gyfan iddo fe:
 Ffarwel, ffarwel, bob eilun mwy,
 Mae cariad Iesu'n drech na hwy. w.

266. *Hyder ffydd yn ei Brenin.*

6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.

O'R Ganaan hyfryd, wiw,
 Addawyd i myfi,
 Cartrefle pur fy Nuw,
 Uwch y ffurfafen fry;
 Mi ddof, mi ddof, i'r lân ryw awr,
 Er maint sydd am fy nghadw i lawr.

- 2 O! luoedd uffern faith,
 Er cymmaint yw eich grym,
 Tra f' Arglwydd o fy mhlaidd,
 Ni thycia'ch gallu ddim:
 Un olwg syn, un gair o'i lid,
 A dŷr i lawr eich rhwysg i gyd.
- 3 Yn ei ryfeloedd 'rwyf,
 Ei ryfel ef ei hun,
 Ac nis caf yno glwyf,
 Tra fyddwyf wrth ei glun:
 Ei hyfryd air a'm ceidw'n fyw:
 Does dim orchfyga air fy Nuw.
- 4 'Does ofn o dan fy mron
 Yn agos atat ti;
 Ti goncraist ofnau o'r bron
 Ar fynydd Calfari;
 Ti faeddaist fyrdd & marwol glwy',
 Nid oes ond canu imi mwy.
- 5 Llawn Haleluia mwy
 I Frenin dae'r a ne',
 Ddyoddefodd farwol glwy'
 Yn wirion yn fy lle;
 O ddedwydd awr! O ddedwydd loes!
 Bu'm Duw yn hongian ar y groes. w.

267. *Buddugoliaeth y groes.*

6. 8.—Gwladys, 135. Beverley, 138.

FE gân 'tifeddion gras
 Yn beraidd maes o law
 Wrth weled boddi'r Aipht,
 A hwythau'r ochr draw:
 Fy enaid, héd i ben y bryn,
 I wel'd y goncwest ryfedd hyn.

- 2 Yn uchel fry ar fryn,
 Rhwng daear gron a nef.

Holl rwysg Gehenna fawr,
 A'i grym, orchfygodd ef:
 Dan hoelion dur goddefodd glwy'
 Pa sut ymfrostia uffern mwy?

- 3 Wel dacw'r ffordd yn rhydd;
 Agorwyd o bob tu,
 O ddyfnder daear lân
 I uchder nefoedd fry:
 O dring! O dring! fy enaid mwy,
 Mae nerth i'w gael mewn dwyfol glwy'.
- 4 Wel deawn yn y blaen,
 Fe gwymppodd ofnau mawr
 Ar y gelynyon hyf
 Oedd am ein cael i lawr:
 Fe gaed y dydd, mi glywa'r nen
 Yn canu concwest, ar y pren. w.

268. *Iesu, ffynnon dedwydduch.*

6. 8.—Normandy, 137. Gwladys, 135.

FY Iesu yw fy Nuw,
 Fy noddfa gadarn gref;
 Ni fedd fy enaid gwan
 Ddim arall dan y nef;
 Mae ef ei hun, a'i angen drud,
 Yn fwy na'r nef, yn fwy na'r byd.

- 2 O! ffynnon fawr ei rhin!
 O! ddwyfol win a llaeth!
 Sydd yn ei haeddiant ef;
 'Does yn y nef o'i bath:
 Dewch, bawb ynghyd, gwelwch y fruint
 A gadd y lleiaf un o'r saint.
- 3 Anfeidrol wyt, fy Nuw,
 Anfeidrol yw dy ras;
 A thyma'r man y mao
 'M dedwyddwch mwya'i maes:

AM GRIST.

Anghyfnewidiol yw efe,
Am hyn fe'm dwg i deyrnas ee'.

- 4 Fy nymuniadau i gyd
Sy'n cael atebiad llawn,
A'm holl serchiadau 'nghyd
Hyfrydwch nefol iawn,
Pan byddwy'n gwel'd, wrth oleu'r wawr,
Mai eiddo im yw f' Arglwydd mawr. w.

269. "Iddo ef."

6. 8.—Alun, 238. Gwladys, 135.

O NEFOL addfwyn Oen!
Sy'n llawer gwell na'r byd,
A lluedd maith y nef
Yn rhedeg arno'u bryd;
Mae'th ddawn, a'th ras, a'th gariad drud,
Yn llanw'r nef, yn llanw'r byd.

- 2 Noddfa pechadur trist,
Dan bob drylliedig friw,
A phwys euogrwydd llym,
Yn unig yw fy Nuw;
'Does enw i'w gael o dan y nef
Yn unig ond ei enw ef.
- 3 Yngrymed pawb i lawr
I enw'r addfwyn Oen;
'Yr enw mwyaf mawr
Erioed a glywyd sôn:
Y clod, y mawl, y parch, a'r bri,
Fo byth i enw'n Harglwydd ni. w.

270. *Neb yn gyffelyb i Grist.*

6. 8.—Normandy, 137. Gwladys, 135.

CYFFELYB i fy Nuw
Ni welodd dae'r na nef;
'Does un creadur byw
Gymmherir iddo ef;

Cyflawnder mawr o ras di-drai
Sydd ynddo fythol yn parhau.

- 2 Yn nyfnder t'wyllwch nos
Mi bwysaf ar ei ras;
O'r t'wyllwch mwyaf du
Fe ddwg oleuni i maes:
Os gŵg, os llid, mi af i'w gôl,
Mae'r wawr yn cerdded ar ei ol.
- 3 Ymfrostiaf ynddo ef
Pe ynderfysgai'r byd,
A diluw eilwaith ddod
I guddio'r ddae'r i gyd;
Rhyw noddfa lawn a lloches sy
Uwch tymhestl yn f' Anwylyd cu. w.

271. *Ymgnaiddoliad Crist.*

6. 8.—Alun, 238. Waterstock, Y. 46.

DAETH Llywydd nef a llawr
I wisgo dynol gnawd;
Wel, henffych, Arglwydd mawr,
A henffych, dirion Frawd;
Henffych i'n Duw a'n Ceidwad hael
A welwyd yn y preseb gwael.

- 2 Mewn cnawd, i'n tynu'n rhydd,
Daeth y tragwyddol Air;
Wel henffych fyth i'r dydd
Y ganwyd ef o Fair:
O'i ras fe ddaeth o uchder ne',
I brofi'r lladdfa yn ein lle.
- 3 I groth y wryf wan,
I garchar ac i'r bedd,
Y daeth ef ar ein rhan,
I haeddu gras a hedd:
Mewn ing a loes ar Galfari,
Agoryd wnaeth y nef i ni.

AM GRIST.

- 4 Pa dafod, neu pa ddawn,
A fedd angylion lu,
A ddywed byth yn llawn
Am ras ein Ceidwad cu?
Ei waed fe rodd, o'i gariad gwiw,
I gântu'r lleiddiaid dua'u lliw.
- 5 Mae cariad yn ei wedd
At wael, golledig fyd;
Cyfiawnder llym a hedd
Yn ymgusanu 'nghyd;
Trugaredd a gwirionedd pur
Yn ymddysgleirio yn ei gur. T. J.

272. *Adgyfodiad Crist.*

6. 8.—Alun, 238. Bombay, 136.

CYFODODD Brenin hedd,
Iachawdwr dynol ryw,
Mewn gogoneddus wedd,
O'r marwol fedd yn fyw:
Ein bywiol ben esgynodd fry,
Goruwch bob llu tu draw i'r llen.

- 2 Daw'r saint o lwch y bedd
Ar wedd eu Priod cu,
I lawn dragwyddol wledd,
Mewn gwir orfoledd fry;
Dyrchafant draw o'r dyfnder cudd,
Cânt ddod yn rhydd mae'r dydd ger llaw.
- 3 Pan losgo'r ddaear lawr,
A'i mawredd o bob rhyw,
Fe genir am yr awr
Daeth ef o'i fedd yn fyw:
Bydd côf am hon gan ddysglaer lu
Aneirif fry, byth ger ei fron. B. W.

273. *Yr un testyn.*

6. 8.—Beverley, 138. Waterstork, Y. 46.

'NOL marw Brenin hedd,
 A'i eiddo i gyd yn brudd,
 A'i roi mewn newydd fedd,
 Cyfodai'r trydydd dydd;
 Boed hyn mewn côf gan Israel Duw,
 Mae'r Oen a laddwyd eto'n fyw.

2 Y Meichiau aeth yn rhydd
 'Nol rhoddi taliad llawn,
 A Duw'n cyhoeddi sydd,
 "Yn hwn mi gefais iawn:"
 Gwnaeth ffordd yn rhydd i fyn'd at Dduw;
 Mae'r Oen a laddwyd eto'n fyw.

3 Galarwyr Seion, sydd
 A'ch taith trwy ddŵr a thân,
 Paham y byddwch brudd?
 Eich galar droir yn gân:
 O cenwch! etholedig ryw,
 Mae'r Oen a laddwyd eto'n fyw. J. T.

274. "*Tangnefedd i bell ac i agos.*"

6. 4. 8.7.—Trefdeyrn, Y. 50.

TEG wawriodd arnom ddydd
 A welwyd gynt trwy ffydd,
 Gan rai sy'n awr
 O'u cystudd mawr yn rhydd;
 Ac os oedd dyled arnynt hwy
 Foliannu'r Oen a'i farwol glwy',
 Mae'n dyled ni, genhedloedd,
 Fil miloedd foli mwy.

AM GRIST.

- 2 Trwy Grist a'i werthfawr waed
 Y daeth maddeuant rhad,
 I ddynol ryw
 Iachawdwriaeth gwiw a gaed;
 Ei fywyd pur a'i angeu loes,
 A'i ddyoddefaint ar y groes,
 A ddygo fy serchiadau
 Tra paro dyddiau f'oes.
- 3 Yn nyfnder pob rhyw loes.
 A gorthrymderau f'oes,
 Fy noddfa a'm nerth
 Yw'r aberth fu ar y groes;
 Rhinweddol haeddiant marwol glwy'
 Yw'm cysur yn y byd tra bwy',
 A'm hunig ddigonoldeb
 I dragwyddoldeb mwy. a.

275. *Ymddiried yn ngras Crist.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142.

- O** DAN d'adenydd di
 Mae laeth a mel yn lli',
 Yn llenwi'r llawr,
 Yn afon fawr i ni:
 I faethu'r gweiniaid byth yn gu,
 A maeddu o'u bron elynion lu,
 Mae hyfryd Frenin Seion,
 Oen tirion, byth o'n tu.
- 2 Fy unig noddfa'n awr,
 I'm lloni ar y llawr,
 A'm gwir iachau,
 Yw clwyfau'r Meichiau mawr;
 Caf yno lechu yn dawel lân
 Yn Iesu cu a seinio cân,
 Pan syrthio'r ser yn gawod,
 A dyfod diluw o dân.

- 3 Hwn ydyw'r un a ddaeth
 I fyno o Edom gaeth,
 O Bozra dir,
 Gorchfygu'n wir a wnaeth;
 Yr hwn fu farw ar y pren
 Agorodd ffordd i'r nefoedd wen;
 Yr hwn fu'n dyoddef dirmyg,
 Yw'r meddyg, fyth, Amen. a.

276. "O! ryfedd ras."

6. 4. 6.—Siloah, 149.

DAETH ffrydiau melus iawn
 Yn llawn fel lli',
 O ffwrwyth yr arfaeth fawr,
 Yn awr i ni;
 Hen iachawdwriaeth glir
 Aeth dros y crindir cras;
 Bendithion ammod hedd—
 O! ryfedd ras.

- 2 Fe gymerth Iesu pur
 Ein natur ni;
 Enillodd ef i'w saint
 Bob braint a bri:
 Gadawai'r nef o'i fodd,
 Fe gym'rodd agwedd gwas;
 Ffwrwyth y cyfammod hedd—
 O! ryfedd ras.

- 3 Llonyddodd Iesu'r dig,
 Do, ddig ei Dad;
 I'r gyfraith ar y groes,
 Y rhoes fawrhad;
 Cyhoedder drwy bob man
 O'r lydan ddaciar las,
 Fod Duw yn awr mewn hedd—
 O! ryfedd ras.

AM GRIST.

- 4 Fe gymerth Iesu blaid
 'I trueiniaid trist;
 Ysigodd ben y ddraig;
 Ein craig yw Crist:
 Cawn ninau fod yn bur
 Uwch cur a phechod cas,
 Yn berffaith ar ei wedd—
 O! ryfedd ras!

277.

RHAN II.

- B**OED clod i'n Prynwr rhad—
 Ein Ceidwad cu;
 Fe dorodd rym yr hen
 Iorddonen ddu:
 Gorchfygodd angen cryf,
 Er awch ei gleddyf glas,
 A drylliodd rwyman'r bedd—
 O! ryfedd ras!

- 2 Wrth orphwys ar yr Iawn
 Ni gawn i gyd
 Felusion ffrwythau'r groes,
 Drwy'n hoes o hyd:
 Mae yma hyfryd win,
 I flin, o beraidd flas,
 Maddeuant pur a hedd—
 O! ryfedd ras!

- 3 Yn rawnwin, ar y groes,
 Fe droes y drain;
 Caed balm o archoll ddofn
 Y bicell sain:
 Dechreuwn fawl cyn hir
 Na flinir ar ei flas,
 Am Iesu'r aberth hedd—
 O! ryfedd ras!

278. *Clodforedd am waredigaeth.*

8au. 4 llin.—Llantrisant, 154. Antwerp, 155.

CANED pechaduriaid mawrion,
 Fe gaed noddfa i lofruddion:
 Noddfa glyd rhag llid dialydd,
 Noddfa rad yn ngwlad y cystudd.

2 Canwn mwy am waredigaeth
 Heb ei hail i blant marwolaeth;
 Talodd Iesu ein dyledion,
 A gorchfygodd ein gelynion.

3 Caned nef a daearolion
 Sain Hosanna i Frenin Seion;
 Llawn tosturi yw e'n wastad
 Nid oes diwedd ar ei gariad. G.

279. *Trysorau y groes.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

I ESU ei hunan yw fy mywyd—
 Iesu'n marw ar y groes,
 Y trysorau mwyaf feddaf
 Yw ei chwerw angeu loes;
 Gwagder annherfynol ydyw
 Meddu daear, da, na dyn;
 Colled, ennill pob peth arall
 Os na ennillir di dy hun.

2 Dyma ddyfnder o drysorau,
 Dyma ryw anfeidrol rodd,
 Dyma wrthddrych gês o'r diwedd
 Ag sy'n hollol wrth fy modd;
 Nid oes syched arnaf mwyach
 Am drysorau gwag y byd;
 Pob peth gwerthfawr a drysorwyd
 Yn fy Mhrynwr mawr ynghyd,

- 3 Mi orphwysa f'enaïd bellach
 Ar yr annherfynol stôr,
 Ac mi ganaf yn y dymhestl
 Ar y graig sydd yn y môr;
 Dyna'r man na feiddia Satan,
 Uffern ddofn, fawr, a'r bedd,
 Er eu dyfais faith a'i rhuad,
 I derfysgu dim o'm hedd.
- 4 Do, mi ddringais uwch y gwyntoedd,
 Wedi bod mewn stormydd mawr;
 Dinas noddfa ges o'r diwedd
 Mewn ardaloedd uwch y llawr;
 Gobaith cadarn patriarchiaid—
 Craig yr oesoedd gynt a fu,
 Wnaeth yr arfaeth faith ddiiddechreu,
 'Nawr sy'n fywyd i myfi. w.

280. *Meddyginiaeth y groes.*

8. 7. D.—Gaerwen, Y. 63. Ledforth, 163.

- D**EUED pechaduriaid truain
 Yn finteioedd mawr ynghyd,
 Doed ynsoedd pell y moroedd
 I gael gwel'd dy wyneb pryd;
 Cloffion, deillion gwywedigion,
 O bob enwau, o bob gradd,
 I Galfaria un prydawn-gwaith
 I wel'd yr Oen sydd wedi ei ladd.
- 2 Dacw'r nefoedd fawr ei hunan
 'Nawr yn dyoddef angeu loes;
 Dacw obaith yr holl ddaear
 Heddyw'n hongian ar y groes;
 Dacw noddfa pechaduriaid,
 Dacw'r meddyg, dacw'r fan
 Caf fi wella'r holl archollion
 Dyfnion sy ar f'enaïd gwan.

- 3 Dacw'r unig feddyginiaeth
 Gadarn i druenus ddyn;
 Mae pob gobaith wedi darfod
 Maes o hono ef ei hun:
 Trwm a llwythog yw fy meichiau,
 Poen euogrwydd sydd yn fawr;
 Nid oes fan ond pen Calfaria
 Gallaf roi fy mhen i lawr.
- 4 Mi nis gallaf wneyd fy hunan,
 Ddyddiau meithion, ronyn gwell;
 Pob egwyddor yn fy enaid
 Beunydd sydd am fyn'd yn mhall;
 Nid oes dim ond i ti faddeu—
 Gwneyd yr Ethiop du yn wyn,
 Wna i'm henaid gofio'th angeu
 Poenus ar Galfaria fryn. w.

281. *Hawddgarwch a gogoniant Crist.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismisslon, 160.

- N**ID yw'r haul a'i faith fendithion,
 Bywyd hardd y ddaear las,
 Sy'n llawenu pob creadur,
 Yn enwedig llysiâu'r maes;
 'Dyw ei harddwch a'i oleuni,
 A'i effeithiau ar y llawr,
 Onid, dim wrth eu cymharu
 A rhinweddau Iesu mawr.
- 2 Bynag peth sydd mewn creadur,
 Fry, neu yma is y rhôd,
 Neu beth bynag a ddych'mygydd
 Mewn creaduriaid enwog fod;
 Saint, merthyron, a phrophwydi,
 Draw o ddechreu i ddiwedd byd;
 Can' mil mwy o bethau'n rhagor
 Sydd yn Iesu mawr ynghyd.

3 Holl angylion nef gwmpasog,
 Sydd o nifer gwlyth y wawr,
 Pe bai'u tegwch a'u rhinweddau
 Oll mewn un rhyw angel mawr;
 T'wyllai harddwch mewn mynydyn,
 Toddai ddoniau maith yn un,
 Wrth ymddangos i'w gymharu,
 A'r hwn wisgodd natur dyn.

4 O distawa ! 'nghalon ynfyd.
 Na chais wrthddrych arall mwy;
 Digon, mwy na digon ydyw,
 A ddyoddefodd farwol glwy';
 Ffarwel, ddaear, a'i gwrthddrychau,
 Nid wyt ond y twyll i gyd;
 Uwch y wybren mae'r blaguryn
 Dâl roi arno'm serch a'm bryd. w.

282. "*Iesu, llawnder mawr y nefoedd.*"

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Tyddewl, Y. 57.

IESU, llawnder mawr y nefoedd,
 Gwranddo lef un eiddil, gwan,
 Sydd yn gorwedd wrth dy orsedd,
 Ac yn codi ei lef i'r lan;
 Mae 'ngelynion heb rifedi
 Yn fy nghuro o bob tu,
 Ac nid oes a all fy achub
 Is y nefoedd ond tydi.

2 Yn dy haeddiant 'rwyf yn gyfiawn,
 Yn d'oleuni gwela'n glir,
 Yn dy wisgoedd dwyfol, dysglaer,
 Bydda'n ogoneddus bur;
 Yn dy iachawdwriaeth gyfiawn,
 Er mor waned wyf yn awr
 Ceir fy ngweled, ryw ddiwrnod,
 Yn dysgleirio fel y wawr.

- 3 Dwed y gair fy addfwyn Iesu,
 Yna f'enaid lawenha—
 Gair o addewid caf fy mhuro
 O bob pechod, o bob pla;
 Gwrendy f'enaid mewn dystawrwydd,
 Ar dy adlais dystaw, main,
 Ac fe neidia o orfoledd
 Pan y clywo'th nefol sain.
- 4 Mae dy lais yn rhoi dystawrwydd,
 Ar holl ddwndwr gwag y byd,
 Yn gwastatu pob rhyw derfysg
 Fago nwydau croes yn nghyd;
 Y mae'r gwynt yn troi i'r deheu,
 Ac mae'r hin yn dawel iawn,
 Pan bo'm Duw'n cyhoeddi heddwch,
 Er mor arw fu'r prydawn. w

283. *Iesu, ffynon bywyd.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

- I**ESU, ti wyt ffynon bywyd,
 Bywyd dedwydd i barhau;
 Pob cysuron is y nefoedd,
 Ynot ti dy hun y mae,
 Nis gall croes, na gwae, na chystudd,
 Wneuthur niweid iddynt hwy
 Gafodd nerth i wneyd eu noddfa
 Yn dy ddwyfol farwol glwy'.
- 2 Dyna'r man na ddaw euogrwydd,
 Dyfais Satan fyth, na chwant;
 Awel nef sydd yno'n cadw
 Pob rhyw ddrygau oll i bant:
 Nid oes rhuad môr, na'i donau,
 Na thymhestloedd o un rhyw,
 Ond rhyw bur dangnefedd hyfryd
 Yn archollion f'anwyl Dduw.

- 3 Dring, fy enaid, i'th orphwysfa,
 Uwch y gwynt tymhestlog, oer;
 Maes o sŵn rhuadau'r llewod,
 Maes o gyrhaedd tonau'r môr;
 Mi gaf yno, dan bob blinder,
 Hyfryd dreulio'm dyddiau i maes,
 Heb gael briw, na chlais, nac archoll,
 Gan ryw neb gelynion cas. w.

284. *Gras a dedwyddwch yn Nghrist.*

8. 7. D.—Moriah, 230. Edinburgh, 164.

NID fy nef yw ar y ddaear,
 Pe goreu man dan gwmpas haul:
 Fy nef yw tawel bresenoldeb
 Wyneb siriol Adda'r ail:
 Gwena arnaf, Arglwydd grasol,
 Gwaeddaf allan, Digon yw;
 Yna 'nghanol cyfyngderau
 Byth yn llawen byddaf byw.

- 2 Môr sydd ynot o fendithion
 Heb waelodion iddo'n bod;
 Mae yn llanw 'mlaen bob mynyd,
 Nid oes diwedd ar dy glod;
 D'enw beunydd sy'n helaethu—
 Beunydd yn ymdaenu i maes;
 Bydd telynau'n canu iddo
 Fel rhifedi gwellt y maes.
- 3 Yn dy glwyfau y mae bywyd,
 Tyllau'r boelion yw fy nyth;
 'Dofnaf fyd, na chnawd, na phechod,
 Nac cuogrwydd yno byth:
 Gwaed fy Mhriod wedi ei golli,
 Archoll fawr y waywffon,
 Yw fy nghraig a'm dinas noddfa
 Sicr ar y ddaear hon.

- 4 Yno boed fy mwyd a'm diod,
 Dan ganghenau gwych y pren
 Sydd á'i wreiddyn ar y ddaear
 Ei frigau yn y nefoedd wen;
 Dyn a'r Duwdod ynddo'n trigo,
 Ffrwythau arno'n tyfu'n llawn;
 Cysgod dano i'r fyddloniaid
 O foreuddydd hyd brydnawn. w.

285. *Gofal Iesu am ei bobl.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

PA gyfnewidiadau bynag
 Welo'm bywyd ar y llawr,
 Llwyddiant ynte, neu aflwyddiant,
 T'wyniad haul, neu stormydd mawr;
 Enw hyfryd fy Iachawdwr
 Gaiff ddifyru'm dyddiau i maes;
 Canu ei glod a byth ryfeddu
 Nerth ei nefol, ddwyfol ras.

- 2 Y mae meddwl am ei haeddiant,
 Meddwl am ei gariad pur,
 Fel rhyw ffynon o lawenydd,
 Lawn o ddwfr gloyw, clir;
 Ef ei hunan yw'm gogoniant,
 Ef yw'm hymffrost a fy ngrym;
 Enw pawb o dan yr wybren
 Ond ei hunan elo'n ddim.

- 3 Fy holl obaith sy'n ei enw—
 Enw godidoca'r ne',
 'Rwyf yn gwadu ac yn gwrthod
 Unrhyw noddfa ond efe;
 Ef yw'm hiachawdwriaeth werthfawr,
 F'amddiffynfa, a fy Nuw,
 Ef a'i ras gaiff fod yn sylwedd
 Fy nghaniadau tra fwyf byw.

- 4 Mae'i angylion yn cwmpasu
 Y rhai sy'n aros yn ei glwy',
 Fe wna i fyny eu hangenion,
 'Chaift fod eisiau arnynt mwy;
 Fe gyf'rwydda'u holl gerddediad,
 Ac fe wylia ddydd a nos,
 Fel na bo na gwae nac ochain
 I etifeddion gwaed y groes.
- 5 Mae ei glustiau yn agored
 I'w gweddiau bob yr un,
 Ac yn addfwyn ef a gymer
 Eu gofalon arno'i hun;
 Pan bo t'wyllwch ac anobaith
 Yn amgylchu eu llwybrau o'r bron,
 Ef ei hun fydd eu harweinydd,
 Ef a'u cynal dan bob tòn.   w.

286.   "*Mae dy eiriau fel y gwin.*"

8. 7. D.—Chrysostom, Y. 58. Llangan Y. 60.

O LLEFARA addfwyn Iesu,
 Mae dy eiriau fel y gwin,
 Oll yn dwyn i mewn dangnefedd
 Ag sydd o anfeidrol rin;
 Mae holl leisiau'r greadigaeth,
 Holl ddeniadau cnawd a byd,
 Wrth dy lais hyfrydaf tawel
 Yn distewi a myn'd yn fud.

- 2 Nis gall holl hyfrydwch natur,
 A'i melusdra pena'i maes,
 Fyth gymharu a lleferydd
 Hyfryd pur maddeuol ras:
 Gad im glywed swm dy eiriau—
 Awdurdodol eiriau'r nef,
 Oddi mewn yn creu hyfrydwch
 Nad oes mo'i gyffelyb ef.

- 3 D'wed dy fod yn eiddo imi,
 Mewn llyth'renau eglur, clir
 Tor amheuaeth sydd ddigysur,
 Tywyll, dyrys, cyn bo hir;
 Rwy'n hiraethu am gael clywed
 Un o eiriau pur y ne',
 Nes bo ofn du a thristwch
 Yn tragwyddol golli eu le. w.

287. *Dyfnideroedd a doethineb gras.*

8. 7. D.—Mortali, 230. Dismission, 160.

- N**ID oes angel, nid oes seraph,
 Yn y nefoedd fawr a gaed,
 All'sai ffeindio allan foddion
 I fy enaid gael iachad;
 Mae yma ddyfnder o ddirgelion,
 Maith, goruchel iawn eu rhyw,
 A ddyfeisiwyd cyn bod amser
 Gan ddoethineb bur fy Nuw.
- 2 Mae priodoliaethau'r Duwdod
 Yma'n cael eu cyflawn le—
 Ei gyflawnder, a'i wirionedd,
 A'i sancteiddrwydd perffaith e';
 Y mae cariad, a thrugaredd,
 A doethineb yma, yn nghyd,
 Yn cael hyfryd ymhyfrydu
 Yn achubiaeth f'enaid drud.
- 3 Mae'm cydwybod, oedd mewn terfysg,
 Ac yn ofni'n arw iawn
 Heddyw'n dechreu ymlonyddu,
 Wel'd y Meichiau'n talu'n llawn;—
 Taliad holl ofynion Duwdod
 Ag sydd o anfeidrol fri;
 Taliad holl ofynion cyfraith,
 Taliad sicr iawn i mi.

- 4 O ddyfnderoedd ! O ddoethineb !
 O ddyfnderoedd maith o ras !
 O âdirgelion anchwiliadwy,
 Fythol uwch eu chwilio i maes !
 Mae seraphiaid nef yn edrych,
 Gyda syndod, bob yr un,
 Ar ddyfnderoedd cariad dwysfol—
 Duw yn marw dros y dyn !
- 5 Fyth i'r Tad y bo'r gogoniant,
 Roi a derbyn y fath rodd:
 Fyth i'r Mab y bo'r un moliant,
 Ddisgyn yma i lawr o'i fodd;
 Fyth i'r Ysbryd bo'r anrhydedd,
 Am ddadguddio'r ddyfais rad,
 Ac am selio, a rhoi ernes
 Fod Eiriolwr gyda'r Tad. w.

288. *Mawl i Grist.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Edinburgh, 164.

HENFFYCH, Iesu, 'r Duw tragwyddol,
 Gwir a sanctaidd berffaith ddyn!
 Dwy ryw natur mewn un person—
 Syndod nefoedd fawr ei hun!
 A phob natur a phriodoledd
 Eto'n hollol gadw'u lle,
 Dyndod heb gymysgu â Duwdod—
 Priod f'enaid byth yw e'.

- 2 Ti yn unig ydwy'n addef
 Yn llawn deilwng o fy mryd;
 Ti yn unig ydyw gwrthddrych
 Fy serchiadau oll i gyd;
 Dan dy aden rasol, dyner,
 Towy dy ddyoddefiadau maith,
 'Rwyf yn disgwyl yn ddiangol
 Hyfryd gyrhaedd pen fy nhaith. w.

289. *Rhyddad, a glanhad, trwy y groes.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, Y. 62.

DOED y cystuddiedig truan,
 Sydd mewn ofn bob yr awr,
 Ac edryched ar y croesbren—
 Pwy sy'n hongian arno'n awr:
 Pa'm dychryna'r euog aflan?
 Heibio'r aeth gymylau'r nen;
 Dyma le i gladdu euogrwydd,
 Yn y beddrod dan y pren.

2 Yma rhed yr afon allan,
 Ffrydiau ar ol ffrydiau o hyd,
 Gloyw ddŵr di-drai, digymysg,
 Sydd yn golchi beiau'r byd;
 Dacw'r ffynon yn agored,
 Dyma'r brwnt yn myn'd yn mlaen,
 Dyma'r aflan, dyma'r euog,
 Wedi ei gánu fel y gwlan.

3 Aed fy enaid mwy yn ddibris
 Rhwng gwrthddrychau gwag y byd,
 Heb ddal sylw ar un gwagedd,
 Heb un pleser fyn'd â'm bryd:
 Cerddaf yn fy ngwisgoedd gwynion
 Trwy bob drysni'n ddinacad,
 Ond i'r golofn dân fy arwain,
 I gynteddoedd tŷ fy Nhad. w.

290. *Gair Crist, ei bresenoldeb, a'i enw.*

8. 7. D.—Vienna, Y. 59. Morlah, 230.

GOLEU a nerthol yw dy eiriau,
 Melus fel y diliau mêl,
 Cadarn fel y bryniau pwysig;
 Angau'm Iesu yw eu sêl;

AM GRIST.

Rhai'n a nertha'm henaid gerdded
 Dyrys, anial, ffordd yn mlaen;
 Rhai'n a gynal f'enaid egwan
 Yn y dŵr ac yn y tân.

2 Holl bleserau maith y ddaear,
 Rhai a gais brenhinoedd byd,
 Cyfoeth, rhwysg, gogoniant, mawredd,
 A rhyw fyrdd o bethau 'nghyd,
 Fyth ni cheisiaf, tra fo bywyd,
 Ddim ond edrych ar dy wedd—
 Teimlo arwyddion hyfryd gariad
 Nes disgynwyf lawr i'm bedd.

3 Gwedd dy wyneb sy'n rhagori
 Ar drysorau'r India draw;
 Mae awelon pur dy gariad
 Yn dwyn gwobr yn eu llaw:
 Perffaith bleser heb ddim diwedd,
 Perffaith gysur heb ddim trai,
 Yn y stormydd mawr, cynddeiriog,
 Yw yn unig dy fwynhau.

4 Tyred gyda mi trwy'r fyddin,
 Gyda mi yn erbyn llu;
 Yn dy enw mi goncweraf
 Bawb sy'n sathru d'enw cu;
 D'enw di a faeddodd angen,
 Faeddodd uffern fawr ei grym,
 Ni wyneba cnawd a phechod
 Bellach mo dy enw ddim.   w.

291.   *Gallu ac awdurdod Crist.*

8. 7. D. Trefecca, 162. Vienna, Y. 60.

NI all rhaid, ac ni all natur,
 Wrthwynebu dim o'th air;
 Saif yr haul a'r holl blanedau,
 Os fy Iesu iddynt bair:

- Esmwyth it yw gwneyd a fynot;
 D'wed y gair, a dyna fi
 'Mhell uwchlaw fy holl elynion
 Ar y bryniau hyfryd fry.
- 2 D'wed, "Goleuni boed," fe fydda,
 D'wed, "Dysgleiried sêr y ne',"
 Fe ddysgleiria haul a lleuad
 Oll yn hyfryd yn eu lle;
 Edrych arnaf, bydd tangnefedd,
 Derfydd stwr y storom fawr;
 Tawel hedd, fel boreu hyfryd,
 A dywyna arna'i'n awr.
- 3 Gwena arnaf, D'wysog bywyd,
 Yna gwged arna'i'r byd;
 Ynot f'enaid sy'n ymddiried
 Uwch law meibion Adda i gyd;
 Rho addewid byddi gydaf,
 Unrhyw rwystr is y nef,
 Doed o'r ddae'r neu uffern gadarn,
 'Dofnaf ddim o hono ef.
- 4 Ti yw gwrthddrych mawr fy ofnau,
 Gwrthddrych fy llawenydd pur;
 Atat mae fy nymuniadau,
 Atat mae fy ngobaith pur;
 Pob peth eto welodd llygad
 A ddiflanodd arna'i'n lan,
 Aeth eu bod, ac aeth eu henwau,
 Oll yn ddiiddim o fy mlaen. w.

292. *Crist y trysor goreu.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, y. 55.

CLYWAF lais gan bob rhyw ruddan
 O'r creaduriaid mân i gyd,
 'Mod i wedi aros gormod,
 Hepian llawer yn y byd;

Gwisg dy aden, medd pob tafod
 Glywaf dan yr awyr las;
 Gormod hepian, mae'n ddiweddard
 Cyn it ddechreu taro i maes.

2 Ffarwel bellach, bob creadur,
 Chwi gewch weled hyn ryw bryd,
 Meddaf drysor gwerthfawrocach
 Fil o weithiau nag yw'r byd;
 Tu hwnt i'r bedd d'oes mesur aruo;
 Rhan o fewn fy nghalon mae
 Ffynon fawr ydyw ei wreiddyn,
 Fyth na welir arni drai.

3 A welodd haul erioed wrth redeg
 Ei dro diderfyn yn y nef,
 Yn y ser, neu ar y ddaear,
 Wrthddrych tebyg iddo ef?
 A oes trysor ond ei 'mofyn,
 Yn nyfnderoedd daear las,
 I'r filfed ran, pan yn y glorian,
 Bwysa Iesu Grist a'i ras?

4 Nerth os caf mi frysiaf mwyach
 Fyny tua'm gwlad fy hun,
 Lle mae'm Duw yn gwisgo'n gyson,
 Mewn gogoniant, natur dyn;
 Na enwer imi'n gartref bellach
 Fangre arall ond y ne',
 Neb yn dad, na neb yn briod,
 Neb yn Arglwydd, ond Efe. w.

293. *Dirgelech duwioldeb.*

8. 7. D.—Dolwar. Y. 56. Moriah, 230.

DYMA babell y cyfarfod,
 Dyma gymod yn y gwaed;
 Dyma noddfa i lofruddion,
 Dyma i gleifion feddyg rhad.

Dyma fan yn ymyl Duwdod
 I bechadur wneyd ei nyth,
 A chyfiawnder pur y nefoedd
 Yn siriol wenu arno byth.

- 2 Ffordd a drefnwyd cyn bod amser
 I gael diangfa o ddrygau'r ddraig;
 Mewn addewid gynt yn Eden,
 Fe gyhoeddwyd Hād y wraig;
 Ffordd i gyfiawnhau'r annuwiol,
 Ffordd i godi'r marw'n fyw;
 Ffordd gyfreithlawn i droseddwr
 I hedd a ffafr gyda Duw.
- 3 O ddyfnderoedd iachawdwriaeth!
 Dirgelwch mawr duwioldeb yw,
 Duw y duwiau wedi ymddangos
 Yn nghnawd a natur dynolryw!
 Dyma'r person a ddyoddefodd
 Yn ein lle ddigofaint llawn,
 Nes i gyfiawnder waeddi "Gollwng
 Ef yn rhydd, mi gefais iawn."
- 4 Dyma Frawd a anwyd ini
 Erbyn c'ledi a phob clwy;
 Ffyddlawn ydyw, llawn tosturi,
 Haeddai gael ei foli'n fwy:
 Rhyddhäwr caethion, Meddyg cleifion,
 Ffordd i Seion union yw;
 Ffynon loew, Bywyd meirw,
 Arch i gadw dyn yw Duw. A. G.

294. *Dyfnderoedd iachawdwriaeth.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

BYDD melus gofio y cyfamod
 Draw a wnaed gan Dri yn un;
 Tragwyddol syllir ar y person
 A gym'rodd arno natur dyn:

Wrth gyflawni yr amodau,
 Trist hyd angeu ei enaid oedd:
 Dyma gân y saith ugeinmil
 Tu draw i'r llen a llawen floedd.

2 Fy enaid trist, wrth gofio'r taliad,
 Yn llamu o lawenydd sydd;
 Gwel'd y ddeddf yn anrhydeddus
 A'r pechadur brwnt yn rhydd;
 Rhoi awdwr bywyd i farwolaeth,
 A chladdu'r adgyfodiad mawr;
 A dwyn i mewn dragwyddol heddwch
 Rhwng nef y nef a daear lawr.

3 Efe yw'r Iawn fu rhwng y lladron,
 Dyoddefodd yno angeu loes;
 Nerthodd freichiau ei ddienyddwyr,
 I'w hoelio'n greulon ar y groes;
 Wrth dalu dyled pechaduriaid,
 Ac anrhydeddu deddf ei Dad,
 Cyflawnder oedd yn hardd ddisgleirio,
 A minau'n rhydd trwy'r cymod rhad.

4 Fy enaid gwel y fan gorweddodd
 Pen breninoedd, awdwr hedd.
 Y greadigaeth ynddo'n symud,
 Yntau'n farw yn y bedd:
 Rhan a bywyd colledigion,
 Rhyfeddod holl angylion nef;
 Gwel'd Duw mewn cnawd, a'i gyd-addoli.
 Mae'r côr yn gwaeddi, "Iddo ef." A. G.

295. *Haeddiant Crist yn ddigon i bechadur*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dolwar, Y. 56.

PECHADUR aflan yw fy enw,
 O ba rai y pena'n fyw;
 Rhyfeddaf byth, fe drefnwyd pabell
 I'm gael yn dawel gwrdd â Duw:

AM GRIST.

Yno y mae yn llon'd ei gyfraith
 I'r troseddwr i gael gwledd;
 Duw a dyn yn gwaeddi, Digon,
 Yn yr Iesu'r aberth hedd.

- 2 Anturiaf ato yn hyderus,
 Teyrnwialen aur sydd yn ei law;
 Estyniad hon sydd at bechadur,
 Ni wrthodir neb a ddaw;
 Af yn mlaen dan waeddi, Pechais;
 Af, a chwympaf wrth ei draed,
 Am faddeuant, am fy ngolchi,
 Am fy nghànu yn y gwaed.
- 3 Nid all moroedd mawrion, llydain,
 Guddio pechod o un rhyw;
 Ac nis gallodd diluw cadarn
 Ei foddi'n wir, mae'n awr yn fyw;
 Ond gwaed yr Oen fu ar Galfaria,
 Haeddiant Iesu a'i farwol glwy',
 Ydyw'r môr lle caiff ei guddio,
 Byth ni welir mo'no mwy.
- 4 Ffrydian tawel, byw, rhedegog,
 O dan riniog tŷ fy Nuw,
 Sydd yn llanw, ac yn llifo
 O fendithion o bob rhyw:
 Dyfroedd gloyw fel y grisial,
 I olchi'r euog, nerthu'r gwan,
 Ac a gâna'r Ethiop duaf
 Fel yr eira yn y man.

A. G.

296. *Duo yn y cnarod.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dismission, 160.

RHYFEDD, gan angylion,
 Syndod mawr yn ngolwg ffydd,
 Rhoddwr bod, cynaliwr helaeth,
 A rheolwr pobpeth sydd,

AM GRIST.

Yn y preseb mewn cadachau.

Ac heb le i roi'i ben i lawr,

Eto dysglaer lu'r gogoniant

Yn ei addoli ef yn awr.

- 2 Diolch byth, a chanmil diolch,
Diolch tra bo ynof chwyth,
Am fod gwrthddrych i'w addoli,
A thestyn cân i bara byth,
Yn fy natur wedi ei demtio
Fel y gwaela' o ddynolryw,
Yn ddyn wedi ei amgylchu â gwendid,
Ac anfeidrol fywiol Dduw.

- 3 Pan fo Sinai i gyd yn mygu,
Sain yr udgorn uchaf radd,
Caf fyn'd i wledda dros y terfyn,
Yn ngrym yr aberth, heb fy lladd;
Mae ynddo'n trigo bob cyflawnder—
Llon'd gwagle colledigaeth dyn;
Yn yr adwy rhwng y ddwyblaid
Gwnaeth gymod trwy offrymu ei hun. A. G.

297. *Cyflawnder Crist.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

IESU, nid oes terfyn arnat,
Mae cyflawnder maith dy ras
Yn fwy helaeth, yn fwy dwfn,
Ganwaith nag yw 'mhechod cas;
Fyth yn anwyl
Meibion dynion mwy a'th gâr.

- 2 Mae angylion yn cael bywyd
Yn dy ddwyfol nefol hedd,
Ac yn sugno'u holl bleserau
Oddi wrth olwg ar dy wedd;
Byd o heddwch
Yw cael aros yn dy wýdd.

- 3 Ti faddeuaist fil o feiau
 I'r pechadur gwaetha'i ryw;
 Arglwydd, maddeu eto i minau—
 Ar faddeuant 'rwyf yn byw:
 Dy unig haeddiant
 Yw 'ngorfoledd a fy ngrym.
- 4 Heddyw 'rwyf yn frwnt o newydd,
 Rhaid fy ngolchi heddyw'n wyn
 Yn yr afon a wna'r aflan
 Fel yr eira ar y bryn;
 Dim nis cána'
 Ond dy ddwyfol nefol waed.
- 5 Nid oes ddofa fy nghydwybod
 Ond cyfiawnder mawr y nef,
 Ac ni thâl rhoi aberth arall
 Is y nefoedd iddo ef:
 Maddeu f'Arglwydd;
 Gwrando'r gruddfan ar y groes. w.

298. *Rhinweddau ei enw.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Alma, 179.

NID oes pleser, nid oes tegan,
 Nid oes euw mewn un man,
 Er ei fri a'i holl ogoniant,
 Fyth a lesia'm henaid gwan,
 Ond fy Iesu:
 Ef ei hunan yw fy Nuw.

- 2 Mae deng myrddiwn o rinweddau
 Dwyfol yn ei enw pur;
 Yn ei wedd mae tegwch ragor
 Nag a welodd môr na thir:
 Mo'i gyffelyb
 Erioed ni welodd nef y nef.

3 Mae yn madden beiau mawrion,
 Ac yn caru yn ddirai,
 A lle caro, mae ei gariad
 Yn dragwyddol yn parhau;
 Nid oes terfyn
 Ar ei amynedd, ar ei ras.

4 Ynddo mae afonydd mawrion
 O ffyddlondeb ac o hedd:
 Er fy mwyn dyoddefodd angeu,
 A gorweddodd yn y bedd,
 Fel y gallwn
 Fyn'd i mewn i'r ddinas bur.

W.

299. *Jesu ei hunan yn ddiyon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

G WYN a gwridog yw fy Arglwydd,
 Gwyn a gwridog yw ei wedd;
 Brenin y brenhinoedd ydyw
 Yma a thu draw i'r bedd;
 Mae dy degwch
 Wedi'm hennill ar dy ol.

2 Can' ffarwel i bob peth arall,
 'Rwyf ti'n ddigon mawr dy hun;
 Derfydd nefoedd, derfydd daear,
 Derfydd tegwch wyneb dyn:
 Sawl dy gaffo,
 Gaiff y cwbl oll yn un.

3 Sawl dy gaffo gaiff bleserau,
 Pleser yma is y rhod,
 Ei ddyfnderoedd ni ddeallodd
 Cnawd na rheswm eto erioed:
 O! gâd i mi
 I mi'n fuan dy fwynhau.

- 4 **P**aïd a'm gado yn yr anial
 Dyrys, mawr wrthyf fy hun;
 'Rwyf ti'n adwaen aml ofnau,
 A gwendidau natur dyn:
 Dal dy afael;
 Y mae'r gelyn mawr ger llaw.
- 5 **M**ae dy wedd yn drech na byddin
 O elynion mawr eu grym;
 Nid oes yn y nef na'r ddaear
 Saif o flaen dy wyneb ddim:
 Gair o'th enau
 A wna'r dywyll nos yn ddydd. **w.**

300. *Iesu yn ddigon..*

8. 7. 4.—Vercna, 174. Peniel, 172.

- I**ESU, Iesu, 'rwyf ti'n ddigon,
 'Rwyf ti'n llawer mwy na'r byd;
 Mwy trysorau sy' yn dy enw
 Na thrysorau'r India i gyd:
 Oll yn gyfan
 Ddaeth i'm meddiant gyda'm Duw.
- 2 **Y** mae gwedd dy wyneb grasol
 Yn rhagori llawer iawn
 Ar bob peth a welodd llygad
 Ar hyd wyneb daear lawn:
 Rhosyn Saron,
 Ti yw tegwech nef y nef.
- 3 **T**arian gadarn yw dy enw;
 Pan bo'r gelyn yn nesau,
 Angeu'i hunan sydd yn ofni—
 Angeu sydd yn llwfrhau;
 Ti orchfygaist;
 'Does ond canu'n awr i mi.

- 4 Nis gall f'enaïd, er ei gyrhaedd,
 Fyth i geisio cyrhaedd mwy
 Nag sydd wedi ei roi yn nghadw
 Yn y dwyfol farwol glwy';
 Cariad, cariad,
 Nad oes dyfnder iddo'n bod.
- 5 Dyma'r tlawd a gyfoethogwyd,
 A'r carcharor wnaed yn rhydd,
 Ddoe oedd yn y pydew obry,
 Heddyw yma'n canu'n rhydd;
 Nid oes genyf
 Ddim ond diolch tra fwy' byw. w.

301. *Cydymdeimlad Crist.*

8. 7. 4.—Watford, Y. 67. Ardudwy, Y 68.

I ESU, gwyddost fy nghystuddian,
 'Rwyt yn rhifo pob yr un.
 Pob rhyw w'radwydd pob rhyw groesau,
 Fe'u dyoddefaist hwynt dy hun;
 Dal fi i fyny,
 Man bo 'meichiau'n fwyaf trwm.

- 2 Cofia'th boenau ar Galfaria,
 Cofia i ti gario'r groes,
 Cofia gur yr hoelion llymion,
 Cofia'th chwerw angeu loes;
 Rho i mi heddwch,
 Rho i mi nefoedd er eu mwyn.
- 3 Er dy fod di heddyw'n eistedd
 Yn ngogoniant nef y nef,
 Mewn goleuni mor ddisgleiried
 Na ellir nesu ato ef,
 'Rwyt yn edrych
 Ar dy anwylaf yn y byd.

- 4 Dyma'th gariad, dyma'th briod,
 Heddyw'n griddfan o dy flaen;

Dros ein henaid y dyoddefaist
 Boenau megys uffern dân;
 Ti yw'r cwbl
 Heddyw feddwn yn y byd. w.

302. "*Fy Anwylyd sydd wyn a gwridog.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, x. 64.

GWYN a gwridog yw f'Anwylyd,
 Mae'n rhagori oll i gyd
 Ar y cwbl o grewyd,
 Yn yr wybr faith a'r byd,
 Boddlon fyddaf,
 Ond i mi ei gael ei hun.

2 Mi af trwy'r cystuddiau trymaf,
 Mi af trwy'r afonydd maith,
 Ac mi dreiddiaf trwy'r anialwch
 Garw, hir, i ben fy nhaith,
 Ond im' Harglwydd
 Gadw beunydd wrth fy nghlun.

3 Nid oes elyn is y nefoedd
 A ddaw yno i roi i mi glwy';
 Yn dy gwmmi, nid oes gallu
 Gan un gelyn cadarn mwy:
 Ar dy deyrnas
 Nid oes diwedd, nid oes drango.

4 Dae'r a nef, ac uffern greulon,
 Sydd yn hollol dan dy law;
 Dy ddoethineb sydd yn trefnu
 'R dwyrain, de, a'r gogledd draw:
 Ti bia'r cwbl:
 Cymer f'enaid it dy hun. w.

303. *Rhinwedd a gwaed yn anchutliadwy.*

8. 7. 4.—Llanllar, x. 69. Ardudwy, x. 68.

MAE fy meiau fel mynyddau,
 Amlach hefyd yw eu rhi'

Nag yw gwllith y boreu wawr-ddydd,
 Nag yw sêr y nefoedd fry:
 Gwaed fy Arglwydd
 Sydd yn abl golchi 'mai:—

- 2 Golchi'r ddu gydwybod aflan
 Lawer gwynach eira mân:
 Gwneyd y brwnt gan waith ddifwynodd
 Yn y domen, fel y gwlan:
 Pwy all fesur
 Lled a dyfnder maith dy ras?
- 3 Ei riddfanau ar y croesbren
 Oedd yn pwyso beiau'r byd;
 Poenau pechod oedd ofnadwy,
 Poenau f'Arglwydd oedd fwy drud:
 'Nawr mae cariad
 Yn concwerio'r dwyfol lid. w.

304. *Gwerthfawrogrwydd gwaed y groes.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Frankfort, 173.

NIS gall dysgedigion doethaf,
 Er cyrhaeddyd fry i'r ne',
 Chwilio troion sêr y wybr,
 Gwel'd eu maint, a gwel'd eu lle,
 Fyth i bwyso
 Gwerthfawrogrwydd gwaed y groes.

- 2 Nis gall dysg, ac nis gall doniau,
 Wel'd y pechod drwg ei ryw,
 Bwyso'i haeddiant maith, a'i fesur,
 O flaen gorsedd bur fy Nuw;
 Ar Galfaria
 Gwelaf e'n ei liw ei hun.
- 3 Pechod yma, cariad acw,
 Fu yno yn y glorian fawr;
 Ac er trymed oedd y pechod,
 Cariad bwysodd hyd y llawr:

Gair "Gorphenwyd,"
Wnaeth i'r glorian bwysig droi.

- 4 Haeddiant Duwdod, o'i gymharu
'N erbyn uffern fawr o'i bron!
Dafn gwaed sy'n ganmil rhagor
Nag aflendid dudew hon:
Gw'radwyddiadau
Duw, rydd iawn am feiau'r byd.
- 5 Fe ddystewa myrdd o ellyllon,
Fe ddystewa'r ddeddf o'r bron,
Fe ddystewa pur gyfiawnder
Sy'n ymddial cweryl hon,
Gyntaf enwir
Sillaf prin am waed y groes. w.

305. *Cariad yn cario'r dydd.*

8. 7. 4.—Caio, x. 65. Verona, 174.

DACW gariad, dacw bechod.
Heddyw'u dau ar ben y bryn;
Hwn sy'n gryf, hwnacw'n gadarn,
Pwy enilla'r ymgyrch hyn?
Cariad, cariad
Welai'n perffaith gario'r dydd.

- 2 Dringaf fyny i'r Olewydd,
I gael gweled maint fy mai;
Nid oes arall, is yr wybren,
Fan i'w weled fel y mae;
Anwyl f'enaid,
Yno'n chwysu dafnau gwaed.
- 3 Gwel'd yr hwn fu'n prynu'm pardwn,
Prynu pardwn maith y byd,
Gwel'd ei wallt, a gwel'd ei wisgoedd,
Gwel'd ei ruddiau'n waed i gyd!
Fe, fy mhechod,
Yrodd allan ddwyfol waed.

- 4 Pechod greodd ynddo'r poenau,
 Pechod roddodd arno'r pwn,
 Pechod barodd iddo ochain;
 F'unig haeddiant i oedd hwn:
 O! na welwn
 Foreu fyth na phechwn mwy
- 5 Profed hwnw nad yw'n medru
 Caru Prynwr mawr y byd,
 Beth o'r dŵr a'r gwaed a lifodd
 Gyd a'r bicell fawr ei hyd;
 Hwn sy'n magu
 Fflamau o gariad heb ddim trai. w.

306. "*Cyfaill publicanod a phechaduriaid.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, r. 64.

- M**I feddyliais cawn fy Arglwydd
 Yn nghwmpeini mawrion byd;
 Yn mhllith mwrddwyr, yn mhllith lladron,
 Gwelais gynta'i wyneb-pryd;
 Ar y croesbren,
 Nid yn llys brenhinoedd byd.
- 2 Daew lofrudd ar ei aswy,
 Daew leidr ar ei dde;
 Draw fe'i hoeliwyd yn y canol—
 Frenin daear, Frenin ne',
 Mi appeliaf
 At yr orsedd ar y groes.
- 3 Ni raid esgyn fry i'r nefoedd,
 Y mae'r nefoedd ar y pren;
 Fe ddaeth mynydd hen Galfaria
 Er ys dyddiau'n un â'r nen:;
 Daeth Moriah
 'Nawr yn ysgol gref i'r nef.
- 4 Dring, fy enaid, i'th orphwysfa,
 Y mae'r nefoedd wrth dy glun,

'Rhwn a greodd haul a lleuad
'Nawr a wisgodd natur dyn:
Edrych arno;
Credw ydyw pen y daith. w.

307. *Gorfoleddu yn Nghrist.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

I ESU, ti yw'm hunig noddfa,
Ac mae ynot ti ddirai
Ffrwd lifeiriol o gysuron,
Yn dragwyddol yn parhau;
Fyth ni dderfydd
Mo dy gariad a dy ras.

2 Dy hanfod perffaith yw'm hapusrwydd;
Mae 'nghysuron bob yr un,
Yn terfynu ac yn casglu
'N gryno ynot ti dy hun:
Bywyd f'enaïd,
Man b'wyf finau, yno bydd.

3 Mewn rhyw hyder nefol hyfryd,
'Rwy'n rhoi f'achos o dy flaen,
Ac yn credu caf fyn'd trwodd,
Neu lifeiriant, ynte dân;
A chaiff f'enaïd
Tlawd i ganu'r ochr draw.

4 Pan edrychwyf ar dy fawredd,
Gwel'd d'ogoniant maith a'th ras,
Mae fy nghalon, gan lawenydd,
Hyfryd, pur yn tori i maes,
Gan roi pleser
Fil uwchlaw pleserau'r byd. w.

308. *Tragwyddoldeb i ryfeddu Crist a'i ras.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Calcaria, 181.

H YN yw 'mhleser, hyn yw'm hymffrost,
Hym yw 'nghysur yn y byd—

AM GRIST.

Mod i 'n caru'r addfwyn Iesu;
Dyna'm meddiant, oll i gyd:
Mwy yw nhrysor
Nag a fedd y byd o'i fron.

2 Ac ni allaf fyth fynegu,
Pe anturiwn, tra fawn byw,
Pa mor hyfryd, pa mor felus,
Pa mor gryf ei gariad yw:
Fflam ddidertyn
Ddaeth o ganol nef i lawr.

3 Yn y bywyd byth a bery,
Caf fi ddwfn chwilio i maes
Faith ddyfnderoedd cariad dwyfol,
A changhenau nefol ras;
Eangir f'enaid
I wel'd dadguddiadau'r nef.

4 Derfydd awyr, derfydd daear,
Derfydd grewyd is y ne',
Derfydd haul, a sêr, a lleuad,
Daw tywyllwch yn eu lle;
Fyth ni dderfydd
Cauu iachawdwriaeth gras.

5 Bydd cerubiaid, a seraphiaid,
Ac angylion nef yn un,
Yn cymysgu Haleluia,
A Hosanna bur â dyn;
Anthem cariad
Fydd yr anthem tra fo nef.   w.

309. *Lleferydd gras a chariad.*

8. 7. 4.—Alma, 179. Calfarina, 181.

CYLYWCH leferydd gras a chariad,
O Calfarina'n seinio sydd;

Wele'r cedyrn greigiau'n hollti,
 Haul yn t'w'llu ganol dydd:
 "Fe orphenwyd!"
 Dwys ddolefa'r Meichiau mawr.

2 O! 'r trysorau anchwiliadwy
 A gynnwysir yn y gair!
 Môr diderfyn o fendithion,
 I dylodion ynddo cair:
 "Fe orphenwyd!"
 Ni bydd eisieu aberth mwy.

3 Adgyweirir pob rhyw delyn
 Drwy y ddaear faith a'r nef,
 Er cyd-daro'r anthem newydd
 Heddyw a gyhoeddodd ef:
 "Fe orphenwyd!"
 Dyma gân na dderfydd byth. E. (*cyff.* E. E.)

310. *Y Graig.*

8. 7. 4.—Ell, 185. Frankfort, 173.

GWELAF graig a'm deil mewn stormydd
 O gawodydd dŵr a thân;
 Yn wyneb uffern a'i rhuthriadau,
 Holl breswylwyr hon a gân:
 Cadarn sylfaen
 A osodwyd gan y Tad. J. H.

311. *Crist oll yn hawddgar.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil Y. 64.

WELE'n sefyll rhwng y myrtwydd
 Wrthddrych teilwng o fy'mryd:
 Er o'r braidd yr wy'n adnabod
 Ei fod uwch law gwrthddrychau'r byd:
 Henffych forou
 Caf ei weled heb un llen.

2 Rhosyn Saron yw ei enw,
 Gwyn a gwridog, hardd ei bryd;
 Ar ddeng mil y mae'n rhagori
 O wrthddrychau pena'r byd:
 Ffrynd pechadur,
 Dyma'r llywydd ar y môr.

3 Beth sydd i mi mwy a wnelwyf
 Ag eilunod gwael y llawr?
 Tystio'r wyf nad yw eu cwmni
 I'w gymharu a'm Iesu mawr:
 O! am aros
 Yn ei gariad ddyddiau f'oes.

A. G.

312. *Genedigaeth y Ceidwad.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

PERAIDD ganodd ser y boreu
 Pan y ganwyd Brenin nef;
 Doethion a bugeiliaid hwythau
 Ddaethant i'w addoli ef:
 Gwerthfawr drysor!
 Yn y preseb Iesu a gaed.

2 Dyma Geidwad i'r colledig,
 Meddyg i'r gwywedig rai:
 Dyma un sy'n caru maddeu
 I bechaduriaid mawr eu bai:
 Diolch iddo
 Byth am gofio llwch y llawr.

M. R.

313. *Crist yn sylfaen.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Moldavia, 187.

NAD fi adeiladu'n ysgafn
 Ar un sylfaen is y ne',
 Na chymeryd craig i orphwys
 Tu yma i angeu yn dv le:

AM GRIST.

Ti, fy Nuw, tra fwyf byw,
Gaiff fod fy ngorphwysfa wiw.

- 2 Dyma'r maen sydd yn y gongl,
Dyma'r gareg werthfawr, bur,
Gloddiwyd allan yn y bryniau
Bryniau tragwyddoldeb dir:
Nid oes le, is y ne'
I adeiladu ond efe.
- 3 Byth ni dderfydd canu am dano,
Byth ni dderfydd am ei glod,
Tra fo caru pery canu,
Caru sydd heb ddechreu'n bod:
Nefoedd fry, 'n gyson sy
Oll yn canu i'm Harglwydd cu.
- 4 Minau'r gwaela o bechaduriaid,
Yn y diwedd rof fy nhroed
Ar y graig sydd yn y moroedd—
Craig gadarnaf fu erioed:
Ceidw hon rhag bob tòn,
Ofnau i ffwrdd o dan fy mron.
- 5 Nis gall hwnw sy'n d'adnabod
Lai na dilyn ol dy droed:
Ac ni chadd a welodd d'wyneb
Wel'd cyffelyb iddo erioed:
Tyr'd yn glau, Iesu, mae
F'enaid euog bron llesghau. w.

314. *Ffynon wedi ei hagoryd.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Moldavia, 187.

DACW'r ffynon wedi ei hagor
A ddisgwyliwyd amryw oes,
Nawr yn llifo fel y grisial
Maes o'i ystlys ar y groes:
Dwr a gwaed rydd iachad
I'r pechadur mwyaf gaed.

- 2 Dacw'r hoelion geirwon, llymion,
 Wedi eu curo 'nawr i dref;
 Dacw'r bicell yn trywanu
 Mewn o dan ei ystlys ef:
 Dacw boen addfwyn Oen
 Yn rhoi'r nef i dewi son.
- 3 'Nawr mi glywa'r gair "Gorphenwyd,"
 Gorphen iachawdwriaeth wir;
 Ac mi wela'r gwaed yn hidlo
 Dros ei ruddiau sanctaidd, pur;
 Wele'r nef, gadarn, gref,
 'Nawr yn t'wyllu wrth ei lef.
- 4 Dyma'r creigydd serth yn rhwygo,
 Dyma'r meirw'n codi'n fyw;
 Pa greadur a all ddyoddef
 Griddfan chwerw f'Arglwydd Dduw!
 Ochain mae, fe gadd wae,
 Fel cawn inau fy rhyddhau.
- 5 Minau bellach a obeithiaf;
 Gobaith a all estyn f'oes,
 Gobaith wedi ei sylfaenu
 Ar och'neidiau pur y groes:
 Dyma wlad caf iachad,
 A chaf gyflawn wir ryddhad.   w.

315. *Haeddiant Crist yn anfeidrol.*

8. 7. 3.—Groeswen, 240. Revel, 186.

MAE cyflawnder maith o haeddiant
 Annherfynol yn dy waed;
 Sawl a'i teimlodd sy'n rhyfeddu,
 Ac yn caru'r ddyfais rad:
 Cariad drud, dros y byd,
 Ddaeth yn ge'nllif coch i gyd.

- 2 Bod Creawdwr nef yn dyoddef
 Rodd anfeidrol werth a rhin

AM GRIST.

Yn mhob gwŷn, yn mhob ochenaïd,

O ddyoddefaint Mab y dyn:

Nid yw llid euogrwydd byd

Ddim i bwyso'i haeddiant drud.

3 Yma tardd cyflawnder allan,
Fel rhyw ddiluw mawr didrai;

Ac er golchi miloedd ynddo,

Nid yw'r dyfroedd ronyn llai:

Gwaed fy Nuw, haeddiant yw,

Trech na'r beiau dua'u lliw.

4 Pe bai dengmil lawn o ddynion

A'u heuogrwydd oll yn un,

Dengmil eilwaith maith o fydoedd,

Ffiaidd, euog, yn gytun;

Yma cawn, un prydawn,

Aberth berffaith dalai'r iawn.

w.

316. *Nerth ei ddyoddefiadau.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Groeswen, 240.

MAE grasusau pen Calfaria,
Mae rhinweddau marwol glwy',

Uwch eu prisio, uwch eu deall,

Gan angylion o honynt hwy;

Bywyd byd sy yma i gyd

Wedi ei gasglu'n gryno 'nghyd.

2 Pan oedd uffern fawr yn berwi

Fflamiau i maes i eitha'r byd,

Ac yn bygwth llosgi'n ulw

Ei drigolion oll i gyd;

F'Arglwydd glân ddaeth yn mlaen,

Ac a'm tynodd i o'r tân.

3 Rhaid oedd dyodde'r chwerw boenau,

Rhaid oedd hefyd fyned trwy

Holl wasgfeun caled angeu,

Er mor greulon oeddynt hwy:

Cariad Duw yn unig yw
A trwy rwystrau gwaetha'u rhyw.

- 4 Rhaid oedd concro trwy ddyoddef,
Nid concwerio wrth ei rym;
Gallu'r nefoedd fawr ei hunan
Heb ddyoddef, thalsai ddim:
Talu'n llawn, ar brydnawn
Ar y croesbren wnaeth e'n Iawn.
- 5 Diddig, diddig, fe'i gw'radwyddwyd
Tan ei boenau fel yr oen;
Ni fu neb cyffelyb iddo
Is yr wybr glywyd sôn;
"Maddeu'n rhad, dyma waed,"
Oedd ei weddi ar ei Dad. w.

317. *Mawredd Crist.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Revel, 186.

MAWR oedd Crist yn nhragwydoldeb,
Mawr yn gwisgo natur dyn;
Mawr yn marw ar Galfaria,
Mawr yn maeddu angeu'i hun;
Hynod fawr yw yn awr, ,
Brenin nef a daear lawr.

- 2 Mawr oedd Iesu yn yr arfaeth,
Mawr yn y cyfamod heddi;
Mawr yn Methle'm a Chalfaria,
Mawr yn d'od i'r lan o'r bedd:
Mawr a fydd ef ryw ddydd
Pan ddatguddir pethau cudd.
- 3 Mawr yw Iesu yn ei Berson;
Mawr fel Duw, a mawr fel dyn;
Mawr ei degwch a'i hawddgarwch
Gwyn a gwridog, teg ei lun:
Mawr yw ef yn y nef,
Ar ei orsodd gadarn gref. T. L.

318. *Y Messiah addawedig.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Groeswen, 240.

WELE cawsom y Messiah,
Cyfaill gwerthfawroca erioed;
Darfu Moses a'r prophwydi
Ddyweyd am dano cyn ei dd'od;
Iesu yw, gwir Fab Duw,
Ffrynd a Phrynwr dynol ryw.

2 Hwn yw'r Oen ar ben Calfaria,
Aeth i'r lladdfa yn ein lle;
Swm ein dyled fawr fe'i talodd,
Ac a groesodd filiau'r ne';
Trwy ei waed, i ni caed,
Bythol heddwch a rhyddhad.

3 Dyma Gyfaill haeddai'i garu,
A'i glodfori'n fwy nag un;
Prynai'n bywyd, talai'n dyled,
A'n glanhâi â'i waed ei hun:
Frodyr dewch, llawenhewch!
Diolchwch iddo, byth na thewch! D. J.

319. *Y Cyfaill goreu.*

8. 7. 7.—Vesper, 192.

Y MAE un, uwchlaw pawb eraill
Drwy'r greadigaeth faith i gyd,
Sydd yn haeddu ei alw'n gyfaill,
Ac a bery'r un o hyd:
Brawd a anwyd i ni yw
Erbyn cl'edi o bob rhyw.

2 Nis gall meithder ffordd, nac amser
Oeri dim o'i gariad ef;
Mae ei fynwes byth yn dyner,
A'i gymdeithas byth yn gref:

Nis gall dyfroedd angeu llym
Ddiffodd ei angerddol rym.

3 Yn mha le y ceir, er chwilio,
Neb yn caru fel efe?
P'le mae'r cyfaill, er ein hachub,
Boi ei fywyd yn ein lle?
Nid oes debyg iddo ef
Drwy y ddaear faith a'r nef.

4 Pan fo pawb yn cefnu arnom
Yn y dyffryn tywyll du;
Pan fo pob daearol undeb
Yn ymddatod o bob tu;
Saif e'n ffyddlon y pryd hyn,
Ac a'n dwyn yn iach trwy'r glyn.

5 A phan ymddangoso eilwaith,
Yn ngogoniant pur ei Dad,
Gyda'i holl angylion sanctaidd,
Mewn anrhydedd a mawrhad,
Fe geir gwel'd mai'r un fydd ef,
Er myn'd heibio'r byd a'r nef. E. E.

320. "*Yn yr hun y mae i ni brynedigaeth.*"

7au. 4ll.—German Hymn, 194. Melton, 198.

EI gyfiawnder dwyfol ef
Ydyw'm cadarn noddfa gref;
'Cholla'i 'ngafael arno ddim
Pan bo 'mhechod yn ei rym.

2 Dan ei gysgod byddaf byw;
Uwch pob trysor gwaed fy Nuw;
Nis gall pŵer uffern faith
Ddim fy nrygu ar fy nhaith.

3 Ar Galfaria un prydnewn
Cawsom goncwest hyfryd iawn;
Uffern faith a'i hanferth rym
Ddarostyngwyd lawr i ddim. W.

321. *Mawl i'r hun a fu farw.*

7au. 6ll.—Berlin, 200. Newport, 201.

- 'DOES gyffelyb iddo ef
 Ar y ddaear, yn y nef;
 Trech ei allu, trech ei ras
 Na dyfnderau calon gas;
 A'i ffyddlondeb sydd yn fwy
 Nag angeuol ddwyfol glwy'.
- 2 Caned cenedlaethau'r byd
 Am ei enw mawr yn nghyd;
 Aed i gyrau pella'r ne',
 Aed i'r dwyrain, aed i'r de:
 Bloeddied moroedd gyda thir
 Ddyfnder iachawdwriaeth bur.
- 3 Na foed un dyn is y rhod
 Heb ddadseinio i maes ei glod;
 Na foed neb is awyr las
 Heb gael prawf o'i nefol ras;
 Doed y ddaear fawr yn gron,
 Yfent ddŵr y ffynon hon.
- 4 Deffro, f'enaid! edrych draw,
 Gwel Galfaria bell ger llaw;
 Dacw'r hoel a'r bicell fain,
 Dacw'r goron bigog ddrain,
 'Nawr yn gorwedd ar ei ben;
 Cryned daear, dued nen!
- 5 O dy glwyfau rhed i maes
 Afon ddwyfol loyw las,
 Sydd yn achub, sy'n iachau
 Myrddiwn o'r aflanaf rai,
 Ac yn rhoddi cyflawn hedd
 I rai tlote' orioed en gwedd.

322. *Cariad yn dysgleirio ar y groes.*

7au. 7ll.—Berlin, 200. Newport, 201.

DACW gariad nefoedd wen
 Yn dysgleirio ar y pren;
 Dacw daledigaeth lawn
 I ofynion trymion iawn:
 Iesu gollodd ddwyfol waed,
 Minau gafodd wir iachad.

- 2 Wele'r llwybr heddyw'n glir
 Tua Chanaan hyfryd dir;
 Y mae'r faner fawr yn mlaen,
 F'oll elynion cwympo wnan';
 Rhed yr oriau'u rhif i maes,
 Caf fyn'd trwy'r Iorddonen las.
- 3 Wele'r Ganaan hyfryd wiw,
 Dyma'r ardal caf'fi fyw,
 Gwlad heb ofid, gwlad heb wae,
 Gwleddoedd hyfryd i barhau;
 Dwyfol gariad, dwyfol hedd,
 Gaf fwynhau tu draw i'r bedd.
- 4 Na ddoed gwael wrthddrychau'r byd
 I gartrefu yn fy mryd;
 Digon, f'enaid digon yw
 Myfyrdodau dwyfol friw;
 Mae mwy pleser yn dy glwy'
 Na'u llawenydd penaf hwy.
- 5 Iesu gollodd ddwyfol waed,
 Minau gafodd wir iachad;
 Darfu ymffrost mawr y byd,
 Iesu bia'r clod i gyd;
 Wrth ei draed dymunwn fyw;
 Holl hapusrwydd f'enaid yw.

w.

323. "Y Bugail da."

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

BUGAIL yw fe roes ei waed
 Dros ei ddefaid,
 Ac fe'n prynodd ni yn rhad
 O'n caethiwed;
 Dygodd ni i brofi blas
 Dwyfol fanna;
 Bellach canwn am ei ras,
 Haleluwia.

- 2 Nid oes terfyn byth i'w gael
 Ar ei gariad;
 Mae'i drysorau mawrion, hael,
 Uwch eu dirnad;
 Ynddo ei hunan mae yn llwyr
 Oll ddymunaf;
 Minau ganaf foreu a hwyr,
 Haleluwia. w.

324. "Fy Anwylŷd sydd wyn a gwridog."

7. 4.—Aberafon, 209, Essex, 208.

GWYN a gwridog, hawddgar iawn,
 Yw f'Anwylŷd;
 Doniau'r nef sydd ynddo'n llawn,
 Peraidd hyfryd:
 Daear faith, ac uchder nef,
 Byth ni ffeindia
 Arall debyg iddo ef—
 Haleluwia.

- 2 Dygodd f'enaid ar ei ol
 Yn dra rhyfedd;
 Mi orphwysaf yn ei gôl
 Hyd y diwedd:
 Ffowch greaduriaid o bob rhyw,
 Mwy ni charaf

Wrthddrych arall ond fy Nuw—
Haleluwia.

3 Ynddo'i hunan mae yn llawn
Bob trysorau,
Dwyfol, perffaith, gwerthfawr iawn
Am fy meiau;
Gwir ddoethineb, hedd, a gras
Gwerthfawrocaf;
Nerth i hollol gario'r maes,
Haleluwia.

4 Dyma sylfaen gadarn gref,
Trwy fy mywyd;
Credn ac edrych arno ef
Yw fy ngwynfyd;
Ynddo bellach, trwy bob pla,
Y gobeithiaf;
Ac mewn rhyfel canu wnafl,
Haleluwia. w.

325. *Tangnefedd trwy waed Iesu.*

7. 4.—Tiberias, 232. Patmos, 210.

GAD im' Arglwydd, tra fwyf byw,
I gael gwledda
Ar dy ddwyfol, farwol, friw,
Y gwir fanna;
Dy ddyoddefaint yw fy nerth,
A fy iechyd,
Dros y bryniau mwyaf serth
I dir y bywyd.

2 Dedwydd yw sy'n profi'th hedd
A'th gymundeb:
Dedwydd yw sy'n gweled gwedd
Dy lân wyneb:
Dy gyfeillach nefol wiw,
Sy'n wir fywyd,

A dy heddwch dwyfol yw
'Mherfaith iechyd.

w.

326. *Y cyfammod gras.*

7. 4.—Aberafon, 209. ESSEX, 208.

GWNAWD cyfamod gwerthfawr rad,
G I fy ngwarded,
Rhwing fy Iesu a'm hanwyl Dad,
O'm caethiwed;
Ar amodau cedyrn, drud,
Na all, ond hyny,
Satan, uffern, fawr, a'r byd
Eu diddymu.

- 2 'Roedd ei bleser cyn bod byd
Gyda dynion,
Ac yn caru yr oedd o hyd
Ei gaseion;
Ac fe dalodd drostynt iawn
Pan oent eto
Mewn tywyllwch dudew, llawn,
Heb ddiuno.
- 3 Cyn rhoi bod i'r ddaear gron,
Na dim arni,
Gwnawd y ddwyfol drefn hon
I'm gwaredu:
Iesu addawodd golli ei waed,
Yn llawn foddlon,
Yn ol arch ei anwyl Dad,
Dros elynion.
- 4 Cafodd enw, cafodd glod,
O ddyodde';
Cafodd daliad pena' erioed
O'i gystuddiau;
Fe gyflawna'i anwyl Dad
Ei addewidion,
Roddodd iddo am golli ei waed
Yn dra fyddlon.

w.

327. *Dim yn ddigonol ond aberth y groes.*

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

NID oes aberth o un rhyw,
 Yn mhlith miloedd,
 Dâl am drosedd lleia'i ryw,
 Yn oes oesoedd:
 Dim ond aberth dwyfol ddyn
 Foddia Dduwdod;
 Angeu T'wysog nef ei hun
 Bwysa 'mhechod.

2 Dyma'r aberth mae erioed
 Son am dano;
 Ar y ddaear 'does yn bod
 Debyg iddo;
 Mae seraphiaid pena'r nen
 Yn rhyfeddu,
 Gwel'd eu Brenin ar y pren
 'Nawr yn trengu.

W.

328. *Hedd a chariad.*

7. 4.—Llanfair, 233.

HEDD a chariad ar y groes
 Darddodd allan;
 Iesu yn nyfnder angeu loes
 Faeddodd Satan;
 Er ei glwyfo dan ei fron,
 Ef orchfygodd;
 Cenir am y frwydr hon
 Yn oes oesoedd.

AN.

329. *Iawn ac eiriolaeth Crist.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

ANGEU ac eiriolaeth Crist
 Yw 'ngorfoledd;
 Hyn a ddwg i'm henaid trist
 Lawn dangnefedd;

Collai'r ddeddf ei damniol rym
 Ar Galfaria;
 Dofwyd llid cyfiawnder llym;
 Haleluia.

2 Iesu yw difyrwch f'oes,
 Yn fy mlinfyd;
 Ac ymfrostiaf yn ei groes
 Dros fy mywyd;
 Dan ei gysgod nos a dydd,
 Gwnaf fy nhrigfa:
 Fy nhŵr cadarn byth a fydd,
 Haleluia.

3 Iesu a'i gyfiawnder ef,
 Yw fy mywyd;
 Fe'm cymhwysa i deyrnas nef
 Trwy ei Ysbryd;
 Golchir fi o'm pen i'm traed
 Fel yr eira,
 Trwy rinweddau dwyfol waed:
 Haleluia.

4 Mae fy Mhrynwr heddyw'n fyw,
 Ac yn eiriol:
 Sail eiriolaeth dros of yw
 Lawn digonol:
 Ei waith ynof yn y man
 A berffeithia;
 Gorfoleddaf yn fy rhan;
 Haleluia.

P. J.

330. *Ffynon i bechod ac aflonddid.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

CANED nef a daear lawr,
 Fe gaed ffynon,
 I olchi pechaduriaid mawr
 Yn glaer wynion:

AM GRIST.

Yn y ffynon gyda hwy
 Minau ymolchaf,
 Ac mi ganaf fyth tra bwy',
 Haleluwia.

- 2 Dyma'r dŵr a dyma'r gwaed,
 Redodd allan,
 Ac o'i ystlys sanctaidd gaed
 I olchi'r aflan;
 Hon yw'r ffynon sy'n glanhau
 Yr aflanaf;
 Yn dragwydd mae'n parhau;
 Haleluwia.

E. PARRY.

331. *"Llais hyfryd rhad ras."*

12. 11.—Rhad Ras, Y. 75.

LLAIS hyfryd rhad ras sy'n gwaeddi diangfa,
 Yn nghlwyfau Mab Duw, bechadur, mae
 noddfa;

I olchi aflendid a phechod yn hollol,
 Fe redodd ei waed yn ffrydiat iachusol:
 Haleluwia i'r Oen bwrcasodd ein pardwn,
 'Nol croesi'r Iorddonen drachefn ni a'i molwn.

- 2 Ar angeu ac uffern cadd lawn fuddugoliaeth,
 Ysbeiliodd holl allu'r tywyllwch ar unwaith:
 Holl filwyr y groes gânt ynddo dangnefedd:
 Fe'u harwain hwy'n sicr i berffaith orfoledd:
 Haleluwia, &c.

- 3 'Nol tiro ym iach i'r tawel aneddau,
 Ni seiniwn ei glod ar euraidd delynuau:
 'Trwy nefol ardaloedd ni a'i molwn byth bythol,
 Wrth rodio ar lenydd yr afon dragwyddol:
 Haleluwia, &c.

D. C.

332. *Can y gwaredigion am angeu'r groes.*

11an.—Wareham, 213. Joanna, 214.

FE'M llyncwyd i fyny mewn syndod i gyd
 Wrth feddwl am angeu Iachawdwr y byd.

Trysorau o gariad, trysorau o ras,
Na fedr angylion eu gosod i maes.

- 2 O! henffych ddirgelion anfeidrol eu rhyw,
A ddaeth i'r goleuni trwy glwyfau fy Nuw;
Ni fydd tragwyddoldeb ddim gormod ei hun
I chwilio dyfnderoedd fy Arglwydd yn ddyn.
- 3 Ysbrydoedd rhai cyflawn ddiangodd o'r byd,
A hyn sy'n difyru eu hunain o hyd,
Gan edrych i'r orsedd ddisgleirwen o'u blaen,
A dyblu fyth eilwaith ac eilwaith eu can.
- 4 Eu cân sydd am gariad yn gwared y byd,
Am undeb angylion a seintiau yn nghyd,
Am ddoniau'r Messiah, am feithder ei loes,
Ac am anfeidroldeb holl bwrcas y groes.   w.

333.   *Canu am gariad Crist.*

11au.—Joanna, 214.   Wareham, 213.

NI ganwn am gariad Creawdwr yn ddyn,
Enynodd cyn oesoedd o fewn iddo'i hun;
Ni chwilia na cherub, na seraph, na saint,
Ei ddyfnder, na'i uchder, nac eangder ei faint.

- 2 Rhyfeddod angylion yn nghanol y nef,
Rhyfeddod galluoedd a thronau yw ef:
Diffygia'r ffurfafen a'r ser o bob rhyw
Cyn blinaf fi ganu am gariad fy Nuw.
- 3 P'le, Arglwydd, dechreuaf?—pa ochr, pa du,
Ai yn nhragwyddoldeb neu Galfari fry?
Diddechreu, diddiwedd, anfeidrol a rhad,
Yw cariad a brynwyd â dim ond y gwaed.
- 4 Fy enaid gwel gariad yn fyw ar y pren,
Ac uffern yn methu darostwng ei ben;
Er marw fy Iesu er hoelio fy Nuw,
Fe barodd ei gariad trwy angeu yn fyw.

- 5 O ryfedd ddoethineb ! rhyfeddod ei hun !
 A ffeindia'r fath foddion i brynu'r fath un;
 Fy Iesu yn marw—fy Iesu oedd Dduw,
 Yn marw ar groesbren i minau gael byw. w.

334. "Afon bur o ddufr y bywyd."

11au.—Joana, 214. Wareham, 213.

- Y**R afon a lifodd rhwng nefoedd a llawr,
 Ywgwraidd fy ngorfoledd a'm cysur yn awr;
 Calfaria roes haeddiant, Calfaria roes hedd,
 Calfaria sy'n cadw agoriad y bedd.
- 2 Mae angen ei hunan, ei ofnau a'i loes,
 Mewn cadwyn gadarnaf yn rhwym wrth y groes:
 Allweddau hen uffern ddychrynlyd i gyd
 Sy'n hongian wrth wregys Iachawdwr y byd.
- 3 'Does dim at ostegu pob terfysg a loes,
 Cydwybod a'i dychryn, ond angen dy groes:
 Can' miloedd o ofnau oedd ynwy'n gytun
 Nes clywed fod Crewr y ddaear yn ddyn.
- 4 Wel, bellach, boed i mi roi ffarwel i'r byd,
 Ffarwel i'w drysorau a'i bleser yn nghyd;
 Un gorchwyl sydd genyf fyth mwyach i gyd,
 Sef caru a chanu i Iachawdwr y byd. w.

335. *Rhinwedd marwolaeth yr Oen.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

- O** GARIAD! O gariad! anfeidrol ei faint,
 Fod llwch mor annheilwng yn cael y fath
 fraint;
 Cael heddwch cydwybod a'i chlirio trwy'r gwaed,
 A choroph y farwolaeth, sef pechod, dan draed.
- 2 Nis gallai'r holl foroedd byth olchi fy mriw,
 Na gwaed y creaduriaid, er amled eu rhyw;
 Ond gwaed y Messiah a'i gwella'n ddi-boen,
 Rhvfeddol yw rhinwedd marwolaeth yr Oen.

- 3 Cydganed y ddaear a'r nefoedd yn nghyd
 Ogoniant tragwyddol i Brynwr y byd;
 Molianed pob enaid fy Arglwydd ar gân,
 Am achub anhydyn bentewyn o'r tân.
- 4 Mae'r jubil dragwyddol yn awr wrth y drws,
 Fe gododd yr haulwen, ni gawsom y tlws,
 Daw gogledd a dwyrain, gorllewin a de,
 Yn lluoedd i foli Tywysog y ne'. nr 2.

336. *Gwaredigaeth trwy Grist.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

- O! AGOR fy llygaid i weled
 Dirgelwch dy arfaeth a'th air;
 Mae'n well i mi gyfraith dy enau
 Na miloedd o arian ac aur:
 Y ddaear â'n dân, a'i thrysorau,
 Ond geiriau fy Nuw fydd yr un
 Y bywyd tragwyddol yw 'nabod
 Fy Mhrynwr yn Dduw ac yn ddyn.
- 2 Rhyfeddod a bery'n ddiddarfod
 Yw'r ffordd a gymerodd efe
 I achub pechadur colledig,
 Trwy farw ei hun yn ei le:
 Fe safodd fy Mrenin ei hunan,
 Gorchfygodd awdurdod y ddraig,
 Ein Samson galluog ni ydyw:
 O! caned preswylwyr y graig.
- 3 Daeth blwyddyn y caethion i ganu:
 Doed meibion y gaethglud yn nghyd;
 Ni seiniwn trwy'r nefoedd a'r ddaear,
 Ogoniant i Brynwr y byd:
 Mae Brenin y nef yn y fyddin;
 Gwae Satan a'i filwyr yn awr;
 Trugaredd a hedd sy'n teyrnasu:
 Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr.

- 4 Y Llew o lwyth Judah orchfygodd;
 Pa elyn all sefyll o'i flaen?
 Mae Seion yn teithio tuag adref
 Mewn cerbyd dychrynlyd o dân:
 Bydd miloedd o saint ac angylion,
 Yn dorf ogoneddus yn nghyd,
 Yn canu rhyw anthem dragwyddol
 O foliant i Brynwr y byd. M. R.

337. *Trugaredd Duw yn Nghrist.*

9. 8.—Eillot, 217. Bethel, 216.

RHYFEDDOL weithredoedd trugaredd,
 Sef prif briodoledd ein Dnw;
 Trugaredd a garodd dros fesur
 Bechadur llwyr ammhur ei ryw;
 Trugaredd o'i blaidd sydd yn eiriol;
 Trugaredd anfeidrol sydd fwyn;
 Pan lefo yn ngolwg ei waeledd,
 Fe wrendy trugaredd ei gwyn. D. T.

338. *Meddyliau trugaredd a gras.*

8au. 8llin.—Salome, 218.

DADGUDDIWYD dirgelion i maes,
 Dirgelion cuddiedig i'r byd,
 Meddyliau trugaredd a gras
 I'r penaf bechadur i gyd,
 A glöed mewn addewid sydd gref,
 Na welir fyth fythoedd ei hail,
 O ddyfnder y ddaear i'r nef,
 Mor gywir, mor sicr ei sail.

- 2 Fe'm boddwyd mewn syndod yn lân
 Wrth chwilio ei natur i maes;
 'Does angel na seraph a gân
 Am ddyfnder anorphen ei ras;

Pwy bwysa'i ddyoddefaint ar bren?
 Pwy bwysa lawn haeddiant ei loes?
 Tra tafod yn chwareu'n fy mhen
 Mi ganaf am goncwest ei groes.

- 3 Rannhydedd, a'r gallu, a'r clod,
 Y moliant a'r parch yn gytun,
 O'r nefoedd i'r ddaear gaiff fod
 Yn gyfan i'm Harglwydd ei hun.
 Aed sw'n dy farwolaeth i maes,
 O'r dwyrain luosog i'r de;
 Helaethed terfynau dy ras
 Mor bell ag y cyrhaedd y ne'.

- 4 Aed ein Haleluwia i'r làn,
 Trwy'r awyr anfeidrol ei maint;
 Cymysged caniadau rhai gwan
 A thyrfa luosog o saint:
 Ni gawsom gan' cymaint a'r byd,
 Can' cymaint drachefn a hyn,
 Can' cymaint a'r nefoedd i gyd—
 Brydnawngwaith ar Galfara fryn. w.

339. *Prymor byw.*

8au. 8llin.—Salome, 218.

MI wn fod fy Mhrynwr yn fyw,
 A'm prynodd â thaliad mor ddrud;
 Fe saif ar y ddaear, gwir yw,
 Yn niwedd holl oesoedd y byd:
 Er ised, er gwaeled fy ngwedd,
 Teyrnasu mae 'Mhrynwr a 'Mrawd;
 Ac er fy malurio yn y bedd,
 Ca'i weled ef eto'n fy nghnawd.

- 2 Wel, arno bo'm golwg bob dydd,
 A'i daliad anfeidrol o werth;
 Gwir Awdwr, Perffeithydd ein ffydd,
 Fe'm cynal ar lwybrau blin, serth;

Fy enaid, ymestyn yn mlaen,
 Na orphwys nes cyrhaedd y tir,
 Y Ganaan dragwyddol ei chân,
 Y Sabboth hyfrydol yn wir. T. J.

340. *Pwy yw hwn sy'n dyfod o Edom?*

8au, 8llin.—Salome, 218.

PWY welaf o Edom yn dod,
 Mil harddach na thoriad y wawr
 Yn sathru dan wadn ei droed
 Elynion yn lluoedd i'r llawr;
 Ei wisg wedi ei lliwio gan waed,
 Ei saethau a'i gleddyf yn llym;
 Ei harddwch yn llanw'r holl wlad,
 Yn ymdaith yn amllder ei rym

2 Myfi, 'r hwn wyf Alpha cyn byd,
 Wyf gadarn i ladd ac iachau:
 Fy ngeiriau a safant i gyd
 Pan ballo fyddlondeb pob rhai,
 Ond pam mae dy wisgoedd yn waed,
 A'th gleddyf mor goched ei fin,
 Fel un a fai'n sathru dan draed
 Y gwinwryf yn ngwinllan y gwin?

3 Wrth weled y fyddin mor fawr,
 Dan arfau yn llawnion o lid,
 Yn llanw holl wyneb y llawr
 Y bobl giliasant i gyd;
 Gadawyd fi'n unig, heb ail,
 I sefyll yn ngwyneb fy nghas,
 Gelynnion mor amled a'r dail
 Yn llanw holl gyrau y maes.

4 Mi godais i fyny fy llaw,
 Ymleddais, ennillais y dydd
 Fy holl waredigion a ddaw,
 A'm caethion a roddir yn rhydd:

Ennillais fath goncwest trwy waed,
 Mae genyf lywodraeth mor fawr,
 Hyd eithaf trigfanau fy Nhad,
 Mae'n cyrhaedd o'r nefoedd i'r llawr.

5 Pa feddwl, pa 'madrodd, pa ddawn,
 Pa dafod all osod i maes,
 Mor felus, mor helaeth, mor llawn,
 Mor gryfed ei gariad a'i ras?
 Afonydd sy'n rhedeg mor gryf,
 Nas dichon i bechod na bai
 Wrthsefyll yn erbyn eu llif
 A'u llanw ardderchog di-drai.

6 Fel ffamiau angherddol o dân
 Yw cariad f'Anwylyd o hyd;
 Fe losgodd bob rhwystrau o'i flaen,
 Fe yfodd o'r afon i gyd:
 Ymaflodd mewn dyn ar y llawr,
 Fe'i dygodd a'r Duwdod yn un;
 Y pellder oedd rhyngddynt oedd fawr,
 Fe'i llanwodd â'i haeddiant ei hun. J. W

341. *Mawl i gariad Crist.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

YR Iesu'n ddi-lai
 A'm gwared o'm gwae;
 Achubodd fy mywyd,
 Maddeuodd fy mai,
 Fe'm golchodd yn rhad,
 Do'n wir, yn ei waed,
 Gan selio fy mhardwn
 Rhoes i mi ryddhad.

2 O! melus yw'r wledd,
 Ce's weled ei wedd,
 Fy Mrenin a'm Prophwyd
 Mwyn hyfryd mewn hedd;

AM GRIST.

Fy Mhriod a'm Pen
A rwygodd y llen;
Ifordd newydd a bywiol
Sy i fyn'd uwch y nen.

3 Fy enaid i sydd
Yn awr nos a dydd,
Am gannol fy Iesu
A'm rhoddodd yn rhydd:
Ffarwel fo i'r byd,
A'i bleser yn nghyd;
Ar drysor y nefoedd
Fe redodd fy mryd.

4 'Rwy'n gweled bob dydd
Mai gwerthfawr yw ffydd:
Pan elwy' i borth angeu
Fy angor a fydd:
Mwy gwerthfawr im' yw
Na chyfoeth Periw:
Mwy dyogel i'm cynal
Ddydd dial ein Duw. w.

342. "*Trysorau uwch gwybod y byl.*"

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

Y CYSUR i gyd
Sy'n llanw fy mryd,
Fod genyf drysorau
Uwch gwybod y byd;
Ac er bod hwy'nghudd,
Nas gwel hwynt ond ffydd,
Ceir eglur ddadguddiad
O honynt ryw ddydd.

2 Anfeidrol oedd llid
Creawdwr y byd
Yn erbyn y pechod
Sy'n damnio o hyd:

Ond Tywysog a gaed
 A gollodd ei waed,
 Fe brynodd faddeuant
 A heddwch y Tad.

- 3 Ffordd wnaethpwyd yn llyn
 Ar Galfari fryn,
 I sicrach baradwys
 Na goll'som cyn hyn:
 Ac yno ni gawn
 Oll yfed yn llawn
 O wleddoedd y bywyd,
 Heb foreu na nawn. w.

343. *Rhinweddau angeu'r groes.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

FY Iesu mwy fydd
 Fy noddfa bob dydd,
 O ddyfnder pydewau
 Fe'm rhoddodd yn rhydd;
 Ni feddaf iachad
 Un dim ond ei waed—
 Fy heddwch a'm haeddiant,
 Fy nerth a'm parhad.

- 2 Rhyw afon a gaed,
 O ddŵr ac o waed;
 O'r orsedd ddysgleirdeg
 Mae'n rhedeg yn rhad,
 I wella fy mriw,
 Fy meiau o bob rhyw
 A chanu fy enaid
 Er dued ei liw.

- 3 Boed yma fy nyth,
 A'm bywyd i byth,
 Yn nghlwyfau'r Oen tynor,
 A'i lawnder di-lyth,

AM GRIST.

Ac yma caf fyw,
Er croesau o bob rhyw,
A'm henaid yn llawen
Dan aden fy Nuw.

- 4 Wel bellach, mi â 'mlaen
Trwy ddwr, a thrwy dân,
Er cymaint fy nyled,
Fe'i talwyd yn lân:
Molianu mwy fydd
Fy mhleser bob dydd,
'Nol agor y carchar,
Pwy all fod yn brudd? AN.

344. *Rhinwedd angeu Calfaria.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

I S nefoedd ni fu
'R fath fendith i mi
Ag angeu fy Iesu
Ar Galfari fry;
Rhyfeddod y byd
Yw angeu mor ddrud,
A gwreiddyn caniadau
'R ffyddlonaid i gyd.

- 2 Af bellach yn hy'
Tua'r Ganaan sydd fry
Mi wela'r addewid
Yn gadarn o'm tu;
A geiriau fy Nuw
Sy'n gadarn o ryw,
Fe dd'wedodd cawn goncro
'Ngelynion bob rhyw W.

345. *Ceidwad digonol.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220.

P OB seraph, pob sant,
Henafgwyr a phlant,
233

Gogoniant a ddodant i Dduw;
 Fel tyrfa gytun,
 Yn beraidd bob un,
 Am Geidwad o forwyn yn fyw.

2 Efe yw fy hedd,
 Fy aberth a'm gwledd,
 A'm sail am drugaredd i gyd;
 Ein cysgod a'n cân,
 Mewn dŵr ac mewn tân,
 Gwnaed uffern ei hamcan o hyd.

3 Yn babell y bydd
 Rhag poethder y dydd,
 A chedyrn lifogydd y fall;
 Mewn cysgod mor dda,
 Holl uffern a'i phla,
 Er chwenych, ein difa nid all. E. J.

346. *Trysorau yr Iawn.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, x. 77.

TRYSORAU mor glir
 Ni welwn yn wir,
 I randir yr India pe'r awn;
 Pur aur o Periw
 Cyffelyb nid yw
 I heddwch fy Nuw yn yr Iawn.

2 Caed person mor lawn
 O gyfoeth a dawn,
 A dalodd yn gyflawn y gwerth;
 Trwy'r ddyfais fawr hon
 Gwneir Seion yn llon,
 Fe wisg ei anwylion a nerth.

3 Dim trysor nis cair
 Mewn perlau nac aur,
 Er chwilio hyd derfyn ein dydd,
 A bwysa dy hedd

AM YR YSBRYD GLAN.

Tu yma i'r bedd,
Heb goffa'r llawenydd a fydd. M. E.

347. *Yr un testyn.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220.

MAE trysor sydd fwy
I'w gael yn ei giwy
Na'r ddaear a'i gwychder i gyd;
A phrofiad o'i hedd
Sydd fwy nag a fedd
Holl fawredd a bonedd y byd. AN.

AM YR YSBRYD GLAN.

348. *Yr Ysbryd Glan a'i ddoniau.*

M. S.—Dymuniad, 74. Saxony, 72.

TYR'D, Ysbryd Glân, i'n c'lonau ni,
A d'od d'oleuni nefol;
Tydi wyt Ysbryd Crist; dy ddawn
Sydd fawr iawn a rhagorol.

- 2 Llawenydd, bywyd, cariad pur,
Ydynt dy eglur ddoniau;
Dod eli i'n llygaid, fel i'th saint,
Ac enaint i'n gwynebau.
- 3 Gwasgara di'n gelynyion trwch,
A heddwch dyro i ni;
Os T'wysog i ni fydd Duw Ner
Pob peth fydd er daioni.
- 4 Dysg in adnabod y Duw Dad,
Y gwir Fab rhad a thithau,
Yn un tragwyddol Dduw i fod
Yn hynod Dri Phersonau;

AM YR YSBRYD GLAN.

- 5 Fel y molianer, yn mhob oes,
Y Duw a roes drugaredd,
Y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glan
Da dadgan ei anrhydedd. E. P.

349. *Goleuni yr Ysbryd.*

M. s.—Dymuniad, 74. Saxony. 72.

YR'D, Ysbryd Glan, tragwyddol Dduw,
Yr unrhyw a'r Tad nefol
Yr unrhyw hefyd a'r Mab rhad;
Duw cariad tangnefeddol.

- 2 Llewyrcha i'n c'lonau ni a'th ras
Fel byddo gas in bechu,
Ac i ni, mewn sancteiddrwydd rhydd,
Bob dydd dy wasanaethu.

- 3 Tydi addewaist ddysgu, Iôn,
Dy weision i lefaru;
Fel yn mhob man y caffo'n rhwydd
Yr Arglwydd ei folianu!

- 4 O! Ysbryd Glan, i'n c'lonau ni,
Y gwir oleuni danfon;
A hefyd sel, tra fom ni byw,
I garu Duw yn ffyddlon.

- 5 Dod fesur mawr o'th ras yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw Goruchaf!
Dyddanwch i ni felly bydd
Yn y brawd ddydd diweddaf. E. P.

350. *Doniau yr Ysbryd.*

M. s.—Dyfrdwy, 63. Persia. 68.

YSBRYD y Tad a'r Mab wyt ti,
Un Duw yn Dri Phersonau;
Cyffeswn di o ddydd i ddydd.
A chyson ffydd yn ddiau.

AM YR YSBRYD GLAN.

- 2 Dy ddoniau ydynt aml a dwys,
Y rhai i'r eglwys rhoddi;
O fewn i'th saint y ddeddf ddi-llys,
Tydi â'th fys 'sgrifeni.
- 3 Pur ffynon pob llawenydd glân,
Y grymus dân cariadol,
Y gwir eneiniad, mawr ei les,
Sy'n rhoddi gwres ysbrydol.
- 4 Dyddanydd ydwyt ti yn wir
Yn mhob rhyw hir orthrymder;
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
A thafod ni adrodder.
- 5 Attolwg, dyro i ni dy rad
I garu'r 'Tad a'i 'nabod,
A'n Harglwydd Iesu, ei Fab ef,
Gwna ffydd yn grei yw ganfod. E. P.

351. *Arweiniad yr Ysbryd.*

M. C.—Bangor, 94. Gwrexam, 97.

- O ! TYRED, Ysbryd sanctaidd, pur,
Nertha'm blinedig draed;
A rho i mi olwg oleu, clir,
Ar hyfryd dir fy ngwlad.
- 2 Gâd i mi ado'r anial maith,
Gwlad galar, a gwlad gwae
A myned rhagof tua'r tir
Sy a'i bleser yn parhau.
- 3 'Rwyf fel y gwyliwr ar y mur,
Yn dysgwyl, bob yr awr
Am wel'd yn gwawrio jubil fwyn
Fy muddugoliaeth fawr.
- 4 Pleserau'r ddaear wedi ffoi,
Pob chwantau i gyd yn un,

AM YR YSBRYD GLAN.

Heb un difyrwch is y rhod
Ond Iesu mawr ei hun.

5 A meddwl am gwmpeini'r nef,
A meddwl am y gwaith
Fydd genyf yno yn treulio i maes
Holl dragwyddoldeb maith.

6 Yn mhlith cwmpeini rif y sêr,
Llawn ddysglaer uwch y nen,
Yn cymysg cariad ato ef
Fu farw ar y pren. W.

352. *Deisyfiad am yr Ysbryd Glan.*

M. C.—Bangor, 94. St Mary, 92.

O! ANFON di yr Ysbryd Glan,
Yn enw Iesu mawr,
A'i weithrediadau megys tân;
O! deued ef i lawr. J. H.

353. *Calon bur yn deml i'r Ysbryd.*

G. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, Y. 48.

NI thrig awelon nef
Mewn dyfnder pydew cas;
Ni thrig cysuron neb
Mewn ysbryd heb dy ras;
Pur yw dy swydd, pur fydd dy le,
Fy Nuw, o fewn y ddae'r ar ne'.

2 O Arglwydd! tyr'd i lawr,
Gwna drigfan it dy hun,
Gwna deml sancteiddiol fawr
O galon aflan dyn;
A thrig yn hon, fel Seion gynt,
Er pob rhyw dywyll stormus wynt.

3 Tra, Arglwydd, yn y byd,
Rho'm golwg ar y wlad,

AM YR YSBRYD GLAN.

Yr etifeddiaeth fry,
Pleserau tŷ fy Nhad,
A'r gwleddoedd maith sydd yn parhau,
Lle nad oes gofid, poen, na gwae. w.

354. *Gweddî am sancteiddrwydd.*

8. 7. 4.—Hyder, 162. St. Peter, 183.

O! SANCTEIDDA fenaïd, Arglwydd,
Yn mhob nwyd ac yn mhob dawn;
Rho egwyddor bur y neioedd
Yn fy ysbryd llesg a llawn:
Na'd fi grwydro,
Draw nac yma o fy lle.

2 Ti dy hunan all fy nghadw,
Rhag im ŵyro ar y dde,
Rhedeg eilwaith ar yr aswy,
Methu cadw llwybrau'r ne':
O! tosturia:
Mewn anialwch 'rwyf yn byw.

3 Plana'r egwyddorion hyny
Yn fy enaid bob yr un,
Ag sydd megys peraroglan
Yn dy natur di dy hun:
Blodau hyfryd,
Fo'n disgleirio dae'r a nef.

4 Fel na chaffo pechod atgas,
Mwg a tharth y pydew mawr,
I fy nallu ar y llwybr,
Na fy naflu fyth i lawr;
Gwna i mi gerdded
Union ffordd wrth oleu dydd. w.

355. *Gwaith yr Ysbryd ar y galon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

NERTHOEDD y tragwyddol Ysbryd,
Yn haeddianau'r dwyfol iawn,

AM AIR DUW.

- Wna i'r fynwes ddiffaith, galed,
 I ffrwythloni'n hyfryd lawn
 O rasusau,
 Per blanhigion nefol wlad.
- 2 Creigiau tanllyd Salem waedlyd,
 Rhai fu'n bloeddio ag un llef,
 Am Dywysog mawr y bywyd,
 "Ymaith ! O ! croeshoelie'r ef !"
 Gwnaeth i'r rhei'ny
 Wylo edifeirwch pur.
- 3 Os disgyni addfwyn Ysbryd
 I ryw fynwes fel rhai hyn,
 A'i haddurno a phur ddelw
 'R hwn fu farw ar y bryn,
 Mawl a seinia
 Trwy'r holl nefoedd fawr am hyn. D. C.

AM AIR DUW.

356. *Crist yn y gair.*

M. H.—Angel's Hymn, 27. Sarum, 23.

NID yw hyfrydwch cnawd a byd
 Ond pethau gweigion oll i gyd;
 Wrth chwilio gair yr Arglwydd cawn
 Hyfrydwch gwell o lawer iawn.

- 2 Mae rhyfeddodau rif y dail
 Yn mherson hynod Adda'r Ail;
 Difyrwch penaf nef y nef
 Yw edrych ar ei degwch ef. J. H.

357. *Oysuron y gair.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Dyfroedd Siloah, Y. 17.

DY nerthol air, Iôn, oddi fry,
 A bery yn oes oesoedd;

AM AIR DUW.

Tydi wyt wedi cadarnhau
Dy eiriau yn y nefoedd.

- 2 Mor werthfawr yw dy air a'i rin
Mewn cystudd blin a chroesau;
Fe droir wylofain trist yn gân
Ar lwybr glân dy ddeddfau.
- 3 Gobeithiaf yn y gair o hyd
Yn nghanol byd o ddychryn;
Mae'n gysgod rhag y gwynt a'r gwres,
Mae'n lloches rhag y gelyn.
- 4 Fr teimlo'i fin, ei nerth, a'i rym,
Fel cleddyf llym yn rhwygo,
Er hyn, mae olew, gwin, a hedd,
Oes, ac ymgeledd ynddo.
- 5 Mae gwobrwy yn yr anial dir;
A garo'r gwir gaiff goron,
Bydd llafur ffydd, wrth air y llŵ,
Yn elw i'r dauiolion.

R. J.

358. *Nerth trwy'r gair.*

M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

COLEUNI ac anfeidrol rym
Yw hyfryd eiriau'r nen;
Pob sill erioed a dd'wedodd ef
Sydd siwr o ddod i ben.

- 2 Fe barodd i mi dori'r fraich,
A thynu'r llygad de;
Minau gaf allu mewn iawn bryd,
I wneyd a barodd ef.
- 3 'Rwy'n penderfynu myn'd yn gloff
I mewu i deyrnas nef,
Yn well na chadw'm melus chwant,
A cholli ei gwmni ef.

- 4 Mi ymddiriedaf yn ei air,
 Er cymaint yw fy mai;
 Ac fe derfynwyd dydd ac awr
 Pan gafwy'm gwir ryddhau.
- 5 Mi orfoleddaf draw o bell,
 Wrth feddwl am y dydd
 Pan ddel addewid fawr ei grym
 A'm henaid gwan yn rhydd. w.

359. *Chwilio y gair.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109.

O ARGLWYDD! dysg im' chwilio
 I wirioneddau'r Gair,
 Nes dod o hyd i'r Ceidwad
 Fu gynt ar liniau Mair;
 Mae ef yn Dduw galluog,
 Mae'n gadarn i iachau;
 Er cymaint yw fy llygredd,
 Mae'n ffynon i'm glanhau. AN.

360. *Y Beibl.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Pererin, Y. 44.

- O** FEWN i gloriau hwn
 Mae dwfn feddwl Duw;
 Pob iot o hono bery'n hwy
 Na'r nef, gwirionedd yw:
 Y llwon yw ei sail,
 Gwaed Adda'r Ail yw'r sel;
 Mwy gwerthfawr yw nag aur Periw,
 Llawn yw o laeth a mel.
- 2 Rhyw drysor mawr ei werth
 Yw holl wirionedd Duw;
 Tystiolaeth eglur yndo gei
 Am gyflwr dynolryw;

AM AIR DUW

Ei greu mewn cyflwr da;
A syrthio o hono i hun;
O blegyd hyn, gelyniaeth sydd
Rhwyng Brenin nef a dyn.

3 Ac ynddo hefyd ceir
Rhyw newydd braf ei sain,
Fod iachawdwriaeth berffaith rad
I'r gwaelaf un o rhai'n;
Mae'r heddwch wedi ei wneyd
Yn mherson Mab y dyn,
Ac yn y babell ddiddos hon
Mae Duw mewn hedd â dyn.

4 Trysordy deddfau Duw,
Maith yw dy eiriau prid;
Pob sill o'i fewn sydd fwy ei werth
Na'r ddaear faith i gyd;
O fewn ei gloriau gwiw
Mae arfdy Duw, fy Iôr;
Myfyriaf ynddo yn ddi-baid
Tra fyddo tir neu fôr. D. M.

361. *Y Beibl.*

8. 7. D.—Dismission, 160, Trefecca, 162.

DYMA Feibl anwyl Iesu,
Dyma rodd deheulaw Duw;
Dengys hwn y ffordd i farw,
Dengys hwn y ffordd i fyw;
Dengys hwn y golled orchyll
Gafwyd draw yn Eden drist;
Dengys hwn y ffordd i'r bywyd,
Trwy adnabod Iesu Grist. AN.

362. *Nerth gair Duw.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Gaerwen, Y. 62.

DYN nid wyt sy'n edifaru;
R' gair a dd'wedost ddaw i ben;

AM AIR DUW.

Seliwyd d'arfaeth, seliwyd d'eiriau,
Pan fuost farw ar y pren;
Nid oes sillaf o'th fygythion,
Nid oes sillaf bach o'th ras,
Pan y delo'r dydd i fyny,
Nas caiff hwnw'i wneyd i maes.

- 2 Ar dy air, yn mhob tymhestloedd
Y gorphwysaf f'hun i lawr,
Ac mi gredaf fod dy eiriau
Lawer trech na'r storom fawr;
'R unig sylfaen 'nawr sydd geny'
I bwyso ar d'addewid ddrud
Yw, bod ynot ti gyflawnder,
A 'mod inau'n eisieu i gyd.
- 3 O! gad i mi brofi a welaf;
'Rwyf yn gwel'd rhyw wledydd draw,
Y dymunwn fil o weithiau
Brofi eu ffrwythau maes o law;
Grym dy eiriau wyf am deimlo;
Mae dy eiriau'n drech na'r byd;
Cleddyf tanllyd o dy enau,
Gongera uffern faith i gyd.   w.

363.   *Melusder y gair.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Holstein, 188.

MI feddylia'th fod di yno
Pan na b'och di yno ddim;
Mae dy eiriau mor felused,
Mae dy gariad o'r fath rym;
Diliau mêl, oll dan sel;
Minau gredaf, doed a ddel.

- 2 Mae dy air yn abl fy arwain
Trwy'r anialwch mawr yn mlaen;
Mae yn golofn oleu, eglur,
Weithiau o niwl, ac weithiau o dân;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Mae'n ddi ble ynddo fe,
Fwy na'r ddaear fwy na'r ne'.

3 'Rwyf yn meddwl am yr oriau
Caffwyf funyd o'th fwynhau;
Ac mae adsain pell dy eiriâu
'N peru i mi lawenhau:
O'r fath wledd, draw i'r bedd,
Fydd cael edrych ar dy wedd.

4 Dyna'r pryd 'rwy'n dechreu 'mywyd,
Pan y caffwyf wel'd yn glir,
Im gael prawf, ac y caf ragor,
O rawn sypiau'r Ganaan bur:
Dyma 'ngwledd, dyma f'hedd
Dyma'm concwest ar y bedd.

5 O! gad i mi'n fuan Arglwydd,
Glywed geiriau dystaw'r ne',
Rhag im redeg heb im wybod
Ar ryw law i maes o'm lle;
Yn dy law, heb ddim braw,
Cerdda'i'n union yma a thraw.   w.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

364.

Moliant yr eglwys.

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

MAE eglwys Dduw, trwy'r ddae'r a'r nef, yn un,
Y meirw a'r byw a'u cydsain yn gytun;
"Teilwng yw'r Oen," medd seintiau yn y nef;
"Teilwng yw'r Oen," yw'n llafar ni a'n llef.

2 Ei fywyd glân, ei chwys a'i ruddfan roes,
A'i angeu llawn, dâl cyflawn ar y groes:

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Daw ffrwyth ei groes, a grym eiriolaeth gref,
A'r eiddil gwan yn gadarn gydag ef.

- 3 Brawd yw efe i'r llwythog ar y llawr;
Dof ar ei bwys i fyny o'r cystudd mawr:
Ni thrig yn ol un ewin, er mor wan,
O'r anial dir fe'u mynir yn y man.

AN.

365. *Cwynfan Seion.*

10au.—Erfyniad, 8. Bala, 7.

MAE Seion wan yn gruddfan dan y groes,
Yn dysgwyl gwawr ar lawr dan lawer loes;
Bywha dy waith, ni phery 'nhaith yn hir;
Rwy'n ofni'r bedd cyn gwel'd dy wedd yn wir. AN.

366. *Newydd da i'r truan.*

M. H.—Boston, 25 Sarum, 23.

YNOETH, y tlawd, a'r llwythog sy
'N och'neidio tua'r nefoedd fry,
A'r cystuddiedig gwael ei lun,
Wna Iesu'n Briod iddo'i hun.

- 2 Newyddion da er seliad byd
A roed yn nghadw i rhai'n i gyd:
A phan addfedo awr y Tad,
Dadguddir iddynt oll yn rhad.
- 3 I'r rhai'n mae rhagorfreintiau'i waed,
I'r rhai'n mae cyflawn wir iachad,
I'r rhai'n mae heddwch llawn ryw bryd—
Rhyddhad oddiwrth anfeidrol lid.
- 4 Galarwyr Seion sydd yn awr
Yn gruddfan yn y cystudd mawr.
Na wylwch mwy, newyddion mae
A bair i'ch calon lawenhau.
- 5 Am hyn dyrchefwch fyny fry,
Cydseiniwch a'r angylaid lu;

Tra byddoch byw na foed eich son
Ond am rinweddau gwaed yr Oen. w.

367. *Undeb Cristionogol.*

M. H.—Boston, 25. Caernarfon, 16.

DUW, tyr'd a'th saint o dan y ne',
O eitha'r dwyrain bell i'r de,
I fod yn dlawd, i fod yn un,
Yn ddedwydd ynot ti dy hun.

- 2 Un llais, un swm, un enw pur,
O'r gogledd fo i'r dwyrain dir,
O fôr i fôr, o gwlech y byd,
Sef enw Iesu oll i gyd.
- 3 Darfydded son yn mhob rhyw fan
Am ddoniau mawr a doniau gwan:
Darfydded enwau pob rhyw ddyn;
Aed oll yn ddim ond ti dy hun.
- 4 Na foed gan un pererin mwy
Ganiadau am ddim ond marwol glwy';
Pan y teyrnasa'i Ysbryd ef,
Y ddaear dywyll dry yn nef.
- 5 O! tyr'd ar frys, Iachawdwr mawr
Disgyned d'Ysbryd yma i lawr,
Gwna i'r torfeydd a brynodd gwaed,
Gyd-gerdded tua'r hyfryd wlad.
- 6 Cyd-fyn'd o hyd, dan ganu 'mlaen,
Cyd-ddyoddef yn y dŵr a'r tân,
Cyd-gario'r groes, cyd-lawenhau,
A chyd-gystuddio dan bob gwae, w.

368. *RHAN II.*

Boston, 25. Caernarfon, 16.

Y RHAI bwrcasodd gwaed y nef,
Sy heb enw ond ei enw ef,

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Hwy yn mhob cystudd, hwy 'mhob gwaë,
A gaiff yn unig lawenhau.

- 2 Trech fydd y rhai'n na gwawd na lliid,
A'r holl elynion sy'n y byd,
Yn un mewn culni un mewn poen
Aelodau'r croeshoeliedig Oen.
- 3 O! na ddoi dydd yr India'i ben
I wel'd yr hwn fu ar y pren;
A ninau'n un, yn un â hwy
Yn canu am ei farwol glwy'.
- 4 Boed Prydain fawr yn fflam o dân
O gariad at ei Phrynwr glân;
A holl ynysoedd pella'r byd
Yn boddi mewn caniadau'i gyd.
- 5 Amen, Amen, boed mor a thir
Mewn perffaith hedd, mewn cariad pur,
Heb ganddynt bleser o un rhyw
Ond caru'r Iesu mawr a'n Duw.   w.

369.   *Crefydd mewn Ieuencyd.*

M. II.—Boston, 25. Melcombe, 15.

CYSSSEGRWN flaenffrwyth ddyddiau'n
I garu'r hwn fu ar y groes;   [hoes,
Mae mwy o bleser yn ei waith
Na dim a fedd y ddaear faith.

- 2 Cael bod yn foreu dan yr iau
Sydd ganmil gwell na phleser gau;
Mae ffyrdd doethineb oll i gyd
Yn gysur ac yn hedd o hyd.
- 3 Y plant a wasanaethont Grist
Cânt ddiange byth rhag uffern drist,
Mae myrdd o ien'ctyd yn y nef
Yn berlau yn ei goron ef.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 4 O! na threuliaswn yn ddi-goll
O dan iau Crist fy mebyd oll;
Mae'r hwn a'm prynodd ar y groes
Yn deilwng o bob awr o'm hoes. P. J.

370. *Yr Iachawdwriaeth yn Nghrist.*

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

YR iachawdwriaeth fawr yn Nghrist,
Sw'n melus hyfryd yw i'm clust;
Balm cryf i'm clwyfau o bob rhyw,
A chordial im rhag ofnau yw.

- 2 Aed sw'n yr iachawdwriaeth fawr
O amgylch ogyrch daear lawr:
A boed i'r nef a'i lluoedd llon
Gyfodi eu llef i seinio hon. DR. W.

371. *Yr eglwys ō'i phwys ar Grist.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Llanell, 53.

O! PWY yw hon sy'n dod yn hy',
Yn lew i'r lan, fel rhwng dau lu,
O'r dywyll Aiphtaidd wlad,
Gan rod-di pwys ei henaidd pur
Ar Iesu gwiw, 'r Messiah gwir,
Ei Ffrynd a'i Phrynwr rhad?

- 2 Fel colofnau mwg ei henaidd mae,
Mewn nefol hwyl yn llawenhau,
'Nawr yn meddianu'n wir
Ras o bob rhyw, cysuron rhad,
Fel peraroglau pell a gaed,
O hyfryd thus a myrr.
- 3 O'r dyfnder du i'r làn y daeth,
Tua'r wlad sy'n llifo o fêl a llaeth,
I'r etifeddiaeth fras;
Yn llawn o hedd, mae'n awr mewn hwyl,
A'i nefol gaingc yn cadw gwyl,
Am ddod o'r Aipht i maes.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 4 Duw sy iddi'n blaidd, hi gadd o'i blaen
Y cwmwl niwl a'r golofn dan,
Eneiniad yr holl saint;
Hi wŷr y ffordd i'r Ganaan draw,
Ni chyfeiliorna ar un llaw,
'Nes cael meddianu'r fraint.
- 5 Fel boreu wawr fe welir hon,
Teg fel y lloer mae'i hwyneb llon,
Mewn cariad, gras, a hedd;
Fel haul, heb un brycheuyn du,
'Nofnadwy fel banerog lu;
On'd hyfryd yw ei gwedd? W.

372. *Cynydd mewn gras.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Morganwg, 65.

Y RHAI o dan dy gysgod, Iôn,
Yn gyson a arosant,
Dan lewyrchiadau'th wyneb pryd,
Y rhai'n fel ŷd adfywiant.

- 2 Blodeuant, tyfant tua'r nen,
Fel y winwydden ffrwythlon;
A bydd eu harogl wrth eu trin
Mor bêr a gwin Lebanon.
- 3 Lledant eu gwraidd mewn dacar fras
Wrth afon gras y bywyd;
Eu ceingciau gerdd, eu tegwch fydd
Fel olewydd yn hyfryd. W. E.

373. *Deued fy Anwylid i'w ardd.*

M. S.—Morganwg, 65. Silesia, 62.

PWY na fwytai y ffrwyth o'r nen,
Sy'n tyfu ar bren y bywyd?
A phwy na roddai wrth ei fin
Rinweddol win mor hyfryd?

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 2 Hon yw dy ardd, braf yw ei bri,
Dy blaniad di dy hunan;
O! tyr'd i mewn, ac arni chwyth,
Gwna ynddi byth dy drigfan.
- 3 Casgla dy fyrr a'th aloes pur,
Grasurau gwir dy Ysbryd;
Bwyta dy ddil, yn nghyd a'th fêl,
I ni gael sêl o fywyd.
- 4 Wel, yf dy win a'th laeth yn hael,
Boed hyn yn dâl o'th lafur,
Am i ti ddyoddef ar y groes
Anfeidrol loes a dolur. W.

374. *Teguch Seion.*

M. S.—Mary, 69. Baden, 64.

MAE eglwys Dduw fel dinas wych,
Yn deg i edrych arni:
Ei sail sydd berl odidog werth,
A'i mur o brydferth feini.

- 2 Llawenydd yr holl ddaear hon
Yw mynydd Seion sanctaidd;
Preswylfa anwyl Brenin nef
Yw Salem efengylaidd.
- 3 Gwyn fyd y dinasyddion sydd
Yn rhodio'n rhydd ar hyd-ddi;
Y nefol fraint i minau rho,
O Dduw! i drigo ynddi. B. F.

375. *O! deuwch i'r dyfroedd.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 66.

O! DEWCH i'r dyfroedd dyma'r dydd,
Yr Arglwydd sydd yn galw;
Tragwyddol ras yr Arglwydd Iôr
Sydd fel y môr yn llanw.

YB EGLWYS, A'I HOBDINHADAU.

- 2 Heb werth nac arian, dewch yn awr,
Mae golud mawr trugaredd
A'i wyneb ar yr euog rai,
Maddeuant a'i ymgeledd.
- 3 O! dewch a phrynwch win a llaeth,
Mae yma faeth rhagorol;
O! prynwch win, heb aur na gwerth,
Mae ynddo nerth tragwyddol.
- 4 Bwytwch, mae'r aberth wedi ei ladd,
Y ddeddf a gadd aurhydedd;
Ac i bechadur euog, gwael,
Mae modd i gael ymgeledd.
- 5 Mae'r wledd yn barod, O! bwytwch,
A llawenhewch yn Seion;
Tragwyddol hedd i blant y llwch;
O yfwch ei melusion. B. J.

376. *Cynaliaeth digonol o ras.*

M. C.—French, 77. Bedford, 89.

- M**AE'm golwg acw tua'r wlad
Lle mae fy heddwch llawn;
Ac 'rwyf am deimlo'i gwleddoedd pur
O foreu hyd brydnawn.
- 2 'Does dim difyrwch yma i'w gael
A leinw'm hensid cu;
Ond mi ymborthaf ar y wledd
Sydd gan angylion fry.
- 3 Mi yfaf ddŵr y ffynon glir
O dan y fainge sy'n dod;
Ac y mae rhinwedd ynddo'n llawn
I adfer nerth i'm troed.
- 4 'Ddiffygiaf ddim, er cyd fy nhaith,
Tra paro gras y nef;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ac er mor lleied yw fy ngrym,
Mae digon ynddo ef.

- 5 Mae'r iachawdwriaeth fel y môr,
Yn chwyddo byth i'r làn;
Mae yma dōigon, digon byth,
I'r truan ac i'r gwan. w.

377. *Yr un testyn.*

M. C.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

AWN, bechaduriad, at y dŵr
A darddodd ar y bryn;
Ac ni gawn yfed byth heb drai
O'r afon loyw hyn.

- 2 Mae yma drugareddau rhad,
I'r tlawd a'r llariaidd rai,
A rhyw fendithion maith yn stôr
Sydd fythol yn parhau.
- 3 Does yma eisieu fyth yn bod—
Trysorau gras yn llawn,
Er maint yr yfed a'r glanhau
Sy o foreu hyd bryduawn.
- 4 Nis blinwn ganu tra fôm byw
Yr oruchafiaeth hyn,
Weithiodd ein Harglwydd un prydawn
Ar ben Calfaria fryn.
- 5 Fe welir myrdd, 'mhen gronyn bach,
O'r dwyrain ac o'r de,
Yn cyd-adseinio'n hyfryd am
Ei ryfedd gariad e'. w.

378. *Grym crefydd.*

M. C.—Bangor, 94. Cologne, Y. 28.

NA'D fi foddloni ar ryw rith
O grefydd, heb ei grym;

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ond gwir adnabod Iesu Grist
Yn fywyd anwyl im.

2 Rho'th gariad cryf yn f'ysbryd gwan
I ganlyn ar dy ol;
Na chaffwyf drigfa mewn un man
Ond yn dy gynnes gôl.

3 Goleuni'r nef fo'n gymhorth im,
I'm tywys yn y blaen;
Rhag i mi droi oddi ar y ffordd,
Bydd i mi'n golofn dân. D. M.

379. *Etifeddiaeth y plant.*

M. C.—French, 77. Gloucester, 76.

PLANT ydym eto dan ein hoed,
Yn dysgwyl am y stâd;
Mae'r etifeddiaeth i ni'n dod
Wrth Destament ein Tad.

2 Na ddigalonwn er ein bod
Yn awr mewn anial wlad;
Mae'r etifeddiaeth, &c.

3 Gorthrymder geir o dan y rhod,
Ond byr fydd ei barhad;
Mae'r etifeddiaeth, &c.

4 Ni gawn yn fuan ganu clod
O fewn y nefol wlad;
Mae'r etifeddiaeth, &c. AM.

380. *Gogoniant Seion.*

M. C. D.—Prydain, 100. Aeron, Y. 29.

FE welir Seion fel y wawr,
Er saled yw ei gwedd,
Yn dod i'r làn o'r cystudd mawr,
'Nol agor pyrth y bedd;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Heb glaf na chlwyfus yn eu plith,
Yn ddysglaer fel yr haul,
Yn y cyfiawnder dwyfol byth
A wnaed gan Adda'r ail,

381. *Cymdeithas y saint.*

2. 8.—Luther, Y. 30. Braint, Y. 31.

BRAINT, braint,
Yw cael cymdeithas gyda'r saint,
Na welodd neb erioed ei maint;
Ni ddaw un haint byth iddynt hwy;
Y mae'r gymdeithas yma'n gref,
Ond yn y nef hi fydd yn fwy.

2 Fe gân,
Y gwaredigion, fawr a mân,
Dragwyddol glod i'w Prynwr glân
Pan ddelo'r tân i losgi'r tir,
Cant godi eu penau a llawenhau,
Eu poenus wae â heibio'n wir.

3 Daeth trwy
Ein Iesu glân a'i farwol glwy,
Fendithion fyrdd, daw eto trwy;
Mae ynddo faith ddiderfyn stôr;
Ni gawsom rai defnydd i lawr;
Beth am yr awr cawn fyn'd i'r môr?

4 Gwledd, gwledd
O fywyd a thragwyddol hedd,
Sydd yn y byd tu draw i'r bedd,
Ond hardd fydd gwedd y dyrfa i gyd
Sy'n byw ar haeddiant gwaed yr Oen,
O sw'n y boen sydd yn y byd. AN.

382. *Gwledd i'r tlodion.*

7. 6. D.—Talyllyn, Y. 37.—Meirionydd, 109.

DARPARWYD gwledd i'r tlodion,
I'r euog llawn o fai;

Mae'n gyflawn o ddanteithion
 I'r gwael anghenus rai;
 O! dewch ar frys i'w phrosi—
 Bendithion pur y ne';
 Mae galwad Duw'n cyhoeddi
 Fod heddyw eto le.

T. J.

383. *Gobaith yr efengyl.*

7. 6. D.—St. Mark, v. 36. Meirionydd, 109.

O'R nef mi glywais newydd,
 Fe'm cododd ar fy nhraed,
 Fod ffynon wedi ei hagog
 I'r cleifion gael iachad;
 Fy enaid, rhed yn ebrwydd,
 A phaid a llwfrhau:
 O'th flaen mae drws agored
 Na ddichon neb ei gau.

D. W

384. *Yr anian dduwiol.*

7. 6. D.—Bremen, 112. Ramah, 108.

MAE'n rhaid i'r anian newydd
 A blanwyd gan y Tad
 I gael ei maeth a'i chynydd
 O ffrwythau'r Ganaan wlad;
 Nid oes dim ymborth iddi
 Yn holl deganau'r llawr;
 Mae'n tynu ar i fyny—
 O'r nef y daeth i lawr.

AN.

385. *Anrhydeddu y gyfraith.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Meirionydd, 109.

YN ngwyneb deddf mor enwog
 Rhai enwog ydym ni,
 Yn rhwym i'w holl felldithion,
 A'i gwaeau chwerwon hi:

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- Rhoi iddi iawn nis gallwn,
 A byth ni haeddwn hedd;
 Yn ngafael deddf doredig
 Gwywedig fydd ein gwedd.
- 2 Rhoes Crist anrhydedd perffaith
 I'r gyfraith yn ddi-goll,
 Ei aberth a'i mawrhaodd,
 Fe'i cwblhaodd oll:
 Yn awr mae ffordd ardderchog
 I'r euog fyn'd yn rhydd;
 Ar bawb a gred yn Iesu
 Y ddeddf yn gwennu sydd.
- 3 O! Ysbryd pur, sancteiddiol,
 Ofn duwiol dyro di;
 'Sgrifena'r gyfraith union
 Ar lech fy nghalon i;
 Boed i ni rodio'n rasol
 Yn ol y ddwyfol ddeddf;
 Ac ynddi boed f'ewylllys
 Yn felus rymus ddeddf. R. R.
386. *Dychweliad y gaethglud.*
 6. 6. 8.—St. Ambrose, 133. Amsterdam, 134.
- PLANT caethion Babilon
 Ddont adre' o dòn i dòn;
 Cant wleda'n llon mae'r dydd gerllaw,
 Yn ngŵydd eu Harglwydd da,
 O swm y byd a'i bla:
 O! ddedwydd haf, pa bryd y daw?
- 2 Dysgwylw'n ronyn bach,
 Cawn ddod yn gwbl iach;
 Caniadau yna fydd heb ri':
 A'u sylwedd fydd y gwaed
 A ddyry in iachad.
 Ar goncwest gaed ar Galfari. G.

387. *Yr ardd a'i pheraroglau.*

6. 8.—Alun, 358. Bombay, 136

- M**I bellach goda'i maes,
 Ar foreu glas y wawr,
 I wel'd y blodau hardd
 Sy 'ngardd fy Iesu mawr:
 Amrywiol ryw rasusan pur,
 A ffrwythau'r paradwysaidd dir,
- 2 O! ddigyffelyb flas,
 O! amrywioldeb liw,
 Hyfryda erioed a gaed
 Ar erddi gwlad fy Nuw:
 Gilead, a'i haroglau pur,
 Bereiddiodd awel Canaan dir.
- 3 Mae'r pomgranadau pur,
 Mae'r peraroglau rhad,
 Yn magu hiraeth cryf
 Am hyfryd dy fy Nhad:
 O! Salem bur, O! Seion wiw,
 Fy nghartref i a chartre'm Duw. w.

388. *Byddin Brenin Nef.*

6. 8.—Gwladwys, 135. Normandy, 137.

- M**AE'r Brenin yn y blaen,
 'Rym ninau oll yn hy':
 Ni saif na dŵr na tân
 O flaen fath arfog lu;
 Ni awn, ni awn, dan ganu i'r lân,
 Cawn weled ein concwest yn y man
- 2 Ni welir un yn llesg
 Yn myddin Brenin nef,
 Can's derbyn maent o hyd
 O'i nerthoedd hyfryd ef;
 Ni gawn, ni gawn y gloyw win,
 O felus ryw, sancteiddioi rin.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAŵ.

- 3 Dechreuod tafod mwy,
Os tafod fedr gân,
Na foed ond dwyfol glwy'
Holl ddyddiau'i oes o'i flaen;
Fe gaed, fe gaed o'r diwedd fraint
Na phrofodd Seraphim ei maint.
- 4 Gerubiaid dewch yn mlaen,
Edrychwch yma i lawr,
Ar d'wynion uffern dân
Yn nghanol nef yn awr;
Pob un yn gwel'd ei hyfryd wlad
A phyrth sancteiddiol tŷ ei Dad.
- 5 Fe ddarfu'r ofn du,
'R euogrwydd cas a'r braw,
Wrth wel'd yr aberth fu
Ar ben Calfaria draw,
Fe dalwyd iawn ar bren mor ddrud,
Oedd fwy na holl ffeidd-dra'r byd.
- 6 Un sillaf ar y groes,
O enau Crewr byd,
Yn nyfnder angeu loes
Sydd fwy na'm beiau i gyd:
"O ! maddeu, 'Nhad, im heiddo i,
Lama, lama sabachthani." w.

389. *Hiraeth am dy Dduo.*

6. 8.—Ramoth, y. 47. Alun, 238

ARGLWYDD y bydoedd fry,
Mor deg a hawddgar yw
Trigfanau'th gariad cu,
Daearol demlau'm Duw;
Boed tynfa f'enaid tua'th dŷ,
Fy, Nuw, i wel'd dy wyneb cu.

- 2 Hoff gan aderyn tô
Gael yno i'w gywion le;

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

A'r wenol, ar ei thro,
Hiraethu am ei thre':
Mae hiraeth f'enaid i'r un faint
Am gael preswyllo 'mhlith y saint.

- 3 Cael treulio sanctaidd ddydd
Lle byddo Duw a'i saint,
Llawenydd gwell a rydd
Na mil mewn bydol fraint:
Gwell yw cael cadw'r drws o hyd
Lle dél fy Nuw, na ph'lasau'r byd. DR. W.

390. *Galwad yr efenyyl.*

6. 8.—Dolgellau, Y. 48. Tyndal, Y. 49.

DEWCH, hen ac ieuainc, dewch,
At Iesu mae'n llawn bryd;
Rhyfedd amynedd Duw
Ddisgwyliodd wrthym cyd:
Aeth yn brydnawn, mae yn hwyrhau;
Mae drws trugaredd heb ei gau.

- 2 Dewch hen wrthgilwyr trist,
At Iesu Grist yn ol;
Mae'i freichiau'n awr ar led,
Fe'ch derbyn yn ei gól:
Mae Duw yn rhoddi eto'n hael
Drugaredd i droseddwyr gwael. M. B.

391. *Buddugoliaeth trwy Grist.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142. Trefdeyrn, Y. 50.

MAE udgorn Jubili
Am haeddiant Calfari,
Yn seinio'n llon,
Newyddion goreu i ni;
Gwir lawenha fy enaid prudd;
Enillodd Iesu mawr y dydd;
Daw carcharorion angeu
O'ti rhwymau oll yn rhydd.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 2 Dall Pharaoh, er ei frad,
Niweidio'r un o'r had
Sy'n tynu fry,
At dawel dŷ eu Tad;
Nid all yr anial tywyll, du,
Byth ddrygu neb o'r dedwydd lu
Yn dawel sydd dan aden
Eu cadben, Iesu cu.
- 3 Gorehfygodd brenin hedd,
Fyd, uffern, angeu, a'r bedd;
Priodi wnaeth
Yr hon oedd gaeth ei gwedd;
Am hyn crechwena, Seion wan,
O'th ardal lesg, a thyr'd i'r làn;
Tywysog y tangnefedd,
Da'i rinwedd, yw dy ran.
- 4 Mae tyrfa fawr heb ri'
Fu ar ein daear ni,
Dan lawer loes,
A llid, a chroes, a chri,
Yn awr mewn bywyd, hyfryd hoen,
Ger bron gorseddfainge Duw a'r Oen,
Heb deimlo mwy flinderau,
Effeithiau llid a phoen. g.

392. *Llais y durtur.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142. Trefdeyrn, y. 50.

MAE llais y durtur fwyn,
Ei chân, yn nghyd a'i chŵyn,
Yn seinio'n bêr,
Nes enill llawer llwyn;
Wele y gauaf heibio aeth,
Ac ar y ddaear blodau ddaeth,
Mae'r adar yn ymbyngcio
Eu mawl, nid cwyno caeth.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 2 Fe dderfydd dwyn y groes
Yn lân, a phob rhyw loes,
Cawn adaw'r byd,
A'r adfyd—ber yw'r oes:
Bydd Seion wych mewn siriol wawr,
'Nol codi o'r llwch, a gadaw'r llawr,
Ar ddysglæer wedd ei Phriod,
Yn moli'r Duwdod mawr. G.

393. *Taerineb yr Efengyl.*

6. 4. 8. 7.—Stamford, 143.

DOWCH, dowch, o fawr i fân,
Cyn delo'r diluw tân,
I'r arch mewn pryd,
Fe lysg y byd yn lân;
O ddinas distryw brysiwch, ffowch,
Ar y gwastadedd nac ymdrowch,
I sanctaidd fynydd Seion,
O! ddynion, pam na ddowch? AN.

394. *Y ffordd yn rhydd.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Itall, 145.

O'R diwedd daeth yr awr,
Yn nhragwyddoldeb mawr
Arfaethwyd ef;
Bu farw Brenin nen
O gariad ar y pren,
Agorwyd led y pen
Holl byrth y nef.

- 2 Wel bellach awn yn mlaen,
Nac ofnwn ddŵr na thân;
Ni bia'r dydd;
Mae'n Brenin cadarn, cry',
Yn mlaenaf un o'r llu,
Yn tori rhwystrau sy;
Mae'r ffordd yn rhydd.

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

3 Mae heddyw yn y nef,
Fyrddiynau gydag ef,
Yn canu ei glod:
Dowch, dringwn tua'r làn,
Cawn feddu yn y man
Yr ardal ddaeth i'n rhan
Hyfryda' erioed. W.

395. *Grym duwioldeb.*

6. 6, 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

D UWIOLDEB yn ei grym
Sydd werthfawrocach im
Nag awr Periw;
Hi geidw'm benaid gwan
Yn ddyogel yn mhob man;
O'r diwedd dwg fi i'r làn
I gól fy Nuw. R. J.

396. *Trefn i faddeu pechod.*

7. 3.—Trefeglwys, 151.

C AED trefn i faddeu pechod
Yn yr Iawn;
Mae iachawdwriaeth barod
Yn yr Iawn;
Mae'r ddeddf o dan ei choron,
Cyfiawnder yn dyweyd, Digon,
A'r Tad yn gwaeddi, Boddlon,
Yn yr Iawn;
A diolch byth, medd Seion,
Am yr Iawn.

2 Yn awr, hen deuln'r gollfarn,
Llawenhawn,
Rhoed cymhorth ar Un cadarn,
Llawenhawn;
Mae heddyw alwad ato
Mae bythol fywyd ynddo;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ni chollir neb a gredo:
Llawenhawn,
Gan lwyr ymroddi iddo
Llawenhawn.

W. W. W.

397. *Dydd yr efengyl.*

7. 3.—Trefeglwys, 151.

MAE efengyl gras yn t'wynu,
Mawr yw'r fraint,
I gasglu llafur Iesu,
Mawr yw'r fraint:
Mae lluoedd maith yn barod
Yn y Gaersalem uchod,
A thyrfa fawr yn dyfod,
Mawr yw'r fraint,
Dan faner Iesu isod,
Mawr yw'r fraint.

2 O! rhedwn bawb yr yrfa,
Dyma'r dydd,
I'r bywyd am y cynta',
Dyma'r dydd;
Aeth gwlaw a'r gauaf heibio.
Mae'r ddaear yn blodeuo,
A'r adar yn ymbyngcio,
Dyma'r dydd,
Mae'r durtur fwyn yn seinio,
Dyma'r dydd.

3 Mae'r bwrdd yn llawn danteithion,
Dowch yn mlaen,
Gan sanctaidd Frenin Seion,
Dowch yn mlaen;
Cawn wleda oll yn ddiddig,
Fry, ar y llo pasgedig,
Ac yfed gwin puredig,
Dowch yn mlaen,
Gwir haeddiant Iesu'n unig,
Dowch yn mlaen.

398. *Ffyddlondeb Duw i'w eglwys.*

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Esther, y. 55.

COFIA, Arglwydd, dy ddyweddi,
 Llana ati fel yr hydd;
 Ac na ad i'w holl elynion
 Arni'n hollol gael y dydd:
 O! dadguddia y colofnau
 Wnaed i'w chynal yn y nos—
 Addewidion diamodol
 Duw ar gyfrif gwaed y groes.

2 Mae bod yn fyw yn fawr ryfeddod
 Mewn ffwrneisiau sydd mor boeth;
 Ond mwy rhyfeddod wedi mhrofi
 Y dof o'r cystudd fel aur coeth:
 Amser canu, diwrnod nithio,
 Eto'n dawel heb ddim braw;
 Y gŵr sydd i mi yn ymguddfa,
 Sydd â'r wyntyll yn ei law.

3 O! am dynu o'r anialwch
 I fyny fel colofnau mwg,
 Yn uniongyrchol at ei orsedd,
 Nid oes yn ei wedd ef wŷg:
 Alpha, Omega, Tyst ffyddlonaf,
 Yw ein Iôr, a'i air yn un;
 Dysgleirio mae gogoniant Trindod
 Yn achubiaeth marwol ddyn. A. G.

399. *Dyfroedd iachawdwriaeth.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Llangan, r. 61.

Y MAE dyfroedd iachawdwriaeth,
 A'u rhinweddau mewn parhad;
 Y mae ynddynt feddyginiaeth
 Anffaeledig, oll yn rhad:
 Deuwch, gleifion codwm Eden,
 I ddefnyddio'r dyfroedd hyn,

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ni bydd diwedd byth ar rinwedd
Sylwedd mawr Bethesda lyn.

- 2 Cofiwch hyn mewn stad o wendid—
Dyfroedd at y fferau sy;
Dirifedi yw'r cufyddau
A fesurir i chwi fry;
Bod yn blant yr adgyfodiad,
Nosio yn y dyfroedd hyn,
Edrych ar ogoniant Iesu
A fu'n gwaedu ar y bryn. A. G.

400. *Drws gobaiih.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, Y. 55.

A OES gobaiih am achubiaeth?
Oes maddeuant am bob bai?
A oes hedd a meddyginiaeth,
A oes Ceidwad, i'r fath rai?
"Oes," medd Duw o'r nef yn eglur,
"Mi ddarperais aberth llawn;
Y mae hedd a gras a chysur
Geny'n rhoddion parod iawn." T. J.

401. *Gras yn rhagor amlhau.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y, 57. Moriah, A. 10.

GOLCHWYD Magdalen yn ddysglaer,
A Manasseh'n hyfryd wyn,
Yn y dŵr a'r gwaed a lifodd
O ystlys Iesu ar y bryn:
Pwy a wyr na olchir finau?
Pwy a wyr na byddwyf byw?
Mae rhyw drysor anchwiliadwy
O ras yn nghadw gyda'm Duw. AN.

402. *Buddugoliaeth Calfaría.*

8. 7. D.—Vienna, Y, 60. Edinburgh, 164.

WELE Iesu'r Pen rhyfelwr,
'N dod i'r lan o Edom wlad,

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

A'i wisg yn goch a'i fraich yn rymus,
A'r ddraig yn glwyfus dan ei draed:
Am yr hyfryd fuddugoliaeth
Cana'm telyn fach yn awr,
Hyd nes delo'r hyfryd foreu
Y caf finau'r delyn fawr. D. W.

403 *Effeithiau yr oruchafiaeth.*

8. 7. D.—Vienna, Y. 60. Mendelsshon, Y. 58.

CÁDBEN mawr ein hiachawdwriaeth
Welaf yn y frwydr hon;
Holl elynion ei ddyweddi
'N gorfod plygu ger ei fron;
Plant afradlon sy'n dod adref,
A fu mhell o dir eu gwlad;
Rhai fu'n fudion sy'n clodfori
Duw am iachawdwriaeth rad. M. R.

404. *Gwahoddiad at Grist.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Sicily, 180.

DEUWCH, bechaduriaid tlodion,
Clwyfus, cleifion, o bob rhyw
Crist sy'n barod i'ch gwaredu,
Llawn tosturi yw Mab Duw:
Nac amheuwch,
Abl ac ewyllysgar yw.

2 Kai anghenus, dewch a chroesaw,
I gael rhoddion Duw yn rhad;
Cewch wir ffydd ac edifeirwch,
A phob gras yn ddiacâd;
Dewch heb arian,
Prynwch gan yr Iesu'n rhad.

3 Dewch flinderog a thrwmlywythog,
Trwy y cwmp gadd farwol friw;
Os arosch nes eich gwella,
Byth ni ddeuwch yn eich byw:

Pechaduriaid,
Nid rhai cyfiawn eilw Duw. D. J.

405. *Cyfiawnder yr iachawdwriaeth.*
7au, 6ll.—Rat!sbon, 202. Newport, 201.

HYFRYD lais efengyl hedd
Sydd yn galw pawb i'r wledd;
Mae gwahoddiad llawn at Grist,
Oes, i'r tlawd, newynog trist:
Pob cyfiawnder ynddo ceuch;
Dewch, a chroesaw, dlodion dewch.

2 Talodd Grist anfeidrol iawn
Ar y croesbren un prydawn;
Llifodd ar Galfaria fryn
Ddŵr a gwaed i'n golchi'n wyn;
Iachawdwriaeth sydd heb drai;
Dewch i'r ffynon, arian rai. P. J.

406. *Deddf a Chyfyngwr.*
7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

DACW'R deg gorchymyn pur
Ar Galfaria:
Dacw'r hwn wnaeth fôr a thir
Yn y ddalfa;
Dacw'r ddeddf yn gofyn iawn
Hyd yr eitha':
Dacw iddi daliad llawn
Haleluwia. AN.

407. *Galwad ar yr afradlon.*
7. 4.—Aberafon, 209. Tiberias, 232.

BLANT afradlon, at eich Tad
Dowch, a chroeso;
Rhaf fu 'mhell o dir eu gwlad
Yn hir grwydro:

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Mae'r llo pasgedig wedi ei ladd,
Chwi gewch wledda;
Ac mae'r gweision eto'n gwa'dd;
Haleluwia. AN.

408. *Yr un testyn.*

7. 4.—Aberafon, 209. Essex. 208.

AFRADLONIAID, at eich Tad
Deuwch, deuwch;
Fe rydd i chwi bardwn rhad;
O dychwelwch!
Dowch, gofynwch am ei hedd,
Gan gyfaddef;
Cewch y fodrwy, cewch y wledd;
Deuwch adref. R. E.

409. *Aros yn y ty.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, 232.

OS rhaid goddef ar fy nhaith
Dywydd garw,
Cadw'm hysbryd yn dy waith
Hyd fy marw;
Yn y babell gyda'r arch
Boed fy nghartre;
Cadw yn fy enaid barch
I dy ddeddfau. J. H.

410. *Goruchafiaeth Crist.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

DAETH uffern, a'r ddaear, a'r nefoedd ynghyd,
Yn erbyn Messiah, Iachawdwr y byd;
Pe safodd i fyny, enillodd fath glod;
Bydd coffa am dano tra nefoedd yn bod.

2 Fe gurodd Gehenna, gorchfygodd y byd,
Agorodd y nefoedd oedd gauad o hyd
Diffoddodd ar unwaith yn gyfan, â'i waed,
Holl felldith y gyfraith, ac angerdd y Tad.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 3 Mae'r Brenin ei hunan yn cerdded o'r blaen,
Yn treio grym dyfroedd a phoethder y tân;
Ni chaiff ei Anwlyd fwyn, hyfryd fyn'd gam,
Nes tori grym dyfroedd a diffodd y fflam.
- 4 Wel, bellach, dechreuwch, mae'n ddigon o bryd
I ganu caniadau i Iachawdwr y byd;
Ni seiniwn y ddaear a'r nefoedd uwch ben:—
Hosanna, Hosanna, Haleluwia, Amen. w.

411.

RHAN II.

Joanna, 214. Wareham, 213.

PWY feiddiai gymeryd fath arfau a'r rhai'n
Yn erbyn llu uffern, sef coron o ddrain,
A mantell ysgarlad, a chroes o bren i'r,
Y gorsen, y bustl, a hoelion o ddrur?

- 2 Bu farw f'Anwlyd, fe grymodd ei ben,
Agorodd y beddau, fe dduodd y nen,
Yr holl greadigaeth ryfeddodd yn fawr
Wel'd marw Creawdwr y nefoedd a'r llawr.
- 3 Fe'i rhoddwyd i'r ddaear, fe gododd yn fyw.
Y maen a symudwyd ar ysgwydd fy Nuw:
Fe laddodd yr angen, fe ddadglodd y bedd,
Gwnaeth ffordd i'w anwlyd i godi mewn hedd.
- 4 Wel tyred, fy enaid, o'th hunan i maes,
Ymfrostia yn unig yn Iesu a'i ras;
Efe wnaeth y cwbl, efe bia'r clod;
Bydd moliant i'w enw tra'r nefoedd yn bod. w.

412.

RHAN III.

Joanna, 214. Wareham, 213.

NI redwn yn wrol, mae'r Brenin o'n blaen:
Pam 'r ofnwn ni rwystran o ddwr ac o dân?
Mae'r goron a'r palmwydd a'n gwobr ni fry,
Yn nghadw'n llaw'r Barawr—mae'n perthyn i ni.

- 2 Blinderau a chroesau yn ddiau a gawn;
Ca'dd yntau o rhei'ny rifedi mawr iawn;
Yn wirion a llariaidd dyoddefodd hwy i gyd,
Sancteiddiodd i'w bobl holl drallod y byd.
- 3 Wel bellach, gystuddiau, O! sefwech bob tu,
Mi safan y canol yn eofn a hy;
A churwch eich gwaethaf ar f'enaïd o hyd,
Fe dynodd fy Arglwydd eich gwenwyn i gyd.
- 4 Diolchaf byth iddo, sancteiddiodd y groes,
'Sgafnhaodd ei phwysau, fe laesodd ei loes;
'Nawr nef yw ei chario, a gwynfyd y sy
Yn canly'n yr Iesu i Galfari fry. w.

413.

RHAN IV.

Joanna, 214. Wareham, 213.

- W**EL, gyda'r henuriaid, yr nghanol y nef,
A'r pedwar anifail yn uchel eu llef,
I lawr ar ein gliniau ni rown o un fryd
Y fendith a'r gallu i Brynwr y byd.
- 2 'Doedd neb ar y ddaear, na neb yn y nef,
Oedd deilwng i ddatod y seiliau ond ef;
Agorodd y llyfr, oedd gauad, â'i waed,
Ni ddaethom i ddarllen holl gynghor ein Tad.
- 3 Angylion ga'dd wybod peth guddiwyd o hyd,
Rhyw hen wirioneddau cyn seiliad y byd;
Maent o'r drugareddfa yn edrych i lawr
I'r arch i gael gweled dirgelion bob áwr.
- 4 A ninau ga'dd wybod dirgelion dilyth,
Nad all'sai plant Adda eu deall hwy byth;
Cawn nosio yn moroedd mawr dyfnion ein Duw,
I'w caru, a'u credu, a'u canu, tra'n fyw.
- 5 'Mae mur y gwahaniaeth? fe rwygwyd y llen
Oedd rhyngom a'n Harglwydd o'r ddaear i'r nen,
Ni welwn yn amlwg, trwy rinwedd ei waed,
Y ddysglauer Shecinah—wynebpryd ein Tad. w

414.

RHAN V.

Joanna, 214. Wareham, 213.

NI welwn ein henwau yn llyfr ein Tad,
Yn ysgrifenedig a dwfr a gwaed:
A hefyd ar ephod ein Harglwydd uwch ben,
'R Offeiriad aeth drwodd trwy ganol y llen.

2 Ni welwn ein caru—O! gariad mor ddrud,
Yn nghyngor y Drindod cyn seiliad y byd;
Mi wela'r cyfamod yn gadarn a wnaed
Draw yn nhragwyddoldeb, rhwng Iesu a'n Tad.

3 Ni welwn faddeuant ar fynwes ein Duw,
A heddwch diddiwedd—O! ryfedd ei ryw!
Y nef yn agored, a groeso i ni fry:
Wel, dyma'r dirgelion ddadguddiwyd i ni.

4 Ni welwn yn amfwg daw pechod i lawr,
Trodd Iesu ei arfau i'w erbyn yn awr;
Holl drefn rhagluniaeth sy'n erbyn y ddraig;
Mae'r nefoedd a'r ddaear o ochr y wraig.

5 Diolchwn i'r Iesu am weled y dydd
Y cododd goleuni i'n gollwng yn rhydd
O'r dwfn garchardy, i Galfari fry,
I wel'd y gogoniant yn Seion y sy. w.

415.

RHAN VI.

Joanna, 214. Wareham, 213.

MAE'n bryd i ni ganu, ni gawsom y fraint,
Mae'r rhyfel yn cerdded o ochr y saint;
Mae'n Brenin yn dyfod, a'i gledd ar ei glun,
Fe sathrodd y gwinwryf bob gronyn ei hun.

2 Mae'i ddillad yn gochion, llychwinwyd a gwaed,
Fe gwympodd gelynion yn fyrdd dan ei draed;
Fe rwygodd gwlad Edom—diolchwn i'n Duw,
Ni saif yr un gelyn yn Edom yn fyw.

SWPER YR ARGWLWYDD.

- 3 Nid gallu angylion, na gallu un dyn,
Goncwerodd y gelyn, ond Gallu ei hun;
Ennillodd ogoniant, anrhydedd mor gref
Mae canu am dano mewn daear a nef.
- 4 Er amled y tywod, er amled y sêr,
Mwy aml y cwmni sy'n nheyrnas fy Nêr; [gwlad,
Er hardded yw'r heulwen sy'n t'wynu ar bob
Mil harddach y cwmni sy'n nheyrnas fy Nhad.
- 5 Fe ddarfu eu blinder a'u gofid i gyd,
Anghofwyd ymdrechu'n rhyfeloedd y byd;
Aeth heibio eu gauaf, newidiwyd yr hin,
Yn awr maent yn canu a charu bob un.
- 6 Ni chlywir dim ochain gan angel na saint,
Ond pur orfoleddu—on'd braf yw eu braint?
Rhyfeddu'r Messaiah, Iehofah yn ddyn,
A chraffu eu llygaid ar Iesu bob un. w.

SWPER YR ARGWLWYDD.

416. *Teml yr Arglwydd yn y nef.*

10au.—Clod, 5. Navarre, 1.

- A**GORWYD teml yr Arglwydd yn y nef,
A gwelwyd arch ei lân gyfamod ef;
Holl ryfeddodau person Crist a'i wait'h
A welir yno i dragwyddoldeb maith.
- 2 Cyfiawnder Duw sydd yno'n ddysglaer iawn,
A'r gyfraith bur bob iot o honi'n llawn;
Ond i bechadur, melus yw ei sain
Fod trugareddfa hefyd rhwng y rhai'n.
- 3 Y tanlyd gledd fu'n effro iawn cyn hyn,
Taranau a mellt ofnadwy Sinai fryn,
Sy'n awr yn dawel yn yr Arch ddilyth,
Y gair "Gorphenwyd" a'u tawelodd byth

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 4 Mae'r Archoffeiriad yn taenellu'r gwaed,
Mewn gwisgoedd sanctaidd, llaesion, hyd ei draed
O fewn y llen sancteiddaf lŷs y nef,
Ac enwau'r llwythau ar ei ddwyfron ef.
- 5 Priodolaethau'r nefoedd yn gytun
Sydd yno'n gwenu ar golledig ddyn;
Mae hedd yn awr o'r nef i'r llawr yn lli',
A noddfa gref o fewn y nef i ni.
- 6 Crist ydyw'r Arch a'r Drugareddfa rad;
Yn enw hwn anturiwn at y Tad;
Fe wrendy gŵyn pechadur heb ei ladd,
Fe gymer blaidd yr enaid isel radd. JS. H.

417. *Bwrdd yr Arglwydd.*

M. H.—Beza, 12. Sebastian, 18.

- R**YM wrth dy fwrdd, O! Arglwydd cun,
Yn ceisio'th weled ti dy hun;
Gwag ydyw'r bwrdd, trist ydyw'r wledd,
Heb weled dull dy hyfryd wedd.
- 2 D'ogoniant mawr a'th angen drud
Dywyno arnom ni i gyd;
A hyn wna'n gwleddoedd yn ddidrai,
A hyn wna i ni lawenhau.
- 3 Yfasom win, fel peraist in',
Bwytasom fara—beth dâl hyn?
Oni chawn fwyta'th gnawd yn rhad,
Ac yfed, yn lle gwin, dy waed?
- 4 Fel gallom fyth i lawenhau
Mewn gobaith perffaith o fwynhau
Cymdeithas o nefolaidd rin,
Mewn cyson wledd, a thi dy hun.
- 5 Treuliwn ein bywyd bellach byth
Mewn un llawenydd pur, dilyth;
Cofiw'n ei enw, canwn glod,
Tra'r nefoedd wen hyd byth yn bod. W.

418. " *A ddyoddefodd y groes.*"

8. 8. 6.—Seton, 57. Croeshoellad, 56.

A I Iesu mawr, Ffrynd dynolryw,
 Wy'n weled fry a'i gnawd yn friw,
 A'i waed yn lliwio'r lle;
 Fel gŵr di-bris yn rhwym a'r bren,
 A'r gwaed yn dorthau ar ei ben?
 Ië, f'enaid, dyma fe.

2 **Ai'm** hanwyl Briod welaf draw,
 A hoelion llymion trwy bob llaw,
 A'u pwyo'n drwm i dre',
 A bàr o ddir trwy'i dirion draed.
 Ac yntau'n marw yn ei waed?
 Ië, f'enaid, dyna fe.

3 **Ai** ef fu'n maddeu idd ei gas,
 A'i waed yn llif o'i glwyfau i maes,
 Nes agor drws y ne',
 Roi'i ben tua'r llawr gan boenau llym,
 Yn wirion, deg, heb yngan dim?
 Ië, f'enaid, dyma fe.

w.

419. *Dyoddefaint Crist.*

8. 8. 6.—Seton, 57. Croeshoellad, 56.

O! DEFFRO, gwel, fy enaid trist,
 Uffernol lu o ddeutu'th Grist,
 Am ladd dy Brynwr pur;
 Yn 'mofyn torf o dystion gau
 I Pilat i'w gondemnio'n glau:
 O! f'enaid, cofia'i gur.

2 **Gan** bwys y gwaith, fe chwysai'r gwaed,
 Yn llif di-drai o'i ben i'w draed,
 A hyn dros oriau hir;
 Fe yfai'n rhwydd, o'i gariad rhad,
 Y gwpan du o law ei Dad;
 O! f'enaid, cofia'i gur.

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 3 Y Ceidwad cu, ei gondemnio ga's,
Llofruddion lu a ddaeth i maes
A geirwon hoelion dur;
O dan y pwys er maint y poen,
Dystewi wnaeth fel addfwyn Oen:
O! f'enaïd, cofia'i gur.
- 4 Gelynion llym a goda'u llef,
"Croeshoelia, O! croeshoelia ef!
Ni haeddai fyw yn hir:"
Yn mhlith y llu, aed âg e'n llyn
I farw ar Galfaria fryn:
O! f'enaïd, cofia'i gur.
- 5 Rhoi mantell goch wnaed am yr Oen,
Gan ddrain, ei ben ddyoddefai boen;
'Nawr wele'r Brenin pur!
Fflangellwyd ef nes oedd yn waed,
A chwyzau du o'i ben i'w draed:
O! f'enaïd, cofia'i gur.
- 6 Ca'dd gario'r groes i ben y bryn,
Nes llethu'n llwyr fy Iesu'n llyn,
Gan wawdio'm Prynwr pur,
A dweyd, "Ai dyma Israel Sanct?
Ei waed boed arnom ni a'n plant!"
O! f'enaïd, cofia'i gur.

420.

RHAN II.

8. 8. 6.—Seton, 57. Croeshoellad, 56.

Y DDAEAR fud ro'i meirw'n fyw,
A'r creigydd fry a holltai'n friw
Wrth wel'd y Crewr pur;
Yr haul ymguddiai wrth y loes,
Y lloer a'r sér âi'n dywyll nos,
O! f'enaïd, cofia'i gur.

- 2 Trywanwyd, do, fy Mhrynwr rhad,
Nes daeth o'i galon ddŵr a gwaed,
Yn ffrwd fel afon bur,

SWPER YR ARGWLWYDD.

Oedd ar y llawr i'w wel'd yn llyn,
Yn frwd ar ben Calfaria fryn;
O! f'enaïd, cofia'i gur.

3 Mi glywa'i lef pan chwerwa'i loes,
A'i irad gri ef ar y groes,
Am faddeu i mi'n wir;
Ei weddi troswyf â uwch nen,
A mi'n ei hoelio ar y pren:
O! f'enaïd, cofia'i gur.

4 Dros f'enaïd i bu'r addfwyn Oen,
Fel hyn, yn dyoddef dirfawr boen,
I'm'gwneyd yn rhydd yn wir:
'Roedd yn ei fryd orphenn'r gwaith
O eithaf tragwyddoldeb maith:
O! f'enaïd, cofia'i gur. w.

421. *Bwrdd yr Arglwydd.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Baden, 64.

WEL dyma wledd, gwledd ein Duw Iôn,
O basgedigion breision,
A gwin puredig, yn ddi-drai,
I lawenhau y cleifion.

2 Gwledd ydyw hon, gyfoethog, hael,
Heb ddiwedd i gael arni;
O! pwy na ddeuai mlaen yn rhwydd
I wledd yr Arglwydd Iesu!

3 Os claf, os gwan, os tlawd o hedd,
O! dowch i'r wledd yn fuan;
Dowch â'ch achwynion o bob rhyw,
Fe'u hateb Duw ei hunan.

4 Yma cewch wel'd eich Harglwydd mawr
Yn rhoddi i lawr yn hollol
Ei hun i angen, angen'r groes,
Yn ddiddig dros ei bobol.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

- 5 Mi gofia eiriau'm Harglwydd hael,
Brydnawn cyn cael ei hoelio;
I fwyta'i swper, minau, ddof
Yn mlaen, er cof am dano. w.

422. *Gwaed y groes yn maeddu gelynion.*

2. 8.—Aberdeen. 103. Potsdam, 104.

NID oes,
Ni fu, ni ddaw, mewn unrhyw oes,
O gymaint gwerth a gwaed y groes,
Y ddwyfol loes ddyoddefodd ef;
O! gariad mawr, diderfyn stôr,
Sydd fel y môr mewn dwyfol lef.

- 2 Af trwy
Fy nhemtasiynau aml mwy
Dan aden cariad dwyfol glwy',
Fe'u maeddaf hwy'n ei goncwest ef;
A'i allu yw fy noddfa glyd
Nes myn'd o'r byd i ganol nef.

- 3 Erioed,
Mae'n dal y rhai sydd dan ei nod,
Na lithro mymryn byth o'u troed,
Heb iddynt ddod ar frys yn ol;
Ei Ysbryd sy'n eu cadw'n glyd,
Mewn dyrys fyd, o fewn ei gôl. w.

423. *Gwaed y groes yn nerth mewn
gorthrymder.*

2. 8.—Bethesda, 105. Braint, Y. 31.

NID oes,
Trwy gydol dyddiau byr fy oes,
Yn gyfan i mi ond y groes,
Rhyw chwerw loes o foreu i nawn;
Ond os dy allu a'm deil i'r lan,
Caf yn y man orchfygu'n llawn.

- 2 O! pwy
 Ymguddiodd yn dy ddwyfol glwy',
 Ac yno fethodd dori trwy
 Gystuddiau fwy na gwellt y maes?
 Mae'r fuddugoliaeth fawr yn dod,
 Hyd heddyw erioed oddi wrth dy ras.
- 3 Nid oes
 A ddeil fy Ysbryd dan bob croes
 Ond dwyfol, nefol, farwol loes;
 Estyniad f'oes yw ei fwynhau:
 'Does arall gysur yn un man;
 Fe yw fy rhan byth i barhau.
- 4 'Does drai,
 Nac eisieu dim y man y mae,
 Mae'n llenwi'r cyfan yn ddilai;
 Pawb, O! na baent yn gweld ei wedd,
 Sychedent am ei wir fwynhau
 Mewn gwledd ddidrai a bythol hedd. w.

424. *Gweddi am gymhwysiad o waed y groes.*

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

- O! TYN
 Y gorchudd yn y mynydd hyn;
 Llewyrched haul cyfiawnder gwyn,
 O ben y bryn bu'r addfwyn Oen
 Yn dyoddef dan yr hoelion dur,
 O gariad pur i mi mewn poen.
- 2 Pa le
 Y gwnaf fy noddfa dan y nef:
 Ond yn ei glwyfau anwyl ef?
 Y bicell gref aeth dan ei fron
 Agorodd ffynon i'm glanhau;
 'Rwy'n llawenhau fod lle yn hon.
- 3 Oes, oes,
 Mae rhin a grym vn ngwaed y groes
 I lwyr lanhau holl feiau f'oes;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ei ddwyfol loes a'i ddyfal lef,
Mewn gweddi dros of at y Tad,
Yw fy rhyddhad, a'm hawl i'r nef.

- 1 Golch fi
Oddiwrth fy meiau aml eu rhi',
Yn afon waedlyd Calfari,
Sydd heddyw'n lli' o haeddiant llawn;
Dim trai ni welir arni mwy;
Hi bery'n hwy na boreu a nawn. H. J.

425. *Rhinweddau gras Crist.*

2. 8.—Bethesda, 105. Braint, Y. 31.

GRAS, gras,
Yn gefnllif grymus ddaeth i macs,
Grisialaidd afon loyw, las,
Rhinweddol flas i'r euog rai;
Lle i bechaduriaid yma gaed,
I'w cànu'n rhad oddiwrth bob bai.

- 2 I'r làn.
Os bydd in ddod o'r anial fan,
Bydd hyfryd seinio yn y man;
Pawb yn ei ran yn moli'r Oen,
Mewn melus anthem, newydd iaith,
Ar ben y daith, heb friw na phoen.

- 3 Gwych sain
Fydd eto am y goron ddrain,
Yr hoelion llym a'r bicell fain;
Wrth gosio rhai'n caiff uffern glwy';
Cadwynau tynion aeth yn rhydd;
Fe gaed y dydd, Hosanna mwy. J. R.

426. *Effeithiau marwolaeth y groes.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Mount. Street, 113.

PWY ddyry im falm o Gilead,
Maddeuant pur a hedd,

SWPER YR ABGLWYDD.

- Nes gwneyd i'm hysbryd edrych
Yn eon ar y bedd:
A diange ar wasgfeuon
Euogrwydd creulon, cry?
'Does neb ond ef a hoeliwyd
Ar fynydd Calfari.
- 2 Yr hoelion geirwon, celyd,
Gynt a'i trywanodd e',
Sy'n awr yn dal y nefoedd
Gwmpasog yn ei lle:
Mae gobaith meibion dynion
Yn llifo i maes ynghyd
Oddi wrth yr awr trywanwyd
Creawdwr mawr y byd.
- 3 Pe unwaith y darfyddai
Awdurdod Calfari,
Darfyddai pob cysuron
Ar unwaith genyf fi;
O bawb, yn sicr, byddwn
Y truenusaf ddyn;
Fe'm llyngcai'r bedd dychrynllyd
Yn fuan iddo'i hun.
- 4 Anfeidrol, fyth anfeidrol,
Drugaredd faith y nef,
Parhad yr holl greadigaeth
Sy'n gorphwys arno ef:
Gruddfanau pen Calfaria,
"Lama Sabachthani,"
Yw'r perlau mwyaf gwerthfawr
A fedd ein daear ni.
- 5 Y baich oedd annoddefol
I'r cryfa' o ddynolryw,
Orweddodd yn ofnadwy
Ar ysgwydd gref fy Nuw;
Cyfiawnder oedd yn gofyn
Am bechod heb nacad,

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Y swm anfeidrol dalwyd
Trwy eithaf chwys a gwaed.

- 6 Y mynydd mawr anfeidrol
Gymerodd ef i gyd
Oddi ar ysgwyddau gweinion
Yr euog, aflan fyd;
Pan welodd y greadigaeth
I fod y baich mor fawr
Fe guddiodd nef ei hwyneb,
Fe grynodd yntau'r llawr.

w.

427.

RHAN II.

7. 6. D.—Manheim, 111. Mount St., 113.

PE buasai fil o fydoedd
Yn cael eu prynu 'nghyd,
A'r cyfryw bris, buasent
Yn llawer iawn rhy ddrud;
'Does angel fyth, na seraph,
Na cherub o un rhyw,
I'r filfed ran all ddwedyd
Mor werthfawr gwaed fy Nuw.

- 2 Mae tân o fewn i fynwes
Myrddiynau pur y nef,
Rhyw newydd filam wrth feddwl
Am werth ei angeu ef,
Yn atal eu caniadau
Wrth synu oll yn un,
I wel'd eu Duw yn dyoddef
A marw yn natur dyn.

- 3 O! na allwn inau'r awrhon
Ehedeg fyny fry,
A dysgu rhyw ganiadau
Sydd gan y nefol lu;
Fel byddai cydsain hyfryd
Rhwyng dae'r a nef yn un:

Caniadau anfeidroldeb
Marwolaeth Duw yn ddyn.

- 4 Am angeu'r groes bydd canu
I dragwyddoldeb maith;
Ond im gael teimlo'i rinwedd,
'Rwyf bron ar ben fy nhaith;
Fy nefoedd yw ei deimlo,
A'i deimlo'n union sydd
Yn troi pob rhyw dywyllwch
O'm mewn yn oleu dydd.

W.

428.

RHAN IIL.

7. 6. D.—Manheim, 111, Mount St., 113.

- G**WELL ganddo na halogi
Cyfiawnder pur y Tad,
Oedd lliwio'r croesbren garw
Fel sgarlad yn ei waed:
Y gwaith oedd yn fwy rhyfedd,
A'r gwaith oedd yn fwy drud,
Nag i gyfiawnder ddial,
I fadden beiau'r byd.
- 2 P'un mwy wnaif ai ffeiddio
Neu fostio f'euogrwydd cas,
A dynodd y fath ddial,
Enynodd y fath ras?
Cyfiawnder didrugaredd
A chariad di-nacâd,
Sydd yn coffeidio'r euog
Yn llawen yn y gwaed.
- 3 Cyfiawnder amddiffynwyd
A chariad yn ei glwy';
A rhagor nag amddiffyn,
'Nawr fe'u dyrchafwyd hwy;
O! weithred o ryfeddod!
Dirgelwch mawr ei hun;

'Doedd arall neb allasai
Ei ffeindio ond Duw ei hun.

- 4 Ma'r fath feddyliau mawrion
Yn codi'm hysbryd gwan
Oddi ar bob peth creëdig
Yn uchel iawn i'r làn;
Gan brisio aur ac arian,
Y perlau mwyf drud,
Ger bron cyfiawnder dwyfol
Yn sorod gwael i gyd.
- 5 'Nol edrych ar ol edrych,
O gwmpas i mi mae
Rhyw fyrdd o ryfeddodau
Newyddion yn parhau;
Pan bwy'n rhyfeddu un peth,
Un arall ddaw i'm bryd;
O iachawdwriaeth rasol,
Rhyfeddol wyt i gyd.
- 6 Bendithion ar fendithion,
Trysorau angeu loes—
Grawnsypiau mawrion addfed
Yn hongian ar y groes,
Sydd yn cwmpasu'm henaid,
Rhinweddau mawr eu grym;
A minau yn eu canol
Heb allu dwedyd dim.
- 7 Mi welaf yn ei fywyd
Y ffordd i'r nefoedd fry;
Ac yn ei angeu'r taliad
A roddwyd tros of fi;
Yn ei esgyniad gwelaf
Drigfanau pur y nef,
A'r wledd dragwyddol berffaith
Gaf yno gydag ef.

429. *Cof am Gethsemane.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40. Llydaw, 115.

COF am y cyfiawn Iesu,
 Y person mwyaf hardd,
 A'r noswaith drom anesmwyth
 Bu'n chwysu yn yr ardd;
 A'i chwys yn ddafnau cochion
 Yn syrthio ar y llawr;
 Bydd canu am ei gariad
 I dragwyddoldeb mawr.

2 Cof am y llu o filwyr
 A'u gwaywffyn yn dod
 I ddal yr Oen diniwed
 Na wnaethai gam erioed:
 Gwrandewch y geiriau ddwedodd,
 (Pwy all'sai ond efe?)
 "Gadewch i'r rhai'n fyn'd ymaith,
 Cymerwch fi'n eu lle."

3 Cof am y wyneb siriol,
 Y poerwyd arno'n wir;
 Cof am y cefn gwerthfawr,
 Lle'r arddwyd cwysau hir;
 O! anwyl Arglwydd Iesu!
 Boed grym dy gariad pur
 I dori'm calon galed
 Wrth gofio am dy gur. W. LEWIS.

430. *Trysorau anghu'r groes.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

OFENAID! hed i'r làn,
 Dros fryniau ucha'r byd,
 A gwel dy gyfoeth, gwel dy ran
 Anteidrol ddrud;
 Trysorau o ddwyfol rin
 Bwrcaswyd i mi'n llawn,

YB EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Gan fy Ngwardwr addfwyn, cun,
Ar un prydawn.

2 Fe bellach fydd fy nghân,
A'm hamddiffynfa glyd,
Fy uhwr, fy nghraig, a'm noddfa lân,
Tra yn y byd;
Pan talodd ddwyfol waed,
Pwy ofyn i mi mwy?
Can's anteidroldeb maith a gaed
Mewn dwyfol glwy'.

3 Mae angyr'r groes yn fwy
Na haeddiant yr holl fyd;
Y mae griddfanau dwyfol glwy'
Yn gyfoeth drud:
Fe genir myrdd yn wyn,
Oll fel yr eira mân;
Ceir gwel'd rhai ffaidd ar ol hyn
Yn berffaith lân.

4 Myfi anturiaf mwy,
E cymaint yw fy mai,
Trwy'r haeddiant dwyfol sy'n ei glwy',
Heb lwfrhau,
O flaen yr orsedd wen,
Ffieiddiaf ddyn o'r blaen,
Gan gredu gall Tywysog nen
Fy ngwneud yn lan. w.

431. *Rhyfeddodau'r nef yn angyr'r groes.*
6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

DEWCH yma, gwelwch un
O ryfeddodau'r ne'—
Fy Iesu'n rhoddi ei fywyd cun
Lawr yn fy lle,
Nes rhoi'r ffieiddia'i ryw
Yn ddisglaer berffaith wyn;

Ac nid oedd ond anfeidrol Dduw
A wnaethai hyn.

- 2 O! angeu pur y groes,
Ti bellach fydd fy nghân;
'Doedd dŵr i'w gael ond ar y groes
A'm gwnai yn lân:
Y ffynon loyw hyn,
Sydd ar y bryn o hyd
I olchi Ethiop du yn wyn,
Hyd eitha'r byd.

- 3 Fy enaid, cred yn awr,
Mae'r ffordd i'r nef yn rhydd;
Fe roed anfeidrol swm i lawr
Am jubil ddydd;
'Ein cyfoeth ddaeth yn ol
Trwy bwrcas dwyfol waed;
Trwy Iesu cawsom ddod i gôl
Ein hanwyl Dad.

W.

432. *Marwolaeth Crist*

6. 4. 6. 4.—Siloah, 149. Liverpool, 150.

RHYFEDDA hyd a lled,
Fy enaid trist,
Uchder a dyfnder maith
Marwolaeth Crist;
Pan gym'rodd agwedd gwas,
A phechod cas ei ryw,
Bu farw yn ddigŵyn
I'w ddwyn at Dduw.

- 2 Fe gymerth ef ein cnawd,
O ein Brawd ni!
Fe safai ar ben y bryn,
Gwnai'n erbyn llu,
Gan sathru dan ein traed,
Trwy'i briod waed ei hun,

Ellyllon ar fyr dro,
Heb ado'r un.

- 3 Aeth dan y gyfraith faith,
Hedd ddaeth i ni;
Mwy t'raned Sinai gaeth,
Beth waeth i mi?
Mae'r llwybr idd ei gôl
Yn rhydd i'r nefol had;
Ni fedr Satan serth
Ddwyn gwerth ei waed.
- 4 Fe dalai i lawr ar led
Ein dyled ni,
Trwy ddyoddef angu ar
Ben Calfari;
A hyn o'i ewyllys rydd;
Caiff eto ddydd sy'n dod
Elynion cryf a gwau
'Lawr dan ei droed.
- 5 'Nol rhoddi'n Harglwydd hael,
Yn wael ei wedd—
Rhyfeddod fwya' erioed,
Yn ngwaelod bedd;
Ond ar y trydydd dydd
Yn rhydd yr aeth efe.
Palmantodd lwybr gwych
I entrych ne'.
- 6 'Nol gorphen ar ei waith,
I'r nef 'r aeth ef,
Lle mae ef yr awr hon
Yn gwrando'n llef,
Yn eiriol drosom draw,
Ar fyr daw i'n rhyddhau,
Mae'r amser ddydd a nos
Yn agoshau.

433. *Orist yn dwyn ein beichiau.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, 281. Eifionydd, 171.

FE row'd arno bwys enogrwydd—
 Pwys nas gall'sai ddal mo ddyn,
 Cosb pechodau myrdd o ddynion,
 Heb un pechod ynddo'i hun;
 Do, fe'i gwisgwyd â chystuddiau—
 Ffrwyth fy meiau, fawr a mân:
 Fel cawn inau, wael bechadur,
 Aflan, euog, fod yn lân.

2 Ac yn nyfnder grym ei boenau—
 Dan ergydion angeu loes,
 Fe weddiodd am faddenant—
 Maddeu i mi ar y groes;
 Fe gofleidiodd f'enaid aflan
 Rhwng y ddaear fawr a'r nen;
 Do, fe 'ngharodd ac fe 'nghofiodd
 Dan yr hoelion ar y pren.

3 O! anfeidrol berffaith gariad!
 Cariad nas gall dawn na gras
 Dynion, na'r angylion penaf
 Fyth yn hollol ddodi 'maes;
 Cariad fydd yn sylfaen gadarn
 O bob anthem yn y nef;
 Seintiau ac angylion draphlith
 Ganant am ei gariad ef.

4 Ac ni fydd mo dragwyddoldeb
 Ddim yn ormod er ei hyd,
 I ddadguddio hen ddyfnderoedd
 Cariad Iesu maes i gyd;
 Holl rinweddau maith ei glwyfau,
 Poenau'r hoelion meinion, llym,
 A wna i oesoedd fyned heibio
 Eto heb eu gweled ddim.

W.

R EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Iesu dan yr hoelion.

—Dinweldrwydd, 231. Trefaldwyn, 171.

DFY enaid ! cod dy olwg,
Gwel yn amlwg ben y bryn
lle bu Iesu, 'r Cyfaill ffyddlon,
Dan yr hoelion dur cyn hyn:
Talodd yno swm dy ddyled
A gwerthfawr waed ei galon friw:
Yr Oen dieuog yno'n marw,
Minau'r euog yn cael byw. D. W.

435. *Sinai a Chalfaria ynghyd.*

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Ledforth, 163.

WELE Sinai a Chalfaria
Heddyw wedi dod ynghyd,
Sylwedd mawr yr holl gysgodau
Yn wynebu'r dwyfol lid;
Dacw'r cleddyf wedi deffro,
Llyfrau'r ddeddf yn dod yn mlaen,
Dacw aur y gwardedigion
Wedi ei buro yn y tan. AN.

436. *Brwydr Golgotha.*

8. 7. D.—Carmel, 165. Dusseldorf, 161.

DRAW ar gopa bryn Golgotha
Bu'r ymladdfa fwya' erioed;
Yr Oen heb gleddau, na grym arfau,
'N sathru'r dreigiau dan ei droed;
Ef mewn lludded mawr a syched
Wrth orchfygu uffern lu;
Eto ffynon yn ei galon
I olchi'n wyn yr Ethiop du. AN.

437. *Teimlad o Gariad Crist.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Tyddewl, Y. 57.

RWY'N teimlo f'enaid 'n awr yn caru
Yr Oen ogwyddodd droswy'i ben:

Dywedodd Iesu mawr "Gorphenwyd"
 Wrth dalu 'nyled ar y pren;
 'Rwy'n caru hardd lyth'renau enw
 Yr hwn fu farw yn fy lle:
 'Does gyfaill yn y byd 'rwyf ynddo,
 A bery'n ffyddlon fel efe. M. R.

438. *Gwahoddiad i'r wledd.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

DEUWCH hil syrthiedig Adda,
 Daeth y jubil fawr o hedd;
 'Rys yn galw pawb o'r enw
 I fwynhau tragwyddol wledd:
 Bwrdd yn llawn, yma gawn,
 O foreuddydd hyd brydnawn.

- 2 Dewch, y deillion; dewch, y cloffion;
 Dewch, y gwywedigion rai;
 Ymadewch â'r hyn yr oeddych
 Yn cael pleser i'w fwynhau;
 Ohwi gewch win, nefol rin,
 Yma i'w yfed yn ddibrin.
- 3 Ceisiwch wisgoedd y briodas,
 Gwisgoedd hyfryd, hardd eu lliw;
 Nid oes enw teilwng arnynt
 Ond cyflawnder pur fy Nuw:
 Llian main ydyw rhai'n,
 Sydd yn cuddio pob rhyw staen.
- 4 Dyma'r wledd y cewch ddanteithion,
 Yma cewch faddeuant rhad;
 Yma cewch chwi brofi'r cariad,
 Hedd yn nofio yn y gwaed:
 Dewch yn awr, dyrfa fawr,
 Ac eisteddwch yma i lawr.
- 5 Yma cewch chwi wel'd y ffynon;
 Dŵr a gwaed yn afon fawr

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

O'r archollion wnaeth y bicell
Ar Galfaria'n dod i lawr:
Cewch lanhad ac iachad;
Cewch eich beiau dan eich traed.

6 Chwi gewch yfed yn ddiogfn,
Chwi gewch fwyta yn ddidrai;
Pob rhyw beth ddymuno'ch calon,
Chwi gewch yno ei fwynhau,
Gydag ef, hyfryd le,
Byth o fewn terfynau'r nef. W.

439. *Cofio y dyoddefaint.*

8au. 8ll.—Rhyd, Y. 76.

WRTH gofio'i ruddfanau'n yr ardd
A'i chwys fel defnynau o waed—
Aredig ar gefn oedd mor hardd,
A'i daro â chleddyf ei Dad—
A'i arwain i Galfari fryn,
A'i hoelio ar groesbren o'i fodd;
Pa dafod all dewi am hyn?
Pa galon mor galed na thodd? T. L.

440. *Cyflawnwyd y gyfraith.*

8au. 8ll.—Salome, 218.

CYFLAWNWYD y gyfraith i gyd,
Fe ddofwyd ei llid heb fy lladd;
Cyflawnder, wrth hir ofyn lawn,
Ei daliad yn gyflawn a gadd:
Cyflawnder a'r gyfraith sy'n awr
Yn edrych i lawr yn ddi-lid;
Mae'r priodoliaethau mewn hedd
Yn gwaeddi "Trugaredd" i gyd. E. J.

441. *Golwg o ben Nebo.*

8au. 8ll.—Salome, 218.

DWY aden colomen pe cawn,
Mi grwydrwn, mi hedwn yn mhell;

BEDYDD.

1 gopa bryn Nebo mi awn,
 I weled ardaloedd sydd well:
 A'm golwg tu arall i'r dŵr,
 Mi dreuliwn fy nyddiau i ben,
 Dan ganu wrth gofio y Gŵr
 Fu farw dan hoelion ar bren.

AM.

B E D Y D D .

442. *Ffynon wedi ei hagog.*

M. C.—Martyrdom, 90. Tiverton, 86.

MAE ffynon hyfryd lawn o waed
 A redodd ar y bryn;
 Y pechaduriaid dua' gaed
 A olchi'r ynddi'n wyn.

2 Bu'r lleidr aflan un prydawn
 Yn edrych arni'n llon;
 A minau olchir, sydd yn llawn [Cyf. D. C.]
 Mor frwnt ag ef, yn hon. COWPER.

443. *Orist yn derbyn plant.*

8. 7.—Beaminster, 236.

BUGAIL Israel sydd ofalus
 Am ei dyner anwyl ŵyn;
 Mae'n eu galw yn groesawus,
 Ac yn eu cofleidio'n fwyn.

2 "Gadewch iddynt ddyfod ataf,
 Ac na rwystrwch hwynt," medd ef,
 "Etifeddiaeth lân hyfrydaf
 I'r fath rai yw teyrnas nef."

3 Deuwn, Arglwydd, â'n rhai bychain,
 A chyflwynwn hwynt i ti;
 Eiddot mwyach ni ein hunain,
 A'n hiliogaeth gyda ni.

- 4 Dewch, blant bychain, dewch at Iesu,
Ceisiwch wyneb Brenin nef;
Hoff eich gweled yn dynesu
I'ch bendithio ganddo ef. M. D.

444. *Ffynon y dyfroedd byw.*

8. 7, 4.—Tamworth, 178. Alma, 179.

HEDDYW'r ffynon a agorwyd,
Ddysglaer fel y grisial clir;
Y mae'n llanw ac yn llifo
Dros wastadedd Salem dir:
Bro a bryniau
A gaiff brofi rhin y dŵr.

- 2 Y mae rhinwedd gras y nefoedd
O dragwyddol faith barhad;
Nid oes darfod ddim ar effaith
Perffaith haeddiant dwyfol waed:
Ac er golchi,
Dwfr heb lwydo, dwfr heb drai.
- 3 Minau ddof i'r ffynon loyw
Darddodd allan ar y bryn,
Ac mi olcha'm henaid euog
Ganwaith yn y dyfroedd hyn:
Myrdd o feiau
Dafla'i lawr i rym y dŵr.
- 4 Dyma'r fan y caiff fy nwydau
Gwylt, cynddeiriog, hyfryd friw;
Dyma'r fan caf gongero natur,
A'i gwrthdychau o bob rhyw;
Caf deyrnasu
Ar bob eilun teg ei lun.
- 5 O! dirwynwch, oriau i fyny,
A gadewch im wel'd y dydd

BEDYDD.

Pan y torir fy nghadwynau,
 A chaf rodio'n berffaith rydd:
 Ysbryd caethwas
 Wedi troi yn ysbryd hedd.

W.

445. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.--Tamworth, 178. Frankfort, 173.

DACW'r ffynon i'w dymuno
 Fywiol sy'n yr anial dir;
 Dacw'r unig ddŵr sy'n rhoddi
 Hedd ac anfarwoldeb clir:
 Ar Galfaria
 Tardd yr afon loyw i maes.

2 Yno'r af i 'mofyn pleser—
 Unig bleser i barhau;
 Yno caf fi lawn faddeuant
 Am bob trosedd, a phob bai;
 Yno'n unig
 Caf g'wilyddio o honof f'hun.

3 Iachawdwriaeth rad ei hunan
 Yw fy mhlé o flaen y nef;
 A farwel am danaf fythol
 Oni chaf ei haeddiant ef:
 Iesu ei hunan
 Oll o flaen y faine i mi.

446. *Dyfroedd yr iachawdwriaeth.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

O! ARWAIN fy enaid i'r dyfroedd,
 Y dyfroedd sy'n afon mor bur,
 Y dyfroedd a dorant fy syched,
 Er trymed fy nolur a'm cur;
 Y dyfroedd tragwyddol eu tarddiad,
 Y dyfroedd sy heb waelod na thrai;
 Y dyfroedd a olchant fy enaid,
 Er dued, er amled fy mai.

- 2 Da iawn i bechadur fod afon
 A ylch yr aflanaf yn wyn;
 Hi darddodd o'r nefoedd yn gyson,
 Hi ffrydiodd ar Galfari fryn:
 Hi lifodd i'r anial cenhedlig,
 Hi olchodd fil miloedd yn lân;
 Hi ylch ei milynau'n llwyr ganaid
 Cyn rhoddi llawr daear ar dân. T. J.

447. *Ffynon i bechod ac aflendid.*

Sau, 8lln.—Salome, 218.

(AED ffynon o ddŵr ac o waed,
 I olchi rhai duon eu lliw;
 Ei ffrydiau a redodd yn rhad
 I'r ardal lle'r oeddwn yn byw:
 Er cymaint o rwystrau gadd hon,
 Grym arfaeth a'i gyrodd yn mlaen,
 I olchi tŷ Dafydd o'r bron,
 Jerusalem hefyd ddaw'n lân. AN.

448. *Ffynon Calfaria.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, y. 77.

- A R groesbren, brydnawn,
 Cyfiawnder gadd iawn,
 Ar gyfraith anrhydedd 'run dydd
 Trwy rinwedd y gwaed
 Boddlonwyd y Tad;
 Mae merch yr Amoriaid yn rhydd.
- 2 Ar Galfari fryn
 Agorwyd cyn hyn
 Ryw ffynon ryfeddol ei rhin;
 Hi hollol lanhâ
 Aflendid a phla,
 Hi gana yr Ethiop yn wyr.
- 3 Y gwan mae'n gryfhau,
 Er cymaint ei fai,
 I sefyll wrth Sinai'n ddi-gryn;

EMYNAU CENADOL.

Mae'n symud a'i hedd
Fraw angyu a'r bedd,
A'u hofnau heb adael yr un.

D. C.

EMYMAU CENADOL.

*Pennodau cyfaddas i'w darllen mewn Cyfarfodydd
Cenadol:—*

*Salm ii., xix., lxxii., c., cxv., cxxii. Esciah ii., xi., xxxv.,
xl., xlii., xlii., xlix., lii., liii., lv., lx., lxi., lxii., lxv.
Jeremiah x., xxxi. Eseciel xxxvii. Daniel ii. Micah iv.
Matthew xx. Actau ii., x. Rhufeiniaid x. Dadguddiad
xx., xxi.*

449. *Yr addewidion gwell.*

M. H.—Sebastian, 18. Boston, 25.

FE dalodd swm y ddyled ddrud
Dros fyrdd sydd eto heb ddoed i'r byd;
Pan welo rhai'n rinweddau'i glwy',
Fyth canu iddo byddant hwy.

- 2 Pan glywo'r Indiaid draw am loes
Creawdwr nefoedd ar y groes,
Rhinweddau hyfryd marwol glwy'
Fydd sylwedd eu caniadau hwy.
- 3 O! na foed ardal cyn bo hir,
O'r dwyrain draw i'r deheu dir,
Na byddo'r iachawdwriaeth ddrud
Yn llanw cyrau rhai'n i gyd.
- 4 Boed Iesu a'i annherfynol stôr
Yn llanw'r tir, yn llanw'r môr,
Ei ddoniau maith, a'i gariad drud,
Yn syltaen cysur pawb o'r byd.
- 5 Dewch, addewidion, dewch yn awr,
Dyhidlwch eich trysorau i lawr;

Myrddiynau ar fyrddiynau sydd
Yn dysgwyl am eich boreu ddydd. W.

450. *Llwyddiant yr efengyl.*

M. H.—Rockingham, 26. Angels' Hymn, 27.

DAW amser braf, can's gwawrio bron
Mae haf-ddydd yr efengyl hon;
I'r 'nysoedd pell a'r trysor drud,
A'i swm â hyd eithafoedd byd.

2 Gwybodaeth Iesu fydd yn stôr,
Fel dyfroedd mawr yn llenwi'r môr,
Daw'r de a'r gogledd at yr Iôn—
Holl bwrcas gwaed yr anwyl Oen.

3 Llana fel bydd dros fryniau pell,
Cyflawna'r addewidion gwell;
O! galw d'etholedig had
I brofi rhagorfreintiau'th waed. W.

451. *Teyrnasiad yr Iesu.*

M. H.—Sebastian, 18, Caernarfon, 16.

YR Iesu a deyrnasa'n grwn
O godiad haul hyd fachlud hwn:
Ei deyrnas â o fôr i fôr,
Tra fyddo llewyrch haul a lloer.

2 Lle y teyrnaso, bendith fydd;
Y caeth a naid o'i rywmau'n rhydd,
Y blin gaiff fythol esmwythad,
A'r holl rai clwyfus iechyd rhad.

3 Rhoed pob creadur yn ddilyth,
Neillduol barch i'r Brenin byth;
Angylion, molwch ef uwch ben,
A'r ddaear, d'wedad byth, Amen. DR. W.

452. *Dymuniad am llwyddiant yr Efengyl.*

M. H.—Yr hen 100fed, 10. Beza, 12.

L LWYDD, llwydd i bur efengyl gras;
O! profed pawb ei rhin a'i blas;
Cyhoedder llawn faddeuant rhad,
A modd i'r brwnt gael llwyr lanhad.

2 Chwyth, udgorn, chwyth y newydd llon,
Ac aed y sain trwy'r ddaear gron;
Llanwed yr hyfryd lais bob lle,
Gorllewin, gogledd, dwyrain, de.

3 Ymdaened son o gylch y byd
Am angeu'r groes a'r aberth drud
Cyfoded gwawr o Galfari,
A doed yr hyfryd jubili.

4 Bydd per hosanna trwy bob gwlad
I Dduw am iachawdwriaeth rad;
Molianu'r Oen fydd ton bob iaith;
Clodforir ef trwy'r ddaear faith. P. J.

453. *Canol-fur y gwahaniaeth wedi ei rwygo.*

M. H.—Yr hen 100fed, 10.

Y CANOL fur a ddaeth i lawr,
A rhwygwyd y wahanlen fawr;
'Does deryn mwy i efengyl rad;
Mae'r drugareddfa yn mhob gwlad. P. J.

454. *Dyrchafiad Calfaria.*

M. H.—Mamre, 14. Melcombe, 15.

DYRCHAFFA'r Iôn fryn Calfari
Uwch law y bryniau mwya'u bri;
Fel gallo holl genhedloedd byd
Gael gwel'd y groes a'r Aberth drud.

2 Calfaria fryn, dyrchefir ef
Yn ngolwg pawb o dan y nef;

Fe ddaw'r Iuddewon yn gyfun
I wel'd gogoniant Mab y dyn.

W. E.

455. *Gwaer y dydd.*

M. H.—Lancaster, 17. Angels' Hymn, 27.

WEL, dacw wawr yr hapus ddydd
Daw meibion Adda oll yn rhydd;
Dydd tafu Babilon i lawr,
Fel pwysig faen i'r eigion mawr.

- 2 O! Haul Cyflawnder! dysglaer, llon,
Goleua'r byd yn llwyr o'r bron;
Gwna nefol ddydd 'n ol tywyll nos,
Dydd seinio haeddiant gwaed y groes. D. C.

456. *Lloydiant ar y gwaith.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.

O ARGLWYDD Ddŵw! bywha dy waith
Dros holl derfynau'r ddaear faith;
Dros dir a môr dysgleiria i maes
Yn nerth dy annorchfygol ras.

- 2 Mae Babilon yn crynu'n wir,
Mae'n rhwym o syrthio cyn bo hir;
O Arglwydd! brysia, rhwyga'r llen,
Boed Seion bur trwy'r byd yn ben. AN.

457. *Crist wedi ei ddirchafu i'r groes.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Rugby, 44.

WEL, f'enaid, cerdd y ffordd yn hy
Yn union tua Seion fry,
A chadw'th lygad at y nôd—
Calfaria fryn, lle gweli'r groes,
A'r aberth arni dan ei loes;
Rhyfeddod mwya'r nef erioed.

- 2 Mae'r bryn yn uchel, uchel iawn,
A'r aberth ddrud yn eglur lawn,
Fel gallo'r dwyrain bell a'r de,

EMYNAU CENADOL.

Y dynion lle mae yn dywyll nos,
Er t'wylled, edrych tua'r groes,
A gweled ei drywanu e'.

- 3 Fe all yr Indiaid pellaf gaed
I wel'd yr hoelion yn ei draed,
A gwel'd ei ben yn crymu i lawr:
Fe ylch y pelledigion hyn
Yn gånaid fel yr eira gwyn,
Oddi wrth eu beiau, fach a mawr. w.

458. *Y llef ddystaw fain.*

8. 8. 6.—Henffordd, 54. Llanelli, 53.

O'R nef fe ddaeth llef ddystaw fain,
Hyfrydaf a phereiddiaf sain,
Trwy barthau'r ddaear gron;
Ac er dystawed yw y llef,
Caiff pawb ei chlywed is y nef;
Mae Duw ei hun yn hon.

- 2 Llef radlawn yw, a melus iawn;
Cyhoeddiad o faddeuant llawn
I'r euog gwael ei wedd;
Gwahoddiad i'r anghenus rai
At bob cyflawnder heb ddim trai;
Hon yw efengyl hedd.
- 3 Mae'n meddalhau'r afrywiog fron;
Ewyllys dyn ennilla hon,
Heb orthddrech, cur, na thrais;
Hon yw'r newyddion goreu 'rïoed;
I Dduw a'r Oen gogoniant boed
Byth am yr hyfryd lais.
- 4 Aed sain efengyl cyn bo hir
I'r dwyrain a'r gorllewin dir,
Y gogledd oer a'r de;
O! profed pawb effeithiau hon,
Y byd fo'n plygu ger ei bron,
A llwydded yn mhob lle. P. J.

459. *Mynydd ty yr Arglwydd yn ddychafedig.*

M. S.—Trallwm, 67. Dyfroedd Siloah, Y. 17.

GORUWCH yr holl fynyddoedd sy
Bydd mynydd tŷ Iehofah,
Yn ddychafedig, yn ddiâu,
Goruwch y brynïau ucha'.

- 2 Pob cenedl, a phob llwyth, ac iaith,
A brysur ymdaith ato,
Yn fyrdd, yn fyrdd, â llawen floedd,
Fel dyfroedd yn dylifo. J. H.

460. *Y genadaeth.*

M. C.—Farrant, 83. Tallis, 84,

CENADON hedd gânt ddwyn ar frys
Efengyl gras ein Duw
I bob rhyw fan yn mhellder byd,
Lle triga dynol ryw.

- 2 Mynegant am y cymod gwiw
A ddaeth trwy bwrcas drud,
A'r ffynon hyfryd sy'n glanhau
Aflendid mwya'r byd.
- 3 Fe lona'r gwyllt farbariad gwael,
Fe lama'r Ethiop du,
Wrth glywed am am'r anfeidrol Iawn
A gawd ar Galfari.
- 4 Tin rhoddion mân a rown yn rhwydd,
A'n gweddi dlawd i'r nef,
I gael paganiaid tywyll, pell.
Yn dorŷ i'w deyrnas ef. D. C.

461. *Dydd yr efengyl.*

M. C.—St. Stephen, 78. Gloucester, 76.

FY Iesu, Brenin dae'r a nef,
Ei hun yn unig yw,

EMYNAU CENADOL.

Trwy bwrcas llawn ei werthfawr waed,
Iachawdwr dynol ryw.

2 Mae clywed newydd am ei waed
Yn llifo ar Galfari,
Yn un o'r pethau mwya'u braint
A fedd ein daear ni.

3 Fe'i câr y Negro tywyll du,
Yn hyfryd maes o law,
Pan t'wyno gwawr efengyl gras
I dir yr India draw.

4 Fe ddaw'r blynyddoedd pur i ben
Pan t'wyno efengyl gras,
Fel haul dysglaerwyn yn y neir,
Yn gylch i'r ddaear las.

5 Ac mi ddysgwylia'r hyfryd awr,
Boreuddydd jubili,
Pan ddelo holl dylwythau'r byd
I deithio i Galfari.

W.

462. *Codiad haul o'r uchelder.*

M. C.—Farrant, 83. Exeter, 88.

L LEWYRCHED pur oleuni'r nef
Dros wyneb daear faith;
Ac aed efengyl gadarn gref
Hyd at bob llwyth ac iaith.

2 Doed deau, gogledd, dwyrain faith,
Gorllewin o un fryd,
I edrych ar brydferthwch gwaith
Iachawdwr mawr y byd.

AN.

463. *Llwyddiant yr efengyl.*

M. C. D.—Prydain, 100. Tavistock, 99.

A ED swm efengyl bur ar led
Trwy barthau'r byd o'r bron;

Boed llwyddiant drwy deyrnasoedd cred
 Lle mae pregethiad hon;
 Fel delo miloedd eto i maes
 O'r t'wyllwch cas i fyw,
 Trwy'r India draw ac Asia fras,
 I ganmol gras ein Duw.

- 2 Aed sain yr udgorn arian, mawr,
 Yn mlaen trwy'r anial dir;
 A doed y werin gyda'r wawr
 I 'mofyn am y gwir:
 Helaetha'th babell'r ochr hyn
 Estyn gortynau i maes;
 O oes i oes, tra paro'r byd,
 Bydd canmol golud gras.

- 3 Aed mawl a gweddi'r saint i'r làn
 Fel per aberthau byw;
 A boed serchiadau Seion wan
 Ar dân yn moli Duw;
 Mewn gemwaith aur bydd hon cyn hir,
 Heb dristwch, cur, na phoen,
 Yn canu am goncwest mawr a gaed
 Trwy werthfawr waed yr Oen. J. W.

464. *Llwyddiant teyrnas Crist.*

2. 8.—Braint, Y. 31. Dorcas, 107.

EI glod,
 Sydd heb un terfyn iddo'n bod,
 O! aed yn mlaen fwy nag erioed,
 O gwmpas rhod y ddaear fawr;
 Nes elo sw'n efengyl bur
 I dori'n glir fyrddiynau i lawr.

- 2 Mwy, mwy
 Yw buddugoliaeth dwyfol glwy',
 A'i goncwest helaeth gyrhaedd trwy

EMYNAU CENADOL.

Galonau fwy na rhif y gwllith;
Yn nydd ei nerth, y gwanaf un
Wrtho a lyn yn ffyddlon byth.

3 Mae, mae
Rhyw hiraeth ynwyf yn parhau
Am wel'd yr amser hyny'n glau,
Y pryd y mae fy Arglwydd rhad
I dderbyn ei ogoniant mawr,
Gan nef a llawr, am rod-di ei waed.

4 Yn awr,
Addfwynaf Iesu, tyr'd i lawr,
Helaetha dy frenhiniaeth fawr;
Cod, ddedwydd wawr iachusol ddydd;
I'r carcharorion fyn'd i maes
O'r pydew cas heb ddwfr sydd. w.

465. *Llwyddiant yr efengyl.*

2. 8.—Luther, r. 30. Aberdeen, 103.

A^{ED}, aed
Y newydd am y dwyfol waed,
Nes golchi myrdd o'r duaf gaed,
O'u pen i'w traed, yn hardd a gwyn;
Fel byddo nef a daear las
Yn dadgan gras Calfaria fryn.

2 Mawr, mawr
Yw grym llewyrchiad nefol wawr:
Try'r nos yn ddydd ar blant y llawr;
Mae'r goleu'n awr yn nerthol wir,
Ond rhagddo â hyd hanner dydd;
Pur oleu fydd mewn nefol dir. T. J.

466. *Galwad yr efengyl.*

7. 8.—Hosanna, r. 32.

O LLANWED iachawdwriaeth!
Fel môr didrai yn helaeth;

EMYNAU CENADOL.

A doed ynysoedd pell y byd
 I gyd gael meddyginiaeth;
 Mae'r Brenin ar ei orsedd
 Yn cynnyg o'i drugaredd,
 I bechaduriaid tlodion, gwael,
 Ddod ato i gael ymgeledd. G.

467. *Y llwythau yn esgyn i'r wyl.*
 7. 6. D.—Heol y Bont, r. 35. Ramah, 108.

NI welwn ben ein siwrnai;
 Aeth miloedd yn y blaen,
 Ar hyd prif ffordd y Brenin,
 Trwy ganol dŵr a thân;
 Mae adsain yn ein clustiau
 O ryw aneirif lu
 Yn chware'u haur delynnau
 O fewn i Seion fry.

2 Mae Salem heb ei llanw,
 Mae'n rhaid cael llwythau 'nghyd,
 Pob rhyw ac iaith o bobl
 O bedwar gwynt y byd;
 Daw tlodion ac efryddion,
 A gwywedigion gwan,
 Finteiodd heb eu rhifo
 I Seion yn y man. W.

468. *Galwad effeithiol yr efengyl.*
 7. 6. D.—Caerllyngoed, 117. Arludwy, 118.

O! ARGLWYDD, galw eto,
 Fyrddiynau ar dy ol,
 A dryllia'r holl gadwynau
 Sy'n dal eneidiau'n ol;
 A galw hwynt o'r dwyrain,
 Gorllewin, gogledd, de,
 I'th eglwys yn ddi-atal,
 Mae digon eto o le.

D. J.

469. *Estroniaid yn dychwelyd.*

7. 6. D.—Mount St, 113. Bremen, 112.

DAW miloedd o rai aflan
 I 'mofyn am y gwaed
 A lifodd ar Galfaria
 I olchi'r duaf gaed;
 Er cymaint ag a olchwyd,
 Sydd yn y nef yn awr,
 Mae'r ffynon fel y grisial
 Yn ngwlad y cystudd mawr.

- 2 Daw caethion duon India,
 Anwariaid gwledydd pell,
 I blygu'n llu i Iesu,
 Gan geisio gwlad sydd well,
 A'r dagrau ar eu gruddiau
 Wrth gofio angeu loes,
 Gan ddechreu canu'n beraidd
 Am rinwedd gwaed y groes. AN.

470. *Dydd gras.*

M. B. D.—Heldelberg, 128. Eden Y. 45.

AR ddiffrwyth grindir cras,
 Disgynodd gras ein Duw,
 Yn loyw firwd afonydd ddaeth
 Mewn anial gwaetha'i ryw;
 Maddeuant rhyfedd rhad
 I'r gwaethaf gaed is nen,
 Yr hwn a gredo yn yr lawn
 Fu un prydawn ar bren.

- 2 A doed brenhinoedd byd
 Yn unfryd ato ef,
 A rhoddant eu coronau i lawr
 O flaen ei orsedd gref:
 Ei enw led-led sydd,
 A'i glod a fydd uwchlaw

Y cwbl ag sydd yma i gyd,
Ac yn y byd a ddaw.

- 3 Wel dyna'r pryd y clywn
Y gair sydd arnom chwant:
"Wel, dewch i mewn, a dewch ar frys,
Chwi fendigedig blant,
"Tifeddwch drysor rhad
Bar'tow'd cyn seiliad byd,
Y deyrnas lawn o bob rhyw faeth,
Trwy f'haeddiant ddaeth i gyd." w.

471. *Baner yr efengyl.*

6. 8.—Beverly, 138. Normandy 137.

MAE'r faner fawr yn mlaen,
Efengyl nef yw hon;
Mae uffern lawn o dân

Yn crynu'n awr o'r bron:

Hi gwymp, hi gwymp, er maint ei grym;
O flaen fy Iesu 'dyw hi ddim.

- 2 Fe bwysa hoelion dur,
Fe bwysa coron ddrain
Ar ben Tywysog nef,
Euogrwydd mwya' rhai'n:
Rhyfeddod yw, dewch gwelwch hyn,
Y mwyaf du yn fwyaf gwyn.
- 3 Caned a welodd wawr
Yn codi o'r t'wyllwch du;
Caned a brofodd flas
Grawnsypiau'r Ganaan fry;
Ni ddown, ni ddown, i Seion fryn,
Er maint yr holl anialwch hyn.
- 4 Na lwfrhaed ein ffydd;
Mae ffyld fel colofn dân
A blanodd Brenin nef
I'n harwain yn y blaen;

Mi wela'r wlad, mi ga'i mwynhau,
Lle pery'm hedd heb dranc na thrai.

- 5 O! ffynon fawr o hedd,
O! anchwiliadwy fôr,
Sy'n cynnwys ynddo'i hun
Rhyw annherfynol stôr:
Ti bia'r clod; wel cymer ef,
Trwy'r ddaear, uffern fawr, a'r nef. w.

472. *Dychweliad yr Iuddewon.*

6. 4.—Dinbych, y. 53. Gobalth, y. 52.

O ARGLWYDD cofia am
Hiliogaeth Abraham,
A dychwel hwy;
Y gorchudd ymaith tyn,
O'n hanghrediniaeth myn,
Tydi addewaist hyn;
Nac oeda'n hwy.

- 2 Duw, dywed, er dy glod,
Wrth dir y gogledd, Dod,
Nac atal, dde;
O! cyfod di dy law
Ar y cenhedloedd draw,
A myrdd ar fyrdd a ddaw;
Mae'th fraich yn gref. J. H.

473. *Gwawrddydd yr efengyl.*

8au. 4lln.—Antwerp, 155. Dresden, 158.

A ED efengyl fel y wawrddydd,
Aed i gludo myrdd trwy'r gwledydd;
Eled sain yr udgorn arian
I ddymchwelyd teyrnas Satan.

- 2 T'wyned haul ar fyrdd o werin
Sy'n y dwyrain a'r gorllewin;
Sôn am Iesu lanwo'r 'nysoedd
Fel mae'r dwfr yn toi y moroedd. AM.

474. *Gwardigaeth trwy Gris.*

S. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismission, 166.

MEWN anialwch 'rwyf yn trigo,
 Temtasiynau ar bob llaw,
 Heddyw, tanllyd saethau yma,
 Fory, tanllyd saethau draw;
 Minau'n gorfod aros yno,
 Yn y canol rhwng y tân;
 Tyr'd, fy Nuw, a gwel f'amgylchiad,
 Yn dy allu tyr'd yn mlaen.

2 Marchog, Iesu, yn llwyddianus,
 Gwisg dy gleddyf ar dy glun;
 Ni all daear dy wrthsefyll,
 Chwaith nac uffern fawr ei hun:
 Mae dy enw mor ardderchog,
 Pob rhyw elyn gilia draw;
 Mae dy arswyd trwy'r greadigaeth
 Pan y byddost ti ger llaw.

3 Tyn fy enaid o'i gaethiwed,
 Gwawried bellach foreu ddydd;
 Rhwyga'n chwilfriw ddorau Babel,
 Tyn y barau heiyrn yn rhydd;
 Gwthied caethion yn finteioedd
 Allan megys tönau llif,
 Torf a thorf dan orfoleddu,
 Heb na diwedd fyth na rhif.

4 Mi debygaf clywaf heddyw
 Sŵn caniadau draw o bell,
 Torf yn moli am waredigaeth,
 Ac am ryddid llawer gwell;
 Gynau gwynion yw eu gwisgoedd,
 Palmwydd hyfryd yn eu llaw,
 A hwy ânt gyda gogoniant
 Mewn i'r bywyd maes o law.

- 5 Minau bellach orfoleddaf
 Fod y jubil fawr yn dod,
 Y castlaw'nir pob rhyw sillaf
 A lefarodd Iesu erioed:
 De a gogledd yn fyrddiynau
 Ddaw o eithaf tywyll fyd,
 Gyda dawns ac udgryn arian,
 Mewn i Salem bur yn nghyd. W.

475. *Cwmp Babilon.*

8. 7. D.—Vienna, y. 60. Mendelssohn, y. 58.

BABEL gwympa, er ei chryfed,
 Dagon syrth, er maint ei barch;
 Nid oes elyn ddichon sefyll
 O flaen Iôr a'i gadarn arch:
 Hollalluog yw Duw Israel,
 Arglwydd lluoedd llawr a nen;
 Caerau Iericho a syrthiant
 Pan ddaw'r seithfed tro i ben.

- 2 Clywir sŵn yn mrig y morwydd,
 Deulu Seion ymgryfhewch;
 Wele'r wawr yn dechreu codi;
 Haleluwia, llawenhewch:
 Fe udgenir trwy'r holl ddaear
 Udgorn mawr efengyl hedd:
 "Syrthiodd Babel, syrthiodd Babel,
 Mwy nis gwelir ond ei bedd." AN.

476. *Dychweliad yr Iuddewon.*

8. 7. D.—Eiflonydd, 179. Bohemia; 168.

DOED Iuddewon cyndyn bellach
 I hoffi llais efengyl hedd;
 Boed i sw'n yr udgorn arian
 'Nawr agoryd pyrth y bedd;
 Aed eu dyddiau diffrwyth heibio,
 A'u caethiwed doed i ben;

- Hwythau'n credu'n llu ar unwaith
Yn yr hwn fu ar y pren.
- 2 Doed y pedwar gwynt, anadlant
Ar y lladdedigion hyn;
O eithafoedd pella'r gwledydd
Gwelant ben Calfaria fryn;
Ac wrth swm yr udgorn arian,
Pyrth a barau Babel fawr
Fyddo'n agor, nes bo'r caethion
O'u carcharau oll yn awr.
- 3 Impier hwynt i'w holewydden,
Profent o'i rhinweddau per;
Doed yr Iuddew mud i ganu
Mwy am ras anfeidrol Nêr;
Cariad heb gyfnewid eto,
A ffyddlondeb mawr, di-drai,
Gras fel moroedd o Galfaria,
Digon byth i gladdu bai. R. J.

477. *Cyflawniad o'r addewidion.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Pentel, 172.

- D**ROS y bryniau tywyll niwlog,
Yn dawel, f'enaid, edrych draw,
Ar addewidion sydd i esgor
Ar ryw ddyddiau braf ger llaw:
Nefol Jubil,
Gad im wel'd y boreu wawr.
- 2 Doed yr Indiaid, doed Barbariaid,
Doed y Negro du yn llu,
I ryfeddu'r ddwyfol goncwest
Unwaith gaed ar Galfari;
Swm y frwydr
Dreiddio i eithaf conglau'r byd.
- 3 Ar ardaloedd maith o dywyllwch
T'wynu wnelo'r haulwen lân,

Ac ymlidied i'r gorllewin
 Y nos o'r dwyrain draw o'i blaen:
 Iachawdwriaeth,
 Ti yn unig gario'r dydd.

4 Gwawria, gwawria, byfryd foreu,
 Ar ddiderfyn fagddu fawr,
 Nes bo bloedd yr auraidd udgorn
 Yn adseinio'r nen a'r llawr,
 Holl dertynau
 Tir Immanuel i gyd.

5 Hed fel mellten, bur efengyl,
 A gorchfyga oll yn lân;
 Bydded i'th gyffiniau eang
 Ymhelaethu fyth yn mlaen;
 A'th lywodraeth,
 Dros y moroedd mawr i gyd. w. *Oyf. J. w.*

478. " *Deled dy deyrnas.*"

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

DUW, teyrnasa ar y ddaear,
 O'r gorllewin bell i'r de;
 Cymer feddiant ar ardaloedd
 Pellaf, t'wyllaf, is y ne';
 Haul cyfiawnder,
 Llanw'r ddaear fawr a'th ras.

2 Doed yr India fawr, gyfoethog,
 Heddyw dan dywyllwch sydd,
 I gael gwel'd efengyl hyfryd
 Yn dwyn drosodd oleu dydd;
 Nes bo heddwch
 Yn teyrnasu o fôr i fôr.

3 Taened gweinidogion bywyd
 Iachawdwriaeth Iesu ar led;
 Cluded moroedd addewidion
 Drosodd draw i'r rhai digred;

EMYNAU CENADOL.

Aed efengyl

Ar adenydd dwyfol wynt.

- 4 Doed preswylwyr yr anialwch,
Doed trigolion bro a bryn,
Doed y rhai sydd ar y cefnfor
I garu'r iachawdwriaeth hyn;
Nes bo adsain
Moliant yn amgylchu'r byd.
- 5 Pur ganiadau i Frenin Seion
Fyddo yn llawenydd llawn,
Draw o'r dwyrain lle mae'n codi,
I facheludiad haul brydnawn;
Fyth na sonier
Ond am degwch Brenin nef. w.

479. *Llwyddiant i newyddion iachawdwriaeth.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Verona, 174.

A ED newyddion iachawdwriaeth
Ar adenydd dwyfol wawr,
I ororau eang, helaeth,
I eithafoedd daear lawr;
Brysied boreu
Jubil ddydd efengyl gras.

- 2 Llified ffrwd y dyfroedd bywiol
Ddaeth dan riniog teml Ión,
Afon bur o orsedd rasol,
Glân orseddfainc Dur a'r Oen
Ei rhinweddau
Sy'n dwyn bywyd yn lle gwae.

- 3 Aed effeithiol addewidion
Dwyfol hyd eithafoedd byd;
Aent i gasglu prynedigion
Iesu ato ef i gyd;
Ffrwyth ei lafur,
I'w ddiwallu byth, Amen.

T. J.

480. *Ffrwyth marwolaeth Crist.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Calo, Y. 65.

AR y groes dyrchafwyd Iesu,
 Fel y sarph ar drostan hir
 Ac fe dÿn aneirif luoedd
 Ato'i hun ar fôr a thir;
 Byth ni cholli'r
 Neb a gredo ynddo ef.

2 Marw wnaeth y gronyn gwenith,
 A thoreithiog fydd ei ffrwyth;
 Rhana'r ysbail gyda'r cedyrn,
 I'w elynion tâl y pwyth;
 Ni wel Sê tan
 Un o ddetaid Crist yn ol.

3 Fe gaiff Iesu fyrdd o ddeiliaid
 O bob cenedl is y nef;
 At ei draed yn ufudd deuant,
 Had a'i gwasanaethant ef;
 Bydd eu nifer
 Fel y gwlyth o groth y wawr.

P. J.

481. *Brenhiniaeth Crist.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Sicily, 180.

HOLL deyrnasoedd byd yn gyfan
 Sydd yn eiddo'n Harglwydd ni;
 Ei lywodraeth sydd yn eang,
 Mae ei enw uwch pob bri;
 Boed yn amlwg
 Ei ogoniant ef a'i ras.

2 Iesu, estyn dy deyrnwialen
 Dros derfynau eitha'r byd;
 Dyrcha'th faner at dy bobl,
 Atat tyn y rhai'n i gyd;
 Gan bob llygaid
 Gweler iachawdwriaeth Duw.

P. J.

482. *Lhwyddiant yr efengyl.*

8. 7. 4.—Rheidol. 191. Iorddonen, r. 66.

TYRED, Iesu, i'r ardaloedd,
Lle teyrnasa tywyll nos;
Na foed rhan o'r byd heb wybod
Am dy chwerw angeu loes;
Pa'm bydd poen addfwyn Oen
Am dano'n eitha'r byd heb son !

- 2 Aed i'r dwyrain a'r gorllewin
Aed i'r gogledd, aed i'r de,
Roddi hoelion dur cadarnaf,
Yn ei draed a'i ddwylaw e';
Doed ynghyd eitha'r byd
I wel'd tegwch d'wynebryd.
- 3 Doed paganiaid yn eu t'wylwch,
Doed y Negro dua'u liw,
Doed addolwyr yr eilunod
I wel'd tegwch Iesu'n Dduw:
Deued llu heb ddim rhi'
Fyth i ganu am Galfari.

W

483. *Baner gras.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

DEWCH i'r frwydr, dewch yn union,
Filwyr Iesu, 'n foreu iawn.
Chwi gewch weled buddugoliaeth
Lân a helaeth, y prydawn;
Ef ei hun, heb un dyn,
Dery'r gelyn yn ddi-gryn.

- 2 Mae'r efengyl wen yn curo,
Ac yn codi baner gras
Mewn rhyw filoedd o ardaloedd,
Ar y mynydd, yn y maes;
Y mae llef bwr y nef
Yn cyhoeddi ei haeddiant ef.

W.

484. *Gogoniant y dyddiau diweddf.*

7au, 4llin.—Durham, 197. German Hymn, 19a.

WELE'r dydd yn gwawrio draw,
Amser hyfryd sydd ger llaw,
Daw'r cenhedloedd yn gytun
I ddyrchafu Mab y Dyn.

2 Gwelir teyrnas Iesu mawr
Yn ben moliant ar y llawr;
Gwelir tŷ ein Harglwydd eu
Goruwch y mynyddoedd fry.

3 Gwelir pobloedd lawer iawn
Yn dylifo ato'n llawn;
Cyfraith Iesu gadwant hwy,
Ac ni ddysgant ryfel mwy.

4 Fe geir gweled Babel fawr
Wedi syrthio oll i lawr,
A'r teyrnasoedd mawr eu bri
Oll yn eiddo'n Harglwydd ni.

T. J.

485. *Dyddiau hyfryd i ddyfod.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

YMAE'r dyddian'n dod i ben,—
Dyddiau hyfryd,
Y dyrchafi'r Brenin nen
Dros yr hollfyd;
Fe â dwyfol angeu drud
Pen Calfaria
Trwy ardaloedd pella'r byd:
Haleluwia.

2 Fe bregethir Iesu a'i ras,
Mewn awdurdod,
Yn yr India eang fras
Yn ddiddarfod;
Fe â swm yr udgorn clir
Hyd yr eitha',

I'r gorllewin anial dir;
Haleluwia.

- 3 Minau gredaf yn fy Nuw,
'Mhriod rhyfedd,
A fu farw, 'nawr sy'n fyw
Yn ddiiddiwedd;
Ac er mwyn ei chwys a'i waed,
Mi wir greda'
Ca'i ngelynion dan fy nhraed:
Haleluwia. w.

486. "Y gauaf a aeth heibio.

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

I ACHAWDWRIAETH sydd yn awr,
Dawel hyfryd,
Yn dylifo'n braf i lawr
Ddŵr y bywyd;
Dyma ryfeddodau Duw—
Y ffeiddiaf
O rai meirw'n dod yn fyw!
Haleluwia.

- 2 Darfu'r gauaf chwerw hir,
Amser sythdod,
Pan oedd cwsg yn llanw'r tir,
A phob nychdod:
Daeth y ddwyfol, nefol hin,
Fwyn, bereiddiaf;
Minau ddrachtia'r nefol win:
Haleluwia.
- 3 Tarddu i maes mae'r egin grawn,
Mewr cyssondeb,
Hauwyd gynt yn arfaeth lawn
Tragwyddoldeb;
Ac ni chollir un o'r had—
Y rhai lleiaf,

Blanwyd yno gan ein Tad:
Haleluwia.

W.

487. *Y nos yn myned heibio.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

Y NOSWEITHIAU hirion sy
'Mron myn'd heibio,
A'r cymylau tywyll, du,
Sydd yn cilio;
Fe ddaw'r haf a'r egin gwan
I lawn fywyd;
A hwy ddygant yn y man
Ffrwythau hyfryd.

2 Dyddiau hyfryd dwyfol ras

Ddaeth o'r diwedd,
Ac fe dyr effeithiau i maes
Nefol, rhyfedd;
Fe ddaw gwinllan f'Arglwydd mawr
I oresgyn
Anial fanau pella'r llawr,
Heb un terfyn.

W.

488. *Lhwydd i efengyl gras.*

7. 4.—Essex, 208. Aberafon, 209.

A ED efengyl gras ar led
Trwy'r holl wledydd;
Plygu wnelo rhai di-gred
I Fab Dafydd;
Doed trigolion dae'r a nef
O un galon,
I wel'd mai teilwng ydyw ef
I gael y goron.

DR. L.

489. *Lhwyddiant yr efengyl yn ol Arfach Duw.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

B ETH yw'r cynhwrf nerthol iawn
Sy'n y goedwig?

EMYNAU CENADOL.

A yw'r arfaeth fawr ei dawn
Ddim yn ddiddig?
Nis boddlonir moni'n llawn
Nes cael gweled
Oll a brynwyd un prydawn
O'u caethiwed.

2 Y mae heddyw nefol wawr
Yn llewyrchu,
Ac yn chwalu'r t'wyllwch mawr
Fel y fagddu;
Ernes yw o foreu llawn
O'r uchelder;
Ymddysgleiria'n hyfryd iawn
Haul Cyflawnder.

3 Rhaid i'r Iesu'n helaeth gael,
Y mae'n haeddu,
Gwel'd o ffrwyth ei lafur hael,
A'i ddiwallu;
Miloedd myrdd o estron lu
Ddont yn fuan
I gael profi ei gariad cu
I rai aflan.

AN.

490. *Cynnull crowdraid Israel.*

11au.—Wareham, 213.

PALMENTWCH y brif-ffordd, daw Israel yn llu,
O'r Aipht ac Assyria, a'u Harglwydd o'u tu;
A'u dagrau'n llifeirio yn gof am y pren
Lle'r hoeliodd eu tadau Dywysog y nen.

AN.

491. *Goruchafueth yr efenygl.*

9. 8.—Elliot, 217.

DAW miloedd ar ddarfod am danynt
O hen wlad Assyria cyn hir,
Preswylwyr yr Aipht ac Ethiopia,
At Grist y Gwaredwr yn wir;

Cyflawnir y prophwydoliaethau,
 Daw'r holl addewidion i ben,
 Fe dynir myrddiynau at Iesu
 Ddyrchatwyd rhwng daear a nen.

- 2 Yr holl freniniaethau a dreulir,
 A'r ddelw falurir i lawr:
 Y gareg a leinw'r holl wledydd,
 Ei chynydd tel mynydd fydd mawr:
 Ceir gweled cenhedloedd y ddaear
 Yn dyfod o bedwar cwr byd
 Ymofyn y ffordd tua Seion
 Y bydd ei drigolion i gyd. P. J.

492. *Gwmp Babilon a dychweliad y gaethglud.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, r. 77.

MAE'r dydd yn nesau,
 Ceir gweled yn glau
 Daw Babilon gadarn i lawr.
 Mae'r taliad mor ddrud,
 Teyrnasoedd y byd
 A'n eiddo Emmanuel mawr.

- 2 Hen anghrist sydd fawr,
 Falurir i lawr;
 Mae'r gareg a'i threiglud yn rhydd:
 Er gorfod cael briw,
 Daw'r tystion yn fyw;
 Haleluwia ! bron gwawrio mae'r dydd.
- 3 Er cymaint yw'r llid,
 Daw'r gaethglud i gyd
 O ddyfnder caethiwed yn rhydd;
 Fa ddaw'r jubili
 I fyny'n llawn rhi';
 Haleluwia! bron gwawrio mae'r dydd.
- 4 Mae'r dydd yn nesau
 Pan ddryllir yr iau
 O herwydd eneniad y Pen;

PROFIADAU CREDADYN.

Mae'r amser ger llaw,
Iuddewon a ddaw
I garu'r hwn fu ar y pren.

5 Y Meichiau a wel
Ei lafur dan sel,
Fe'u myn hwy o afael y llid;
Hwy garwyd yn rhad,
Fe'u prynwyd a gwaed,
Fe'u gelwir, fe'u golchir i gyd.

6 Ar Galfari fryn,
Yn haeddiant Duw-ddyn,
Caed trysor, am dano bydd son;
Mae'n gyfoeth mor ddrud,
Fe leinw'r holl fyd
Clodforedd am rinwedd yr Oen. w. j

493. *Efengyl yr Iôn.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, y. 77.

EFENGYL yr Iôn,
Am dani bydd son
Trwy'r bröydd a'r bryniau o'r bron;
Hen Iericho fawr
Yn llwyr ddaw i'r llawr;
Mae'r udgyrn yn bloeddio wrth hon. D. C.

PROFIADAU CREDADYN.

494. *Yr hen drugareddau.*

10au.—Erfyniad, 8. Gruddfanlad, y. 2.

P'LE 'rwyf yn myn'd? Pa'm 'rwyf yn aros
Tyr'd, O fy Nuw! ymaffa yn fy llaw: [draw?
Tegwch heb sylwedd sy yma'n gytun;
Mae'r cwbl s werthfawr ynot ti dy hun.

- 2 Fy Nuw, fy Nuw, fy Mhriod a fy Nhad,
Fy ngobaith oll, a'm iachawdwriaeth rad,
Ti fuost noddfa gadarn i myfi,
Gad i mi eto wel'd dy wyneb cu.
- 3 Nac aed o'th gôf dy ffyddlon amod drud,
Yn sier wnawd cyn rhoi sylfaeni'r byd;
Ti roist im yno drysor maith didrai;
Gad i mi heddyw gael dy wir fwynhau.
- 4 O! cofia'th hedd rai prydiau roist i lawr
I'm henaid trist mewn cyfyngderau mawr;
O! edrych eto, mae fy enaid gwan
Gan syched mawr, ar drengu yn y fan.
- 5 Raid i ti ddim ond dweyd un gair o hedd,
Fy syched dry yn dawel nefol wledd;
Fe dderfydd gofid, derfydd pob rhyw wae,
Fy nhristwch lyngcir yn dy wir fwynhau.

495.

Llef y pechadur.

10au.—Erfynlad, 8. Gruddsantlad, r. 2.

PECHADUR wyf a aeth yn llwyr ar goll,
O'm pen i'm traed yn euog, aflan, oll;
Dan glwyfau dwys tra dyfnion, trymion, trist;
Ond Meddyg rhad i'm bath yw Iesu Grist.

- 2 Efe ei hun, i rod-di im iachad,
Yw'r un a fedd bob gras a rhinwedd rhad;
Ac arno ef, sy'n ffynon o bob dawn,
Mi goda'm llef, hwyr, boreu, a phrydnawn.
- 3 O Iesu gwiw! golch fi o'm pen i'm traed,
Trwy rinwedd pur dy werthfawr ddwyfol waed.
Rho heddwch im rhag euog, ofnus gur,
A llanw fi â'th anian sanctaidd, bur.
- 4 Fy Iesu mae diferyn bach o'th hedd,
Mewn byd o boen yn beraidd hyfryd wledd
O'r afon fydd i'w hyfed mewn mwynhad,
Fel melys win, yn hyfryd dŷ ein Tad!

T. J.

496. *Dymuniad yr annheilung.*

10au.—Erfyniad, 8. Gruddfanlad, Y. 2.

RHYFEDDU'r wyf, a mawr ryfeddod yw,
Fy ngharu erioed, y gwaela' o ddynol ryw;
Cael yn dy dŷ, o fewn ei furiau, le,
Ac enw gwell nag enwir is y ne'.

- 2 Duw, atal di rwysg fy meddyliau ffol,
A dena'm serch a'm calon ar dy ol;
Yn holltau'r graig dod im ymgeledd glyd,
Mewn tawel hedd, nes myn'd o'r anial fyd. AN.

497. *Dymuniad am fod yn ffrwythlawr.*

10au.—Erfyniad, 8.

GWNA fi fel pren planedig, O fy Nuw!
Yn ir ar lân afonydd dyfroedd byw:
Yn gwreiddio ar led, a'i ddail heb wywo mwy,
Yn ffrwytho dan gawodydd dwyfol glwy'. A. G.

498. *"Pobpeth er daioni."*

10au.—Gruddfanlad, Y. 2.

TERFYSGU'r wyf dan flinder llawer loes,
Dych'mygion gau, a griddfan dan y groes;
A'm Iesu'n fwyn yn dwyn ei waith i ben,
A phob rhyw beth 'nol arfaeth nefoedd wen. AN.

499. *Gweddi am bresenoldeb Crist.*

10au.—Emyn Hwyrrol. Y, 1.

TRIG gyda mi, fy Nuw, mae'r dydd yn ffoi,
Cysgodau'r hwyr o'm'hamgylch sy'n crynhoi,
Diflana nerth y ddaear hon a'i bri;
Cynnorthwy'r gwan, O ! aros gyda mi.

- 2 Yn brysio at ei derfyn mae fy nydd,
Mwynhad y byd a'i barch yn cilio sydd;
Yn wyw a gwael try pob peth; ond Tydi,
Y Digyfnawid, aros gyda mi.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Nid digon gair, na brysiog wel'd dy wedd,
Ond gwna dy drigfan gyda mi mewn hedd,
Yn ostyngedig, addfwyn, gyfaill cu,
Nid fel ymdeithydd, aros gyda mi.
- 4 Bydd yma: nid fel Brenin i greu braw,
Ond mewn llawn hedd, a doniau yn dy law,
O ras yn llawn, a chalon at bob cri,
'Tyr'd, Ffrynd troseddwy'r, aros gyda mi.
- 5 Ti wenaist arnaf yn moreuddydd oes,
Tra'r oeddwn i'n wrthnysig iawn, a chroes,
Yn ffyddlon buost, er im d'adael di;
I'r diwedd, Arglwydd, aros gyda mi.
- 6 Rhaid im gael gwel'd dy wedd bob awr heb ball,
Beth ond dy ras a faedda rym y fall?
Pwy'm deil i'r lan, a'm harwain, fel Tydi?
Yn mhob rhyw dywydd aros gyda mi.
- 7 Nid ofnaf ing, na gelyn, nac un gwae,
Os caf, fy Nuw, yn unig dy fwynhau;
Pa le mae angeu? P'le mae'r erchyll fedd?
Gorchfygaf hwynt trwy rin dy nefol hedd,
- 8 Rho wel'd dy groes yn yr Iorddonen gref,
Trwy'r niwl cyfeiria'm golwg tua'r ne,
Tyr gwawr y nef, cysgodau'r hwyr a ffy,
Wrth fyw, wrth farw, aros gyda mi. *Cyf. O LYTH.*

500.

Crist yn fwy na'r byd.

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

MI rown y byd, ac oll sydd ar y llawr,
Am dy fwynhau un fynyd fach o'r awr;
Mae golwg arnat lawer iawn yn well
Na llawnder trysor yn yr India bell.

- 9 'Dyw colli'r ddae'r ddim colled i mi mwy,
Pan gefais brawf o'i nefol farwol glwy';

PROFIADAU CREDADYN.

- Mae yma drysor nad oes dan yr haul,
O dde i ddwyrain bell i'w gael o'i ail.
- 3 Ffarwel, ffarwel i welaf is y ne',
Ond im gael Duw yn unig yn eu lle;
Mae fy nymuniad yn terfynu'n un,
Heb ddim yn eisiau ynddo ef ei hun.
- 4 Ef wyf am gael, ef wy'n ei geisio o hyd,
Trwy bob rhyw dwrf a dwndwr yn y byd;
Mi fyddaf lonydd, 'chaiff creadur mwy
Derfysgu f'enaid, yn ei farwol glwy'.
- 5 'Does dim foddha fy nymuniadau mawr,
O eitha'r nen i eitha'r ddaear lawr,
Maith annherfynol fy serchiadau yw,
Nid oes â'u lleinw ond anfeidrol Dduw.
- 6 Pa'm 'rwyf, fy Nuw, fy ngobaith i gyd,
Yn sefyll draw amserau meithion cyd?
O! ateb, tyr'd; 'does lais o dan y ne'
Ag sydd yn beraidd i mi yn dy le. w.

501. *Ymfrostio yn Nghrist.*

10au.—Coburg, 4. Clod, 5.

DARFYDDED sôn am haeddiant dyn a'i rym
Fe dawdd yn llwyr o flaen cyfiawnder llym
Yn nghlwyfau'r Oen ymfrostia fenaid tlawd,
Daeth trefn y nef â'r Iesu i mi'n Frawd.

- 2 Ar dir na môr ei debyg gwn, nid oes;
Seraphiaid pur ni thraethant byth mo'i oes;
Dringo a wnafl, trwy nerth ei ras, o'm gwae,
Nes caffwy'n glir ei weled fel y mae. A

502. *Hiraeth am y dydd.*

M. H.—Beza, 12. Mamre, 14.

O! DEUED iachawdwriaeth gras
A'i hael drysorau mawr i maes;

PROFIADAU CREDADYN.

Cymer allweddau'r nefoedd faith,
A dadglo'r carchar tywyll, caeth.

2 'Rwy'n rhwym, 'rwy'n rhwym, a'r t'wyllwch
Sydd yn fy nghadw'n llesg i lawr; [mawr
Y leiaf radd o oleu'r dydd
A ddettyd f'enaid bach yn rhydd.

3 Pe cawn fy nhraed ar sanctaidd dir,
A gwel'd fy nghartref draw yn glir,
Gelynyon fyrdd, nid ofnwn mwy
Y cryfaf un o honynt hwy.

4 Er llwfrhau, mi bia'r dydd,
Marwolaeth Iesu'n fywyd sydd,
A phoenau'r groes—anfeidrol rin,
Sy'n ddigon trech nag angeu'i hun.

5 Mae lleiaf loes Iachawdwr drud
Yn llawer mwy na beiau'r byd,
Un dafn gwaed, un dwyfol glwy'
Sy'n drymach na'u heuogrwydd hwy.

6 Wel f'enaid, bellach, tyr'd yn mlaen,
A dechren'th baradwysaidd gân;
Aberthwyd pasc, tywalltwyd gwaed,
Fe gliriwyd ffordd i dŷ fy Nhasl. w.

503. "Na tid un eiddil gwan."

M. H.—Leipsic, 31. Brynteg, Y. 5.

ANWYLAF wrthdrysych f'enaid drud,
Fy holl hyfrydwch yn y byd,
Na 'mad â mi, un eiddil gwan,
Sy'n teimlo'th eisieu yn mhob man.

2 O! aros yma 'ngwres y dydd;
Fy nghystudd yn chwanegu sydd;
Yn gruddfan 'rwyf o dan y groes,
Aros nes ffoi cymylau'r nos.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Aros nes codi'r seren sydd
Yn arwain hyfryd oleu'r dydd,
A chodi'r haul oleuwen glir,
Sy'n dangos bryniau Salem dir. w.

504. *Ymbiliau y pererin.*

M. H.—Leipsic, 31. Golgotha, Y. 6.

- PERERIN wyf mewn anial dir
Sychedig am gysuron gwir;
Yn crwydro f'amser a llesgau
O hiraeth cywir dy fwynhau.
- 2 Haul y Cyfiawnder, dysglaer, cu,
Tywyua trwy bob cwmwl du;
O dan dy esgyll dwyfol mae
Y Balm o Gilead sy'n iachau.
- 3 Mae gras yn rhyw anfeidrol stôr,
A doniau ynot fel y môr;
O! gad i druenusaf ddyd
Gael profi gronyn bach o'i rin.
- 4 Ac os bydd i ti faddeu 'mai,
Ac o f'archollion fy iachau,
Dy glod, dy ras, a'th enw gwiw
Gaiff fod fy mhleser tra fwyf byw. w.

505. *Ffordd y ffyddloniaid.*

M. H.—Lancaster, 17. Caernarfon, 16.

- I'R nefoedd fry 'r aeth Iesu gwiw,
Ynddo gobeithiodd Israel Duw,
Palmantodd fford d i'r enaid blin
O'r ddae'r i fyny ato'i hun.
- 2 Y ffordd yr aeth prophwydi 'mlaen,
A'r mil myrddiynau fu'n y tân;

PROFIADAU CREDADYŶ.

Swn torf aneirif eilwaith cawn
Ni glywed arni'n beraidd iawn.

- 3 Ffordd sanctaidd, bur, heb och na gwne,
Nas teithia neb annuwiol rai;
Gormesol ddyn 'rhyd hon ni ddaw,
A llew nis dring i'r nefoedd draw.
- 4 Y pererinion glewion, glân,
Nid ofnant byth na dŵr na thân,
Dyeithriaid ar y ddaear ddu
Sy'n teithio tua'r Ganaan fry.
- 5 A phe ynfydion fyddent hwy,
Ni chaent ddim cyfeiliorni mwy;
Hwy ânt yn mlaen, trwy rin y gwaed,
Nes dod dan wliith yr hyfryd wlad. w.

506. *Bywyd y pererinion.*

M. H.—Croesoswallt, 19. Sebastian. 18.

- T**RAFÆLWYR ym i'r Ganaan glyd,
Llesg bererinion yn y byd;
Ni glywsom lais yn gwawdd i'r nef,
I gael teyrnasu gydag ef.
- 2 Pa beth all mwyach ddwyn ein bryd,
Na'n denu i aros yn y byd?
Ein hiraeth ni a'n syched yw
Cael myn'd i'r làn at deulu Duw.
- 3 Ymdr-chu wnawn trwy nerth ein Duw,
Nes cael y wisg a'r goron wiw,
O law'n gelynion fyn'd yn rhydd,
A chael yr uchel gamp a'r dydd.
- 4 Rhedwn ar frys mawr yw y fraint,
Y nef yw diwedd gyrfa'r saint;
Er maint yw'r llid partow'd ein lle
Yn mynwes Naf o fewn i'r ne'. w.

507. *Hyder y pererin.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

PERERIN wyf tua Salem bur,
Ddiangodd maes o'r Aiphtheid dir;
Rho nerth, fy Nuw, i deithio 'mlaen,
Nes dod i mewn i'r Ganaan lân.

- 2 Gelynion taer sydd o bob tu,
Fel cad, am rwystro'm enaid cu
I weled gwedd fy Iesu gwiw,
A theimlo'th nefol hedd, fy Nuw.
- 3 O Iesu da! na âd mo'th waith;
Nes myn'd yn llwyr â'm henaid llaith
O'r anial fyd at nefol lu
'R concwerwyr yn Nghaersalem fry.
- 4 Mewn hyder ffydd mi af yn mlaen,
Trwy rwystrau mawr o ddŵr a than;
O ddydd i ddydd, trwy rin y gwaed,
Caf sachru pechod dan fy nhraed.
- 5 Mi ddof yn hyf i ben fy nhaith,
Gorphena'n wir fy llafur waith;
Trwy goncro caf fyn'd at fy Nuw
I gael y wisg a'r goron wiw. w.

508. *Dydd ymddatodiad yn nesau.*

M. H.—Lancaster, 17. Sebastian, 18.

YN ddystaw dysgwyl, f'enaid prudd,
O'r diwedd daw, nesau mae'r dydd
Pan caf roi naid i'm nefol nyth,
Lle byddaf byw yn berffaith byth.

- 2 Mi fliniais fod mewn anial fyd;
Am fyn'd rwy'n glau i'm cartref clyd,
Lle'r aeth o'm blaen i Frenin ne',
Ac yn ei lys gwnaeth i mi le.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Lle na bydd brad im mwy, na briw,
Nac wylo i neb yn nhŷ fy Nuw;
Ond gorphwys byth mewn gwledd ddiboen,
Gan edrych ar y nefol Oen.
- 4 Taw, f'enaid! nid yw'r ffordd yn faith
I dŷ fy Nhad, i ben fy nhaith;
Bydd foddllawn! cai, fy enaid cu,
Nofio yn frau i'r nefoedd fry.
- 5 Ar fyr bydd lle im uwch y llen,
Caf ddedwydd wawdd i'r nefoedd wen—
Angylaidd wledd mewn nefol wlad,
O fanna tŷ fy Nuw a'm Tad.
- 6 Lle bydda'i 'mhlith y sanctaidd lu
Yn seinio cân i'm Harglwydd cu;
Yn berffaith lân heb bechod mwy,
Oll yn gyffelyb iddynt hwy.

W.

509. "Chwyth ar fy ngardd."

M. H.—Leipsic, 31 Melindwr, 32.

- O! TYRED, y gogleddwynt clir,
Anadla ar dy lysiau pur;
Ac oni ddeui mewn iawn bryd,
Fe wywa'r grasau oll i gyd.
- 2 Tyr'd â'r awelon hyny i lawr
Sy'n deffro'r arg'oeddiadau mawr
Tyr'd dithau, y deheuwynt clyd,
Sy'n codi'n henaid uwch y byd,
- 3 Doed pob awelon yn eu lle
I godi'm hysbryd tua thre':
Gwnaed pob rhyw foddion, pob rhyw ddawn
I'th lysiau berarogli'n iawn.
- 4 Fel byddo pob rhyw nefol ras
Yn taenu arogl pur i maes;
A phob tymerau yn eu rhyw
Oll yn groesawu f'anwyl Dduw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 O! tyr'd i'th ardd, f'Anwylyd pur,
 Mae'r amser hebot yma'n hir;
 Bwyta dy ffrwyth o nefol rin,
 Pereiddiaf blenaist ti dy hun. w.

510. "*Ei law aswy sydd dan fy mhen.*"

M. H.—Boston, 25. Lancaster, 17.

FY Iesu, Pen Tywysog nef,
 Nid oes gyffelyb iddo ef;
 Cael huno yn ei gariad drud
 Sydd fil o weithiau'n well na'r byd.

- 2 Mae ei law aswy fawr ei grym
 O dan fy mhen, nid ofnaf ddim;
 Ei ddeheu law sy'n fy mawrhau
 A phob cysuron pur didrai.
- 3 Ei bresenoldeb sydd yn dod
 I mi â'r pleser mwya' erioed;
 Ei allu mawr a'i gariad drud
 Sydd yn gymdeithion i mi o hyd.
- 4 Wel, dyma f'enaid wedi dod
 I'r man dymuniaais ganwaith fod,
 I gael mwynhad o i gariad ef,
 Arfaethwyd cyn sylfaenu'r nef.
- 5 O groesaw! groesaw, nefol rodd,
 'Does arall bellach wrth fy modd,
 Ond cael bod yn dy freichiau mwy,
 A chanu am dy farwol glwy'. w.

511. *Hiraeth am fwynhad o Dduw.*

M. H.—Leipsic, 31. Golgotha, Y. 6.

O ARGLWYDD! gad im dy fwynhau,
 Ac onid é 'rwy'n llwfrhau;
 Pa le y caf fi dan y ne'
 Un math o gysur yn dy le?

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Rhy drwm yw'm hofnau i gyd o'r bron,
Rhy drwm yw'r cystudd dan fy mron;
Ni wna fy ofnau ond parhau
Nes cael dy wyneb i'w fwynhau.
- 3 Pe cawn gysuron o bob rhyw
O fewn dy holl greadigaeth wiw,
Os cuddio wnai dy wyneb cu,
Mae'n uffern eilwaith arnaf fi.
- 4 Fel dysgwyl y gwyliedydd prudd,
O awr i awr, am oleu'r dydd,
Ac felly finau, o bryd i bryd,
Sy'n dysgwyl am dy wyneb pryd.   w.

512. "Gosod fi megys sel ar dy galon."

M. H.—Boston, 25. Lancaster, 17.

- O IESU'r Archoffeiriad mawr!
Rho'm henw ar dy fraich i lawr;
Rho eilwaith mewn llyth'renau clir,
Ef ar dy ddwyfron sanctaidd, bur.
- 2 Fel, pan ddel arnaf pob rhyw dro,
Fyth gallwyf fod o fewn dy go';
Na byddo arnaf unrhyw faich
Ond fyddo'n pwyso ar dy fraich.
- 3 Na bo na phoen, na chystudd mwy,
Na phrofedigaeth fyth, na chlwy,
Na dim o'chneidiau, na dim cur,
Ond pwyso ar dy galon bur.
- 4 Fel gallwyf fyth yn sicr fod
Yn briod ffyddlon dan dy nod;
Ac na bo unrhyw ofn mwy
Yn ddirgel yn rhoi i mi glwy'.
- 5 A gwna i'm cariad inau'n rhydd
I redeg atat ti bob dydd;
A gwisgo'th enw sanctaidd, llon,
Fel seren ddysglaer ar fy mron.

- 6 A dod fy nghalon wag yn llawn
 O'th gariad peraidd, foreu a nawn;
 Car dithau finau yn ddidrai:
 A'r undeb hwn byth fo'n parhau. w.

513. RHAN II.

Yr Hen 100fed, 10. Croesoswallt, 19.

TPr Archoffeiriad mawr ei ddawn,
 Sydd o bob rhyw rinweddau'n llawn,
 Gwna fi fel perlau gwerthfawr drud,
 Yn fawr, yn anwyl yn dy fryd.

- 2 Dy briod wyf ac 'rwyf yn wan,
 Dy unig nerth, a'm deil i'r làn:
 Dy nerth, a'th gariad, dyna hwy,
 Nid ofnaf ddim gelynyion mwy.
- 3 Mi ddringa'r creigydd mawrion serth
 Mi goncraf Satan trwy dy nerth;
 'Dyw eirth a llewod i mi'n ddim
 Pan bo dy freichiau i mi'n rym.
- 4 Os bydd dy galon gynhes, gu,
 Unwaith yn caru'm hysbryd i,
 'Does gofid bellach, nid oes gwae;
 Fath nefoedd ydyw dy fwynhau! w.

514. "*Cariad sydd gryf fel angeu.*"

M. H.—Mamre, 14. Lancaster, 17.

ANFIEDROL, felus yw dy hedd,
 A chryf yw'th gariad fel y bedd:
 Lle ceri di 'does dŵr na than,
 Nac unrhyw rwystr saif o'th flaen.

- 2 Rhyw fflam angerddol, gadarn, gref,
 O fewn i'm hysbryd ydyw ef;
 Gwreichionen yw, mawr iawn ei rhin,
 O'r fflamau sy ynot ti dy hun.

- 3 Ac er nad ydwyf fi ond gwan,
Ar ei adenydd af i'r làn:
Neu huno mewn awelon pur,
A rboi ffarwel i'r anial dir,
- 4 Anghoffio'm cnawd, anghoffio'r byd,
Anghoffio'm holl deganau i gyd;
Ac wrth fyfyrrio ar dy hedd,
Anghoffio angeu glas a'r bedd.
- 5 Mae'th gariad, gwerthfawrocaf, drud,
Yn fwyd, yn ddiod, i mi o hyd;
Mae'n gwmni, mae'n llawenydd llawn,
Mae'n bob peth i mi foreu a nawn. w.

515. *Iesu yn unig wrthddrych cariad.*

M. H.—Boston, 25. Melcombe, 15.

- N**ID oes un gwrthddrych yn y byd
Sydd deilwng o fy serch a'm bryd;
Mae tynfa fenaid canaid, cu,
At drysor tragwyddoldeb fry.
- 2 Pe cawn y byd i gyd yn grwn,
A byw flynyddau fil yn hwn,
Ni fyddai hyn ond gofid blin
Heb gaffael heddwch Duw ei hun.
- 3 Wrth fyned trwy borth angeu du,
Dan ymladd â gelynion lu,
Ni thycia cyfoeth, bri, na gwaed.
Na brawd, na phriod, mam, na thad.
- 4 Wel, Iesu garaf, yn ddilai,
Efe a'm gwared i o'm gwae;
Fy Mhriod hynod yw o hyd,
A'm Cyfaill goreu yn y byd.
- 5 Duw yw efe i'm dwyn yn mlaen
Trwy ddyfroedd mawr a fflamau tân:
O'r nefoedd fry rhydd i mi nerth
I ddringo creigydd mawrion serth.

- 6 Pan syrthia'r sêr fel ffigys îr,
Pan ferwo'r môr, pan losgo'r tir,
Pan droer yr haul a'r lloer yn ddu,
Pryd hyn mi gara' Mhrynwr cu
- 7 Doed fel y del, fe'i cara o hyd
Dan bob rhyw drallod yn y byd;
Yn nydd y farn, yn angen chwith.
Fe'i caraf yn y nefoedd byth.
- 8 Er temtasiynau filoedd myrdd,
Caf delyn aur a phalmwydd gwyrdd,
A gwisgo'n gyson goron gun
Rydd ar fy mhen a'i law ei hun.   w.

516.   *Haroddgarwch yr Iesu.*

H. H.—Kent, 13. Rockingham, 26.

- 'R WYF yn dy garu, f'anwyl Dduw,
Yn well na phleser o bob rhyw;
'Rwyf yn dy garu, dyna i gyd
Fy holl ddyddanwch yn y byd.
- 2 Nis gallaf ddwedyd yn mha fodd
Yr wyt ti'n ddigon wrth fy modd;
Dadguddir y dirgelwch pur
Yn hollol yn y nefol dir.
- 3 Pan ddysgwyf 'nabod iaith y wlad,
A phur ganiadau tŷ fy Nhad,
Dechreuaf gân am farwol glwy',
Na chlywir diwedd arni-mwy.
- 4 Can's mae dy harddwch, Iesu mawr,
Yn fwy na harddwch nef a llawr;
A harddach, harddach fyth o hyd
Yw hyfryd wedd dy wyneb pryd.
- 5 Yn mhen rhyw oesoedd rif y gwllith,
Fe'th wel y saint yn harddwch byth;
A blas o newydd iddynt hwy
Fydd canu am dy farwol glwy'.   w.

517. *Gweddi dan deimlad o wrthgiliaid.*

M. H.—Lelptic, 31. Golgotha, Y. 6.

DYMA fi, Arglwydd, wrth dy draed,
Yn teimlo eisieu rhin dy waed;
Yr wyf yn dlawd; a phwy a wŷr,
Ond ti dy hun fy eisieu'n llwyr?

- 2 Gwrthgilio wnes, gwrthgilio 'rwy'
Os heb dy nerth, gwrthgiliaf fwy;
'Rwy'n blino ar deganau'r byd,
A'u caru'r wyf er hyny i gyd.
- 3 O Iesu! fy Eiriolwr mawr,
Nid felly caf fy meiau i lawr;
Pam 'rwyf ti cyd yn sefyll draw?
Bryd gwelwyd mwy o eisieu'th law?
- 4 Claf wyf am deimlo gwaed yr Oen,
Yn rhodio beunydd mewn rhyw boen;
'Does unrhyw eli rydd iachad
Yn unig, Iesu, ond dy waed. w.

518. *Yn yr Arglwydd y mae i mi gyflawnder
a nerth.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

FY unig gysur dan y ne',
Fod Iesu'n sefyll yn fy lle,
Yn dwyn fy meichiau bob yr un,
A'u rhoi ar ei ysgwyddau'i hun.

- 2 Anfeidrol gadarn yw dy fraich;
Dim pwys i ti er maint fy maich:
Gynt ar y groes dyoddefaist lid,
A phwysau holl bechodau'r byd.
- 3 Nid wyf ond gwan, O! na'd fi lawr,
Dan bob rhyw drallod, fach a mawr
Mi bwysaf arnat tra ynwyf chwyth;
Yr wyt yn ddigon, digon byth.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Northaist dy blant—O! faint dy ras!
Er gwaned oent, i gario'r maes;
Pa faint yn llai a fydd dy rym
Trwy estyn braich o gymhorth im.
- 5 Fy ngharu wnest, er maint fy mai,
A'm galw o blith annuwiol rai;
'B'le dof fi bellach am iachad
A nerth i goncro ond at fy Nhad? w.

519. *Gweddi mewn llesgedd.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

CREAWDWR doeth y ddaear lawr,
Ffurfafen las a'r nefoedd fawr,
Edrych o rhwng y sér i'r byd
Yr wyt ar feibion Adda i gyd.

- 2 Minau a weli 'mhlith y llu
Sy a'u hwyneb ar y nefoedd fry,
Am deithio 'mlaen i'r nefol fyd,
Y llesga' o honynt oll i gyd.
- 3 Y gwanaf wyf, y rheitia'i ddwyn,
O'r defaid gwirion, ac o'r ŵyn;
A diau yw'r arosaf 'nol,
Oni chwyd y Bugail fi yn ol.
- 4 'Does enw foddia'm henaid trist
Ond enw hyfryd Iesu Grist;
Wel dyma'r gwir ni feddaf un
Rhyw ddinas noddfa ond dy hun. w.

520. *“Na ofeloch dros dranoeth.”*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

OARGLWYDD! dwed i mi pa lun
Y gallaf gario 'meichiau f'hun;
Mawr ydynt hwy, a mi sydd wan;
Pa fodd y coda'i 'r lleia' i'r lan?

- 2 D'ysgwyddau di ddeil feichiau mawr,
Arnynt mae'n hongian nef a llawr;
Am hyn, fy holl ofidiau i
Gant bwyso'n gyfan arnat ti.
- 3 Paham gofala'm henaïd mwy?
Na wna: edrychaf i fyny, pwyl
Yw'r hwn sy'n awr yn entrych ne'
Yn trefnu'r cwbl yn fy lle?
- 4 Mae'r holl greadigaeth yn ei law;
Ef sy'n ei threfnu yma a thraw;
I ddadgan ei anfeidrol glod
Mae pob rhyw drefn ag sydd yn bod.
- 5 O! nertha f'enaïd gwan ei ffydd
'Roi' i ofal arnat ti bob dydd;
Heb fiino ynghylch amseroedd draw
Y rhai fe allai byth ni ddaw.
- 6 Taw, f'ysbryd, paid a chrwydro'n hwy,
Oddi wrth yr hwn a'th gâr yn fwy
Na'r holl wrthddrychau gwael i gyd
Sy am lanw'm meddwl yn y byd. w.

521. *Pwyso yn gwbl ar Grist a'i ras.*

M. H.—Rockingham, 26. Angels' Hymn, 27.

- O** IESU! 'r Brenin mwya'i fraint!
Unig hyfrydwch yr holl saint,
Holl obaith, nerth, a noddfa glyd
Dy ddefaid gwirion yn y byd.
- 2 O! edrych rhwng y sêr i lawr
I eithaf dyfnder moroedd mawr,
Cai yno wel'd fy ysbryd gwan
Yn gruddfan yn y dyfnaf fan.
  - 3 Am nosio i fyny'n fawr fy mryd
Uwch law y ffrwd a'r tònau i gyd;
Ymdrechu'n lân, ond ffaelu'r wy',
Ac wrth ymdrechu'n soddi mwy.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 'Rwy'n gwel'd mai nerth fy enaid gwan
Yw bod yn llonydd yn y fan,
A gado i'm Iesu gario'n lân
Y gwaith ddechreuodd yn y blaen.
- 5 Rhaid i ti'n rhad roi'r cwbl im',
Ni feddaf werth, na nerth, na grym;
'Nol rhoddi, eilwaith trefnu'm gras
'Mhob brwydr cyn'r ennillwy'r maes.
- 6 Myrddiynau maith orchfygaist ti
O elynion hyll ar Galfari;
'Rwy'n pwyso ar dy allu mawr
Roi'm holl elynion inau i lawr.

522. *Nerth meion cymdeithas â Duw.*

M. H.—Bablon, 35. Brynteg, r. 5.

- T**RA yn dy gwmni f'Arglwydd mawr,
Rwyf wrth fy modd bob mynyd awr
A blino 'rwyf, fy Nuw, o hyd,
Yn nwndwr ac yn nhwrf y byd.
- 2 Iach wyf pan byddwyf yn dy ŵydd,
A'm henaid yn dy foli'n rhwydd:
Tra yma'n byw, Duw gwna fy lle
Yn agos iawn at borth y ne'.
- 3 A dyro im dy gwmni o hyd
Tra rhaid im aros yn y byd;
Dyddana fi mewn anial dir
A ffrydiau o ddyddanwch pur.
- 4 Gad i mi wel'd mai ti yw'm rhan,
Gad i mi'th ganfod yn mhob man,
Gad i mi'n wastad blygu i lawr
I'th lân ewyllys bob yr awr.   W.

523.

RHAN II.

DAL fi, fy Nuw, dal fi i'r lân,
'N enwedig dal fi lle 'rwy'n wan;

PROFIADAU CREDADYN.

- Dal fi yn gryf nes myn'd i maes
O'r byd sy'n llawn o bechod cas.
- 2 Gwna fi'n gyfoethog yn mhob dawn;
Gwna fi fel halen peraidd iawn;
Gwna fi fel seren oleu, wiw,
'N dysglaerio yn y byd 'rwy'n byw.
- 3 Dysg fi mewn gorthrymderau trist
I bwyso ar f'anwylaf Grist;
Dysg fi, wrth fyn'd o'r byd i maes,
I gario'r dydd a'r angeu glas.
- 4 Dysg fi, fy Nuw, dysg fi pa fodd
I ddweyd a gwneuthur wrth dy fodd,
Dysg fi ryfela â'r ddraig heb goll,
A dysg fi i goncro 'mhechod oll.
- 5 Tra caffwyf rodio'r ddaear hon,
Rho'th hedd fel afon dan fy mron;
Ac yn y diwedd moes dy law
I'm dwyn i mewn i'r nefoedd draw.   w.

524.   *Rhyfeddod y credadyn.*

M. H.—Melcombe, 15. Beza, 12.

- R**HYFEDDU'r wyf, o Arglwydd cun!
I ti fy ngalw erioed yn un
O dorf yr annuwiolion sy
Yn lliwio'r ffordd tuag uffern ddu.
- 2 Dwed p'le mae'm bath a gafodd ras
Wedi ymdroi mewn pechod cas?
A welir un yn Salem fry
Wrthgiliodd ganwaith fel myfi.
- 3 Pan gwelwy' f'hun mewn yn ngoleu gras,
A gwel'd pwy wyf, b'le des i maes,
Mae'm tafod hyf yn myn'd yn fud,
A minau'n gwaeddi, Gras i gyd!

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Hyd yma arweiniaist fi yn rhodd,
Nis gwn paham, nis gwn pa fodd
Ni fedrai neb ond ti, yn wir,
Fy arwain trwy'r fath anial dir.
- 5 'Doedd neb ddaliasai'm henaid gwan
I ddringo creigydd mawr i'r làn,
A myn'd trwy lynoedd dyfnion chwith.
Lle boddodd mil heb godi byth.
- 6 Wel, eto hepia f'enaid gwan,
Nes dod o'r moroedd oll i'r làn,
A chael fy nhraed ar sanctaidd dir
O fewn i gaerau'r ddinas bur.
- 7 Yn fynych, fynych, Iesu cu,
Dadguddia'th fod yn eiddo i mi;
Mewn stormydd mawr yn wastad gad
Im ddysgu llefain, Abba, Dad. w.

525. *Llawnder yn Nghrist.*

M. H.—Kent, 13. Yr Hen 100fed, 10.

DYMA gyfarfod hyfryd iawn,
Myfi yn llwm, a'r Iesu'n llawn;
Myfi yn dlawd heb feddu dim,
Ac yntau'n rhoddi pob peth im.

- 2 Y bywyd 'rwyf yn awr yn fyw
Sy'n llawn hapusrwydd o bob rhyw;
Hapusrwydd yw, O! dwedwch pwy
A wela ddiwedd arno mwy? w.

526. *Hiraeth dan dywoylluch.*

M. H.—Leipsic, 31. Menai, Y, 7.

O FUGAIL doeth yr Israel had!
Awdwr fy iachawdwriaeth rad,
Rho i mi nerth i fyw o hyd
Yn ddiargyhoedd yn y byd.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Erglyw a gwel, mae f'enaïd gwan
Mewn anial le am ddod i'r lân,
Fel un dyeithr draw o bell
Yn codi gwaedd am ddinas well.
- 3 Gofidiau helaeth o bob rhyw
Sydd yn y byd 'rwy'n awr yn byw
Pa bryd caf ddod i lawenhau
Lle nad oes gofid mwy, na gwae?
- 4 Hiraethus wyf am ddod i blith
Cyfeillion gâr fy nghalon byth;
Hiraethu wnaï dros ddyddian mwy,
Nes cael mwynhau'u cymdeithas hwy.
- 5 Er myn'd yn awr dan gwmwl du,
Yn methu gwel'd fy nghartref fry,
Cof geny'r pryd, y man, a'r lle,
Ces eglur-olwg draw i dre'.
- 6 Tro eto 'ngolwg at y gwaed,
A maddeu 'meïau oll yn rhad;
O! tyred, Iesu, rhwyga'r llen
Sydd rhyngwy'n awr a'r nefoedd wen.
- 7 Tyred, fy Nêr na ad fi yn ol,
Cod f'enaïd cu fel yn dy gol;
Rho i mi nerth i ddod i'r lân,
A dweyd yn rhydd, "Ti yw fy rhan." w.

527. *Gobaith bod yn rhydd.*

M. H.—Rockingham, 26. Croesoswallt. 19.

PAHAM yr ofna'm henaïd cu
I lanio i'r hafan hyfryd fry?
On'd oes mil myrdd, heb aeth na braw,
O frodyr i'm croesawu draw?

- 2 Os caf, bechadur, fyned fry,
Yn iach o'm briw i blith y llu
Sy a'u gwisgoedd hardd fel eira gwyn,
Yn canu fry ar Seïon fryn.

- 3 Fy llais a glywir uwch y llen
Yn adsain yr holl nefoedd wen,
Yn mhlith y dorf bwrcasodd gwaed,
Ag enaid rhydd yn gwaeddi, " Rhad."
- 4 Wrth feddwl am yr hyfryd fraint
O foddi'm swm yn mhlith y saint,
Mae'm henaid am ymgodi'n lân
I'r nefoedd fry mewn fflam o dân.   w.

528.   *Nerth ffydd.*

M. H. — Yr hen 100, 10. Croesoswallt, 19.

- F**FFYDD ydyw'm sicr sail y daw
Yr hyn wy'n ddysgwyl oddi draw;
Fy nghadarn sicrwydd yw, a'm nod,
O'r peth nis gwelodd neb eioed.
- 2 Trwy ffydd ehedeg 'rwyf yn hy'
I entrych awyr deneu fry,
Ac yno'n gwel'd gogoniant llawn,
Trwy sicrwydd anffaeledig iawn.
- 3 Trwy ffydd, fy ngobaith, cadarn yw,
Fe'i seiliwyd ar gyfiawnder Duw;
Er maint yw llied a brag y ddraig,
Ni soddaf byth tra ar fath ddraig.
- 4 Trwy ffydd, 'dwy'n cyfrif fy holl waith,
Fy mhoen na'm dyledswyddau chwaith,
Ond colled, ac fel tom y byd;
Ar waed yr Oen 'rwy'n pwysu i gyd.
- 5 Trwy ffydd 'rwy'n cadw deddf fy Nuw,
Yn difa llygredd o bob rhyw;
A'r fath yw'r rhinwedd sy'n fy ffydd,
Mae'n puro 'nghalon nos a dydd.
- 6 Symuda'm ffydd fynyddoedd im
O bechod ac euogrwydd llym;
Fe'i tafi i eigion môr yn wir—
Y môr o waed a chariad pur.   w.

529. *Dymuniad y saint.*

M. H.—Lancaster, 17. Mamre, 1a.

PE cawn adenydd boreu wawr.
 Ehedeg wnawn dros foroedd mawr
 Nes bod yn ngolwg Seion wiw,
 Lle mae fy Mhriod i yn byw.

2 Gwyn fyd gawn rodio gyda Duw,
 Fel Enoch ffyddlawn, tra fwyf byw.
 Ehedeg wnawn o'r byd i maes,
 Heb ofni briw yr angeu glas.

3 Yn Peniel 'rwyf, fy enaid, clyw,
 Ymdrechu'n deg ag angel Duw;
 Pwy ŵyr na chaf, cyn codi'r wawr,
 Wir etifeddu'r fendith fawr.   W.

530. *Sicrwydd.*

M. H.—Beza, 12. Lledrod, Y. 4.

RWY'n awr yn teimlo'r heddwch drud,
 Er gwaetha'r cnawd, y ddraig, a'r byd;
 'Rwy'n mynych brofi o'r hyfryd wledd
 Sydd gan y saint tu draw i'r bedd.

2 'Rwy'n profi 'mod yn myn'd mewn hwyl,
 Tua'r man mae'r saint yn cadw gŵyl;
 Mae ar fy enaid syched mawr
 Am wledda gyda hwy bob awr.

3 Mi wn yn awr, pwy bynag sy,
 O'r ddaear, neu o uffern ddu,
 Yn codi yn erbyn f'enaid gwan,
 Caf gario'r dydd, mae Duw o'm rhan.

4 'Rwy'n gwybod beth yw byw trwy ffydd,
 A rhodio yn nghariad Duw yn rhydd;
 Mi wn cai'm dwyn o ras i ras,
 Nes myn'd uwch cyrhaedd pechod cas.

'Rwy'n credu 'nawr caf ras i fyw,
 A gwneyd pob peth er clod i'm Duw,
 Ac wedi gorphen hyn o daith.
 Ca'i foli yn nhragwyddoldeb maith. w.

531. *Gwaith gras.*

M. H.—Beza, 12. Eisenach, 11.

BENDIGAID fyth fo enw Duw,
 Yr hwn wnaeth f'enaid marw'n fyw,
 Ac am cyfododd fel o'm bedd
 I gael mwynhau ei ras a'i hedd.

- 2 Pan o'wn yn gorwedd yn fy ngwaed,
 Edrychodd Duw o'r nef yn rhad;
 A d'wedodd, "Yn dy waed bydd fyw;"
 Rhof iddo glod—fy nyled yw.
- 3 Pan oedd euogrwydd, heb ddim hedd,
 Yn mron a'm gwasgu yn is na'r bedd,
 A'm holl bechodau'n codi'n llu,
 Dadguddiodd Duw ei Fab i mi
- 4 Pan oedd gelynion fwy na rhif
 Yn curo arnaf fel y llif,
 A finau i'w holl saethau yn nod,
 Cynaliodd Duw fi er ei glod.
- 5 Pan oeddwn mewn llifeiriant mawr
 Bron soddi'n lân bob mynyd awr,
 Heb wel'd cynorthwy o un man,
 Rhoes Duw ei law i'm codi i'r lân. w.

532. *Y cwbl yn rhad.*

M. H.—Melcombe, 15. Beza. 12.

OARGLWYDD! 'r hwn sy'n maddeu bai
 Yn rhad i'r edifeiriol rai,
 Fy unig hawl i'r nefoedd sy,
 Trwy'th angeu ar ben Calfari.

- 2 Rhyfeddu 'rwyf i'r coelbren ddod
 A'r nefoedd wen i'm rhan erioed;

PROFIADAU CREDADYN.

Os yno'r af, mi gara'r gwaith
O ganu i dragwyddoldeb maith.

- 3 Yn rhad y ces, yn rhad mae'n bo l,
Bob peth a roddwyd i mi erioed;
Mae'r cwbl oll yn rhad i mi,
O'r ddaear hon i'r nefoedd fry. w.

533. *Hiraeth am burdeb.*

M. H.—Leipsic, 31. Ceredigion 36.

GWEDDIO'r wyf, och'neidio'n brudd,
Rhyfela'n deg am gael y dydd;
Lleng sydd o fewn, a thorf o faes,
O uffernol lu, am faeddu'm gras.

- 2 Pa bryd caf deimlo cariad rhad
I'm henaid gwan, a rhin y gwaed,
I'm gwneyd yn gryf yn erbyn grym,
Ac eithaf llid gelynyion llym?
- 3 'Bryd cai'm glanhau o'm pen i'm traed,
Mewn grisial fôr o werthfawr waed?
Iacha fy mriwiau, dyfnion ynt,
A gefais yn Mharadwys gynt.
- 4 Rho win ac olew yn fy mriw;
Gwisg fi yn deg ar ddelw Duw;
Par'to fi i fynd i blith y llu
Sy'n ddysglaer yn y nefoedd fry. w.

534. *Nerth o Dduw.*

M. H.—Beza, 12. Melcombe, 15.

MI af yn mlaen, er pelled yw,
Er wlad 'rwyf am fyn'd iddi i fyw;
O'r diwedd tiria'm henaid gwan
O ddyfnder moroedd mawr i'r lân.

- 2 Anialwch mawr, mi aethum trwy,
Paham y digalonaf mwy?
Yr hwn a'm nerthodd hyd yn hyn
A'm dwg i'r lân ar ben y bryn.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Er i mi, do, wrthgilio'n wael,
A cholli'r heddwch, wedi ei gael,
O Dduw! iacha fi; car fi'n rhad,
A chàna'm henaid yn dy waed.
- 4 Os na chaf dy gymdeithas wiw,
Mae'n uffern yn y byd i fyw;
'Does bleser dan y nef, pe cawn
All lanw'm calon oll yn llawn.
- 5 Can mil o weithiau gwyn fy myd
Pe cawn orchfygu 'meiau i gyd,
A bod yn bur, o fewn, o faes,
A darfod son am bechod cas. w.

535. . *Maddeuant i un wedi gwrthgilio.*

M. H.—Babilon, 35, Spires, 33.

- N**ID yw fy nyddiau yn y byd
Ond megys dyrnfedd gron i gyd,
A darfod maent, nis gwn pa lun,
Wrth bechu'n erbyn Duw-ei hun.
- 2 'Rwy'n profi 'meiau, fawr a man,
'Nawr am fy nigaloni lân;
Eu rhif, eu nerth, ynghyd a'u lliw,
A wnaeth fy nghalon drwyddi'n friw.
- 3 Maddeuaist ganwaith, maddeu hyn,
O Arglwydd! càna fi eto'n wyn;
Rho i mi dyst, f'Anwlyd eu,
I'm clirio yn y nefoedd fry.
- 4 Gwn mai rhinweddol yw dy waed
I ddadleu'm hawl o flaen y Tad,
A chlirio'm ffordd at orsedd gras,
A blotio meiau mwya'i maes.
- 5 'Rwy'n gwel'd mai ofer yw fy ngrym
Na thal fy addunedau ddim;
Pechadur wyf, fy Nuw a'i gwyr,
'Nawr wedi colli ei nerth yn llwyr.

PROFIADAU CREDADYN.

- 6 Paham y dest o'r nefoedd fry
 Ond i orchfygu uffern ddu?
 Cyflawna'th waith, a gwna dy ran
 Yn fuan ar fy enaid gwan. w

536. *Cwbl yr enaid yn Nghrist.*

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, Y. 4.

- T**YDI, fy Nuw, tydi i gyd,
 Yw'r cwbl feddaf yn y byd;
 Yr wyt ti'n well
 Na'r India bell a'i pherlau drud.
- 2 O fewn i'r anial dyrys, maith,
 Yn dysgwyl hyfryd ben fy nhaith,
 'Rwy'n gwel'd yn wir
 Yr oriau'n hir heb dy fwynhau.
- 3 Yn nyfnder pob rhyw drallod mae
 Un radd o'th wedd yn llawenhau;
 Dyddanwch sy
 'N dy wyneb cu sydd fwy na'r byd.
- 4 Mae'r fynyd leiaf fach o'r awr
 I garu fy Iachawdwr mawr,
 Yn well ryw ddydd
 Na'r cwbl sydd o dan yr haul.
- 5 Aed heibio'm dyddiau bob yr un
 Wrth garu'm Crewr mawr yn ddyng;
 Fy enaid cân,
 I'th Brynwr glân, a dos i'r bedd. w.

537. *Byw yn ngolwg y nefoedd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Kent, 13.

PAN caffwyf wel'd y nefol wledd,
 A phrofi blas dy ddwyfol hedd,
 'Rwy'n gwel'd gogoniant mwya'r byd,
 Fel peth annheilwng o fy mryd.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Yn ngweledigaeth nefoedd fry
 'Rwy'n prisio pethau'n werthfawr sy;
 Pan yr agoro pyrth y nef
 'Rwy'n canfod ei ogoniant ef.
- 3 'Rwy'n gwel'd dirgelion yn ei waed
 Na chafwyd eto mo'u mwynhad;
 Gras a gogoniant, ynddo'i hun,
 Uwch law erioed feddyliodd dyn.
- 4 Wel, dyma'r unig fan, fy Nuw,
 Dymunaf aros tra fwy' byw;
 Blaen arwyth yw hyn o'r hyfryd wledd
 Gaf eu mwynhau tu draw i'r bedd.
- 5 O! boed fy nghlustiau'n gwranddo o hyd
 Ddirgelion dystaw nefol fyd,
 A'm pleser unig ddydd a nos,
 Yn nwf'n wirioneddau'r groes. w.

538. *Prawf o gariad Crist.*

M. H.—Babilon 35. Spires, 33.

- A** RAID im rodio anial dir,
 Trwy stormydd a thymhestloedd hir?
 Nid ofnaf ddim, doed dydd, doed nos,
 Yn ngolwg hyfryd gwaed y groes.
- 2 Ni saif y gelyn mwya'i rym
 Yn erbyn pen Calfaria ddim;
 A phen Calfaria hyfryd mwy
 Yw'r unig fan concweriaf hwy.
- 3 Paham caiff nwydau'm natur gref
 I atal awel bur y nef?
 Mae gradd yn well o'th gariad drud
 Na'r ddaear fawr a'r nef i gyd.
- 4 Ni fedd y dwyrain faith na'r de
 Bleserau fel pleseran'r ne';
 Mae môr didrai mewn marwol glwy',
 Heb ddechreu ac heb ddarfod mwy.

Rho i mi brawf o'th gariad drud,
 I'r sawl a fynot dyro'r byd;
 Dy gwmi dry mewn mynyd awr,
 Y ddaear megys nefoedd fawr. w.

539. *Myfyr am y gwaed.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Morafia, 34.

O! TYR'D i ben ddedwyddaf ddydd,
 A gad i'm hysbryd fyn'd yn rhydd;
 Rho brawf, rho brawf ar frys i mi
 O ddwyfol haeddiant Calfari.⁴¹

- 2 Fel gallwyf rodio'n ddinacâd .
 Dan awel hyfryd rin y gwaed;
 A threulio'm hamser ddydd a nos,
 Mewn myfyr am dy angeu loes.
- 3 Ac na bo gras o fewn y nef
 Na chaffwyf ran o hono ef;
 A gwna na byddo genyf flas
 Ond yn dy gariad a dy ras.
- 4 Fy lloches, a ty noddfa glyd,
 Fo edrych ar dy wyneb pryd;
 A'm hamser elo heibio'n llawn
 Wrth ganu i'th enw, foreu a nawn. w.

540. *Ymbil am burdeb.*

M. H.—Leipsic, 31. Morafia, 34.

AR fyr rhaid sefyll o dy flaen,
 Fe brofir f'ysbryd gwan trwy dân,
 Fe chwilir gwraidd pob nwyd a dawn,
 Fe'm nithir, pwysir fi yn llawn.

- 2 Dy Ysbryd, fel y fflamiau pur,
 Sy'n gwel'd fy nghalon drwyddi'n glir,
 Yn tremio i mewn, yn canfod bai,
 'Does arall w'yr y fan y mae.
- 3 O! trugarha, can's heddyw mae
 Fy nghobaith oll mewn trugarhau;

Trugaredd lawn yn unig yw
A geidw f'enaid gwan yn fyw.

- 4 'Does ond rhyw faith anfeidrol ras
A'm dwg o'm holl bechodau i maes;
Nid oes ond haeddiant Duw yn ddyn
Rydd nefoedd bur i aflan un. w.

541. *Duw yn nerth.*

M. H.—Lelptic, 31. Melindwr, 32.

PAN elwy'i maes yn erbyn llu,
Boed ar fy ne dy allu di;
Boed dy ddoethineb mawr dilyth
Drachefn ar fy aswy byth.

- 2 Fel gallwy'n wrol fyn'd yn mlaen,
Trwy ganol dŵr, trwy ganol tân,
Ac edrych yn wynebau llu
Yn eon yn dy allu di.
- 3 'Does is y nef a ddeil i'r làn,
Ond ti dy hun fy ysbryd gwan;
Nerth yw dy air, mae'n fwy ei rym
Nag ellir ei wrth'nebu ddim.
- 4 Mi af yn mlaen, er t'wyllled yw,
Tua'r wlad 'rwyf am fyn'd iddi fyw;
Fe god y wawr; addewid bur
Sy o wel'd fy nghartref cyn bo hir.
- 5 'Rwy'n ofni'r bryniau uchel draw,
A'r ffosydd ar fy neheu law;
Ac nid oes ond dy Ysbryd Glan
A'm harwain trwyddynt oll yn mlaen. w.

542. *Lloches yn mynnes Iesu.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Lelptic, 31.

'D WYF ond pererin tlawd a gwan
I deithio o'r anial fyd i'r làn;
Am hyn, rho i mi lechu o hyd
Yn dawel yn dy fynwes glyd.

- 2 Pan bo enogrwydd tanllyd, llym,
Yn curo arnaf yn ei rym,
Dadguddia im drysorau gras
Yn ffrwd o'th ystlys ddaeth i maes.
- 3 O! gâd im ffoi i'r noddfa glyd
Sydd uwchlaw uffern, uwchlaw'r byd,
Dan gysgod y cyfamod rhad
A seliwyd gynt a dwyfol waed.
- 4 Wel dyma'r lloches ddedwydd iawn
Gaiff fod fy noddfa foreu a nawn,
Heb un difyrwch is y nef
Ond caru ac edrych arno ef.   w.

543.   *Yr un testyn.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

- 'DOES dim ar wyneb daear lawr,
A eilw meibion Adda'n fawr,
A bwysa yn y glorian fry
Dragwyddol hedd fy Iesu cu.
- 2 A thyna'r cyfoeth roed i mi,
Anfeidrol drysor Calfari,
A brynwyd yno ar y groes
Trwy ddagrau cryf a chwerw loes.
- 3 O! gariad o anfeidrol ryw !
Rhaid marw'n lân o Iesu, 'm Duw
'Doedd yn y nefoedd ronyn llai
A roisai daliad am fy mai.
- 4 Wel, minau bellach wnaif fy nyth
O dan ei aden dawel byth,
Ac mi adawaf is y ne'
Bob peth yn anghof ond efe.
- 5 Cymeraf fy nifyrweh mwy
Fyfyrio ar ei ddwyfol glwy';
Mi dreuliaf ddiwedd byr fy oes
Ar ben Calfaria, dan y groes.   w.

544. *Gweddi am sancteiddrwydd.*

M. H.—Lelptic, 31. Melndwr, 32.

FY Iesu, atat 'rwyf yn dod,
 F - Y truenusaf ddyn erioed,
 I ymguddio dan dy aden glyd,
 Dan demtasiynau maith y byd.

2 'Does unrhyw gyflwr, unrhyw fan,
 Heb dorf yn curo ar f'enaid gwan;
 Ond er dy ogoniant, Arglwydd cun,
 Lladd dy elynion cas dy hun.

3 Gwisg fi a'r fantell ddysglaer iawn
 A wnaed ar Galfari brydnawn
 A golch aneirif feiau f'oes
 Yn nwfr pur a gwaed y groes.

4 Gwasgara y cymylau sydd
 Yn cadw'th nefol wedd yn nghudd;
 A dyfrhâ fi â'th hyfryd hedd,
 Yn erbyn ofnau, angen a'r bedd. W.

545. *Nerth y pererin.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Ceredigion, 36.

PERERIN wyf sydd ar fy nhaith,
 Yn myn'd tua 'hragwyddoldeb maith:
 Dyeithr ddyn wyf ar y ddae'r,
 Am nefol dŷ mae'm llef yn daer.

2 Mae im elynion o bob math,
 A'u bryd i gyd yw'm dwyn yn gaeth,
 A pheri im gyfeiliorni'n brudd,
 A gwneyd llongdrylliad am fy ffydd.

3 Na lawenhewoch, annuwiol haid,
 Caf nerth yn rhwydd fel byddo rhaid:
 I Salem dof, trwy'r tân a'r dŵr,
 Can's Iesu da yw f'unig Dwr.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Gan f'Arglwydd eu cynorthwy caf,
A thrwy ei nerth gorchfygu wnaif;
Fy nghas elynion gwn, i gyd,
(f wel'd eu lladd, er maint eu llid. D. R.

16. *Yr anian dduwiol.*

M. H.—Menai, Y. 7. Ceredigion, 36.

O IESU mawr! rho'th anian bur
I eiddil gwan mewn anial dir,
I'w nerthu trwy'r holl rwystrau sy
Ar ddyrys daith i'r Ganaan fry.

- 2 Pob gras sydd yn yr eglwys fawr,
Fry yn y nef neu ar y llawr,
Caf feddu'r oll—eu meddu'n'un,
Wrth feddu d'anian di dy hun.
- 3 Mi lyna'n dawel wrth dy draed,
Mi ganaf am rinweddau'th waed
Mi garia'r groes, mi nofia'r dôn,
Ond cael dy anian dan fy mron. D. C.

547. *Nefoedd ar y ddaear.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Tegid, 20.

NEF yw i'm henaid yn mhob man
Pan brofwyf Iesu mawr yn rhan;
Ei weled ef â golwg ffydd
Dry'r dywyll nos yn oleu ddydd.

- 2 Mwynhad o'i ras maddeuol mawr,
Blaen brawf o'r nef yw yma'n awr
A darllen f'enw ar ei fron
Sy nefoedd ar y ddaear hon.
- Ac er na welaf ond o ran,
Ac nad yw profiad ffydd ond gwan;
Y defnyn bach yn fôr a fydd,
A'r wawr a ddaw yn berffaith ddydd. R. W.

548. *Meddwl am y nefoedd.*

M. H.—Lancaster, 17. Winchester, 9.

MAE meddwl am y nefol fro
 I mi'n hyfrydwch lawer tro;
 O na bai'r mynyd o fwynhad
 Yn oesoedd mewn tragwyddol wlad.

2 'Rwyf am gael profi dan fy mron
 Dystiolaeth o fy hawl yn hon;
 Cael profi'r gwynfyd pur, dilyth,—
 Digonedd heb ddigoni byth.

3 'Dyw oesoedd byd mo'r mynyd awr
 Wrth oesoedd tragwyddoldeb mawr;
 O fewn i'r diderfynol dir
 Bydd cartref i'enaid cyn bo hir. D. T.

549. *Cynnalïaeth y Cristion.*

8. 8. 8.—Rugby, 44. Nazareth, 43.

MI deithiais ran o'r anial maith,
 'Dwy'n deall pellder pen fy nhaith,
 Mewn gwledydd sychion dŵr nid oedd;
 Yn awr 'rwy'n dysgwyl, forau a nawn,
 O'r nefoedd ddŵr a sypiau grawn,
 Wna'm henaid egwan wrth ei fodd.

2 O'r graig y mae'n dylifo i maes,
 Yn afon ddysglaer, loyw, las,
 Sef Craig yr oesoedd, cadarn yw,
 A thyna'r man y gwnaf fy lle,
 Dan gysgod tawel furiau'r ne',
 Lle caf ddyddanwch tra bwyf byw.

3 'Rwy'n cofio gair fy Iesu mawr
 Y doi'r Dyddanydd ata'i lawr,
 Na chawn i farw o dristwch mwy;
 O Dduw! cyflawna'th air i ben,
 Rho i mi arweinydd is y nen,
 Ddangoso'r ffordd, iachao 'nghlwy'.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 A raid i gystudd garw'r groes
 I ganlyn f'ysbryd ddydd a nos?
 Os rhaid, gwna fi yn foddlon iawn;
 Dan ganu gwna i mi fyn'd yn mlaen,
 Sef canu yn y dŵr a'r tân,
 O foreu 'mywyd hyd brydnawn.
- 5 Yn ymchwydd yr Iorddonen gref,
 Dal, f'enaid, afael ynddo ef,
 Mae'r tònau'n fawrion iawn eu grym;
 Af trwyddynt, er nad wyf ond gwan,
 Os cedwi di fy mhen i'r lân;
 Fydd tònau mawrion i mi ddim.   w.

550.   *Hiraeth am Dduw.*

8. 8. 8.—Nazareth. 43. Rhosyn Saron, y. 8.

- 'DOES unrhyw bleser yn y byd
 Trafferthus, a all lanw 'mryd,
 Dim ond cael edrych ar dy wedd:
 Fy nymuniadau oll yn un
 Sy a'u terfyn ynot ti dy hun,
 Fy holl ddigrifwch a fy hedd.
- 2 Mi dora'r c'lymau oll i gyd
 Sydd rhyngwyf â gwrthddrychau'r byd,
 A phob cariadau gwag y llawr;
 Gadawaf enwau brawd a ffrynd,
 A châr a phriod anwyl, fyn'd
 Yn ddim er mwyn dy enw mawr.
- 3 O! rhwyga'r cwmwl dudew sy
 Yn cuddio gwedd dy wyneb cu,
 Yr hwn yn llanw'r nefoedd sydd,
 Pelydrau pur dy ddwyfol wedd
 Oleuant gonglau t'wylla'r bedd,
 Gan droi y nos yn berffaith ddydd.
- 4 Pan 'drychwy' i'r dwyrain, neu i'r de,
 'Does neb yn anwyl fel efe;
 Mae'n llanw f'ysbryd oll o'r bron;

PROFIADAU' CREDADYN.

Dyoddefodd golled o bob rhyw
Yn mhresenoldeb pur fy Nuw,
A holl gystuddiau'r ddaear hon. w.

551. *Pob eilun i'r llawr yn yr olwg ar Iesu.*

8. 8. 8.—Hengoed, y. 10. Neifon, 48.

DYHIDLA, Iesu, 'th nefol ras
Ar f'enaid egwan, grindir cras,
Cysuron gloyw perffaith gwiw;
'Chaiff unrhyw eilun yna fod,
A welodd llygad is y rhod,
Yn gwmwl rhyngof fi am Duw.

2 Ar unwaith 'rwy'n ymado'n lân
A'r holl greadigaeth, fawr a man,
Ac nid wy'n mofyn yn eu lle
Ond cael, fy Arglwydd, dy fwynhau;
Mewn llawnder, neu mewn eithaf trai,
'Rwy'n drech na'r cwbl dan y ne'.

3 Mwy na therfysger f enaid drud
Gan rwysg a dwndwr gwag y byd,
Ond llyncer fi yn ddystaw iawn,
Yn y llawenydd sy'n parhau
'N dragywydd, heb na meth na thrai,
Fel diluw cryf neu foroeid llawn.

4 Dadguddia'n gyflawn iawn ar frys
Ogoniant maith dy nefol lys—
Didranc bleserau'r sanctaidd dir;
O! dangos im mai ti yw'm rhan,
A dwed caf ddyfod yna i'r lân,
I'th gyflawn weled cyn bo hir. w.

552. *Digonolrwydd llawenydd ger dy fron.*

8. 8. 8.—Llangoedmor, y. 9. Nazareth, 43.

TYDI, fy unig Arglwydd, yw
Terfyniad cystudd o bob rhyw
A diweid gofal, diwedd gwae;

PROFIADAU OREDADYN.

- Pob trallod sydd o fewn y byd
 Sy'n darfod ynot ti ynghyd;
 'Does yn dy gwmni boen na thrai.
- 2 Pa bryd y ffy cymylau'r nos,
 Sy'n cuddio rhinwedd gwaed y groes
 Pa bryd caf wel'd yn oleu clir
 Yr etifeddiaeth ddaeth i'm rhan,
 Wrth goelbren nef, yn oreu fan
 O'r hyfryd, sanctaidd, nefol dir?
- 3 Mae meddwl am yr oriau pur
 Caf rodio'r paradwysaidd dir,
 Ac yfed pleser sy'n parhau,
 Mewn gwlad heb lewyrch haul na lloer,
 Na therfysg tir, na thwrf y môr,
 Yn fy rhoi 'nawr i lawenhau. w.

553 *Yr un testyn.*

8. 8. 8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

- Y**R holl greadigaeth faith ynghyd
 Neu yn y môr, neu yn y byd,
 Yn eitha'u rhwysg, eu rhiif, a'u rhyw,
 Yr holl ogoniant maith yn un
 A welodd neu a glywodd dyn,
 Grynhow'd yn hollol yn fy Nuw.
- 2 Tydi yw'r ffynon fawr ddirai
 Sy'n rhoddi dyfroedd i barhau,
 A ffrydiau o anfeidrol ryw;
 Rhyw dir o gariad yw dy hedd,
 A nef y nef yw gwel'd dy wedd,
 Y nawdd a'r cysur mwya'n fyw.
- 3 'Does doniau dan y wybr las
 A ddyd dy enw mawr i maes,
 Na geiriau etyb is y rhod;
 Ao nis gall yr angylion, chwaith,
 Trwy gymysg pur ganiadau maith,
 Ddadseinio'r ganfed ran o'th glod.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Pa bryd caf deimlo'r awel gref
 Sy'n chwythu i ffwrdd gymylau'r nef?
 I mi gael gweled Salem bur—
 Gogoniant dwy'ol uwch y rhôd,
 Nas gwelodd llygad neb erioed,
 Ac nas mwynheir mewn anial dir.   W

554.   *Peryglon yr anialwch.*

8. 8. 8.—Gweddi Luther, 46. Hengoed, y. 10.

MEWN rhyw anialwch 'rwyf yn byw,
 A'r llesgaf un erioed o'm rhyw,
 Peryglon mawrion sy 'mhob man—
 Mae yma Anac yn ei rym,
 A draw Goliah gadarn rym,
 I gyd am goncro'm hysbryd gwan.

- 2 Ac oddi fewn mae mwy na mwy
 O nwydau croes i'th farwol glwy'
 Pob nwyd yn gadarn ac yn gref,
 Yn curo'n danbaid bob yr awr
 Fy ysbryd egwan, llesg, i lawr;
 Fy unig noddfa yw y nef.
- 3 Dy fraich sydd gadarn iawn o rym,
 'Dall uffern mo'i gwrth'nebu ddim;
 Dy air sydd drech na dŵr na thân:
 O! tyr'd i'r frwydr, mae'n brydnawn,
 Mae saethau'r fall yn llymion iawn;
 O! dal fi i'r làn, a dwg fi 'mlaen.   W.

555.   *Llef y llesg pan ar ddiffyglu.*

8. 8. 8.—Hengoed, y. 10. Pantycelyn, 47.

O! 'PLE mae'r manna perffaith gwir,
 A'r dyfroedd tawel, sanctaidd, pur?
 Mae'm syched, Arglwydd, yn parhau:
 'Rwy'n methu tynu dŵr yn awr,
 Fy anghrediniaeth sydd mor fawr;
 Agor y graig; 'rwyf bron llesghau.

PEOFIADAU CREDADYN.

- 2 'Rwyf oll yn friw, 'rwyf oll yn wan,
A neb ond ti a'm deil i'r lân;
Dy hunan wyt yn fwy na'r byd
Yr olwg leiaf ar dy wedd
Sy'n drech nag angeu, trech na'r bedd;
Dy hunan wy'n ddymuno i gyd.
- 3 Na phall fy nghais, mae yn brydnawn,
A minnau'n llesg ac eiddil iawn,
A'r afon fawr heb fyned trwy;
'Rwy'n ofni ei lled a'i dyfnder du,
A'i thonau maith cynddeiriog sy
Yn magu ynof ofnau mwy.
- 4 Pa bryd y caf lân gario'r maes
Ar holl derfysgoedd angeu glas,
Heb mwy frawychu wrth ei wedd?
Dy gariad dyro o'r fath rym.
A wnelo wyneb angen'n ddim;
Dy unig gariad goncra'i gledd. w.

556. *Hiraeth am wlad o hedd.*

8. 8. 8.—Hengoed, x. 10 Pantycelyu, 47.

PA'M, Arglwydd, yma, pa'm mae draw,
Rhyw elyn marwol ar bob llaw—
Pleser a gofid bob yn ail,

Yn tynu'm llygaid, tynu'm bryd,
At ryw wrthddrychau sy'n y byd—
Rhyw dwyll disylwedd a disail?

- 2 Trwy darth, trwy niwl, mi wela'r fan
Ddymunai'm henaid gael i'w ran—
Ardaloedd gras, ardaloedd hedd;
Y wlad mae cariad pur didrai.
Fel afon, yn ei dyfrhau,
Tu hwnt i angeu du a'r bedd.

- 3 Myfi gaf yno'n dawel fyw
Uwch brad gelynion o bob rhyw—
Uwch pob rhyw drafferth, pob rhyw wae:

PROFIADAU CREDADYN.

Caf dreulio tragwyddoldeb mwy
I ganu am ei ddwyfol glwy',
Mewn anthem fythol i barhau.

- 4 Pwy a chwenychai fyw'n y byd
Sy'n dwyll sy'n drafferth trwyddo i gyd--
Mil mwy ei ofid nag ei fias,
Yn lladd o hyd, heb fyth fywhau,
A'i groesau trymion yn parhau?
O! am drigfanau nefol ras. w.

557. *Heddwch Duw.*

8. 8. 8.—Rhosyn Saron, Y. 8. Altorf, 41.

O BOB trysorau dan y nef,
Y penaf yw ei heddwch ef,
Ei fath ni fedd yr India fawr:
Yn unig, hwn a'm ceidw'n hyf
Yn erbyn g'lynion mwyaf cryf,
Na chaffont byth fy mhen i lawr.

- 2 O! gariad uchaf fu erioed,
Fry oddi ar, neu is y rhod,
Blaen brawf o'r gwleddoedd nefol pur;
Ni cheisiaf byth, tra dan y nef,
Ond teimlo'i awel hyfryd ef,
Digonir fi yn y nefol dir.

- 3 O! dowch yn mlaen yn ddinacâd,
Mi glywaf sŵn caniadau'r wlad—
Peth o'r gorfoledd, peth o'r clod;
Difyrwch sydd yn nghwmni Duw
Nad oes o dan y ser yn byw
A wybu am ei fath erioed. w.

558. *Digon yn Nuw.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 9.

'D OES bleser dâl tu yma i'r ne',
Nac un dyddanwch leinw le
Cymdeithas fy Iachawdwr cun;

PROFIADAU CREDADYN.

- 'Does eisieu dim lle bo fy Nuw,
Gwagder na thlodi o un rhyw,
Mae'n llanw'r nefoedd fawr ei hun.
- 2 Y sawl a'th gaffo, gwynfyd hwy,
Ni allant fyth ddymuno mwy;
Ti lenwi eu heisieu i gyd o'r bron:
Mae môr, a thir, a da, a dyn,
Oll yn dy heddwch di dy hun;
A mwy na fedd y ddaear hon.
- 3 Anghenus wyf, bechadur gwan
Am hyn 'rwy'n tynu tua'r lân,
Yn gweled digon gan fy Nuw—
Trysorau, pe cawn eu mwynhau,
A laddai ngofid, laddai 'ngwae,
Ac a'm gwnei'n llawen tra fawn byw. w.

559. *Teimlad o wrthgiliad.*

8. 8. 8.—Rugby. 44. Rhosyn Saron, v. 8.

- FY ngwrthgiliadau o bob rhyw,
A'm beiau mwyaf, dua'u lliw,
Wyf, Iesu, 'n roddi i ti'n un;
'Does neb all sefyll dros fath rai
Na neb anturia 'nghyfiawnhau
O flaen y nef ond ti dy hun.
- 2 Pe gwypent hwy, 'r annuwiol fyd,
Y ganfed ran o'm beiau i gyd,
Hwy haerant nad oes i'm iachad;
Ond o'u hardaloedd 'rwyf yn troi,
A thua'r nefoedd 'rwyf yn ffoi,
At haeddiant llawn y dwyfol waed.
- 3 Yr ochr draw i'r anial hyn,
Lle nad oes niwl, na ffos, na llyn,
Ond haul yn codi foreu clir,
'Rwyf yn hiraethu bod fy lle,
Yn agos i gynteddau'r ne',
Ar sanctaidd, nefol, hyfryd dir. w.

560. *Erfyniad am gymhorth ar y duith.*

8. 8. 8.—Gweddli Luther, 46, Pantycelyn, 47.

DUW, bydd yn gymhorth ar fy nhaith,
 Rwy'n ofni morio'r cefnfor maith,
 Tymhestloedd angen sydd o'm blaen;
 Am hyny, Arglwydd, bydd ger llaw,
 Yn cadw dychryniadau draw,
 Mewn cyfyngderau dŵr a thân.

2 Ti'm dygaist trwy dy anfeidrol ras,
 O'r elyniaethol Aipht i maes,
 Tir o euogrwydd a phob gwae;
 Dwg fi eto trwy'r anialwch maith
 Heb gyfeiliorni i ben fy nhaith,
 Lle ca'i'n dragwyddol dy fwynhau.

3 Er amled, cryfed, ac mor hy',
 Yw y gelynyon i mi sy,
 Mwy ydyw nerth dy anfeidrol ras:
 Dystewa'r dorf, gorchfyga'r gâd,
 Sydd am fy rhoddi dan eu traed,
 A dwg fi o'u cadwynau i maes.

4 Ti, ffynon bywyd beraidd, ddwys,
 Arnat dy hun 'rwy'n rhoddi 'mlhwys,
 Ti yw fy Mrenin a fy Nuw;
 P'le trof fy wyneb, Iesu cun,
 Ond yna atat ti dy hun?
 Gwraidd fy nyddanwch o bob rhyw. w.

561. *Yr un testyn.*

8. 8. 8.—Hengoed, Y. 10. Neiflon, 48.

OADDFWYN Iesu! rho i mi rym,
 Yn anhawdd wedi'n ni fydd dim,
 'Rwy't ti dy hun yn fwy na 'maich;
 Mae'n ysgafn, ond it fod o'm tu,
 A'th iau yn hyfryd esmwyth sy;
 Anfeidrol ydyw grym dy fraich.

- 2 'Rwy'n rhoi ffarwel i'r oll i gyd
 A ffeindiodd natur yn y byd;
 Gwagedd o wagedd ynt o'r bron:
 'Rwy'n gwel'd mai etifeddiaeth yw
 Tragwyddol gariad pur fy Nuw,
 Fy nghysur ar y ddaear hon.
- 3 Rho, Arglwydd, im fo yn dy fryd,
 D'ewyllys gaffo'i gwneyd i gyd,
 Doed fy amserau yn dy law;
 Cyfrwydda fi trwy'r anial maith,
 Saf wrth fy ochr ar fy nhaith,
 A dwg fi i'r baradwys draw. w.

562. *Nerth yr addewidion.*

8. 8. 8.—Gwedd Luther, 46. Pantycelyn, 47.

- O** NA'D fi, Arglwydd! tra fwyf byw,
 I dynu gw'radwydd o un rhyw
 Ar dy efengyl ddwyfol, wir,
 Na gwyro oddi wrth dy ysbryd rhad,
 Neu ddamsang gwirion ddwyfol waed,
 Yr aberth llawn haeddianol pur.
- 2 O! par yn ffyddlon i mi o hyd,
 Yn mhob rhyw droion yn y byd,
 Saf wrth dy air—dy air yw 'ngrym:
 Ni cholla'i 'ngafael, doed a ddel,
 Ar addewidion sydd dan sel,
 Y rhai'n yw'r unig noddfa im.
- 3 Mi foria' yn nerth addewid rad
 Trwy'r tonau cynddeiriocaf gaed,
 Gostega'r storom wrth dy air;
 Fy meiau, er eu rhif a'u grym,
 O flaen d'addewid safant ddim;
 D'addewid yn ffyddlondeb gair.
- 4 'Rwy'n ofni'r aswy, ofni'r dde,
 Am hyn mi bwysaf arno fe,
 Ac yn ei freichiau af trwy'r tân;

Mi nofia'r tònau mawrion trwy,
 Er mor arswydus ydynt hwy,
 Ond iddo fyned o fy mlaen. w.

563. *Yr un testyn.*

8. 8. 8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

DOES arall fan i roi fy mwys
 Ond ar dy addewidion dwys—
 Y geiriau dyngwyd yn y nef;
 Ni ildiaf o fy ngobaith ddim,
 Fy ngobaith yw fy unig rym,
 Yn ei addewid gadarn ef.

2 A thyna'r trysor sydd yn well
 Na golud maith yr India bell,
 Nis gad i iota fyn'd ar goll;
 Dysgwyliaf foreu a phrydnawn,
 Nes gwlawio'r fendith berffaith lawn,
 Ar f'enaid egwan, oll yn oll.

3 Mae'th drugareddan maith eu rhin
 Yn dod i lawr fel melus win,
 O oes i oes, heb drange heb drai;
 Dy gariad sy'n anfeidrol stôr,
 Yn gyflawn berffaith fel y môr,
 Ac yn dragwyddol yn parhau.

4 Mae'n fwy mae'n llawer gwell na'r byd,
 A'r holl drysorau sy ynddo'i gyd,
 Bywyd a heddwch yw o'r bron,
 I mi, 'n mhob cystudd dan y nef,
 Ond im gael aros ynddo ef,
 Nid ofnaf ddrygau'r ddaear hon. w.

564. *"Tydi ydwyt loches i mi."*

8. 8. 8. 6.—Beulah, Y. 11. Barnsfield. Y. 12. 8;

ER c'uwch y bryniau uchel fry,
 A swn tymhestloedd tywyll, du,
 A'r holl freuddwydion ofnau sy,
 Anturiaf eto 'mlaen;

PROFIADAU CREDADYN.

Mae nerth y nefoedd fry yn fwy
 Na myrdd o'u dychryniadau hwy;
 Mae haeddiant dwyfol farwol glwy'
 Yn drech na dŵr na thŵn.

2 Fy noddfa gadarn, fythol, yw
 Y gair a ddaeth o enau Duw—
 Y ceidw ef fi byth yn fyw,
 Ffyddlonddeb yn ei ras;
 Mi welaf olion traed ei saint,
 Dan y cystuddiau mwya'u maint,
 Yn cadw'u cysur, cadw'u braint,
 Yn wyneb angu glas.

3 Os rhaid cyfarfod ar fy nhaith
 A rhyw gystuddiau mawrion, maith,
 A thrallod eto erioed ni ddaeth
 Yn gawod ar fy mheu;
 Caf yfed o'r afonydd clir
 Sy'n tarddu fry ar Salem dir,
 O dan yr orsedd ddwyfol bur—
 Cysuron nefoedd wen. w.

565. *Gariad Crist a'i ddarpariaeth.*

8. 8. 8. 6.—Barnsfield, Y, 13. Beulah, Y, 11.

FY nghoelbren syrthiodd ar y wlad,
 Yr etifeddiaeth oreu gaed,
 Bwrcasodd dwyfol, nefol waed
 F'Anwlyd a fy Nuw;
 Fy Mrawd a 'Mhriod yw efe,
 F'Eiriolwr addfwyn yn y ne'
 Ag sydd ei hun yn llanw lle
 Pob rhyw gariadau'n fyw.

2 Yn mhlith plant dynion, ni cheir un
 Yn para'n gywir fel ei hun,
 Nid yw ei gariad megys dyn,
 Yn gwyro yma a thraw;

Ond rhad anfeidrol yw ei ras,
 I bechaduriaid cyndyn, cas;
 A garodd ef, fe'u dwg i maes
 O'u pechod ac o'u braw.

- 3 O addfwyn Iesu! gad im fod
 O fewn dy gorlan, dan dy nôd,
 A phob rhyw nwydau dan fy nhroed,
 Yn gyflawn o dy hedd;
 Yn nghanol terfysg a phob gwae,
 Croes a chystuddiau yn amlhau,
 Heb fedru dim ond llawenhau,
 Nes gorwedd yn y bedd. w.

566. *Ymbil am gynaliaeth.*

8. 8. 8. 6.—Darowain, Y. 13. Llanddewi, 51.

'R WYF bron, 'rwyf bron a llwfrhau
 Wrth wel'd grasusau yn llesgau.
 A'm temtasiynau yn parhau
 Yn danllyd yn y blaen;
 O! dowch, awelon sanctaidd dir,
 Dan aden dawel Ysbryd pur,
 Disgynwch arnaf cyn bo hir,
 Diffoddwch uffern dân.

- 2 'Rwy'n blino, eisieu gwel'd y wlad
 Rowd i mi mewn addewid rad,
 A phrofi cyflawn wir fwynhad
 O sypiau'r Ganaan wiw;
 Awn dros fynyddau mawrion, maith,
 A'r bryniau mwyaf ar fy nhaith,
 Heb flino dim, na gorphwys chwaith,
 Nes awn i dŷ fy Nuw.
- 3 Rhaid i mi gael rhyw faint o'r grawn
 Sy'n werthfawr, ac yn felus iawn
 Yn tarddu o'r Winwydden lawn
 A wasgwyd ar y groes;

'Does dim a ddeil fy ysbryd gwan,
I ddringo creigydd hyll i'r lân,
Nes teimlwyf i mi brofi rhau
O'i ddwyfol, farwol loes. w.

567. *Yr enaid yn wâg heb gariad Crist.*

8. 8. 8. 6.—Beulah, Y. 11. Sardinia, 49.

NID yw y ddaear fawr i gyd
Yn deilwng o fy serch a'm bryd,
Nac unrhyw wrthddrych yn y byd;
'Rwy'n caru gwrthddrych mwy:
Nid llai y sawl wy'n garu yw
Na pherffaith ddyn a pherffaith Ddau;
Dyoddefodd unwaith farwol friw:
O! werthfawrocaf glwy'!

2 Ni fyddai bywyd maith, pe cawn,
Ond diddim a disylwedd iawn
Heb gael rhyw ran o'th nefol ddawn
Yn wastad i'w fwynhau:
'Does un o'm holl synwyrâu i gyd,
Nac un o nwydau'm henaid drud,
A gwrthddrych iddo yn y byd,
Am hyny, tyr'd yn glau.

3 'Rwy'n dlawd, 'rwy'n dlawd o'r oll yn awr
Nid wy'n cytuno dim â'r llawr,
'Rwy'n gruddfan dan anobaith mawr;
Os hebot rhaid im fyw;
Ac nid oes dim o dau y ne'
Wna i fyny'r golled o hono fe,
Na dim ateba yn ei le;
Anfeidrol yw fy Nuw.

4 Wel, dyma'r cariad sydd yn awr
Yn curo pob cariadau i lawr,
Yn llyngcu enwau gwael y llawr
Oll yn ei enw'i hun:

O! ffiam angerddol, gadarn, gref,
 O dân enynwyd yn y nef!
 Tragwyddol gariad ydyw ef,
 Wnaeth Duw a minau'n un.

w.

568. *Mwynhad o Dduw yn llanu yr enaid.*

8. 8. 8. 6.—Barnsfield, Y. 12. Sarepta, 50.

NID oes ond f'Arglwydd mawr ei ddawn
 A leinw f'enaïd bach yn llawn;
 Nis gallwn ddal dim mwy pe cawn;
 Mae ef yn ddigon mawr;
 A digon, digon, digon yw
 Dy hyfryd bresenoldeb gwiw,
 Yn angeu ceidw hyn fi'n fyw;
 A boddlon wyf yn awr.

- 2 Anfeidrol berffaith, sanctaidd Fod,
 Gwna i mi wel'd na chaed erioed,
 Ac na cheir pleser dan y rhod,
 Yn rhagor na'th fwynhau;
 Wel, dyma'r oriau gofiar mwy
 A'r pleser gefais ynddynt hwy
 Ddymunaf bellach byth tra bwy'
 Yn unig i barhau.
- 3 Wel, ffowch ar ffrwst, bleserau i gyd,
 Diflenwch holl wrthddrychau'r byd,
 Na chaffoch effaith ar fy mryd
 I'm dwyn oddi wrth fy Nuw;
 Doed tân a diluw yn gytun,
 Aed dwr a daear fawr yn un,
 Mi fyddaf yr hapusaf ddyn,
 Mae'm Iesu eto'n fyw.
- 4 A phe diffoddai f'heulwen fawr
 Pe syrthiai sér y nen i lawr,
 A phe diffygiai'r foreu wawr,
 A th'wyllwch gael ei le.

Cawn drigo mewn sancteiddiol dir,
 Yn llewyrch Haul cyfiawnder pur,
 Tragwyddol faith ddiwrnod clir,
 O fewn i furiau'r ne'.

w.

569.

RHAN II.

PAN collo gwellt y maes eu dawn,
 A'r wybr faith eu boreu a nawn,
 A distryw ddod yn gyfan iawn
 Ar nef a daear lawr;
 Caf weled sanctaidd newydd dir
 O degwch ac o bleser pur,
 Yn tarddu i maes o'r Duwdod gwir,
 Gyda gogoniant mawr.

- 2 Ac yno, f'enaid bach ti gai
 Dragwyddol bleser i'w iwynhau,
 N'all angel fyth, a dyn yn llai,
 Yn hollol ddodi i maes;
 Ond digon yw i'm henaid gwan,
 Myfi gaf esgyn, gwn, i'r lân,
 Ac yfed yno yn y man,
 Fyth o afonydd gras.
- 3 O! tor fy llyffetheiriau'n glau,
 Mae hiraeth arnaf dy fwynhau,
 A dwg fi i maes o'r carchar clai,
 Rho fy nghadwynau'n rhydd:
 Rhy fach, rhy brin, i mi yn awr
 Yw'r holl greadigaeth eang, fawr,
 'Rwy'n gruddfan beunydd ar y llawr,
 Am wel'd y boreu ddydd.
- 4 Myfyrio am fyn'd sydd felus iawn;
 Mae f'enaid eisoes foreu a nawn
 Am gynefino'i nefol ddawn,
 A chwareu'i aden bur,

PROFIADAU CREDADYN.

Fel pe b'ai am anturio'n hy'
 Trwy ganol y cymylau fry,
 A neidio i mewn i blith y llu,
 Lle mae'r Messiah gwir. w.

570. *Bywyd yn yr anialhoch.*

8. 8. 8. 6.—Beulah, Y. 11. Sardinia, 49.

PA beth a wnaif fi yma'n byw
 Yn mhell, yn mhell oddiwrth fy Nuw.
 Mewn gwledydd sychion drwg eu rhyw
 Lle dianc pob mwynhau?
 Os llewyrch bach o oleu gawn,
 Ar ol cymylau duon iawn,
 Daw tymhestl eilwaith cyn prydawn
 O ddychryn, aeth, a gwaec.

2 O! gwna i mi wyllo bob yr awr;
 'Rwy'n rhodio mewn peryglon mawr,
 Ac nid oes dim ond llewyrch gwawr
 Dy wyneb gwridog, gwyn,
 Wna i mi deithio'r anial nos,
 'Rhyd llwybr cyfyng angeu'r groes,
 Myfyrio am dy angeu loes
 Ac hefyd canu hyn.

3 Pan ymddatodo'r tŷ o bridd,
 A'm henaid i ddihengu'n rhydd
 O'r holl gadwynau cryfion sydd
 Yn dal yn awr yn dyn,
 Caf deimlo pleser uwch y rhod
 Na ddaeth i galon dyn erioed
 I feddwl, nac i gradu, fod
 Y fath fwynhad a hyn. w.

571. *RHAN II.*

CHWI, chwi, ffynonau'r bywyd gwir,
 Afonydd o bleserau pur,
 Chwi lifwch drws yr anial dir—
 Fy enaid llesg ei wedd;

PROFIADAU CREDADYN.

Chwi lenwch yr eangder mawr—
Y nwydau sydd yn wag yn awr,
Ac yn hiraethu bob yr awr
Am bleser draw i'r bedd.

2 Fe gaiff fy serch, fe gaiff fy mryd,
Ei lanw'n lân ar hyn o bryd,
Pob rhan yn llwyr o'm henaid drud
A gaiff ei nefol ddawn;
Pob rhyw ddymuniad gaiff fwynhad
Anfeidrol faith, anfeidrol rad,
'Nol deffro yn y nefol wlad,
Ac ar dy ddelw'n llawn.

3 Pob hiraeth, pob sychedig ddawn,
Fydd marw mewn llawenydd llawn,
Ac enw gobaith mwy nis cawn,
Nac eisieu byth, na thrai;
Ond rhyw bleserau maith dilyth,
Heb drai na therfyn iddynt byth,
Yn sicr fel mynyddau syth,
Gawn bellach i'w mwynhau.

4 Fy Nuw, fy Nuw, i gyd ei hun,
Fydd fy anfeidrol gariad cun,
Llawenydd anchwiliadwy'n un,
A chariad hono dardd;
Eangder o oleuni clir
Mwy dysglaer nag o'r dwyrain dir;
Môr o bleserau perffaith pur.
Gwrthddrychau nefol hardd. w.

572. *Hiraeth am ben y daith.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henfordd, 5a.

PERERIN wyf i'r Ganaan fry,
I gynhes gôl fy Iesu cu,
Lle caf dragwyddol nyth;
Yn mhell uwch sw'n y ddraig a'i saeth,
Na gelyn mwy i'm gwneyd yn gaeth,
Caf dawel orphwys byth.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 O bell ni wela'm cartre'n wir,
 O fewn i byrth Caersalem bur;
 Pob rhai'n meddiannu hedd;
 O ddinas deg! o'th fewn nid oes
 Na haul, na lloer, na thywyll nos;
 Gwyn fyd rhai draw i'r bedd!
- 3 Pan ddel yr adgyfodiad mawr,
 Caf godi'n lân o'r ddaear lawr
 I entrych awyr fry;
 Oddi yno af mewn nefol hedd
 I'r nefoedd wen, mewn newydd wedd,
 I blith angylaidd lu.
- 4 Mi fyddaf fry, O ryfedd fraint!
 Yn boddi'm sŵn yn mhlith y saint,
 Mewn peraidd hyfryd dôn:--
 Cymdeithion hyf mewn hyfryd hwyl,
 Heb 'mado byth, ond cadw gwyl,
 I'r tirion, anwyl Oen.
- 5 'Rwy'n awr am ganu'n iach i'r byd,
 Ei bleser gau, a'i boen i gyd;
 Pwy safai ynddo'n hir?
 Disgwyl a wna'f nes dél fy Nuw
 I'm dwyn o'm gwae at Iesu gwiw,
 I hyfryd Salem dir. w.

573. *Ymestyn at y pethau o'r tu blaen.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henffordd, 54.

- O IESU byw! Iachawdwr byd,
 Dwg fi yn glau i'th fynwes glyd,
 Gael prawf o'th gariad cu,
 Sydd well na'r gw'in i'm henaid gwan;
 Am hyn 'rwy'n dner am gael dod dan
 Dy dirion aden di.
- 2 Dy gariad dwys yn f'enaid dod,
 Ac ynddo fyth gad i mi fod,
 Yn nofio tua'r ne',

Nes gado'n dêg yr anial dir,
 A glanio o fewn i Salem bur
 O'm gofid ac o'm gwae. w.

574. *Gorfoledd yn nghariad Duw.*

M. s.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

YN mynwes glyd yr anwyl Oen,
 Heb friw na phoen, 'rwy'n llechu;
 Ac oddi fewn ei glwŷfau cu
 Mae f'enaïd i 'n cartrefu.

2 Nid llygad wel, na chlust a glyw,
 Nac un dyn byw ddychymyg,
 Y tawel hedd rydd Duw bob dydd
 I'r rhai sydd ddewisedig.

3 Er bod yn hir mewn anial fan,
 Yn 'mofyn am orphwysfa.
 O'r diwedd des—O! ryfedd fraint!
 I'r man mae'r saint yn gwledda.

4 Wrth linyr rhad fe ddaeth i'm rhan
 Y lle a'r man hyfryta',
 Mewn brasder bro 'mhlith brodyr lu
 Sy'n canu Aleluwia.

5 Mi wn, pe cawn dafodau hy'
 Angylion fry sy'n canu,
 Mi rown y rhai'n i gyd o'r bron
 I ganmol graslon Iesu.

6 Mi wn y dwg fi i deyrnas ne',
 Ar ben fy mhererindod:
 Ac yno byth mewn tawel fan,
 Caf eistedd tan ei gysgod.

7 Caf fwyta firwythau prenau plan
 Ar hyd glân afon bywyd,
 Tragwyddol Sabbath gyda'r Oen,
 Heb friw, na phoen, na gofid. w.

575. *Profiad o lesgedd.*

M. S.—Dymuniad, 74. Eldduned, Y. 19.

DARFU fy nerth, 'rwy'n llwfrhau,
Yn d'allu mae f'ymddiried;
Nerth mawr difesur, fel y môr,
Genyt sy'n stôr i'r gweiniaid.

- 2 Ti'm tynaist i o ganol tân,
A mi o'r blaen yn ofni;
Gwna hyny eto'r fynyd hon,
Mae f'enaid bron a threngu.
- 3 Mi bwysaf atat eto'n nes;
Pa les im ddigaloni?
Mae sôn am danat yn mhob man
Yn codi'r gwan i fyny.

W.

576. *Ehediadau yr enaid.*

M. S.—Silesia, 62. Persia, 68.

FARWEL, mi af yn mlaen i'r wlad,
Lle mae fy Nhad yn trigo,
Yn mhlith myrddiynau rif y gw lith,
A gwynfyd fyth fai yno.

- 2 Mi ddringa' i'r lan; yn uchel fry
Mae'r hyn wyf fi'n ei geisio;
Gadawa'r byd o'm hol, heb lai,
Yn wastad mae'n fy rhwystro.
- 3 B'le trof fy wyneb, Arglwydd cu,
Ond atat ti dy hunan?
Pob peth gweledig, 'thal ef ddim
Ond gwneuthur i mi ruddfan.
- 4 Gâd i mi lechu yn dy gol,
Ac na'd fi'n ol oddi yno,
Ac yn y clwyfau dyfnion wnaed
O fewn dy draed a'th ddwylo.
- 5 Mae brodyr im' ar ben eu taith,
Mewn newydd iaith yn canu;

Pa bleser sy yma i mi mwy?
Dwg fi atynt hwy i fyny.

W.

577. *Rhyddid o gaethiwed.*

M. S.—Saxony, 72. Padarn, Y. 23.

YN dy gyfamod, mae'n fy ngho'
Fod myrdd o addewidion,
Rhai yn cyhoeddi llwyr iachad,
Trwy rin dy waed, i'r cleifion.

- 2 'Rwy'n gwaeddi wrth dy borth yn ewn
Am ddod i mewn i wleda;
Nid boddlon wyf i fod tu faes
I gaerau'r ddinas noddfa.
- 3 Agor y môr, gwna'r ffordd yn rhydd,
I weled dydd y rhyddid,
A chael teyrnasu cyn bo hir
Yn ngwledydd yr addewid.
- 4 Disgwyl yr wyf, a hyn bob cam,
Fel gwyliwr am y boreu,
I brofi cryfder braich dy ras
I'm tynu 'maes o'm beiau.

W.

578. “*Yr ydym ni yn ei garu ef.*”

M. S.—Dyfrdwy, 63. Elizabeth, 70.

TRWY ras 'rwyf, Arglwydd, ger dy fron
Yn rhoi fy nghalon i ti;
Ti'm ceraist i er maint fy mai,
Ni allaf lai na'th garu.

- 2 Mi haeddais fod yn awr a'm nyth
Yn uffern byth yn poeni;
Wrthyf 'rwyf wedi trugarhau;
Ni allaf lai na'th garu.
- 3 Caf ddyfod i'r gogoniant maith,
I ben fy nhaith at Iesu;
Caf fyned at y man lle mae;
Ni allaf lai na'i garu.

- 4 I'r Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Glân,
 Rhof glod a'r dân heb dewi;
 Y Tri yn Un, a'r Un yn Dri,
 Mae f'enaïd yn ei garu. w.

579. *Arweiniad hyd ben y daith.*

M. S.—Dymuniad, 74. Padarn, v. 23.

- D**UW! cadw f'enaïd bach o hyd
 Uwch law y byd a'i ddrygau,
 Gan lwyr ddibrisio'i boen a'i wae,
 Ei drallod a'i gystuddiau.
- 2 Fel na b'wy'n gwrando ar ei dwrf,
 Ei gynhwrf a'i ruadau;
 Gan deithio'r llwybr cul bob cam
 A meddwl am fy nghartre'.
- 3 Heb gyfeiliorni ar un llaw
 Nes myn'd tu draw'r Iorddonen,
 At seintiau flinodd ar y byd,
 Sy'n awr i gyd yn llawen.
- 4 Yn gorphwys yn y Ganaan bur,
 Preswylfa'r gwir dduwiolion,
 Tir yr addewid hyfryd draw,
 Gwlad lle nas daw gelynyon.
- 5 Gorphwysfa dawel, deg, ddi-stwr
 Sydd yno i'r gwr lluddedig;
 Afonydd gloyw, pur, di-drai,
 I ddiodi'r rhai sychedig. w.

580. *Ei lwybrau ydynt heddwch.*

M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.

- D**Y lwybrau di y'nt hyfryd iawn,
 Dy ffyrdd y'nt lawn hyfrydwch;
 Nag amllder y'd neu win, fy Nuw,
 Melusach yw dy heddwch.
- 2 Mae'n traed yn awr ar wddf y ddraig,
 Trwy Had y wraig sy'n eiriol;

PROFIADAU CREDADYN.

Awn, gan fod Iesu ar ein rhan,
Tr lân, i'r lân yn wrol.

- 3 Yn mlaen yr awn trwy gyflawn ffydd,
Tra fyddo'r dydd yn para,
Pob un ag sydd a'i sicr sail
Yn haeddiant yr ail Adda. w.

581. *Dedwydduch y saint.*

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Baden, 64.

CWYN fyd y rhai dilést eu bai,
G Eu pechod a'u hanwiredd,
Gan roi iddynt nerth, er cnawd a byd,
I bara.hyd y diwedd.

- 2 Y rhai sy'n cadw'th hedd o hyd,
Er gwaetha'r byd a'i ddrygau
Gan wyllo beunydd yn ddigoll
Ar gadw'th holl gyfreithiau.
- 3 Pa ddrwg wna'r gelyn i'r rhai hyn
Sy'n rhodio yn dy ddeddfau?
Cyfeillach dawel bur â Duw
Gânt yn mhob rhyw gyflyrau. w.

582. *Cyfaddesiad a deisyfiad yr edifeiriol.*

M. S.—Eldduned, Y. 19. Capel Cynon, Y. 20.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
Oddi wrth un truan agwedd,
Y sydd o flaen dy borth yn awr,
Mewn cystudd mawr yn gorwedd.

- 2 Yr wyf yn gorwedd wrth dy ddôr,
Attolwg agor imi;
Er fod fy muchedd yn ddi-rol,
Rwy'n edifeiriol, gweli.
- 3 Na alw mo'nof ger dy fron
I roddi union gyfrif;
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
Y bywyd gwael oedd genyf.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Felly y deufaf at dy borth,
I ddysgwyl cymhorth ddigon,
Sef dy drugaredd i lanhau
Fy holl weliau budron.
- 5 Trugaredd, f'Arglwydd, heb ddim mwy,
Yw'r cwbl wy'n ei geisio;
Trugaredd yw fy newis lwydd,
Trugaredd, f'Arglwydd, dyro. E. P.

583 *Ysgrifenu y gyfraith ar y galon.*

M. S.—Caersalem, Y. 22.

O ARGLWYDD! wrthym trugarha
A gwna in' gadw'th ddeddfau;
Ac ysgrifena di'r daeddf hon
Yn eigion ein calonau. E. P.

584 *Gair Duw yn lloches a tharian.*

M. S.—Morganwg, 65. Caersalem, Y. 22.

- FY lloches glyd, a'm tarian gref,
Yw'r Arglwydd nef a'i gysgod;
Gobeithiaf yn ei air er neb,
Yn ngwyneb pob rhyw drallod.
- 2 Mae'n gysgod rhag y gwynt a'r gwres,
Mae'n lloches rhag y gelyn;
Gobeithiaf yn dy air o hyd,
Yn nghanol byd o ddychryn.
- 3 Dy air sy'n dwyn rhyw newydd da
A lawenha y galon,
Fod nerth tragwyddol oddi fry
I sathru y gelynion.
- 4 Fod Brawd a Chyfaill wedi ei gael
I'r tlawd a gwael, na chilia;
Yn nyfnder profedigaeth gref
Efe a gydymdeimla.
- 5 Fod modd i'r euog gael rhyddhad,
A gwir iachad i'r clwyfus:

Trwy nerth ei air, fe rodia'n llon
Y cloffion a'r anafus.

- 6 Gobeithia f'enaid yn ei air,
Ffe a bair orfoledd:
Pob loes a galar, tristwch try
Yn ganu yn y diwedd. R. J.

585. *Ymbil am gynaliaeth.*

M. C.—Gwrecsam, 97. Cologne, Y. 28.

Y BAICH sydd arnaf ddydd a nos,
Ac wrthyf sydd yn nglŷn,
Sydd ysgafn, er ei bwysau ef,
I'th ysgwydd gref dy hun.

- 2 Ti ddoliaist holl euogrwydd byd
Credniol ar y pren;
Ac yr wyt heddyw'n eiriol dros
Eu beiau uwch y nen.
- 3 O! cymer di fy maich a 'mhoen,
A'm hofnau maith i gyd,
A rho i mi heddwch yn dy glwy'
Sydd lawer mwy na'r byd.
- 4 Fe gwymp fy ofnau i gyd o flaer
Dy gariad glân a'th hedd,
Holl ddychryniadau angeu hyf,
Ac uffern ddu a'r bedd.
- 5 Mae prawf o'th gariad dwyfol gwir
Fel diliau pur ei flas,
Fe ddeil, dan demtasiynau, i'r lân
Fy enaid gwan i maes.
- 6 O! fanna pur o ddwyfol bris,
Anwylaf is y nef,
Gad i'r newynlyd heddyw gael
Ymborthi arno ef.
- 7 Fe gerdd fy nhraed yn hwylus iawn,
Dof cyn prydawn i'r lân;

PROFIADAU CREDADYN.

Os caf ond bwyta'r gwleddoedd hyn,
Caf ganu yn y man. w.

586. *Serch ar Iesu.*

M. C.—Farrant, 83. Martyrdom, 90.

NI throf fy wyneb byth yn ol
I 'mofyn pleser gau;
Ond mi a gerddaf tua'r wlad
Sy a'i phleser yn parhau.

2 Mae holl deganau'r ddaear hon,
Fu gynt yn fawr eu grym,
Yn ngŵydd fy Iesu'n gwywo i gyd,
Ac yn diflanu'n ddim.

3 Y mae aroglau pur ei ras
Fel peraroglau'r nef;
Ac nid oes cymhar is yr haul
Yn unlle iddo ef.

4 Mae'n denu'm serch trwy wyntoedd oer,
Yn gyfan ato'i hun;
Ac fe ddiffoddodd bob rhyw chwant
At ddaear, ac at ddyn.

5 Fe dorwyd rhyngof fi a'm chwant,
Daeth ar fy mhleser drai:
Ond fy hapusrwydd perffaith yw
Dy garu a'th fwynhau. w.

587. *Chwant am fod gyda Christ.*

M. C.—Bedford, 89. Martyrdom, 90.

UWCH law terfynau maith y sér,
Mewn hardd baradwys wiw,
Yn mhlith myrddiynau fel y gwllith,
F'Anwylyd sydd yn byw.

2 Mae seintiau yn diengyd fry
Yn fyrddiwn o fy mlaen;
A mi, ymddifad, yma'n byw,
Yn nghanol dŵr a than.

PROFIADAU OREDADYN.

- Mae hiraeth pur yn gweithio trwy
 Fy enaid am fwynhau
 Pleserau dwyfol, perffaith, pur,
 Sydd fythol yn parhau.
- 4 Anturiaf yr Iorddonen trwy,
 Er cymmaint grym y dŵr,
 Ond im gael teimlo fod o'm plaid
 Iachusol, ddwyfol Wr.
- 5 Dan ei adenydd mae fy nerth,
 A'i Dduwdod yw fy ngrym;
 Heb ei gwmpeni 'dyw fy nawn,
 Na'm rhoddion penaf ddim. w.

588. "Duo drosom."

M. C.—St. Mary, 92. Bangor, 94.

- O! TYRED, Arglwydd, saf wrth raid,
 Yn awr o blaid y gwan:
 Mi soddaf mewn dyfnderoedd du
 Oni ddeli di fi i'r làn.
- 2 Mae nerth dy ras yn llawer uwy
 Na'm beiau oll o'r bron;
 Dy hyfryd wên sy'n abl lladd
 Euogrwydd dan fy mron.
- 3 Ni all fy meiau, er eu rhif,
 A'u cynddeiriogrwydd cas,
 Eu sgil, eu dyfais faith, eu grym,
 I faeddu dim o'th ras.
- 4 Mae ynot foroedd pur dilyth,
 Heb ddiffyg byth, na thrai,
 O gariad annghydmorol cu,
 Fyth fythoedd i barhau.
- 5 O! tywallt hwn i'm henaid gwan
 Sy'n fynych dan ei boen,
 Yn methu credu i'r concwest rad
 Yn ngwerthfawr waed yr Oen. w.

589. *Y tlawd yn llawn trwy ras.*

M. C.—Cologne, Y. 28. Gwrecsam, 97.

MAE ofnau yn finteioedd llawn,
 Rai creulon iawn eu rhyw,
 Yn pledio yn fy wyneb gwan
 Na feddaf ran yn Nuw.

- 2 A minau'n llwfrhau yn lân,
 Heb wybod ffordd i droi,
 Heb ysbryd geny' i fentro 'mlaen,
 Nac ysbryd geny' i ffoi.
- 3 Chwilio, a manwl chwilio 'rwyf,
 Ar aswy ac ar dde,
 Ac eto methu symud cam
 I fyny tua'r ne'.
- 4 O! edrych arnaf, Arglwydd mawr,
 Mae bellach yn brydnawn;
 O! llanw'r euog tlawd sy heb ddim
 O'th nefol ddwyfol ddawn.
- 5 Rho brawf o'r gwin a wasgwyd 'maes
 O'r bêr winwydden fry,
 Fel gallwyf fyth i lawenhau
 Yn dy ogoniant di. w.

590. *Y difyrwch penaf yw heddwch Duw.*

M. C.—French, 77. Caithness, Y. 25.

FE ffinoedd f'enaidd bach yn nghri
 A dwndwr oer y byd;
 Ond mae difyrwch llawer mwy
 Gaiff hollol lanw 'mryd.

- 2 Nid yw trysorau'r India bell,
 A chyfoeth maith Peru,
 Ond rhyw ddisylwedd sorod gwael
 I'w pwyso â fy Nuw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Mae yn ei heddwch bethau mwy
 Nag fedd y byd yn un;
 A phrawf o'i gariad ydyw'r fraint
 Oruchaf gafodd dyn.
- 4 Fy nymuniadau maith eu rhif,
 Pe cawn hwy oll yn un,
 Yw cael meddianu ei nefol hedd,
 Anfeidrol ddwyfol rin.
- 5 Mi ymddigrifwn yn ei ras
 Mewn cystudd ac mewn gwae;
 A byddwn lawen doed a ddel,
 Mewn sylwedd sy'n parhau. w.

591. *Dysgwyl wrth yr addewid.*

M. C.—Bangor, 94. Culross, Y. 27.

- R**WY'N dysgwyl wrth dy addewid bur,
 O'r boreu hyd y nawn;
 Ac os caf brofi'r gloyw ddŵr,
 Mi fyddaf ddedwydd iawn.
- 2 Ti ddwedaist fod rhinweddau'th waed
 Yn fwy na beiau'r byd:
 O! rho i mi weled dwyfol glwyf
 Yn dofi anfeidrol lid.
- 3 Gad i mi brofi'r heddwch llawn,
 Y dŵr rhinweddol, gwiw,
 Ag sydd yn tarddu'n loyw ffrwd
 O orsedd bur fy Nuw.
- 4 Rho i mi yfed cariad rhad
 Mewn dyrys anial dir:
 A phrofi rhinwedd dwyfol ddawn
 Cysuron gloyw, clir.
- 5 Mi deithia'n ddifyr yn y blaen,
 Dros greigydd serth i'r làn;
 A dof i olwg Seion bur
 Yn gynar yn y man. w.

592. *Y serchiadau ar Grist.*

M. C.—Windsor, 95. Culross, Y. 27.

O! CYMER fy serchiadau'n glau,
Fy Iesu, bob yr un:
A gwna hwy yn eisteddfa bur,
Sancteiddiaf it dy hun.

2 A gwna bob meddwl, a phob chwant,
I dynu fyny fry;
Nas gwthio holl derfysgoedd byd
Fi maes o'th gariad cu.

3 Ni wnaed yr enaid hwn erioed
I garu llwch y llawr;
Ond i gael meddu'r fraint a roed
I gadw i f'Arglwydd mawr. w.

593. *Neb ond Iesu.*

M. C.—French, 77. Glasynys, Y. 26.

FFOED negesenau gwag y dydd,
Trafferthion o bob rhyw;
Ac na pharhaed o dan y nef
Ond cariad pur fy Nuw.

2 Aed tegwch byd a'i gariad ffwrdd,
A'i swynion aed yn ddim;
Ni welaf heddyw is y nef
Ond cariad Iesu o rym.

3 Meddianodd ef a'i ddwyfol ras
Fy holl serchiadau'n un;
Na chaed o fewn i'm hysbryd fod
Neb ond fy Iesu'i hun.

4 Iesu sy'n fwy na'r nef ei hun,
Yn fwy na'r ddaear lās;
Ac Iesu'n unig fydd fy oll
Fyth, fyth o hyn i maes.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Cyflawnder nerth, cyflawnder gras,
Cyflawnder nef y nef,
Uwch deall seraphim a saint,
Sy'n trigo ynddo ef. W.

594. *Ymbil am adferiad o'r caethiwed.*

M. C.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

TYR'D, Arglwydd a'th addewid rad,
Pur eiriau'r nef, i ben;
Dyddiau fy rhyddid row'd dan sél
Yn llyfr mawr y nen.

- 2 Mae dyddiau gruddfan i mi'n hir—
Caethiwed Babel fawr;
O! na chawn deimlo'r jubel fwyn
Yn agor dorau'r wawr.

- 3 Tebygwn, pe bai'm traed yn rhydd
Maes o'r caethiwed hyn,
Na wnawn ond canu fyth tra swyf
Am ras Calfaria fryn. W.

595. *Gweddi yn yr anialoch.*

M. C.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

PERERIN wyf mewn anial dir,
Yn crwydro yma a thraw;
Ac yn rhyw ddysgwyl bob yr awr
Fod tŷ fy Nhad ger llaw.

- 2 Ac mi debygaf clywaf sŵn
Nefolaidd rai o'm blaen;
Wedi gorchfygu a myn'd trwy
Dymhestloedd dŵr a than.
- 3 Tyr'd, Ysbryd sanctaidd, ledia'r ffordd,
Bydd i mi'n niwl a than;
Ni cherddai'n gywir haner cam
Oni byddi o fy mlaen.

PROFIADAU CREDADYN.

4 Mi w'yras weithiau ar y dde,
 Ac ar yr aswy law;
 Am hyny, arwain, gam a cham,
 Fi i'r baradwys draw.

5 Mae hiraeth arnaf am y wlad
 Lle mae torfeydd diri',
 Yn canu'r anthem ddyddiau'u hoes
 Am anguen Calfari. w.

596. *Ymnerthu yn Nuw.*

m. c.—St. Ann, 79. St. George, 81.

WEL, f'enaid, gorfoledda mwy,
 Tra f'Arglwydd mawr yn Dduw,
 Mae'r gair a dd'wedo'n llawer mwy
 Na phechod o un rhyw.

2 Dan bob cystuddiau, fwy na mwy,
 Rhuadau cnawd a byd;
 Mae nerth i'w gael mewn marwol glwy'
 I'w maeddu oll yn nghyd.

3 'Does genyf mwy ond Duw yn Dad.
 Yn erbyn pob rhyw wae:
 'Does genyf ond ei gariad rhad
 Yn sylfaen i barhau. w.

597. *Ymdrech a buddugoliaeth y Cristion.*

m. c.—Bangor, 94. Worcester, 96.

RWYN morio tua chartre'm Nêr,
 Rhwng tônau maith 'rwy'n byw;
 Yn ddyrn heb neges dan y sêr
 Ond 'mofyn am ei Dduw.

2 Mae'r gwyntoedd yn nghuro'n ol,
 A minau 'dwyf ond gwan;
 O! cymer, Iesu, fi yn dy gôl,
 Yn fuan dwg fi i'r lân.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Na'd fi ar aswy nac ar dde
 I redeg o dy flaen;
 Ond dilyn llwybrau Brenin nef,
 Trwy ganol dŵr a thân.
- 4 O! gwna i fy nghalon redeg trwy
 Oll atat ti dy hun;
 Na bo difyrwch genyf mwy
 Mewn daear, da, na dyn.
- 5 A phan bo'n curo f'enaïd gwan
 Elynion rif y sêr;
 Dyrchafa'm hysbryd llesg i'r làn
 I fynwes bur fy Nêr.
- 6 Na bo gwrthwynebiadau'r byd,
 Na chroesau o un rhyw,
 I'm hoeri, nac i sugno 'mryd
 Un dim oddi wrth fy Nuw.
- 7 Boed dyoddefiadau pur y groes
 I laesu'm cur a'm gwae;
 Gruddfanau dyfnion angeu loes
 I'm rhoddi i lawenhau.
- 8 Marwolaeth fy Ngwaredwr mawr
 Yn fywyd pur i mi;
 Fel gallwyf roddi'm holl i lawr
 Yn gôf am Galfari. w.

598. *Ymnerthu yn Nuw yn y brofedigaeth.*

m. c.—Bedford, 89. Gloucester, 77.

YN nyfnder profedigaeth ddu,
 Dos d'hunan o fy mlaen;
 Ond i mi gael bod gyda thi,
 Nid ofnaf ddŵr na thân.

- 2 At wedd dy wyneb nid yw ddim
 Trysorau maith y llawr;

PROFIADAU CREDADYN.

Mae haner gair o'th enau'n fwy
Ei rym nag uffern fawr.

- 3 Mae angeu, a'r bedd, ac uffern ddu,
Yn hongian wrth dy groes;
Mil o elynion goncraist ti
Trwy ddyoddef angeu loes.
- 4 Dy allu yw fy nerth a'm grym,
Yn d'allu byddaf byw;
'Rwy'n wan, 'rwy'n llesg, ni allaf ddim
Un fynydd heb fy Nuw. w.

599. *Cyflawnder trugaredd,*

M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

GWELL yw'th drugaredd a dy hedd
Na'r byd, na'r bywyd chwaith;
Ac nid oes angel gyf'i' eu gwerth
I dragwyddoldeb maith.

- 2 Ac mae pob peth yn eiddo im
Heb eisieu, ac heb drai;
Ac nid oes diffyg ddaw i'r lle
Y ceffir dy fwynhau.
- 3 Mae pob dymuniad, a phob chwant,
Fyth yno'n eithaf llawn:
A thystio'r wyf nad oes ond Duw
A'm gwna yn ddedwydd iawn.
- 4 Doed y tymhestloedd penaf ddél,
Digonol gallu'r ne';
A rhued moroedd dros y tir,
Anfeidrol yw efe.
- 5 Mi waeddaf yn y storom fawr,
Dan dônau fwy na rhi;
Ac fe esgyna'm drylliog lef
I entrych nefoedd fry. w.

PROFIADAU CREDADYN.

600. *Dedwydduch yn Nghrist.*

m. c.—Martyrdom, 90. Abbey, 87.

LFE yw ffynon fawr pob dawn,
Gwraidd holl ogoniant dyn;
A rhyw drysorau fel y môr
A guddiwyd ynddo'i hun.

2 'Rwyf yn hiraethu am gael prawf
O'r maith bleserau sy
Yn cael eu hyfed heb ddim trai,
Gan yr angylion fry.

3 Mae 'nymuniadau'n hedeg fry
Uwch creadigol fyd;
Ac yn diystyru'r ddaear hon,
A'i da o'r bron i gyd.

4 Fe'm ganwyd i lawenydd uwch
Nag sy 'mhleserau'r llawr,
I gariad dwyfol gwleddoedd pur
Angylion nefoedd fawr.

5 O! pa'm nas caf fi ddechreu'n awr
Fy nefoedd yn y byd;
A threulio 'mywyd mewn mwynhad
O'th gariad gwerthfawr drud? w.

601. *Oyfoeth yn Nwv.*

m. c.—French, 77. Christchurch, 85.

NID yw'r blinderau yma fu,
Neu y blinderau ddaw,
Ddim i'w cymharu â gwobr grâs
Caf feddu maes o law.

2 Edrychaf ar y gwynfyd drud,
Pleserau'r byd a ddaw,
Ac mi ddibrisia'r cystudd fu,
A'r cystudd sy ger llaw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Ni phery'r byd, a'i rwysg, a'i rôd,
A'i ofid o bob rhyw,
Ond megys mynyd, at y wledd,
Tragwyddol hedd fy Nuw.
- 4 Difyrw wnaif fy oes yn llwyr
Mewn myfyrdodau maith
Ar bur bleserau Seion wen
Sy draw yn mhen fy nhaith.
- 5 A phe ba'i'n gorwedd yn y bedd
Gyfeillion goreu'r llawr,
Nid wyf amddifad tra fo byw
Fy unig Arglwydd mawr.
- 5 Mae ef ei hun yn llawer mwy
Na'r cwbl yma'n un;
'Rwyf yn gyfoethog uwch pob rhif
Heb ddim ond ef ei hun. w.

602. *Curiaid at Grist.*

M. C.—Bangor, 94. Martyrs, 93.

- R**WY'N edrych dros y bryniau pell,
Am danat bob yr awr;
Tyr'd, fy Anwylyd, mae'n hwyrhau,
A'm haul bron myn'd i lawr.
- 2 Trodd fy nghariadau oll i gyd
'Nawr yn anffyddlon im;
Ond yr wyf finau'n hyfryd glaf
O gariad mwy ei rym.
- 3 Tyn fy serchiadau'n gryno iawn
Oddi wrth wrthddrychau gau,
At yr un gwrthddrych ag sydd fyth
Yn ffyddlon yn parhau.
- 4 'Does gyflwr dan yr awyr las
'Rwyf ynddo'n chwenych byw;
Ond fy hyfrydwch fyth gaiff fod
O fewn cynteddu'm Duw. w.

603. *Pob peth yn ddim yn ymyl Orist.*

m. c.—Ballerma, 91. St. Leonard, y. 24.

PAN byddo f'Arglwydd i ni'n rhoi
 Ond golwg ar ei wedd,
 Mae'r oll a welir dan yr haul
 Yn ddiddim wrth ei hedd.

- 2 Mae ardderchowgrwydd, rhwysg, a grym,
 Y ddaear fawr i gyd,
 Wrth deimlo'r gronyn lleia' o'th hedd,
 Oll yn diflanu 'nghyd.
- 3 Mi rof ymddiried ynddo ef,
 Mae'n noddfa lawn i'r gwan;
 Ac er y curo sy arna'i lawr,
 Fe god fy mhen i'r làn. w.

604. *Tcithio trwy nerth y groes.*

m. c.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91

AC er fod draw afonydd mawr—
 Holl ofnau angeu loes,
 Af trwyddynt, er eu grym a'u maint,
 Dan gysgod gwaed y groes.

- 2 Mi glywaf lais merthyron lu,
 A seintiau, yn y blaen,
 Nawr wedi cyrhaedd pen y daith,
 Er gwaethaf dŵr a thân.
- 3 Fy enaid, diange tua'r làn,
 Nac ofna'r drygau hyn,
 A chadw d'olwg yn y blaen
 Yn union at y bryn.
- 4 Edrychaf ar y croesbren trwm
 Fu ar ei y gwydd ef,
 A'r goron ddrain fu ar ei ben,
 Pan brynodd i mi'r ne'.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Mae'n eiriol fry o flaen y sainge,
 Yn cofio'i boen a'i waed:
 Ac wedi gwneyd tragwyddol hedd
 'Nawr rhyngof fi a'm Tad. w.

605. *Yr aflan yn anturio at yr orsedd.*

M. C.—Gloucester, 76. St. Stephen, 78.

ER maint fy llygredd o bob rhyw,
 Er cymaint yw eu rhif,
 Ac er fy nwydau cyndyn, chwith
 Sy'n para fyth yn gryf.

- 2 Af at yr orsedd fel yr wyf—
 Anfeidrol orsedd gras,
 Dadguddiaf yno nghlwyfau maith,
 A'm holl archollion cas.

- 3 Mi welaf lu anfeidrol wyn,
 Yn aml fel y sér,
 A fu fel finau'n aflan oll,
 Yn bur yn nghwmni'm Nêr.

- 4 Wel, finau'r eiddil, gwana'i lun,
 Heb ddim ond ffaidd friw,
 Anturiaf at drysorau'r nef—
 Cyfiawnder pur fy Nuw. w.

606. *“Na wrthod fi.”*

M. C.—Windsor, 95. Worcester, 96.

AT un a wrendy weddi'r gwan
 'Rwyf yn dyrchafu nghri;
 Yn mhob cyfyngder, ing, a phoen,
 O Dduw! na wrthod fi.

- 2 Er mor annheilwng o fwynhau
 Dy bresenoldeb di,
 A haeddu 'mwrw o ger dy fron,
 O Dduw! na wrthod fi.

- 3 Pan fo'm cydnabod is y nen
 Yn cefnu arnai'n rhi',
 A châr a chyfaill yn pellhau,
 O Dduw! na wrthod fi.
- 4 Er bod yn euog o dristau
 Dy Ysbryd sanctaidd di,
 A themtio dy amynedd mawr,
 O Dduw! na wrthod fi.
- 5 Er mwyn dy grog a'th anghen drud
 Ar fynydd Calfari,
 A'th ddwys eiriolaeth yn y nef,
 O Dduw! na wrthod fi.
- 6 Pan yn wynebu ymchwydd yr
 Iorddonen ddofn ei lli',
 A theithio'n unig drwy y glyn,
 O Dduw! na wrthod fi.
- 7 A phan y deui yr ail waith,
 Mewn mawredd, parch, a bri,
 I farnu'r byw a'r marw 'nghyd,
 O Dduw! na wrthod fi. E. E.

607. *"Fy Nhad sydd wrth y llyw."*

M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

- A**R fôr tymhestlog teithio 'rwyf
 I fyd sydd well i fyw,
 Gan wenu ar ei 'stormydd oll—
 Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 2 Drwy leoedd geirwon, enbyd iawn,
 A rhwystrau o bob rhyw,
 Y'm dygwyd eisoes ar fy nhaith—
 Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 3 Er cael fy nhafu o dòn i dòn,
 Nes'ofni bron cael byw,
 Diangol ydwyf hyd yn hyn—
 Fy Nhad sydd wrth y llyw.

PROFIADAU OREDADYN.

- 4 Ac os oes 'stormydd mwy yn ol,
Yn nghadw gan fy Nuw,
Wynabaf arnynt oll yn hyf—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 5 A phan bo'u hymchwydd yn cryfhau,
Fy angor sicr yw,
Y dof yn ddyogel trwyddynt oll—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 6 I mewn i'r porthladd, tawel, clyd,
O sŵn y storm a'i chlyw,
Y caf fynediad llon ryw ddydd—
Fy Nhad sydd wrth y llyw. E. R.

608. *Gorchestlon ffydd.*

M. C.—Exeter, 88. Caithness, Y. 25.

- T**RWY ffydd eheda gweddi'r gwael,
Ac yntau gyda hi,
Tyr ei gadwynau'n chwilfriw mân,
Yn ngolwg Calfari.
- 2 O'r dyfnder esgyn gweddi'r ffydd,
O eigion moroedd mawr;
Ac o gyfamod Duw, a'i wedd,
Mae'n tynu heddi i lawr.
- 3 Trwy ffydd mae cadw 'nghanol tân,
Er nerth ei anian ef,
Yn nghanol llewod byw mae ffydd,
A'i golwg tua'r nef.
- 4 Saif ffydd, trwy iachawdwriaeth Iôr,
Er gweled môr yn cau,
A ffydd, â gwialen, gair y llŵ,
A rwyga hwnw'n ddau.
- 5 Pe ai'r mynyddoedd oll i'r môr,
Yr Arglwydd Iôr yw rhan
Pob perchen ffydd, ac ato rhed
Am nodded yn mhob man.

PROFIADAU CREDADYN.

- 6 I'r làn, o'r dyfnder du a'r dòn,
 Daw etifeddion ffydd,
 A'u cân yn un, er chwerw loes,
 Am angeu'r groes ryw ddydd. **R. J.**

609. *Cynaliaeth ar y daith.*

M. C.—Caithness, Y. 25. St. Stephen, 78.

YN mlaen mi deithiaf tua'r wlad
 Ges mewn addewid draw;
 Enillodd Iesu im ryddhad;
 Fy iachawdwriaeth ddaw.

- 2 Er i mi gwrdd â lluoedd maith—
 Gelynion mawr eu grym;
 O ddydd i ddydd, tra ar fy nhaith,
 Fy Nuw rydd gymhorth im.
- 3 Os crwydrais fel afradlon ddyn,
 Yn mhell o dŷ fy Nhad:
 Ddoe, heddyw, byth, mae Duw yr un;
 Parha ei gariad rhad.
- 4 Os laesu'n awr y mae fy hedd,
 Wrth gofio angeu ddydd;
 Fel Dafydd, cyn fy myn'd i'r bedd,
 Caf deimlo gallu ffydd.
- 5 Fy anwyl Grist i'm breichiau caf,
 Ac yn ei haeddiant ef,
 Mewn heddwch, fel Simeon, af
 Yn rhwydd o'r byd i'r bedd. **P. W.**

610. *Yr afael sicraf fry.*

M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

DYWEDWYD ganwaith na chawn fyw,
 Gan anghrediniaeth hy';
 Ond ymddiriedaf yn fy Nuw,
 Mae'r afael sicraf fry.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Cyfamod Duw, a'i arfaeth gref,
Yn gadarn sydd o'm tu;
Annghyfnewidol ydyw ef;
Mae'r afael sicraf fry.
- 3 Er beiau mawrion, rif y dail,
A grym euogrwydd du,
Iawn ac eiriolaeth Crist yw'm sail;
Mae'r afael sicraf fry.
- 4 Rhagluniaeth fawr y nef o'm plaid,
Ei holl olwynion try;
Agorai'r môr, pe byddai raid;
Mae'r afael sicraf fry.
- 5 Caf floeddio concwest yn y man,
Pob gelyn draw a ffy;
Can's er nad ydwyf fi ond gwan,
Mae'r afael sicraf fry. P. J.

611. *Dysgwyl wrth yr Arghwydd.*

M. C.—St. Stephen, 78. Gloucester, 76.

- M**AE addewidion, melus wledd,
Yn gyflawn ac yn rhad,
Yn y cyfamod pur o hedd,
Tragwyddol ei barhad.
- 2 'Rwyf finau yn dymuno dod
I'r wledd ddanteithiol fras;
Ac felly mi gaf seinio clod
Am ryfedd rym ei ras.
- 3 O! rhwyma fi wrth byst dy byrth.
I aros tra fwyf byw,
I edrych ar dy wedd a'th wyrth,
A'th foli di, fy Nuw.
- 4 Tydi fo'm cymhorth parod iawn,
I'm cynal ar fy nhaith;
A thi dy hun fo'm trysor llawn
I dragwyddoldeb maith. T. J.

612. *Profiadau cymysg.*

M. C. D.—Aeron, Y. 29.

GALARU 'rwyf mewn dyffryn du,
 Wrth deithio i dŷ fy Nhad;
 Ar ben y bryniau'n llawenhau
 Wrth weled cyrau'r wlad:
 'Rwy'n ddu fy lliw, a'm gwisg yn wen;
 'Rwy'n llawen ac yn brudd;
 'Rwy'n agos iawn, ao eto 'mhell;
 'Rwy'n waeth, 'rwy'n well bob dydd. AM.

613. *Chwant i'm datod.*

2. 8.—Potsdam, 104. Aberdeen, 103.

DRAW'r wlad,
 Lle 'rwyf yn dysgwyl llwyr ryddhad,
 O law'm gelynon mawr eu brad,
 Trwy rinwedd gwaed fy Iesu gwiw
 Does gelyn mwy a d law i'r lan
 I'r hyfryd fan ar fyr caf fyw.

2 Y llen
 Sydd rhyngwyf 'nawr â'r nefoedd wen,
 A rwyga Duw o'r ddae'r i'r nen;
 I'r wlad uwch ben fe'm harwain ef;
 A dringo i'm gorphwysfa gaf,
 Sy'n mynwes Naf o fewn i'r nef.

A byw
 Gai'n dawel fry heb boen na briw,
 A'm cynes nyth yn nghól fy Nuw,
 Lle mae pob rhyw ddyddauwch llawn;
 Yn rhydd i'r llwch mi rown fy nghnawd,
 'Fyn'd at fy Mrawd yn awr, pe cawn.

4 Mor fawr
 Yw'r syched sy ar f enaid 'nawr,
 Am wel'd dy wedd, O! hyfryd wawr,

PROFIADAU CREDADYN.

Boreuddydd tragwyddoldeb pur;
Ymado'n rhwydd â char a ffrynd
A wnawn, gael myn'd i'r nefol dir.

- 5 Bob pryd
Ffarwel i ti, ddacarol fyd,
'Does yma i'w gael ond gwae i gyd;
Mae'm trysor drud mewn dinas draw,
Mae 'nghalon eisoes gyda'm Brawd
Lle bydd fy nghnawd i maes o law. w.

614. *Iachawdwriaeth trwy yr Aberth.*

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

YN rhad
'Rwy'n dysgwyl rywbyrd cael iachad,
Er mwyn yr Aberth mawr a gaed;
Dyrchafu'r gwaed a fydd fy ngwaith
I oesoedd dirifedi'r gwllith,
Os dof fi byth i ben fy nhaith.

- 2 Yr Oen
Aeth dan fy mhenyd i a'm poen,
Ni thawaf byth am dano a sôn;
Ei gariad tirion fydd fy nghân
Am achub un mor wael ei hun,
A'm tynu ei hun o'r gyneu dân. AN.

615. *Gras yr Iesu a thrueni pechadur.*

7. 6. D.—Pwllheli, 114. Gaerlyngoed, 117.

ANGYLION doent yn gyson,
Rifedi gwllith y wawr,
Rhoent eu coronau euraidd
O flaen y fainc i lawr,
Chwareuant eu telynau
Yn nghyd â'r saint yn un,
Fyth, fyth ni chanant ddigon
Am Dduwdod yn y dyn.

- 2 Ni fuasai genyf obaith
Am ddim ond ffllamau syth,

Y pryf nad yw yn marw,
 A'r t'w'llwch dudew byth,
 Oni buasai i'r hwn a hoeliwyd
 Ar fynydd Calfari,
 O ryw anfeidrol gariad,
 I gofio am danaf fi.

3 'Rwy'n edrych arnaf f'hunan
 A rhyw gasineb mawr;
 Mwy diddim, mwy disylwedd,
 Na phryfed mân y llawr;
 'Does ond yr aberth hwnw
 Wnaed ar Galfaria fryn
 A'm crea oll yn newydd,
 A'm golcha oll yn wyn.

4 Ti, Farnwr byw a meirw,
 Sydd âg allweddau'r bedd,
 Terfynau eitha'r ddæear
 Sy'n dysgwyl am dy hedd;
 'Dyw gras i ti ond gronyn,
 Mae gras ar hyn o bryd
 Ryw filoedd maith o weithiau
 I mi yn well na'r byd.

5 O flaen y faine rhaid sefyll,
 Iē, sefyll cyn bo hir;
 Nid oes a'm nertha yno
 Ond dy gyfiawnder pur:
 Myfi anturia'n eon
 Trwy ddyfroedd a thrwy dân,
 Heb oleu ac heb lewyrch,
 Ond dy gyfiawnder glân.   w.

616.   *Cyfranogiad o rinwedd y gwaed.*

7. 6. D.—Caerllyngoed, 117. Abertawe, Y. 32.

O! YSBRYD pur nefolaidd,
 Cyn 'r elwyf lawr i'r bedd,

Trwy ryw athrawiaeth hyfryd.
 Gad i mi brofi'th hedd;
 Maddeuant! O maddeuant!
 Maddeuant cyfan, rhad,
 Yw'r cyntaf peth wy'n geisio
 Yr awrhon yn y gwaed,

2 O haeddiant annherfynol,
 A gras o nefol ryw,
 Rhaid i mi gael, a wnelo
 Fy heddwch llawn a Duw,
 'Dyw gwaith, a dyledswyddau
 Ganmolir trwy'r holl fyd,
 Yn abl i faddeu pechod,
 Pe byddent fyrdd ynghyd,

3 Mae ynddo nerth diderfyn,
 Doethineb maith yn rhad;
 Deng miliwn o rinweddan,
 A rhagor, yn ei waed;
 Mae ynddo at bob angen
 Sydd ar bechadur gwan,
 Dan filoedd o amheuon,
 I godi ei ben i'r làn.

4 O! cred, O! cred, cei gymhorth
 I dynu'r llygad de':
 O! cred, O! cred, cei allu
 I dori'r fraich o'i lle:
 Trwy gredu, ti orchfygi
 Elynyion rif y gwlyth;
 Cred yn yr Oen yn unig,
 A'th wna yn hapus byth.

W.—TH.

617. *Gweddi am gymhorth mewn gwendid.*

7. G. D.—Pwllheli, 114, Caerllyngoed, 117.

O! TYRED, Iôr tragwyddol,
 Mae ynot ti dy hui

PROFIADAU CREDADYN.

Fwy moroedd o drugaredd
Nag a feddyliond dyn:
Os deui at bechadur,
A'i godi ef i'r làn,
Ei galon gaiff, a'i dafod,
Dy ganmol yn y man.

- 2 Gwaredu'r saint rhag uffern
A phechod drwg ei ryw,
O safn y bedd, ac angeu,
A'u dwyn i fynwes Duw,
Eu harwain dros fynyddau,
A thrwy yr anial chwith,
A grea nef y nefoedd
Yn gân heb ddiwedd byth.   W. TH.

618.   *Dirmyg Grist.*

7. 6. D.—Manhelm, 111.

DA yw y groes, y gw'radwydd,
Y gwawd, a'r erlid trist,
Y dirmyg a'r cystuddiau
Sydd gyda Iesu Grist;
Can's yn ei groes mae coron,
Ac yn ei wawd mae bri,
A pleser yn ei gariad
Sydd fwy na'n daear ni.   W.—G. D. G.

619.   *Pwysu ar Grist.*

7. 6. D.—Bremen, 112. Ramah, 108.

WEL, pwysaf arnat, Arglwydd,
Tra yma byddwyf byw;
Dy angeu sydd yn deilwng,
Ti wyt anfeidrol Dduw;
O! ateb dros fy meiau,
A chliria fi a'th waed,
Yn ngŵydd yr holl angylion,
Yn awr ger bron fy Nhad.

- 2 Ni edrychaf ar ddim arall
 Yn unig ond tydi,
 Dan hoelion dur yn gruddfan
 Ar fynydd Calfari;
 Fy lloches rhag euogrwydd,
 Tra ar y ddaear hon,
 Fydd ôl yr hoelion geirwon,
 A chlwyf y waywffon.
- 3 Yn awr 'rwy'n gorfoleddu,
 Can's gosod wnes y sail
 Ar gadarn Graig yr oesoedd,
 Sef haeddiant Adda'r ail;
 Dim arall dan y nefoedd
 All roddi i mi hedd,
 A thawel orfoleddu
 Yn wyneb angeu a'r bedd.
- 4 Mi rof fy nwyllaw bellach
 Ar ben yr aberth mawr:
 Mi rifaf yno'n gryno
 Fy holl bechodau i lawr:
 Fe'u rhof yn bwn i orphwys
 Ar ysgwydd Brenin nen;
 Fe'i gwela'n crymu danynt
 Wrth furw ar y pren.
- 5 Duw! rho i mi nerth i edrych,
 Yn mhob caethiwed du,
 A phechod arna' i'n gwasgu,
 Ar fryniau Calfari:
 Gwna i fy nghalon deimlo
 Dy anghydmareol loes;
 A'm lloches gynes, dawel,
 Fo'n wastad dan dy groes. W.--G. D. G.

620. *Sylfaen safadwy.*

7. 6. D.—Manheim, 111.

AM graig i adeiladu,
 Fy enaid, chwilia'n ddwys.

PROFIADAU CREDADYN.

Y sylfaen fawr safadwy
I roddi arni'th bwys:
Bydd melus yn yr afon
Gael Craig a'm deil i'r làn,
Pan fyddo pob rhyw 'stormydd
Yn curo ar f'enaïd gwan. G.

621. *Ymbil am faddeuant.*

7. 6. D.—Llydaw, 115. Talybont, y. 40.

PECHADUR wyf, O Arglwydd!
Yn curo wrth dy ddôr;
Erioed mae dy drugaredd
Ddiddiwedd yn ystôr:
Er i ti faddeu beiau
Rifedi'r tywod mân,
Gwn fod dy rad drugaredd
Lawn gymaint ag o'r blaen.

2 Dy hen addéwid rasol
A gadwodd rif y gw lith
O ddynion wedi eu colli
A gân am dani byth;
Er cael eu mynych glwyfo
Gan bechod is y nen,
Iacheir eu mawrion glwyfau
A dail y bywiol bren.

3 Gwasgara'r tew gymylau
Oddi yma i dŷ fy Nhad;
Dadguddia i mi beunydd
Yr iachawdwriaeth rad;
A dywed air dy hunan
Wrth f'enaïd clwyfus, trist,
Dy fod yn maddeu 'meiau
Yn haeddiant Iesu Grist. M. B.

622. *Y Publican edifeiriol.*

7. 6. D.—Talybont, y. 40. Jabez, 116.

O 'TH flaen, O Dduw! 'rwy'n dyfod,
Gan sefyll o hir bell;

Pechadur yw fy enw—
 Ni feddaf enw gwell;
 Trugaredd wyf yn geisio,
 A cheisio eto wnaif;
 Trugaredd i mi dyro,
 'Rwy'n marw oni chaf.

2 Pechadur wyf, mi welaf,
 O Dduw! nad allaf ddim;
 'Rwy'n dlawd, 'rwy'n frwnt, 'rwy'n euog,
 O! bydd drugarog im';
 'Rwy'n addef nad oes genyf
 Trwy 'mywyd hyd fy medd,
 O hyd ond gwaeddi—"Pechais,
 Nid wyf yn haeddu hedd."

3 Mi glywais gynt fod Iesu
 A'i fod ef felly'n awr,
 Yn derbyn publicanod
 A phechaduriaid mawr;
 O! derbyn, Arglwydd, derbyn,
 Fi hefyd gyda hwy,
 A maddeu f'holl anwiredd,
 Heb gofio'm camwedd mwy. T. W.

623. *Dedwydd fuddugoliaeth yn y diwedd.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Syria, Y. 38.

O S dof fi trwy'r anialwch,
 Rhyfeddaf fydd dy ras,
 A'm henaid i lonyddwch
 'Rol ganwaith golli'r maes,
 A'r maglau wedi eu tori,
 A'm traed yn gwbl rydd;
 Os gwelir fi fel hyny,
 Tragwyddol foli a fydd.

2 Os gwelir fi, bechadur,
 Ryw ddydd ar ben fy nhaith,

PROFIADAU CREDADYN.

Rhyfeddol fydd y canu,
 A newydd fydd yr iaith;
 Yn seinio "Buddugoliaeth"
 Am iachawdwriaeth lawn
 Heb ofni colli'r frwydr,
 Na boreu na phrydnawn. AN.

624. *Diangfa i'r bywyd.*

7. 6. D.—Meirionydd, 100. Talyllyn, Y. 37.

CES ddŵr o'r graig i yfed,
 I dori'm syched mawr:
 Ces beunydd fara i'w fwyta,
 O'r nef y daeth i lawr:
 Ces delyn tu yma i angeu,
 Fy holl gystuddiau ffodd,
 I ganu i'r Oen fu farw,
 Mae'n Briod wrth fy modd.

2 Mi gysgaf hân yn esmwyth
 Ar fyr yn llwch y llawr,
 Yn holliach, wedi gorphen
 Milwriaeth f'Arglwydd mawr;
 Heb elyn i fy mlino
 I dragwyddoldeb maith
 Caf fuddugoliaeth hollol
 Yn lân ar ben fy nhaith, M. B.

625. *Pwyso ar drugaredd.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40.

ATTOLWG, Arglwydd, gwrando,
 'Rwy'n curo wrth dy ddôr,
 Gan deimlo 'maich yn drymach
 Na thywod mân y môr;
 Er cymaint yw fy llygredd,
 Mwy yw'th drugaredd di;
 O! crea anian fywiol,
 Anfarwol ynof fi. BT. W.

626. *Gras y trysor goreu.*

M. B.—Ridge, Y. 41. Ipswich, 122.

POB pleser is y rhod
 A dderfydd maes o law:
 Ar bleser uwch y mae fy nod,
 Yn nhir y bywyd draw.

2 Pe meddwn aur Peru,
 A pherlau'r India bell,
 Mae gronyn bach o ras fy Nuw
 Yn drysor canmil gwell.

3 Gwell na phleserau'r byd
 Un fynyd o'th fwynhau;
 Gwedd Iesu hardd rydd i mi o hyd
 Wir fywyd i barhau.

4 Dymunwn ado'n lân
 Holl wag deganau'r llawr,
 A phenderfynu myn'd yn mlaen
 Ar ol fy Mhrynwr mawr.

W. L.

627 *Y daith o'r Aipht.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Pererin, Y. 44.

OARGLWYDD! awdwr hedd,
 Tra rhyfedd yw dy ras:
 Ti'm tynaist i fel yn dy law,
 O'r dywyll Aipht i maes;
 Dy wialen di a'th ffon
 Rydd im gysuron rhad;
 Dy rasol hedd fy Iesu hael,
 Yw'm gwledd mewn anial wlad.

2 Pan oedd fy ngobaith gwan
 Yn llesg wrth lân y môr,
 Heb genyf ffydd na nerth i ffoi
 Yn ebrwydd doi fy Ior
 I'm tywys ar fy nhaith,
 Tua'm hetifeddiaeth rad;
 Dy rasol hedd, &c.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Tramwyaist o fy mlaen
 Trwy diroedd Basan draw,
 Rhoddaist y llu, er maint eu lliid,
 A'u bro i gyd mewn braw:
 Gelynyon yn mhob man,
 A gwypant dan fy nhraed:
 Dy rasol hedd, &c.
- 4 Gwell wyt i'm henaid gwan
 Na tharian yn ddigél;
 Ar fy ngelynyon caed y dydd,
 D' addewid sydd dan sél
 Can's ffyddlon wyt erided,
 Mewn ammod o barhad;
 Dy rasol hedd fy Iesu hael,
 Yw'm gwledd mewn anial wlad. w.

628. *Oymhorth o Dduw.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

RHOF arno ef fy mhwys,
 Er maint y cyfrwys lu;
 Fel un cystuddiol rhoddaf floedd
 I entrych nefoedd fry;
 Mi goda'm dwylo i'r lân—
 Lluddedig, gwan, a gwyw,
 Ac ni wan gredaf gario'r dydd,
 Fy nghymhorth fydd fy Nuw. w.

629. *Mawl am brofiad o fendithion
 iachawdwriaeth.*

M. B. D.—Eden, 45. Aberdar, 237.

BENDIGAID fyddo'r awr
 Y clywais ddwyfol lef
 O'r anial fyd i'm galw'i maes
 Tua hyfryd deyrnas nef
 Fe gododd seren ddydd,
 A'i goleu sydd yn rhoi,

PROFIADAU CREDADYN.

Cynylau t'wyllaf, tewat, llawn,
Yn fuan iawn i ffoi.

2 Ces brofi dwyfol hedd
Gyda gorfoledd mawr;
'Bwy'n cofio'r effaith—coffio'r pryd,
Yn hyfryd hyd yn awr,
Pan gefais wir ryddhad,
Trwy werthfawr waed fy Nuw;
Ei gariad oedd yn felus braf,
Fe'i caraf tra bwyf byw.

3 A thyma'r cyntaf bryd
Yr aeth y byd yn ddim,
Y collodd hithau, uffern fawr
(O! hyfryd awr) ei grym;
Fy enaid aeth yn rhydd,
Pan ddaeth y dydd i ben;
Ni all cadwynau ddala awr
Dros arfaeth fawr y nen.

4 Dangoswyd im pryd hyn
Y baradwysaidd wlad,
A'r holl bleserau hyfryd sy
O fewn i dy fy Nhad
Y manna nefol, cudd,
Sy i'w gael yn rhydd heb drai,
Dros dragwyddoldeb yn y nef
I'r dewisedig rai.

5 'Roedd pob gwageddol flys
A gefais is y nef
Yn toddi, ac yn myn'd yn ddim,
Yn ngrym ei gariad ef;
Fe ddarfu pob rhyw flas
Ar bleser cas ei ryw,
Pan gefais yfed dyfroedd clir
O ffynon bur fy Nuw.

W.

630. *Hyder yn Nuw.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Aberdar, 237.

- W**EL, f'enaid dos yn mlaen,
 'Dyw'r bryniau sydd ger llaw
 Un gronyn uwch, un gronyn mwy
 Na hwy a gwrddaist draw:
 Dy anghrediniaeth gaeth,
 A'th ofnau maith eu rhi'
 Sy'n peri it foddwl rhwystrau ddaw
 Yn fwy na'r rhwystrau fu.
- 2 'Run nerth sydd yn fy Nuw,
 A'r un yw geiriau'r nef,
 'Run gras, a'r un ffyddlondeb sy
 'N cartrefu ynddo ef:
 Fy ngwendid o bob math,
 A'm llygredigaeth cry',
 Ddiffoddant er eu natur gas,
 Hyd fyth mo'r gras sydd fry.
- 3 Mi welaf fyrdd dan sêl,
 Fu'n ofni fel fy hun,
 'Nawr wedi dringo'r creigion serth
 I gyd trwy nerth yr un;
 Yn canu'r ochr draw,
 Heb arnynt fraw na phoen,
 Caniadau hyfryd Calfari,
 Dyoddefaint addfwyn Oen.   w.

631. *Haeddiant y groes yn fwy na grym
euogroydd.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129. Pererin Y. 44.

- T**U, Iesu, Frenin nef,
 F'Anwlyd, a fy Nuw,
 Yn eithaf pell o dŷ fy Nhad,
 Mewn anial wlad 'rwy'n byw;
 Mewn ofnau 'rwyf, a braw,
 Bob llaw gelynnion sydd;

O! addfwyn Iesu, saf o'm rhan,
A thyn y gwan yn rhydd.

2 Mae Satan ar fy ne'
Yn pledio grym fy chwant;
Ac mae euogrwydd, gwmwl du,
Yn cadw'r goleu i bant;
Mae pechod gyda'r rhai'n
A'i uffernol sain mor gry',
'Rwyf finau'n dianc, rhag fy nal,
I fynydd Calfari.

3 Ac yno, dan y groes ,
Mi glywaf gryfach llef,
Mi glywaf ocheneidiau gwir,
Gruddfanau pur y nef;
Ac yno gwnaf fy nyth,
Yn mhlith rhai dua'u rhyw;
Mi dafaf fy euogrwydd du
Yn hollol i fy Nuw.

Mae rhinwedd yn dy waed
I faddeu beiau mwy
Nag y gall angel fyth, na dyn,
I rifo mo honynt hwy:
Mae ffynon ar y bryn
A yloch yn wyn a glân,
Bechodau o'r ffeiddia 'rïoed,
Rifedi'r tywod mân.

'Does diwedd fyth, na thrai,
Ar gariad angen loes;
Uwch pris o'r gwerthfawrocaf gaed
Yw haeddiant gwaed y groes:
Fe gànà'r Negro du,
Fe gànà'r Indiad draw,
Fe faddeu i'r aflan oes y sydd,
Fe faddeu i'r oes a ddaw.

W.

632. *Anfarwol fywyd lle bo Duw.*

M. B. D.—Perer!n, Y. 44. Eden, Y. 45.

MEWN anial dyrys le,
 Heb gwmni neb rhyw ddyn,
 Y gallwn, ond cael cwmni Duw,
 Yn dawel fyw fy hun:
 Fe leinw oll yn lân,
 Tu fewn, ac o'r tu faes,
 Nid yw'r creadur er ei rym,
 Yn helpu dim o'i ras.

2 Mae tywyll anial nos,
 Peryglon o bob rhyw,
 Holl ofnau'r bedd, pob meddwl gwan,
 Yn ffoi o'r fan bo'm Duw:
 Ond tegwch dwyfol clir,
 A chariad pur a hedd,
 Gaiff fod yn wleddoedd pur didrai
 I'r rhai sy'n gwel'd ei wedd.

3 Y fan bost ti, fy Nuw,
 Anfarwol fywyd sy,
 Yn tarddu, megys dŵr o'r graig,
 I'r lân i'r nefoedd fry:
 Rhyw wawr ddysgleirwen sydd
 Yn tywynu o hono ef,
 Yn arwain, trwy bob ffos a phant,
 Holl ffyddlon blant y nef.

4 Ffarwel, chwi haul a lloer,
 Ffarwel, chwi sêr y ne',
 Mae presenoldeb pur fy Nuw
 Yn well yn llanw'r lle:
 Rhyw faith dragwyddol ddydd—
 Goleuni sydd yn fwy,
 Yw'r hwn sy'n dod oddi wrth ei wedd,
 Na'u holl ddysgleirdeb hwy. w.

633. *Pwyso ar ffyddlondeb Duw*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.

'R WY'N ofni'm nerth yn ddim
 Pan elwy' i rym y dòn;
 Mae terfysg yma cyn ei ddod,
 A syndod dan fy mron:
 Mae ofnau o bob rhyw,
 Oll fel y diluw 'nghyd,
 Yn bygwth i fy nhori i lawr,
 Pan ddel eu hawr ryw bryd.

2 A minau sydd am ffoi,
 Neu ynte droi yn ol,
 Yn methu credu saif i'r lan
 Un truan, gwan, a ffol;
 Ac eto 'rwyf o hyd
 Yn symud peth yn mlaen:
 Nid fi yw'r cyntaf eiddil ŵr
 Gwncrodd ddŵr a thân.

3 'Rwyf yn terfynu 'nghred,
 'Nol pwysu oll yn nghyd,
 Mai cyfnewidiol ydyw dyn,
 Ond Duw sydd un o hyd;
 Ar ei ffyddlondeb ef,
 Sy'n noddfa gref i'r gwan,
 Mi gredaf dof, 'mhen gronyn bach,
 O'r tònau'n iach i'r làn.

4 Cyfiawnder marwol glwyf,
 A haeddiant dwyfol loes,
 Y pris, y gwerth, a'r aberth drud,
 A dalwyd ar y groes,
 A gliria 'meiau'n llwyr,
 A'm golcha'n hyfryd lân;
 Ac nid oes arall dan y nef
 A'm nertha i fyn'd yn mlaen. w.

634. "*Awn a meddianon y wlad.*"

M. B. D.—Aberdar, 237. Heidelberg, 128.

WEL, deuwch tua'r wlad,
 Y ffordd a gaed yn rhydd;
 Ar ol rhyw noswaith dywyll, faith,
 'Nawr gwawrio wnaeth y dydd:
 Oddi yma i Peru
 Mae efengyl Duw'n rhoi bloedd,
 Cyhoedda i'r Negro du ei liw
 Drugaredd Duw ar goedd.

- 2 Y manna pur ar goedd—
 Dyferion nefoedd fry,
 Sydd yn dyhidlo fore a nawn
 Yn beraidd iawn i ni;
 Y diliau hyfryd hyn
 Gawn brofi yn y man—
 Afonydd gloyw felus win,
 O nefol rin i'n rhan.   W.

635. *Gras yn orchfygol.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129. Pererin, Y. 44.

O ! F'ENAID, moria'n ddewr,
 Mae tònau mawr yn groes,
 Cynddeiriog rai yn canlyn sy
 'N olynol ddydd a nos;
 Mae cystudd ar bob llaw
 Fyth, yma a thraw, 'n parhau,
 A'm hysbryd egwan dan bob tòn
 Yn mron a llwfrhau.

- 2 Mae'm beiau'n fawr eu grym,
 Megys rhyw fyddin gref,
 Yn sefyll, fel y creigydd serth,
 Yn erbyn nerth y nef:
 Tyr'd anorchfygol ras,
 Meddiana'r maes yn awr,

- A thor elynion mawr eu lliid
Yn gryno i gyd i'r llawr.
- 3 Dysgwyliaf ddydd i ddod,
Hapusa 'rïoed a gaed,
Pan gaffo gras effeithiol, pur,
Feddianu tir ei wlad:
Rhaid i'r gelynion ffoi
Er ynt grynhoi yn nghyd;
Cwmp dyfais uffern fawr bob darn
Dan farn anfeidrol lid.
- 4 Wel, bellach, af yn hyf,
Mae Brenin cryf ger llaw,
Ac nid oes ddwg, o tan y nef,
Ei ddefaid ef o'i law:
Ei air sydd nerthol wir,
A'i Ysbryd pur yn dân,
Nas gall y gelyn mwya'i rym
I sefyll ddim o'i flaen. w.

636. *Israel Duw yn croesi yr Iorddonen.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Aberdar, 237.

- M**AE yr Iorddonen fawr
Yn dal yn awr ei dŵr
Mae Israel Duw trwy ganol hon,
Yn myn'd yn llon, bob gŵr;
Mae'n sefyll ynddi'r arch,
Yn fawr ei pharch a'i bri,
Ac yno bydd ein tirion Ffrynd,
Nes trosodd fyn'd a ni.
- 2 Ni chaiff y dyfroedd maith
I rwystro'n taith yn mlaen;
Fe grona'r dŵr, fe hyllt pob bryn,
Fe ddiffydd grym y tân;
'Does pobl a fedd fath fraint
A'r saint o dan y nef,
Sy'n cael eu dwyn, trwy lif a thòn,
Yn ffyddlon ato ef.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 'Does bellach dim ond mawl,
 A chanmawl fyth ein Duw;
 Ein tŵr a'n tarian yn mhob man
 Efe ei hunan yw;
 'Dyw pechod er ei rym,
 Ei euogrwydd llym a'i boen,
 O bwysau ddim o flaen y 'Tad
 At werthfawr waed yr Oen.

W.

637. "*Bydd drugarog wrthyf, bechadur.*"

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

- 'R WY'n gorwedd dan fy mhwn,
 Yn isel wrth dy draed,
 Yn adde' mod yn waelach dyn
 Nag eto un a gaed;
 Rhyw ddyfnder sy yn fy nghlwy'
 Mwy nag a ddeall dyn,
 Ac nid oes yn f'adnabod sy
 Neb ond tydi dy hun.
- 2 O! gwrando weddi'r tlawd;
 On'd ffyddlawn frawd wyt ti
 I'r rhai cystuddiol, clwyfus, gwan,
 Sy'n 'mofyn rhan o fry?
 Ti wyddost am fy mhla,
 Fy ngofid a fy mhwn,
 Ac nid oes ond d'anfeidrol rym
 All symud dim o hwn.
- 3 Mi rof fy meiau o'r bron
 Yn gyson o dy flaen;
 Taff hwy i fôr o anghof pur,
 Mewn anial dir yn lân;
 Na safed y rhai hyn
 Fyth yn fy erbyn draw,
 Pan y cyhoeddir beiau cudd
 O fewn y dydd a ddaw.
- 4 Ond boed maddeuant rhad,
 Yn hyfryd waed yr Oen,

Yn destyn moliant yn mhob man
 I mi sydd dan fy mhoen;
 Yr anthem faith ei hyd
 Fo i gyd am Galfari;
 A'r iachawdwriaeth fawr ei dawn
 Row'd un prydawn i ni w.

638. *Nerth Duw yn y tywydd garw.*

M. B. D.—Pcrreriu, Y. 44. Eden, Y. 45.

'R WY'n ofni grym y dŵr,
 Yn yr Iorddonen gref;
 'Rwy'n syllu ar y creigydd maith
 Sydd ar fy nhaith i dref;
 Duw, bydd yn nerth i'r gwan,
 A dal fi i'r lan yn gryf,
 Dan demtasiynau, gefnllif llawn,
 Sy a'u tònau heb ddim rhif.

2 Cyflawnir gair fy Nuw,
 A dened fel y del,
 Can's holl amcanion nefoedd fry,
 Bob sillaf sy dan sel:
 Ac ar ei air a'i nerth,
 A dwyfol werth ei waed,
 Mi af trwy bob gelynyon hyf
 I mewn i dŷ fy Nhad. w.

639. *Cynaliaeth ar y daith.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Pereriu, Y. 44.

(H WI bererinion glân,
 Sy'n myn'd tua'r Ganaan wlad,
 Ni thariaf finau ddim yn ol,
 Dilynaf ôl eich traed;
 Nes elwy' i Salem bur,
 Mewn cysur llawn i'm lle;
 O! Ffrynd troseddwy'r, moes dy law,
 A thyn fi draw i dre'.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Mi ges arwyddion gwir
 O gariad pur fy Nuw;
 Ei ras a'i dawel hyfryd hedd,
 I'm henaid, rhyfedd yw;
 Yn mhell o'r babell hon
 Mae 'nghalon gydag e';
 O! Ffrynd troseddwyr, &c.
- 3 Mae'r manna wedi ei gael,
 Mewn dyrys anial dir;
 Ymborthi caf, ond myn'd yn mlaen,
 Ar ffrwythau'r Ganaan bur;
 Mae yno sypiau grawn
 Yn llawn o fewn i'r lle;
 O! Ffrynd troseddwyr, &c.
- 4 Wrth feddwl am y wlad
 A ragbar'toed i'r plant,
 A chyflawn degwch tŷ fy Nhad,
 Mae ar fy nghalon chwant
 I lanio uwch y nen,
 Tu draw'r Iorddonen gre';
 O! Ffrynd troseddwyr, &c.
- 5 'Rwy'n gweled trwy fy Nuw
 Y concraf fyd a chnawd;
 O dan ei aden gwnaf fy nyth,
 Ni fyddaf byth yn dlawd;
 Mae'm hetifeddiaeth wych
 O fewn i entrych ne';
 O! Ffrynd troseddwyr, moes dy law,
 A thyn fi draw i cre'. w.

640. *Pererindod y Cristion.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

FY ngweddi, dos i'r nef,
 Yn union at fy Nuw,

PROFIADAU CREDADYD.

A dywed wrtho of yn daer,
 "Atolwg, Arglwydd, clyw!
 Cyflawna'th 'ddewid wych,
 I'm dwyn i'th nefoedd wen;
 Yn Salem fry par'to fy lle
 Mewn llys o fewn i'r llen."

2 Pererin llesg a llaith,
 Dechreuais daith oedd bell,
 Trwy lu o elynion mawr eu brad,
 Gan geisio gwlad sydd well
 Am ffoi mae f'enaid tlawd
 At f'anwyl Frawd a'm Pen;
 Yn Salem fry, &c.

3 Yn nglyn wylofain trist,
 Lle bu fy Nghrist, 'rwy'n byw
 Ac wrth ryfela â'm gelyn caeth
 Fy nghalon aeth yn friw;
 Iachâ bob clwyf a brath
 A dail y bywol bren;
 Yn Salem fry, &c.

4 Mae 'mrodyr uwch y nen
 Yn canu ar ben eu taith;
 A minau oedais lawer awr
 Ar siwrnai fawr a maith;
 Ond bellach tyn fi'n ddwys,
 Ar Grist dod bwys fy mhen;
 Yn Salem fry, &c.

5 'Rwy'n gwel'd yr oriau'n hir
 I fod o dir ty ngwlad;
 Bryd deuaſ at fy mrodyr fry
 Sy'n canu'n nhŷ fy Nhad?
 Gael gorphen ar fy nhaith,
 Am siwrnai faith is nen;
 Yn Salem fry par'to fy lle
 Mewn llys o fewn i'r llen.

w.

641. "*Daeth amser i'r adar ganu.*"

M. B. D.—Eden, Y. 45. Aberdar, 237.

FFARWEL, bleserau'r byd,
 Ei freulyd fri a'i fraw;
 Ehedwn mwy fel adar mân,
 I'n trigfan treiglwn draw;
 Cawn yno hyfryd hedd,
 A rhyfedd roddion rhad;
 O! dowch, O! dowch, ni awn yn hy'
 Tua'r wledd sy'n nhŷ ein Tad.

- 2 Yn awr mae'r adar mân
 Ar dân yn moli Duw;
 Yn awr mae'r haul ar nefol hîn
 Ar rai o'r werin wiw:
 Fe ddaeth y jubili,
 On'd braf yw'n bri a'n braint?
 Cawn fyn'd i dref ar fyr o dro,
 I seinio gyda'r saint.
- 3 Ein brodyr sydd o'u bron
 Yn morio i Seion wiw;
 Mewn hyfryd hwyl yn myn'd tua'r wlad
 Lle mae eu Tad yn byw;
 Cawn lanio yn y man
 I'r hafan hyfryd fry,
 I blith y rhai sy'n gwaeddi "Rhad,
 Am gariad Iesu cu,"

W.

642. *Awyddfryd y Cristion.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44.

MAE arnaf eisiau sêl
 A chariad at dy waith,
 Ac nid rhag ofn y gosb a ddél,
 Nac am y wobr chwaith;
 Ond gwir ddymuniad llawn
 Ddyrchafu'th gyflawn glod,

PROFIADAU CREDADYN.

Am i ti wrthyf drugarhau,
A chofio am dana'i erioed. D. J.

643. *Gwardigaeth y Cristion.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133.

GALARUS yw'n holl daith
Gan orthymderau maith,
Gan rif a grym gelynion cas;
Gan ofnau o bob rhyw,
Gan guddiad wyneb Duw,
Gan arswyd colli'r dydd yn lân.

2 Bryd gwawria'r dedwydd ddydd,
Caf fod yn berffaith rydd
Oddi wrth fy llygredd o phob clwy' ?
'R anfeidrol ryfedd awr
Daw'm gwardigaeth fawr,
O afael angeu du a'r bedd ?

3 Er gruddfan dros brydnawn,
Boddlonir fi yn llawn
Pan welaf Iesu fel y mae.
Gwel'd Iesu fel y mae
Fydd ffynon lawn, ddi-drai
O anfesuroi faith fwynhad.

4 Rhyw annherfynol wledd
O gariad llawn o hedd,
Fydd i mi ar ei ddeheu law
A hyfryd fydd fy nghân
Pan byddaf berffaith lân,
Heb fraw ger bron ei orsedd bur. H. H.

644. *Nerth i ddwyn y groes.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133.

RHO nerth i ddwyn y groes
Tra paro dyddiau foes
Na âd im ddigaloni mwy

PROFIADAU CREDADYŶN.

Wrth wel'd gelynyon lu;
 Eu saethau'n aml sy;
 O! cuddia fi o fewn dy glwy'.   AN

645.   *Nac ofna, f'enaïd, mwy.*

6. 8.—Gwladys, 135. Beverley, 138.

WEL bellach, tyr'd yn mlaen,
 Nac ofna, f'enaïd, mwy;

Llai grym sy'n uffern dân

Na dwyfol, farwol glwy';

Mae'r gwaed, mae'r gwaed a gollodd ef

Yn ucha'i bris o fewn i'r nef.

2 Mae'r orsedd wen yn rhydd,
 Aeth Magdalen yn mlaen;

Manasseh hefyd sydd

Yn canu'r nefol gân:

Mi glywa'r swn—swn peraidd yw,

Am ddwyfol, nefol, waed fy Nuw.

3 Dystewch, elynion, mwy,
 Rhowch le tua phen fy nhaith;

Chwi roisoch i mi glwy'

Disymwyth lawer gwaith:

Yn mlaen, yn mlaen mae'm trysor drud,

Tu hwnt i derfyn eitha'r byd.

4 O fewn Caersalem lân

Mi welaf fyrdd o saint,

Ddiangodd yno 'mlaen

Dros fryniau mawr ei maint;

Dilynaf ol y dyrfa hon,

Er dŵr, a thân, a llif, a thôn.

5 O! tyred, Arglwydd mawr,
 'Does yma ddim ond gwaë,

O eitha'r nen i lawr,

Oni chaf fi dy fwynhau:

Y wledd, y wledd a'm gwna yn llon

Yw cael dy wel'd y fynydd hon.   w.

646. *Gweddi am wyneb Duw.*

6. 8.—Dolgellau, Y. 48. Alexandria, 139.

DYSGLEIRIA, foreu wawr,
'Rol nos o faith barhad;

Dadguddia i mi'n awr

Ryw ran o'm hyfryd wlad,

Lle rheda cariad pur i maes,

Fel môr di-drai, dros feusydd gras

2 Mae dyddiau'r Aipht yn faith,
Mae'r tywyllwch yno'n hir;

A dyrys iawn yw'r daith

I'r Ganaan nefol, bur:

O! tyr'd yn glau, a dadglo'r bedd,

Byrha yr oriau sy'n dwyn hedd.

3 'Rwy'n blino'r fynyd hon

Dan draed pob gelyn cas;

Mi roddwn fyd o'r bron

Am deimlo nerth dy ras:

Dim ond dy wel'd dros fynyd awr

A'm gwna yn fwy na chongrwr mawr.

4 'Rwyf yno wrth fy modd

Ond edrych ar dy wedd

Fy nghalon galed dodd

Wrth brofi o dy hedd:

Ti wyt fy oll, fy Arglwydd mawr,

O fewn y nef ac ar y llawr.

5 Aed goleu'r dydd yn nos,

Teyrnasod nos o'r bron:

Doed moroedd mawrion dros

Holl wyneb maith y dôn;

Aed y greadigaeth faith i'w bedd—

Mae'n well i mi na cholli'th hedd.

6 Pan ddenir fi o'r ffordd,

Gan elyn is y rhod,

PROFIADAU CREDADYN.

Yn fuan tyn fi'n ol
 Yn agos at dy droed;
 Dos a fi'n mlaen mae'r rhwystrau'n faith,
 A phell i'r llesg yw pen y daith.   w.

647.   *Oyfoeth yn Nuw.*

6. 8.—Ramothe, Y. 47. Alun, 238.

Y CYFOETH i mi ddaeth
 Nid oes ei fath, na'i ryw
 'Tifeddiaeth hyfryd rad
 Pereiddiaf wlad fy Nuw:
 Mwy nid oes dim o dan y nef
 All fy ngwahanu oddi wrtho ef.

- 2   O! uchder heb ei faint,
         O! ddyfnder heb ddim rhi',
         O! led a hyd heb fath,
         Yw'n iachawdwriaeth ni:
 Pwy ŵyr, pwy ddwéd—seraph, neu saint,
 O'r ddae'r i'r nef, beth yw fy mraint?
- 3   Mae'r ddaear a'i holl swyn
         Oll yn diflanu'n awr;
         A'i themtasiynau cryf
         Sy'n cwympo'n llu i'r llawr;
 Holl flodau'r byd sydd heb eu lliw;
 'Does dim yn hyfryd ond fy Nuw.
- 4   Mae haul a sér y rhod
         Yn darfod o fy mlaen;
         Mae t'wyllwch dudew'n dod
         Ar bob peth hyfryd glân;
 Fy Nuw ei hun sy'n hardd, sy'n fawr,
 Ac oll yn oll mewn nef a llawr.
- 5   "Ti, Iesu, yw ein Duw,"
         Yw swm caniadau'r nef,
         A'r anthem gyda blas,
         Sy'n myn d i'w glustiau ef:

'Does angel, seraphim, na saint,
Nad iachawdwriaeth yw eu braint. w.

648. *Yr Arglwydd yw fy rhan.*

6. 8.—Beverly, 138. Gwladys, 135.

FY noddfa gadarn gref,
A'm tarian wyt fy Nuw,
Yn erbyn angeu du,
A drygau o bob rhyw;
'Rwy'n pwyso 'nghred ac fedda'i gyd
I'th air ffyddlonaf, pur a drud.

- 2 Y gair melusa 'rioed,
Y cryfaf air ei rym,
Fe'i hail adroddaf ef—
Fod Duw yn briod im;
Mae hyfryd sŵn a sylwedd hwn
Yn tynu i ffwrdd fy maich a'm pwn.
- 3 Rhyw weithiau, floedd maith
Adrodda'm testyn trwy;
Cyhoedda o flaen y byd—
Fy Mhriod yw ef mwy:
Mae'r hyfryd sŵn yn enyn tân
Na saif na byd na chnawd o'i flaen.
- 4 Beth yw'r telynau aur
Sydd gan angylion fry?
Pa fath dafodau geir
Gan nefol berffaith lu?
A feddant hwy felusach dôn
Nag am eu hawl i'r addfwyn Oen? w.

649. *Cartref ar ol y storm.*

6. 8.—Alun, 238. Gwladys, 135.

MI welaf draw, o bell,
Baradwys hardd ei gwedd,
A phrenau llawer gwell
Yn perarogli hedd:

PROFIADAU CREDADYN.

O! hyfryd wlad, tu draw pob gwae,
Gwyn fyd gawn heddyw dy fwynhau.

2 Mae'r byd ac uffern fawr,
A'm calon gas, yn un,
Yn ceisio'm sugno i lawr
Yn hollol ato'i hun;
Fy Nuw, fy Nuw sy'n dal y gwan,
Rho nerth i'm henaid ddringo i'r làn

3 Fe laesa'r storom fawr,
Fe laesa'r awel gref,
Pan ddelo gair i lawr
O'i sanctaidd enau ef:
Duw yw efe, os ef a bair,
Cwypwef ac uffern wrth ei air.

4 Bwystfflod rheibus iawn
Sy'n bwyta'r egin gwan,
O foreu hyd brydnawn,
Yn rhwystro'm gras i'r làn:
I'r làn mi ddof, i'r gwledydd draw,
Mae'r Iesu'n 'maflyd yn fy llaw.

5 Melusach tŷ fy Nhad
Ar ol y storom gref;
Pa fwya'r croesau gaed,
Mae'n hawddach gado tref:
O! hyfryd wel'd fydd yn y man
Pob bryn a ddringais i i'r làn. w.

650. *Golwg ar y dydd.*

6. 8.—Ramothe, y. 47. Normandy, 137.

A HEIBIO'r dywyll nos,
Fe ffy cymylau'r nen;
Fe ddaw'r addewid wir
A'i geiriau pur i ben;
Ceir gwel'd, ceir gwel'd yr hyfryd dir,
Ar fyr o dro yn oleu clir.

PROFIADAU CREDADYF

- 2 Mae'r oriau maith eu rhif,
Yn dirwyn yn y blaen;
Er bod nosweithiau'n faith,
O'r diwedd darfod wnan':
Cymylau'r nen, er maint eu grym,
O flaen y wawr ni safant ddim.
- 3 'Dyw profedigaeth ddim,
'Dyw'r holl gystuddiau ond gwan,
I guro hwnw i lawr
A ddaliech di i'r làn:
Mae nerth dy ras yn fwy na'r byd
A'r myrdd o ddrygau sy ynddo i gyd.
- 4 Ni atal dim o'r môr,
A'i donau cedyrn cry'
Rhag myn'd i ben ei daith
Yr hwn gynaliech di;
'Dyw'r moroedd maith, 'dyw Pharaoh ddim,
Idd eu cymharu â dy rym. w.

651. "*Byw dan nawdd y dwyfol waed.*"

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, x. 48.

- FY enaid at dy Dduw,
Fel gwrthddrych mawr dy gred,
Trwy gystudd o bob rhyw,
A phob temtasiwn, rhed;
Caf ganddo ef gysuron gwir,
Fwy nag ar foroedd nac ar dir.
- 2 O! na allwn roddi mhwys
Ar dy ardderchog law,
A gado i gystudd ddod
Oddi yma ac o draw;
A byw dan nawdd y dwyfol waed,
Yn ngolwg hyfryd dŷ fy Nhad.
- 3 Mi fyddaf lawen iawn,
A'm gofid dan fy nhraed,

O foreu hyd brydnawn,
 Dan aden gwir fwynhad;
 'Does arall ddim is sêr y nef
 A ddaw â'm henaid tua thref.   W.

652.   "*Arglwydd cofia fi.*"

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, Y. 48.

- I** FYNY at fy Nuw,
 Fy enaid, cod dy lef,
 Heibio i'r euraidd lu,
 I eithaf nef y nef;
 Gostwng dy glust o'r bryniau fry,
 O! Arglwydd grasol, cofia fi.
- 2 'Rwyf yma yn wael fy ngwedd,
 Yn euog ac yn wan,
 Gelynyon creulon sydd
 O'm hamgylch yn mhob man:
 Bydd i mi'n blaidd yn erbyn llu,
 O! Arglwydd grasol, cofia fi.
- 3 Yn wyneb uffern ddu,
 Ac angeu mawr ei rym,
 Rho i mi nerth wrth raid,
 Bydd di yn nodded im';
 Yn nyfroedd cry'r Iorddonen ddu,
 O! Arglwydd grasol cofia fi.   D. G.

653.   *Ffoi at Dduw.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

TI Arglwydd yw fy rhan,
 A'm trysor mawr di-drai,
 A noddfa gadarn f'enaid gwan
 Yn mhob rhyw wae;
 Ac atat 'rwyf am ffoi,
 Dy fynwes yw fy nyth,
 Pan fo gelynyon yn crynhoi,
 Rifedi'r gwllith.

- 2 O! dangos d'allu mawr,
 Dy faith, anfeidrol ras,
 A dywed wrthyf fi yn awr
 Caf gario'r maes;
 Ac atat 'rwyf yn ffoi,
 Dy fynwes yw fy nyth,
 Pan fo gelynion yn crynhoi,
 Rifedi'r gw lith.
- 3 Tydi, fy Nuw ei hun,
 Anfeidrol berffaith Fod,
 Sy'n trêfnu daear, da, a dyn,
 I'th ddwyfol glod;
 Cyfrwydda f'enaid gwan
 Trwy'r anial yn y blaen,
 Ac arwain fi yn mhob dyrys fan,
 A'th golofn dân.
- 4 Dy Ysbryd sanctaidd, cun,
 Dywysodd fyrdd o saint,
 Rho i mi brofi ei felus rîn,
 Anfeidrol fraint;
 Fel dyfroedd gloyw clir,
 I loni'r llesg a'r gwan,
 Dyddanweh yn yr anial dir
 I'm dal i'r làn. w.

654. *"Tywysog nefoedd yw fy nhwr.*

6. 8. 4.—Dolyddelen, 141. Palestina, 140.

O! TYRED, addfwyn Oen,
 Iachawdwr dynol ryw,
 At wael bechadur sydd dan boen
 Ac ofnau'n byw:
 O! helpia'r llesg yn awr
 I ddringo o'r llawr yn hy',
 Dros greigydd geirwon, serth, i'r làn
 I'r Ganaan fry.

PROFIADAU CREDADYN.

2 O! dal fi, 'rwyf heb rym,
 Yr ochr hyn na thraw:
 Os sefyll wnafl, ni safaf ddim
 Ond yn dy law:
 Addewid nefoedd faith
 Yw'm cymhorth perffaith, gwir,
 Na chyfeiliornaf ar fy nhaith
 I Salem bur.

3 Yn eithaf grym y dŵr,
 A'r tonau'n curo i lawr,
 Tywysog nefoedd yw fy nhŵr,
 A'm Ceidwad mawr:
 Fe ddeil fy mhen i'r lan,
 Can's ffrynd i'r gwan yw ef,
 Fe'm dwg o'm cystudd yn y man
 I deyrnas nef. . . . . w.

655. *Dyogelwch y saint yn Nghrist.*

6. 8. 4—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

AM fod fy Iesu'n fyw,
 Byw hefyd fydd ei saint;
 Er gorfod dyoddef poen a briw,
 Mawr yw eu braint:
 Bydd melus lanio draw,
 'Nol bod o dòn i dòn;
 Ac mi rof ffarwel maes o law
 I'r ddaear hon.

2 Ac yna gwyn fy myd,
 Tu draw i'r byd a'r bedd;
 Caf yno fyw dan foli o hyd
 Mewn hawddfyd hedd;
 Yn nghwmni'r nefol Oen,
 Heb son am bechod mwy,
 Ond canu am ei ddirfawr boen
 Byth gyda hwy.

J. T.

656. *Mwynhad o Dduw yn nerth.*

6. 6. 4.—Llanddowror, 148. Dinbych, y. 53.

O! TYRED, Awdwr hedd,
 Rho i mi brawf o'th wledd,
 Dragwyddol rad;
 'Does yma ddim ond trai,
 Cystuddiau, poen, a gwae,
 I'r diwedd yn parhau,
 Mewn anial wlad.

2 Mor greulon yw fy nghlwyf,
 Ti Iesu weli'r wyf
 Bron llwfrhau;
 'Does arall ond dy waed
 A ddyry im ishad,
 Na dim a nertha'm traed,
 Ond dy fwynhau.

3 Un olwg ar dy wedd
 A'm cod i'r làn o'r bedd,
 I'r goleu clir,
 I deithio yn y blaen,
 Trwy ganol dŵr a thân,
 Er gelynion fawr a man,
 I'r sanctaidd dir.

4 Gwna f'enaidd bach ynglŷn,
 Duw, wrthyt ti dy hun,
 Gael dy fwynhau;
 Ac yna gallaf fyw
 Dan gystudd o bob rhyw,
 Mewn llawn dawelwch gwiw,
 Byth i barhau. w.

657. *Gwaed y groes yn unig feddyginiaeth.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

I ACHAWDWR dynolryw,
 Tydi yn unig yw
 Fy Mugail da;

Mae anghau'r groes yn llawn
 O bob rhinweddol ddawn,
 A ffrwythau melus iawn;
 Rhai'n a'm iacha.

2 'Does dim a laesa'm poen
 Ond gwaed yr addfwyn Oen—
 Pur waed fy Nuw:
 Mae'i hun yn fwy na'r byd,
 A'i trysor sy ynddo'i gyd;
 A thecach yw ei bryd
 Na dynolryw.

3 Mae torf aneirif fawr
 Yn ddysglaer fel y wawr,
 'Nawr yn y nef;
 Trwy ganol gwawd a lliid,
 A gwrth'nebiadau'r byd,
 Ac anghau glas ynghyd,
 A'i carodd ef.

4 Ni thal pleserau'r byd,
 Na phob teganau 'nghyd,
 Ddim i'm boddhau;
 Y gwrthddrych mwya' erioed
 O gariad ac o glod,
 Sydd uwch neu is y rhod,
 Wyf yn fwynhau. w.

658. *Golwg ar wlad well.*

6. 6. 4.—Llanddowror, 148. Dinbych, Y. 53.

O ! TYRED, Awdwr hedd
 A chyfod ni o'r bedd,
 Y pydew prudd;
 Ein henaid gruddfan mae
 Am gael ei wir iachau;
 O dere, dere'n glau,
 Rho ni yn rhydd.

- 2 Ond gweled 'rym y wlad,
 A dedwydd dŷ ein Tad,
 Dros fryniau pell,
 Ardaloedd lle y mae
 Ffynonau yn dyfrhau.
 Llawenydd yn ddi-drai,
 Paradwys well.
- 3 'Does yma ddim i'w gael
 Ond rhyw bleserau gwael,
 Na thâl mwynhau;
 Mae'm hysbryd mewn rhyw gur
 Am fyned cyn bo hir
 I'r man mae gwynfyd pur
 Byth i barhau.
- 4 Mae cymaint yma o boen
 Heb gwmmi'r anwyl Oen,
 Bob awr o'r dydd;
 Gelynon creulon, cry',
 Hen lewod mawrion lu,
 A dreigiau'n drygu sy;
 O! na bawn rydd. w.

659. *Rhinweddau y groes.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Salem, 144.

- O!** TYRED, Arglwydd mawr
 Dyhidla o'r nef i lawr
 Gawodydd pur;
 Fel byddo i'r egin grawn,
 Foreuddydd a phrydnawn,
 I darddu'n beraidd iawn
 O'r anial dir.
- 2 Mae peraroglau'th ras
 Yn taenu o gylch i maes
 Awelon hedd;
 Estroniaid sydd yn dod
 O'r pellder eitha 'rïoed,

PROFIADAU CREDADYN.

- I gwympto wrth dy droed,
A gwel'd dy wedd.
- 3 Mae tegwch d'wyneb pryd
Yn maeddu oll i gyd
Ar ddaear las;
Mae pob rhyw nefol ddawn
Oll yno'n gryno lawn,
Yn tarlïdu yn hyfryd iawn
O'th glwyfau i maes.
- 4 Arosaf ddydd a nos,
Byth bellach dan dy groes,
I'th lon fwynhau;
Mi wn mai'r taliad hyn
Wnaed ar Galfaria fryn
A'm càna oll yn wyn,
Oddi wrth fy mai.
- 5 Yn nyfnder dŵr a thân,
Calfaria fydd fy nghân,
Calfaria mwy;
Y bryn ordeiniodd Duw
Yn nhragwyddoldeb yw
I godi'r marw'n fyw,
Trwy farwol glwy'.
- 6 Af bellach tua'r wlad
Bwrcaswyd i mi â gwaed;
'Rwyf yn nesau;
Caf yno oll i'm rhan
Sydd eisiau ar f'enaïd gwan,
A hyny yn y man,
I'w bur fwynhau. w.
660. *Gwaredigaeth o gaethiwd pechod.*

6. 6. 4.—Dinbych, Y. 53. Gobaith, Y. 52.

O! GWAWRIA, foren ddydd,
Pan gaffwyf fyn'd yn rhydd,
O'm carchar caeth—

Pan gwympo'r muriau pres,
A'r dorau sydd yn rhes,
A minnau fyn'd yn nes
I ben fy nhaith.

- 2 Pryd hyny mi af trwy
Elynyon fwy na mwy;
O! ddedwydd ddydd!
Mae meddwl am y wawr,
A'r jubel hyfryd fawr
Yn peri i mi'n awr
Bron fyn'd yn rhydd.

W.

661. *Digonolrwydd presenoldeb Duns.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Gobaith, r. 52.

NID oes, fy Arglwydd mawr,
Ar wyneb daear lawr,
Neb ond dy hun,
A ddeil fy enaid gwan
Yn mhob cystuddiau i'r lân,
A'i gweryd yn y man
O bob yr an.

- 2 Yr wyt yn fwy na'r byd,
A'r trysor sy ynddo i gyd:
Yr wyt ti'n Dduw;
Y gronyn lleia' o'th hedd
Sydd yn wastadol wledd,
Fe gongera angen a'r bedd;
Mor hyfryd yw.

- 3 Caersalem hyfryd wiw,
Cartrefle pur fy Nuw,
Dinas yr hedd:
'Dyw'r ddaear, er ei dawn,
O foreu hyd brydnawn,
Yn 'nabod dim yn iawn
O'm hyfryd wledd.

W.

662. *Duw yn drech na'r gelynon.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

WEL, f'enaid, dos yn mlaen,
 Heb ofni dŵr na than,
 Mae genyt Dduw,
 'Dyw'r gelyn mwya'i rym
 I'w nerth anfeidrol ddim;
 Fe gongra'm pechod llym—
 Ei elyn yw.

2 Mae gwaed ei groes yn fwy,
 Na'u natur danbaid hwy,
 Na'u nifer faith;

Fe faddeu fawr a mân,
 Fe'm golch yn hyfryd lân,
 Fe'm dwg i yn y blaen,
 I ben fy nhaith.

3 O! Brynwr mawr y byd,
 Tyr'd bellach, mae'n iawn bryd,
 Mae yn brydnawn;

Gâd i mi wel'd dy ras
 Ar frys yn tori i maes
 Dros wyneb daear las,
 Yn genllif llawn.

4 Y geiriau oll i gyd
 Roist i ni o bryd i bryd,
 Am ddydd dy ras,

Gâd i ni glywed llef
 Efengyl gadarn gref,
 O gŵr i'r llall i'r nef,
 Yn swnio i maes.

w.

663. *Iesu y tu fewn i'r llen.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Salem, 144.

FY Iesu yw fy Nuw,
 Fy Mrawd a'm Prynwr yw
 Ffyddlonaf gwir;

Fy enaid arwain wnaeth
O'r gwledydd tywyll caeth,
I wlad o fêl a blaeth,
Paradwys bur.

2 Efe aeth o fy mlaen,
Trwy ddyfnder dŵr a thân,
I'r hyfryd wlad:
Mae'n eiriol yno'n awr,
O flaen yr orsedd fawr,
Yn maddeu fach a mawr
O'm beiau'n rhad.

3 Mae lluoedd maith y nef
Yn canu iddo ef—
Anfeidrol Dduw,
Ar aur delynau clir,
Mewn gwyl dragwyddol bur
Am waredigaeth wir
I ddynolryw. w.

664. *Nerth yr addewid.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

CRYFACH addewid Duw
Na'r pechod gwaetha'i ryw—
Ni saif ef ddim;
'Dyw natur gadarn gref
Ond dim i dân y nef;
Mae gair o'i enau ef
Yn fwy ei rym.

2 Fy meiau, fân a mawr,
Sydd raid eu cael i lawr,
Cyn byddo hir;
Fe fyn cyfreithiau'r ne'
I dynu'r llygad de,
A thori'r fraich o'i lle—
Ei air sydd wir.

- 3 Rhaid rhoddi ffarwel glân
 I'n chwantau fawr a mân—
 Pleser i gyd;
 Caf bleser maes o law,
 Yn nhragwyddoldeb draw,
 Ei fath ni fu, ni ddaw,
 Gan fawrion byd. w.

665. *Erfyniad am amddiffyn Duw.*

6. 6. 4.—Llanddowror, 148. Dinbych, y. 53.

O ARGLWYDD! tyr'd i lawr,
 Nac oeda, tyr'd yn awr,
 Nid wyf ond gwan
 'Rwy'n gorwedd yn fy ngwaed
 Yn glwyfau o'm pen i'm traed,
 O! dyro im iachad
 A chod fi i'r làn.

2 Dwg fi'n dy fynwes gu,
 Trwy ganol tanllyd lu,
 Gwrthnysig ryw:
 Bydd yno'n gymhorth im,
 Y fan mae'r gelyn llym
 Yn curo yn ei rym
 Ti yw fy Nuw.

3 Os tua'r ochr dde
 Yn greulawn tery efe,
 Saf di o'm blaen;
 Os ar yr aswy law
 Bygythir fi o draw,
 Fyth yno bydd gerllaw,
 Fel mur o dân.

4 'Rwy'n penderfynu byw
 Dan aden bur fy Nuw,
 Mewn lloches bur

PROFIADAU CREDADYN.

Ac yno af yn hy',
Trwy luoedd creulon, cry',
Lle mae fy Iesu cu,
Cyn byddo hir.

W.

666. *Cadw y llwybr cul.*

6. 6. 4.—Dinbych, Y. 53.

GWNES addunedau fil
I gadw'r llwybr cul;
Ond methu'r wy';
Preswilydd mawr y berth,
Chwanega eto'm nerth
I ddringo'r creigiau serth
Heb ffino mwy.

M. R.

667. *Crefydd dda cyn angyf.*

7. 3.—Trefeglwys, 151. Twrgwyn, Y. 54.

MAE arnaf eisien beunydd,
Cyn fy medd,
Cael gafael ar wir grefydd,
Cyn fy medd,
Cael sicrwydd y cyfamod,
A'r gwaed sy'n golchi pechod
I glirio fy nghydwybod,
Cyn fy medd:
A'm gwneyd yn buraidd barod,
Cyn fy medd.

668. *Fel yr wyf.*

7. 3.—Trefeglwys, 151. Twrgwyn, Y. 54.

MYFI'r pechadur penaf,
Fel yr wyf,
Wynebaf i Galfaria
Fel yr wyf:
Nid oes o fewn i'r hollfyd
Ond hwn i gadw bywyd;
Yn nghanol môr o adfyd,
Fel yr wyf,

PROFIADAU CREDADYN.

Mi ganaf gân f'Anwlyd,
Fel yr wyf.

- 2 Mae'r Oen fu ar Galfaria
Wrth fy modd;
Efengyl a'i thrysorau
Wrth fy modd;
Mae llwybrau ei orchmynion,
A grym ei addewidion.
A hyfryd wleddoedd Seion,
Wrth fy modd,
A chwmmi'r pererinion,
Wrth fy modd.

AN.

669. *Af yn mlaen.*

7. 3.—Trefeglwys, 151.

YN wyneb gorthrymderau,
Af yn mlaen,
A duon ragluniaethau,
Af yn mlaen;
Er môr a'i donau mawrion,
A dyfroedd Mara chwerwon,
Ynghyd a'm holl elynion,
Af yn mlaen;
Nes gorphwys fry yn Seion,
Af yn mlaen.

- 2 'Does yma ond trai a llanw,
I barhau,
Ac yfed cwpan chwerw,
I barhau;
Ond yn y Ganaan nefol,
Dim eisieu yn dragwyddol,
Caf ddysglaer ddyfroedd bywiol,
I barhau
A'i yfed yn wastadol,
I barhau.

G.

670. *Gwaedd y truan.*

7. 6. 8.—Llangeithlo, 229. Altenberg, 153.

L **LAWN** o ofid llawn o wae,
 A llawn euogrwydd du,
 Byth y byddaf yn parhau
 Heb gael dy gwmni cu:
 Golwg unwaith ar dy wedd
 A'm cod i'r làn o'm pydew mawr;
 O fy Nuw! nac oeda'n hwy,
 Rho'r olwg i mi'n awr.

2 Gwel y truan, gwel y tlawd,
 Yn gorwedd wrth dy draed:
 O Samariad! bydd yn frawd,
 Adfera im iachâd;
 Dyro olew yn fy mriw,
 A chod fi ar d'anifail cun;
 Ac nis gall fyth, fyth, fy nwyn
 Ond d'allu di dy hun.

3 'Mofyn am orphwysfa glyd
 Heb gwrdd â 'stormydd mwy
 Lloches nid oes yn y byd
 At hyn ond yn dy glwy':
 Tro fy ngolwg at y fan
 Y llaesa f'ofnau oll a'm braw;
 Na ddychrynwyf byth i wel'd
 Y boreu ddydd a ddaw.

4 Dyrys daith i mi sydd wan,
 A bryniau maith o'u blaen,
 Mi frawychais lawer gwaith,
 Wrth wel'd y fflamau tân;
 Mae'r Iorddonen heddyw'n fawr,
 Os gwir ddychymyg f'enaid gwan:
 Tyred, Arglwydd, iddi i lawr,
 Ac yno dof i'r làn

w.

671. *Gobaith gwaredigaeth.*

8au, 4ll.—Llantrisant, 154.

OS rhaid yfed dyfroedd Mara
Yn yr anial ar fy ngyrfa,
Nertha di, fy Nhad a'm Harglwydd,
F'ysbryd gwan mewn byd o dramgwydd.

2 Tra rhaid i mi wisgo'r arfau,
Dwyn y groes trwy orthrymderau
Rho dy gwmni—dyna ddigon,
Nes myn'd adre' i wisgo'r goron.

3 Yno derfydd fy nghystuddiau,
Troir fy ngalar yn ganiadau;
Yn lle Mara, ddwfr anhyfryd,
Yfed gaf o afon bywyd.

4 'Nawr wrth gofio'r hen Iorddonen;
F'enaid athrist gân yn llawen,
Af ar fyr i'r wlad na dderfydd
Llawn orfoledd yn dragwydd. G.

672. *Caru a chanmol Iesu.*

8au. 4ll. Horeb, 157.

O! NA allwn garu'r Iesu,
Yn fwy ffyddlon, a'i was'naethu:
Dweyd yn dda mewn gair am dano,
Rhoi fy hun yn gwbl iddo. AN.

673. *Iesu yn rhagori ar bob peth.*

8au, 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp, 155.

NID yw hardd wrthddrychau daear
Oll ond dim wrth Iesu hawddgar;
Nid yw'r nefoedd i'w chydbwyso,
Pe bai nefoedd i'w chael hebdo.

2 Iesu ei hunan yw fy nefoedd
Dros fy oes ac yn oes oesoedd;
Nef y nefoedd fyth ei garu.
Ei fwynhau, a'i bur folianu. T. J.

674. *Cyfarwyddyd a nerth yn yr anialloch.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

CYFARWYDDA'm henaid, Arglwydd,
 Pan bwy'n teithio 'mlaen ar hyd
 Llwybrau culion, dyrys, anhawdd,
 Sydd i'w cerdded yn y byd:
 Cnawd ac ysbryd sy'n rhyfela,
 Weithiau cariad, weithiau cas,
 Tòn ar dòn sydd yn gorchuddio
 Egwyddorion nefol ras.

- 2 Cul yw'r llwybr i mi gerdded,
 Is fy llaw mae dyfnder mawr,
 Ofn sydd arnaf yn fy nghalon
 Rhag i'm troed i lithro i lawr:
 Yn dy law y gallaf sefyll,
 Yn dy law y dof i'r làn,
 Yn dy law byth ni ddiffygiaf,
 Er nad ydwyf fi ond gwan.
- 3 Wrth dy orsedd 'rwyf yn cwmpo,
 Annheilyngaf ddyn erioed;
 Mewn anwiredd y'm cenhedlwyd,
 Mewn anwiredd mynaf fod;
 Darfu'm nerth, a darfu'm goleu,
 Darfu'm haeddiant yn gytun,
 Mae'm hapusrwydd oll yn gorphwys
 Ar a wisgodd natur dyn.
- 4 Dysg fi gerdded trwy'r afonydd,
 Ac na'm hofner gan y llif,
 Na bwy'n ildio gyda'r tònau,
 Temtasiynau fwy na rhif:
 Cadw ngolwg ar y bryniau
 Uchel, heirdd, tu draw i'r dŵr;
 Cadw 'ngafael yn yr afon
 Ar yr Iesu'r blaenaf ŵr.

- 5 O! anialwch maith o ddrysnï!
 O afonydd mawr eu grym!
 Faint o amser roddwyd i chwi
 Fod yn ddigalondid im?
 Derfydd t'wyllwch, derfydd galar,
 Derfydd pechod o bob rhyw',
 Nid yw'r wlad caf ynddi drigo
 Ddim ond presenoldeb Duw. w.

675. *Dim yn ddigonol ond nerth yr Iesu.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

NID oes enw yn mhlith angylion,
 Yn mhlith dynion chwaith ni chaed,
 All fod i mi yn ddinas noddfa
 Yn unig ond Iachawdwr rhad;
 Mae'r afonydd 'rwy'n myn i'd trwyddynt,
 Ac mae'r tdnau mawr mor gryf,
 Nad oes dim ond nerth tragwyddol
 Ddeil fy enaid yn y llif.

- 2 Can' ffarwel o gylch y ddaear,
 Can' ffarwel i bawb o'r bron,
 Can' ffarwel i'r gwerthfawrocaf
 Bethau enwir ar y ddn;
 Da a dynion aeth yn anghof,
 A phles-rau o bob rhyw;
 Bellach i mi dim ond canu,—
 Canu cariad i fy Nuw.
- 3 Duw yn unig sydd o'm hochr,
 Ni thal dynion i mi ddim:
 Llauer trymach yw fy meichiau
 Nag yw cewri'r byd o rym;
 Iesu ddeil fy maich, er cymaint
 Iesu ei hunan laesa'm loes,
 Eithaf llid y nef ac uffern
 Ddaliodd unwaith ar y groes. w.

676. *Ofnau.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eifonydd, 170.

Y mae arnaf fil o ofnau,—
Ofnau mawrion o bob gradd,
Oll yn gwasgu gyda'u gilydd
Ar fy ysbryd bron fy lladd:
Nid oes gallu all goncwerio
Torf o elynion sydd yn un—
Congero ofn y gelyn mwyaf,
Ond dy allu di dy hun.

- 2 Ofni'r wyf na ches faddeuant,
Ac nas caf faddeuant mwy;
Ofni'n fynych na ches olwg
Eto ar dy farwol glwy';
Ofni fod fy meiau'n taro
Yn erbyn iachawdwriaeth rad,
Ac na chaiff fy enaid egwan
Fyth ei olchi yn y gwaed.
- 3 Deuwch, yr awelon hyfryd,
Deuwch dros y bryniau pell,
Dan eich aden dawel, rasol,
Dygwch y newyddion gwell;
Dygwch newydd at fy enaid—
Fy enw inau yno gaed,
Dedwydd enw'n argraffedig
Yn yr iachawdwriaeth rad.
- 4 Boed cyfiawnder maith y nefoedd
Yno i sefyll o fy mlaen,
Yn nyfnderoedd mwyaf ofn,
Yn nyfnderoedd dŵr a thân:
O gyfiawnder! aros yno,
Ar fy mron ar hyny o bryd,
Pan fo angeu yn gwahanu'm
Corph a'm henaid yn ei lid.

- 5 Annyoddefol ydyw meddwl
 Marw heb im wybod p'un
 A yw dy gyfiawnder perffaith
 Wrth fy enaid bach ynglŷn;
 Dyna'r awr yr wy'n ei hofni,
 Dyna'r awr yn gyfyng sydd;
 Rho i mi nerthoedd y pryd hyny,
 Nes bo im ddihengu'n rhydd.

w.

677. *Hyder ffydd ar yr addewid.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Llangan, Y. 61.

AR dy enw mae'r cenhedloedd.
 Yn nherfynâu eitha'r byd,
 Yn rhoi goglud, gan ddymuno
 Gweled tegwch d'wynebpryd;
 Mae dy eiriau oll yn gywir,
 Llwon mawrion ydynt hwy
 I'th sancteiddrwydd pur y tyngaist,
 'Dall'sit dyngu i ddim oedd fwy.

- 2 Bellach, minau'n eon ddeuaf,
 Mi ymgrymaf wrth dy draed,
 Ac mi blediaf am drysorau
 Wedi eu haddaw oll yn rhad
 Nid oes neb o dan y wybr
 Mewn mwy diffyg, mewn mwy trai,—
 Tlawd o'r cyfan, ond yn benaf,
 Tlawd wyf, Arglwydd, o'th fwynhau.

- 3 Mae cyfyngder mawr yn rhuo,
 Ac yn bygwth f'enaid gwan,
 Profedigaeth drom ei phwysau
 Sy'n fy rhwystro i godi i'r lân;
 Ar dy addewid 'rwyf yn gorphwys,
 Cadw 'ngafael yno'n dyn;
 Nid oes ond y nerth tragwyddol
 A all faeddu'r trallod hyn.

- 4 Nis gadawa' i'r sillaf leiaf
 O'th addewid fyn'd ar goll;
 Mae yn ddigon, cyflawn ddigon,
 I mi ei hunan oll yn oll:
 P'odd y gallaf golli 'ngafael,
 Pe cawn fydoedd maith yn rhodd,
 Ar addewid sydd mo'r gyflawn
 O drysorau wrth fy modd?

678.

RHAN II

- R**HYW drysorau heb eu mesur,
 Rhyw drysorau heb ddim rhi',
 Rhyw ddyfnderoedd heb ddim gwaelod,
 Yn dy addewidion sy';
 Crynu'r wyf, ac ymafaelyd,
 Glynu'n galed wrth dy air;
 F'enaid byth tra ar y ddaear,
 Dyna'r unig fan y'i cair.
- 2 Os gwaredi fi o'm cyfyngder,
 Ac os sefi ar fy rhan,
 Os gostegi rym y storom,
 Os cyneli fi i'r làn;
 Ti gai nhafod, ti gai 'nghalon,
 Ti gai feddwyf yn y byd,
 Ti gai'r clod, a thi gai'r moliant,
 Ti gai'r enw it i gyd.
- 3 Addunedau fy nghyfyngder,
 Deuent, Arglwydd, ger dy fron;
 Er dy enw, er dy ogoniant,
 Tor fy ofnau i lawr o'r bron:
 Duw tosturi yw dy enw,
 Duw sy'n arfer trugarhau,
 Cod fy ysbryd llesg o'r moroedd,
 Tyn fy enaid bach o'r ffau.

.w.

679. *Llef yr enaid am gyfiawnder.*

8. 7. D.—Diniwledrwydd, 231. Bohemia, 168.

MAE odfaon yn myn'd heibio,
 Dyddiau wedi eu treulio i maes,
 Heb-ddim cyfrif 'nawr o honynt
 Ond gruddfanau am dy ras:
 Rhaid i mi gael mwy na hyny—
 Dy gyfiawnder i mi'n rhan,
 Onid é, yn wir mi drengaf
 Cyn y delwyf byth i'r làn.

- 2 O gyfiawnder pur tragwyddol
 O! gyfiawnder maith didrai,
 Rhaid i'm henaid noeth, newynllyd,
 Gael yn fuan dy fwynhau:
 Rho dy wisg ddysgleirwen, oleu,
 Cuddia'm noethni hyd y llawr.
 Fel nad ofnwyf mwy ymddangos
 Fyth o flaen dy orsedd iawr.
- 3 Nid oes genyf ddim ond bratiau,
 Dail yw'm gwisgoedd goreu i gyd;
 Tân digofaint oll a'u difa,
 Llysg y sofr cras yn nghyd;
 Gem a pherlau gwerthfawrocaf,
 Gwell nag eiddo'r India draw,
 Yw'th gyfiawnder i ymddangos
 O fy mhlaid y dydd a ddaw.

- 4 Wrth yr orsedd na'd fi feddwl
 Am ddim haeddiant tra bwyf byw,
 Nac adduned na dymuniad
 Na dyledswydd o un rhyw:
 Iesu'n unig dan y fflangell,
 Iesu'n hongian ar y groes,
 Bydded i mi yn ddifyrwch
 O foreuddydd hyd y nos.

- 5 Dyma'r fan, a thyma'r cysgod,
 Dyma'r trysor gwerthfawr, drud,
 Ddeil fy enaid yn y corwynt,
 Dyfroedd mawr anfeidrol lid:
 Dyma'n unig wyf yn geisio,
 Dyma geisiaf tra bwyf byw:
 Bwyta, yfed, fyth, a gwisgo,
 O gyfiawnder pur fy Nuw.   w.

680. *Hiraeth am gymdeithas gyson â Duw*

8. 7. D.—Elflonydd, 170. Hebron, 169.

O! DYRCHAF A'm henaid egwan,
 Y mae bellach yn hwyrrhan,
 Hir yw'r amser i och'neidio,
 Gwna i mi o'r diwedd lawenhau;
 Moroedd mawr a bryniau lawer,
 Pellder annyoddefol sy,
 Ac anialwch maith digymhar,
 Rhyngof â'm Hanwylyd cu.

- 2 O! na b'ai rhyw ddyfais hyfryd
 Dan yr wybr las i gyd,
 Allai gadw'm henaid egwan
 Yn dy gwmni di o hyd;
 Byth ni phrisiwn, doed a ddelo,
 Beth ddigwyddai is y nen;
 Ar dy fynwes deg, herffeithlon,
 Byth y pwyswn i fy mhen.

- 4 O! foreuddydd y briodas,
 Gwynfyd wela' i'r ddedwydd awr—
 Gwel'd wynebpryd y Priodfab
 Clywed llais y delyn fawr;
 Awn dan ganu dros y moroedd
 Meithion tua'r hyfryd wlad,
 Ac anghofiwn hen gariadau,
 Twag bleserau tŷ fy nhad.   w.

681. *Gweddi am wyneb Duw.*

8. 7. D.—Eiflonydd, 170. Bohemia, 168.

GWRANDO 'nghŵyn, Dywysog heddwch,
 Mae eiddgedd ynwy'n llawn;
 Ofni nad wyt yn fy ngharu,
 'Ngharu'n ffyddlon ac yn iawn;
 Nid oes unrhyw feddyginiaeth
 Rhagddo bellach all iachau,
 Ond cael gweled gwedd dy wyneb,
 A chael hefyd dy fwynhau.

- 2 Pan b'och di yn cuddio'th wyneb
 Y mae ofnau o bob gradd,
 O'r tu fewn ac o'r tu allan,
 Gyda'u gilydd bron fy lladd;
 Gwasgant ar fy enaid eiddil,
 Ffâelu symud troed o'r fan;
 Diau derfydd fyth am danaf
 Oni chodi di fi i'r lân.
- 3 Mae rhyw forcedd o drugaredd,
 Arglwydd, ynot ti dy hun;
 Annherfynol a thragwyddol
 Yw dy gariad at y dyn;
 Mewn cyfyngder buost ffyddlon,
 Yno rhoist dy nerth i maes:
 Yn y dyfnder mawr r'wyf finau
 'Nawr yn llefain am dy ras.
- 4 Wrth y beddrod 'rwyf yn gwaeddi,
 Mae'n agored i mi'n awr;
 Nid oes dim ond rhai mynydau
 Cyn rhaid gorwedd yno i lawr:
 Nid oes arnaf ofn angeu
 Os ti sefi wrth fy nghlun;
 Fe fu'r bedd a'i ddychryniadau
 Gynt yn wely i ti dy hun.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Derfydd i mi garu ac ofni
 Dim o'r nefoedd fawr a'r byd,
 Pan y caffwy'r olwg gyntaf
 Deced yw dy wynebpryd:
 Gwedd dy wyneb sy'n dwyn bywyd,
 Gwedd dy wyneb sy'n dwyn hedd,
 Gwedd dy wyneb ydyw'r cwbl,
 Yma, a thu draw i'r bedd. w.

682. *Gorchfygu trwy garu.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Dismission, 160.

ER fod angeu yn fy mygwth,
 Er fod angeu'n fawr ei rym,
 Er fod pechod cas o'i ochr,
 Sinai'n dywyll, yntau'n llym;
 Duw sy'n fwy na nef ac uffern—
 Mwy na 'mhechod, mwy na 'mai;
 'D ofnaf fyrddiwn o'u rhifedi
 Os caf fynyd o'th fwynhau.

- 2 Mae dy gariad uwch pob ofnau,
 Mae'n dy gariad fentro 'mlaen,
 Trwy'r afonydd dyfnion geirwon,
 Dros fynyddau a thrwy dân:
 Caru gongra fy mhechodau,
 Caru ddeil fy enaid gwan,
 Er pob dim a gura arnaf,
 Yn gadarnaf un i'r làn.
- 3 'Rwyf yn darfod âg wy'n weled
 Mi ddarfyddais heddyw â dyn;
 'Rwyf yn twymno at fy Iesu
 Uwch pob peth sy wrthwy' 'nglŷn;
 Mi ddyoddefaf wêg a chariad,
 Erlid atgas, neu fwynhau,
 Ac mi âf i fynydd Seion
 Heb fy siomi gan y ddau.

- 4 Dring i fyny i'r Balmwydden;
 Mi gaf fwyta'r sypiau pur
 Sy'n digoni'r rhai sychedig—
 Pererion Salem dir:
 Mi gaf weled Gwlad'r Addewid,
 Sydd yn llifo o laeth a mêl,
 Mi gaf fyned i'w meddianu,
 Doed y croesau penaf ddel. w.

683. *Duw yn unig wrthddrych cariad.*

8. 7. D.—Diniweldrwydd, 166. Bavaria, 167.

GORCHUDD ar dy bethau mawrion
 Yw teganau gwag y byd;
 Cadarn fur rhyngwyf â'th Ysbryd
 Yw'm pleserau oll i gyd:
 Gad im gloddio trwy'r parwydydd
 Tewion, trwodd at fy Nuw,
 I gael gwel'd trysorau gwerthfawr
 'Fedd y ddaear ddim o'u rhyw.

- 2 Na'd fi dafu golwg cariad
 Ar un gwrthddrych is y rhod,
 Na gwneyd gwrthddrych i fy ngobaitb
 O greadur sydd yn bod:
 Cadw 'ngolwg wan i fyny
 'N symyl atat ti dy hun,
 Heibio i barch, a heibio i anmharch,
 Heibio i ddaear, heibio i idyn.
- 3 Wrth fy ystlys bydd i'm harwain,
 Yn mhob d'ryzni rho dy law;
 Gad i'm aros yn dy gysgod—
 Cawod yma, cawod draw:
 Atat 'rwyf yn ffoi am noddfa
 Rhag y drygau sydd o'm hol;
 Cymer fi, Dywysog bywyd,
 Dwg fi yn dy ddwyfol gól. w

684. *Llaw fuddugoliaeth yn y diwedd.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Vienna, Y. 60.

DRAW mi wela'r nos yn darfod,
 Draw mi welaf oleu'r dydd,
 Yn dysgleirio dros y bryniau,
 Melus yn y man a fydd;
 Ffy gelynion pan ddel goleu;
 Ni all pechod, er ei rym,
 A'i holl wreiddiau yn fy natur,
 Sefyll Haul Cyfiawnder ddim.

2 Daw i ben, aed byd yn yfflon,
 Bob rhyw air a dd'wedo 'Nhad;
 Sethrir Satan, sethri'r angeu,
 Sethrir uffern dan fy nhraed;
 Buddugoliaeth ddaw o'r diwedd,
 A phan ddel, meluasaf fydd;
 Mil o flwyddau gyda'm Harglwydd
 Nid yw ragor ddim na dydd.

3 Yn y rhyfel mi arosaf,
 Yn y rhyfel mae fy lle;
 Boed fy ngenau tua'r ddaear,
 Boed fy llygad tua'r ne';
 Doed y goncwest bryd y delo,
 Mi ddysgwyliaf wrth fy Nuw,
 Nes o'r diwedd weled pechod
 Wedi derbyn marwol friw.   w.

685. *Cariad at yr Anweledig.*

8. 7. D.—Chrysostom, Y. 59. Gaerwen, Y. 62.

ANWELEDIG! 'rwy'n dy garu,
 Rhyfedd ydyw nerth dy ras,
 Dynu f'enaid i mor hyfryd
 O'i bleserau pena' i maes;
 Ti wnest fwy mewn un mynydyn
 Nag a wnaethai'r byd o'r bron—
 Enill it eisteddfa dawel
 Yn y galon gareg hon.

- 2 'Chlywodd clust, ni welodd llygad,
 Ac ni ddaeth i galon dyn
 I ddychymyg, nac i ddeall,
 Natur d'hanfod di dy hun;
 Eto, r ydwyf yn dy garu
 'N fwy na dim sydd is y rhod,
 A thu hwnt i ddim a glywais,
 Neu a welais eto erioed.
- 3 Uchder nefoedd yw dy drigfan,
 Llawer uwch na meddwl dyn,
 Minau mewn iselder daear,
 Bechadurus, waelaf un;
 Eto, agosach wyt i'm henaid,
 A'th gyfeillach bur sydd fwy,
 A chan' gwell, pan fyddost bellaf,
 Na'u cyfeillach benaf hwy.

686.

RHAN II.

CLUSTIAU cnawd ni allent glywed,
 Fythol, dy leferydd pur,
 Eto adnabod 'rwyf dy feddwl,
 A'th amcanion sanctaidd gwir:
 'Nawr 'rwyf yn ymddiried ynot,
 Ac yn pwyso ar dy ras,
 Lawer mwy nag ymddiriedaf
 Yn y cyfaill goreu i maes.

- 2 Glynu wrthyt mae fy nghalon,
 Fel ei noddfa gadarn glyd,
 Ac 'rwy'n ffeindio ynot ffynon
 O gysuron dirgel, drud;
 Dyma'r dyfroedd a'm dyddana,
 Dyma'r dyfroedd hyfryd flas,
 A wna i mi'n ddiddig, ddiddig,
 Dreulio'm dyddiau oll i maes.

- 3 Rwyf yn dyfod at dy orsedd
 O ryw hyder cryf yn llawn,
 Ac yn edrych ar dy hanfod
 Fy hapusrwydd foreu a nawn;
 Ac mae'r olwg hyny'n ennyn
 Yn fy ysbryd ryw gryfhau,
 Gan roi clwyf ar fy mhechodau
 Yn dy wyddfod sy'n gwanhau.
- 4 Llawen ydwyf fod dy hanfod
 Fawr yn ddedwydd ynddo ei hun,
 Ac na raid i ti ymddiried
 Mewn creadur unrhyw lun:
 O! teyrnasa fel y mynost,
 Doed dy amcan mawr i ben;
 Seinied pawb mewn nef a daear,
 Haleluwia fyth, Amen.
- 5 Minau, bryfyn gwael o'r ddaear,
 Rof fy llais yn mhlith y llu—
 Saint, cerubiaid, ac angylion,
 A'r seraphiaid bywiog fry;
 O! na chawn i ymgymysgu
 A sér y boreu mewn un dôn,
 Rhown fy llais i mewn i'r anthem
 Am ddyoddefaint addfwyn Oen. w.

687. *Y nefoedd i folianu gras Duw.*

8. 7. D.—Moriah, 230. Esther, y. 55.

'R WY'n dy garu; ddweda'i chwaneg?
 Uwch pob geiriau i ddodi maes
 Yw dy gariad, yw dy heddwch,
 Yw d'anfeidrol ddwyfol ras,
 Yn nhafodiaith nefoedd oleu,
 Caf fi draethu, 'mhlith y llu,
 Gyda blas na ellir ddeall,
 Hen ddirgelion nefoedd fry.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Yno caf fi ddechreu hanes—
 . Hanes o lawenydd pur,
 Fyth na chlywir diwedd arno
 Yn y paradwysaidd dir;
 Bob mynydyn bydd yn dechreu
 Seinio i maes, heb dewi a son,
 Ddoniau maith, anfeidrol, hyfryd,
 Croeshoeliedig, addfwyn Oen.
- 3 Bydd dy degwech fyth yn newydd,
 Fyth o newydd enyn dân,
 Trwy holl oesoedd tragwyddoldeb,
 Fyth heb flino yn y blaen;
 Fflam angerddol, heb un terfyn,
 Trwy holl raddau'r nef yn un,
 Hi barha i losgi'n oleu
 Tra parhao Duw ei hun.
- 4 Nid oedd ond dy fawredd dwyfol,
 Yn y nef nac ar y llawr,
 All'sai enyn y fath gariad
 Ag wy'n brofi ynwy'n awr:
 Pwy sefydlai'm hysbryd gwamal?
 Pwy'm gosodai yn fy lle,
 Ond yr hwn, heb derfyn arno,
 Sy'n berffeithrwydd dae'r a ne'? w.

688. *Pob peth yn ofer heb wyneb Duw.*

8. 7. D.—Eifionydd, 180. Jersey, Y. 63.

O FER i mi wel'd y ddaear
 Yn egino'i hegin grawn,
 Ofer i mi wel'd yr heulwen
 Fawr yn estyn ei phrydnawn,
 Ofer i mi wel'd y blodau
 Yn dadguddio'u dirif liw,
 Tra fo neb rhyw un creadur
 Yn cysgodi gwedd fy Nuw.

- 2 Ymwel, Arglwydd, â phererin
 Sydd yn teithio tua thref,
 Ac a flinodd ar y ddaear,
 Heddyw'n brefu am y nef;
 Tyred, heulwen, glir dysgleiria,
 Ni saif cwmwl lle bo'th ras,
 Storom gref a dry'n dawelwch,
 Fel y gallom rodio i maes.
- 3 O! pa bryd caf wel'd dy wyneb,
 Oll yn heddwch, oll yn ras,
 Heb un pechod yn fy nghlwyfo,
 Nac yn dirgel gario'r maes,
 Heb un llen rhyngof a'r bywyd,
 Nac un ysbryd marw, syth,
 Heb un waedd yn fy nghydwytbod,
 Ond tangnefedd pur dilyth?
- 4 Bryd caf wel'd y tir dymunol,
 Hyfryd baradwysaidd wlad,
 Lle mae brodyr i mi filiwn,
 Lle mae 'Mhriod, lle mae 'Nhad,
 Lle caf orphwys o fy llafur,
 Lle caf wella'm olwyf a'm briw;
 A chael gwledd dragwyddol, gyson,
 Fyth yn nghwmni'm Tad a'm Daw? w.

689. "*Fy Anwylyd sydd eiddof fi.*"

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Moriah, 230.

EIDDOF fi yw fy Anwylyd;
 Gwnawd cyfamod gwerthfawr rhad,
 Nid a pherlau'r byd y'i saliwyd,
 Ond â dwyfol nefol waed:
 Nerth tragwyddol a ymrwynodd
 Holl ddoethineb mawr y nen,
 I gael gwel'd yr iota leiaf
 O'r cyfamod hwn i ben.

- 2 Ymadewch, fy ofnau, bellach,
 Rhagor peth, allasai'r nef?
 P'odd dangosai gariad rhagor
 Nag ar bren ddangosodd ef?
 Rhoddai'i fywyd dros elynion,
 Tuag at eu cael yn un
 Briod ferch addasaf, ffyddlon,
 Gywir iddo ef ei hun.
- 3 Cadarnhaw'd fy ffydd grynedig
 Ni ro'i 'ngobaith ddim i lawr
 Ac o'm hawl ni ildiaf ronyn
 I gyfamod sydd mor fawr,
 Ac ni chym'rai'r India helaeth
 A'i thrysorau sydd heb ri',
 Am fy mraint, ac ni chymeraf
 Holl feddianau'r nefoedd fry. w.

690. *Gweddi am lwyf waredigaeth oddi
 wrth bechod.*

8. 7. D.—Trefaldwyn, 171. Eifionydd, 170.

MI af trwy'r Iorddonen arw,
 Anturiaf wrthwymeby'r dòn,—
 Pob temtasiwn gaffo'm nwydau
 Gan wrthdrysychau'r ddaear hon,
 Ond it sefyll wrth fy ochr,
 Ond it 'mafyd yn fy llaw;
 Ti geir elod, ti gei'r gogoniant,
 Oll yn oll yr ochr draw.

- 2 Na'd y cenllysg i fy nghuro—
 Grym fy mhleser, a fy chwant
 Ac i yru d'Ysbryd sanctaidd,
 A'i awelon pur i bant.
 Gwna 'nghydwybod ynwy'n danliwyth,
 Na ddyoddefwyf ddim o'r bai,
 Ag sy'n gwneuthur oriau 'mywyd
 Fel rhyw oes o edifarhau.

- 3 'Rwy'n hiraethu am yr oriau
 Pan y caffwy nhraed yn rhydd
 Dyna jubil fy nghysuron—
 Dyna 'ngwardigol ddydd;
 Dyna wledd 'rwy'n brefu am dani,
 Pan na byddo pechod mwy
 I ladrata'r meddwl lleiaf,
 Nac i roddi i mi glwy'.
- 4 Tyred, Ysbryd sancteiddiolaf,
 A glanha dy dŷ dy hun,
 Lladd y beiau yn fy natur
 O'r boreuddydd sydd ynglŷn;
 Dwg dy eiddo i maes o'r pydew;
 Minnau ond cael myn'd yn rhydd,
 A'th folianaf tra fo anadl
 Am fy ngwardigol ddydd.   w.

691. *Dim a foddia'r enaid ond Durw.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Gaerwen, Y. 62.

- PA'M 'rwy'n 'mofyn gwlad o heddwch
 Lle nad oes ond gwlad o wae,
 Dysgwyl cariad a ffyddlondeb
 Mewn ardaloedd o gasau,
 'Mofyn bywyd mewn marwolaeth,
 'Mofyn cysur lle nad yw?
 Nid oes dim a foddia'm henaid
 Is y nefoedd ond fy Nuw.
- 2 Dechreu 'rwyf yn awr ehedeg
 I'r ardaloedd mae fy mryd,
 Ac 'rwyf am ddiffoddi'm hiraeth
 Am bleserau gwag y byd;
 Ni chaiff dyn, na da, nac enw,
 Ni chaiff pleser, ni chaiff gwae,
 Argraff mwy i'm gwneyd yn llawen,
 Nac i'm gwneyd i lwfrhau.

- 3 Mi a'i maes o blith y werin
 I ryw loches wrthyf f'hun,
 Lle na bo dim stŵr creadur,
 Dim ond d'Ysbryd sanctaidd cun
 Mi wna 'mhleser yn dy fynwes
 Mi wna'm nefoedd yn dy hedd,
 Ac fe'i gwelaf i mi'n bleser
 I gael gorwedd yn y bedd. w.

692. "*Mi a godaf ac a ŵf at fy Nhad.*"

8. 7. D.—Diniweidrwydd, 166. Bohemia, 168.

- D**YMA'r truan a'r anghenus,
 Wedi treulio'i dda o'r bron—
 Holl drysorau pur Paradwys,
 Ar wrthddrychau'r ddaear hon;
 'Nawr yn noeth, yn glaf, yn glwyfus,
 Ac mewn gwlad o eisieu'n byw;
 Newyn mawr, heb neb yn rhoddi,
 Sy'n yr ardal na bo'm Duw.
- 2 Tŷ fy Nhad sy'n llawn o gyfoeth,
 Fel y moroedd mawr didrai
 O dragwyddol mae ei ddechreu,
 I dragwyddol mae'n parhau;
 Gweision cyflog fy hen gartref
 Fyth sy'n llawen, fyth sy'n llawn,
 Heb na phoen, na thrai, na blinder
 Fyth na boreu na phrydnawn.
- 3 Minau godaf tuag yno—
 Hen ardaloedd tir fy ngwlad,
 Ac a gwympaf yn fy nghlwyfau—
 Yn fy mryntni, o flaen fy Nhad;
 Dwedaf wrtho:—"Pechais, Arglwydd,
 Trwy ryw ryfyg gadarn gref,
 O'th flaen di yn anystyriol .
 Hefyd ac yn erbyn nef.

- 4 "Nid wyf deilwng, am fy nhrosedd,
 Gael dy enw arnaf mwy,
 Gwna fi'n un o'th weision cyflog,
 A rho arna'i henwau hwy:"
 Llawnder gras heb fesur arno,
 Llawnder annherfynol hedd,
 Gaiff y rhai cystuddiol euog,
 Weled yn ei hyfryd wedd.

693.

RHAN II.

- FY addfwynaf Dad a'm derbyn,
 Er im dreulio'r oll i gyd
 O bob da a roddodd i mi
 Ar bob gwagedd yn y byd;
 Gwelodd fi o bell yn dyfod,
 Ac fe barodd i mi ddod,
 Daeth i'm cwrdd, ac fe'm cusanodd—
 Cariad penaf fu erioed.
- 2 Dygodd allan lo pasgedig,
 Ac fe'i lladdwyd yn ddioed,
 Ac fe roddodd i'm ddanteithion
 Ag na chawd eu bath erioed;
 Dygodd ef fy ngwisgoedd budron,
 Ac fe'm gwisgodd i yn lân,
 A'r cyfiawnder dwyfol hyny
 Na fu am dana'i 'rioed o'r blaen.
- 3 Ar fy llaw fe roddodd fodrwy,
 Ac esgydiau am fy nhraed,
 Gwnaeth fi'n hardd o fewn ac allan,
 Fel ei etifedd penaf gaed;
 Cadwodd wledd o ddawns a chanu,
 A phob rhyw bleserau 'nghyd;
 Chafwyd er y trosedd cyntaf
 Eu cyffelyb yn y byd.

w.

694. *Hiraeth am loyr ryddhad.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Trefaldwyn, 171.

TAN fy maich yr wyf yn gruddfan—
 Dysgwyl amser o ryddhau,
 Dysgwyl i 'mhechodau dreulio,
 Eto 'mhechod sy'n parhau;
 Dysgwyl caf gasineb hollol,
 Caria f'addun dau'r dydd;
 Eto, finau yn y adwyn,
 Ac yn methu myn'd yn rhydd.

- 2 Ol na chlywn yr udgorn arian
 Rywbryd yn rhoi bloedd i maes,
 Yn cyhoeddi i f enaid llwythog
 Heddwch a maddenol ras:
 Ol na ddenai nerth i waered,
 Fel llifeiriant mawr ei rym,
 Fel na allai'm nwydau penaf
 Bellach ei wrthsefyll ddim.
- 3 Mi rown fydoedd maith, pe meddwn,
 Am gael gweled tori i lawr
 Bethau ag sy'n myn'd â'm meddwl
 Fil o weithiau yn yr awr:
 Trais a gorchest sy ar fy ysbryd,
 Cryf yw'm gelyn, minau'n wan;
 Addfwyn Oen yn fuan brysia,
 Cod fi o'r pydew hyn i'r làn.
- 4 Tor y rhwydau sydd gan Satan,
 Llosg gadwynau yn y tân;
 Tyred, argyhoeddiad nerthol
 Difa mhechod o dy flaen;
 Deued peraidd heddwch, yntau,
 Nes concwerio melus chwant,
 Nes bo'm bai, trwy bob rhyw foddion,
 Felly i ddiflannu i bant. w.

095.

Yr un testyn.

8. 7. D.—Trefaldwyn, 171. Hebron, 169.

DYNA'r dyddiau wyf yn ddysgwyl—
 Dyddiau'r addewidion rhad;
 D'wedwyd cawn fy meiau cryfaf,
 Dua'u lliwiau, dan fy nhraed:
 Iesu yw ei enw hyfryd,
 Ac fe ddery wared llawn;
 O! am wel'd y boreu'n dyfod;
 Rhyfedd hyd y maith brydnawn!

2 Gŵyro yma, gŵyro acw,
 Weithiau gŵyro ar y dde,
 Ganwaith ragor ar yr aswy
 Oddi wrth lwybrau Brenin ne,
 Mae yma reddf o waredigaeth,
 Mae yma reddf o ddod yn rhydd,
 A gruddfanau i'r lan yn llanw
 Am yr hyfryd foreu ddydd.

3 Mi, feddyliaf fod y wawrddydd
 Wen ar godi maes o law;
 Mi debygaf, trwy'r cymylau,
 Gwelaf oleu'r ochr draw:
 Deuwch, wyntoedd mwyn y deheu,
 Gwthiwch y cymylau o'u lle,
 Im gael gwel'd yn ei ogoniant
 Bresenoldeb Brenin ne'.

4 Dan ei aden byddaf ddedwydd,
 Dan ei aden caf gashau,
 A galaru yn ddrylliedig
 Am bob pechod am bob bai;
 Dan ei aden, ar bob chwantau
 Caf fi fuddugoliaeth llawn,
 Ac y caf ddifyrwch cyson,
 O foreuddvdd hyd brydnawn.

w.

696. *Gohog ar y wlad.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Trefaldwyn, 171.

DYN dyeithr ydwyf yma,
 Draw nae'm genedigol wlad:
 Draw i'r moroedd mawr tymhastlog,
 Ac o fewn i'r Ganaan rad:
 'Stormydd hir o demtasiynau
 'Nghurodd i fel hyn mor bell;
 Tyred, ddeheuwynt pereiddiaf,
 Chwyth fi i'r Baradwys well.

2 Ac er gwaethaf grym y tônau
 Sydd yn caro o bob tu,
 Dof trwy'r stormydd, dof trwy'r gwyntoedd,
 Ryw bryd i'r baradwys fry:
 Gair fy Nuw sy'n drech na'r moroedd,
 Gair fy Nuw sy'n drech na'r dôn;
 Mi anturia'r oll a feddwyf
 Fythol i'r addewid hon.

3 Ac ni fyddai'n hir cyn gorphen—
 Ddim yn hir cyn glanio fry;
 Pob gorehymyn, pob bygythiad
 Pob addewid sydd o'm tu;
 Nid y dyfnder fydd fy nhrigfan;
 Gwn y deuaif yn y man,
 'Nol fy ngolchi gan y tônau,
 Yn ddiangol fyth i'r làn.

4 'Rwyf yn dechreu teimlo eisoes
 Beraroglau'r gwledydd draw,
 Gyda'r awel bur yn hedeg;
 Diau fod y wlad ger llaw;
 Tyr'd, y tir dymunol hyfryd,
 Tyr'd, yr ardal sydd heb drai;
 Dy bleserau o bob rhywiau,
 Gad im bellach eu mwynhau.   w.

697. *Cyfiawnder a nerth yn Nghrist.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Trefecca, 162.

O FER iawn mae'r nef ei hunan
 Yn fy ngheisio oll i gyd,
 Tra bo haner law'n o'm calon
 Mewn rhyw eilun yn y byd:
 Natur wrthryfelgar, gyndyn,
 Sy'n fy nal i yma'n dŷn,
 Tra bo'm henaid gwan am hedeg
 Fyny'n llwyr i Seion fryn.

- 2 Ni all ymryd trist a gweddi
 Fyn'd yn lân â mi i'r lân,
 Nac un cylch o ddyledswyddau
 'Nghodi ronyn bach o'r man;
 Grym y llygredd sy'n fy nghalon,
 Cryf ac anorchfygol yw;
 Nid oes fythoedd a'i gorchfyga
 Ond yn unig nerth fy Nuw.
- 3 Pe b'ai bosibl i mi dreulio
 'R graig wrth roi fy ngliniau i lawr,
 Gwneyd afonydd o fy nagrau,
 Llanw hefyd foroedd mawr;
 Rhanu trysor y mynyddau
 Rhwng y tlodion yn mhob man;
 Anhaeddianol eilwaith fyddwn
 Fyth o gael fy ngodi i'r lân.
- 4 Rhed, fy enaid, i'w gyfeillach,
 Cyntaf man y caffech e';
 Trist yw'm henaid wrth ymofyn
 Un creadur yn ei le:
 Blino'n edrych 'rwyf o gwmpas;
 Nid oes meddyg ar y dôn
 Ond yn unig ti dy hunan,
 Wela'r archoll dan fy mron.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Llaw'n a llawen, iach a diddig,
 Wyf pan byddwy'n teimlo'th heddi;
 Ond meddylgar iawn ac athrist
 Pan yn ffaelu gwel'd dy wedd;
 'Rwy'n diflasu ar y cwbl
 Pan na welwy'th wyneb cu,
 Ond mae'm bywyd i mi'n nefoedd
 Pan bwy'n agos atat ti. w.

698. *Grym cariad.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Dismission, 160.

MAE fy nghalon am ehedeg
 Unwaith eto i fyny fry,
 I gael profi'r hen gymdeithas
 Gynt fu rhyngof a thydi:
 Mi a grwydrais anial garw,
 Heb un gradd o oleu'r dydd;
 Un wreichionen o dy gariad
 Wna fy rhwymau oll yn rhydd.

- 2 Pe bai'r holl gystuddiau mwya'
 'N gwasgu ar fy enaid gwan,
 A'r gelynyon oll yn rhwystro
 'R nefol dân i godi i'r làn;
 Pan ddechreuo, nid oes derfyn;
 Cadarn natur cariad yw
 Sydd yn dystaw fyn'd a'm henaid
 O hono'i hun i fynwes Duw.

- 3 Mae fy nghalon yn 'sgrifenu,
 Ac yn adrodd wrthi ei hun,
 Enw hyfryd a rhinweddol
 Duw yn gwisgo natur dyn:
 Iachawdwriaeth, Iachawdwriaeth,
 Iachawdwriaeth werthfawr iawn,
 Ydyw enw fy Ngwardwr
 Genyf foreu a phrydnawn. w.

699. *Hiraeth am oleuni cymdeithas Duw.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 231.

GWLAD o d'wyllwch wyf yn trigo,
 Aipht yw'r man lle'r wyf yn byw;
 Mae tywyllwch wedi'm d'rysu—
 T'wyllwch anorchfygol yw:
 Cyfod, Haul Cyfiawnder goleu
 'Nawr llewyrcha yn dy nerth;
 Danfon feddyginiaeth rasol
 Dros y creigydd mawrion, serth.

2 D'wed pa bryd caf yfed dyfroedd—

Dyfroedd gloyw sy'n iachau;
 Pob rhyw bleser wedi darfod
 Ond yn unig dy fwynhau:—
 Pwysu'm henaid ar dy fynwes,
 Edrych yn dy wyneb llon;
 Caru nes anghofio'r oriau
 Sydd i mi ar y ddaear hon.

3 Pa'm mae'm llygad gwag yn sylwi

Ar un tegan sy'n y byd?
 Nid oes yn nherfynau natur
 Ddigon ddim i lanw 'mryd;
 Gwela'r beddrod wrth fy ochr,
 Egyr arna'i safn yn awr,
 A'm hadeilad yn dadfeilio,
 Bron a syrthio iddo i lawr.

4 Eto gwell nid wyf un gronyn

Bywyd, bedd, nac angeu du,
 Ni ddod argraff bur dy natur,
 Mewn un modd, ar f'enaid i;
 Gwel'd dy wyneb, byw'n dy gwmini,
 Teimlo'th anorchfygol ras,
 Ar fy meiau mawr yn unig
 All yn gyfan gario'r maes.

W.

700. *Duw a digon.*

8. 7. D.—Dinlweidrwydd, 231. Trefaldwyn, 171.

O! AM nerth i dreulio'm dyddiau
 Yn nghynteddoedd tŷ fy nhad;
 Byw yn nghanol y goleuni,
 T'wyllwch obty dan fy nbraed;
 Byw heb fachlud haul un amser,
 Byw heb gwmwl, byw heb boen,
 Byw ar gariad anorchfygol,
 Pur, y croeshoeliedig Oen.

2 Dyro olwg ar dy haeddiant—
 Golwg ar dy deyrnas rad,
 Brynwyd i mi ac a seliwyd—
 Seliwyd i mi & dy waed;
 Rho i mi gyrchu tuag ati,
 Peidio byth a llwfrhau;
 Ar fy nhaith ni cheisiaf genyt
 Ond yn unig dy fwynhau.

3 Ac ni cheisiaf drysor arall
 Ond tydi tra bwy'n y byd;
 'Rwyt yn ddigon byth dy hunan,
 Dim ond ti a leinw'm bryd;
 Nid oes cystudd fyth wna niwed
 Pan bwy'n pwyso ar dy rym;
 Hebot, nid oes rwyd gan Satan
 Na wna rywffodd niwed im.

4 Gyda thi mi af drwy'r fyddin,
 Gyda thi mi af drwy'r tân;
 'D ofnaf ymchwydd yr Iorddonen
 Ond i ti fyn'd o fy mlaen:
 Ti yw'm hamddiffynfa gadarn,
 Ti yw'm Mrenin a fy Nhad;
 Ti dy hunan oll yn unig
 Yw fy iachawdwriaeth rad.

w.

701. *Ymbil am ymwared.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Diniweldrwydd, 231.

MAE addewid nef o'm hochr,
 Fod fy Iesu'n ffrynd i'r gwan;
 O'r pydewau dwg ei hunan
 Garcharorion llesg i'r lân:
 Tor y bolltau pres yn ganddryll,
 Tyn y barau heiyrn yu ol,
 Gâd i'm henaid o'r dynderoedd,
 Hedeg yma i dy gôl.

2 Nid wy'n haeddu dim trugaredd;
 Trois fy nghefn ar y nef,
 A chofleidiais fy eilunod
 'Nol meddianu ei gariad ef;
 Gwerthais drysor mwy na'r ddaear
 Am bleserau mynyd awr,
 Ac 'rwy' mron a thori 'nghalon
 Am ei heddwch ef yn awr.

3 T'wyned heulwen ar fy enaid,
 Bliniais ganwaith ar y nos;
 Nid yw 'mhleser, na 'nheganau,
 Na'm heilunod, ond fy nghroes;
 Mynwes Iesu yw'm hapusrwydd:
 O! na chawn i yno fod:
 Fe roi cariad dwyfol, perffaith,
 Fy mhleserau dan fy nhroed.

4 Eto unwaith mi ddyrchafaf
 Un ochenaid tua'r nef,
 Ac a wylaf ddagrau'n hidyl
 Am ei bresenoldeb ef;
 Pwy a wŷr na wrendy clustiau
 'R hwn a greodd ddae'r a nen;
 Ac na ddaw fy nymuniadau,
 Trist, hiraethlawn, oll i ben.

702. *Bywyd yn ngucedd yr Iesu.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Ledforth, 68.

NID oes dim o dan yr wybren
 Wna fy enaid ronyn gwell;
 Un difyrwch, nac un pleser,
 Sydd yn agos nac yn mhell;
 Darfu chwant a'i holl hyfrydwch,
 Ei lawenydd gwag a ffodd;
 Presenoldeb Iesu ei hunan
 A'm gwna'n unig wrth fy modd.

- 2 Y mae nefoedd yn ei gwmni,
 Y mae bywyd yn ei wedd
 Ag sy'n gwneuthur angeu'n gyfaill,
 Ag sy'n peri concro'r bedd;
 Rho'th gyfeillach, Iesu addfwyn,
 Dyna wy'n ei geisio i gyd;
 Ac mi fyddaf foddlon ddiddig
 I a gwrddwyf yn y byd.
- 3 Tyr'd am hyny, Ffrynd troseddwy,
 At yr eiddil gwaela'i lun,
 Gollodd afael ar bob haeddiant
 A rhinweddau sydd gan ddyn;
 Ymddyethrais o'r creadur,
 Felly yntau oddi wrthyf fi,
 Ac ni fedd fy enaid egwan
 Gyfaill heddyw ond tydi.   w.

703. *Yr un testyn.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismisson, 160.

MI edrychaf ar i fyny,
 Deued t'wyllwch, deued nos;
 Os daw heddwch im o unlle,
 Daw o heddwch gwaed y groes;
 Dyna'r man y gwnaf fy nhrigfan,
 Dyna'r man gobeithiaf mwy
 Nid oes iechyd fyth i'm henaid
 Ond mewn dwyfol farwol glwy'.

2 Gobaith f'enaïd yw ei haeddiant,
 Gobaith f'enaïd yw ei rym:
 Tlawd, a llesg, a gwan, ac ynfyd,
 Ydwyf fi heb feddu dim;
 Trwodd draw yr wyf yn edrych,
 Dros y brynïau mawrion, pell,
 Ac yn dysgwyl fy nghorphwysfa
 O gyfiawnder llawer gwell.

3 Nid oes ffynon wedi ei hagog
 A all olchi'r euog hyn,
 Ond y ffynon a agorodd
 Cariad ar Galfaria fryn;
 Gwaed all dalu'n llwyr am feïau—
 Gwaed all agor porth y nef;
 Ac nid oes foddlonar' nefeodd
 Ond ei haeddiant dwyfol ef.

W.

704. *Meddyliau crwydredig.*

8. 7. D.—Elflonydd, 170. Hebron, 169.

FY meddyliau sydd yn hedeg
 Weithiau i'r dwyrain, weithiau i'r de;
 Treulio'm dyddiau gwerthfawr goreu,
 Bob mynydyn, 'rwyf o dre';
 Lleng 'nol lleng olynol ganlyn
 Ynwyf o feddyliau gau,
 Heddyw yn newid, ddoe yn drysu,
 Ddoe a heddyw yn parhau.

2 Ti 'sgrifenaist gynt ar geryg
 Ddeddfau cywir, sanctaidd, pur,
 Nid anhawddach it 'sgrifenu
 Eto'n awr ar galon ddur;
 Os buost farw dros un ffaidd,
 Aflan, Arglwydd, fel myfi,
 O! na ad im fod yn ddyeithr
 I rasusau'r nefeodd fry.

- 3 Rho i mi heddwch fel yr afon
 Rho faddeuant fel y môr,
 Rho i mi ronyn bach o brofi
 'Nawr o'th annherfynol stôr;
 Na newynwyf yn yr anial,
 Lle nad oes na dŵr na gwin,
 Ond cael teimlo'r pur gawodydd
 A addewaist ti dy hun. w.

705. *Bywyd mewn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

- SAITH o weithiau, ol a gwrthol,
 Torais dy orch'mynion glân:
 Saith adduned fawr a wnaethum
 I ymgadw rhag y tân;
 Yn y dyfnder cefais gyntaf
 Wel'd dy wridog wyneb gwyn;
 Oni buasai fflam euogrwydd,
 'Ddaethwn byth i Sëion fryn.
- 2 Fe wnaeth pechod, fe wnaeth uffern,
 Fe wnaeth t'wyllwch dudew'r nos,
 Im roi naid trwy ddyledswyddau,
 Cael neu golli, at waed y groes;
 Ar fin uffern cefais nefoedd,
 Ac yn angeu cefais fyw,
 Yn nharanau mynydd Sinai
 Gyntaf dés i gwrdd a Duw.
- 3 Mellt, taranau, mwg, a chenllysg,
 Oedd euogrwydd i mi'r pryd
 Des i wel'd maddeuant pechod
 Fil o weithiau'n fwy na'r byd;
 Gwnaf, mi gofia'r oriau hyny—
 Oriau fy mhriodas gun,
 Pan ddaeth Crewr nei a daear
 A'r pechadur gwaela'n un. w.

706. *Gweddi am ail ymceliad.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Diniweidrwydd, 231.

P'ODD y gallaf ddweyd sydd ynwyf?
 Pwy all ddeall faint yw 'nghri?
 'Rwyf o'r cwbl yn ymddifad,
 Os ymddifad o honot ti:
 Aed fy ngweddi trwy'r cymylau,
 A'm hoch'neidiau trwm diri',
 Nes im gael maddeuant newydd,
 A chael gwel d dy wyneb cu.

2 Nid yw 'ngweddi, nid yw 'nagrau,
 Nid yw f'addunedau ddim;
 Ni wna mil o ddyledswyddau
 Unrhyw bechod lai ei rym;
 Cofia'r hwn fu ar Galfaria
 Dan yr hoelion llymion, main,
 Gwel y waywffon a'r gorsen,
 Mantell goch, a'r goron ddrain.

3 Ac er mwyn y gwaed a gollwyd,
 Cymysg ddŵr, o'i ystlys ef,
 Tyn bob cwmwl dudew, tywyll,
 Ag sydd rhyngwyf 'nawr a'r nef;
 Maddeu i mi feiau mawrion—
 Beiau lawer fwy na rhi',
 Dim ond edrych i Galfaria,
 Nid wrth edrych arnaf fi.

4 Os am bechod y'th w'radwyddwyd,
 Y trywanwyd gwaywffon,
 Nes gwneyd archoll na annghofir,
 Tra fo nefoedd, dan dy fron;
 Gad i mi gael ffrwyth dy glwyfau,
 Gad i mi gael rhin dy waed;
 Maddeu 'mbechod, gwel'd dy wyneb,
 Ti fy Mhrynwr a fy Nhad.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Golchi'm henaïd yn yr afon,
 Gwneyd yr euog brwnt yn lân,
 Llanw 'nghalon oer, ddigariad,
 O dy nefol hyfryd dân;
 A chael rhan o bob rhinweddau
 Ag swdd ynot ti dy hun;
 Ddoe yn affan, wedi'm dychwel
 Heddyw'n berffaith ar dy lun.
- 6 Fel bo'm dyddiau oll yn ganu,
 Nid yn alar, fel mae'n awr,
 Cariad yn concwerio'm henaïd,
 Ac yn boddi sŵn y llawr;
 Ar adenydd pur yn hedeg,
 Trwy bob rhwystrau maith yn mlaen;
 Credu, caru, gorfoleddu,
 Yn y dyfroedd mawr a'r tân. w.

707. *Ymbil am gynaliaeth ac arweiniad.*

8. 7. D.—Elflonydd, 170. Jersey, Y. 63.

TYRED, fenaïd, ar i fyny,
 Allan o'r anialwch maith;
 Hiraeth sy arnaf am gael gweled
 Gwledydd hyfryd pen fy nhaith;
 Bliniais deithio'r creigydd geirwon,
 Lle rwy'n wastad yn cael briw,
 Ac fe'm clwyfid i farwolaeth
 Oni b'ai cariad rhad fy Nuw.

- 2 Lleoedd dyfnion sydd ar aswy,
 Lleoedd dyrys sydd ar dde;
 Ac mae'n anhawdd cadw'r llwybr,
 Ag a deithiodd brenin ne';
 Rhag im golli trwy ryw ryfyg,
 Neu annghredu, neu trwy frys,
 Help, fy Nuw, luddedig enaid
 Ddringo'r brynïau serth ar frys.

- 3 Dal fi i fyny addfwyn Iesu,
 Arwain f'enaïd yn dy law,
 Nes bwy'n cyrhaedd dros bob ofnau,
 I'r ardaloedd hyfryd draw;
 Ac os yno byth y deufaf,
 Dyna 'ngwaith o fewn y lle —
 Chwareu ar y delyn euraidd
 Am rinweddau'i gariad e'.

708. "*Gras fel moroedd all fy achub.*"

8. 7. D.—Elifonydd, 170. Hebron, 169.

TORI wnes fy addunedau
 Gant o weithiau maith eu rhi',
 Ac mae'n rhaid rhyw ras anfeidrol
 Gadw euog fel myfi;
 Wrth yr orsedd 'rwyf yn cwmpo,
 Ac nid oes un enw i maes
 Ag a rydd im feddyginiaeth
 Ond yn unig gorsedd gras.

- 2 Gras fel moroedd all fy achub,
 Perffaith gyflawn yn mhob rhan,
 Gras a roddo nerth a bywyd,
 Ac a wnelo'n gryf y gwan;
 Rhaid cyfiawnder, rhaid doethineb,
 A phob grasau, fawr a mân,
 Cyn yr elo f'enaïd eiddil,
 Sydd mewn cadwyn, gam yn mlaen.
- 3 Rhaid cael llygaid, fel y gwelwyf
 Hyfryd beraidd lwybrau'r dydd;
 A chael holl allweddau'r nesoedd
 I ddadgloi cadwynau'n rhydd,
 A chael llusern fawr y bywyd
 Fyth i gerdded o fy mlaen,
 Ganol dydd yn gwmwl goleu,
 Ganol nos yn golofn dân.

4 Tywysog bywyd, bydd o'm hochr,
 'Rwyf yn mron a llwfrhau;
 'Dyw 'ngelynyon mewn rhifedi,
 Na chyndynrwydd, ronyn llai;
 Torf o faes o hyd sy'n tentio,
 Torf o fewn o'u cymaint hwy,
 Ac mewn cynghrair gyda'u gilydd
 Am roi i mi farwol glwy'.

5 Minau rois fy holl ymddiried,
 Iesu, arnat ti dy hun;
 Ac nid oes un enw arall
 A all achub y fath un;
 Ty'n fi'n mlaen i'r ardal hyfryd,
 Maes o'r anial maith ei hyd;
 Ti gei'r clod a'r holl ogoniant
 Pan yn ulw'r elo'r byd.

W.

709. *Gweddi am ryddid a maddeuant."*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

I ESU, dyro dy gymdeithas
 Nefol yn yr anial fyd,
 Lle mae maglau ar ol maglau
 Yn fy n'rysu 'mron o hyd;
 Y mae hiraeth yn fy nghalon,
 Ac och'neidiau heb ddim trai,
 Am wel'd oriau 'ngwardigaeth
 Ddedwydd, hyfryd yn nesau.

2 Mae fy meddwl i yn crwydro
 . Gant o weithiau i maes o dref,
 Ac yn glynu & gwrthddrychau
 Gwag, disylwedd is y nef;
 Mae fy mywyd i mi'n ofid,
 Mae fy nyddiau i mi'n boen,
 Eisieu cael fy holl ddifyrwech
 Yn dy gwmni, addfwyn Oen.

- 3 Ti faddemaist fil o feiau—
 Beiau cynddeirioca'u rhyw,
 Ac a guddiaist rhag y werin
 Rai fel porphor coch eu lliw:
 Cliria fy nghydwybod euog,
 Càna f'enaid yn y gwaed,
 A rho'r bai ag sy'n fy maeddu,
 A fy nryllio dan fy nhraed.
- 4 O! na ildia, f'enaid, ronyn,
 Er ei bod yn fyr brydnawn,
 Y mae trugareddau'r nefoedd
 Fel y moroedd mawrion llawn;
 F'allai try deheuwynt tawel,
 Cyn machludo'm haul yn lân,
 Ac yn lle rhyw drwm och'neidio,
 Caf fi seinio'r hyfryd gân. w.

710. *Crist yn bobpeth.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, v. 63.

- M**I af heibio i'r creadur,
 'Does ond gwagedd ynddo'i gyd;
 Twyll a golwg heb ddim sylwedd,
 Yw a welais yn y byd;
 Dacw'r unig wlad o sylwedd,
 Draw i'r brynïau, man lle mae
 Afon bywyd, fel y grisial,
 Feusydd gras yn dyfrhau.
- 2 Ti dy hunan wyf yn 'mofyn,
 Ynot ti mae heddwch llawn;
 Ynot ti caf fod yn ddedwydd,
 Ynot ti yn hyfryd iawn;
 Nid oes ofn i'r sawl a'th garo,
 I dy garo nid oes gwae;
 Fe gaiff pob rhyw dristwch atgas
 Iddynt droi yn llawenhau.

- 3 Tyred, bellach, o'r creadur.
 Mae'r creadur bron dy ladd—
 Troi, ymddadrys, ac ymdd'rysu,
 Fwyfwy 'mlaen o radd i radd:
 Fyth ni chaiff fy enaid egwan
 Loches hyfryd fyth ond un,
 Rhag y stormydd sy'n fy nghuro—
 Yn dy glwyfau di dy hun.

711. RHAN II.

- D**ROS bechadur buost farw,
 Dros bechadur, ar y pren
 Y dyoddefaist hoelion llymion,
 Nes it orfod crymu'th ben;
 Dwéd i mi, ai fi oedd hwnw
 Goflodd cariad rhad mor fawr—
 Marw dros un bron a suddo
 Yn Gehenna boeth i lawr.
- 2 Dwéd i mi a wyt yn maddeu
 Cwyrmpo ganwaith i'r un bai?
 Dwéd a ddeui byth i galon
 Nas gall gynyg 'difarhau?
 Beth yw pwysau'r beiau mwyaf
 Wyt yn faddeu?—o ba ri'?
 Pa un drymaf yw fy mhechod
 Ai gruddfanau Calfari?
- 3 Arglwydd, rhaid i mi gael bywyd
 Mae fy meiau yn rhy tawr,
 Fy euogrwydd sy'n cyd-bwyso
 A mynyddau mwya'r llawr:
 Rhad faddeuant, gwawria bellach,
 Gwna garcharor caeth yn rhydd,
 Fu'n ymdreiglo mewn tywyllwch
 'N awr i weled goleu'r dydd.

Pererin yn yr anialwch.

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

TYRED, Arglwydd, i'r anialwch
 Yma buost ti o'r blaen,
 Arwain fi, bererin eiddil,
 A dy golofn niwl a thân;
 Dal fy ysbryd sy'n llewygu
 Gan ryw ofnau o bob man;
 Yn dy allu 'rwyf yn gadarn,
 Hebot ti nid wyf ond gwan.

2 Wrth dy orsedd bydd fy nhrigfan,
 A dy orsedd unig yw,
 Od oes dim tu yma i angeu,
 Wna fy enaid marw'n fyw;
 Pechod, gofid, ac euogrwydd,
 O bob natur, o bob gradd,
 Syched am gael teimlo'th heddwach,
 Sydd yr awrhon bron fy lladl.

3 O! drugaredd pen Calfaria,
 Sydd yn llawer mwy na'r byd,
 Yma'n unig mae fy ngobaith
 Sefyll mewn anfeidrol lid;
 'Rwy'n ymwadu a'r oll a feddaf,
 Ac yn addef feddaf ddim:
 Iesu ei hunan yw fy haeddiant,
 Iesu ei hunan yw fy ngrym.

w.

713. *Golwg ar y nefoedd.*

8. 7. D.—Moriah, 230. Tyddewi, Y. 57.

DACW'r ardal, dacw'r hafan,
 Dacw'r nefol hyfryd wlad,
 Dacw'r llwybr pur yn amlwg
 'R awrhon tua thŷ fy Nhad;
 Y mae hiraeth yn fy nghalon
 Am fod heddyw draw yn nhref,
 Gyda myrdd sy'n canu'r anthem
 Anthem cariad, "Iddo Ef."

- 2 Bynag beth a welodd llygad,
 Neu a deimlwyd is y rhod,
 Bynag beth a glywodd clustiau,
 Neu beth bynag a all fod,
 Holl wrthddrychau'r ddaear isod,
 Mewn un fynyd ddarfu ynghyd,
 Er pan ges yr olwg leiaf
 Ar Iachawdwr mawr y byd.
- 3 Mae fy hwyliau heddyw'n chwareu
 'N llawen yn yr awel bur,
 Ac 'rwy'n clywed swm caniadau
 Peraidd paradwysaidd dir;
 Ffarwel haul, a lloer, a thrysor,
 Ffarwel ddaear, ffarwel ddyn;
 Nid oes dim o dan yr wybren
 Ag sy'n fawr ond Duw ei hun.   w.

714.   *Profiadau amrywiol.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Hebron, 169.

- 'R WYF yn teimlo gwynt y deheu
 Yn anadlu awel bur,
 Ac yn ysgafn gario f'enaidd
 Draw i fryniau'r Ganaan dir;
 Aeth y gauaf garw heibio,
 Darfu'r oer dymhestlog wynt;
 Na ddoed mwy'r cawodydd duon
 I fy mlino megys gynt.
- 2 Anhawdd yfed dyfroedd chwerwon,
 Er mai dyfroedd chwerwon iawn
 Ydyw haeddiant fy mhechodau,
 O foreuddydd glas hyd nawn;
 Tro fy chwerwder yn felusdra,
 Tro fy ngwenwyn cas yn win;
 Mi rof glod, mi ro'r gogoniant,
 I'th ddoethineb di dy hun.   w.

715. *Ymorfoleddu yn Nuno.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y: 57. Dismission, 160.

ATAT, f'Arglwydd, dyrcha f'enaid,
 Rhof f'och'neidiau ger dy fron;
 Unrhyw ateb i'm gruddfanau
 Fyth ni fedd y ddaear hon:
 Nid oes ond dy enw'n unig
 Ag a gynwys lawn iachad,
 Ac a goncra'r holl elynion
 Sy'n fy rhoddi dan eu traed.

2 Mae'm gofalon oll yn darfod
 Gynted caffwyf wel'd dy wedd;
 A diflanu'n berffaith gwbl
 Y mae ofnau'r byd a'r bedd:
 Mae fy nhemtasiynau creulon,
 Er mor aml oent o'r blaen,
 Megys cwmwl tew'n myn'd heibio
 Yn dy bresenoldeb glân.

3 Mae fy nghalon yn ehedeg,
 Mae fy nymuniadau'n llu,
 Yn dibengu uwch troadau
 Haul a sêr y nefoedd fry;
 Ac yn damsang pob cynygion
 O ddymunol bethau'r llawr,
 Er mwyn meddu'r fraint sy 'nghadw
 I mi yn nhragwyddoldeb mawr. w.

716. *Nerth a chynaliaeth yn yr anial.*

8. 7. D.—Llangan, Y: 61. Dismission, 160.

TYRED, Iesu, i'r anialwch,
 At bechadur gwael ei lun,
 Ganwaith dd'rysodd mewn rhyw rwydau—
 Rhwydau weithiodd ef ei hun;
 Llosg fieri sydd o'm cwmpas,
 Rho fi i sefyll ar fy nhraed;
 Moes dy law, ac arwain drosodd
 F'enaid gwan i dir ei wlad.

- 2 Manna nefol sy arnaf eisien;
 Dŵr rhedegog, gloyw, byw,
 Sydd yn tarddu o dan riniog
 Teml sanctaidd bur fy Nuw,
 Golchi'r aflan, cànu'r Ethiop,
 Gwneyd yr euog brwnt yn lân;
 Ti gei'r clod ryw fyrdd o oesoedd
 Nôl i'r ddaear fyn'd yn dân.
- 3 Ar dy allu 'rwy'n ymddiried;
 Mi anturiaf doed a ddêl,
 Dreiddio trwy'r afonydd dyfnion,
 Mae dy eiriau oll dan sêl;
 Fyth ni fetha a gredo ynot,
 Safodd un erioed yn ol;
 Mi â mlaen, a doed a ddelo,
 Graig a thylau ar dy ol. w.

717. *Llwybrau gras yn hyfryd.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Vienna, Y. 60.

- M**AE dy lwybrau cul yn hyfryd,
 Mae dy gwmni'n dawel, fwyn,
 Mae dy iau yn dirion, esmwyth,
 Tra dy hunan yn ei dwyn;
 Mae dy feichiau'n rhyfedd ysgafn,
 Oll yn perthyn it sy'n hedd;
 Fel y mêl gwneust groesau diried,
 Anghen haerllug, dewr, a'r bedd.
- 2 Dyma'r llwybr a ddewisais,
 Eto 'rwyf heb 'difarhau;
 Dysgwyl f'etifeddiaeth 'rydwyf,
 Eto heb gael ei mwynhau:
 Cyfoeth mawr, heb fesur arno,
 Trysor mwy na'r moroedd maith,
 Welaf draw yn nghadw i mi,
 Hir brydnawn ar ben fy rhaith.

- 3 Diange wnes i maes o Sodom,
 Ar y gwastad 'rwyf yn byw,
 Mae fy nghefn ar Gomorah,
 F'wyneb tua gwlad fy Nuw:
 Fyny i'r bryniau 'rwyf am ddiange,
 Maes o sawr y mŵg a'r tân;
 Rho dy law, Dywysog bywyd,
 Tyn fy enaid yn y blaen.
- 4 Ffarwel deiau, ffarwel diroedd,
 A'r eilunod pena' erioed,
 Mi'ch tyngheda 'ngŵydd y nefoedd
 Na ddilynoch ol fy nhroed;
 Myn'd 'rwy'n llwm tua thir y bywyd —
 Ffon yn unig yn fy llaw;
 Mi â 'mlaen dros yr Iorddonen,
 Mae 'nghyfeillion anwyl draw.   w.

718.   *Cariad at Grist.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

- P**A'M 'rwy'n chwareu âg eilunod
 Sydd yn tori gwallt fy mhen?
 Pa'm 'rwy'n edrych ar un gwrthddrych
 Gwerthfawrocaf is y nen?
 Twyll yw'r cwbl wy'n adnabod,
 Twyll eu cariad trwyll eu llid,
 Ac nid gwell yw'm cariad inau
 Iddynt hwythau oll i gyd.
- 2 Gwrthddrych arall wyf am garu,
 Gwel'd ei degwch hyfryd wawr;
 Peidied da, a pheidied dynion,
 Peidied cyfoeth daear fawr;
 Peidient sefyll yn ei gysgod;
 Ciliwch, ciliwch, rhoddwch le;
 Ni chaiff dim o dan yr wybren
 Rwystro f'enaid ato fe.

- 3 Mi ddof at ei fwrdd yn ëon,
 Ces fy ngwahodd ganddo'i hun,
 Y mae yno basgedigion,
 Y mae yno loyw win;
 Y mae yno gwmni hyfryd,
 Gwisgoedd gwynion i bob rhai,
 Nid oes un heb wisg briodas,
 Nid oes un yn berchen bai.
- 4 Mi gaf yno yfed cariad,
 Ffirwyth gwinwydden nef y nef,
 Yr un cariad nefol hyfryd
 Ag oedd yn ei gwpan ef;
 Cariad wna fyrdd o fyrddiynau
 Mewn rhyw gwllwm cryf yn un,
 Ac a 'mlaen i dragwyddoldeb
 Yn ei Ysbryd ef ei hun. w.

719. *Duo yn unig noddfa.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Tyddewi, Y. 67.

ATAT, Arglwydd, 'rwy'n troi 'ngwyneb,
 Ti yw'm hunig noddfa lawn,
 Pan fo cyfyngderau'n gwasgu—
 Cyfyngderau trymion iawn;
 Dal fi i fyny yn ngrym y tdnau,
 'Does ond dychryn ar bob llaw:
 Rho dy help, Dywysog bywyd,
 I gael glanio'r ochr draw.

- 2 Neb is nef ond ti dy hunan
 Ddeil i fyny f'enaid gwan;
 'Rwy'n diystyru'r holl greadigaeth
 Fel peth diddim, tlawd, a gwan;
 Ac os ti roi dy fendithion
 I mi'r annheilyngaf ddyn,
 Ti gai'n ol y cwbl roddaist,
 I dy fynwes lân dy hun.

3 Ti gai mywyd, ti gai f'amser,
 Ti gui'm doniau o bob rhyw;
 P'odd y meiddiaf gadw mymryn
 O fendithion pur fy Nuw;
 Ffrydia'r nefoedd wen i waered,
 Tyn carcharor caeth i maes,
 Fe gaiff nef a daear glywed
 Adsain gwaredigol ras.

4 Ac am hyny mi ymdroaf
 'Nawr yn ngallu mawr y nef;
 Mae pob llwybr wedi ei gauad
 Ond y llwybr ato ef;
 Mae allweddau nef ac uffern
 Acw'n hongian wrth ei glun,
 Ato'r af yn mhob caledi—
 Ceidwad y truenus ddyn. w.

720. *Hyder am fuddugoliaeth.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

F'ENAID, gwel i ben Calfaria,
 Draw ryfeddod fwya' erioed;
 Crëwr nefoedd wen yn marw,
 'R ddraig yn trengu dan ei droed;
 Clywaf lais yn awr, debygwn,
 Agor byrth y nefoedd fry;
 F'enaid cân, fe ddarfu ofn,
 Prynwyd nefoedd wen i mi.

2 Tyr'd i fyny o'r anialwch,
 Wedi aros yno'n hir;
 Sypiau grawnwin mawrion, addfed,
 Sy'n dy aros yn y tir;
 Brysia i ryfel, gwisg dy arfau,
 Cymer galon, mentra 'mlaen;
 Ffordd nis colli, mae'n dy arwain
 Gwmwl niwl a cholofn dân.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Ni all Amalec na Moab,
 'Nghyd â'r holl elynion hy',
 Wneuthur niwed im tra cadwyf
 'Nagos at dy babel di;
 Dan y cwmwl mi arosaf,
 Yno hefyd bydd fy nyth,
 Nes cael trigo mewn llawenydd
 Yn y wlad a bery byth.
- 4 Gwnes y dewis goreu wnaethpwyd,
 Dewis Brenin nefoedd wen
 Yn Dad, yn Briod, ac yn Gyfaill,
 Yn Frawd, yn Geidwad, ac yn Ben:
 Cyfoeth mawr, di-drai, difesur,
 Sydd yn nghadw i mi'n stôr,
 A bendithion, oll pe rhifid,
 Megys tywod mân y môr. w.

721. *Bywyd crefydd.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, 231.

DYRO afael ar y bywyd,
 Bywyd yw fy nghri o hyd;
 N'ad fi gario lamp neu enw
 Heb yr olew gwerthfawr drud;
 Adeilad gref—y graig yn sylfaen,
 Arglwydd dyro i mi'n awr,
 Llanw'm henaid â dy gariad
 Tra fwy'n teithio daear lawr. AN.

722. *Hiraeth am ail ymweliad.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eifionydd, 170.

O! fy Iesu, 'Mhriod anwyl,
 Cofia eiddil gwael, dilun,
 Sydd yn gwyro bob mynydyn,
 Sydd yn blino arno'i hun;
 Tro fy ngolwg at dy haeddiant,
 A'th drugaredd ryfedd, rad;
 Rho dangnefedd yn fy mynwes,
 Rho faddeuant yn dy waed.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Anfon un pelydryn tirion,
 O dy orsedd ddysglaer fry,
 Nes bo'r dydd yn siriol wenu
 Ar ol noswaith dywyll ddu,
 A fy enaid yn cael myned,
 Fel aderyn bach o'r llawr,
 Ar adenydd cariad cynes
 I dy fynwes, Iesu mawr. D. C.

723. *Cwyn yr enaid mewn tywyllwch.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Elfionydd, 170.

HIR ddysgwyliais am foreuddydd,
 Eto tew dywyllwch sy
 Yn parhau i'm hamgylchynu,
 Oddi waered, oddi fry;
 Beichiau trymion sy'n fy ngwasgu
 Minau'n egwan dan y groes;
 Colli'th wyneb tirion, Arglwydd,
 Sydd yn ychwanegu'r loes.

- 2 A ddaw gwawr ar ol y plygain,
 Sy mor dywyll i mi'n awr?
 A ddaw'm gwar i eto'n uniawn,
 Sydd yn teimlo beichiau mawr?
 A raid yfed chwerwach dyfroedd
 Nag a yfodd un o fil,
 Cyn fy lladd i lwybrau gwamal,
 A fy nwyn i gadw'r cul. D. M

724. *Iesu Grist yn nerth mewn cyfyngder.*

8. 7. D.—Dismisson, 160. Edinburgh. 164.

WYNEB siriol fy Anwylyd
 Yw fy mywyd yn y byd;
 Ffarwel bellach bob eilunod,
 Iesu 'Mhriod aeth â'm bryd;
 Brawd mewn myrdd o gyfyngderau,
 Ffrynd mewn môr o ofid yw;
 Ni chais f'enaid archolledig
 Neb yn Feddyg ond fy Nuw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Dyddiau blin fy mhererindod
 Sydd ar ddarfod yn ddi-lai;
 Ffarwel yfed dyfroedd Marah,
 I wlad arall 'rwy'n nesau;
 Teimlo f'enaid 'rwy'n yn 'madael
 A'r creaduriaid ar y llawr;
 Ac mewn hiraeth am fyn'd adre'
 I'r dedwydd dragwyddoldeb mawr. M. B.

725. *Ymhyfrydu yn Nghrist a'i groes.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

- N**I ddichon byd a'i holl deganau
 Foddloni fy serchiadau'n awr,
 A ennillwyd, a eangwyd
 Yn nydd nerth fy Arglwydd mawr;
 Efe, nid llai, a all eu llenwi,
 Fythol ddiamgyffred Dduw;
 O! am syllu ar ei Berson
 Rhyfeddod pob rhyfeddod yw.
- 2 O! na chawn i dreulio 'nyddiau
 Yn fywyd o ddyrchafu ei waed,
 Llechu'n dawel dan ei gysgod
 Byw a marw wrth ei draed;
 Cario'r groes, a phara i'w chodi
 Am mai croes fy Mhriod yw,
 Ymddifyru yn ei Berson,
 Ai addoli ef fy Nuw. A. G.

726. *Cymdeithas a'i ddyoddefiadau ef.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55, Dolwar, Y. 56.

- D**IGON mewn llifeiriant dyfroedd,
 Digon yn y flamau tân;
 O! am nerth i lynu wrtho,
 A phara byth yn ddiwahan;
 Ar dd'ryslyd lwybrau tir Arabia,
 Lle mae gelynion fwy na rhi',
 Rho gymdeithas dyoddefiadau
 Gwerthfawr angeu Calfari.

- 2 Pan fo'm henaid fwyaf gwresog,
 Yn tanlyd garu'n fwyaf byw,
 Mae'r pryd hyny'n fyr o gyrhaedd
 Perffaith sanctaidd gyfraith Duw,
 O! am nerth i'w hanrhydeddu,
 Trwy dderbyn iachawdwriaeth rad,
 A'r cymundeb mwyaf diddig,
 Yn hyfryd felus yn y gwaed.
- 3 Mae hiraeth arnaf am ymadael,
 Bob dydd ar y gwaedlyd faes,
 Nid a'r arch nac Israel dirion,
 Ond a'm hunan-ymchwydd cas;
 Cael dod yn hyf at fwrdd y Brenin.
 A'm gwahodd yno i eiste'n uwch,
 A minnau'n para'n wan ac eiddil
 Byth am garu yn y llwch. A. G.

727. *Crist yn bob peth.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 58. Esther, Y. 55.

NID oes wrthddrych ar y ddaear
 Leinw'm henaid gwerthfawr, drud;
 Fy unig bleser a'm dyddanwch
 Yw hyfryd wedd dy wyneb pryd;
 Gwedd dy wyneb dyr y c'lymau
 A phob creadur ar y llawr;
 A gwna enw câr a chyfaill
 Yn ddim er mwyn dy enw mawr.

- 2 Arogli'n beraidd mae fy nardus,
 Wrth wledda ar y cariad rhad;
 Sel yn tanio yn erbyn pechod,
 Caru delw sancteiddhad;
 Tynu ymaith law a llygad,
 Yn nghyd âg uchel drem i lawr;
 Neb yn deilwng o'i ddyrchafu
 Ond fy Iesu, Frenin mawr!

- 3 O! am yfed yma beunydd
 O ffrydiau'r iachawdwriaeth fawr,
 Nes fy nghwbl ddisychedu
 Am ddarfodedig bethau'r llawr;
 Byw dan ddysgwyl am fy Arglwydd,
 Bod pan ddelo'n effro iawn
 I agoryd iddo'n ebrwydd,
 A mwynhau ei ddelw'n llawn.
- 4 Rhyfeddu wnaif & mawr ryfeddod
 Pan ddel i ben y ddedwydd awr,
 Caf fy meddwl sy yma'n gwibio
 Ar ol teganau gwael y llawr,
 Wedi ei sefydlu'n gyfan
 Ar wrthddrych mawr ei berson ef,
 A diysgog gydymffurfio
 A phur a sanctaidd ddeddfau'r nef. A. G.

728. *Dymuniad am sancteiddrwydd.*

8. 7. D.—Dlwlweldrwydd, 231. Elfonydd, 170.

- L** LWYBR cwbl groes i natur
 Yw fy llafur yn y byd;
 Ei deithio wnaif er hyny'n dawel
 Ond i mi gael dy wyneb pryd;
 Codi'r groes, a'i chyfri'n goron,
 Mewn gorthrynderau llawen fyw;
 Ffordd unionaf, er mor arw,
 I ddinas gyfaneddol yw.
- 2 Addurna'm henaid & dy ddelw,
 Gwna fi'n ddychryn yn dy law
 I uffern, llygredd, a chnawdolrwydd,
 Wrth edrych arnaf yma a thraw;
 O! am gymdeithasu â'r enw!
 Enaint tywalltedig yw,
 Yn halltu'r byd, gan berarogli
 O hawddgar ddoniau Crist, fy Nuw.

3 O! rhwyga'r tew gymylau duon
 Sy'n cuddio gwedd dy wyneb gwiw;
 Nid oes bleser a'm dyddana
 Ond yn unig ti, fy Nuw:
 Môr didrai o bob trugaredd
 Yw'th iachawdwriaeth fawr ei dawn,
 Lanwodd ag a lifodd allan
 Ar Galfaria un prydawn.

4 Mae fy nghalon am ymadael
 A phob eilunod, fach a mawr,
 Am fod arni'n argraffedig
 Enw gwrthddrych uwch y llawr,
 Anfeidrol deilwng i'w addoli,
 Ei garu a'i barchu, yn y byd;
 Bywyd myrdd o safn marwolaeth
 A gafwyd yn ei angeu drud. A. G.

729. *Effeithiau adnabod Duw yn Nghrist.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

O! AM dreiddio i'r adnabyddiaeth
 O'r unig wir a bywiol Dduw,
 I'r fath raddau a fyddo'n lladdfa
 I ddych'mygion o bob rhyw;
 Credu'r gair sy'n dweyd am dano,
 Am ei natur sanctaidd, wiw,
 Yn farwolæth i bechadur
 Heb gael Iawn i'w gadw'n fyw.

2 Mae Duw anfeidrol mewn gogoniant,
 Er mai Duw y cariad yw,
 Wrth ei gofio i mi'n ddychryn,
 I mi'n ddolur ac yn friw;
 Ond yn mhabell y cyfarfod,
 Mae ef yno'n llawn o hedd,
 Yn Dduw cymodlawn wedi eistedd,
 Heb ddim ond heddwch yn ei wedd.

- 3 Yno mae fy mwyd a'm diod,
 Fy noddfa a'm gorphwysfa wiw,
 Fy meddyginiaeth, a fy nhrysor—
 Tŵr cadarn anfethedig yw;
 Yno mae fy holl arfogaeth,
 Yn ngwyneb fy ngelynyion cas,
 Mae mywyd yno yn guddiedig!
 Pan bwy'n ymladd ar y maes.
- 4 Cael Duw yn Dad, a Thad yn Noddfa,
 Noddfa'n Graig, a'r Graig yn Dŵr,
 Mwy nis gallaf ei ddymuno
 'N ddyogelwch im mewn tân a dŵr;
 O bono ef mae fy nigonedd;
 Ac ynddo trwy fyddinoedd af;
 Hebdo, eiddil, gwan, a dinerth,
 Colli'r dydd yn wir a wnaf. A. G.

730. *Anthem y gwaredigion.*

8. 7. D.—Dismisslon, 160.

MAE angylion nef yn chwaraeu
 Eu telynau am eu braint;
 Ond nis gallant hwy wrth ganu
 Gyrhaedd swm telynau'r saint;
 Lygrodd pechod mo'r angylion,
 Chawsant hwy mo'r cystudd mawr:
 Canu am olohi, codi, a chadw,
 Byth fydd anthem teulu'r llawr. AN.

731. *Galar ar ol cyfeillion.*

8. 7.—Lousanne, 159.

MAE nghyfeillion adre'n myned,
 O fy mlaen, o un i un,
 Gan fy ngadael yn amddifad,
 Fel pererin wrtho'i hun.

- 2 Wedi bod yn hir gyd-deithio
 Yn yr anial dyrys, maith,

Gormod iddynt oedd fy ngado
Bron ar derfyn eitha'r daith.

- 3 Wedi diange uwch gelynion,
Croesau, a gofidiau fyrdd,
Maent hwy'n awr yn gwisgo'r goron,
Ac yn cario'r palmwydd gwyrdd.
- 4 Byddaf yn dych'mygu weithiau,
Fry eu gwel'd yn Salem lân,
Ac y clywaf, ar rai prydiau,
Adsain odlau pér eu cân.
- 5 Ond mae'r amser bron a dyfod
Y caf uno gyda hwy,
Yn un peraidd gôr diddarfod,
Uwchlaw ofn ymadael mwy. E. E.

732. *Ceisio Duw.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

CHEISIAIS, Arglwydd, ddim ond hyny,
Dim ond treulio'm dyddiau i maes

I dy garu a'th ryfeddu,
Ac ymborthi ar dy ras;

Dyna ddigon;

'Cheisiaf 'nabod neb ond hyn.

- 2 Dal fy llygad, dal heb w'yro,
Dal ef ar d'addewid wir;
Dal fy nhraed heb gynyg ysgog
Allan o dy gyfraith bur;
Boed d'orchmynion,
I mi'n gysur ac yn hedd.
- 3 O! darfydded i mi garu
Unrhyw bleser is y ne',
A darfydded im fyfyrio
Aa un gwrthddrych yn dy le:
Aed fy ysbyrd
Oll o'i fron yn eiddot ti.

- 4 Os rhaid dwyn y groes dymhestlog,
 A'r cystuddiau sydd o'i hol,
 O! gâd i mi, Iesu, orphwys
 Yna yn dy gynnes gôl;
 Yn mhob cystudd,
 Dwg fy meichiau oll dy hun.   w.

733. *Dyfnideroedd yr iachawdwriaeth.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

- 'R WY'n dy garu er nas gwelais;
 Mae dy gariad fel y tân;
 Nis gall nwydau cryfa'm natur
 Sefyll mymryn bach o'th flaen;
 Fflam angerddol,
 Rywbryd ddifa'm sorod yw.
- 2 Pell uwch geiriau, pell uwch deall,
 Pell uwch rheswm goreu'r byd,
 Yw cyrhaeddyd perffaith gariad,
 Pan enyno yn fy mryd:
 Nid oes tebyg
 Gras o fewn y nef ei hun.
- 3 Yno caf fi ddweyd yr hanes
 P'odd y dringodd eiddil gwan
 Trwy afonydd, a thros greigydd
 Dyrys, anial, serth i'r làn:
 Iesu ei hunan,
 Gaiff y clod trwy eitha'r nef.
- 4 Nid oes yno ddiwedd canu,
 Nid oes yno ddiwedd clod,
 Nid oes yno ddiwedd cofio
 Pob cystuddiau fu yn bod;
 Byth ni dderfydd
 Canmol Duw yn nhŷ fy Nhad.

- 5 Déchreu canu, dechreu canmawi,
 Yn mhen mil o floedd maith,
 Iesu, bydd y pererinion
 Hyfryd draw ar ben eu taith:
 Ni cheir diwedd
 Byth ar sw'n y delyn aur. w.

734. *Concwest y gwaed.*

8. 7. 4.—Tydfil, Y. 64. Peniel, 172.

NID fy nghoncwest yw 'ngorfoledd,
 Onid é, ni feddaf ddim;
 Yn fy ngwendid 'rwy'n ymfrostio,
 Ni ymfrostiaf yn fy ngrym;
 Ar dy goncwest,
 Addfwyn Iesu 'rwyf yn byw.

- 2 Fe ddyoddefodd angeu creulon—
 Poenus, chwerwaf, angeu'r groes,
 Ac fe goncrodd luoedd uffern
 Trwy ei ddwyfol, farwol loes:
 'Nawr gorphenwyd
 Iachawdwriaeth rad i mi.

- 3 Dyma pam 'rwyf heddyw'n canu,
 Dyma p'odd ces fy iachad;
 Nid wrth ymladd & mhechodau,
 Ond wrth goncwest pur y gwaed:
 Ni saif gelyn
 Fyth yn ngolwg Calfari. w.

735. *Noddfa wrth orsedd gras.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes. 177.

IESU, rhedaf at dy orsedd,
 Dyna'r man fy enaid cadd
 Iechyd, pan yr oedd gelynion
 Duon, atgas, bron fy lladd;
 Nid oes noddfa
 Is y nefoedd ond dy hun.

PROFIADAU CREDADYŶN.

- 2 Wrth dy orsedd di mae bywyd,
 Wrth dy orsedd di mae grym,
 Ac ni fethodd is y nefoedd
 Ag a geisiodd genyt ddim;
 Minau, aflan,
 Nesaf at orseddfa hedd.
- 3 Lliw fy meiau sydd o'r duaf,
 Mae euogrwydd yn fy nhrin
 Fel pe byddwn wedi'm tori
 Maes o'th arfaeth di dy hun;
 Rho drugaredd;
 D'unig gariad a'm iachâ.
- 4 Tyr'd, am hyny, Iesu, 'n fuan,
 Saf o blaid yr euog gwan,
 Sy'n lluddedig gan gystuddiau
 Dyfnion, trymion, yn mhob man;
 Rho ddyddanwch,
 Tra fwy'n teithio'r anial dir.   w.

736.   *Neb ond Iesu.*

8. 7. 4.—Ffrankfort, 173. Peniel, 172.

DAN dy aden y rhyfelaf,
 Dan dy aden mae fy ngrym,
 Dan dy aden y concweraf,
 Ynte ni choncweraf ddim;
 Neb ond Iesu
 Fostia'm henaid tra fo byw.

- 2 Mae dy enw mor ardderchog,
 Fel yn ngrym y storom gref
 Llaesa'r gwyntoedd, llaesa'r tônau,
 Dim ond im ei enwi ef;
 Noddfa gadarn
 Yw yn eithaf grym y dŵr.

- 3 Ffy tywyllwch du, digysur,
 Pan y codo'i heulwen ef;
 Gwedd ei wyneb sy'n gwasgaru
 Holl gymylau tewa'r nef;
 Dedwydd, dedwydd,
 Yw sy'n gwel'd dy wyneb cu.
- 4 Nid oes yno ddim yn eisieu—
 Nac un plaser, nac un dawn,
 Fan y byddech di dy hunan,
 Fyth na boreu na phrydnawn;
 Môr o gysur
 Yw cael trigo yn dy ŵydd. w.

737. *Ymbil am oleuni.*

S. 7. 4.—St. Peter, 183. Watford, Y. 67.

- N**'AD i'r gwyntoedd cryf, dychrynlyd,
 Gwyntoedd oer y gogledd draw,
 Ddwyn i'm hysbryd gwan trafferthus,
 Ofnau am ryw ddrygau ddaw;
 Tro'r awelon
 Oera'u rhyw yn nefol hin.
- 2 Gwna i mi wel'd y byd a'i stormydd
 Yn diflanu cyn bo hir;
 Doed i'r golwg dros y bryniau
 Ran o'r nefol hyfryd dir;
 Im gael llonydd
 Gan holl derfysgiadau'r llawr.
- 3 Grym fy nwydau sy'n fy mhoeni,
 Grym f'euogrwydd a fy mai;
 Methu eilwaith peidio pechu,
 Eilwaith methu edifarhau,
 I'm gwaredu,
 O! na welwn foreu wawr.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Dysgwyl 'rwyf trwy hyd yr hinos,
 Dysgwyl am y boreu ddydd;
 Dysgwyl clywed pyrth yn agor
 A chadwynau'n myn'd yn rhydd;
 Dysgwyl goleu
 Pur yn nh'wyllwch tewa'r nos.
- 5 Daw, fe ddaw y wawr wen olen,
 Nes bo'r cwmwl du yn ffoi,
 Tarth a niwl yn cyd-ddiflanu
 Ag oedd wedi cyd-grynhoi:
 Dyma'r oriau
 'Rwy'n eu gweled draw trwy ffydd. w.

738. "*Arnat, Iesu, boed fy meddwl.*"

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

A RNAT, Iesu boed fy meddwl,
 Am dy gariad boed fy nghân;
 Dyged swm dy ddyoddefiadau
 Fy serchiadau oll yn lân:
 Mae dy gariad
 Uwch y clywodd neb crioed.

- 2 O! na chawn ddifyru 'nyddiau
 Llwythog, dan dy ddwyfol groes,
 A phob meddwl wedi ei glymu
 Wrth dy Berson ddydd a nos—
 Byw bob mynvd
 Mewn tangnefedd pur a hedd.

- 3 Mae rhyw hiraeth ar fy nghalon
 Am ddiengu o dwrf y byd,
 A gwel'd dyddiau colla'i 'ngolwg
 Ar bob tegan ynddo 'nghyd--
 Cael ymborthi
 Fyth ar sylwedd pur y nef. w.

739. *Gweddi mewn ofnau.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.

'R WYF yn haeddu, (Arglwydd, arbed,)
 Wialenodau heb ddim rhif:

Y mae'm beiau duon, creulon,

Wedi llanw fel y llif:

Wael bechadur,

'Rwyf yn gruddfan wrth dy groes!

2 Ofni ddoe, ac ofni heddyw,

Ofni foreu, ofni nawn,

Caiff y gelyn sy'n fy mhoeni

Rywbyrd arnaf goncwest lawn;

A than ofni

'Rwy'n gogwyddo i ben fy nhaith.

3 At yr orsedd 'rwy'n apelio

Wedi hollol golli 'ngrym;

Tlawd o fewn, a thlawd oddi allan,

Iesu bydd yn gymhorth im;

Dal fi i fyny

Yn nhywyllwch dudew'r nos.

w.

740. *Gorphwys wrth yr orsedd.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.

WRTH dy orsedd 'rwyf yn gorphwys,
 Llefain arnat foreu a nawn,

Am gael clywed llawn ddystawrwydd

Ar feuogrwydd tanlyd iawn;

A thangnefedd

Pur o fewn yn cadw'i le.

2 'Does ond gras yn eitha'i allu

Ddaw a'm henaidd ei le;

'Does ond unig ras a'm ceidw

O fewn muriau'i gariad ef:

Uwch law dyfais

Dyn a'i allu, mae ei rym.

- 3 Llef ddrylliedig gref y croesbren
 Sydd yn abl maddeu 'mai;
 Llef y croesbren sydd yn abl
 Gwneyd i'm henaid 'difarhau:
 Ar Galfaria
 Fynydd sanctaidd, mae fy ngrym.
- 4 Mi ddysgwyliaf yno'n dawel,
 Ac mi gredaf rywbyrd daw
 Gwardigaeth i garcharor
 Bur oddi yno maes o law;
 Doed pan ddelo,
 Mi ddysgwyliaf nes ei dod. w.

741. *Diangfa o'r caethiwoed.*

S. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, v. 67.

- 'R WYF yn haeddu, (Arglwydd, arbed),
 R Cael cystuddiau'r Aipht yu un;
 Ymgaledais yn dy erbyn,
 'Nawr 'rwy'n annheilyngaf ddyn;
 Er dy ogoniant,
 Dwg fi maes o'r tiroedd caeth.
- 2 Ffordd nid oes o wardigaeth
 Ond a agorwyd ar y pren—
 Llwybr pechaduriaid euog
 Mewn i byrth y nefoedd wen:
 Dyma'r gefnffordd,
 Gwna i mi ei cherdded tra fwyf byw.
- 3 Nid myfi sydd yn rhyfela;
 'Dyw fy ngallu penaf ddim;
 Ond mi rois fy holl ryfeloedd
 Er un godidoca'i rym;
 Yn ei allu,
 Minau ddof trwy'r anial maith. w.

742. *Gweddi am fendithion yr iachawdwriaeth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Arduw, Y. 68.

DISGYN, Iesu o'th gynteddoedd.
 Lle mae moroedd mawr o hedd;
 Gwel bechadur sydd yn gorwedd
 Ar ymylon oer y bedd;
 Rho i mi brofi
 Pethau nad adnabu'r byd.

2 Rho oleuni, rho ddoethineb,
 Rho dangnefedd fo'n parhau,
 Rho lawenydd heb ddim diwedd,
 Rho faddeuant am bob bai;
 Triged d'Ysbryd
 Yn ei deml dan fy mron.

3 Ynot mae fy iachawdwriaeth,
 Ynte'n wir mi lwfrhawn;
 Ac mae'r poenau a ddyoddefaist
 Ar Galfaria'n berffaith iawn
 Dros bechodau
 'R pechaduriaid dua'u lliw.

4 Yn y ffynon hon agorwyd
 Yn dy ystlys ar y pren,
 'Rwyf fi'n dod, am gwisg yn aflan,
 Idd ei chànau'n awr yn wen:
 Mi ddof allan,
 Fel yr eira ar y bryn. w.

743. *Gweddi am gynafiaeth a nerth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Waterford, Y. 67.

NAD fi, Iesu, fyn'd yn w'radwydd
 I ynfydion gwag y byd:
 Nad fy nwydau fod yn chwerthin
 I d'elynyon di ynghyd;
 Gair o'th enau
 Ddeil fy ysbryd llesg i'r làn.

2 Mil sy'n dysgwyl, myrdd fydd lawen,
 Wel'd fy enaid gwan dan draed;
 'R hyn i mi fydd ddwfn archoll,
 Iddynt hwy sy'n llawn iachâd:
 Ond mae d'allu
 'N llawer mwy nag uffern fawr.

3 Ac er cryfed yw y maglau,
 Er cadarned yw y swyn,
 Er mor fynych temtasiynau,
 Ac er gwaned wyf i'w dwyn;
 Ni chaf golli,
 Dim o'r goron, dim o'r dydd.

4 Dychwel im gysuron gloyw
 Fel y dyddiau goren erioed;
 Gad im gerdded, fel yn fachgen,
 Eto unwaith wrth dy droed;
 A chael aros
 Dan dy gysgod nos a dydd. w.

744. *Gweddi am hwy'r lanhad.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Ongar, 184.

CUDD fy meiau rhag y werin,
 Cudd hwy rhag cyfiawnder ne';
 Cofia'r gwaed unwaith a gollwyd
 Ar y croesbren yn fy lle;
 Yn y dyfnder
 Bodd y cyfan sy ynwy'n fai.

2 Rho gydwybod wedi ei chànau
 'N beraidd yn y dwyfol waed,
 Cnawd a natur wedi darfod,
 Clwyfau wedi cael iachâd;
 Minau'n aros
 Yn fy ninas foreu a nawn.

- 3 Rho fy nwydau, fel cantorion,
 Oll i chwareu'u bysedd cun
 Ar y delyn sydd yn seinio
 Enw Iesu mawr ei hun:
 Neb ond Iesu
 Fo'n ddifyrwech ddydd a nos. w.

745. *Noddfa yn Nuw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

DARFU noddfa mewn creadur,
 Rhaid cael noddfa 'nes i'r nef;
 Nid oes gadarn le i mi orphwys
 Fythol ond ei fynwes ef;
 Dyma'r unig
 Fan caiff f'enaid wir iachâd.

- 2 Dyma'r euog, ofnus, aflan,
 Eto'n chwenych bod yn wyn,
 Yn yr afon gymysg liwiau
 Dorodd allan ar y bryn:
 Balm o Gilead,
 Anghydmарol yw dy waed.
- 3 Dan dy aden cedwir f'enaid,
 Dan dy aden byddaf byw,
 Dan dy aden y gwaredir
 Fi o'r beiau gwaetha'u rhyw;
 'Rwyt yn gysgod
 Rhag euogrwydd yn ei rym. w.

746. *Orist yn trigo yn y galon.*

8. 7. 4.—Hyder, 181. Watford, Y. 67.

O! na bai cystuddiau f'Arglwydd,
 Yn fy nghalon i gael lle—
 Pob rhyw loes, a phob rhyw ddolur,
 Pob rhyw fflangell gafodd e';
 Fel bai 'mhechod
 Ildio'r dydd a myn'd i maes.

- 2 Ti dy hunan yno'n Frenin,
 Ti dy hunan yno'n Dduw,
 D'eiriau d'hunan yno'n uchaf—
 D'eiriau gwerthfawrocaf ryw:
 Ti wnai felly
 Bydew du yn deml lân.
- 3 Yno gwna dy drigfan hyfryd—
 Trigfan croeshoeliedig Oen,
 Ac na chilia i maes oddi yno
 Tra fo anadl yn fy ffroen;
 Rhag im pechod
 Ffiaidd geisio dod yn ol.
- 4 O! 'sgrifena'n eglur, eglur,
 Mewn llyth'renau llawn i gyd,
 Bob rhyw sillaf bach o'th gyfraith
 Ar fy mynwes yma 'nghyd;
 Fel na anghofiwyf
 Fyth dy eiriau mawr eu pris.
- 5 Gwaed 'sgrifenodd ar y croesbren
 Gariad nerthol, dwyfol, rhad;
 Ni 'sgrifenir ar fy nghalon
 Fyth dy eiriau ond â gwaed;
 Dyma'r 'sgrifen
 Bery'n hwy nag pery'r byd. w.

747. *Dedwydd waredigaeth yn y diwedd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

PAN hwy'n profi pleser yma,
 Buan rhaid im godi 'mhen,
 Nid oes le i mi ymddifyru
 Wrth un pleser is y nen;
 Caf ar fyrder
 Yfed hedd heb ddiwedd mwy.

- 2 Fe ddaw'm gwâr i eto'n union,
 Heddyw sy'n ymgrymu i lawr—
 Byd ac angy'n cludo arnaf
 'R un diwrnod, feichiau mawr;
 Yn lle gruddfan
 Mi gaf ganu maes o law.
- 3 Tyred, hyfryd foreu tawel,
 Tyred, hapus, ddedwydd ddydd,
 Pan bo'r dorau pres yn agor
 I'r carcharor fyn'd yn rhydd:
 Rho arwyddion
 O fod hyny'n agoshau w.

748. *Oymdeithas â dyoâdefudau Orist.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ardufwy, r. 68.

- O! NA byddai oriau 'mywyd
 Yn ymborthi ar oriau'th boen
 Fel y gallwyf fi gydreddeg
 A chystuddiau'r addfwyn Oen:
 Fe gai 'mhechod
 Felly'n fuan golli'r dydd.
- 2 Felly cawn gan f'enaid ddilyn
 Ei ofidiau hyfryd ef,
 Fel mae goleu'r dydd yn cadw
 Cwmni dysglæ'r haul y nef:
 'Chai'm gorddiwes
 Gwmwl du na thywyll nos.
- 3 Fel bo i'r dorf ddirif o feiau
 Wybod hyn yn ddinacâd:—
 Yn mha glwyf, ac yn mha ofid,
 Yn mha archoll, mae'm hiachad;
 Fel y gallwyf,
 Heb hir oedi, fod yn lân. w.

749. *Ymddiried yn y gair.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, Y. 69.

HEDDYW yw'r dydd 'rwy'n ofni syrthio,
 Diau heddyw yw efe;
 Eto sefyll, 'rwyf, er gwaned,
 Trwy awdurdod mawr y ne';
 'Rwyf yn credu
 'R af dan ofni i ben fy nhaith.

2 Nid oes ond fy nghnawd yn ofni,
 F'ysbryd sydd yn cadw'i le,
 Ac ni fyn ef golli ei afael
 Ar addlewid Brenin ne';
 Gair dy enau
 Bair im sefyll tra bo chwyth.

3 Y mae yn y gair leferaist
 Fwy o fywyd, fwy o ras,
 Nag sy o rym yn uffern dywyll,
 A'i byddinoedd, cyfrwys, câs
 Dywed sillaf,
 Dyna'r nef yn cario'r dydd.

4 Mi ddysgwyliaf, doed a ddelo,
 Deued boreu, deued nos,
 Deued corwynt, deued tymhestl,
 Nes cael teimlo gwaed y groes;
 Gwel'd dy glwyfau
 Yw'r ddedwyddaf awr i mi.

5 Hyn yw'm nefoedd, hyn yw'm hawddfyd,
 Yn nhymestloedd oer y byd—
 Caf fyned dros y bryniau stormus,
 I gael gwel'd dy wynebpryd
 Fe â heibio
 Sw'n y dymhestl gref a'r gwynt.   w.

750. *Llef y lluddedig.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Iorrdonen, Y. 66.

WRTH fy nghuro gan y gwyntoedd,
 Wrth fy maeddu gan y dòn,
 Wrth fy nryllio yn erbyn creigiau,
 Bliniais ar y ddaear hon:

O! am ddyddiau

Pan ddarfyddo pechu'n lân!

- 2 Yn y boreu 'rwyf yn meddwl
 Cadwa'i llwybr hyd brydnawn;
 Eto, gŵyro'n ddjarwybod
 'Rwyf oddi arno'n fuan iawn;
 Camsyniadau
 Fwyaf sydd yn llanw f'oes.

- 3 Mae fy ngwmp yn peri 'nghodiad,
 Mae gorthrymder uffern fawr
 Oll yn peri im 'mofyn pleser
 Uwch a deimlwyd ar y llawr:
 O! hyfrydwch
 Paradwysaidd nefol dir!

- 4 O! ddedwyddwch annglydmarol!
 Dysgwyl 'rydwyf foreu a nawn,
 Am gael profi'm calon ffaidd
 O rasusau'r nef yn llawn:
 Tyred, Arglwydd,
 Mae dy gwmni'n well na'r gwin. w.

751. *Ymwared meun ofn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, Y. 69.

DACW uffern yn ei harfau,
 Dyma bechod yn ei rym,
 Dyma f'ofnau inau'n bygwth
 Na allaf eu concwerio ddim;
 Gallu'r nefoedd
 Tyr'd i waered, dyma'r awr.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Dadrys rwydau sydd heb rifo
 Wedi eu taenu draw o 'mlaen;
 Llog bob gefyn sy'n fy rhwymo,
 A dy ddwyfol nefol dân;
 Gwna i garcharor
 Heddyw gael ei draed yn rhydd.
- 3 Dysg y galon drist i chwerthin,
 Dysg i'r mudan seinio cân,
 Dysg yr ofnus gwan i gludo
 Uffern fawr i lawr o'i flaen;
 Doed wylofain
 Yn ganiadau Calfari.
- 4 O! na roi'r winwydden hyfryd
 Beth o'i ffrwythau i lawenhau
 Enaid finodd gan och'neidio,
 Enaid finodd gan dristau:
 Deued bellach—
 Deued blodau, deued haf.
- 5 Llais y durtur doed i loni
 Rhai na chadd ond gaua 'rïoed—
 Mi, yr hwn ag sydd yn methu
 Cael fy meiau dan fy nhroed:
 Atal, Arglwydd,
 Angeu nes cael gweled dydd.
- 6 Pe cawn gredu i ti farw,
 A dyoddef yn fy lle,
 Ac i ti bwrcasu trigfan
 I fy enaid yn y ne',
 Byth ni phwyswn
 Faint fy ngofid, faint fy ngwae.   w.

752. *Mwynhad helaethach o heddwch.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Waterford, Y. 67.

DYMA'r pechod sydd yn gwasgu,
 Hwn sy'n curo f'enaid gwan,

PROFIADAU CREDADYN.

Hwn sy'n rhwymo'm traed a'm dwylaw,
Yn fy rhwystro i ddringo i'r lân;
Dim nis dadrys
Ond galluoedd mawr y nef.

2 Weithiau mae yn ennyn gofid,
Weithiau mae yn myn'd â'm bryd,
Weithiau'n cludo fy meddyliau
Ato'i hun yn gryno 'nghyd;
Minau'n dysgwyl
Gwel'd y boreu o ryddhad.

3 Dysgwyl y deheuwynt tawel,
Awel beraidd o'th fwynhau,
Weithiau dysgwyl gwynt y gogledd
Argyhoeddiad am fy mai;
Cant rhyw hiraeth
Sy arnaf am gyfnewid lle.

4 Dyna'r man dymunwn drigo—
Wrth afonydd gloywon, llawn,
Sydd yn llofo o ddŵr y bywyd
O las foreu hyd brydnawn,
Lle cawn yfed
Hyfryd gariad fyth a hedd.

5 Lle cawn wel'd yr hwn wy'n garu,
'Rhwn fu farw ar y groes,
A myfyrio ar ei gariad
Yn dyoddef angeu loes;
A chael gorphwys
Draw yn mhell o dwrf fy mhla.

6 Yno cawn orchfygu ofnan,
Ag anadliad pur y nef;
Yno cawn goncwerio angeu,
A'i hen gelyn gydag ef;
Tyred, amser—
Tyred bellach, mae'n brydnawn. w.

753. *Ymgeledd mewn tir sychedig.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. *Ârdudwy, Y. 68.*

Y MAE syched ar fy nghalon
 Heddyw am gael gwir fwynhau
 Dyfroedd hyfryd ffynon Bethle'm—
 Dyfroedd gloyw sy'n parhau;
 Pe cawn hyny,
 'Mlaen mi gerddwn ar fy nhaith.

- 2 Y mae gwres y dydd mor danbaid
 Grym fy nwydau fel y tân,
 A gwrthddrychau gwag o'm cwmpas
 Am fy rhwystro i fyn'd yn mlaen;
 Rho i mi gysgod,
 Addfwyn Iesu, ganol dydd. w.

754. *Byw i Dduo.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. *Tydfil, Y. 64.*

N'AD fod genyf ond d'ogoniant
 Pur, sancteiddiol, yma a thraw,
 'N union nôd o flaen fy amrant,
 Pa beth bynag wnelo'm llaw;
 Treulio 'mywyd,
 F'unig fywyd i dy glod.

- 2 A phleserau o bob rhywiau
 Wedi darfod oll i gyd;
 Cnawd a natur wedi marw
 A holl fwyniant gwag y byd:
 Iesu ei hunan!
 Bydded f'enaid iddo'n fyw.
- 3 O! dystewch, gynddeiriog dônau,
 Tra fwy'n gwrando llais y nef;
 Sŵn mwy hoff, a sŵn mwy nefol
 Glywir yn ei eiriau ef:
 F'enaid gwrando
 Lais tangnefedd pur a hedd. w.

755. *Ymgeledd ac arweiniad Duw.*

8. 7. 4.—Tydfil, Y. 64. Lewes. 177.

CHWI, ffynonau bywiol hyfryd,
 Craig agorwyd ar y pren,
 I iachau archollion diriaid
 Dynion aflan is y nen;
 Dyma'r euog
 Sydd mewn eisieu'r dyfroedd byw.

2 Duw! nid oes ond ti dy hunan
 Ddaw â'm henaid llesg i'r lân,
 Sydd yn suddo mewn dyfnderoedd
 Dyfnion, tywyll, yn mhob man:
 Gwna i mi gredu—
 Credu a cherdded ar y môr.

3 Mae dy Ysbryd di yn fywyd,
 Mae dy Ysbryd di yn dân;
 Fe sy'n dwyn yr holl fforddion
 Cywir, sanctaidd, pur, yn mlaen:
 Cyfarwyddwr
 Pererinion, arwain fi. w.

756. *Gorfoledd yn Nuw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

WRTH dy orsedd 'rwyf yn gorwedd,
 Dysgwyl am y ddedwydd awr,
 Pan gaf glywed llais gorfoledd,
 Pan gaf wel'd fy meiau i lawr:
 Ti gai enw
 'R fuddugoliaeth it dy hun.

2 Doed dy heddwch bryd y delo,
 Mi ddysgwyliaf ddydd a nos;
 Annherfynol ydyw haeddiant—
 Haeddiant pur dy angeu loes:
 'Tyr'd yn fuan,
 Mae dy hedd yn fwy na'r byd.

- 3 Bywyd perffaith yw'th gymdeithas,
 Diliau mêl yw'th heddwch drud;
 Gwerthfawrocach yw dy gariad
 Na holl berlau'r India i gyd:
 Gwlad o gyfoeth
 Yw yn unig dy fwynhau. w.

757. *Krfyniad am nodded Duw.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Arduw, y. 63.

GWLAD ddeithr oddi cartref
 Ardal pell o dŷ fy Nuw,
 Yn mhlith lluoedd o elynion
 Chwerw, atgas, 'rwyf yn byw;
 Pawb yn ceisio
 Cael fy nghoryn dan eu traed.

- 2 Minau, weithiau'n digaloni,
 Minau, weithiau'n ymgryfhau,
 Weithiau'n ofni croesau trymion,
 Weithiau'n ofni grym fy mai:
 Bydd dy hunan
 I mi'n gyfaill, O fy Nuw.

- 3 Safed haul uwch ben Gibeon,
 Safed lleuad yn y ne',
 Safed sêr a'r holl blanedau
 'N llonydd heddyw yn eu lle,
 Cyn y collo
 F'enaid gwan baradwys well. w.

758. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, y. 69.

MAE gelynion i mi'n chwerw,
 Cedyrn ynt, a mawr eu grym;
 Ond y rhai wy'n ofni fwyaf,
 I ti, Arglwydd, nid ynt ddim;
 Gair o'th enau
 Gwypa fyrdd mewn mynyd awr.

- 2 Pa'm caiff hwnw unwaith brynaist
 Ar Galfaria 'ngŵydd y ne',
 Lechu mewn rhyw bydew tywyll,
 Dwfn obry i maes o'i le?
 Pen y bryniau,
 Mae fy llygaid yn fwynhau.
- 3 Draed lluddedig dowch i fyny,
 Ymestynwch, ddwylaw, 'mlaen;
 Draw mae'r'wobr, draw mae'r goron,
 Draw mae 'Mhriod hawddgar, glân;
 Ffarwel bellach,
 Chofiaf ddim ond pen fy nhaith.   w.

759. *Cadwedigaeth trwy allu'r nefoedd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

BOED fy mywyd oll yn ddiolch,
 Dim ond diolch yw fy lle;
 Ni wna gwaredigaeth ragor
 I greadur is y ne';
 Gallu'r nefoedd
 Oedd am daliodd i i'r làn.

- 2 Ar y dibyn bùm yn chwareu,
 'Lawr fe aethai'm henaid gwan,
 Nid oedd bosibl i mi godi
 Byth o'r dyfnder hwnw i'r làn:
 Iesu! Iesu!
 Ti sy'n trefnu oll dy hun.
- 3 Rhaid oedd bod rhagluniaeth ddystaw,
 Rhaid oedd bod rhyw arfaeth gref,
 Yn fy rhwymo, heb im wybod,
 Wrth golofnau pur y nef:
 O Ragluniaeth!
 Ti sy'n trefnu'r ddaear faith.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Rhyfedd, Arglwydd, yw'th ddoethineb,
 Rhyfedd, Arglwydd, yw dy rym;
 Nid oes is y nef luosog
 A all dy wrth'nebu ddim:
 Try'r greadigaeth,
 Ol a gwrthol, wrth dy air.
- 5 Dy air sy'n gwneyd y byw yn farw,
 Eilwaith gwneyd y marw'n fyw;
 Dy air a greodd, ac sy'n cymal
 Y greadigaeth o bob rhyw;
 Ti dy hunan
 Ydyw bywyd maith y byd. w.

760. *Deisyf ei mayned yn ddydd.*

8. 7. 4.—Verona, 17a. Tydfil, Y. 64.

- G**WEL'D dy gariad annorchfygol,
 Gwel'd dy chwerw angyhoedus,
 Gwel'd dy ofal maith diflino
 Atai'n gyson yn fy oes,
 Sydd yn dofi
 Grym fy nwydau cryfa'u rhyw.
- 2 O! na welwn ddydd yn gwawrio—
 Boreu hyfryd tawel iawn,
 Haul yn codi heb un cwmwl,
 Felly'n machlud y prydawn;
 Un diwrnod
 Goleu, eglur, boed fy oes;
- 3 Heb euogrwydd dudew, tywyll,
 Na dim nwydau fflaidd croes,
 Nac un pleser sy'n cyfnewid
 Goleu ddydd yn dywyll nos;
 Ti a minau—
 Dyna geisiaf tra bwyf byw.

4 Digon, digon fyddai hyny,
 Dim ond gwel'd dy wyneb pryd,
 A chael f'ysbryd llesg i ddringo
 Fry yn mhell uwch swm y byd,
 I ardaloedd
 Nad oes teimlo beth yw poen.

5 Nid oes geny' ond dysgwyl wrthyt;
 Gwynfyd a gawn dy fwynhau;
 Ynot ti y mae fy nhrysor—
 Trysor bythol i barhau:
 Ô! n'ad i mi
 Edrych fyth ond tua'r nef. w.

761. *Hiraeth am gymdeithas gyson â Christ.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

BOED fy nghalon i ti'n deml,
 Boed fy ysbryd i ti'n nyth,
 Ac o fewn y drigfan yma
 Aros, Iesu, aros byth:
 Gwledd wastadol
 Fydd dy bresenoldeb im.

2 Awr o dy gymdeithas felus,
 Awr o wel'd dy wyneb pryd,
 Sy'n rhagori fil o weithiau
 Ar bleserau gwag y byd;
 Mi ro'r cwbl
 Am gwmpeini pur fy Nuw.

3 Dadrys, dadrys fy nghadwynau,
 Gad im hysbryd fyn'd yn rhydd;
 'Rwyf yn blino ar y t'wyllwch,
 Deued, deued goleu'r dydd:
 Yn y goleu
 Mae fy enaid wrth ei fodd.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Gwawrddydd, gwawrddydd yw fy mywyd;
 Gwel'd y wawrddydd, 'rwyf yn iach:
 Mi arosaf hyd nes delo,
 Daw, hi ddaw, 'mhen gronyn bach
 Tyred, tyred,
 Im gael gwel'd fy ngwlad fy hun.   w.

762. *Gallu'r nef yn maeddu ofnau.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Iorddonen, y. 66.

MAE fy ofnau fel y moroedd,
 Oil yn gwasgu arnai'n un—
 Ofni pechod, ofni angeu,
 Ofni'm hunan, ofni dyn:
 'Does a'm ceidw
 'N dawel onid gallu'r nef.

- 2 Ac er lluaws mawr fy ofnau,
 Am a basiodd ac y sydd,
 Mwy 'rwy'n crynu rhag y cystudd
 Ag wyf yn ddych'mygu fydd;
 Mi ymguddiaf
 Yn og'feydd tawela'r nef.

- 3 Gallu'r nef a dry bob ofnau
 Yn rhyw goncwest mawr di-drai
 Gallu'r nef a dry fy nhristweh
 Yn llawenydd i barhau:
 Minau seiniaf
 Ganiad newydd tra fwyf byw.

- 4 Os fy rhwydau oll a dori,
 Os fy nghadwyn dyni'n rhydd,
 Ac os troi'r tywyllweh dudew
 Sy'n fy n'rysu'n oleu ddydd,
 Ti gei'r cariad,
 Ti gei'r enw, ti gei'r clod.   w.

763. *Hiraeth am ryddid y nef.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, y. 64.

TRIST o dan fy mhwn 'rwy'n gorwedd,
 Dysgwyl am y foreu wawr,
 Pan fo'r arfaeth rad yn addfed
 I gael tynu 'meichiau i lawr;
 A chael profi
 Rhyddid gwardigol wledd:—

2 Heb un pleser yn fy nhemtio,
 Heb un ôdelw'n myn'd a mryd—
 Trech na Satan, trech nag angeu,
 Trech nag uffern, trech na'r byd—
 Byw mewn ardal
 O lawenydd pur a hedd:—

3 Hedd o fewn yn afon loyw,
 Lawn, redegog, bur o hyd
 A'r creadur a'i ogoniant
 Oll yn methu myn'd a 'mryd;
 Ysbryd cyflawn
 O awelon pur y nef.

4 Dyma'r man dymunwn aros,
 O fewn pabell bur fy Nuw,
 Uwch terfysgoedd ysbryd enog,
 A themtasiwn o bob rhyw;
 Dan awelon
 Peraidd hyfryd tir fy ngwlad. w.

764. *Guzddi am bresenoldeb Duw.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

NID oes arnaf faich yn gorphwys,
 Dim ond eisieu dy fwynhan
 Nid oes arall dan y nefoedd
 All yn hollol fy iachâu
 Rho dy gwmni,
 Cyn im fyn'd i'r cefnfor glas.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Tyn yr ofn hen o farw
 Sydd yn llechu dan fy mron;
 Rho i mi heddwch, rho orfoledd,
 Tra bwyf ar y ddaear hon;
 Na therfysged
 F'enaid gwan yn ngrym y dŵr.
- 4 Nid wy'n caru fy mhechodau,
 Poenau ydynt oll i gyd;
 Hwnw sy'n fy mhoeni fwyaf
 Ag sy'n ceisio myn'd a 'mryd:
 Tor hwy'n fuan!
 Dyna finau wrth fy modd.
- 5 Dyma'n gwbl fy neisyfiad,
 I mi gael bod yn dy gól;
 Er na theithiais eto nemawr,
 Na'd fi 'dynu hyny'n ol;
 Gwna i mi gadw
 'Ngolwg tua'r hyfryd wlad.

765. *Gwaed Crist yn dal i'r làn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

- 'R WYF yn ofni temtasiynau,
 Nid wyf fi ond llesg erioed;
 Mae'r un wana'n ddigon nerthol
 Fyn'd a'm henaid dan ei throed:
 Gwaed yn llifo
 Ar Galfaria a'm deil i'r làn.
- 2 Paid, fy enaid gwan, ag ofni,
 Nid rhyw ddrygau sy'n nesau;
 Newydd da sy o dir y bywyd,
 Lle mae cariad yn parhau:
 Gwaed yn llifo, &c.
- 3 Er fod arnaf ofnau filoedd,
 Pan y delo'r drwg yn mlaen,

PROFIADAU CREDADYN.

Fe allai caf fi nerth i sefyll
 Fel y graig yn nghanol tân;
 Gwaed yn llifo, &c.

- 4 Darfu ofni temtasiynau,
 Darfu ofni drwg i ddod
 Darfu ofni marwolaethau,
 A phob cystudd sydd yn bod:
 Gwaed yn llifo
 Ar Galfaria a'm deil i'r làn. w.

766. *Gweddi am ffydd yn erbyn anghrediniaeth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

Y mae ofn yn fy nghalon,
 Gan mor lleied yw fy ngrym:
 Rhag ryw awr i'm temtasiynau
 Creulon i fy ngwneyd yn ddim:
 Nid oes gryfder
 Trwy fy ysbryd mewn un man.

- 2 Mae dyfnderoedd anghrediniaeth
 Wedi'm rhoddi'n llesg a gwan;
 Pechod yn fy ngwneyd i ofni
 Ofni yn fy rhwystro i'r làn:
 Gwna i mi gredu—
 Dyna'm henaidd wrth ei fodd.
- 3 Oll o'm mewn nid oes ond t'wyllwch,
 Oll o'm mewn nid oes ond poen,
 Rhyw ddyeithrwech oer, digariad,
 At y croeshoeliedig Oen:
 O! na roddit
 I mi, Arglwydd, dy fwynhau.
- 4 Mae eiddigedd yn fy nghalon
 Weled canoedd yn gytun
 Oll i gyd mewn gwisgoedd gwynion,
 Ac yn canu i ti'n un;
 Yn y carchar
 Yr wyf finau oll yn rhwym.

- 5 Mae mor bosibl i mi glymu
 Haul a daear fawr yn un
 Ag yw im ddyrchafu 'nghalon
 Fyny atat ti dy hun:
 Gair o'th enau
 A'th wna di a minau'n un. w.

767. *Gobaith diangfa.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

SEFWOCH bellach, fy ngelynion,
 Sy'n fy nghuro bron erioed;
 Dal'soch f'enaïd yn amddifad,
 Cawsoch f'ysbryd dan eich troed,
 'Chydig oriau
 Dof o'ch rhwydau oll yn lân.

- 2 Mae fy Mhriod, mae f'Anwylyd,
 'Nawr yn dangos i mi wlad
 Nas gall dyfais temtasiynau
 Fyth i syflyd dim o'm traed:
 Mi af yno;
 Dyna'r man caf ddedwydd fyw.

- 3 Uwch y bryniau, uwch y gwyntoedd,
 Uwch y stormydd mawrion, cry',
 Uwch cymylau tew o d'wyllwch
 Mae'r tawelwch hyfryd fry;
 Mae fy nghysur,
 Oll yn trigo uwch y byd.

- 4 Mi dde's yma i'r anialwch,
 Byd o newyn, byd o wae,
 Heb un achos, heb un neges,
 Ond yn unig dy fwynhau:
 Hyn ei hunan
 Fydd fy ymgais tra bwyf byw. w.

768. *Gweddi am nerth gras.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

MAITH yw'r nos, a mawr yw'r t'wyllwch;
 P'odd y galla'i threulio i maes
 Heb gael, Arglwydd, dy gymdeithas,
 Nerth dy annorchfygol ras?
 Gormod gofid,
 Gallu hebot yma fyw.

2 Mae fy mhechod yn fy erbyn,
 Fel y moroedd mawr eu grym,
 Diluw cryf heb fesur arno,
 Nid oes a'i gorchfyga ddim;
 Tad tosturi,
 Rho gyfiawnder i mi a nerth.

3 Os dangosi'n eglur i mi,
 Dyna'r pryd i lawenhau,
 Fod dy lyfr wedi ei groesi,
 Ac nad oes yn aros fai;
 Cymer feddiant
 Yna o honof oll yn lân.

4 Os agori im dy fynwes,
 I gael gwel'd y cariad llawn,
 Lifodd allan fel y moroedd
 Ar Galfaria un prydawn;
 Ti gei'r cwbl
 Roddaist i mi yn fy rhan. w.

769. *Llef mewn digalondid.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

LLAWN euogrwydd, llawn o ddychryn,
 Llawn o boen yw f'enaid gwan;
 Anghrediniaeth cryf sy'n haeru
 Byth na ddof oddi yma i'r lân:
 Balm yn Gilead,
 'N unig all wellhau fy nghlwyf.

- 2 Mi feddyliais yn y boreu
 Buaswn, amser maith cyn hyn,
 Wedi maeddu fy mechodau,
 Ac yn canu ar Seion fryn:
 Sw'n y rhyfel
 Ydyw'r lle 'rwyf eto'n byw.
- 3 Weithiau bron yr wyf a chredu
 Na ches eto effeithiol ras;
 Credu bron mai fy mhechodau
 Yn y diwedd bia'r maes;
 Dwg fi, Arglwydd,
 Dwg fi o'r caethiwed hyn. w.

770. *Nerth i fyned trwy'r anialwch.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. St. Peter, 183.

ARGLWYDD! arwain trwy'r anialwch
 Fi, bererin gwael ei wedd,
 Nad oes ynof nerth na bywyd,
 Fel yn gorwedd yn y bedd:
 Hollalluog,
 Ydyw'r un a'm cwyd i'r lân.

- 2 Colofn dân rho'r nos i'm harwain,
 A rho'r golofn niwl y dydd;
 Dal fi pan bwy'n teithio'r manau
 Geirwon yn fy ffordd y sydd:
 Rho i mi fanna,
 Fel na bwyf yn llwfrhau.
- 2 Agor y ffynonau melus
 Sydd yn tarddu o'r Graig i maes;
 'R hyd yr anial mawr canlyned
 Afon iachawdwriaeth gras:
 Rho i mi hyny;
 Dim i mi ond dy fwynhau.

- 4 Pan bwy'n myned trwy'r Iorddenen—
 Angeu creulon yn ei rym,
 Ti est trwyddi gynt dy hunan,
 Pa'm yr ofnaf bellach ddim?
 Buddugoliaeth!
 Gwna i mi waeddi yn y llif.
- 5 Ymddiriedaf yn dy allu,
 Mawr yw'r gwaith a wnest erioed;
 Ti gest angeu, ti gest uffern,
 Ti gest Satan dan dy droed:
 Pen Calfaria,
 Nac aed hwnw byth o'm côf.   w.

771.   *Gras yn gorchfygu.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Lewes, 177.

- L** LWCH wyf fi, o'r llwch y daethum,
 Pryf yw 'mrawd, y ddae'r yw 'mam;
 Eto 'rwyf yn mofyn teyrnas
 Ddisigledig, bur, ddi-nam:
 Pryf y ddaear,
 A ddaw hwnw i mewn i'r nef?
- 2 Dof, mi ddof trwy'r anial garw,
 Dof er gwaetha'r moroedd glas;
 Dof trwy'r cenillysg a'r tymhestloedd
 Sydd yn curo ar fy ngras;
 Am mai cadarn
 Yw yr hwn 'rwyf yn ei gôl.
- 3 Fe ennywyd ynof fflamau,
 Tân mor hyfryd, tân mor gry',
 Nid o'r ddaear daeth ei wreiddyn,
 Cariad pur y nefoedd fry:
 Awel beraidd
 O fynyddau hyfryd ras.

- 4 Chwi, angylion, sydd yn edrych
 Ar ei wyneb gwridog, gwyn,
 Traethwch im pa fodd dechreuodd.
 Fflam mor berffaith bur a hyn:
 Nef ei hunan
 'Nynodd ynwy'i helfen bur.

772. *Nerth y groes.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

CYMER, Iesu, fi fel 'rydwyf,
 Fyth ni allaf fod yn well;
 Dy allu di a'm gwna yn agos,
 F'ewyllys i yw myn'd yn mhell:
 Yn dy glwyfau
 Byddai'n unig byth yn iach.

- 2 Mi ddiffygiais deithio'r crasdir
 Dyrys, anial, wrthyf f'hun,
 Ac mi fethais â choncwerio
 O'm gelynion lleiaf un:
 Mae dy enw
 'Nabl rhoddi'r cryfa' i ffoi.
- 3 Gwaed dy groes sy'n codi fyny
 'R eiddil yn goncwerwr mawr;
 Gwaed dy groes sydd yn darostwng
 Cewri cedyrn fyrdd i lawr:
 Gad im deimlo
 Awel o Galfaria fryn.
- 4 Mwy yw d'eiriau ar y croesbren,
 Geiriau gwerthfawr, geiriau drud;
 Mwy yw'r sillaf leia' o honynt
 Na'm holl ddyledswyddau i gyd:
 Edrychaf yno;
 Yno mae fy nerth a'm grym.

- 5 Clywed dy ruddfanau chworwon
 Wna i'm henaid lawenhau;
 Teimlo'th gariad wna i'm gelynyion
 Cynddeirioca' i lwfrhau;
 Yna, yna,
 Mae fy nhrigfa fyth i fod. w.

773. *Anian gras yn diystyru pob peth ond Duw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Ffrankfort, 173.

DYNA p'am 'rwyf yn hiraethu
 Beunydd tua'r nefoedd fry;
 Oddi yno yr anadlwyd
 Bywyd pur i'm henaid i:
 P'odd gorphwysaf?
 Rhaid i'm hysbryd fyn'd i'r làn.

- 2 Anian nef a dyr trwy rwystrau
 Anian nef a dyr trwy'r tân;
 Ceidw ei gyrfa trwy'r creadur
 At ei gwreiddyn pur yn mlaen;
 Heibio i degwch,
 At y tegwch gwir ei hun.
- 3 Nid yw harddwch maith y ddaear,
 Harddwch o amrywiol ryw,
 Tegwch dysglaer y ffurfafen
 Ddim yn ochr Iesu, 'm Duw;
 Mae'n diflanu
 'R holl greadigaeth wrth dy wedd.
- 4 Dirmygedig yw gogoniant
 Oll a welais eto'n un,
 Pan edrychwyf ar ogoniant
 Fy Nghreawdwr mawr yn ddyn;
 Diddim, diddim,
 Oll a enwir ond efe. w.

774. *Ffydd yn sylu ar wlad yr addewid.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

NID oes dim erioed a welwyd
 Nid oes dim a deimlodd llaw,
 Dim a glywyd sôn am dano
 O eitha'r de i'r dwyrain draw,
 Yn ddigonol
 Wneyd fy enaid llesg yn llawn.

2 O! na ddoi'r amseroedd bellach
 I mi gael mwynhau o hyd
 Pethau leinw fy nymuniad,
 Pethau nad ynt yn y byd;
 Ni ddaw'r ddaear
 Fawr a minau byth yn un.

3 Mac fy enaid yn ehedeg
 Ar adenydd ysgafn ffydd,
 Ac yn sylu trwy'r eangder
 Uchel, maith, at bethau fydd;
 'Nawr mi welaf
 Wlad o hedd yn agoshau.

4 Rhwng cymylau duon, tywyll,
 Gwelaf draw yr hyfryd wlad;
 Mae fy ffydd yn llefain allan—
 Dacw o'r diwedd dŷ fy Nhad:
 Digion, digon!
 Mi anghofia'm gwae a'm poen.

5 Y mae anghrediniaeth gadarn,
 Pan bo'r goleu'n myn'd yn wan,
 Yna'n haeru yn fy wyneb
 Rhwystra'r t'wyllwch fi i'r làn:
 Nid yw'r golofn
 Dân yn mhell yn nghanol nos.

6. O! gwasgarwch, dew gymylau,
 F'r addewid rhoddwch le;
 Nid i'r ddaear hon y'm ganwyd—
 Tragwyddoldeb yw fy lle:
 'Nol tywyllwch,
 Cod o'r diwedd foreu wawr.   w.

775. "*Yn yr Arglwydd y mae fy nerth.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

- M**AE fy nerth i yn diffygio,
 Ofni moroedd mawr o'm blaen,
 Llynoedd ac afonydd dyfnion,
 A mynyddau maith o dân:
 Gras diderfyn,
 Ddeil y gwan heb ofni dim.
- 2 F'enaid egwan, paid ag ofni,
 'Dyw d'elynyion bob yr un
 Ond rhai eisoes wedi eu congro
 Gan a wisgodd natur dyn:
 Fe fyn weled
 Pob rhyw elyn dan fy nhraed.
- 3 Nid all Satan a'i holl allu
 Ysbryd cyfrwys mawr ei rym—
 Am ei fod o fewn y gadwyn,
 Heb ei genad, wneuthur dim;
 Hollalluog,
 Ydyw enw mawr fy Nuw.
- 4 Pa'm yr ofna'i 'meiau mawrion?
 Trymach ydyw marwol glwy';
 Mwy yw gair o enau f'Arglwydd
 Na myrddiynau o honynt hwy:
 Gwnaf, mi gredaf,
 Rhued môr, terfysged tir.

PROFIADAU CREDADYN.

- 5 Mi gaf deimlo chwant yn colli
 Cyn yr elo'm haul i lawr:
 Mi gaf fiino ar fy mhechod
 Cyn y codo'r foreu wawr:
 'Rwyf yn foddlon
 Rhwng y saethau nes dél dydd.
- 6 Gwaith y nefoedd ydyw dyoddef
 Ynwyf nwydau croes eu rhyw,
 Cenad Satan i'm cernodio,
 Ac i'm cadw byth yn fyw;
 Gras berffeithir
 Yna pan b'wyf leia' ngrym. w.

776. *Gweddi am uched tegoch Gwaredwr.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Sicily, 180.

- PWY gyf'rwydda wael bererin
 'Ddod o'r anial maith i'r làn,
 Sydd yn 'mofyn 'r hwn a hoffa
 F'enaid egwan yn mhob man?
 Nis gall seintiau,
 Nac angylion i mi ddim.
- 2 Mi ddymunwn wel'd yn rhwygo
 Holl gymylau du y nef,
 I bechadur weled gronyn
 O'i ogoniant hyfryd ef:
 O! dadguddia
 I mi ran o'th enw mawr.
- 3 Rhan o'th degwech a wna'n dywyll
 Ddysglær bethau gwych y byd;
 Is y nefoedd a ddiffana
 Yn ngoleuni'th wyneb pryd;
 Rai mynydau,
 Rho i mi brofi'r hyn sydd fry. w.

777. *Edrych trwy ffydd ar y wlad well.*

8. 7. 4.—Ffrankfort, 173. Verona, 174.

O! FY enaid, gorfoledda,
 Er mai tristwch sy yma'n llawn;
 Edrych dros y bryniau mawrion,
 I'r ardaloedd hyfryd iawn:
 Uwch tymhorol
 Feddiant mae fy nhrysor drud.

2 Gwel tu hwnt i fyrdd o oesoedd,
 Gwel hapusrwydd maith y nef;
 Edrych ddeng mil eto 'mhellach,
 Digyfnwid byth yw ef;
 Tragwyddoldeb,
 Hwn sy'n eiddo i mi fy hun.

3 'Rwyf yn edrych ar y cwbl
 Ag sydd yn y bydoedd draw,
 Pethau pell yn bethau agos,
 Pethau fu yn bethau ddaw;
 Môr heb waelod
 O bleserau ddaeth i'm rhan.

4 Nid oes terfyn ar fy ngobaith,
 Cyrhaedd mae yn mlaen o hyd;
 Gyda'r Duwdod mae'n cydredeg,
 Dyddiau'r ddau sy'n un ynghyd;
 Annherfynol
 Ydyw fy llawenydd mwy.

5 Anfeidroldeb maith ei hunan
 Sydd yn awr yn eiddof fi;
 Yn rhad y ca'dd ei roddi i mi
 Ar fynyddoedd Calfari:
 Tyr'd yn fuan,
 Hyfryd haf o berffaith hedd.   w.

778. *Ymgysuro yn Nuw.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Neander, Y. 70.

T dy hunan yw fy 'Mhriod,
 Ti dy hunan yw fy Nuw;
 Ti dy hunan yw fy ngobaith
 A'm hapusrwydd tra fwy' byw;
 'Rwyf yn llawn, ddididig iawn
 'Ddaliaf ragor ddim pe cawn.

2 Tyr'd greadigaeth, rhana'th gyfoeth,

Peth i'r dwyrain, peth i'r de
 A chais lanw awydd dynion,
 Gwna hwy'n ddididig yn eu lle:
 'Dall y byd lanw 'mryd,
 Dim ond cariad gwerthfawr drud.

3 Nawr 'rwy'n darfod â marwoldeb

Holl bleserau cig a gwaed,
 Ac yn clywed plant afradlon
 Heddyw'n canu'n nhŷ fy Nhad;
 Blant y byd, dewch ynghyd,
 Cym'rwch ei bleserau i gyd.

4 Y mae genyf bleser ddigon

Yn ngoleuni pur y nef;
 'Rwyf yn bwyta pur ddanteithion.
 Dim ond edrych arno ef;
 Gwel'd ei wedd, profi ei hedd
 Sydd yn rhyw dragwyddol wledd.   w.

779. *Yr un testyn.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Neander, Y. 70.

YMNEILLDUWCH, bethau'r ddaear,
 Pethau natur, pethau'r byd;
 'Rwy'n dymuno peidio gwrando
 Ar eich holl ddeniadau 'nghyd;
 Unig un, uwch na dyn,
 Mae fy enaid wrtho 'nglŷn.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Doed y diluw i deyrnasu
 Eto unwaith fel o'r blaen;
 Deued annhrefn i gymysgu
 Daeear, awyr, dŵr, a thâu:
 Dedwydd fi yn y lli',
 Tra fo'm Duw'n teyrnasu fry.
- 3 Colled pob blodeuyn hyfryd
 Ei holl degwch is y rhod:
 Doel salwindeb ar bob wyneb
 Y creaduriaid sydd yn bod:
 Tegwch byd fydd ynghyd
 Oll yn wyneb Prynwyr drud.
- 4 Pe diffoddai'r heulwen ddysglaer
 Yn yr awyr deneu las,
 A phe treuliai'r sêr y fflamau
 Ynddynt sydd o dan i maes;
 Mi gaf fyw, gyda'm Duw,
 Mewn dysgleirdeb heb ei ryw.
- 5 Mi gaf fod o flaen yr orsedd,
 Mi gaf ganu'r anthem bur,
 Pan ddarfyddo son am ddaear,
 Sôn am foroedd, sôn am dir:
 Dwyfol loes angen'r groes
 Fydd y canu ddydd a nos. w.

780. *Goruchafiaeth trwy dailyn y Blaenor.*

8. 7. 3.—Moldavia 187. Holstein, 188.

Y MAE hiraeth yn fy nghalon
 Am gael teimlo hyfryd flas
 Congwest nwydau sydd hyd heddyw
 Yn gwrth'nebu'r nefol ras;
 Dyma ddawn hyfryd iawn,
 Wy'n ei 'mofyn foreu a nawn.

- 2 Rwyf yn gweled bryniau uchel
 Gwardigaeth werthfawr lawn;
 O! na chawn i ei meddianu
 Cyn machludo haul brydnawn;
 Dyna'm llef tua'r nef;
 Addfwyn Iesu, gwraudo ef.
- 3 Marchog yn dy freiniol allu,
 Gwisg dy gledd yn ngwasg dy glân,
 Estyn fraich, a thor elynion,,
 Achub wael, druenus ddyn:
 Gelyn llym, ni saif ddim
 Fyth o flaen d'anfeidrol rym.
- 4 Minau gerddaf drwy'r byddinoedd
 Ond it gerdded o fy mlaen:
 Mae dy gamrau'n tori'r tônau,
 Mae dy gamrau'n diffodd tân;
 'Nol dy droed gwna i mi ddod
 Fy hyfrydwch mwya' erioed.
- 5 Cerdd yn mlaen, mae'm hofnau'n darfod,
 Ond dy weled di ger llaw;
 Ond dychwelant mewn mynydyn
 Os tydi a sefi draw:
 Gwna bob pryd i f'enaid drud
 Bwysu ar dy fynwes glyd. w.

781. *Dysgwyl am iachawdwriaeth.*

8. 7. 8.—Holstein, 188. Revel, 186.

Y MAE lluoedd Pharoah'n canlyn—
 Beiau lliodiog, cedyrn, cry';
 Moroedd maith sy'n rhuo'u tônau,
 Rhwystrau creulon o bob tu:
 Tyr'd yn mlaen, Iesu glân,
 Ti bia'r dyfroedd mawr a'r tân.

2 Mi debygwn gwelai'r boreu,
 Haul yn codi oddi draw,
 Iachawdwriaeth rad yn nesu,
 Hedd a phardwn yn ei llaw;
 Y mae'r wawr, hyfryd awr,
 Bron a thori maes yn awr.

3 Minau ar y mur ddysgwyliaf,
 Gwn na oeda dim o'i droed;
 Ni w'radwyddwyd is y nefoedd
 Neb ddysgwyliodd wrtho erioed:
 Pan ddél dydd, af yn rhydd
 O'r hyn yn fy mhoeni sydd.

W.

782. *Cysgod yn y dydd blin.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

WRTH dy ystlys rwyf yn aros,
 Wrth dy ystlys mae fy lle;
 Yn dy fynwes mae fy lletty
 Diogelaf is y ne':
 Noddfa yw, byddaf byw
 Dan gystuddiau o bob rhyw.

2 Caled yw dyoddef cystudd
 Mewn anialwch maith yn hir;
 Methu teimlo pur ddyddanwch.
 Addewidion Canaan dir:
 Ond fe ddaw, maes o law,
 Sypiau peraidd oddi draw.

3 Ffarwel oll o dan yr wybren,
 Mi wnes ddewis hyfryd, gwiw,
 O drysorau uwch pob meddwl
 Sy'n guddiedig yn fy Nuw:
 Rhydd i lawr gawod fawr
 Pan y delo'r gyfyng awr.

W.

783. *Gair o enau Duw.*

8. 7. 3.—Priscilla, 160. Gwahoddiad, y. 71.

GOLWG, Arglwydd, ar dy wyneb
 Sydd yn codi'r marw o'r bedd;
 Mae agoriad nef ac uffern
 Yna i'w deimlo ar dy wedd:
 Gair dy ras, pur ei flas,
 'Nawr a ddetgly 'nghalon gas.

2 Arglwydd, danfon dy leferydd,
 Heddyw, yn ei rwysg a'i rym,
 Dangos fod dy lais yn gryfach
 Nag all dyn wrthsefyll ddim;
 Cerdd yn mlaen, nefol dân,
 Cymmer yma feddiant glân.

3 Tyred bellach, tyr'd yn ebrwydd
 Ac anadla'r gwyntoedd cryf,
 Sydd yn nerthu'r pererinion
 I wynebu gelynyon hyf;—
 Yn gwneyd grym Satan lym
 Mewn mynydyn fyn'd yn ddim. w.

784. *Y pererin yn yr anialoch.*

8. 7. 3.—Rheidiol, 161. Gwahoddiad, y. 71.

RHO i mi yfed, 'rwy'n sychedig,
 Ddŵr y ffynon loyw, lawn,
 Darddodd allan o dy ystlys
 Ar Galfaria un prydawn:
 Gwaed fy Nuw, 'n unig yw,
 Ylch fy meiau dua'u rhyw.

2 Edrych arnaf mewn tangnefedd—
 Dy dangnefedd hyfryd, mae
 Fel rhyw afon fawr lifeiriol
 Yn ddiddiwedd yn parhau:
 Môr o hedd yw dy wedd
 Sy'n goleuo'r byd a'r bedd.

- 3 Maddeu fel y cyfeiliornais,
 Weithiau i'r dwyrain, weithiau i'r de;
 Maddeu drachwant cas fy nghalon
 I ymado maes o dre':
 Dwg yn ol f' ysbryd ffol,
 I dy dirion dawel gôl. w.

785. *Paham y mae Duw yn pellhau ?*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Priscilla, 190.

BETH yw'r achos fod fy Arglwydd
 Hawddgar, grasol, yn pellhau ?
 Yn guddiedig neu yn gyhoedd
 Mae rhyw bechod yn parhau:
 Tyrd yn awr, tor i lawr
 Fy anwiredd, fach a mawr.

- 2 Chwilia, f'enaid, gyrau'th galon,
 Chwilia'i'llwybrau maith o'r bron,
 Chwilia bob ystafell ddirgel
 Sydd o fewn i gonglau hon:
 Myn i maes bob peth cas.
 Sydd yn atal nefol ras.
- 3 'Nawr 'rwy'n gwel'd, y mae'n ehedeg
 Mewn i'm calon ac i maes,
 Fil o bethau sy'n wrthwyneb
 I egwyddor dwyfol ras:
 Uffern lid ynt i gyd
 Sydd yn erbyn f'enaid drud.
- 4 Dyma ryfyg yn ei allu,
 Dacw anghrediniaeth fawr,
 Bob yn ail yn curo f'enaid,
 Yn cytuno i'm cael i lawr:
 Dal fi i'r lân, 'dwyf ond gwan,
 Mi gaf goncwest yn y man.

- 5 Dal fi'n gadarn hyd nes delo
 Amser hyfryd o ryddhau,
 A chael, yn lle temtasiynau,
 Yn dragwyddol dy fwynhau:
 Dyna'r pryd—gwyn fy myd,
 Derfydd fy ngofidiau i gyd. w.

786. *Gwecddi am brofi nerth y groes.*

8. 7. 3.—Rheldiol, 191. Iorrdonen, Y. 65.

TYRED, Arglwydd, â'r amseroedd,
 Mae fy enaid am fwynhau—
 Pur dangnefedd heb dymhestloedd
 Cariad hyfryd a didrai
 Gwledd o hedd tu yma i'r bedd,
 Nid oes ond dy blant a'i medd.

- 2 Rho i mi awydd cryf, disigl,
 Heb amheuaeth ynddo ddim,
 Gan nad beth fo arnaf eisien,
 Dy fod di yn Briod im:
 Gwel'd fy rhan, ddeil i'r làn,
 Yn mhob brwydr, f'enaid gwan.
- 3 Nid all dim o'r storom danbaid,
 Nid all dim o'r gwyntoedd cry',
 Guro i lawr yr enaid egwan
 Welo'i drysor ynot ti:
 Teimlo'th hedd, gwel'd dy wedd,
 Gongera angeu tu yma i'r bedd.
- 4 Af ar hyd fy ffordd yn ddidig,
 Af ar hyd fy ffordd yn hy',
 Teithia'r anial mewn gorfoledd
 O hyd golwg atat ti:
 D'eiriau di melus cu,
 Sydd yn ddigon i myfi.

- 5 Pan y collwyf wel'd dy wyneb,
 Pan annghofwyf waed dy groes,
 Dyna'n dyfod fel y diluw,
 Dywyll, anial, ddyrys, nos:
 Gradd o ffydd, wed'yn sydd,
 Dawel, deg, yn dod â dydd. w.

787. *Hiraeth am ben y daith.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Gwalhoddiaid, Y. 71.

ARGLWYDD, tyred â'r newyddion
 Sydd yn gweithio llawenhau,
 Ac aed heibio'r noswaith dywyll
 O och'neidio a thristau,
 I mi'n glir wel'd y tir
 Brynwyd trwy ddyoddefaint gwir.

- 2 Gad i'm henaid lanio yno
 Y mae'r tönau'n fawr eu grym,
 Ac ni all fy enaid ofnus
 Ddal eu pwysau anferth ddim:
 D'angeu drud, tra'n y byd,
 Fydd fy nghysur oll i gyd.
- 3 O! na welwn gopa'r bryniau,
 Mae f'Anwylyd yno'n byw;
 'Rwyf yn caru'r gwynt sy'n hedeg
 Dros fy Nghanaan hyfryd wiw:
 Fedd y llawr ddim yn awr
 Leinw le fy Arglwydd mawr. w.

788. *Anhawsderau y daith.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Walworth, 189.

DA i mi fod yr addewid
 Wedi ei rhoddi gan fy Nuw,
 A bod gair o enau'r nefoedd
 Uwch gelynion o bob rhyw:
 Ei addewid ef, gadarn gref,
 Arwain eiddil gwan i'r nef.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Yr wyf bron a digaloni
 Pan bwy'n gwel'd rhyw lwybr cul,
 Rhwng rhyw greigydd serth dychrynlyd,
 Lle tramgwyddodd lawer mil·
 F'enaid gwan, yn y man
 Ddringa eto fyny i'r làn.
- 3 Bydda'i'n synu ar rai oriau,
 Pan dybygwyf nad oes dyn
 Sydd yn teithio llwybrau newydd
 Beunydd ond myfi fy hun:
 Eto llu welaf fry
 Fu'n gyfeilliôn i myfi.
- 4 Dyna'r pryd mae'n fwyaf cyfyng,
 Pan bo gelyn ar bob llaw,
 Un o'm hol am fy mradychu,
 Un o'm blaen i'm hofni draw:
 Eto i'r làn, f'enaid gwan
 A tra Iesu i mi'n rhan. w.

789.

RHAN II.

- R**HWNG Pihahiroth a Baalsephon,
 Tra bwyf byw mi gofia'r lle,
 Mewn cyfyngder eithaf caled,
 Gwaeddodd f'enaid tua'r ne';
 Yn ddioed, dyma'n dod
 Waredigaeth fwya' erioed.
- 2 Aros ronyn, barwyd i mi
 Ti gai weled cyn y nawn,
 Fyrdd yn soddi yn y dyfnfor
 O elynion creulon iawn;
 Maes o law, gwynfyd ddaw,
 Ti gai ganu'r ochr draw.
- 3 Y mae dyfroedd Marah'n ohwerw,
 Fyth yw hyfed ddydd a nos;

PROFIADAU CREDADYN.

Iesu! gwyddost ti beth ydyw
 Dwyn y bwysig, boenus groes:
 Rho i mi wir gariad pur,
 Ffrwythau peraidd Canaan dir.

- 4 O gwna i mi brofi sypiau—
 Sypiau peraidd rawn y wlad,
 Blas maddeuant pur a heddwch,
 Gwleddoedd hyfryd tŷ fy Nhad:
 Dyma hwy', 'r perlau mwy,
 Gloddiwyd yn ei farwol glwy'. w.

790. *Nerth yn Nuw a'i air.*

8. 7. 8.—Priscilla, 190. Rheidol, 191.

ARGLWYDD, edrych ar bererin,
 Sy'n myn'd tua'r wlad sydd well,
 Ac yn ofni swn llifogydd
 Wrth eu clywed draw o bell:
 'Dwyf ond gwan, dal fi i'r lân,
 Mi orchfygaf yn y man.

- 2 Ti gai'r enw a'r anrhydedd,
 A'r gogoniant yn y man,
 Am, o ddyfnder maith trueni,
 I ti wared f'enaid gwan:
 Nid oedd un ond dy hun
 All'sai wared aflan ddyn.

- 3 Mi af trwy'r byddinoedd cryflon
 Yr estroniaid gwaetha'u rhyw,
 Ond cael gweled fod o'm hochr
 Addewidion gwir fy Nuw:
 Congero wnair, ar ei air,
 Y gelynon gwaethaf gair. w.

791. *Noddfa yn Nuw.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Revel, 186.

DYMA'r eiddil yn ymdreiglo
 At y ffynon loyw rad

PROFIADAU GREDADYN.

Dacw'r aberth pur yn gwaedu,
Golch fy enaid yn y gwaed:
Rhoddwyd briw i fy Nuw—
Golchir beiau dua'u lliw.

2 Dinas noddfa gaed o'r diwedd
Fry o fewn ystlysau'r nef,
Ac nas gall fyth mo'r dialydd
Dreiddio i mewn i drothwy'r dref:
Tŷ fy Nhad, dinas rad,
A bwrcasodd dwyfol waed.

3 Minau, bellach, orfoleddaf,
Mae fy mywyd gwerthfawr iawn
Wedi ei roddi 'nghudd i gadw
Mewn Cyfryngwr perffaith lawn:
Abl yw, mae yn Dduw,
Ceidw f'enaid byth yn fyw. w.

792. *Gweddi am nerth a chyfarwyddyd.*

8. 3. 6.—Llannor, y. 73.

I ESU, 'Mrenin mawr, a'm Priod,
Bydd wrth raid
I mi'n blaid
I orchfygu pechod.

2 Tra fwy'n trigo'n yr anialwch,
Gwel'd yn wir
D'wyneb pur
Yw fy ngwir ddyddanwch.

3 Tua Salem euraidd arwain
F'enaid llaith,
Ar ei daith,
Nes bo'm gwaith yn gorphen.

4 Iesu! eisoes est a'm calon;
F'enaid cu'n
Llechu sy'n
Ddifrad rhwng dy ddwyfron.

- 5 Par im aros mwy'n dy freichiau:
 Boed fy nyth
 Ddedwydd byth
 Yn dy ddilyth glwyfau.
- 6 Pan bwy'n sengu llwybrau angeu,
 Pliag pob braw,
 Rho dy law,
 Dangos im dy glwyfau. w.

793. *Mwy o gymdeithas â Duw.*

7au. 6ll.—Gethsemane, 255. Newport, 201.

ARGLWYDD, ffoed cymylau mwy,
 Grym euogrwydd damniol glwy';
 Rho i mi brofi'th ddwyfol hedd
 Afon bur tu yma i'r bedd,
 Fel y gallwyf ddydd a nos,
 Ymddigrifo yn dy groes.

- 2 Ffarwel bob peth yn y byd
 Twyll a gwagedd ych i gyd;
 Y melusdra penaf gawn,
 Gwenwyn du sydd ynddo'n llawn:
 Iesu! 'does o nefol rîn
 Ond dy wleddoedd di dy hun.
- 3 Nid wy'n ceisio gan fy Nuw
 Heddyw hawddfyd o un rhyw;
 Rho i mi feddu'th Ysbryd cun—
 Llechu'n agos it dy hun,
 Ti gai'm cynal dan bob croes,
 Goleu ddydd neu dywyll nos.
- 4 Ac er lleied yw fy ngrym,
 Dan dy aden d'ofnaf ddim;
 Mymryn bach o'th gariad drud
 Sydd yn fwy nag uffern lid:
 Gwel'd dy wedd a chredu'th waith
 F'enaid ddwg i ben ei daith.

- 5 F'enaid gwel Galfaria fryn,
 Yno congerwyd anghen'n llyn,
 Yno maeddwyd gallu'r bedd,
 Yno prynwyd dwyfol hedd:
 Y greadigaeth heddyw sy
 Dan awdurdod Iesu cu. w.

794. *Arweiniad trwy'r anialwch.*
 7au. 6ll.—Gethsemane, 205. Berlin, 200.

- 'R WY'N diffygio ar fy nhaith,
 Hir yw'r anial dir a maith;
 Drygau mawrion, ar bob llaw,
 Sydd o'r Aipht i'r Ganaan draw;
 Llewyrch niwl a llewyrch tân
 'N unig all fy nwyn yn mlaen.
- 2 Tyr'd o 'mlaen trwy'r dywyll nos,
 Dwg fi dros bob anial ffos;
 Dal fi i'r làn; O! na'd fi lawr;
 Serth yw'r graig, mae'r cwmp yn fawr:
 'Nol fy nghlwyto, 'does iachad
 Ond yn unig yn dy waed. w.

795. *Hedd o Galfaria.*
 7. 4.—Abcranon, 209. Essex, 208.

- O Galfaria mae fy hedd
 A fy mywyd;
 Ac oddi yno mae fy ngwledd,
 Nefol hyfryd;
 Ac o tan ei aden wiw
 Fyth arosaf,
 Ac mi ganaf tra fwyf byw,
 Haleluwia.
- 2 Ymddifyraf wrth ei groes,
 Yn fy mlinfyd,
 Ac mi gofia'i ddwyfol loes,
 Nerth fy mywyd;

PROFIADAU' CREDADYN.

Yn mhob cystudd a phob gwae
Ymfoddlonaf;
Y mae'r diwedd yn nesau;
Haleluwia.

3 Dedwydd wyf, mi ganaf mwy,
Dydd sy'n gwawrio,
Caf roi i'm gelynyon glwy',
Sy'n fy mlino;
Nes dod allan o bob pla
Mi ddysgwyliaf,
Ac ar fyrder canu wnaf,
Haleluwia.

W.

796. *Ymgeledd yr efengyl.*

7. 4.—Patmos, 201. Tiberias, 232.

I ESU! cymer fi yn dy gôl,
Rhag diffygio,
Na'd fy enaid bach yn ol
Sydd yn crwydro;
Arwain fi trwy'r anial maith
Aml ei rwydau,
Fel na flinwyf ar fy nhaith
Nes myn'd adre'.

2 Rho dy heddwch dan fy mron—
Ffynon loyw;
Ffrydiau tawel, nefol hon
Fyth a'm ceidw;
Os caf yfed dyfroedd pur,
Mi drafaelaf
Frynïau ucha'r anial dir—
Ni ddiffygïaf.

3 Gwedd dy wyneb siriol sy
Yn gorchfygu
Y gelynyon creulon, cry',
Oedd yn maeddu;

PROFIADAU CREDADYN.

Gwedd dy wyneb serchog yw
 Fy holl iechyd,
 Dyna alwaf tra fwyf byw
 I mi'n wynfyd. w.

797. "*Byddaf hyfryd yn Nuw.*"

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

PE ai'r ddaear, fawr ei rhod
 Lawr i'r dyfnder,
 A phe'r cyfan arni'n bod
 A ddyddymer;
 Ar ei gariad dwyfol, pur,
 A'i drugaredd,
 Bydd fy ngobaith cadarn, clir,
 Hyd y diwedd.

2 Pe ai dynion, fawr a mân,
 Yn elynion,
 Ac ymddifad awn yn lân
 O gyfeillion;
 Un yw 'nghyfaill a fy Nuw—
 Frawd ffyddlonaf;
 Minau, 'n farw ac yn fyw,
 Fyth a'i caraf.

3 Pe doi cystudd yn ei rym
 I fy mrofi,
 Gwasgu'r eiddil gwan yn ddim,
 A'i orchfygu;
 Edrych wnawn i'r dwfn fedd,
 Ac ni syflid,
 Ond cael teimlo nefol hedd
 Fy Anwylyd.

4 Pe doi dae'r ac uffern fawr,
 Yn eu gallu,
 I dafu f'enaid gwan i lawr,
 Sy'n llewygu;

PROFIADAU CREDADYN.

Os o dan ei aden wiw
Caf ymguddio,
Safai'r storom waetha'i rhyw
Nes él heibio. w.

798. *Cyffes yr edifeiriol.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, 232.

MYN'D a wnaf, dan godi'm llef,
A chyfadde'—
Pechu wnes yn erbyn nef,
O'th flaen dithau;
Nid wyf deilwng fab i ti,
Dad trugarog:
Rho le i mi yn dy dŷ
Fel gwas cyflog.

2 Bliniais, bliniais ar y wlad
Lle mae pechu;
Am ddod adre' i dŷ fy Nhad
'Rwy'n hiraethu;
Bydd dy hunan, Iesu mawr!
Yn fy nerthu:
N'ad im roddi f'arfau i lawr
Nes gorchfygu. AN.

799. *Mawl am arbediad.*

7. 4.—Joanna, 124. Tiberias, 232.

RHYFEDD na buaswn'n awr
Yn y ffllamau,
Wedi cael fy nhori i lawr
Am fy meiau;
Gan fy mod i heddyw'n fyw,
Mi rof deyrnged
O glod a mawl i'm Harglwydd Dduw
Am fy arbed.

2 Rhyfedd yw i Dduw crioed
Edrych arnaf;

PROFIADAU CREDADYN.

Mawr yw'm rhwymau i roi clod
 I'r Goruchaf;
 Os ca'i 'nwyn i ben fy nhaith
 Yn ddiangol,
 Moli Iesu fydd fy ngwaith
 Yn dragwyddol. G. L.

800. *Gweddi am gymdeithas â Duw.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

- O**! TYRED, f'Anwlyd, fy Argiwydd yn ddyn,
 Preswylia mewn teml a godaist dy hun:
 Dy lais sy mor beraidd, mor hyfryd dy wedd,
 Dy olwg sy'n congero marwolaeth a'r bedd.
- 2 O! na'd i mi gwympo, nid ydwyf ond gwan,
 Bydd rhyngwyf a'r saethau, a chynnal fi i'r lân.
 Fe'th glwyfwyd di unwaith ar Galfari fry;
 Oddi yno doed rhyddid yn unig i mi.
- 3 Boed cof am y mynydd, boed cof am yr awr,
 Daeth ffrydiau o ystlys fy Arglwydd i lawr,
 Gwaed wedi ei gymysgu â dwfr ynghyd,
 Mwy gwerthfawr bob dafn o hono na'r byd.
- 4 Boed i mi'n hyfrydwch o foreu hyd nos,
 I ganu am gariad a chongwest ei groes—
 Gogoniant ei berson, rhinweddau pob gras,
 Trwy boenau ofnadwy yn ennill y maes.
- 5 Gâd i mi gael heddwch y perl sy'n fwy drud
 Na meddiant holl India'r gorllewin i gyd;
 Mae gradd o dangnefedd fy Iesu mo'r fawr,
 Fe bwysa ei hunan y nefoedd a'r llawr. w.

801. *Nesau tua phen y daith.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

MAE'm hymdaith dros fryniau i'r gwledydd tu
 draw,
 Mae'n diango o'm golwg bob ardal ger llaw;

'Rwy'n gwel'd trwy'r addewid lawn sior a drud,
Y tiroedd bwrcaswyd cyn seiliad y byd.

- 2 Os melus oedd dechreu, mwy melus yr hedd,
Pa nesaf cyrhaeddom i ardal y bedd;
Mae angeu, mae pechod, o'u bron yn gwanhau,
I diroedd y bywyd a ni'n agoshau.
- 3 Mae enw f'Anwyl y mor anwyl, mor fawr,
Hyfrydwch y nefoedd, hyfrydwch y llawr;
Ni dderfydd ei garu, ni dderfydd ei glod,
Pan na byddo seren yn uchder y rhod. w

802. *Gair ein Duw a saif byth.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

FE ddarfu pob ofn, y gair ddaeth i maes
O arfaeth y nefoedd sy'n rym ac yn ras;
Yr hyn ysgrifenyd yn llyfr y nen,
Pe uffern i'w erbyn, ddaw'n ddiâu i ben.

- 2 Caiff trallod, a chystudd, a gwialen, a gwae,
Gwawd, ing, ac erlidiau, i guro fy mai;
Caiff angeu ei hunan fy rhoddi yn rhydd
O'm cedyrn gadwynau cyn collwyf y dydd.
- 3 Y clod, a'r gogoniant, a'r gallu, bob rhyw,
A redo fel moroedd i enw fy Nuw;
Y dechreu a'r diwedd, o'r ddaear i'r nef,
O ras ac o haeddiant ei hunan yw ef. w.

803. *Ymorphwys ar aberth y groes.*

11au.—Wareham, 213. Joanna, 214.

FY enaid, ymorphwys ar aberth y groes;
'Does arall a'th gyfyd o ddyfnder dy loes:
Offrymodd ei hunan yn ddifai i Dduw:
Yn haeddiant yr aberth mi gredaf caf fyw.

- 2 Mae mynyd o edrych er aberth y groes
Yn tawel ddystewi môr tônog fy oes:
Mae llewyrch ei wyneb yn dwyn y fath hedd,
Nes diffodd euogrydd a dychryn y bedd. w. n.

804. *Rhyfeddodau gras.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

RHYFEDDOD, rhyfeddod i Brynwr y byd.
 Roi'i enaid yu aberth, yn daliad mor ddrud,
 I godi pechadur o ddyfnder ei wae,
 A'i ddwyn i ogoniant byth, byth, i barhau.

- 2 O bellder tragwyddol y gwelodd efe
 Nad oedd gynorthwywr i ddyn is y ne';
 Addawodd ei einoes, fe'i rhoddodd i lawr,
 I gadw pechadur; ei gariad oedd fawr.
- 3 Ei ras a'i cymhellodd yn wyneb y groes;
 Ei fraich a'i hachubodd yn nyfnder ei loes;
 Cadd lawn fuddugoliaeth ar Galfari fryn, [AN.
 Mewn gwendid gorchfygodd; ni ganwn am hyn.

805. *Awydd gweled diwedd y daith.*

8au. 811.—Salome, 218.

WRTH gofio'r Jerusalem fry,
 Y ddinas preswylfa fy Nuw,
 Y saint a'r angylion y sy
 Yn canu caniadau o bob rhyw,
 Ac yno mae 'nhrysor i gyd,
 'Nghyfeillion a'm brodyr o'r bron;
 Fy nghalon sy'n brefu o hyd
 Yn fuan am fyned i hon.

- 2 Fy enaid sychedig i sydd,
 Wrth deithio dros fryniau mor faith,
 Yn dysgwyl yn dawel bob dydd
 Cyfarfod â diwedd fy nhaith;
 Fel darfo fy ngofid a'm gwae,
 Fy nhrallod, fy mlinder, a'm poen,
 A dechreu'm gorfoledd didrai
 Caniadau tragwyddol i'r Oen.
- 3 Er gofid a blinder o hyd,
 A rhwystrau bob mynyd o'r awr,

Gelynion echryslon i gyd
 Sy'n curo fy ysbryd i lawr;
 Fy enaid lluddiedig a ddaw
 Trwy stormydd, trwy dônau, trwy dân.
 Er gwaethaf pob dychryn a braw,
 I'm cartref tragwyddol yn lân.

- 4 Mi garaf f'Anwylyd o hyd,
 Fy Mhrynwr, fy Mhriod, a'm Pen;
 O'r diwedd fe sugnodd fy mryd
 O'r ddaear i'r nefoedd uwch ben;
 Gwyn fyd pe cawn orwedd yn awr
 Yn llonydd yn ngwaelod fy mēdd,
 Mi godwn ar doriad y wawr
 Yn fuan i weled ei wedd.

w.

806. *Y gongwest ddiweddaf.*

Sau. 8ll.—Salome, 218.

PECHADUR wyf, f'Arglwydd a'i gŵyr—
 Pechadur a garwyd yn rhad:
 Pechadur a gliriwyd yn llwyr
 Yn rhyfedd trwy rinwedd y gwaed;
 Pechadur a orfu fyn'd trwy
 Ystormydd o ddyfroedd a than;
 Pechadur na orphwys byth mwy
 Nes dringo i'r nefoedd yn lân.

- 2 Y rhyfel o'n hochr ni sydd,
 Er cymaint ein tuchan a'n cŵyn;
 Pwy eto erioed gollodd y dydd
 Trwy waed yr Immanuel mwyn?
 Fe ddrylliwyd fy Arglwydd yn friw
 Rhwng lleiddiad ar Galfari fry;
 Wel bellach, fe'i molaf tra'n fyw,
 Fe brynodd y nefoedd i mi.

- 3 Pryd hyny caf glywed y gair—
 Y gair sydd felusach nag un,

PROFIADAU CREDADYN.

Yn seinio ffurfafen y nef
 O enau f'Anwlyd ei hun:—
 “Dewch, blant bendigedig fy Nhad,
 Dewch, etholedigion i gyd,
 Meddienwch y deyrnas yn rhad
 Bar'toed i'ch cyn seiliad y byd.”

- 4 Y Baradwys af iddi cyn hir,
 Mae afon y bywyd yn hon,
 Yn llifo fel grisial yn glir,
 I ddiodi'r sychedig o'r bron;
 Mae hefyd yn nghartref fy Naf
 Afonydd o laeth ac o fêl;
 Wel bellach, tuag yno mi af,
 A deued hi fel ag y dël.
- 5 Fe'm cod i ben Nebo yn llyn,
 Caf weled Gwlad Canaan o'i bron,
 Y ddinas ces ganwaith cyn hyn
 Addewid o fyned i hon;
 Ac yma caf adael fy nghnawd
 'Lawr eilwaith i'r ddaear y bu,
 A'm suo yn mreichiau fy Mrawd
 I ganol Jerusalem fry. w.

807. *Sychedig yno fy enaid am Dduro.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

MAE 'nghalon yn friw,
 Mewn syched 'rwy'n byw,
 Am yfed o'r dyfroedd
 Sy'n nefoedd fy Nuw:
 O Arglwydd! fy Naf,
 Bryd, dywed, y caf
 Wel'd gwedd dy wynebpryd,
 Haul hyfryd yr haf?

- 2 Cof genyf y pryd
 Y buom ynghyd
 Yn rhodio mewn cariad
 Uwch cyrhaedd y byd;

CYSTUDDIAU.

Tyr'd, sathra y llu,
 Uffernol rai sy
 Yn atal fy enaid
 Rhag hedeg fry, fry.

- 3 Fy enaid dan wae
 Mewn syched y mae,
 Drachefn am brofi
 Dy hedd a'th fwynhau:
 Duw ffyddlawn erioed
 Y cefais dy fod,
 Dy heddwch fel afon
 Yn dirion im' dod.

w.

CYSTUDDIAU.

808. *Mwynhad o Dduw mewn cystudd.*

M. H.—Babilon, 35. Spires, 33

- CYSTUDDIAU mawrion o bob rhyw
 Sydd yn y byd 'rwy'n awr yn byw
 Pan ddarffo un, daw'r llall yn glau,
 Ac felly nghystudd sy'n parhau.
- 2 Ond mwy na'm holl gystuddiau o'r bron
 Yw colli gwedd dy wyneb llon;
 Dy absenoldeb Iesu cu,
 'N rhyw ddirfawr boen im henaid sy.
- 3 Gronyn o'th hedd a'th gariad drud
 A etyb fy nghystuddiau i gyd;
 On'd rhyfedd iawn y rhinwedd sy
 Mewn lleied gradd o'r nefoedd fry.
- 4 Rho nerth dy hedd, rho faeth dy ras,
 Nes myn'd yn lân o'r byd i maes;
 Boddloni wnaf, O Arglwydd glân!
 I'm holl gystuddiau fawr a mân.

w.

CYSTUDDIAU.

809. *Cystudd yn ffrwyth pechod.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Melindwr, 32.

FY enaid tua'r nefoedd hed,
A thaena'th galon yno ar led,
A doed cystuddiau i mewn yn lli,
Fe'u taflaf i dy fynwes di.

- 2 'Does unrhyw ofid unrhyw boen
Na wasgodd ar yr addfwyn Oen;
Ac yn ei ofid ef a'i gri
Mae holl esmwythder f'enaid i.
- 3 Mi wn mai 'meiau duon drud,
Yw'r achos o'm cystuddiau i gyd;
Symud fy mai, fe gwymp y ffon
O'th sanctaidd law y fynyd hon.
- 4 'Does yn dy galon ond lleshâd,
Maddeuant, hedd, a gwir iachâd;
Cymer dy ffordd;—ynot yr wyf
Yn credu 'nawr,—iachâ fy nghlwyf.   w.

810. *Ymddatod oddi wrth y creadur.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Rhosyn Saron.

MAE brodyr i mi aeth yn mlaen
Trwy ddyfnach dŵr a phoethach tân;
Ac eto gorchfygasant hwy:
'Dyw'r dyfroedd'r aethum trwyddynt ddim
Mewn lled a dyfnder nerth, a grym:
Pahan yr ofnaf finau mwy?

- 2 Fy enaid, cred byth yn dy Dduw,
Na fydd anfoddlon tra yn fyw
Yr ydwyt beunydd yn nesau
I wlad mae cariad fel y môr
Yn uno'r saint a'r nefol gôr—
Tragwyddol gydsain pur ddi-drai.

CYSTUDDIAU.

- 3 'Dwy 'nabod dim o'r nefol le,
 Ond gwyn fyd na fawn ynddo fe:
 'Rwy'n caru pawb o fewn y wlad;
 Y dymher nefol fwyn sydd fry
 Yn awr ddymunwn genyf fi;
 Fy nghartref ydyw tŷ fy Nhad. w.

811. *Byr ysgafn gystudd.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Llandeilo, 71.

- O S yw'm gofidiau yn y byd
 I bara hyd y diwedd;
 O fewn y nef fe dderfydd hyn
 Troir tristwch yn orfoledd.
- 2 Pa fwyaf gawn o wres y dydd,
 Mwy yno fydd ein moliant;
 Cawn, yn lle'n cystudd byr a'n chwys,
 Dragwyddol bwys gogoniant.
- 3 Nis oedwn mwy nes dringo'n llawn
 I'r man y cawn breswyllo—
 I'r lan i ben y tawel fryn
 Mae miloedd yn dysgleirio.
- 4 F'enaïd blinedig yn eu plith
 Yn dawel byth gaiff orphwys:
 'Nol teithio 'ngwres yr haul a'r dydd,
 Mor felus fydd Paradwys.
- 5 Pryd hyn péreiddia Duw o'r bron
 Holl chwerwon ddyfroedd Marah;
 Pryd hyn y try pob chwerw nant
 Yn win i l lant Jehofa. w.

812. *"Ti ydwy't loches i mi"*

M. C.—St Stephan, 78. Abbey, 87.

- O! ANGHREDINIAETH fawr ei grym,
 Ti roddaist i mi glwy';
 Ond d'wed a fynost, credu wnaif
 Fod doniau'r nef yn fwy.

CYSTUDDIAU.

2 Fe'm golchir yn fy nghystudd trwm,
 Fe'm purir yn y tân;
 Ac mi ddof allan, pan ddél dydd,
 Wedi fy nghànu'n lân.

3 Anffyddlon i mi trodd y byd,
 Anffyddlon dynol ryw;
 Ond 'rwyf yn rhedeg trwyddynt oll
 I fynwes bur fy Nuw. w.

813. "*Edrych ar y pethau ni welir.*"

7. 6. D.—Bremen, 112. Grafenberg, Y. 34.

MAE cwmwl mawr o dystion
 Yn iach yr ochr draw,
 I'n Harglwydd a fu'n ffyddlon
 Yn myd y poen a'r braw;
 Yn ol eu traed dilynwn,
 Trwy dir y blinder maith;
 Ar air ein Harglwydd pwyswn
 Nes dod i ben y daith.

2 Er myn'd trwy fflam a dyfroedd
 Medd gair ein Iesu glân,
 "Ni'th foddur yn y moroedd
 Ni'th losgir yn y tân:"
 Fe rydd lawn waredigaeth
 I'w eiddo cyn bo hir;
 Cânt seinio "Iachawdwriaeth,"
 O fewn i'r nefol dir T. J.

814. *Pren yn Marah.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Syria, Y. 33.

ER dod o hyd i Marah,
 A'i ddyfroedd chwerw'u blas,
 Mae'm Iesu i'w pereiddio,
 Melusa hwynt a'i ras;
 Lle bynag byddo 'Mhrynwr,
 Pob storm yn dawel fydd,

CYSTUDDIAU.

Pob gŵyr a wneir yn uniawn,
Pob twyllwch droir yn ddydd.

- 2 Os cyfyd gwynt tymhestlog,
Os rhua tŷnau'r môr,
Mae'r hwn mae 'ngobaith ynddo
A'i enw'n gadarn lŷr;
Yn nghanol pob rhyferthwy,
Gall Iesu unrhyw awr,
A gair ostegu'r cyfan,
A gwneyd tawelwch mawr.
- 3 Beth bynag wnelo'n gerbyd,
Pan at ei blant mae'n dod,
Ai'r gwynt, ai'r tân, ai'r cwmwl,
Er lles caiff iddynt fod;
Ac er eu holl amheuon,
A'u hofnau o bob rhyw,
Efe ei hun sydd ynddo,
A digon, digon yw.
- 4 'Rwy'n cofio'i felus eiriau—
Caiff pob peth is y nef
Gydweithio er daioni
I'r rhai a'i carant ef;
Trysorau o ddoethineb
I drefnu ynddo sydd,
Trysorau gras a chariad,
I wneyd pob rhwymau'n rhydd.
- 5 Yn holl drallodau bywyd,
Er dued fyddo'r nen,
Dyogel ydyw'r angor
Sydd fry tu fewn i'r llen;
Mewn einioes, ac yn angeu,
Fe ddeil, can's sicr yw;
Ni cholli'r byth mo'r afael
Nes myn'd yno i fyw.

R. O.

815. *Dilyn y praidd.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.

PERERIN wy'n y byd,
 Ac alltud ar fy hynt,
 Yn ceisio dilyn ol y praidd—
 Y tadau sanctaidd gynt;
 I 'mofyn gwlad sydd well,
 Er bod yn mhell yn ol,
 Trwy gymhorth gras, yn mlaen mi af,
 Dilynaf finau'u hol.

- 2 Os rhaid ymdrechu dro,
 Milwrio a dwyn y groes,
 A myn'd dan wêg a gwawd y byd,
 Dros enyd fer fy oes;
 Caf goron gyda'r saint,
 Tragwyddol fraint sy'n ol;
 Trwy gymhorth gras, yn mlaen mi af,
 Dilynaf finau'u hol. D. J.

816. *Morio tuag adref.*

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, Y. 48.

YMDEITHYDD wy'n y byd,
 Fel rhai o'm tadau gynt,
 Sy'n morio lawer pryd
 Yn erbyn llanw a gwynt;
 Mae ngolwg wiw tua'r hyfryd wlad
 Lle mae fy Nhad a'm ffryndiau'n byw.

- 2 Mae'r tônau lawer gwaith
 A'r stormydd mawr eu stŵr,
 Yn curo f'ennid llaith
 Nes byddo dan y dŵr;
 Ond Iesu ddaw, ac yn y man
 Fe'm cod i'r làn a'i gadarn law.
- 3 Pan byddo awyr glir,
 'Rwy'n gwel'd trwy ddrych difrêg

CYSTUDDIAU.

Rai manau o Salem dir,
A'm hetifeddiaeth deg;
A'r olwg hon, trwy gwrs fy nhaith,
Ddod f'enaid llaith i fyn'd yn llon.

4 Er bod y ffordd yn faith,
A rhwystrau eto 'mlaen,
Caf orphen ar fy nhaith,
A glanio i Salem lân:
Marwolaeth ddaw, caf fyn'd heb ble,
Yn iach i dre' yr ochr draw.

5 Ac yno gwyn fy myd,
Tu draw i'r byd a'r bedd;
Caf yno fyw o hyd
Mewn hawddfyd ac mewn hedd.
Yn canu'n ber i'r Iesu mwyn,
Am iddo'n dwyn i Salem dir. w.

817. *Ffydd yn yr addewid.*

6. 8.—Gwladys, 135. Alun, 238.

MAE'm siwrnai yn y blaen,
'Does diwedd ar fy nhaith,
Nes glanio i mewn yn lân
I dragwyddoldeb maith;
Yr ochr draw fy nghartref yw
O fewn y wlad lle mae fy Nuw:

2 Ar ei addewid ef,
Sydd fwy na geiriau dyn,
Er holl gymylau'r nef,
Gorphwysaf fi fy hun;
Fe'm deil i'r lân, a doed a ddel
A ddaeth o'i enau sydd dan sel

3 Mi bwysaf ar ei air,
A deued oll yn groes;
Fy noddfa unig yw
Dan eithaf tywyll nos:

CYSTUDDIAU.

Fe wawria'r dydd: pob tro is nen
Ddaw ag addewid nef i ben.

- 4 Ar fyr mi fyddaf iach;
Ni chaf fi glywed mwy
Lais y gorthrymwyr cas,
Eu gwawd na'u dirmyg hwy;
'Does swm na chri o fewn y wlad
Lle mae fy Mhriod a fy Nhad. w.

818. *Boreu braf ger llaw.*

6. 8.—Alun, 238. Gwladys, 135.

MI wela'r cwmwl du
Yn awr yn mron a ffoi,
A gwynt y gogledd sy
Ychydig bach yn troi:
'Nol tymhestl fawr, daw yn y man
Ryw hyfryd hîn ar f'enaïd gwan.

- 2 Ni phery ddim yn hir
O'r ddu dymhestlog nos;
Ni threfnwyd oesoedd maith
I neb i gario'r groes;
Mae'r hyfryd wawr sy'n codi draw
Yn dweyd fod boreu braf gerllaw.

- 3 Mi welaf oleu'r haul
Ar fryniau tŷ fy Nhad,
Yn dangos i mi sail
Fy Iachawdwriaeth rad;—
Fod f'enw fry ar lyfrau'r nef,
Ac nad oes a'i dilea ef.

- 4 Melus fel diliau mêl,
A maethlon er iachâd,
Yw holl geryddon nef,
A gwialenodau 'Nhad;
Pob croes, pob gwae, pob awel gref,
Sydd yn addfedu'r saint i'r nef. w.

819. *Dedwyddoch yn nghymdeithas Duro.*

8. 7. D.—Dismisslon, 160. Tyddewi, Y. 57.

DEDWYDD yw sydd yn dy glwyfau,
 Nid rhyw ofnau yno sydd,
 Ond llawenydd, hedd, a chariad,
 Oll yn oll yn cario'r dydd;
 Gwledd wastadol yw dy gwmni,
 Pell uwch law pob deall dyn,
 Ond y rhai a gadd ei phrofi
 Gan dy Ysbryd di dy hun.

2 *Minau'r noeth a'r tlawd, a ddeuaf,*

Yn fy ofnau, yn fy mai,
 Ac heb fedr i ryfela,
 Chwaith na medr i edifarhau:
 Rho i mi nerth, a gras, a doniau,
 Rho i mi'r cwbl oll i gyd;
 Nid oes dim ond trysor dwyfol
 A all lanw dim o'm bryd. W.

820. *Ystormydd yn puro yr awyr.*

8. 7. D.—Dismisslon, 160. Trefecca, 162.

FEL y rhed llifogydd mawrion,
 Fel anadla'r awel gref,
 Bydded felly fy och'neidiau
 I ddyrchafu tua'r nef:
 Gwn nas gelli atal rhagof—
 Gwn nas gelli roi nacâd,
 O un fendith is y nefoedd
 Ag sydd i mi er iachad.

2 *Mae ystormydd mewn naturiaeth*

Ca's goreuon byd y rhai'n—
 Cafodd seintiau a merthyron,
 Cafodd Iesu goron ddrain:
 Mae cydwybod fo mewn terfysg,
 Mae ysbrydoedd fo mewn poen,
 Wedi chwilio o gylch, o gwmpas,
 Yn lletya 'nghlwyfau'r Oen.

CYSTUDDIAU.

- 3 Ufferu yn fy enaid euog
 Sydd, er bod y fflam yn gry'.
 Yn fy ngyru at borth y bywyd
 Trwy'r cymylau duaf sy';
 Tân y pydew a'm dihunodd,
 Tawch y fflam gynddeiriog, gref,
 Wnaeth im henaid, yn y storom,
 Ymrafaelu'n llyn a'r nef. w.

821. *Buddioldeb cystuddiau.*

8. 7. D.—Tyddewi, v. 57. Llangan, v. 61.

MAE fy Nuw yn fy ngheryddu,
 Ond fy ngharu y mae ef;
 Ergyd ddoe, ac ergyd heddyw,
 Sydd i'm cofio am y nef,
 Nid oes awr o boen a dolur,
 Nid oes mynyd fach nad yw
 Fel ffynonau'n tarddu allan
 O dragwyddol hedd fy Nuw.

- 2 Eto, nid yw fy ergydion
 Ond ergydion ysgafn iawn,
 Ac awelon pur o gariad
 Sydd yn gymysg â hwy'n llawn!
 Cariad, heddwch pur, a cherydd,
 A gydbblethwyd mewn un we:
 Rhaff dair cainge yw sy'n fy nhynu
 Maes o'r ddaear tua'r ne'. w.

822. *Gweddi mewn cystudd.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eiflonydd, 170.

TAN y dôn yr wyf yn llefain,
 Mae mynyddau ar fy mhen;
 Haen ar haen sydd o gymylau
 Duon rhyngof fi a'r nen;
 Ni fydd rhan o'm cnawd na'm hysbryd,
 Tra fwyf yma fyth yn iach;
 Tyred, Arglwydd, a dadguddia
 Dy hunan i mi ronyn bach.

CYSTUDDIAU.

- 2 Codi'm llygaid 'rwyf i fyny,
 Edrych beunydd tua'r nef;
 Felly 'rwyf yn treulio'r oriau,
 Dim ond dysgwyl wrtho ef:
 Dagrau ac och'neidiau trymion
 Yw fy mywyd yn y byd:
 Dim dybenion o ruddfanau
 Oni chaf wel'd dy wyneb pryd.
- 3 Mae fy nghalon.wedi gwywo,
 Fel y ddae'r mewn sychder mawr,
 Pan na byddo cafod hyfryd
 Yn dyferu arni lawr;
 Mae'm meddyliau i gyd mewn terfysg,
 Ac yn ddyrys iawn yn gwau;
 Nid oes dyben ar fy nghystudd
 Ond yn unig dy fwynhau.
- 4 Ffynon wyt o bob tosturi,
 Nid oes gwybod faint dy ras;
 Dy haelioni sydd yn cynal
 Pob peth dan yr awyr las;
 Dal fy ysbryd gwan i fyny,
 Edrych ar y bryniau mawr
 Sydd yn pwysu ar fy nghalon,
 Ac yn ceisio'm doddi i lawr.
- 5 Edrych ar y pair 'rwyf ynddo,
 Na'd i'r ffllamau mawr eu grym
 Sydd o'm cylch yn awr yn llosgi
 Wnenthur drwg tragwyddol im:
 C'wilydd, gwarth, a chroesau trymion,
 Sydd yn curo arna'i 'n un;
 Ac nid oes a'm deil i fyny
 Ond dy Ysbryd di dy hun. w.

823. *Hyder pererin cystuddiol.*

8. 7. D.—Dismission. 160. Edinburgh, 164.

DYFAIS fawr tragwyddol gariad
 Ydyw'r iachawdwriaeth lawn;

CYSTUDDIAU.

Cyfamod hedd yw'r sylfaen gadarn
 Yr hwn nis derfydd bydd mo'i ddawn:
 Dyma'r fan y gorphwys f'enaid,
 Dyma'r fan y byddaf byw,
 Mewn tangnefedd pur, heddychol,
 Yn mhob rhyw stormydd gyda Duw.

- 2 Syfled iechyd, syfled bywyd,
 Cnawd a chalon yn gytun,
 Byth ni syfla amod heddwch
 Hen gytundeb Tri yn Un:
 Dianwadal yw'r addewid,
 Cadarn byth yw cynghor Duw;
 Cysur cryf sy i'r neb a gredo
 Yn haeddiant Iesu i gael byw.
- 3 Bum yn wyneb pob gorchymyn,
 Bum yn wyneb angeu glas;
 Gwelais Iesu ar Galfaria
 Yn gwbl wedi cario'r maes:
 Mewn cystuddiau 'rwyf yn dawel,
 Y fuddugoliaeth sydd o'm tu,
 Nid oes elyn wna i mi niwed;
 Mae'r ffordd yn rhydd i'r nefoedd fry.
- 4 Pethau chwerwon sydd yn felus;
 T'wyllwch sydd yn oleu clir;
 Mae'm cystuddiau i mi'n fuddiol,
 Ond darfyddant cyn bo hir:
 Cyfamod hedd bereiddia'r cwbl.
 Cyfamod hedd a'm cwyd i'r lân,
 I gael gwel'd fy etifeddiaeth,
 A'i meddianu yn y man.
- 5 Gwelais 'chydig o'r ardaloedd
 Yr ochr draw i angeu a'r bedd;
 Synodd f'enaid yn yr olwg,
 Teimlais annherfynol hedd;
 Iesu brynodd i mi'r cwbl,
 Gwnaeth â'i waed anfeidrol iawn;

CYSTUDDIAU.

Dyma rym fy enaid euog,
A fy nghysur dwyfol llawn.

824. RHAN II.

8. 7. n.—Bohemia, 168. Bavaria, 167.

WEDI cefnu pob rhyw 'stormydd,
A'r tdnau mawrion oll ynghyd,
Tybiais fy mod yn y porthladd,
Tu draw i holl ofidiau'r byd;
"O! ry Nhad," medd f'enaid egwan,
"A gaf fi ddyfod i dy gól,
A chanu'n iach i bob rhyw bechod,
A'm cystuddiau i gyd ar ol?"

2 "Ust! fy mhlentyn, taw, dystawa!
Gwybydd di mai fi sydd Dduw;
Ymdawela yn f'ewyllys,
Cred im gofal tra f'och byw;
Os rhaid ynladd â gelynion,
Fi, dy nerth, fydd o dy blaid;
Er gwaned wyt, cei rym i sefyll,
A fi'n gymhorth wrth bob rhaid."

3 Boddlaw'n ddigon, doed a ddelo,
Ond dy gael i mi yn Dduw:
Rhoist dy Fab i brynu'm bywyd
Trwy ddyoddef marwol friw;
Mi lecha'n davel yn ei gysgod—
Yn nghysgod haeddiant dwyfol glwy'
Darfyddaf byth âg oll sydd isod,
Ac ymhyfrydaf ynot mwy.

4 Edrych 'rwyf ar hyny beunydd,
A hiraethu am y wawr,
Pan y derfydd im â phechod
Ac y caf roi 'meichiau i lawr;—
Y caf ddihuno ar dy ddelw,
Pan caf wel'd dy wyneb gwiw,
Pan caf foli byth heb dewi,
A bod yn debyg i fy Nuw.

CYSTUDDIAU.

- 5 Fy natur egwan sydd yn soddi,
 Wrth deimlo prawf o'th ddwyfol hedd;
 Ac yn boddi gan ryfeddod,
 Wrth edrych 'chydig ar dy wedd:
 O! am gorph a hwnw'n rymus,
 I oddef pwys gogoniant Duw:
 Ac i'w foli byth heb dewi,
 A chydag ef dragwyddol fyw. T. O.

825. *Ymguddfa yn y dydd blin.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 166.

- I**ESU, cyfaill pechaduriaid,
 Dyro im i'th fynwes ffoi,
 Tra fo'r dyfroedd chwyrn yn llifio,
 A'r tymhestloedd yn crynhoi;
 Cuddia fi, O Geidwad! cuddia
 Nes é! heibio'r stormydd blin.
 Tywys f'enaid tlawd i'r porthladd
 Er mwyn d'enw mawr dy hun
- 2 Noddfa arall nid oes genyf,
 Pwysa'm henaid arnat ti;
 Paid a'm gadael im fy hunan,
 Cymhorth a chysura fi;
 Cyfiawn ydwyt ti a sanctaidd,
 Minau 'dwyf ond llwyr anmhur;
 Drwg, a llawn o bechod ydwyf,
 Tithau'n llawn o ras a gwir.
- 3 Gras digonol a geir ynot;
 Gras i faddeu fy holl fai:
 Boed i'r ffrydiau pur, iachusol
 Oddiwrth bechod fy nglanhau;
 Profi maith rinweddau'th gariad
 Gaffwy'n awr tu yma i'r bedd:
 Wedi hyny, O! dwg fi'n dawel
 I Gaersalem lawn o hedd. c. w. (*cyf.*)

826. *Digon i bwysu arno yn angeu.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Eifonydd, 170.

F'ENNAID gwan sefydla d'otwg

Ar yr Iesu'n unig nêd:

Nid oes arall dâl ei geisio,

Nac i bwysu arno'n bod;

Câr ef nes anghofio'th ofid,

Yma ar y ddaear ddu;

Câr nes i'th serchiadau hedeg

Ato i Gaersalem fry.

2 Câr yr hwn a fedr wared,

Ac ymddiried iddo ef;

Cred, ac edrych i'r addewid

Am drysorau rhad y nef;

Cyfoeth canmil gwell na'r ddaear

Sy'n ei eiriau glân i gyd;

Cyfoeth gwell na'r greadigaeth

Im yw gwedd ei wynebpryd.

3 Cyfoeth yn yr anial garw,

Elw 'nglyn wylofain yw;

Dyffryn galar try'n llawenydd,

Rhydd yn angeu fodd i fyw;

F'enaid, edrych i Galfaria,

Cofia am ruddfanau'r ardd,

Nes bo'n ddim dy holl deganau

Byth yn ngwedd ei wyneb hardd. AM.

827. *Cysur o Galfaria.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Bohemia, 168.

WELA'i neb o'm holl gyfeillion

A ddaw'n dawl gyda mi,

Ac a ddeil fy mhen i fyny

Yn nyfnderoedd angeu du:

Cloddiwyd Maen mewn arfaeth gadarn,

Draw ryw oesoedd cyn fy mod,

Hwnw ddeil fy mhen i fyny,

Fel na syflir dim o'm troed

CYSTUDDIAU.

- 2 Trof fy wyneb i Galfaria,
 Yno gwelaf gysur llawn,
 Gwelaf yno un yn marw,
 Ac yn talu perffaith iawn:
 Dim ond golwg ar y Meichiau
 Ddaw â'm henaid llesg i'r làn
 Ac a bair i'm holl elynion
 Golli eu gafael yn y fan.
- 3 Ffarwel, ddaear, a'i thrysorau,
 Myn'd yr wyf tua thir fy ngwlad
 Wyneb Iesu yn yr afon
 Sathra Satan dan fy nhraed:
 Gwel'd yr Arch a'r drugareddfa
 Iesu mawr, y canol Wr,
 Wna i'm henaid inau waeddi,
 "Buddugoliaeth," yn y dŵr.
- 4 Gair o enau'r Nef ei hunan
 Sydd yn eisieu arnaf fi;
 Gair a godo'm henaid eiddil
 'Nawr i'r làn o'r pydew du
 Gair a dorro faglau filoedd,
 Ac a'm rhoddo ar fy nhraed;
 Gair a wnelo i mi'n groyw
 Ganu am iachawdwriaeth rad.
- 5 Fel y moroedd mae'th drugaredd,
 Annherfynol yw dy ras;
 Anchwiliadwy yw dy gariad
 I'r pechadur gwaela' i maes:
 O'r dyfnderoedd codaist finau
 Yn dy freichian lawer pryd,
 Ac a wnest i'm henaid ganu
 'Ngwyneb gorthrymderau'r byd. AN.

828. *Duo yn goleuo y llwybr.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

MI es trwy afonydd dyfnion,
 Gwyllta'u natur is y nen,

CYSTUDDIAU.

- Pan oedd tônau mawr yn rhuo
 Fel y moroedd uwch fy mhen;
 Ti dy hunau
 Oedd a safodd o fy mhlaid,
 2 Croesaugeirwon sydd yn felus;
 Pan yr elo yn brydnawn,
 Dyfnder galar sydd yn esgor
 Ar lawenydd hyfryd iawn;
 O! am weled
 Heno dawel foreu wawr,
 3 Y mae hiraeth yn fy nghalon
 Heddyw am gael gwel'd y dydd
 Caffo fy nghadwynau'u tori;
 A fy enaid fyn'd yn rhydd;
 Yn lle rhyfel,
 Dim ond swn telynau hedd. w.

829. *Hindda ar ol y dc'ryc-hin.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- A**R ddysgwylfa uchel gribog
 Dysgwyl 'rwyf er's hir brydnawn,
 Edrych am yr hindda hyfryd
 'Nol cawodydd geirwon iawn,
 Ac i'm hysbryd
 Trwy'r cymylau wel'd y wlad.
 2 Gwlad o heddwch, gwlad o sylwedd.
 Gwlad o gariad pur didrai,
 Gwlad o wledda'r pererinion
 Ar lawenydd i barhau;
 Dacw'r ardal
 Mae 'nghysuron oll i gyd.
 3 Aed y nos derfysglyd heibio,
 Doed y boreu cyn bo hir,
 Pan y caffo'm henaidd wledda
 Yn y Ganaan hyfryd bur,
 Gyda myrddiwn
 O'i rai anwyl, ffyddlon ef. w.

830. *Gwaredigaeth ar law Duw yn unig.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Ardudwy, Y. 68

N^I thâl im gyfadde' meiau
 'N unlle ond o flaen y ne';
 Duw maddeugar, Tad tosturi,
 Duw anfeidrol yw efe:
 At ei orsedd,
 Denaf dan fy nwf'n bla.

2 On'd oes ganddo ras i achub,
 Ffarwel achub is y rhod;
 Nid oes eto ddyn dosturiodd
 Fel tosturiodd ef erioed:
 Gwaredigaeth
 Sydd yn unig ar ei law.

3 Gorwedd ar fy ngwely cystudd—
 At y pared trof fy mhen—
 Gruddfan 'r ydwyf, ac och'neidio,
 Wylo tua'r nefoedd wen:
 Yn y diwedd,
 F'allai caf fi deimlo hedd. w.

831. *Gwenau Duw yn dirymu cystudd.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183 Hyder, 182.

CHWILIO am danat, addfwyn Arglwydd,
 Mae fy enaid yma a thraw:
 Teimlo 'mod yn berffaith ddedwydd
 Pan y byddi di ger llaw:
 Gwedd dy wyneb
 Yw fy mywyd yn y byd.

2 Heddwch perffaith yw dy gwmni,
 Mae llawenydd ar y dde';
 Ond i ti fod yn bresenol
 Pob peth sydd yn llanw'r lle:
 Ni ddaw tristwch
 Fyth i'th gwmni tra fo nef.

CYSTUDDIAU.

- 3 Yn y ffwrnes danlyd, greulon,
 Os tydi a ddaw yn mlaen,
 'Does ond heddwch, a mwyneidd-dra,
 A thiriondeb yn y tân:
 Gwên dy gariad
 Wna bob cystudd yn ddirym.
- 4 Ti wy'n 'mofyn—Arglwydd, tyred,
 Yn mhob trallod bydd gerllaw;
 Dilyn fi, 'rwy'n ofni yma,
 Dilyn fi, 'rwyn ofni draw;
 Dan dy aden
 Mi edrycha'n wyneb llu.   w.

832. "*Dy lwybrau yn y dyfroedd dyfnion.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, v. 64.

- D**UW anfeidrol yw dy enw,
 Llanw'r nefoedd, llanw'r llawr,
 Ac mae'th lwybrau'n anweledig
 Yn nyfnderoedd moroedd mawr:
 Dy feddyliau—
 Is nag uffern, uwch na'r nef.
- 2 Minau'n ddyfal sy'n ymofyn
 Ar yr aswy, ar y dde,
 Ceisio ffeindio dwfn gynghor,
 A dybenion Brenin ne':
 Hyn a ffeindiais—
 Mai daioni yw oll i mi.
- 3 Pan bwyf dan y tônau mawrion,
 A'r llifeiriant yn ei rym,
 Dae'r ac uffern gyda'u gilydd
 Am fy nghuro i lawr i ddim
 Af dan grynu
 Ymaflaf yn addewid nef.
- 4 Dyben nefoedd sydd yn gywir
 Bynag beth yw dyben dyn;

CYSTUDDIAU.

Mi anturiaf fy holl fywyd
 Ar ei eiriau ef ei hun:
 Doed pob cystudd,
 Ddigwydd dim ond da i mi.

- 5 Da yw'r groes, a 'da yw'r wasgfa,
 Da yw profedigaeth lym;
 Oll a'm tyn i o'r creadur,
 O fy haeddiant, o fy ngrym:
 Minau'r truan,
 Ddof dan aden Brenin nef.

W.

833. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.—Penl. 172. Bridport, 176.

ANWELEDIG, 'rwyn dy garu,
 Ac ni feddaf yn y byd
 Wrthddrych gallaf bwysio arno—
 Wrthddrych dâl roi arno 'mryd;
 'Does fy lleinw
 O bob pleser, end dy hun.

- 2 Ti'm harweiniaist o'r creadur
 Ar hyd lwybrau geirwon iawn;
 Ni ches lonydd gyda'm pleser,
 Fyth na boreu na phrydnawn;
 Yn yr anial,
 Dwedaist eiriau wrth fy modd.
- 3 'Rwyf yn foddlon i'th geryddon
 Pan 'nabyddwyf mai dy lais
 Sy'n fy nwyn o blith y llewod,
 O bob gormes, o bob trais;
 Gwell na diliau
 Yw deniadau geiriau'r nef.
- 4 'Chlywodd clust, ni welodd llygad,
 Ac ni ddaeth i galon dyn,
 Erioed feddwl, na dychymyg,
 Y fath ydwyt ti dy hun:

CYSTUDDIAU.

Rhagor decach
Wyt na welodd nef na llawr.

- 5 Ac 'rwyf finau yn dy garu
Uwch a welais eto erioed,
Uwch a glywais son am dano
Ynte a ddych'mygais fod;
Dyma flamau
Perffaith mwyn drigfanau'r nef.

834. *Cystudd yn anghenrheidiol.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Caio, r. 65.

NI feddyliais fod fy siwrnai
Trwy lifeiriant oedd mor gry'
A bod afon ar ol afon,
Heb ddim diwedd, heb ddim rhi':
Yn eu canol
'Rwyf yn gwel'd yr ochr draw.

- 2 Nid oes drwg cael fy nghystuddio
Lle bo cystudd i mi'n well;
Rhaid trwy'r anial i mi deithio
Cyn cael meddu'r Ganaan bell:
Wrth y cleddyf
Dof i feddu tir fy ngwlad.

- 3 'Rwyf yn caru'r pererinion
Ar y tylau serth y sy,
Ar eu traed ac ar eu dwylaw,
'N ceisio dringo i fyny fry;
Ar fy neulin
Minau ddof i ben y bryn.

835. *Congwest ofn.*

8. 7. 4.—Bridport, 176. Tydfil, r. 64.

F'ENAID egwan, paid ag ofni
Bod rhyw ddrygau mawr ger llaw,
Ofni gwyntoedd oer y gogledd,
Ofni gwynt y dwyrain draw,

CYSTUDDIAU.

- Ofni'r cwbl,
Ac heb achos ofni'n bod.
- 2 Newydd mawr, a newydd llawen,
Newydd gwir, a newydd rhad,
Sy'n marchogaeth ar y cwmwl
Goleu draw o dŷ fy Nhad:—
Fe faddeuwyd
Beiau rif y sêr i mi.
- 3 Os daw gw'radwydd, os daw gofid,
Trwy ragluuiaeth bur fy Nuw,
Hyny fyth ni ladd fy enaid,
Cadw 'nghalon wna yn fyw:
Bydd ei fflangell
Yn y diwedd fel y gwin.
- 4 Os ar wely rhaid fy rhoddi,
Rywbyrd yn y dyddiau ddaw
I gystuddiau, nes bo 'mrodyr
Goreu oll yn cilio draw
Mi ddof allan
Fel yr aur y seithfed tro.
- 5 Fe gaw'd croesau lle ni phechwyd;
Pa'm gwrth'nebaſ finau'r groes?
Cafodd Crewr nef ei hunan
Ar Galfaria angeu loes;
Yr un llwybrau
Rhaid im gerdded ag efe. w.

836. *Cystuddiau yn feddyginiaeth.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Verona, 174.

DAU ryw auaf, maith a chwerw,
Drefnodd f'Arglwydd i mi'n un
Tymhestl oer yn fy meddyliau,
Ac oddi allan yn gytun:
Dwy farwolaeth
Drefnodd gras i mi fyn'd trwy.

CYSTUDDIAU.

2 'Rwyf fi ar y cefnfor garw.
 'N mentro edrych drwodd draw,
 Ac o fewn y dôn yn canfod
 Tir y bywyd pell ger llaw:
 Mewn addewid
 'Rwyf mor agos at y wlad.

3 Mae fy nghred wedi ymaflyd,
 Yn y storom am y tir:
 Y mae'r cefnfor hyll mewn undeb
 Heddyw a'r Baradwys bur;
 Dewch yn eon
 Tir y bywyd, dacw fe. w.

837. *Y dydd blin yn myned heibio.*

8. 7. 3.—Rheldiol, 191. Walworth, 189.

DYDD yw hwn sy'n myned heibio,
 Dydd o alar, dydd o wae,
 'Nol eu gilydd, mae blinderau,
 Fel y tönau yn parhau:
 Iesu cun, ef ei hun
 Yw fy nghysur oll yn un.

2 Agor ddrws, 'rwyf bron llewygu,
 O'm cystuddiau i fyn'd i maes;
 Nid yw'm cadwyn, er mor gryfed
 Ddim at etholedig ras:
 D'unig air i mi bair
 Ddod i maes o'r berw bair.

3 Fel y gallwyf orfoleddu,
 Byw yn wastad yn dy hedd,
 Edrych angen yn ei wyneb,
 Ymhyfrydu yn y bedd:
 Congro'n lân, myn'd yn mlaen
 Mewn rhyw ddwyfol nefol dân. w.

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB

838. *Gwagedd y byd yn angeu.*

M. H.—Bablon, 35. Ceredigion, 36.

BETH dâl im roi fy serch a'm bryd
Ar ddim a welaf yn y byd?
Da, daear, dŵr, pa gysur yw
Y dydd y dâl digofaint Duw.

- 2 Och! pwy a roddai 'i bwys ar ddyn
Sy'n llesg a gwan fel corsen grin?
Ar beth mor frau, pwy roddai'i fryd?
Plant Adda, gwagedd ynt i gyd.
- 3 O'r dywyll wlad pan byddwy'n myn'd,
Fy Iesu fydd fy fyddlon Ffrynd:
Pa frawd, pa chwae'r, pa gyfaill gwell,
A'm hebrwng i'r ardaloedd pell?
- 4 Pa'm cara'i'r byd a'i wagedd mwy?
Hyd angeu'n brin y deuant hwy:
Gwell genyf garu'r Ffrynd a ddaw
Yn angeu i'maflyd yn fy llaw.   w.

839. *Dydd y farn.*

M. H.—Augsburg, 24. Winchester, 9.

WEL dacw'r Brenin mawr yn dod
Mewn rhwysg na welodd neb eriood;
Mae angeu, uffern fawr, a'r bedd,
Yn ofni edrych ar ei wedd.

- 2 Fe lysg y byd yn ulw mân,
Fe dry'r greadigaeth fel o'r blaen;
Cwmp y planedau er eu maint;
Bydd Iesu'n Frenin ar ei saint.
- 3 O! tyred ddedwydd hapus awr,
Boreuddydd tragwyddoldeb mawr,
Poen yw'm pleserau, poen yw'm loes,
Wrth bechu yn erbyn gwaed y groes.

- 4 Mi welai'n codi'r Seren ddydd;
 Mi glywa'r canu yno fydd:
 Angylion gyda'r saint yn un
 Yn cadw cwmni Mab y dyn. w.

840. *Huno yn yr Iesu.*

M. H.—Sebastian, 18. Beza, 12.

NI ddaw 'nghyfeillion mwya'u hedd
 I'm hebrwng ond hyd lan y bedd;
 Try pawb eu cefnau, dyma'r dydd
 Gadawant fi yn fy ngwely pridd.

- 2 Daw i mi dranoeth teg er hyn,
 Caf godi fry i Seion fryn;
 Fy llwch ddaw'n llwyr o bridd y llawr,
 Ar ddysglæer wedd fy Mhriod mawr.
- 3 Caf yno fod yn gwbl rydd;
 Ar angeu wedi cario'r dydd,
 Heb unrhyw nychdod mwy, na phoen,
 Yn moli'r croeshoeliedig Oen. J. T.

841. *Yr Adgyfodiad a'r Bywyd.*

M. S.—Persia. 68. Sabbath, 59.

MYFI yw'r Adgyfodiad mawr
 Myfi yw gwawr y bywyd:
 Caiff pawb a'm cred, medd f'Arglwydd Dduw
 Er trengu, fyw mewn eilfyd.

- 2 A'r sawl sy'n byw mewn ufudd gred
 I mi, caiff drwydded nefol,
 Nad allo angeu, brenin braw,
 Ddwg iddaw yn dragwyddol.
- 3 Yn wir, yn wir, medd Gwir ei hun,
 Pob cyfryw ddyn sy'n gwrando
 Fy ngair, gan gredu'r Tad a'i rhoes,
 Mae didranc einioes ganddo.
- 4 Yr hwn sy'n hoffi ufuddhau,
 Trwy ffydd, i'm geiriau hyfryd,

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Ni ddaw i farn, ond trwodd aeth
O angeu caeth i fywyd.

- 5 Na fyddwn anobeithiol drist
Am neb yn Nghrist a hunant,
Medd Paul—o'r corph maent gydag ef,
Yn nghartref y gogoniant. E. P.

842. *Y farn.*

m. s.—Capel Cynon, Y. 21. Caersalem, Y. 22.

MAE dydd y farn yn dod ar frys,
Boed hyn yn hysbys i ni,
Pan orfydd pawb i roi ar g'oedd
O'u holl weithredoedd gyfri,

- 2 Bydd yno hawb yn sobr iawn
Yn derbyn cyflawn ddedfryd;
Tlawd a chyfoethog wrth y fainc,
Bydd hen ac ieuainc hefyd. J. W.

843. *Noddfa yn angeu.*

m. c.—French, 77. St. George, 81.

PAN delo angeu yn ei rwysg
I dori f'oll i lawr,
Fy unig noddfa werthfawr fydd
Yn fy Ngwardwr mawr.

- 2 Pan ddarffo enwau oll o'r bron,
A ffrynd, a mam, a thad,
Yr enw hyfryd, unig fydd
Yr iachawdwriaeth rad.
- 3 Fe saif cyfamed pur y nef
Pryd hyny yn ei rym,
Pan bo pob cysur is y nef
Wedi diflanu'n ddim.
- 4 Y cyfan wedi rhoi ffarwel
A welwyd is y rhod,
Yna fy Iesu fydd y ffrynd
Anwylaf gaed erioed.

5 O! gâd im mewn tangnefedd pur
 Roi'm hanadl olu' i maes:
 Ac mewn gorfoledd hwylio dros
 Y cefnfor garw, glas.

6 A myn'd dan ganu tua'r wlad
 Bwrcaswyd i mi fyw;
 Ac wedi gado 'mhell o'm hol
 Gystuddiau o bob rhyw. w.

844. *Gorphwys yn y bedd.*
 m. c.—Martyrdom, 90. Farrant, 83.

MOR ddedwydd yw y rhai, trwy ffydd
 Sy'n myn'd o blith y byw:
 Eu henwau'n perarogli sydd,
 A'u hun, mor dawel yw!

2 Ar ol eu holl flinderau dwys,
 Gorphwyso maent mewn hedd,
 Yn mhell o swm y byd a'i bwys,
 Heb boen, yn llwch y bedd.

3 Llais un gorthrymydd byth ni ddaw
 I'w deffro i wylaw mwy,
 Na phrofedigaeth lem, na chroes—
 Un loes ni theimlant hwy. E. H.

845. *Yna yr eistedd ar orsedd ei ogoniant.*
 2. 8.—Eryn Luther, y 30. Aberdeen, 103.

FE ddaw
 Ar y cymylau maes o law,
 I rai er dychryn mawr a braw
 Yn mhell uwchlaw dychymyg dyn;
 Ac yna barna'r ddaear faith
 Yn ol y gwaith a wnaeth pob un.

2 Heb gé!,
 Pob llygad yno'n lân a'i gwel,
 Yn ol cyfiawnder pur y dél:

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Fe rydd ei sêl ar blant ei Dad:—
 "O! deuwch fendigedig rai,
 Rhow'd, yn ddi-lai, ich' deyrnas rad.

3 "Cyn byd
 Amodwyd i chwi'n eithaf drud,
 Yn awr meddienwch hi ynghyd,
 'Dyw hon i gyd ond gwerth fy ngwaed;
 Cewch wel'd y gogoneddus fri;
 Enillais i ar law fy Nhad."

4 Fydd mwy
 Ddim diwedd i'w llawenydd hwy;
 Eu temtasiynau aethant trwy;
 Gwaed marwol glwy' fydd gwraidd eu
 Tragwyddol gân, heb dewi a son, [gwledd;
 I Dduw a'r Oen am ddwyfol heddw. w.

846. *Digon yn angeu.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40 Abertawe, Y. 39.

MAE golwg ar byrth angeu
 Yn erchyll iawn i mi;
 Mae dyfroedd yr Iorddonen
 Yn ddyfnion ac yn ddu;
 Bydd rhodio'r dyffryn tywyll
 Yn drwm i'm henaid trist,
 A'r ffordd yn dra dyeithr,
 Heb gwmni Iesu Grist.

2 Nid oes ond gweled Iesu
 Yn gwaedu ar y bryn,
 A fydd i ymaflyd ynddo,
 A'm cynal yn y glyn;
 Fe'm gwared rhag euogrwydd,
 Ac ofnau angeu du;
 Fe wna y ffordd yn hyfryd
 Oddi yma i'r Ganaan fry.

AN.

847. *Rhyfeddodau dydd yr adgyfodiad.*

7. 6. D.—Caerllyngaed, 117. Abertawe, Y. 39.

BYDD myrdd o ryfeddodau
 Ar doriad boreu wawr,
 Pan ddelo plant y tōnan
 Yn iach o'r cystudd mawr;
 Oll yn eu gynau gwynion,
 Ac ar eu newydd wedd,
 Yn debyg idd eu Harglwydd
 Yn dod i'r lan o'r bedd.

2 Daw dydd o brysur bwyso
 Ar grefydd cyn bo hir;
 Ceir gwel'd gan bwy mae sylwedd,
 A phwy sydd heb y gwir:
 O Dduw! rho i mi adnabod
 Ar fysbryd ol dy law,
 Cau's dyna'r unig ddalw
 Arddelir ddydd a ddaw.

AN.

848. *Ail ddyfodiad Crist.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Missionary, 110.

ER gwaetha'r maen a'r milwyr
 Cyfododd Iesu'n fyw;
 Daeth yn ei law alluog
 A phardwn dynol ryw;
 Gwnaeth etifeddion uffern
 Yn etifeddion nef;
 Fy enaid byth na thawed
 A chanu iddo ef.

2 Fe'i gwelir ar y cwmwl
 Yn dyfod cyn bo hir,
 A'i ddedwydd waredigion,
 Ffrwyth ei ddyoddefaint pur;
 Bydd gogledd, de, a dwyrain,
 Gorllewin faith, yn un,

Oll yn eu gynau gwynion
Yn moli Mab y dyn.

AN.

849. *Adgyfodiad gwell.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Bremen, 112.

RWY'n ceisio cadw 'ngolwg
Ar hyfryd waed y groes;
Dal f'enaid afael ynddo
Yn nyfnder angeu loes:
Mi lechaf yn y ddaear,
Caiff llwch at lwch i fyn'd;
O angeu! ti gei wybod
Fod Iesu i mi'n Ffrynd.

- 2 Mi gaf fy ngorph i fyny
Fel fy Anwylyd cu,
Heb unrhyw nwyd lygredig
I'm bliuo fel y bu;
Yn nghanol myrdd myrddiynau
Yn hyfryd lawenhau;
Yr anthem ydyw cariad,
A chariad i barhau.

AN.

850. *Marw, a'i ganlyniadau.*

M. B.—Aylesbury, 125. Southwell, 127.

AI marw raid i mi,
A rhoi fy nghorph i lawr?
A raid i'm henaid ofnus ffoi
I dragwyddoldeb mawr?

- 2 Beth ddaw o honof fi
'Rol gadael daear lawr?
Tragwyddol wae, neu hedd di-lyth,
A fydd fy rhan ryw awr.
- 3 Deffroir fy nghysglyd lwch
Pan seinio udgorn Duw;
Y byd ar dân, a'r nef yn ffoi
Rhag barnwr meirw a byw.

- 4 O! am gael treulio f'oes
 Er clod i'm Harglwydd mawr,
 A rhodio'n isel gyda Duw,
 Tra fyddaf ar y llawr. c. w. (*cyf.*)

851. *Glân yr Iorrdonen.*

6. 5.—Moab, Y. 51.

A R lán Iorrdonen ddofn
 'Rwy'n oedi'n nychlyd,
 Mewn blys myn'd trwy, ac ofn
 Ei stormydd enbyd:
 O! na b'ai modd i mi
 Ysgoi ei hymchwydd hi,
 A hedfan uwch ei lli
 I'r Ganaan hyfryd.

- 2 Wrth gofio grym y dŵr,
 A'i thònog genlli',
 A'r mynych rymus ŵr
 A suddodd ynddi,
 Mae braw ar f'enaid gwan
 Mai boddi fydd fy rhan,
 Cyn cyrhaedd tawel lán
 Bro y goleuni.

- 3 Ond pan y gwelaf draw
 Ar fynydd Seion,
 Yn iach, heb boen na braw
 Fy hen gyfeillion,
 Paham yr ofnaf mwy?
 Y Duw a'u daliodd hwy
 A'm dyga inau drwy
 Ei dyfroedd dyfnion. E. E.

852. *Adgyfodiad y corph.*

6. 4.—Liverpool, 150. Siloah, 149.

NIS gallodd angeu du
 Ddal Iesu'n gaeth

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Ddim hwy na'r trydydd dydd,
Yn rhydd y daeth;
Ni ddelir un o'i blant,
Er myn'd i bant y bedd;
Fe'u gwelir ger ei fron
Yn llon eu gwedd.

2 Wrth wel'd yr angeu du
Yn nesu'n awr,
'Rwy'n ofni ambell dro
Wrth gofio'r awr:
Pan gwelwy'r gwaith trwy ffydd
Y trydydd dydd wnaeth Duw,
Mae 'ngobaith yn fwy cry'.
Do'i fyny'n fyw.

3 Pan fu fy Arglwydd mawr
Yn llawr y bedd,
Cynesodd wely i mi
Rhag oeri'm gwedd
Yn rhydd, ryw ddydd a ddaw,
Rhowch fi a'ch llaw'r un lle,
'Rwy'n caru, er yn wan,
Y fan bu ef.

4 Er pydru yn ngwaelod bedd,
Yn farwaidd, fud,
Daw Iesu i'm codi'n llon
Ger bron ryw bryd;
A'm llygaid i a'i gwel,
Mae'r gair dan sel yn wir,
Ar newydd ddedwydd ddydd,
Boreuddydd clir.

5 O Dduw! dod i mi ffydd,
Bob dydd o'r daith,
Wel'd Seion yn nesan,
Dros fryniau maith:

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Yn ben mae yno'n byw
 Fy Iesu, 'n Dduw a dyn,
 Fu yma'n wael ei wedd
 Mewn bedd ei hun.

6 Dy gwmni i ddwyn y groes,
 O! moes i mi;
 Er gwaethaf anghen a'i frad,
 Ein Tad wyt ti;
 Ac er fy rhoi'n y llwch,
 Mewn t'wyllwch dros ryw bryd,
 Ni'm cleddir o'i wydd é',
 Mewn lle'n y byd. W. E.

853. "Diwedd pob peth a nesaodd."

8. 7. D.—Bavaria, 167. Bohemia, 168.

Y MAE'r heulwen wedi blino
 Teithio yn yr wybren las,
 Daear drom sy mron diffygio
 Porthi'r llysiâu yn y maes;
 Mae'r planedau'n gwaeddi "Diwedd!"
 Pob creadur, yn ei ryw,
 Sy'n och'neidio am gael gweled
 Gwir ddadguddiad meibion Duw.

2 Y mae'r oriau yn fy ngalw
 'N ddyfal beunydd i bar'toi;
 Tân sy'n dod ar ddinas dystryw,
 Tua Soar i mi ffoi:
 Arglwydd! 'mafael ynwy'n fuan,
 Onid é ni ddeuaf byth,
 Tra bo'r tân yn llosgi Sodom
 Yn y bryniau gwnaf fy nyth. W.

854. *Duw yn ddigon yn anghen.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 231.

O! IACHAWDWR pechaduriaid,
 Sydd a'r gallu yn dy law,

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Rho oleuni, hwylia'm henaid
 Dros y cefnfor garw draw:
 Gad i'r wawr fod o fy wyneb,
 Rho fy enaid llesg yn rhydd:
 Nes i'r heulwen ddysglaer godi,
 Tywys fi wrth y seren ddydd.

- 2 A oes neb o'm hen gyfeillion
 A ddaw'n ddiiddig gyda mi,
 Ac a orwedd wrth fy ochr
 Obry yn y ddaear ddu?
 A yw cyfaill ddim ond hyny—
 Taffu dagrau, newid gwedd,
 Pan bo'r pridd, a'r clai, a'r ceryg
 Arna'i 'n cwympo yn y bedd?
- 3 O! ynfydrwydd, O! ffolineb,
 I mi erioed i roi fy mryd
 Ar un tegan, ar un gwrthddrych,
 Welais eto yn y byd:
 Mae y byd yn myned heibio,
 A'i deganau o bob rhyw;
 Dan y nef ni thâl ei garu
 Wrthddrych arall ond i'y Nuw. w.

855. *Crist yn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

CIOFIA, f'enaid, cyn it dreulio
 D'orian gwerthfawr yn y byd,
 Cyn ehedeg ffwrdd oddi yma,
 P'un a ge'st ti'r trysor drud;
 Yn mha ardal bydd fy lletty?
 Fath pryd hyny fydd fy ngwedd?
 P'un a'i llawen, ai cystuddiol,
 Fyddaf y tu draw i'r bedd?

- 2 Pan bo'r llygaid yma'n t'wyllu,
 Yn eu pyllau'n llechu i lawr,

Troi oddi amgylch wrth ymdrechu
 A galluoedd angeu mawr;
 P'odd dyoddefaf y fath gystudd?
 Pwy adferar golled hyn?
 Oni chaf ymguddio nghlwyfau
 'R Oen fu ar Galfaria fryn?

3 Iesu hawddgar! 'rwy'n dy ddewis,
 Nerth i ddilyn ol dy droed,
 Yna caiff fy enaid hedeg
 Tr hapusrwydd uwch y rhod,
 Tra fo'm pridd yn ymgymysgu
 Gyda pridd y ddae'r ryw bryd,
 Llewyrch wyneb Duw dysgleiria
 Banau f'enaid oll i gyd.

4 Wedi'm golchi oddiwrth sorod
 Pechod ffaidd, drwg ei ryw,
 Fel drych goleu i dderbyn delw
 Holl sancteiddrwydd pur fy Nuw;
 Ni raid teithio'r ddaear mwyach,
 Yn mblith pryfed mân y llawr,
 Ond dysgleirio 'mblith myrddynau
 Gylch yr orsedd fel y wawr. w.

856. *Duo ei hun yn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eiflonydd, 170.

MAE'r anialwch wedi 'mlino,
 Chwant sydd arnaf wel'd y tir
 Roddwyd i mi gan fy Arglwydd
 Cadarn mewn addewid wir:
 Gwlad o oleuni heb dywyllwch,
 Gwlad o gariad heb ddim trai;
 Gwlad heb hawddfyd na phleserau
 Ond yn unig ei fwynhau.

2 P'odd yr af fi trwy'r Iorddonen
 Oni ddeui di dy hun

- Yno i dori grym y tònau,
 Ac i sefyll wrth fy nghlun?
 Dâl fy mhen i'r làn yn gadarn
 Pan bo angeu'n fawr ei rym;
 Pledia'n eon yn ei wyneb
 Pan na bwyf yn gallu dim.
- 3 Dacw'r un sydd â thosturi,
 Ef fu'n hongian ar y groes,
 Ef fu'n gruddfan dan dywyllwch—
 T'wylwch dudew fel y nos;
 Mil o boenau wasgodd arno,
 Eto darfu iddo'u dwyn;
 Aeth i garchar dan law angeu
 Rân o dridiau er fy mwyn.
- 4 On' chaf fywyd ynddo'i hunan,
 Darfu im obeithio mwy;
 Nid oes dim ond gwaed ei galon
 All yn unig wella'm clwy';
 Mawr yw'm poen heb ei gwmpeini,
 Mwy dymunol yw na'r byd;
 Rhosyn Saron yw f'Anwylyd,
 'Does ond tegwch ynddo i gyd. w.

857. *Tragwyddoldeb.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Trefaldwyn, 171.

- D**YMA'r byd y mae taranau,
 Mellt, a chenllysg, daear gryn;
 Yn y wlad 'rwyn myned iddi
 Nis caf weled yno'r un;
 Mynych ceir cystuddiau yma,
 Rhagluniaethau chwerwon iawn,
 Tòn ar ol y llall yn rhuo
 O foreuddydd hyd brydnawn.
- 2 Dysgwyl pethau gwych i ddyfod,
 Croes i hyny maent yn dod;

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Meddwl 'fory daw gorfoledd,
'Fory'r tristwch mwya' erioed;
Meddwl byw, ac eto marw,
Yw'r lleferydd dan fy mron;
Bob yn ronyn, mi rof ffarwel—
Ffarwel glân i'r ddaear hon.

- 3 Trof fy llygaid oddiamgylch,
P'le caf bleser dan yr haul?
Os a' i garu un creadur
Megys pe na b'ai ei ail,
Hwnw'n fuan ddianc arnaf,
Neu myfi oddi arno ef:
Ni chaf bleser a gydgerddo
. A mi'n unlle dan y nef.
- 4 Tragwyddoldeb! mawr yw d'enw,
Ti mae'n ddiau yw fy lle;
Huriwr un diwrnod ydwyf,
Fry mae'm cartref yn y nef;
Mae'm diwrnod bron a gorphen
Mae fy haul bron myn'd i lawr
Mae pob awel yn fy chwythu
Tua'r tragwyddoldeb mawr.
- 5 'Rwyf yn foddlawu iawn i ymado,
Trefna'r awr, a threfna'r man,
Ond yn ymchwydd yr Iorddonen
Dal fy ysbryd llesg i'r lân;
Na'd fi soddi yn y tônau
Pan bo angeu'n fawr ei rym,
'Mafael ynof yn dy freichiau,
Na'd i'm henaid ofni dim.
- 6 P'am'r ymafael tristwch ynof
Wrth fyfyrion am ado'r byd
Pechod a chystuddiau duon
Welais ynddo oll i gyd;

Ni ddaeth haner fy nysgwyliad
 Yma eto erioed i ben;
 O! na wnaethum yn foreuach
 Fy nghartrefle uwch y nen!

- 7 Mae 'nghyfeillion wedi myned
 Draw yn lluoedd o fy mlaen,
 Rhai fu'n myn'd trwy ddyffryn Bacca
 Gyda mi tua Salem lân:
 Yn y dyffryn tywyll, garw,
 Ffydd i'r làn a'u daliodd hwy:
 Mae'r addewid lawn i minau,
 Pam yr ofna'm henaid mwy? W.

858. *Gorfoledd y credadyn yn angeu.*
 8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Diniweidrwydd, 231.

O! ANFEIDROL rym y cariad,
 Anorchfygol ydyw'r gras;
 Digyfnewid yw'r addewid,
 Bery hyth o hyn i maes;
 Hon yw'm hangor ar y cefnfor,
 Na chyfnewid meddwl Duw;
 Fe addawodd na chawn farw,
 Yn nghlwyfau'r Oen y cawn i fyw.

- 2 Yn y dyfroedd mawr a'r tònau,
 Nid oes neb a ddeil fy mhen
 Ond fy anwyl Briod Iesu
 A fu farw ar y pren:
 Cyfaill yw yn afon angeu,
 Ddeil fy mhen i uwch y dòn
 Golwg arno wna i mi ganu
 Yn yr afon ddofn hon. D. W.

859. *Ffydd yn gorchfygu angeu.*
 8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Dismission, 160.

NID wy'n ofni tir y bywyd,
 Hwnw nghartref hyfryd yw;
 589

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Ond 'rwy'n ofni yr agendor
Fawr sydd rhwng y marw a'r byw;
Angeu dwfn yw'r Iorddonen
Wyf o hyd yn ofni ei brad;
Tônau y'nt sydd raid myn'd trwyddynt,
Maes o'r byd i dŷ fy Nhad.

2 Mi anturiaf, rhaid yw cynyg,
Nofio tônau, er maint eu grym,
Nâ fum eto, er y'm ganwyd
Mewn fath dônau mawrion ddim:
Gallu'r nefoedd fawr ei hunan
Ddeil fy enaid llesg i'r lân;
Gras yn marw ar Galfaria
Ydyw noddfa'm hysbryd gwan.

3 O bob enw yn mhlith dynion,
Dyna'r enw goreu i gyd—
Duw dan hoelion ar y croesbren,
Yno'n marw dros y byd;
Gwaed yn llifo ar Galfaria,
Môr o haeddiant, môr o hedd,
Od oes dim a saif i fyny,
Saif yn erbyn angeu a'r bedd.

4 Ofni'r wyf, ac eto canu,
Canu wrth feddwl am y dydd,
Dan ymdrechu âg angeu creulon,
'R â pob cadwyn gref yn rhydd,
Cyll pleserau'n lân eu gafael
Os bydd angeu'n gongerwr mawr,
Os y bedd ga'r fuddugoliaeh,
Fe gwymp pechod yntau i lawr.

5 Cyll y pechod hwnw 'i afael
Fynai f'ysbryd dan ei droed,
Hwnw barodd i mi ruddfan
Lawer cant o weithiau 'rïoed;

Diwedd caru unrhyf orphwys,
 Dechreu hyfryd haf draw:
 Pan bo angeu'n gorfoledu
 Ac yn chwerthin ar y bedd.

860. *Afon angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Bohemia, 168.

RWYF yn gwel'd yr afon ddofn
 Yn agosach i mi'n awr;
 Mae arwyddion am yr amlaf
 Mai cyn hir yr af i lawr;
 Rwyf yn ofni fy ngrasusau,
 Ofni'r tdnau bob yr un;
 Nid wyf fi yn ngwyneb angeu
 Ond y gwaelaf, les gaf ddyn.

2 O! fy enaid gwan, nac ofna,
 Nid congwerio unrhyw fai,
 Na chongwerio cant o feiau,
 Rwystra'm henaid lwfrhau;
 Gwel'd y gras sydd yn yr Iesu—
 Môr digonol yw i'r gwan,
 Yn nyfnderoedd angeu creulon,
 Ddeil fy ysbryd llesg i'r lân.

3 Cant o weithiau, ol a gwrthol,
 Y dilynais i fy mai;
 Pechu cyn adnabod pechod,
 Pechu wedi edifarhau;
 Dacw'r graig rhaid im ymddiried,
 Dacw'r lloches, dacw'r fan
 Yn nghangenau pren y bywyd
 Arall ddim nis deil fi i'r lân.

4 Ffarwel i chwi gynt a gerais,
 Nid yw'ch cwmni, nid yw'ch gwedd,
 Nid yw'r cariad sy'n eich calon
 Ragor na dod hyd y bedd;

ANGEU A TRAGWYDDOLDEB

maith,

Ond 'rwy'n ofni y
Fawr sydd
Angeu dwf, o hedd,
Wyf o
Tone

W bleser,
o hedd,

TRAGWYDDOLDEB

W.

hen.

ad oerion
n ger llaw,
sanctaidd

W.

llion,
ob clwy,
yfran
yfryd hwy.

3 Paid ag
Ac mae'r A
Yn dy aros yn y dyfroedd,
Er dy ddwyn i'r ddinas fry.

4 Clyw seraphaidd seiniau'n hedfan
Draw o frodir Seion fryn;
Gwel ei heuraidd byrth yn agor
Drwy y niwl sy'n toi y glyn.

5 Ffarwel fyd, a ffarwel deithio
Yn yr anial dyrys mwy:
Ffarwel gnawd, a ffarwel lygredd,
Ffarwel boen, a phob rhyw glwy'.

6 Mae'r tywyllweh yn gwasgaru,
A'r goleuni yn cryfhau;
'Nawr 'rwy'n gwel'd y pur drigfanau;
Hed, fy enaid, i'w mwynhau. E. R.

862. *Cydymaith yn y glyn.*

8. 7. 4.—St. Peter. 183.

DERFYDD i mi deithio'r ddaear,
Tragwyddoldeb sydd ger llaw;

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Ni chaf aros, ni chaf orphwys,
Nes im fyn'd i'r ochr draw:
O! Iachawdwr,
Paid a'm gadael yn y glyn.

- 2 Pan fo dyfroedd oer marwolaeth
O fy angylch yn cryuhoi,
Pwy a ddeil fy mhen i fyny?
Pwy a wna i'm hofnau ffoi?
Neb ond Iesu:
Gwenaf yno yn ei law.

AN.

863. *Dydd y farn.*

8. 7. 4. —Frankfort, 173. Ell, 175.

WELE'n dyfod ar y cwmwl,
Mawr yw'r enw sydd iddo'n awr;
Ar ei glun ac ar ei forddwyd
Ysgrifenwyd ef i lawr:
Haleluia!

Groesaw, groesaw, addfwyn Oen.

- 2 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau,
O gwmpeni hardd eu gwedd,
Welaf draw yn codi i fyny
I'w gyfarfod ef o'r bedd;
Darfu galar;
Dyma iachawdwriaeth lawn.
- 3 Nid oes yno gofio beiau,
Dim ond llawn faddeuant rhad;
Poenau'r groes, a grym y cariad,
A rhinweddau maith y gwaed:
Darfu ofn:
Daeth llawenydd yn ei le.
- 4 "Dewch yn mlaen, a dewch yn eofn,
Fendigedig blant fy Nhad;
Dewch meddienwch yr ardaloedd
Brynwyd i chwi a fy ngwaed;

De'wch yn llawen:
Rhodd yw hon cyn seilio'r byd.

- 5 Buoch gyda mi yn fy ngofid,
Gyda mi yn fy mboenau i gyd;
Buoch yn gyfeillion ffyddlon
I'm gwaradwydd yn y byd;
Yfwch bellach
Loyw win yn nhŷ fy Nhad." w.

804. *Hyder yn yr olwg ar yr ochr draw.*
8. 7. 3.—Moldavia, 187. Holstein, 188.

'R WYF fi heddyw'n teimlo undeb
A rhai sydd yn lludw mân,
Mwy na'r rhai wy'n wel'd yn hedeg
Ar adenydd rhwysg yn mlaen;
Yr un wedd, yn y bedd,
Caf fod gyda hwynt mewn hedd.

- 2 Dros ryw ddyddiau byr dibleser
Des i'r ddaear i gael lle,
Dyddiau i'm temtio a'm hadffedu
I drigfanau pur y ne';
Gwynfyd ddaw, maes o law,
Ar y bryniau'r ochr draw.

- 3 Dacw gariad fel yr afon
Dacw heddwch fel y llif,
Wedi i'm brodyr gael ei feddu—
Brodyr anwyl fwy na rhif;
Gyda hwy caiff fod mwy,
F'enaid, heb na braw na chlwy'.

- 4 Angeu, bellach gwna dy waethaf,
Nid yw'th ddychryniadau ddim;
Mwy o hedd sy 'mhen Calfaria
Nag sydd yn dy saethau o rym:
Mi af trwy farwol glwy'
'N erbyn tônau mawrion mwy. w.

Y NEFOEDD.

865. *Angeu heb ei gelyn.*

9. 8.—Bethel, 216.

O! ANGEU, pa le mae dy gelyn?
 O! uffern ti gollaist y dydd!
 Y Baban a anwyd yn Methle'm
 Orchfygodd bob gelyn y sydd;
 Ni raid i blant Seion ddim ofni
 Myn'd adref dan ganu tua'u gwlad;
 Ed ffordd sydd yn rhydd tuag yno,
 A hono gyssegrwyd â gwaed. AN.

866. *Tynu tua'r afon.*

8. 8.—Salome, 218.

RWY'n tynu tuag ochr y dŵr,
 Bron gadael yr anial yn lân;
 Mi glywais am goncwest y Gŵr
 A rydiodd yr afon o'm blaen;
 Fe dreiglodd y maen oedd dan sel,
 Fe gododd, y Cadarn, i'r lân:
 Mi caraf ef, deued a ddél;
 Mae gobaith i'r truan a'r gwan. AN.

Y NEFOEDD.

867. *Y wlad well.*

10an.—Clod, 5. Coburg, 4.

GWLAD dda, heb wae, gwlad wedi ei rhoi dan sel,
 Lliferio mae ei ffrwyth o laeth a mêl;
 Grawn sypiau gwiw i'r anial dir sy'n dod;
 Gwlad nefol yw, uwchlaw mynegi ei chlod. A G.

868. *Yr un testyn.*

20an.—Clod, 5. Coburg, 4.

MI welaf wlad uwch byd, a llawer gwell,
 Cartrefle'r saint, tu hwnt i'r ser yn mhell;

Gwlad gwynfyd llawn, preswylfa Duw a'r Oen;
Ni ddaw i hon na phechod, bai, na phoen. AN.

869. *Myfyrdod ar ogoniant y nefoedd.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

- F**Y myfyrdodau'n felus sy
Wrth gofio'r dorf sy'n moli fry;
Pob un yn ddysglaer yn ei le
'N rhagori ar ser yn entrych ne'.
- 2 Fel y rhagora'r perlau drud
Ar laid a sorod sy yn y byd;
Mil mwy rhagoriaeth sy'n eu gwedd
Na phan yn byw tu yma i'r bedd.
- 3 Yr haul gywilyddia maes o law
Wrth wel'd y rhain y dydd a ddaw:
Ymguddia'r lloer, ni 'mddengys mwy,
Gan lewyrch eu dysgleirdeb hwy,
- 4 Mae yno heddyw rai yn iach
Rodd ffarwel in dros ronyn bach;
Yn ddystaw iawn diangasant hwy
I'r Sabbath fry sy heb ddiwedd mwy.
- 5 Aethant i maes o'r cystudd mawr,
Eu gofid oll a ddarfu 'nawr;
Maent heddyw'n canu—canant byth,
Heb swm pechadur yn eu plith. w.

870. RHAN II.

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

- H**WY gawsant wel'd—O gwyn eu hyd!
Y pererinion yno i gyd,
Oedd wedi bod mewn dŵr a than,
A myn'd trwy'r pyrth i mewn o'u blaen.
- 2 Bhai wedi myn'd i ben eu taith
Er's miloedd o fynyddau maith,
Ac eto i'r Iesu'n canu clod
Mor felus a'r awr gynta' erioed.

X NEFOEDD.

- 3 Eu tafod wedi ei ddysgu sy
Yn holl ganiadau'r nefoedd fry;
A'u bysedd yn gyfarwydd cair
I chwareu ar y delyn aur.
- 4 Dysgwyl y maent bob mynyd awr
Am wel'd yr adgyfodiad mawr,
I'w cyrph sy'n gorwedd yn y bedd
Gael rhan o'r briodasol wledd.   w.

871.   *Cymdeithas y nefoedd.*

M. H.—Beza, 12. Tegid, 20.

- O** ARGLWYDD! dena'm serch a'm bryd
Ar y gwrthddrychau sy uwch y byd:
Trysorau hyfryd can mil gwell
Cuddiedig draw ar fryniau pell.
- 2 Draw mae ein Iesu mawr a'n Duw,
A brodyr fyrddiwn i ni'n byw:
Oes, mae rhai yno'n moli o hyd
Fu'n teithio gyda ni yn y byd.
- 3 Dringasant hwy i ben eu taith,
Gorphen'sant ar eu llafur waith;
Gwyn fyd na fawn i yno byth
Yn moli'n beraidd yn eu plith.
- 4 Wel, cyn bo hir ni ddown ynghyd,
O eithaf bedwar cwr y byd,
O'r gogledd, de, a'r dwyrain bell,
I gael mwynhau cymdeithas well.
- 5 Yno y derfydd poen a gwae,
A holl gystuddiau'r duwiol rai;
Caiff yr holl etholedig ryw
Wyneb yn wyneb weled Duw.   w.

872.   *Gwleddoedd cartref.*

M. H.—Lancaster, 17, Sebastian, 18.

WEL, f'enaid, hed yn mlaen o hyd,
Yn mhell, yn rhell oddi ar y byd,

Yr gwledydd sydd heb wae na phoen,
Yn canu cariad addfwyn Oen.

- 2 Lle'r eistedd seintiau yn gytun,
Dan eu gwinwydden ber eu hun,
A'r melus win yn ffrydio i lawr,
Yn lloni eu hysbryd bob yr awr.
- 3 O! wleddoedd hyfryd eu mwynhâd,
Mor hyfryd eilwaith eu parhad;
Gwleddoedd na wŷr y byd eu dawn,
Gânt loni'n henaid foreu a nawn. w.

873. *Y saint ynghyd.*

M. H.—Caernarfon, 16. Lancaster, 17.

O! HYFRYD foreu, hyfryd awr—
Tywyniad tragwyddoldeb mawr,
Pan yr agoro'r beddau pridd,
I roddi seintiau Duw yn rhydd.

- 2 Wel, dyna'r awr, a thyna'r pryd,
Ceir gwel'd 'tifeddion nef ynghyd,
Yn dechreu taith o'u carchar caeth
Tua'r wlad sy'n llifo o fêl a laeth.
- 3 Y fan bydd terfyn ar bob gwae,
A dechreu'n hir i lawenhau;
Yn nheml Duw eu cartref fydd,
Yn ei was'naethu nos a dydd.
- 4 Yr Oen sydd ar yr orsedd fawr
Bugeilia hwynt bob mynyd awr;
Fe'u harwain at ffynonau clir
O ddyfroedd bywiol, dwyfol, pur.
- 5 Fe sycha'i hun bob deigr yn mân
Oddiwrth eu llygaid hwynt yn lân;
Marwolaeth, tristwch, ing, a phoen,
Fyth fythol ffy o gwmni'r Oen. w.

874. *Dedwyddwch y Cristion.*

M. H.—Lledrod, Y. 4. Winchester, 9.

- F**E syrth y sér i lawr o'r nen,
 Fe d'wylla'r bydoedd mawr uwch ben,
 Fe sych y môr;
 Bydd f'Arglwydd Iôr yr un o hyd.
- 2 Bydd gwraig yr Oen y boreu hwn
 Yn canu'n iach heb boen na phwh,
 Ar ddeheu law
 Ei phriod draw, heb farw byth.
- 3 Ceir gwel'd y dyrfa ddysglaer fawr
 Rifedi gwllith y boreu wawr,
 Heb friw na phoen
 Yn canu i'r Oen y newydd gân.
- 4 O! gwyn eu byd y dyrfa fawr
 Yn iach a hedodd uwch y llawr
 Marwolaeth mwy.
 Ni chwrrd a hwy sydd fry mewn hedd. M. R.

875. "*Amseroedd i orphwys.*"

8. 8. 8.—Rhosyn Saron, Y. 8. Nazareth, 43.

- M**AE dydd at ddydd yn dod i ben
 A'm taith drafferthus is y nen;
 Fe ddirwyn amser at y nôd:
 Ac yna 'mhechod a gaiff friw,
 A thyna'r pryd congweria'm Duw
 Bob rhyw ffield-dra ynwy' 'rioed.
- 2 O! ddedwydd, nefol, hyfryd awr,
 Caf roddi 'meichiau trwm i lawr,
 Ag sy'n fy mlino foreu a nawn;
 A myn'd i wlad lle nad oes bai,
 Ond cariad perffaith i barhau—
 Llawenydd pur a heddwch llawn.

- 3 Rwyf bron a gorfoleddu'n awr
 Wrth feddwl daw fy meiau i lawr,
 A bod y dydd yn agoshau:
 Dydd o orphwysdra perffaith yw
 I'r neb sy'n blino'i guro'n friw
 Gan nerth trachwantau, a phob gwaa.
- 4 Wel, tyred, ddedwydd, hyfryd ddydd,
 Rho fy nghadwynau tyn yn rhydd,
 Gad i mi brofi'th hyfryd wledd:
 Lladd anghrediniaeth sydd yn awr
 Yn curo f'enaid bach i lawr,
 Ac ymaith tyn holl ofnau'r bedd. w.

876. "*Cystudd a galar a ffy ymaith.*"

8. 8. 8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth. 43.

- M**I welaf fyrdd yr ochr draw
 O rai 'maffasant yn ei law
 Yn canu heddyw'n beraidd iawn;
 Mae ofnau'n darfod yn y wlad
 Lle mae fy Nuw, lle mae fy Nhad,
 Ac yn eu lle lawenydd llawn.
- 2 O! hyfryd, ddedwydd, nefol le,
 Gwyn fyd pob rhai sydd ynddo fe
 Y ddinas ddysglaer, nefol, glir;
 Y man na fu, y man nad oes,
 Na phoen, nac ing, na gwae, na loes,
 Ond heddwch llawn a chariad pur. w.

877. *Dedwyddwch y nefoedd.*

M. 8.—Dyfrdwy, 63. Elizabeth, 70.

- O**! FUGAIL, Israel, dwg fi 'mlaen,
 I'r dawl lân orphwysfa,
 I'th nefol lys, o'm poen a'm pla,
 I ganu Aleluwia.
- 2 I Seion wych, Paradwys wiw,
 Lle mae fy Nuw'n cartrefu,

- Gael roddi 'mhwys, a chuddio 'mhen
 Yn mynwes wen yr Iesu.
- 3 Myfyrio fod fy hyfryd le,
 O fewn i'r ne', yn barod,
 Sy'n gwneyd i'm henaid eu bob cam
 Hiraethu am ymddatod.
- 4 Ar aden cerub, af yn hy'
 Trwy ganol llu'r gelynyon,
 Nes dod yn llwyr, er gwaetha'r lliid,
 I hyfryd fynydd Seion. w.

878. *Tyrfa y gwardedigion.*

M. C.—Ballerma, 91. Farrant, 83.

- M**I welaf dyrfa draw o'm blaen,
 Yn canu ar ben eu taith,
 Ac wedi gorphen d'rysu ar hyd
 Yr anial garw, maith.
- 2 'Nol cyfeiliorni ar y dde,
 Ac ar yr aswy law,
 Heb un cyfeiliorn, maent yn awr
 Yn canu'n beraidd draw.
- 3 Fe ddarfu eu rhyfel, er ei rym,
 Fe ddarfu eu poen a'u gwae;
 Ac maent yn yfed heddyw o'r wledd
 Dragwyddol sy'n parhau.
- 4 'Da un o'r nwydau i mewn i'r nef
 A'u blinodd yn y byd;
 Tragwyddol gariad fel y môr
 Sy'n llanw yno i gyd
- 5 Pob parch a haeddiant, gras, a dawn,
 Pob enw oll o ddyn,
 Sydd ynddo'n hollol suddo i lawr
 Yn Iesu mawr ei hun.
- 6 Mae Iesu ei hun yn awr yn fwy
 Na'r cwbl is y nef:

A'u holl ddifyrwch byth a byth
Yw edrych arno ef. w.

879. RHAN II.

M. C.—Farrant, 83. Ballerma, 91.

'D OES un genfigen ddaw i blith
Y dyrfa hyfryd fry;
Na dim ond nefol faith fwynhau
O gariad Iesu cu.

2 Maent wedi anghofio'r groes a'r gwae
A thristwch anial dir;
Ac heddyw'n yfed cariad rhâd
Fel dwfr gloyw, pur.

3 Dod ynwyf hiraeth, Iesu mwyn,
Am y dragwyddol wledd,
A rho i mi brofi yma flas
Pleserau draw i'r bedd, w.

880. *Y pererinion ar ben eu taith.*

M. C.—Talls, 84. Tiverton, 86.

M A E pererinion draw o'm blaen,
Yn canu'r anthem bur,
Ac heddyw'n edrych fel o bell,
Ar dd'rysni'r diffaeth dir.

2 Maent hwy'n rhyfeddu'r dwyfol ras
A'u nerthoedd ar eu taith;
A chanu cariad addfwyn Oen
Ffyddlonaf yw eu gwaith.

3 O! nertha finau i edrych draw,
Heb w'yro o un tu,
Nes i mi gyrhaedd mewn i byrth
Caersalem newydd fry.

4 Rho delyn euraidd yn ein llaw
Ac yn ein hysbryd dân,
Ac yn mheryglon anial dir
Erfyniau pur a chân.

Y NEFOEDD.

- 5 Ni awn fel hyn yn ngwres y nef,
Fel un lluosog lu,
Trwy demtasiynau heb ddim rhif
I mewn i'r nefoedd fry. W.

881. *Gorphwys yn y nef.*

M. C.—Ballerma, 91. Farrant, 83.

- M**AE'n hyfryd meddwl ambell dro
Wrth deithio anial le
Ar ol ein holl flinderau dwys,
Cawn orphwys yn y ne'.
- 2 Pan ar ddiffygio gan y daith
A lludded maith y lle,
Mor hoff yw gwybod—wedi hyn
Cawn orphwys yn y nef.
- 3 'Nol teimlo archoll lawer saeth,
A phrofedigaeth gref,
A dyoddef gwres y dydd, a'i bwys,
Cawn orphwys yn y nef.
- 4 Mae'n gysur meddwl pan fo'n dod
Len dros ei wyddfod ef,
Yn cynal ei dragwyddol bwys,
Cawn orphwys yn y nef.
- 5 Er colli ein cyfeillion hoff
Yn yr Iorddonen gref,
Mae'n felus meddwl—eto 'nghyd
Cawn gwrddydd yn y nef.
- 6 Cymhwyser ni drwy'r Ysbryd Glân,
A'i rasol ddoniau ef,
Nes delom fel twysenau llawn,
Yn addfed iawn i'r nef. E. E.

882. *Undeb y gwotredigion.*

M. C.—Ballerma, 91. Martyrdom, 90.

- M**AE brodyr i mi aeth yn mlaen
Yn holliach a chytun;

- Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er hyn nid yw ond un.
- 2 Mae pawb o'r brodyr yno'n un,
Heb neb yn tynu'n groes;
Yn moli'r Duwdod yn y dyn,
A chofio'i angeu loes.
- 3 Ni theimlir yno unrhyw boen,
Na chwyno gan un clwy';
Ond pawb mewn hwyl yn moli'r Oen
I dragwyddoldeb mwy.
- 4 Daw'r holl dduwiolion yno 'nghyd
O'r gogledd, de, heb ri',
A'u holl gadwynau'n chwilfriw mân,
A'u cân am Galfari. D. M.

883. *Gohog ar y wlad well.*

M. C.—St. Stephan, 78. St. Leonard, Y. 24.

- W**EL, cyfod, f'enaid, gwel y wlad,
Mae'n awr yn agoshau;
Dy etifeddiaeth hyfryd rad
Lle nad oes poen na gwae.
- 2 Ymddangos mae yr hyfryd dir
Tu draw i'r byd a'r bedd,
Lle mae'm cyfeillion oll yn bur,
Mewn hawddfyd, ac mewn hedd.
- 3 Wel, dacw'r wlad caf cyn bo hir
Fod ynddi byth yn byw;
Lle trig cyfiawnder dwyfol, pur,
Yn sanctaidd wyddfod Duw.
- 4 O! brysia, f'enaid, dos yn mlaen,
Ymddiried yn dy Dduw;
Nes dod yn iach, trwy ddŵr a than,
Yn dawel ato i fyw. D. J.

884. *Dydd rhyddid y ddyweddi.*

2. 8.—Luther, Y. 30. Aberdeen, 103.

BRYDNAWN,

Ar y ddedwyddaf awr a gawn,
Y talodd Iesu'n eithaf llawn,
Y dwyfol Iawn i'm Hanwyl Dad;
Palmentodd ffordd o Galfari
I'r nefoedd fry, trwy rin ei waed.

2 Mae'n awr

Yn eistedd ar yr orsedd fawr,
Yn Arglwydd uffern, nef, a llawr,
Hyd foreu wawr adgodiad dydd,
Pan gollwng ei ddyweddi ddrud
O lwch y byd yn berffaith rydd.

3 Fydd son

Am alar, gruddfan, gwae na phoen
Yn nghwmni'r addfwyn, anwyl Oen,
O fewn i Seion sanctaidd fry;
Ond yfed dyfroedd dwyfol flas
Darddodd i maes o Galfari.

w.

885. *“Yr hyfryd dir bwrcasodd ef.*

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

YN awr

Sancteiddiol Ysbryd tyr'd i lawr,
Dysgleiria hyfryd foreu wawr—
Goleuni mawr o entrych nef;
Fel delo'm henaid wel'd yn glir
Yr hyfryd dir bwrcasodd ef.

2 'Does fan

O'r ddaear foddia'm henaid gwan:
Diangodd rhwng y ser i'r làn,
I'mofyn rhan sydd uwch yr haul;
Yn mynwes f'Arglwydd mawr y mae
Gwlodd i barhau, nad oes o'i hail.

- 2 Ar fyr caf rodio llwybr
 Na ddeuaf byth yn ol;
 Mi rof ffarwel tragwyddol
 I'r holl forwynion ffol;
 Dedwyddwch maith di-ddarfod
 Sydd uchod i barhau:
 O! f'enaid, dechreu ganu,
 Mac'r amser yn nesau.
- 3 Fe dderfydd i mi bechu,
 Iacheir yn lân fy nghlwy',
 Ond byth ni dderfydd canu
 Am faddeu pechod mwy;
 Caf gorph yr hen farwolaeth
 I lawr, ni chyfyd byth,
 A gwledd ar fynydd Seion,
 Dragwyddol, bur, ddi-lyth.   M. R.

889. *Cyson fwyndad o Dduw tu draw i angru.*

7. 6. D.—Jabes, 116.

WYF yma dan y tònau,
 Yn gruddfan lawer awr,
 Yn methu cadw 'ngolwg
 Ar y Messiah mawr;
 Fe ddaw y dydd caf nosio,
 O fewn i'w dawel hedd;
 Nas colla'i ngolwg arno,
 Yr ochr draw i'r bedd.   J. T.

890. *Gwleed Iesu yn y nefoedd.*

7. 6.—Manheim, 111. Syria, v. 38.

BYDD gwel'd gogoniant Iesu,
 A chofio'r manau bu,
 Yn ennyn cân o newydd
 Trwy'r holl nefolaidd lu:
 Ei wel'd, a chofio Bethle'm,
 A'i eni yno'n dlawd—

Y NEFOEDD.

Rhyfeddod nef y nefoedd
 Fydd gweled Duw mewn cnawd. ♦

- 2 Ei wel'd, a chofio'r cwpan
 Yn Gethsemane ardd;
 Ei gofio'n dod o Edom
 Oll yn ei wisg yn hardd;
 Ei wel'd, a'i holl elynion
 Yn droedfaine dan-ei draed:
 Ei wel'd, a chofio'n golchi
 O'n beiau yn ei waed.
- 3 Ei wel'd, a chofio'r gofyn
 Yn y fechnïaeth fawr,
 Wrth fyn'd i'r ddeddf yn ddiwedd,
 Rhoi'i fywyd glân i lawr;
 Myn'd dan ei holl felldithion
 A dyodde'i dig yn llawn,
 Heb ryddid o'i gafaelion
 Nes llenwi'r nef âg Iawn.
- 4 Ei wel'd a chofio'i daro
 A miniog gledd ei Dad,
 A thywallt i farwolaeth
 Ei enaid dros ei hâd;
 Pa fodd na bydd yr olwg
 Ar Brynwr euog ddyn,
 Yn ennyn cân a syndod
 Trwy'r nefoedd fawr ei hun? R. O.

891. *Gorphwysfa y saint.*

7. 8.—Hosannah, Y. 32. Penllwyn, Y. 33.

Y TIR dymunol peraidd,
 Yr ardal hyfryd euraidd,
 Ag oedd yn mhell yn sefyll draw
 A ddaeth ger llaw o'r diwedd;
 Er lludded, ac er blino,
 Na fydded in' ddiffygio

Y NEFOEDD.

Yr ym yn nesnes, awn ar frys
I mewn i'r llys yn gryno.

- 2 Cawn orphwys yn ddiangol
O'n temtasiynau'n hollol,
Mewn maith dangnefedd pur, di-drafi
Sydd yn parhau'n dragwydddol;
A hyfryd ymddifyru
Yn ein Hanwylyd, Iesu,
A threulio Sabbath melus, gwiw,
Tragwydddol i'w folianu. w.

892. *Diwedd y daith.*

6. 8.—Gwladys, 135, Normandy, 137.

DAW diwedd ar fy nhaith,
A'm pererindod trist;
Gorphena'm llafur waith,
Caf orphwys gyda'm Crist;
O fewn ei gôl y gwnaf fy nyth,
Ddychwelaf byth i'r byd yn ol.

- 2 Fe dderfydd mwyach son,
Am alar, tristwch, gwae,
Y pechod cas, a'r poen,
I flino'r duwiol rai:
O! hyfryd waith fydd moli'm Nêr
Uwch law y sêr i oesoedd maith.

- 3 Caf wel'd fy anwyl Dad
F'arweiniodd ar fy nhaith,
A'm carodd i yn rhad
O dragwyddoldeb maith;
A'r anwyl Oen, fu dros of fi
Ar Galfari mewn dirfawr boen. w

893. *Hiraeth am y nef.*

5. 8.—Ramoeth, Y. 47. Gwladys, 135.

CAERSALEM, dinas hedd,
O! na bawn yno'n byw;

Y NEFOEDD.

- O hyd cawn weled gwedd,
A llewyrch wyneb Duw:
Mae weithiau'n dywyll arna'i 'n awr,
Fy haul nid â byth yma i lawr.
- 2 Yn Nuw ymddiried 'rwyf
Wrth deithio'r llwybr cul,
Fe'm dygodd eisoes trwy,
Do, gyfyngderau fil;
Hyderus eto wyf trwy ffydd
Yn nerth fy Nuw caf gario'r dydd.
- 3 Caf wel'd f'Anwylyd cu
Pan elwyf draw i dref,
Yr hwn o'i gariad fu
Yn dyoddef yn fy lle:
Caf wel'd yr Iesu—digon yw;
Mae'r Oen a laddwyd eto'n fyw.   D. J.

894.   *Pen y daith.*

8.—Alun, 238. Gwladys, 135.

- M**AE lluoedd maith yn mlaen,
Nawr o'u carcharau'n rhydd,
A gorfoleddu maent
Oll wedi cario'r dydd:
I'r làn, i'r làn diangasant hwy,
Yn ol eu traed y sangwn mwy.
- 2 Gadawn y byd ar ol,
Y byd y cawsom wae,
Y byd ag sydd bob dydd
Yn ceisio ein llwfrhau:
Ni welwn wlad rhwng ser y nef
Sydd fil o weithiau'n well nag ef.
- 3 A fodd 'tifeddion gras
Yn nyfnder môr i lawr
Unwaith a ddaeth i maes
O'r dwf gystudd mawr?

Na wnant, na wnant; ni ddown i'r lân,
I dir y bywyd yn y man.

4 Cawn lanio i mewn i fysg
Y rhai y clywsom son,
Ganasant bawb ei wisg
Yn nwyfol waed yr Oen;
A gwledda'n llon heb ddiwedd mwy,
Yn bur y eu cwmpeini hwy.

5 Cawn wel'd yr addfwyn Oen,
Fu farw ar y bryn,
Yn medi ffrwyth ei boen
Yn hyfryd y pryd hyn;
Bydd myrdd heb rif yn canu 'nghyd
I'r hwn fu farw dros y byd.

6 Fe genir coron ddrain
Wrth ganu gwaged y groes,
Fe gofir picell fain
Wrth gofio anghen loes;
Fe seinia'r holl dorfeydd yn un
Bob rhau o boenau Mab y dyn. w.

895. *Cartrefle Duw a'i saint.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

MAE'r Ganaan hyfryd draw
Yn dangos fel gerllaw
Yn ngoleu'r nef;
Dewch bellach tua'r wlad,
Cartrefle pur ein Tad,
Na fined dim o'n traed,
Nes myn'd i dref.

2 Grawn sypiau yno sydd
Yn hongian nos a dydd
Ar winwydd pur;

Y NEFOEDD.

I ddisychedu y rhai
Fu'n gruddfan dan eu gwae,
O gystudd a phob trai,
Mewn anial dir.

3 Rhyw gariad fel y môr,
Anfeidrol berffaith stôr,
Heb derfyn mwy,
Sy'n lliſo'n loyw, las,
O dan y fainge i maes
I etifeddion gras—
Eu bywyd hwy.

4 O! heddwch pur y nef,
'Does a'i hadnebydd ef
Tu yma i'r bedd:
Ddeallodd neb erioed
Sy'n trigo is y rhod
Y plaser sydd yn bod
Mewn nefol hedd. w.

896. *Moliant y nefoedd i Waredur.*

7. 6. 8.—Llangeitho, 229. Altenberg, 153.

TORF fydd o angylion gwych,
Cerubiaid pur yn un,
Maith dorfeydd o seraphim
Yn canu i Fab y dyn;
A chaniadau fydd y rhai'n
Na ddaeth i feddwl dyn erioed,
Ag sy'n trigo is y nen,
I fod eu bath yn bod.

2 O! foreuddydd dedwydd iawn,
Pan ddelo'r dorf yn un,
O bob cwr i'r ddaear faith
I gwrdd â'u Harglwydd cun;
Derfydd gofid a phob gwae
A derfydd temtasiynau maith
Derfydd pechod mawr ei rwysg,
A derfydd dyrys daith. w

897. "*Cartrefle fy Anwylyd.*"

8au. 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp, 155.

'N AWR 'rwy'n gwel'd yr ardal hyfryd.

Hen gartrefle fy Anwylyd;

Gwlad lle mae pob rhyw gysuron

Yn llifeirio fel yr afon.

- 2 Ffarwel bellach, hen bleserau,
Dwyllodd fysbryd fil o weithiau;
'Nawr 'rwyf wedi ffeindio hawddfyd
Nad oes ynddo radd o ofid.
- 3 Cefais berl gwell nag o'r India,
Nef a daear fyth nis prisia;
Iesu a'i drysor—dyna'i sylwedd;
Nef y nefoedd yn y diwedd.
- 4 Fe ddaw'r dydd y caf fi ganu
Concwest bai oedd yn fy maeddu;
Haleluwia nefol hyfryd,
Diwedd pechu, diwedd gofid.
- 5 Blwyddau hirion o ryfela
'N oruchafiaeth a derfyna;
Fe dry galar am bob beiau
Yn Hosanah, ond eu maddeu.

898. RHAN II.

8au. 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp, 155.

F'ENAID, cred, annghofia'th ofid,

Edrych i'r ardaloedd hyfryd;

Hed o'r byd sy 'mron a'th orfod,

Y mae gwleddoedd i ti'n barod.

- 2 Daew'r gwledydd hyfryd helaeth,
Roddwyd i mi'n etifeddiaeth;
Lle mae cariad pur yn llifo
Dros ardaloedd gras heb flino.
- 3 Daew'r wlad caf fi deyrnasu
Gyda'm hanwyl Brynwr Iesu,

Y NEFOEDD.

Gwledda o'i gariad, gwel'd ei wyneb,
Draw i derfyn tragwyddoldeb.

- 4 O! na fedrwn yno ddringad
Haner cynted a'm dymuniad;
Mi awn gyda'r awel hyfryd
Maes o'r byd i dir y bywyd.
- 5 'Rwyf yn clywed myrdd o seintiau
'Nawr yn canu eu telynau,
Ac yn taro un Hosanna,
Dechreu anthem pen Galfaria.
- 6 Dengmil o delynau'n canlyn,
Cân heb ddechreu, cân heb derfyn,
Y cerubiaid gyda'r seintiau
Yr un sylwedd eu caniadau.
- 7 Minau gaf fod yn eu cwmni,
Cyn pen gronyn yno'n canu,
Edrych gyda hwy yn wyneb
Dysglauer Brenin tragwyddoldeb. w.

899. *Digonolrwydd llawenydd yn y nef.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

NID oes terfyn ar flynyddau
Yn y wlad a welaf draw;
Nid yw myrdd o oesoedd hirion
Yno'n unig ond lled llaw;
Sylwedd ydyw'r oll sy'n dyfod—
Oll sy'n dyfod sy'n parhau,
Pethau gwych heb eu cymysgu
Gaf ar fyrder eu mwynhau.

- 2 Yno erys fy nedwyddwch,
Heb gymysgu, fyth yn un;
Digyfnawid gwrthddrych cariad,
Felly cariad pur ei hun;
'R un fydd Duw i dragwyddoldeb—
Môr o gariad heb ddim trai;

- Fel efe bydd fy hapusrwydd—
Ffrwd liferiol yn parhau.
- 3 O! mor hyfryd yw'r meddylian
Fod yr amser hyny ar ddod;
Y mae'r hiraeth sy'n fy nghalon
Heb un terfyn iddo'n bod;
'Dall yr holl greadigaeth eang,
Na'i gogoniant o un rhyw,
Lanw 'nghri, na llanw f'enaid,
Na dim arall, ond fy Nuw.
- 4 Yno llenwir fy nymuniad
Er ei faint, ac er ei gri,
Fy holl wagder wneir i fyny
Gyda'r Duwdod—Un yn Dri;
Mi gaf yfed o ffynonau
Gwir ddedwyddwch, a'm dyfrhan,
A dadguddiad pur o fywyd,
A llawenydd i barhau.
- 5 Mi gaf glywed cydsain hyfryd
Digrëedig Dri yn Un,
Yn cyhoeddi heddwch nefol,
Perffaith wrthyf fi fy hun:
Saint, seraphiaid, ac angylion,
Mewn rhyw gydsain bena' erioed,
Gyda mi yn seinio'r anthem
Am anfeidrol, ddwyfol glod. w.

900. *Tragwyddol orphwysfa y saint.*

8. 7. D.—Dolwar, y. 56. Moriah, 230.

O! DDEDWYDD ddydd, tragwyddol or-
Oddi wrth fy llafur, yn fy rhan, [phwys
Yn nghanol môr o ryfeddodau
Heb waelod, terfyn byth, na glân:
Mynediad helaeth mwy i bara
O fewn trigfanau Tri yn Un;
Dwfr i nosio heb fyn'd trwyddo,
Dyn yn Dduw, a Duw yn ddyn.

- 2 Byw heb wres, na haul yn taro,
 Byw heb ofni marw mwy;
 Pob rhyw alar wedi darfod,
 Dim ond canu am farwol glwy';
 Nofio yn afon bur y bywyd,
 Bythol heddwch sanctaidd Dri,
 Dan dywyniadau digymylau
 Gwerthfawr angeu Calfari. A. G.

901. *Y porthladd dymunol.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

MAE'r dydd yn dod i'r had brenhinol
 I gael mordwyo tua'u gwlad,
 O gaethiwed y priddfeini,
 I deyrnasu gyda'u Tad;
 Eu ffydd yno dry yn olwg,
 A'u gobaith eiddil yn fwynhâd;
 Annherfynol fydd yr anthem,
 Dyrchafu'r Oen a'i werthfawr waed.

- 2 Bererin llesg gan rym ystormydd,
 Cyfod d'olwg, gwel y wawr;
 Yr Oen yn gweini'r swydd gyfryngol,
 Mewn gwisgoedd llaesion hyd y llawr:
 Gwregys euraidd o ffyddlondeb,
 Wrth ei odreu clychau'n llawn;
 Llwy'r faddeuant i bechadur
 Ar gyfrif ei anfeidrol iawn. A. G.

902. *Gobaith gwynfydedig.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dolwar, Y. 56.

OS rhaid wynebu'r afon dònog,
 Mae un i dori grym y lli',
 Iesu, f'Archoffeiriad ffyddlawn—
 Dyna ddigon byth i mi;
 Yn ei waed ca' waeddi, Congwest
 Ar angeu, uffern, byd, a'r bedd!

Tragwyddoldeb byth heb bechu,
Yn ogoneddus ar ei wedd.

2 Yn lle cario corph o lygredd,
Caf gyd-dreiddio a'r côr sydd fry,
I ddiderfyn ryfeddodau
Iachawdwriaeth Calſari;
Byw i wel'd yr Anweledig,
Fu farw, ac sydd eto'n fyw;
Bythol, anwahanol undeb
A chymdeithas â fy Nuw.

3 Yno caf ddyrchafu'r Person
A osododd Duw yn Iawn,
Heb ddychymyg, llen, na gorchudd,
F'enaïd ar ei ddelw'n llawn;
Yn nghymdeithas y dirgelwch
Dadguddiedig yn ei glwy',
Addoli'r Mab i dragwyddoldeb,
Heb golli 'ngolwg arno mwy.   A. G.

903. *Trysor tu draw i'r Iorrdonen.*

8. 7. 4.—Alma, 179. Peniel. 172.

NID o'r ddaear mae fy mhleser,
Nid o'r ddaear mae fy ngrym,
Nid o'r ddaear mae'm llawenydd,
Tlawd wyf yma—'feddaf ddim:
Draw'r Iorrdonen,
Mae fy nghyfoeth a fy ngwlad.

2 Nef yw meddiant yr angylion,
Daear ydyw meddiant dyn;
Ond fe ddarfu i'm ffydd i wneuthur
I lechu yn y ddaear ddu;
'Rwyf yn honi
Hawl i'r oll sydd gan fy Nuw.

3 Mae fy enaid yn ehedeg,
Ac yn dringo 'fyny fry,

Y NEFOEDD.

Mae fy esgyrn yn ymdrwsio
 I lechu yn y ddaear ddu;
 Mi ddo'n gryno
 Eto 'nghyd ryw ddydd a ddaw.   W

904.   *Gwlad heb bechod.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfort, 173.

MAE fy nwydau wedi 'mlino
 Ganwaith yn yr anial hyn,
 Lle bwyf fi maent hwythau yno,
 B'wyf ar foroedd, b'wyf ar fryn,
 O! am deimlo
 Rhyddid paradwysaidd dir.

2 Nid oes gofid, nid oes terfysg,
 Nid oes achwyn o un rhyw,
 Nid oes poen, ac nid oes galar,
 O fewn dinas bur fy Nuw:
 Cariad perffaith
 Yno sy'n anadlu'r lle.

3 Ni ddaw'r llygaid gwibiog yno
 Ag sy'n crwydro i bob lle,
 Ag sy'n peri i'r galon oeri
 At wrthddrychau pur y ne';
 Un rhyw gariad
 Yno'n unig aiff â'm bryd.

4 Ni ddaw cwmwl du, terfysglyd,
 Ni ddaw anghrediniaeth mwy,
 Ni ddaw yntau—ofn marw,
 Fyth i roddi i mi glwy':
 Teyrnas sicr,
 Heb un gelyn, heb un gwae.   W.

905.   *Undeb y nefoedd.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

OS yw tegwch d'wyneb yma
 Yn rhoi myrdd i'th garu'n awr,

Y NEFOEDD.

- Beth a wna dy degwch hyfryd
Yna yn nhragwyddoldeb mawr?
Nef y nefoedd
Dy ryfedda fyth heb drai.
- 2 Pa fath uchder rhed fy nghariad,
Pa fath syndod fydd pryd hyn,
Pan y gwelwyf dy ogoniant
Perffaith llawn ar Seion fryn?
Anfeidroldeb
O bob tegwch maith yn un.
- 3 Pa feddyliau uwch eu deall
Gaf fi yno ynwy' f'hun,
Wrth ystyried bod y Duwdod
Perffaith bur a minau'n un?
Dyma gwllwm,
Nad oes iaith a'i d'od i maes.
- 4 Cwllwm wnaed yn nhragwyddoldeb,
Sicr, cadarn, mawr ei rym,
Nas gall myrddiwn o flynyddau
'I dori, neu ei ddatod ddim:
Gwna, fe bery
Tra parhao'm Duw mewn bod.
- 5 C'lymau natur oll a frîwir,
A'i chyfreithiau ant yn ddim;
Ond fy undeb i â'r nefoedd
Sydd yn llawer mwy ei rym:
Digyfnawid,
Yw yn hollol fel fy Nuw.
- 6 Nis gall einioes, nis gall angeu,
Nis gall angel cadarn cry,
Cerubim, nac awdurdodau,
Na holl lnoedd nefoedd fry,
I'w gwahanu,
Fythoedd fyth o'i gariad ef.

906. *Gwaredwr yn angeu a'r farn.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

NID oes draw gyferbyn i mi
 Ddim ond tragwyddoldeb mawr,
 Minau'n morio tuag yno,
 Nes-nes ato bob yr awr:
 Ffarwel bellach,
 Bob gwrthddrychau is y rhod.

2 Yno mae fy holl drysorau,
 A fy nblysau gwych eu rhyw:
 Yno mae f'addfwynaf Iesu,
 Yno yn unig mae fy Nuw:
 O! ardaloedd
 Yno mi gaf finau ddod.

3 Mae llawenydd yn fy nghalon,
 Er bod ofnau yn fy nghuawd,
 Cwrdd a Barnwr byw a meirw,
 Iesu 'Mhrynwr Iesu 'Mrawd!
 Mae'n ardderchog;
 Eto anwyl yw i mi.

4 Mae y cariad sy'n fy nghalon,
 Mae y fflam sydd dan fy mron,
 Yn concwerio mil o ofnau,
 Ofnau'r farn y fynyd hon:
 Trwy bob dychryn,
 Iesu, Iesu, yw fy rhan. w.

907. **RHAN II.**

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

FE roed i mi ddymuniadau
 Nad oes dim o fewn y byd,
 Yn y dwyrain a'r gorllewin,
 A all haner lanw 'mryd:
 Tragwyddoldeb!
 Yno llenwir fi yn llawn.

Y NEFOEDD.

- 2 Mi gaf yno garu a fynwyf,
 Cariad perffaith, pur, di-drai,
 Cariad trwy ryw oesoedd mawrion
 Na'd a fymryn bach yn llai:
 Môr diderfyn
 Byth yn berffaith, byth yn llawn.
- 3 Mi gaf yno wel'd a garwyf,
 Gwel'd fy Iesu, gwel'd fy Nuw,
 Gynt fu farw ar y croesbren,
 Heddyw'n ddysglaer, heddyw'n fyw:
 Nef y nefoedd
 Sydd yn suddo yn ei hedd.
- 4 Mi gaf yn y wlad 'rwy'n myned
 Waredigaeth lwyr o'm poen,
 Gorphwys draw i derfyn gofid
 Gyda'r addfwyn anwyl Oen:
 Ni ddaw tristwch,
 Fyth i mewn dros furiau'r nef.   w.

908.   RHAN III.

8. 7. 4.—Verona, 174. Pentel, 172.

- D**O, mi fliniais ar a welais,
 Twyll sydd oll o fewn y byd,
 Twyll sydd yma'n denu'm llygad
 Twyll sydd acw'n denu 'mryd;
 O! am ddarfod
 A phob gwagedd is y rhod.
- 2 Y mae gwagedd trwy holl natur,
 Y gwrthddrychau ar y llawr;
 Nid oes sylwedd yn a brofais,
 Nac mewn dim ond Iesu mawr:
 Gradd o'th heddwch
 Sydd yn well na'r India o'r bron.
- 3 Nid yw hwn ond byd o brofiad,
 Nid yw hwn ond byd o wae;

Y NEFOEDD.

Yn y wlad na rifir dyddiau
 Fy nedwyddwch penaf mae:
 'Rwyf yn edrych
 Trwy'r tymhestloedd yno'n awr.

4 Yno mi gaf yfed pleser
 Megys dyfroedd gloyw, pur,
 I'r pererin llesg, lluddedig,
 Mewn rhyw wresog, anial dir:
 Ffynon bywyd,
 Dan y fainc mae'n dod i maes,

5 Mi gaf fyw ar ryfeddodau
 Sydd yn natur Duw ei hun, -
 Ac ymborthi ar ddysgleirdeb
 Crewr nef yn natur dyn;
 Caf fwy yno
 Mewn un awr nag yma byth.

W.

909. *Yr ardal nefol.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

DACW'r ardal nefol, hyfryd,
 Pwrcas poen a gwaed fy Nuw,
 Gwlad mae hiraeth ar fy nghalon
 Am fod heddyw yno'n byw,
 Lle nad oes poen na loes,
 Nac un cystudd chwerw, croes.

2 Mae myfyrio ar fy nghartref,
 Mae myfyrio ar dŷ fy Nhad
 Wedi'm gwneuthur i ddiflasu
 Ar bleserau cig a gwaed:
 'Does i gyd yn y byd
 Unrhyw beth a leinw 'mryd.

3 Nid yw'r ddaear a'i thrysorau
 Eilw 'i phlant yn werthfawr iawn,
 Ddim yn abl llanw 'nghalon,
 Na'm digoni byth yn llawn:
 Draw i'r bedd mae fy hedd,
 -yda 'Mhrynwr hardd ei wedd.

W. .

910. *Rhyfeddod iu trefn gras.*

8. 7. 3.—Groeswen, 240. Revel, 186.

PAN bo glaswellt gwyrdd y ddaear
 Wedi methu dod i'r lân,
 Pan bo tegwch dae'r luosog
 Wedi darfod yn mhob man;
 Mi gaf wlad, hyfryd, rad,
 Faith dragwyddol ei pharhad.

2 Fe agorir i mi yno

Ryw eangder maith heb ri'
 O ddirgelion na ddeallir
 Heddyw ar ein daear ni:
 Cariad rhad, yn y Tad,
 A ddadguddiwyd yn y gwaed.

3 Fe amlygir rhyw ogoniant

Na ddeallodd calon dyn
 Yn yr iachawdwriaeth eang—
 Dyfais Duwdod mawr ei hun:
 Ar y llawr, neb yn awr
 Ni all ddal fath bethau mawr.

4 Pa mor ddwyfol, pa mor hyfryd,

Pa mor orfoleddus fydd,
 Pan dywyno gyntaf allan
 Fore'r tragwyddoldeb ddydd,
 Gael mwynhau, heb ddim trai,
 Bethau bellach fo'n parhau.

w.

911. *Hyfryd ioch y nefoedd.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Revel, 186.

DACW'r hyfryd fan caf drigo,
 Gwn caf drigo cyn bo hir,
 Draw i'r bryniau oer, tymhestlog,
 Yn y sanctaidd, hyfryd dir:
 Gwela'n awr, foreu wawr
 Glir, o dragwyddoldeb mawr.

- 2 Ni gawn yno wel'd a garwn
 Mewn gogoniant llawer mwy
 Nag ei gwelsom ar y croesbren
 Dan ei farwol, ddwyfol glwy';
 Lluoedd mawr sydd yn awr
 Yn ei garu bob yr awr.
- 3 Ni gawn wel'd a'i carodd yma
 Yn y man yr ochr draw,
 Oll yn gwledda ar ei garlad,
 A'u telynau yn eu llaw:
 Oll yn un, a chytun,
 Molant Dduwdod yn y dyn. w.

912. *Concwest ar elynion.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

- T**EITHIO 'rwyf fynyddau maith,
 Dyrys anial,
 A gelynion ar fy nhaith,
 Sy'n fy atal;
 Ond mi wela'm hyfryd wlad
 Trwy'r eangder:
 Ac i mewn i dŷ fy Nhad
 Dof ar fyrder.
- 2 Mi gaf goncwest yno'n lân
 Ar elynion—
 Nwydau oedd yn curo o'r blaen
 Arna'i 'n gysson:
 Ni ddaw pechod o un rhyw
 Fyth i'm blino,
 Na'r demtasiwn oreu'i lliw
 I mewn yno.
- 3 Ond llawenydd fel y môr
 Sy wrth ei orsedd,
 A thangnefedd ddwyfol stôr
 Fyth heb ddiwedd:
 Mi gaf ddrachtio'r hyfryd hedd—
 Ffynon bywyd,

Sydd yn tarddu o waelod bedd
Fy Anwilyd. w.

913. *Canu am y gwaed.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, 233.

CENIR yno am y gwaed
Gliriodd feiau;
Am y goncwest fawr a gaed
Ar Galfaria;
Gan ei fyn'd i lawr i'r bedd
A chyfodi,
Gwelir miloedd ar ei wedd
Yn ei foli. H. AB I.

914. *Gogoneddiad y saint.*

7. 5. 6.—Trefdraeth, Y. 74.

HENFFYCH i'r boreu hyfryd
Ddaw gelyn byth nac adfyd,
I dir y bywyd fry,
Y seintiau ddaw 'nghyd
Bob wyneb i'r byd,
Yn unfryd yno i ganu.

- 2 Fry yn Nghaersalem dawel
Yn mbell o swm y rhyfel,
Caf uchel ganu clod:
Fy nefoedd ddi-boen
Fydd gweled yr Oen;
Fe dderfydd son am bechod.
- 3 Gwneir diwedd ar bob blinfyd,
Fy nghystudd mawr a'm hadfyd,
Yn nhir y bywyd fry:
Tragwyddol fwynhad,
Yn nheyrnas fy Nhad,
Heb unrhyw frad i'm drygu.
- 4 Mi gysgaf hûn yn dawel,
Dros enyd yn y grafel,
Nes datod trem y rhod;

Y NEFOEDD.

Ac yna mewn hedd
Cyfodaf o'm bedd,
Ar ddysglaer wedd fy Mhriod. M. R.

915. *Can yr Oen.*

10. 11.—Hanover, 215.

CANLYNWYR yr Oen, tra nefoedd yn bod,
A thafod a thant, a ganant ei glod,
Sef clod i Fab Dafydd, tragwydd y gân,
I'r Tad ac i'r Ysbryd, o hyd ar wahan.

- 2 Gwnaed Duw ganiatau i minau fy mod
Yn ughanol y llu yn clymu'r un clod;
Os gwelir fi'n ddyogel o'r rhyfel yn rhydd,
Mi ganaf, mae'n ddyled—O! deued y dydd.
- 3 Mi dynaf o hyd, er penyd, er poen,
Fy nghysur a'm hedd o rinwedd yr Oen,
Ef fyddo dedwyddydd fy mywyd i mwy,
Mae trysor diddiwedd a gwledd yn ei glwy'. JS. H.

916. *Ffrydiau gorfoledd y gwardedigion.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

MAE ffrydiau'n gorfoledd yn tarddu
O ddysglaer orseddfainc y ne';
Ac yno esgynodd fy Iesu,
Ac yno yr eiriol efe;
Y gwaed a foddlonodd gyfiawnder
Daenellwyd ar orsedd ein Duw,
Sydd yno yn beraidd yn erfyn
I ni, y troseddwyd, gael byw.

- 2 Cawn esgyn o'r dyrws anialwch,
I'r beraidd Baradwys i fyw;
Ein henaid lluddedig gaiff orphwys
Yn dawel ar fynwes ein Duw:
Diangfa dragwyddol geir yno
Ar bechod, cystuddiau, a phoen,

Y NEFOEDD.

A gwledda i oesoedd diderfyn
Ar gariad anrhaethol yr Oen.

- 3 O fryniau Caersalem ceir gweled
Holl daith yr anialwch i gyd;
Pryd hyn y daw troion yr yrfa
Yn felus i lanw ein bryd;
Cawn edrych ar stormydd, ac ofnau,
Ac angen dychrynlyd, a'r bedd,
A ninau'n ddiangol o'u cyraedd,
Yn nofio mewn cariad a hedd.   D.

917. *Gogoniant yr Iesu yn y nefoedd.*

8au, 8ll.—Salome, 218.

MAE'r lle sancteiddiolaf yn rhydd,
Fe rwygodd f'Anwylyd y llen;
Ef yw Haul y cyfiawnder y sydd
Yn goleuo'r holl nefoedd uwch ben;
Mae yno dyrfa anfeidrol o faint,
Ac eto ni welaf mo'r un,
Angylion, seraphiaid, na saint,
Neb fel fy Anwylyd ei hun.

- 2 Mae'n eistedd yn nghanol y llu
Sy a'u nifer fel glaswellt y maes,
Yn helaeth yn rhoddi i bob un
Ogoniant, a harddwch, a gras;
Fel haul yn yr wybren a f'ai
Yn t'wynu ar fyrddiwn o ser,
A'i wres, a'i oleuni ddim llai—
Fel hyn mae gogoniant ein Ner.
- 3 Tuag ato mae wyneb ei saint,
Oddi amgylch yn rhes ar ol rhes;
Cwmpeini aneirif o faint,
Rhai 'mhellach oddi wrtho, rhai 'nes;
Dysgleirdeb ein Harglwydd â 'mhell—
Mil pellach na'r haul yn ei rôd:
Ei fwynhau ef mae'r pellaf yn well
Nag allwyd amgyffred erioed.

Y NEFOEDD.

- 4 'Does angel, na seraph, na sant,
 Byth yno'n dysgleirio ei hun;
 Pe ciliai f'Anwylyd i bant,
 Fe dywyllai, fe dduai pob un;
 Ef yw Afon y Bywyd sydd fry
 Ef yw'r Manna cuddiedig a drud;
 Efe yw hyfrydwch y llu—
 Iê, 'm Iesu yw'r nefoedd i gyd. w.

918. RHAN IL

8au. 8ll.—Salome, 218.

- Y** GOLEUNI sy'n ninas ein Duw,
 Sy tu hwnt i amgyffred un dyn,
 'Does neb all ei weled a byw
 Ond y dorf ogoneddus ei hun:
 'Dyw grisial yn ngolwg yr haul,
 Neu wydr fa'i lawer mwy pur,
 I lewyrch y nefoedd ddim ail:
 Fy Iesu yw'r ffynon yn wir.
- 2 Mae yno dri Pherson yn bod,
 Ac eto mewn sylwedd ond Un,
 Gogyfuwch mewn gallu a chlod,
 I wared plant Adda'n gytun;
 Yn hyn rhyw ddyfnderoedd y sy
 Rhy fawrion i'w chwilio hwy 'mlaen,
 Yn drech na hwynt-hwythau sy fry
 I'w gwybod hwy allan yn lân.
- 3 'Does mesur amseroedd fyth fry,
 Dim oriau cyffelyb i'r byd;
 Myn'd heibio ryw oesoedd y sy
 Wrth ganu i'r Drindod yn nghyd;
 'R holl nefoedd wrth weled ei ras,
 Sy'n synu, yn canu'n fwy hy'
 Ganiadau newyddion eu blas:
 Wel, dyna'r digrifwch sydd fry. w.

919.

RHAN IIL

Saw. 811.—Salome. 218.

ANGYLLION, seraphiaid, a saint,
 Wrth ganu'n soniarus yn nghyd,
 Eu hadsain sydd cyfuwch ei faint,
 Mae'n crynu'r holl nefoedd i gyd:
 Neb yno yn glaiar ei gân,
 Neb yno'n addoli mewn rhith;
 A'u c'lonau sy'n llosgi fel tân,
 A gwyn: fyd na bawn yn eu plith.

- 2 Caniadau newyddion sydd fry,
 Tebygwn i glywed eu llef:
 Fy enaid blinedig i sy
 Am ddysgu cerddoriaeth y nef—
 "R anrhydedd, a'r gallu, a'r clod,
 A'r parch, a'r gogoniant, a'r bri,
 Yr awr hon fel ag y bu erioed,
 I'n Harglwydd yn Un ae yn Dri."
- 3 Pan gofiant eu dyddiau'n y byd,
 A'r amryw dymhestloedd o'r blaen,
 Ennyna'u hysbrydoedd i gyd
 Yn ffamau angerddol o dân:
 Gwel'd Iesu, er cymaint eu bai,
 Eu codi o bydew mor ddu:
 P'odd gall eu calonau hwy lai
 Na seinio Ierusalem fry?
- 4 Pan gofiont drachefn y dydd
 Eu galwyd o'r twyllwch i maes,
 Dadgloed eu gefynau yn rhydd,
 A'r carchar yn seinio "Rhad ras!"
 Pwy allai byth beidio rhoi clod,
 Dan olwg o ryddid mor fawr?
 Wel, dyna'r canidau sy'n bod—
 Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr. w.

920.

RHAN IV.

8au. 8ll.—Salome, 218.

WRTH gofio dichellion y ddraig
 A'i maglau mor aml a'r dail,
 A'u taenu yn erbyn y wraig,
 A'u tori gan Adda yr Ail;
 A'i weled e'n awr yn y nef,
 A'r bradwr hen, obry yn y llyn;
 Hwyl ganant nes dawnso'r holl le:
 B'le arall mae canu fel hyn ?

- 2 Wrth gofio drachefn am hyn,
 Ei glwyfau, a chwerwder ei loes,
 A'i guro ar Galfari fryn,
 Ei eiriau diwedda' ar y groes;
 Y ddaear, ac uffern, a'r bedd,
 Ac anghyffwrdd a'r gyfraith yn nghyd,
 Yn cwmpo gan archoll ei gledd,
 Gwych folir lachawdwr y byd.
- 3 Os ydyw rhai seintiau'n rhoi tro
 I waered i'r bydoedd is nen,
 'Does byth fyn'd o'u golwg a'u co'
 Ogoniant eu Harglwydd uwch ben;
 Mae ef yn bresenol bob awr,
 Iddynt yma fel canol y ne',
 Fe'i gwelant mewn nefoedd a llawr:
 Mae'm Iesu yn llanw pob lle. w.

921.

RHAN V.

8au. 8ll.—Salome. 218.

YRHAI a'i canlynnod efe
 Trwy'r ffauau a'r fflamau'n ddigryn,
 Y rhai gynt a nofiant i'r nef
 Mewn afonydd o'u twymn waed eu hun
 Sy'n awr yn cael myned yn mlaen
 Yn eofn at orsedd yr Iôn;

Y NEFOEDD.

- A chanu bob amser y maent
 Ganiadau newyddion i'r Oen.
- 2 'Ddaw syched, na newyn, na phoen,
 Na gofid, na galar, na chlwyl',
 Nac anwyd yn nheml yr Iôn,
 Na gwres idd eu blino byth mwy:
 Mae yno adenydd fy Iôn
 Yn taenu fel nefoedd ar led,
 Yn cuddio priodferch yr Oen;
 O! f'enaid, i fyny ehed.
- 3 'Rwy'n teimlo rhyw hiraeth a chwant
 Gwel'd datod fy mhabell o'i lle,
 A hedeg yn union i bant,
 Fel deryn i ganol y ne':
 A neidio i mewn yno i blith
 Y dyrfa sy â'u gwisgoedd yn wyn,
 A chanu i'm Harglwydd i byth
 Fu farw ar Galfari fryn. w.

922. *Hiraeth am Salem.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

- O! SALEM, fy anwyl gartrefle,
 Mae'th enw'r pereiddiaf erioed:
 Bryd derfydd fy llafur a'm lludded
 O'th fewn mewn llawenydd a chlod?
 Pa bryd caiff fy llygad i weled
 Dy byrth sydd o berlau mor ddrud,
 A'th eurwych heolydd glân dysglaer,
 A'th furiau sy'n sefyll o hyd?
- 2 Caersalem, ti ddinas fy Arglwydd,
 Pa bryd i'th gynteddau ca' i ddod,
 Lle na fydd cyn'lleidfa yn ysgar,
 Na diwedd i'r Sabboth yn bod?
 Dedwyddwch digymysg sydd yno,
 Ni phrofwyd yn Eden mo'i ryw,
 A llewyrch mwy tanbaid na'r heulwen,
 Sef llewyrch o orsedd fy Nuw.

ACHLYSURON NEILLDUOL.

- 3 O! drigfan deg, dawel, a dedwydd,
'Rwy'n cyrchu yn ddyfal i'th gôl;
Yn fuan fe'm gwelir i drosodd,
A'r gwyntoedd ystormus ar ol;
Pa ham y mae cystudd neu adfyd,
Neu angeu, yn peri'r fath fraw?
Mae'r tir addawedig mewn golwg,
'Mae'r Ganaan dragwyddol ger llaw.
- 4 Mae yno gantorion ardderchog,
A'u Ceidwad yw sylwedd eu sain,
A'm brodyr sydd yma gânt esgyn
Yn fuan i ganol y rhai'n:
O! Salem, fy nghartref anwylaf,
I'th fewn mae fy enaid am ddod,
Ac yno fy llafur a dderfydd
Mewn cân orfoledus a chlod. D.

ACHLYSURON NEILLDUOL.

MEWN CYMANFA.

923. *I gynulliad o weinidogion.*

M. II.—Bablon 35. Brynteg, Y. 5.

- 'R YM yn dy erfyn, Arglwydd mawr,
'R Disgyn o entrych nef i lawr,
'R hyd ysgol faith Jehofah'n ddyn
Roi bendith Jacob i bob un.
- 2 Fel wŷn, yn wirion, gwna ni i gyd,
Yn mhlith y bleiddaid sy yn y byd,
Ac fel y sarph, yn gyfrwys, gall,
I wel'd a dadrys rhwydau'r fall.
- 3 Gad i ni ddod i'r mynydd fry,
I'r cwmwl goleu atat ti,
Fel y dysgleirio'n hwyneb pryd,
Nes synu Israel oll i gyd.

924. RHAN II.

M. H.—Babllon, 35. Brynteg, y. 5.

GWNA ni fel halen â dy ras,
Yn wyn, yn beraidd iawn ei flas,
Yn foddion yn dy law o hyd
I dynu'r adflas sy ar y byd.

2 Gwna fod d'ogoniant pur, dilyth,
Yn nod a dyben i ni byth:
Dy fywyd hardd, a'th eiriau gwir
Yn wastad i ni'n rheol bur.

3 O! dena'm serch oddi yma i gyd,
Fel gwir ddyeithriaid yn y byd,
O fan i fan i deithio'n hy',
Bob pryd ar ol d'orch'mynion di.

4 Doed gogledd, de, a dwyrain bell,
I glywed y newyddion gwell;
Aed swn d'efengyl Iesu, i maes
Yn gylch oddeutu'r ddaear las. w.

925. *Gweddi am bresenoldeb Duw.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 231.

P'AM y caiff bwystfled rheibus
Dori'r egin mân i lawr?
P'am caiff blodau peraidd, ieuainc,
Fethu gan y sychder mawr?
Tyred â'r cawodydd hyfryd
Sy'n cynyddu'r egin grawn—
Cawod hyfryd yn y boreu,
Ac un arall y prydawn.

2 Gosod Babell yn ngwlad Gosen,
Tyred, Arglwydd, yno d'hun;
Gostwng o'r uchelder goleu,
Gwna dy drigfan gyda dyn
Trig yn Seion, aros yno,
Lle mae'r llwythau'n dod ynghyd;

ACHLYSUBON NEILLDUOL.

Byth na 'mad oddi wrth dy bobl
Nes yn ulw elo'r byd.

- 3 Bliniais ar afonydd Babel,
Nid oes yno ond wylo i gyd:
Llais telynau hyfryd Seion
Sydd yn cyson dynu 'mryd:
Tyr'd â ni, yn dorf gariadus,
O gaethiwed Babel fawr;
Ac nes bo'm ar fynydd Seion
Na'd in' orphwys mynyd awr.
- 4 Dacw'r Brenin yn ei degwch,
Wele'i Briod wrth ei glun;
Gwedd ei wyneb sy'n rhagori
'Mhell ar wedd wynebpryd dyn;
Dyma ddydd—dydd ei ddyweddi,
Dyma'r briodasol wledd;
Dyma'r dydd caiff pererinion
Yfed o'i dragwyddol hedd.

W.

DECHREU OEDFA.

926. M. H.—Leipsc, 31. Babilon, 35.

BYWYD y meirw, tyr'd i'n plith,
A thrwy dy Ysbryd arnom chwyth;
Anadla'n rymus ar y glyn,
Fel byddo byw yr esgyrn hyn.

J. H.

927. M. S.—Dymuniad, 74. Padarn, v. 23.

RHO ddawn a goleu, Arglwydd Iôr
I draethu'r cynghor dwyfol
Ac agor di y galon gau
I dderbyn d'eiriau nefol.

- 2 Perffeithia, Ior, dy nerth sydd fawr,
Yn ngwyneb dirfawr wendid,

Rho i'r newynog, tlawd, a chaeth,
Ysbrydol faeth a rhyddid. T. J.

928. M. S.—Dymuniad, 74. Minden, Y. 21.

O! DEFFRO, deffro, gwisg dy nerth,
O! brydferth fraich yr Arglwydd:
Fel yn y dyddiau gynt a fu,
Amlyga'th alluogrwyd.

2 I ennyn ynom nefol dân,
Duw, anfon, dy Lân Ysbryd;
Aed gyda'th eiriau sanctaidd di
Nerth a goleuni hefyd.

3 O Arglwydd! dyro i ni'n glau
Y tywalltiadau nerthol,
O weithrediadau'r Ysbryd Glan,
A'u grym fel tân angerddol. J. H.

929. M. S.—Eidduned, Y. 19. Saxony, 72.

O! Arglwydd Dduw, bydd i mi'n borth,
Dod gymhorth o'th drugaredd,
I draethu ac i wrando'n iawn
Dy eiriau llawn o sylwedd.

2 Dy weinidogion gwisg â nerth,
Yn brydferth o'r uchelder;
A doed dy Ysbryd Sanctaidd di
I argyhoeddi llawer. J. H.

930. M. S.—Eidduned, Y. 19. Mon, Y. 18.

O! ARGLWYDD Dduw, 'r hwn biau'r gwaith;
Arddel dy faith wirionedd,
Fel byddo i bechod o bob rhyw,
Gael marwol friw o'r diwedd.

2 Dysgwyliaf wrthyt uwchlaw neb,
Na thro dy wyneb ymaith;
Bydd i mi'n Dduw, yn Dad, yn Frawd,
Yn dirion iachawdwriaeth. AM.

931. 8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.

ARGLWYDD grasol, dyro gymhorth
 I gyhoeddi eto i maes
 Ddyfnder calon dyn truenus,
 Ac anfeidrol olud gras;
 Fel bo dyfnder
 Byth am ddyfnder yn cael sôn. D. M.

932. 8. 7. D.—Diniweidrwydd, 231. Bohemia, 10A

RHWN sy'n gyru'r mellt i hedeg,
 Ac yn rhodio brig y dôn,
 Anfon saethau arg'oeddiadau
 I galonau'r odfa hon;
 Agor ddorau hen garcharau,
 Achub bentewynion tân;
 Côd yr eiddil gwan i fyry,
 Dysg i'r mudan seinio cân. AN.

Y SABBOTH.

933. *Hyfrydwch y Sabboth, a'i waith.*

M. H.—Boston, 25. Emyrn Foreuol, 22.

- G**WAITH hyfryd iawn a melus yw
 Molianu d'enw di, O Dduw!
 Son am dy gariad boreu glas,
 A'r nos am wirioneddau'th ras.
- 2 Melus yw dydd y Sabboth llon,
 Na fined gofal hyd mo'm bron;
 O! na b'ai 'nghalon i mewn hwyl,
 Fel telyn Dafydd ar yr ŵyl.
- 3 Yn Nuw fy nghalon lawenha;
 Bendithio'i air a'i waith a wna,
 Mor hardd yw gwaith dy ras, O Dduw!
 A'th gyghor, pa mor ddyfned yw!

- 4 Ond mi gaf ogoneddus ran,
Pan buro gras fy enaid gwan;
Mae gwir lawenydd uwch y nen,
Fel olew pur i loni'm pen.
- 5 Caf wel'd a chlywed yno yn nghyd
Oll a ddymunais yn y byd;
A'm henaid a gaiff felus waith
Yn y tragwyddol fywyd maith.

DR. W., *cyf.* D. J.

934. M. H.—Melcombe, 15. Caernarfon, 16.

- Y** SABBOTH, gŵyl nefolaidd yw,
Ar hwn cyfododd Iesu'n fyw:
Clodforwn ninau Frenin hedd,
Mae wedi perarogli'r bedd.
- 2 O! f'enaid, nac anghofia'r dydd
Y daeth y Meichiau mawr yn rhydd;
Agorwyd i ni byrth y nef
Trwy rin ei fuddgoliaeth ef.
- 3 Mor hyfryd cael un dydd o'r saith
I'w dreulio'n hollol gyda'th waith,
Gorphwysfa dawel, f'enaid trist,
A gwledd, yw cofio angeu Crist.
- 4 Gwaith rhyfedd oedd creu nef a llawr,
A threfnu'r greadigaeth fawr;
Ond gwaith rhyfeddaf Duw ei hun
Oedd gorphen iachawdwriaeth dyn.
- 5 Y mae gorphwysfa'n ol i'r saint,
Mewn gwlad o hedd, O! ryfedd fraint!
Lle cânt fwynhau, heb gur na phoen,
Dragwyddol Sabboth gyda'r Oen. P. J.

935. M. H.—Boston, 25. Angels' Hymn, 27.

BLINEDIG gan ofidiau'r llawr,
Lluddedig a methedig bron,

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

O! mor gysurol ydyw gwawr,
Hyfrydol wawr y Sabboth llon.

2 Rhyw lewyrch trwy'r cymylau du,
Rhyw seibiant bach rhag llid y dòn,
A golwg ar fynyddau cu
Y Ganaan draw, yw'r Sabboth llon.

3 Ffoed holl drafferthion daear lawr,
Eu hing a'u gofal, giliant draw;
Na foed o fewn fy mron yn awr
Ond gofal am y byd a ddaw.

4 Caf orphwys heddyw oddi wrth fy nghur,
A gwleda ar ddanteithion nen,
Fel ernes o'r dedwyddwch pur
A gaiff y llu tu draw i'r llen.

5 Caf ddod i gynulleidfa'r saint,
Ar Seion fryn—rhyfeddol fri!
Nes synu bron uwch ben fy mraint,
Pa le y daeth fath rad i mi. T. JS.

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

Heb law yr Hymnau canlynol, y mae llawer o'r Salmau yn gymhwys i'w canu meion Cysarfodydd Diolchgarwch ac Ymostyngiad.

Gweler Rhif. 3, 4, 7, 13, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 35, 41, 43, 44, 46, 47, 58, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 82, 86, 94, 95, 96, 97, 99.

Y mae y Penodau canlynol yn gymhwys i'w darllen yn y Cysarfodydd a nodwyd:—

2 *Brenhinoedd* iv., vi., vii. *Salmau* xix., xlv., xlvii., lxx., cv., cvii., cxviii., cxlv., cxlvi., cxlvii. *Estah* xxxii., xxxv., *Galarnad* i., ii., iii., iv., v. *Ioel* ii., iii. *Amos* iv. *Haggai* vi. 1 *Thessalonïaid* v.

936. *Tymor gwlyb.*

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Cemmes, Y. 16,

DAIONUS a thosturiol iawn,
A graslawn, ydwyf, Arglwydd;

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

- Dy rad drugaredd, yn ddiau,
Sydd yn parhau'n dragywydd.
- 2 Wrth rai anheilwng o gael byw,
O Arglwydd Dduw! tosturia,
Ac arbed eto y flwyddyn hon
Na thor mo ffon ein bara.
- 3 O'th ras tosturia wrth rai ffol,
Haeddianol o dy gerydd
Dy fendith ar y wialen dod,
Dysg i ni fod yn ufudd.
- 4 Duw, dod orchymyn oddi fry
I chwalu y cymylau;
Can's os gorchymyn genyt gânt,
Ataliant eu costrelau. J. H.

937. *Cydnabod daioni Duw.*

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Dyfdrwy, 63.

- I TI, O Dduw! y gweddai parch,
Gwna pob peth arch dy orsedd;
Ti bia'r haul, y gwlaw, a'r gwllith,
A'r fendith fawr ei rhinwedd.
- 2 Ti sy'n addfedu cnwd y maes,
Tydi o'th ras sy'n trefnu
Pob dydd o'r tymhor oll a'i rin,
A hyfryd hin i gasglu.
- 3 Am haul a lleuad, gwynt a gwres,
Am wlaw yn gynes canwn;
Am borthi pob creadur byw,
Ti Arglwydd Dduw, addolwn. R. J.

938. *Tymhor sych.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Beza, 12.

Y MDDAROSTYNGWN dan law Duw,
Fe ddichon eto'n cadw'n fyw;
Er i ni haeddu gwg y nef,
Mae aml ymwarded gydag ef.

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

- 2 Cyfranwr mawr y gwllith a'r gwllaw
A phob rhyw fendith i ni ddaw,
O! cofia'n daear, clyw ein llef,
I'w mwydo & chawodydd nef.
- 3 Yr ym yn meiddio gofyn hyn—
Ein holl gamweddau ymaith tyn;
Bydd foddllawn i ni byth 'er mwyn
Dy unig Fab, a gwrando'n cŵyn.
- 4 O! gwllawia ar y crindir cras,
Iacha ein llesgedd trwy dy ras;
Adfywia ein heneidiau gwyw,
Fel y molianwn di, ein Duw. M. D.

939. *Doniau rhaglunizeth a gras.*

M. C.—Farrant, 83. Tallis, 84.

- T**YDI wyt deilwng o fy nghân,
Fy Nghrewr a fy Nuw;
Dy ddoniau o fy amgylch maent
Bob mynyd 'rwyf yn byw.
- 2 Mi glywa'r haul, a'r lloer a'r sêr
Yn dadgan dwyfol glod;
Tywynn'n ddysglaer 'rwyf o hyd
Trwy bob peth sydd yn bod.
- 3 O! na foed tafod dan y rhod
Yn ddystaw am dy waith;
Minau fynegaf hyd fy medd
Dy holl ddaioni maith.
- 4 Diolchaf am dy gariad cu
Yn estyn hyd fy oes;
Diolchaf fwy am Un a fu
Yn gwaedu ar y groes.
- 5 Diolchaf am gysuron gwiw
Wyf beunydd yn fwynhau;
Diolchaf fwy am Brynwr trist
I mi gael llawenhau. D. OS.

940. *Duo rhagluniaeth.*

. 7. 6.—Missionary, 110. Meirionydd, 109.

O! ARGLWYDD Dduw rhagluniaeth,
 Ac iachawdwriaeth dyn,
 Tydi sy'n llywodraethu
 Y byd a'r nef dy hun;
 Yn wyneb pob caledi
 Y sydd neu eto ddaw,
 Dod gadarn gymhorth imi
 I lechu yn dy law.

2 Er cryfed ydyw'r gwyntoedd
 A chedyrn ddonau'r môr.
 Doethineb ydyw'r Llywydd,
 A'i enw'n gadarn Iôr;
 Er gwaethaf dylif pechod,
 A llygredd o bob rhyw,
 Diangol byth heb soddi,
 Am fod yr arch yn Dduw. A. G.

941. *Ffyrdd rhagluniaeth.*

6. 4. 6.—Siloah, 149. Liverpool, 150.

RHAGLUNIETH fawr y nef,
 Mor ryfedd yw
 Esboniad helaeth hon
 O arfaeth Duw:
 Mae'n gwylied llwch y llawr,
 Yn trefnu llu y nef,
 Cyflawna'r cwbl oll
 O'i gynghor ef.

2 Llywodraeth faith y byd
 Sydd yn ei llaw;
 Mae'n tynu yma i lawr
 Yn codi draw:
 Trwy bob helyntion blin,
 Terfysgodd o bob rhyw,
 Dyrchafu'n gyson mae
 Deyrnas ein Duw.

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

- 3 Ei th'wyllwch dudew sydd
Yn oleu gwir;
Ei d'ryswch mwyaf mae
Yn drefn glir:
Hi ddaw a'i throion maith
Yn fuan oll i ben,
Bydd synu wrth olrhain rhai'n
Tu draw i'r llen. D. G.

MAWL-EIRIAU.

942. M. H.—Angels' Hymn, 27.
MOLIENWCH Dduw sy'n rhoi pob dawn,
Chwi holl breswylwyr daear lawn,
Y nefol gôr, dyrchefwch gân
I'r Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Glan.
943. M. H.—Yr Hen 100fed, 10.
IDAD y trugareddau i gyd
Rhown foliant, holl drigolion byd;
Llu'r nef, molienwch ef ar gân,
Y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glan.
944. S. S. S.—Sharon, 52.
IR Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Pur,
Boed mawl trwy gyrau'r nefol dir,
A'r eglwys ar y llawr;
Am garu a phrynu ar y bryn,
Sancteiddio'r brwnt a'i gânu'n wyn,
Trwy ras anfeidrol fawr.
945. M. B.—Tytherton, 119.
BOED clod trwy entrych nef,
A'r ddaear yn gytun,
I'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glan,
Anfeidrol Dri yn Un.

ATTODIAD.

AM YR YSGRYTHYRAU.

946. *Trysor yr Ysgrythyr.*

M. H.—Eryn Luther, 28. Yr Hen 100fed, 10.

O ! CHWILIWN yr Ysgrythyr Lân,
Am destyn wna drag'wyddol gân;
Mae ynddi drysor canmil gwell
Na holl fwngloddiau'r India bell.

2 Mae'n son am drysor marwol glwy',
Na fedd y nefoedd wen ei fwy;
Caniadau'r saint fydd byth yn un
Am gyfoeth Iachawdwriaeth dyn.

3 O! chwiliwn gyrau'r maes i gyd,
Gan gloddio am y trysor drud,
Mae'n gyfoeth heb ei fath yn awr,
A'i werth â'n fwy trwy'r eilfyd mawr. B. 7.

947. *Anogaeth i drysori yr Ysgrythyrâu.*

8. 7.—Dismission 160. Moriah, 230.

CIOFIA ddilyn y medelwyr,
'Mhlith'r ysgubau treulia d'oes;
Pan fo'r gwres yn fwyaf tanbaid
Gwlych dy damaid wrth y groes;
Lloffa'n maes yr Ysgrythyrâu,
Lle mae t'wysenau addfed llawn,
Hael fendithion y cyfamod,
Sydd yn dyfod trwy yr Iawn. A. G.

DUW, A'I BRIODOLIAETHAU.

948. *Myfyrdod yn y Gair.*

7. 6.—Meirionydd, 109. Ramah, 108.

O ARGLWYDD da! argraffa
Dy wirioneddau gwiw,
Yn rymus ar fy meddwl,
I aros tra f'wyf byw;
Mwy parchus boed dy ddeddfau,
Mwy anwyl nag erioed—
Yn gysur i fy nghalon,
Yn llusern i fy nhroed.

- 2 Myfyrdod am Gyfryngwr,
A phethau dwyfol, drud,
Fo'n llanw 'nghalon wamal,
Yn felus iawn o hyd;
A bydded prawf maddeuant,
Yr heddwch sydd trwy'r Iawn,
Gartrefol yn fy mynwes,
O foreu hyd brydnawn. D. C.

DUW, A'I BRIODOLIAETHAU.

949. “*Duw, cariad yw.*”

m. c.—St. Stephen, 78. French, 77.

OYDUNED y nefolaidd gôr,
A llwythau dynol ryw,
I ganu'n llon â llafar lef,
Mai cariad ydyw Duw.

- 2 Eglura gwirioneddau'i air,
Ei drugareddau gwiw,
Ac angau Crist tros euog ddyn,
Mai cariad ydyw Duw.
- 3 Dwyn rhyfedd waith ei ras y'mlaen
Mewn calon ddrwg ei lliw,
A ddengys trwy'r eglwysi oll,
Mai cariad ydyw Duw.

CREADIGAETH A RHAGLUNIAETH.

4 Gwel'd gwael bechadur yn y nef,
O! 'r fath ryfeddod yw!
Fe ddengys trwy'r trigfanau fry,
Mai cariad ydyw Duw.

5 Fy enaid clwyfus na lesgâ,
Mae modd i wella'th friw:
Mae achos da i ddweyd bob dydd,
Mai cariad ydyw Duw. P.

CREADIGAETH A RHAGLUNIAETH.

950. *Y waredigaeth o'r Aipht.*

7. 8.—Penllwyn, r. 33.

PA gynhwrf a pha ruddfan,
I Sydd trwy holl feusydd Soan?
Pa dorf yw hon sy'n myn'd i maes,
Heb ynddi neb yn egwan?
Duw Abram sydd yn gwared
Ei blant o'u blinfyd caled;
A'u dwyn y mae, gau ddryllio'r Aipht,
O'u haiarn bair gaethiwed.

2 Pwy rwyga iddi'r dyfroedd,
Balmanta'r gorddynderoedd,
A'i harwain trwy'r anialwch maith,
Gan borthi eu haml filoedd?
Ei chymhorth llawn digonol
Yw'r YDWYF mawr trag'wyddol;
Tr Ganaan wiw ei harwain wna,
Trwy wyrthiau tra rhyfeddol.

3 Paham y ciliwch ddyfroedd,
Y neidiwch chwi fynyddoedd,
Yr wylwch chwithau, greigiau hyll,
Yr anial dir yn llynoedd?

ETHOLEDIGAETH A B CYFAMOD GRAS.

Ond gweddus i ni barchu
 Ein Crëwr mewn mawrhydi,
 Yn rhodio o flaen ei braidd yn hardd,
 Trwy'r anial dir i fyny?

4 I bwy, y bryniau oesol,
 Y plygwch chwi yn drefnol?
 A thi, Iorddonen gyflawn, gref,
 Y rhedi yn dy wrthol?
 I'r Hwn sy'n pwyso'r bryniau,
 Fel mân lwch mewn clorianau;
 Ac yn ei law mae'r moroedd mawr,
 A'u 'nysoedd megys brychau.

D. C.

ETHOLEDIGAETH A'R CYFAMOD GRAS.

951. *Y Uyfamod Disigl.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

Y GWR a fu gynt o dan hoelion,
 Dros ddyn pechadurus fel fi;
 A yfodd y cwpan i'r gwaelod,
 Ei hunan ar ben Calfari;
 Ffynonell y cariad trag'wyddol,
 Hen gartre meddyliau o hedd,
 Dwg finau i'r unrhyw gyfamod,
 Na thorir gan angeu na'r bedd.

H. H.

952. *Rhyfeddodau Rhagluniaeth a Gras.*

8. 8. 6. llin.—Oncida, Y. 80. Sidon, 38.

DUW mawr y rhyfeddodau maith,
 Rhyfeddol yw pob rhan o'th waith,
 Ond dwyfol ras mwy rhytedd yw
 Na'th holl weithredoedd o bob rhyw;
 Pa Dduw sy'n maddeu fel tydi,
 Yn rhad ein holl bechodau ni?

IESU GRIST FEL CYFRYNGWR.

953. *Boddlonwydd ar Galfariu.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

ER myrdd o aberthan a laddwyd,
 Ni thynwyd bechodau y byd;
 Cyfiawnder a'i gleddyf yn danilyd,
 Yn gofyn am fywyd o hyd;
 Daeth Oen y Cyfamod trag'wyddol,
 I ddeddfie'r annuwiol o'i fodd;
 Ei angau lonyddodd y cleddau,
 Mae mywyd i minau yn rhodd.

2 Cyhoeddai Cyfiawnder yn ddigllon,
 Melldithion ar fywyd y dyn,
 A fyddai'n anufudd i'r gyfraith,
 Hyd bedair cenedlaeth bob un.
 Pan ydoedd Cyfiawnder heb dewi,
 Trugaredd achubodd ei flaen,
 Gan waeddi "Trugaredd i filoedd,"
 A'i caro a'i cadwo yn lân.

3 Calfaria fel Sinai a grynodd,
 A'r nefoedd a dduodd uwch ben;
 Y beddau a'r creigiau a rwygodd,
 A'r gwaed a orchuddiodd y preu;
 Yr Iesu a lefodd "Gorphenwyd!"
 "Boddlonwyd," oedd ateb ei Dad.
 Cyfiawnder, Trugaredd, sy'n gwledda,
 Wrth faddeu i'r duaf a ga'd. W. JS.

954. *Ffynon i bechod ac aflendid.*

M. C.—Ballerma, 91. Martyrdom, 90.

MI welaf ffynon lawn o waed,
 O waed Emmanuel mawr,
 Lle gall troseddwyr mwyaf gaed,
 Gael bywyd ynddi'n awr.

IESU GRIST FEL CYFRYNGWR.

- 2 Bu dda i'r lleidr ar y groes,
Ei chaffael yn ei ddydd;
Maddeuwyd holl bechodau ei oes,
A'i enaid aeth yn rhydd.
- 3 Mae llais y nef yn galw'n glir
Drueiniaid fawr a mân,
I ddyfod iddi heddyw'n wir,
I'w golchi oll yn lân.
- 4 Yr wyf yn dyfod, O fy Nuw,
I 'mofyn am y gwaed:
O golch yn lân y dua'i liw
Sy'n dysgwyl wrth dy draed.

955. *Rhagoriaeth gras.*

M. B.—Sarah, 128. Tytherton, 119.

- PE caid y ddaear gref,
A'i meddu yn ei maint,
Cael Iesu'n rhan, a'i ddilyn Ef,
Sy' fil rhagorach braint.
- 2 Pe cawn holl berlau'r llawr,
A holl bleserau'r byd,
Yn wyneb gras fy Iesu mawr
Fel us yr aent i gyd.
- 3 Pe bawn mewn cystudd trist,
Yn dyoddef trwy fy oes,
Un olwg ffydd ar gariad Crist
Felusai bob rhyw loes.
- 4 Rho undeb ffydd, O Dduw,
Ag Ef, y bywiol Ben;
Byw iddo nes myn'd ato i fyw,
Yn wir i'r nefoedd wen. B. E.

956. *Dadleuor yn y nef.*

7. 6.—Meirionydd, 109. Ramah, 108.

NI cheisiai'n wyneb Moses
 Ond Iesu i ddadleu 'nghŵyn,
 Y cyflawn dros'r annglyfiawn
 Fu farw er fy mwyn:
 Yn ymchwydd yr Iorddonen,
 Ac yn y farn a ddaw,
 Diangol yn y diwedd
 A fyddaf yn ei law. M. R.

957. *Pen yr Eglwys.*

8. 7.—Diamission, 160. Ledforth, 163.

ARCHOFFEIRIAD uwch na'r nefoedd,
 Yw ein Harchoffeiriad ni;
 Er mor ddirmygiedig ydoedd
 Pan yn marw ar Galfari;
 O ddyfnderoedd ei drallodion
 Esgyn wnaeth i nef y nef;
 Cyfaill a gwardwr Sion,
 A'i chyflawnder, ydyw Ef.

2 Priod mawr, a Phen yr Eglwys,
 Ydyw Iesu, Brenin nef;
 Pob credadyn sy'n ymorphwys
 Ar ei lawn anfeidrol Ef:
 Er ystormydd a llif-ddyfroedd,
 Tra bo Iesu byw yn Ben,
 Dwg ei etholedig luoedd
 Adre'n iach i'r nefoedd wen. JS. H.

958. *Pob peth y Saint*

M. H.—Melcombe, 15. Angel's Hymn, 27.

MAE Crist yn bobpeth i'r holl saint:
 Pa le mae neb mor fawr eu braint?
 Crist yw eu rhan, Crist yw eu Brawd,
 Ni all y rhai'n fod byth yn dlawd.

- 2 Crist trwy ei waed a'u gwnaeth yn rhydd,
 Crist yw yr haul sy'n gwneyd eu dydd,
 Crist trwy ei air a'u gwnaeth yn fyw,
 Crist yw eu drws a'u ffordd at Dduw. DR. L.

959. *Crist yn bob peth.*

8. 7.—Meirionydd, 109. Ramah, 109.

C'E'S gadarn graig i ymguddio,
 Ce's Feddyg i'm iachau,
 Ce's hefyd Fugail ffyddlawn,
 Ce's ffynon i'm glanhau,
 Ce's wisg i guddio'm noethni,
 Ces eli wrth fy nghlwy,'
 Ce's Briod diwahaniad
 Ni bydda'i 'mddifad mwy. M. R.

960. *Craig yr Oesoedd.*

7au. 6llin.—Batiston, 202. Nuremberg. 203.

CRAIG yr oesoedd! ynot ti,
 Holltwyd erof, cuddier fi:
 Bywiol ffrwd o ddŵr a gwaed,
 O dy ystlys friw a gaed,
 Oll o 'mbla i'm gwir iachau,
 Difa ei rym a'm llwyr lanhau.

- 2 Nid fy llafur, nid fy nghur,
 All foddloni'r gyfraith bur;
 Pe b'ai'm zel yn dân dilyth
 Pe bai'm dagrau yn llifo byth,
 Ni wnaent oll am bechod iawn;
 Ti dy hun yw'm Ceidwad llawn.
- 3 Haeddiant genyf fi nid oes,
 Dlawd, yn glynu wrth dy groes,
 Genyt ti mae gwisg i'r noeth,
 Gras i wneyd y ffol yn ddoeth;
 Ffynon rad i'r aflan ryw,
 Golch fi'n hon, fel byddwyf byw.

4 Tra fwy'n tynu egwan ffun,
 Yn awr angau, olaf hun,
 Yn y byd ysbrydol draw,
 Yn y fanol farn a ddaw,—
 Graig yr oesoedd! ynot ti
 Holltwyd erof, cuddier fi. M. D.

961. *Person Crist.*

8. 7.—Moriah, 230. Edinburgh, 164.

DYMA'r Câr a'r Cyfaill goreu,
 I feibion Adda fedd y nef;
 Mae E'n derbyn pechaduriaid,
 Ymddiried, f'enaid, ynddo Ef:
 Gwaed yr Oen ar ben Calfaria
 A'm cadwodd i o'r fflamau tân;
 Chwant sydd arnaf ganu moliant,
 Fyth i'r fath Waredwr Glân.

962. *Cariad Crist.*

7. 6.—Ramah, 108. Meirionydd, 109.

ANFEIDROL, fyth anfeidrol,
 Yw cariad Iesu gwiw;
 A ddichon ei amgyffred
 Rhaid fod ei hun yn Dduw,
 Nid oes na sant na seraph
 O'r ddaiar faith i'r nef,
 All ddweyd yn llawn am dano,
 Na'i berffaith gynwys ef.

2 Rhyfeddol oedd y cariad
 At wael golledig ddyn;
 Rhy fach o le i'w gynwys
 Oedd mynwes Duw ei hun:
 Fe redodd yn llifeiriol
 O'r nefoedd wen i lawr.
 Mae fel y môr yn esgyn
 I'r nefoedd eto yn awr.

- 3 Un olwg ar yr Iesu,
 Ar fynydd Calfari,
 A dyr y galed galon
 Anfoddlon sy' ynof fi;
 Dystawa'r holl daranau,
 A'r bygythiadau gaed;
 Fe gwymp euogrwydd pechod
 I waelod môr o waed. D. T.

963. *Meddyg Digyffelyb.*

M. H.—Angel's Hymn, 27. Melcombe, 15.

ERIOED ni chlywyd mewn un wlad
 Am neb fel Iesu'r Meddyg rhad,
 Na meddyginiaeth mewn un oes
 Yn gwella pawb ond gwaed y groes.

- 2 Yr enaid sydd yn teimlo ei bla,
 O doed at Grist—ef a'i gwellbâ,
 Mae'n llwyr iachau pob gradd, pob oed,
 Ni roes i fyny neb erioed.

964. *Tywysog Bywyd.*

8. 8.—Llantrisant, 154. Osnaburg, 156.

ONA chawn ni olwg hyfryd,
 Ar ei wedd, Dywysog bywyd:
 Tegwch byd a'i holl bleserau,
 Yn ei wÿdd a lwyr ddiflanai.

- 2 Uchelderau mawr ei Dduwdod,
 A dyfnderoedd ei ufudd-dod,
 Sy'n creu synu fyth ar synu,
 Yn nhrigolion gwlad goleuni. w. w.

965. "*Trwy ei gleisiau ef yr iachawyd ni.*"

M. H.—Morafia, 34. Babilon, 35.

ARCHOLLWYD a chystuddiwyd Crist,
 I wella briwiau f'enaid trist;
 Dy gorff dihalog di fy Nuw,
 Ddwg hen afiechyd dynolryw.

YR EFENGYL A'I GWEINIDOGAETH.

- 2 Y bustl chwerw gafodd Ef,
Gwnaeth ffordd i ni gael gwin y nef;
A drachtio byth o'r dyfroedd byw,
A dardd dan riniog tŷ fy Nuw. D. H. R.

966. *Afon Iachawdwriaeth.*

8. 7.—Dusseldorf, 161. Dismission, 160.

A FON loyw iachawdwriaeth,
Gras yn genllif grymus yw;
Draw ym Gronodd cyn bod daiar,
Yn nyfnderoedd cariad Duw;
Llifo wnaeth o arfaeth Duwdod,
Trwy gyfamod Tri yn Un,
Dyfroedd byw y'mro marwolaeth,
Ydyw iachawdwriaeth dyn. T. L. H.

967. *Derchafu Crist.*

M. C.—St. Stephen, 78. French, 77.

A M Iesu Grist a'i farwol glwy'
Boed miloedd mwy o son,
A d'wedded gob creadur byw,
Mai "Teilwng ydyw'r Oen."

- 2 Aed son am waed yr Oen ar led
Y ddaear faith i gyd;
Gwybodaeth bur a chywir gred,
Ymdaened dros y byd.

YR EFENGYL A'I GWEINIDOGAETH.

968. *Llais y Durtur.*

M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

MAE durtur yr efengyl fwyn
Yn galw bro a bryn;
Doed torf aneirif tua'r wlad
Gyda'r awelon hyn.

YB EFENGYL A'I GWEINIDOGAMTH.

- 2 Aeth heibio'r gauaf chwerw du,
Ystormydd oer a gwlaw;
Ac fe nesaodd hyfryd haul
Cyflawnder pur gerllaw.
- 3 Mae'r haul yn ddysglaer yn y nef
Cyflawnder dwyfol ddyn;
Ac mae'n tywynu'n hyfryd iawn
Ar bob drylliedig un.
- 4 Fe wnaeth ei babell yn ein plith,
A'i bresenoldeb sy'
Yn troi pob cystudd chwerw loes,
Yn hyfryd heddi i ni.
- 5 O hyfryd dawel nefol hin,
Mi glywa'r adar man
Yn awr yn pyncio'n felus iawn
Y waredigol gân. DR. W.

969. *Rhybudd a Chymelliad.*

8. 7.—Eifionydd, 170. Diniweidrwydd, 231.

- C^LYW, bechadur! saf yn fuan,
Paid a dilyn llwybrau'r fall,
Rhag it' syrthio dros y geulan,
I ddyfnderoedd bythol wall:
Oni chym'ri rybudd prysur,
Barn a ddisgyn oddi draw;
Trwm arswydus fydd dy ddolur,
Tan y dial ddydd a ddaw.
- 2 Os dilyni chwantau pechod
Ond ychydig bach yn hwy,
Duw sy'n bygwth, fe rydd ddyrnod,
Na fydd raid dy daraw mwy;
Mae yn tafu ei elynion
I waelodion bythol wae,
O na ddilyn chwantau bryntion,
Trwm yw'r gyflog i barhau. L. IL

970. *Eto mae lle.*

M. H.—Boston, 25. Angel's Hymn, 27.

I LEFWCH genadon Duw o hyd,
O wele waed Iachawdwr byd;
Cymellwch bawb dd'od ato Fe,
Mae'r Iesu'n dweyd fod eto le.

2 Ohwi, rai newynog, tlawd, nesewch,
O amgylch drws Messiah dewch:
Gwrandewch ei lais a'i alwad E',
Mae'r Iesu yn dweyd fod eto le.

3 Pwy bynag gredo yn Mab Duw,
Yr enaid hwnw byth fydd byw;
Yr ernes gaiff o deyrnas ne'.
Mae'r Iesu yn dyweyd fod eto le. D. J.

971. *Udgorn y Brenin Silo.*

8. 7.—Dismission, 160. Dusseldorf, 161.

BETH yw'r udgorn glywai'n seinio?
Brenin Silo sydd yn gwa'dd;
Pwy sy'n cael eu galw ganddo?
Pechaduriaid o bob gradd:
Adre, adre, blant afradlawn,
Gadewch gibau gweigion ffol;
Clywaf lais y Brenin heddyw
'N para i alw ar eich hol. P.

2 P'am y geilw'r Brenin arnom?
Am ei fod yn llawn o ras:
Beth a wna i'r drwg sydd ynom?
Gylch a'i waed ein pechod cas;
Ei amynedd sydd yn rhyfedd
Yn eich goddef hyd yn awr;
Plygwch, plygwch i'w drugaredd,
Cyn myn'd tan ei lid i lawr.

YR EFENGYL A'I GWEINIDOGAETH.

A achubir hen droseddwr?
Gwneir o waelod trallod trist:
Pwy fydd iddo yn Waredwr?
Duw a dyn, un Iesu Grist:
Bechaduriaid euog aflan,
Dan gnofeydd euogrwydd llym,
At yr Iesu, deuwch weithian,
Ef ni'ch bwria allan ddim. R. E.

972. *Crist yn galw pechaduriaid.*

8. 7.—Dusseldorf, 161. Ledforth, 163.

DOWCH, rai euog, am faddeuant,
Dowch at Iesu—dyma'r dydd,
Llawer wrth ei ddrws a gurant,
Pan yn nghauad byth y bydd;
Llithro'r ydych ar ddisgynfa,
Tuag ardal is na'r bedd:
Trowch, O trowch i'r amddiffynfa,
Tra mae eto'n amser hedd.

2 Crist sy'n galw—clust ogwyddwch—
O gwrandewch!—mae yn eich gwa'
Deuwch ato, ymresymwch,
Gwrendy arnoch heb eich lladd;
D'wedwch am eich dirfawr feiau,
Dywed yntau am ei waed:
Deuwch, llechwch yn ei glwyfau,
Fel na'ch mathrer tan ei draed. R. E.

973. *Galwad i'r Wledd.*

6. 8.—Alun, 228. Gwladys, 135

EFFENGYL ini ddaeth,
Y trysor goreu erioed;
I'r euog, clwyfus, caeth,
A llawnder mae hi'n d'od:
Maddeuant llawn, a llwyr wellhad,
A rhyddid geir trwy riu y gwaed.

YR YSBRYD GLAN A'I WAITH.

- 2 O deuwch, bawb, i'r wledd,
Yw galwad hyfryd hon;
Darpariaeth Brenin hedd,
I'r bobloedd sydd ger bron:
Cewch loew win pereiddiaf flas,
A phasgedigion gwychion bras.
- 3 Dewch, dlodion, heb ddim sydd
Anafus—pawb mewn poen,
Dewch, gloffion, er eich budd,
A'r deillion at yr Oen:
Mae ef yn ymborth gwych i'r gwan,
Mae'n Feddyg da, cewch Ef yn rhan. W. N. J.

974. *Gobaith yn nghyraedd yr Efengyl.*

. 11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

ER maint fy nghaledfyd, fy nghlefyd, a
nghlwyf,

Tu yma i'r gegendor yw'r ochr yr wyf:
Yn nghyraedd efengyl fwyn anwyl fy Nuw,
Mae gobaith am danaf y byddaf fi byw.

- 2 Gogoniant, gogoniant fod llwyddiant i'r llef
Sy'n dyfod a bywyd yn ysbryd y nef;
Mae'n gwneyd plant afradlon, oedd feirwon, yn
fyw,
A thorf o elynion yn ddynion i Dduw. E. J.

YR YSBRYD GLAN A'I WAITH.

975. *Addewid yr Ysbryd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. St. Peter, 183.

IESU ro'dd addewid hyfryd,
Cyn ei fyn'd i ben ei daith,
Yr anfonai ef ei Ysbryd,
I roi bywyd yn ei waith:

RHAGORFREINTIAU Y SAINT.

Gras yr Ysbryd,
Digon i'r dysgyblion yw.

- 2 Mae digonedd cyflawn eto
Yn yr hen addewid wiw;
Ninaw'n awr a gawn weddio
Am ymweliad Ysbryd Duw;
O! tywallter
Ef yn helaeth arnom ni. . R. E.

976. *Erfyniad am yr Ysbryd.*

M. C.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

O NEFOL awel chwyth yn awr,
Mae bellach yn hwyrhau;
Er mwyn dy enw Arglwydd mawr,
O tyred i'n bywhau.

- 2 O Ddwyfol anorchfygol nerth,
Dadguddia'r Aberth mawr;
Rhinwedd y gwaed, yr Iawn, y gwerth,
Dadguddia i ni'n awr.

- 3 O wir Ddyddanydd Eglwys Dduw,
Preswylia yn ein plith:
Ac arwain ni fel byddom byw
O dan dy nefol wlith. R. J. LL—LL.

RHAGORFREINTIAU GRAS DUW.

977. *Rhyddid Plant Duw.*

M. B. D.—Aberdar, 237. Eden, Y. 45.

O! 'R Iachawdwriaeth fawr,
Anfeidrol werthfawr yw,
Mae'n cynwys ynddi bobpeth da
I'r gwaela' o ddynolryw,
I'r euog, gyfiawnhad,
I'r caeth, ryddhad o'i boen,
I'r halogedig, lwyrr lanhad,
Trwy rinwedd gwaed yr Oen. W. W.

978. *Pa Dduo fel Efe yn maddeu.*

M. C.—Morasia, 34. Brynteg, r. 5.

P ECHADUR wyf, du iawn fy lliw,
Pechadur mawr yn erbyn Duw,
Pechadur noeth o flaen y Ne';
Er hyn pwy faddeu ond Efe?

- 2 Fe gofir byth am Galfari;
Pa Dduw a'i gariad fel tydi?
Yno y gwnaed anfeidrol iawn;
Caed hedd a bywyd un prydawn. **R. J.**

979. *Gras yn Mabwystadu.*

8. 7.—Dismission 160. Moriah, 230.

D RAW ar geulan bythol ddystryw,
'M canfu penarglwyddiaeth gras,
Ac â breichiau rhad trugaredd,
Tynodd fi yn rhwydd i maes:
Enw newydd gefais wed'yn,
Ac fe'm gwnaed yn blentyn Duw;
'N llaw fy Nhad rwy'n cyrchu adref,
Gyda'r teulu byth i fyw. **W. R.**

980. *Cwynfan am absenoldeb Duw.*

M. 112.—Racine, r. 82.

C LAF wyf a llesg bron llwfrhau,
Dy absenoldeb sy' fawr iawn;
Dy fod di cyhyd yn pellhau
Sy'n gwneyd im' ruddfan fore a nawn;
Rho wel'd dy wedd, fy Ior, ar frys,
Neu cymer fi i'th nefol lÿs.

- 2 Dy drigfan yn y nef a gair,
Ond ti dde'st i gystuddiau heb ri',
Gan ado'r holl delynau aur,
Er mwyn gwaredu f'enaid i;
Rho wel'd dy wedd fy Ior, ar frys,
Neu cymer fi i'th nefol lÿs.'

- 3 Ar ol it' ddyoddef marwol glwy',
 A elli atal nefol ras,
 A chuddio'th gariad fwy na mwy
 Rhag llifon afon loew las;
 Rho wel'd dy wedd, fy Ior, ar frys,
 Neu cymer fi i'th nefol lys. W. W.

981. *Cyfiawnder Crist.*

8. 7. 3.—Rheidiol, 197.

DOD gyfiawnder y Messiah,
 I ddo'd am danaf i'th wydd di,
 A chyfiawnder egwyddorol,
 Anian fywiol ynof fi;
 O na bawn lestr llawn
 O bob rhinweddol ddwyfol ddawn. E. J.

982. "*Arwain fi i graig a fyddo uwch na mi.*"

M. C. D.—Hermon, 101.

YN mysg gelynion creulon lu,
 A rhwystrau o bob rhyw,
 Heb neb a saif yn ddewr, o'm tu,
 Mewn estron wlad 'rwy'n byw;
 'Does geny'n wyneb pob rhyw bla,
 Ond llefain arnat ti,—
 O arwain fi, O Arglwydd da,
 I graig sydd uwch na mi.

- 2 Pan ddaw holl demtasiynau'r byd,
 I guro ar fy mron,
 Gan swynawl geisio dwyn fy mryd
 At bethau'r fuchedd hon;
 O dwg fy meddwl uwch y llawr,
 I hoffi'th gyfraith di,—
 Ac arwain fi, O Arglwydd mawr,
 I graig sydd uwch na mi.
- 3 Wrth wel'd o'm blaen y bryniau serth,
 A'r maglau sydd ar daen,

Mi lefaf arnat ti am nerth,
 I deithio yn y blaen;
 Ac os fy ysbryd lwfrhâ,
 O gwrando di fy nghri,—
 Ac arwain fi, O Arglwydd da,
 I graig sydd uwch na mi.

- 4 Pan ddél y gyfyng, olaf awr,
 I'm hysbryd ffoi o'i dŷ,
 I fyn'd i'r trag'wydddolfyd mawr
 Trwy yr Iorddonen ddu:
 O Dduw, fy enaid llesg, na âd
 I suddo yn y lli':—
 Ond arwain fi, O nefol Dad,
 I graig sydd uwch na mi.

J. D. M.

983. *Penderfynu teithio yn mlaen.*

8. 7.—Bavaria, 167.

A R fy nhaith yr wyf er's dyddiau.
 Tua'r bryniau 'rwyf am ffoi;
 Er mor anhawdd tynu i fyny,
 Byth yn ol nid wyf am droi:
 Gwell yw myned trwy orthrymder
 Mewn i dir y bywyd draw,
 Na bod ar wastadedd Sodom
 Yn y tanlyd ddydd a ddaw.

984. *Hiraeth am Adfywiad.*

8. 7.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 231.

O! NA bai fy mhen yn ddyfroedd,
 Fel yr wylwn amser maith,
 Dros ferch Sion sydd yn hepian
 Yn yr anial ar ei thaith:
 O! na ddeuai'r hen bwerau,
 Megys yn y dyddiau gynt,
 Wrth brophwydo uwch yr eagyrn;
 O! na chlywn i swm y gwynt.

GRASUSAU Y SAINT.

985. *Galar am bechod.*

8. 7.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, 231.

O NA roddid calon i mi,
 Fo'n galaru am bob bai
 Nid oes modd im' gael fy nghadw
 Heb im' wir edifarhau:
 Plant y dagrau a'r och'neidiau
 Welir fry yn dyrfa hardd.
 Yno'n canu am yr ucha'
 I'r Gŵr fu'n chwysu yn yr ardd.

986. *Gweddi am Ffydd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniol, 172.

O AM ffydd i ffoi at Iesu,
 Ac i bwysu ar yr Iawn;
 Ffydd fo'n fywiog yn gweithredu
 Arno mewn ymddiried llawn;
 Pob cyflawnder,
 Sydd yn eiddo perchen ffydd.

2 Bywyd sydd i'r holl gredinwyr,
 Yn ddyogel byddant mwy;
 Ond y rhai di-grêd a ddemnir,
 Tan ddigofaint y maent hwy;
 O am gredu
 Yn ddioedi yn y Mab. R. M.

987. *Gobaith da trwy Ras.*

6. 4. 8. 7.—Trefdeyrn, 1, 50.

PWY ŵyr na welir fi
 Bechadur mwyaf du,
 Fel eira gwyn,
 Ar fryn Caersalem fry?

PROFIADAU Y SAINTE.

Os felly bydd mi ganaf glod
I'r Hwn a'm carodd cyn fy mod,
Fu neb o blant y tönau
Dan fwy o rwymau riced.

PROFIADAU Y SAINT.

988. *Aros wrth y groes.*

M. 8. 8. 6.—Seaton, 57.

CALFARIA fryn! mae f'enaid prudd
Yn teimlo'i rwymau'n myn'd yn rhydd,
Wrth gofio'r chwerw loes;
Nid oes a'm lleinw'n berffaith lawn,
Ond cael mwynhau o'r felus iawn,
Fendithion angau'r groes.

- 2 Nid oes a yloch fy enaid du,
Ond afon waedlyd Calfari,
Yn lân fel eira gwyn:
Nid oes a'm nertha ar fy nhaith
Tros riwiau serth ac anial maith,
Ond croes Calfaria fryn.
- 3 O na chawn bellach dreulio i'oes,
Mewn myfyr sanctaidd wrth y groes,
Ar ben Calfaria fryn;
Yn mhen rhyw oesoedd maith di-ri',
Fy nghân fydd angau Calfari,
A'r rhyfedd goncwest hyn.
- 4 Pan b'o mynyddau'r byd yn dân,
A'r bryniau'n syrthio'n chwilfriw mân,
Ac anian oll ar gryn,
Yn Salem bur caf foli'm Duw,
A chydag Ef drag'wyddol fyw,
Ar ran Calfaria fryn.

J. P.

YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT.

989. *Ymdrech yn erbyn llygredigaeth.*

7. 6.—Caerllyngod, 117. Jabes, 116.

WEL, dyma oedfa newydd,
O Arglwydd, dyro rym
I ymlaid â phla calon,
A llid gelynion llym;
Mae llawer mil o bethau
Am gael fy mhen i lawr,
Nid oes a'm ceidw'n unig,
Ond gallu'r Meddyg mawr. g.

990. *Buddugoliaeth milwyr Duw.*

8. 4.—Clywedog, r. 81.

Y'MLAEN, y'mlaen, chwi filwyr Duw,
O'ch blaen mae'r fuddugoliaeth wiw,
Cewch ddwyn eich palmwydd yn eich llaw
A gwisgo'r hyfryd goron draw,
A bloeddio'r goncwest ddydd a ddaw,
Yn nheyrnas nef.

- 2 Cawn uno yno â'r dedwydd lu,
Sy'n canu am gariad Iesu cu;
Ni ganwn am ei gariad drud,
Pan ferwo'r môr, pan losgo'r byd;
A hyn fydd sain y gân i gyd, —
Ei gariad Ef!

YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT.

991. *Aros yn nhy'r Arghwydd.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Verona, 174

YN y deml gydag Anna
Mi arosaf ddyddiau f'oes:

YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT.

Byth o'th dŷ ni cheisiaf tyned
Er ei bod yn dywyll nos:
Gwych anrhydedd,
Yw bod yno'n cadw drws.

- 2 Ar ol dysgwyl fel Simeon
Ddyddiau meithion, pwy a wŷyr
Na chaf wel'd dyddanwch Israel
Megys yntau yn yr hwyr:
Os caf hyny,
Marw mewn tangnefedd wnafl.

992. *Dysgwyl wrth yr Arglwydd.*

M. s.—Sabbath, 59. Morganwg, 65.

MI nesaf atat eto'n nes,
Pa les im' ddigaloni?
Mae son am danat yn mhob man
Yn codi'r gwan i fyny. W. W.

993. *Dewis dirmyg Crist.*

7. 6.—Ramah, 108. Meirionydd, 109.

MAE Crist a'i w'radwyddiadau,
A'i groesau o bob rhyw,
Yn ddigon i mi farw,
Yn ddigon i mi fyw;
Can's yn ei groes mae coron,
Ac yn ei wawd niae bri,
A thrysor yn ei gariad
Sydd fwy na'n daear ni.

994. *Arglwydd, cofia fi!*

M. c.—Bangor, 94. Milverton, 98.

PECHADUR wyf, y dua'n fyw:
Trugaredd yw fy nghri;
Gostwng dy glust, a'm llefain clyw,
O Arglwydd, cofia fi.

- 2 Y mae tosturi fel y môr,
Heb fesur ynot ti:

YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT.

O'th ras sy'n annherfynol stôr,
O Arglwydd, cofia fi.

3 Cyfamod hedd er achub dyn
Fu rhwng y sanctaidd Dri:
O'r euog hil trwyf finau'n un—
O Arglwydd, cofia fi.

4 Boddlonodd Crist y Nef yn llawn,
Ar fynydd Calfari;
Er mwyn ei berffaith, ddwyfol ddawn,
O Arglwydd, cofia fi.

995. *Gweddio yn ddibaid.*

M. C.—St. Stephen, 78. French, 77.

CHAEL myn'd at orsedd gras sydd fraint
Mwy na chael byd, pe'i caid;
Nesawn yn gywir gyda'r saint—
Gweddiwn yn ddibaid.

2 Er teithio trwy'r anialdir cras,
Llewygu'n lân nid rhaid;
Cawn anfon llef at orsedd gras—
Gweddiwn yn ddibaid.

3 Wrth fyn'd trwy'r byd, gwna gweddi'r ffydd
Ein codi uwch y llaid,
Ac o law'r gelyn dyg ni'n rhydd—
Gweddiwn yn ddibaid.

4 Nac ofna mwy addawodd Duw
Gyflawni ein holl raid;
Hyd nes awn ato byth i fyw,
Gweddiwn yn ddibaid.

R. E.

996. *Arglwydd, cofia fi!*

M. C.—Bangor, 94. Exeter, 18.

FY anwiredau mawr a mân,
Yn llwyr darostwng di;

YMARFERIADAU CREFYDDOL Y SAINT.

- I'm puro drwy dy Ysbryd Glân,
O Arglwydd, cofia fi.
- 2 Wrth rydio'r hen Iorrdonen gas
Na soddwyf yn y lli':
O dan ddyrnodiau angau glas,
O Arglwydd, cofia fi.
- 3 Pan ddelo'r saint i'r làn o'r bedd
Yn more'r Jubili,
I'm codi'n berffaith ar dy wedd,
O Arglwydd, cofia fi.
- 4 Pan ddyger adref oll yn llòn,
Dy etholedig ri',
I fyw mewn gwynfyd ger dy fron,
O Arglwydd, cofia fi. P. J.

997. *Cariad Duw.*

M. B.—St. Michael, 121. Colchester, 120.

RHYFEDDWN gariad rhad!
Ein tirion Dad o'r nef;
Yn cofio gwaeledd llwch y llawr,
O! 'nawr, molianwn ef.

- 2 Ei Fab ei hun a roes,
Trwy ing a loes i lawr;
Er codi'r euog, eiddil gwan,
I'r làn o'r dyfnder mawr.
- 3 O ryfedd gariad Duw
At ddynolryw o'r bron;
Yn trefnu ffordd er cymaint traul,
I'w cael hwy ger ei fron.
- 4 Am hyn fe'i molir ef,
A llef gorfoledd byth;
Gan dorff ddirif—i'r hon ni ddaw
Na phoen. 'na braw i'w plith. J. E. D.

CYSTUDDIAU A PHROFEDIGAETHAU Y
SAINT.998. *Y Groes yn troi yn Goron.*

M. H.—Boston, 25. Melancthon, 29.

PA fodd y meiddiaf yn fy oes
Dristau na grwgnach dan y groes,
A minau'n gwybod am y fraint,
Mai'r groes yw coron pawb o'r saint.

2 Mae dirmyg Crist yn well i mi
Na holl drysorau'r byd a'i fri;
Ei wawd fel sain pereiddiol sydd,
A'i groes yn fywyd i mi fydd.

RT. W.

999. *Lle i bwysu mewn adfyd.*

8. 7.—Bavaria, 167. Eifionydd, 170.

O! FY Iesu bendigedig,
Unig gwmni f'enaid gwan,
Yn mhob adfyd a thrallodau,
Dal fy Ysbryd llesg i'r lân;
Tra y'm teflir yma ac acw
Ar anwadal dônau'r byd,
Cymhorth rho i ddal fy ngafael
Ynot ti sy'r un o hyd.

2 Rho'f fy nhroed y fan a fynwyf,
Ar sigledig bethau'r byd,
Ysgwyd mae y tir o danaf,
Darnau'n cwympto i lawr o hyd;
Ond os caf fy nhroed i sengi
Yn y dymhestl fawr a'm chwyth,
Ar dragwyddol Graig yr Oesoedd,
Dyna fan na sigla byth.

3 Pwysu'r bore ar fy nheulu,
Colli rhei'ny y prydawn!
Pwysu eilwaith ar gyfeillion:
Hwythau'u colli'n fuan iawn!

• AM EGLWYS DDUW.

Pwyso ar hawddfyd—hwnw'n siglo,
Profi'n fuan newid byd;
Pwyso ar Iesu—dyma gryfder
Sydd yn dal i'r pwysau i gyd! E. T.

1000. *Ffordd union i ddinas gyfaneddol.*

8. 7.—Bavaria, 167. Moriah, 230.

BOD yn fyw sydd fawr ryfeddod,
Mewn ffwrneisiau sydd mor boeth;
Ond rhyfeddach wedi 'mhrofi,
Dod o'r cystudd fel aur coeth:
Amser canu, diwrnod nithio.
Eto'n dawel heb ddim braw;
Y Gŵr sydd i mi yn ymguddfa,
Sydd a'r wyntyll yn ei law. A. G.

AM EGLWYS DDUW.

1001. *Cynydd yr Eglwys.*

m. 6. 8.—Beverley, 138. Alun, 238.

- P**WY ydyw hon yn wir,
A welir fel y wawr?
Fel lleuad teg yw hi,
Mae iddi enw mawr:
Pur fel yr haul, ei bath ni bu,
Ofnadwy fel banerog lu.
- 2 Rhyfeddu mawr a fydd
Am gynydd Eglwys Crist:
Ceir gweled yn y man,
Yr isel, wan, a thrist,
Mewn tegwch bri, a phurdeb mawr,
Yn llenwi wyneb daiar lawr.
- 3 Ar fyr y daw yn nes
I fynwes Crist yn wir;

MODDION GRAS, &C.

Bydd gryfach yn ei gras,
Perthynas fydd yn glir:
Iddewon a Chenedloedd fydd
Yn unol dyrfa hardd ryw ddydd. J. H.

1002. *Hawddgarwch cynteddau Duw.*

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

MMOR deg yw'th bebyll di, O Dduw!
Mor hawddgar yw'th gynteddoedd!
Nid oes fath gu balasau gwych,
Tu yma i entrych nefoedd.

2 Mae un diwrnod yno'n well
Na mil yn mhabell gwagedd;
Cawn yn dy dŷ gysuron da,
Gwir felus a gorfoledd.

3 Gwyn fyd a drig o fewn dy dŷ,
Gan dy folianu beunydd;
Cânt wisgo hardd ogoniant gwiw,
Byth gyda Duw'n dragywydd. D. F.

MODDION GRAS, AC ORDINHADAU YR
EFENGYL.

1003. *Deisyf cynhyrftad y ddufr.*

M. C.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

GWEL f'enaid llesg, ar lân y llyn,
Yn gofyn am dy gael;
Tyr'd Iesu da, cynhyrfa'r dŵr,
Er gwella 'nghyflwr gwael.

2 Wrth ddrysau moddion cryfion gras,
Er mor anaddus wyf,
I ddysgwyl gair oddiwrth fy Nuw,
'Rwy'n meddwl byw tra b'wyf. E. J.

1004. *Anadl byryd.*

7. 6.—Caerllyngogd, 117. Llydaw 115.

TYR'D Ysbryd Glân sancteiddiol
 Anadla'th nefol ddawn;
 Gwna heddyw gynhwrt grasol,
 Mewn esgyrn sychion iawn:
 Rho'th nerthoedd i gydfyned
 A geiriau pur y nef;
 Dy air, yn nerthol rheded,
 Mewn goruchafiaeth gref.

T. J.

1005. *O flaen pregeth.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

DYRO'th Ysbryd i lefaru,
 Ac i wrando d'eiriau pur;
 Boed ei lewyrch nefol hyfryd,
 A'i arddeliad ar y gwir;
 O amlyga,
 Anorchfygol nerth dy ras.

2 D'air, fel gordd, a dyr galonau
 Creigaidd iawn yn chwilfriw mân;
 D'air, fel tân, a wir oleua,
 Ac a bura'r brwnt yn lân:
 Gad in' deimlo,
 Dwyfol nerth efëngyl hedd.

1006. *Bedydd babanod.*

M. C.—Frenck, 77. Ballerma, 91.

GADEWCH i blant ddod ataf fi,
 Medd Iesu yn ei air,
 Lle i rai bychain Sion Duw,
 O fewn fy mreichiau cair.

2 F'r cyfryw rai mae teyrnas nef
 A'i breintiau'n awr yn rhydd;
 Am hynv na waherddwch hwynt,
 Can's gwawrio wnaeth y dydd.

MODDION GRAS, &c.

- 3 Ar sail y Beibl cadarn, gwir,
Y deawn ni a'n hâd,
Gan orfoleddu am y fraint,
Yn hyfryd dŷ ein Tad. W. R.

1007. *Yr arwydd mewn bedydd.*

M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

- Y**N blant digofaint ganwyd ni,
Ein cyflwr, aflan yw;
Ond trwy rinweddau gwaed y groes,
Mae gobaith in' gael byw.
- 2 Gwaed y tanelliad ydyw'r gwerth
Sy'n eiriol yn y nef;
Arwyddir hwn trwy fedydd dŵr;
Am sylwedd boed ein llef.
- 3 Cyflwynwn ni y baban bach,
I' th ofal, Iesu mawr,
Ac yn dy goron boed yn berl
'Nol darfod dyddiau'r llawr. W. R.

1008. *Orefydd dda.*

8. 7.—Bavaria, 167. Dismission, 160.

- O** AM grefydd wirioneddol!
Ar y ffordd wrth deithio'n mlaen;
Wedi ei phrofi yn y storom,
Wedi ei phuro yn y tân;
Wedi ei phwyso yn y glorian,
Wedi eu mesur wrth y gair,
Wedi 'i selio â sêl y Brenin,
A fu gynt ar liniau Mair.

1009. *Cyfarod fry.*

M. H.—Boston, 25. Yr Hen 100fed, 10.

- F**ARWEL, gyfeillion anwyl iawn,
Dros enyd fechan ymadawn;
Henffych i'r dydd cawn eto gwrdd
Yn Salem bur oddeutu'r bwrdd.

2 Cawn yno gwrdd yn gryno i gyd
A'r saint o bedwar cwr y byd;
Cyd-fyw, cyd-foli gyda hwy,
Heb i ni byth ymadael mwy.

1010. *Y fendith-air ymadauol.*

7. 6.—Meirionydd, 109. Ramah, 108

TANGNEFEDD Duw yn ddiball,
Sydd uwchlaw deall dyn,
A gadwo ein calonau,
A ninau ynddo'n un;
A gras ein Harglwydd Iesu,
A chariad UN yn DRI,
Cymdeithas y Glân Ysbryd
Fo'n hyfryd gyda ni. G.

1011. *Ymadauwiad tangnefeddol.*

8. 7.—Dismission, 160. Moriah, 230.

ARGLWYDD, gollwng dan dy fendith,
Bawb i 'madael yn dy hedd;
Gan ymborthi ar y manna—
E'engylaidd ddwyfol wledd;
Llanw'm calon â'th gysuron,
C'od fy llais i foli'r Iôn,
Yna gydag heirdd angelion,
Canaf i ti beraidd dôn.

1012. *Ymadael gyda'r fendith.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Alma, 179.

DAN dy fendith, wrth ymadael,
Y dymunem, Arg'wydd, fod;
Llona'n calon â dy gariad,
A'n geneuau â dy glod:
Dy dangnefedd
Dyro i ni yn barhaus.

2 Am efengyl gras a'i breintiau,
 Rhoddwn ddiolch fyth i ti;
 Caffer ffrwythau'r iachawdwriaeth
 Yn lluosog arnom ni:
 I'r gwirionedd,
 Gwna ni'n ffyddlon tra fo'm byw.

3 Yna pan y delo'r alwad,
 I ni ado'r byd ar ol,
 Dwg ein henaid o'r helbulon,
 I gael gorphwys yn dy gól;
 Haleluwia,
 Caiff trueiniaid lawenhau.

1013. *Cariad Brawdol.*

7. 4.—Aberafon, 209, Llanfair, 233,

WELE mor ddymunol yw
 Cariad brawdol!
 Undeb anwyl meibion Duw
 Sydd ragorol:
 Rhwymyn hoff perffeithrwydd cu
 Ydyw cariad:
 Gweddus yw i sanctaidd dŷ
 Duw ein Ceidwad.

2 Cofiw'n am orchymyn gwiw
 Iesu tirion;
 Cariad at ein gilydd yw
 Ei gynghorion:
 Cofiw'n am ei gariad Ef,
 Fel anogaeth;
 Dyma sylfaen gadarn gref
 Ei athrawiaeth.

3 Cariad brawdol, cywir, mwyn,
 Sy'n dystiolaeth
 Ddarfod i ni gael ein dwyn
 O farwolaeth;

Y SABBOTH.

Arwydd yw ein bod yn saint
I'r Gorucha';
Canwn ninau am y frain,
Haleluia.

Y SABBOTH.

1014. *Rhagoriaeth y Sabbath.*

M. C.—St. Stephan, 78. French, 77.

- W**EL, dyma'r dydd sancteiddiodd Duw
I fod yn benaf un;
Yn foreu codwn i'w fwynhau,
Cawn wledd o nefol rin.
- 2 I dŷ'r Arglwydd, y goreu fan,
I ddysgwyl wrtho'r awn;
Pan glywom ryfeddodau gras,
Ei foli ef a wnawn.
- 3 I ti, O Dduw y perthyn clod,
A moliant am dy waith;
Ti ro'st im' rhag trafferthion byd,
Un dedwydd ddydd o saith.
- 4 Cawn gofio pan y'n gwnawd o ddim,
A'r Hwn i'n fywyd roes,
Ond mil mwy melus gofio am
Ein prynu ar y groes!
- 5 Mae yma ernes, werthfawr iawn,
O Sabbath pur, diboen;
Y mae gorphwysfa eto'n ol,
Trag'wyddol gyda'r Oen.

W. R.

1015. *Bendithion y Sabbath.*

M. B.—Colchester, 120. Sarah, 124.

MOR brydferth yw eu traed,
A'u llais mor beraidd yw,
Y rhai sy'n dwyn newyddion da,
A heddi ddynolryw.

Y SABBOTH.

- 2 Mor ogoneddus yw
Y newydd da o'r nef!
"Sion, teyrnasu mae dy Dduw;
Y nerth sydd eiddo Ef."
- 3 Gwyn fyd ein clustiau hyn,
Trwy glywed pethau mwy
Nag glywodd y cyfiawnion gynt,
Er maint hiraethant hwy.
- 4 Diolchwn am y fraint
O weled doniau hael,
Y bu prophwydi gynt a saint
Yn mawr ddymuno'u cael.
- 5 Y gwylwyr roddant lef,
Mewn sain nefolaidd glir;
Caersalem, mola Frenin nef,
Nes lloni'r anial dir.
- 6 Diosged Duw ei fraich,
Ei fraich sancteiddiol gref,
Holl gyrau'r ddaear wel ei waith
A'u cân fydd iddo Ef. DR. W.

1016. *Sancteiddio Sabbath.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Verona, 175

- N**ER'I'H i dreulio'r Sabbath sanctaidd,
Drwyddo'n weddaidd yn dy waith
Gwyl hynodol a benodaist,
Pan osodaist un o saith:
Dydd i borthi
Sion deulu sydd ar daith.
- 2 Dyma'r dydd roed i ni gofio
Adgyfodiad Iesu gwiw,
Wedi maeddu uffern greulon,
Prynu dynion fyrdd i Dduw;
Haleluia
Fyth i'w enw anwyl Ef.

ANGEU A THRAGYWYDDOLDEB.

AMSERAU A PHRYDIAU.

1017. *Galwad ar Ieuencyd.*

M. H.—Angel's Hymn, 27. Melcombe, 15.

O DEWCH, ieuencyd, mae'n llawn bryd,
I maes o ddinas dystryw 'nghyd;
Mae Iesu'n galw arnoch, dëwch,
Ac yn ei waed maddeuant cewch.

2 Dewch o gaethiwed pechod cas,
I ryddid pur efengyl gras:
Holl gyfoeth Crist yn hon a gawn,
A'n gwisgo ar ei ddelw'n llawn.

3 Cewch wisgo'n hardd, cewch wledda'n rhad,
Ar fanna pur y nefol wlad;
Cewch air ac Ysbryd Crist o hyd,
I'ch arwain trwy yr anial fyd.

1018. *Aberth moliant.*

M. S.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

FIN Tad o'r nef, ti fuost in'
Yn gysgod er amddiffyn;
Yn oriau'r nos mewn tawel hân,
Ti'n cedwaist rhag un dychryn. W. K. J.

ANGEU A THRAGYWYDDOLDEB.

1019. *Dydd gras a gobaiih.*

M. H.—Boston, 25. Melcombe, 15

MEWN bywyd mae gwas'naethu Duw,
Dydd gras ac iachawdwriaeth yw;
Tra dalio'r lamp heb losgi i maes,
Yr adyn gwaethaf all gael gras.

2 Bywyd yw'r awr a roddes Ef
I ochel uffern, ffoi i'r nef;
Dydd yw gall pechaduriaid gwael
Fendithion i'w heneidiau gael.

ANGEU A THRAGYWYDDOLDEB.

- 3 Am hyny'r hyn sydd yn fy mryd,
Boed im' ei wneyd â'm hegni i gyd;
Gan nad oes gweithred o un wedd,
Na ffydd na gobaith yn y bedd. DR. W.

1020. *Angeu yn ymyl.*

6. 8. 6.—Merthyr, x. 78. Danville, Y. 79.

MAE'm rhedfa is y rhôd,
Yn nesu at y nôd,
I'm hymdaith hon is awyr gron,
Mae diwedd bron a dod:
Fy mhabell frau sydd yn llesgau
Ac yn gwanhau o hyd;
Ac yn y man, daw'r amser pan
Bydd f'enaïd gwan yn fywiol ran,
Mewn annherfynol fyd.

- 2 O Dduw, rho im' dy hedd,
A golwg ar dy wedd,
A maddeu'n awr fy meiau mawr,
Cyn yr elwy'i lawr i'r bedd;
Ond im' gael hyn, nid ofna'i'r glyn,
Na cholyn angeu'n hwy;
Dôf yn dy law i'r ochr draw,
Heb friw na braw ryw ddydd a ddaw,
Uwchlaw pob loes a chlwy'. E. E.

1021. *Glorian y farn.*

7. 6.—Jabes, 116. Llydaw, 115.

YGWR fu ar Galfaria
A welir ddydd a ddaw,
Yn eistedd ar ei orsedd,
A'r glorian yn ei law;
A phawb a gesglir yno
I'w pwyso ger ei fron,
O f'enaïd, cais dduwioldeb
A droa'r glorian hon.

2 Mae sw'n y farn ddiweddaf
 Wrth ddod o hirbell draw,
 Yn gwaeddi, Mynwech ddigon
 I ddal y dydd a ddaw;
 Yn nghau bydd drws trugaredd,
 Pan ddelo'r Barnwr mawr;
 Am hyny, O fy enaid,
 Dos ato Ef yn awr.

1022. *Ymholiadau difrifol.*

8. 7.—Eifionydd, 170. Diniweidrwydd, 231.

PAN bwy'n meddwl am ymddangos
 Yn y fanwl farn a ddaw,
 Mae rhyw holi yn fy ysbryd
 P'un ai'r dde ai'r aswy law
 Byddai'n oesi trag'wyddoldeb?
 Dyma'm cartre' cyn bo hir,
 Tra bo dyddiau gras yn para,
 Nerth i lefain am y gwir.

1023. *Gwaith dros amser a byth.*

8. 7.—Dismission 160. Moriah, 230.

YN dy waith y mae fy mywyd,
 Yn dy waith y mae fy hedd:
 Yn dy waith dymunaf aros,
 Tra bwy'r ochr hyn i'r bedd;
 Yn dy waith ar ol myn'd adref,
 Trwy ofidiau rif y gw lith,—
 Moli'r oen fu ar Galfaria,
 Dyna waith na ddertydd byth.

1024. *Tragywyddoldeb yn ol.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. St. Peter, 183.

COFIWN beunydd yn ein bywyd—
 Trag'wyddoldeb maith sy'n ol;

CYFARFODYDD ACHLYSUROL.

- Dwys sefyllfa ddigyfnewid,
 Heb un arall ar ei hol;
 Cyn myn'd yno,
 O am iachawdwriaeth rad.
- 2 Trag'wyddoldeb sy'n cloi fyny
 Uffern dân, arswydus lèn;
 Trag'wyddoldeb sy'n coronï
 Gwynfyd pur y nefoedd wèn:
 Trag'wyddoldeb
 Fyddo'n wastad yn fy mryd.
- 3 Trag'wyddoldeb sydd äangfôr,
 Heb un terfyn iddo'n bod;
 Nid oes modd lleihau ei drysor—
 Oesau newydd byth yn d'od:
 Iesu grasol,
 Bydd i mi'n drag'wyddol ran. R. E.

CYFARFODYDD ACHLYSUROL.

1025. *Nesau i farwolaeth.*

M. H.—Melindwr, 32. Bryn-teg, Y. 5.

- O DDYDD i ddydd, o awr i awr,
 'Rwy'n nesu i'r trag'wyddolfyd mawr,
 Ac yno byddaf cyn bo hir:
 O am gael etifeddu'r gwir!
- 2 O groes i groes, o dòn i dòn,
 Ymadaw wnaï &r fuchedd hon;
 Yn fuan âf i byrth y bedd:
 O am gyraeddyd gwlad yr hedd!
- 3 O nerth i nerth, o daith i daith,
 Ymlwybraï drwy'r anialwch maith;
 Nid yw'r Iorddonen ddim yn mhell:
 O am gyraeddyd gwlad sydd well!

- 4 O dorf i dorf, o gâd i gâd,
 A brwydro'n hir a'r ddraig a'i hâd,
 Daw'r ymgyrch olaf tua'r hwyr;
 O am gael buddugoliaeth lwyr!
- 5 O gur i gur, o loes i loes,
 Rhyw haint o hyd i chwerwi f'oes,
 Daw'r olaf cyn pen gronyn bach:
 O am gael bod yn berffaith iach.
- 6 O fryn i fryn, o bant i bant,
 Hwn ydyw llwybr blin y plant;
 Daw diwedd ar fy lludded llawn:
 O am gael gorphwys tawel iawn. JS. H.

1026. *Gorphen yr yrfa.*

Sau. 8llin.—Rhyl, r. 76. Salome, 218

MAE'n brawd wedi gorphen ei daith,
 Ei lafur ai waith yr un wedd,
 A Christ wedi talu ei ddyled,
 Mae'n addfed i fyned i'w fedd,
 Caiff gysgu hûn dawel nes dod,
 Ryw ddiwrnod heb bechod, yn bur,
 O'r beddrod yn hynod mewn hedd,
 Heb ffaeledd, na chamwedd, na chur.

- 2 Ymdrechodd hardd ymdrech y ffydd,
 Er uffern fawr beunydd a'r byd;
 Gorphenodd ei yrfa, mae'n rhydd;
 Gadawodd ei gystudd i gyd;
 Mae bellach yn holliach mewn hedd,
 O gyraedd ei lygredd yn lân;
 Dim tristwch i'w feddwl ni fydd,
 Hosana'n dragywydd a gân. H. J.

1027. *Y Beibl.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Eryn Luther, 28.

AT ddyn i'w ddwfn drueni caed
 Ewyllys Duw o lys y nef;

CYFARFODYDD ACHELYSUBOL.

- Y Ddwyfol rôl, mewn argraff wnaed,
I'r byd i gyd agorwyd ef.
- 2 Mae'n hwn ryddhad i'r euog caeth,
A theyrnas eang i'r tylawd;
I'w phrynu'n rhodd Mab Duw a ddaeth
I fyw a marw yn y cnawd.
- 3 Y newydd taened Sion wiw,
Nes cyraedd conglau pella'r llawr,
A dyfod dynion o bob lliw
I feddiant o'i gwaddoliaeth fawr.
- 4 Holl dônau'r môr, awelon nef,
Agerddol don, a daear fras,
Cydunant yn gymdeithas gref
I dd'weyd i bawb am olud gras. J. E.

1028. *Blwyddyn y Jubili.*

6. 8.—Beverley, 138. Normandy, 137.

- UDGENWCH, weision Duw,
Yr udgorn arian mawr,
A chlywed dynolryw
Tros barthau dacar lawr,
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,
A rhyddid gwiw i'r rhai oedd gaeth.
- 2 Trowch bechaduriaid trist,
Wrth lais efengyl fwyn,
O'ch cyflwr caeth at Grist,
Fe wrendy Ef eich cŵyn;
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,
A rhyddid gwiw i'r rhai oedd gaeth. B. F.

1029. *Llwyddiant yr Efengyl.*

6. 8.—Alun, 239. Beverley, 138,

- DADSEINIED gras ein Duw
I bell derfynau'r byd,
A doed ei deyrnas wiw
Tros gyrau hwn i gyd;

Blwyddyn y Jubili a ddaeth
A rhyddid gwiw i'r rhai oedd gae.h. B. B.

1030. "*Helaether le dy Babel.*"

9. 8.—Elliot, 217. Bethel, 216.

EHEDA, Efengyl! dros wyneb
Y ddaear a'r moroedd i gyd,
A galw dy etholedigion
O gyrau eithafoedd y byd;
O brysia'r: cyfarfod heb lygredd,
Na rhyfel, na chystudd, na phoen,
Dydd Jubili'r etholedigion,
Sef cyd-etifeddion a'r Oen. W. W.

1031. *Gweddï am ddylanwad yr Haul.*

M. H.—Boston, 25. Melcombe, 15.

O CYFOD Haul, a'th nerthol des.
Fe dodda'r wlad o dan dy wres;
Mynyddau'r iâ a dawdd yn awr,
Wrth gofio cariad Iesu mawr.
2 Goleuni pur efengyl lon,
Oleuo'r byd i gyd o'r bron;
A'r ieithoedd oll o fewn pob gwlad,
Fo'n seinio am rinweddau'r gwaed. T. J. P.

1032. *Llwyddiant yr efengyl.*

8. 7.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

DYMA'r dyddiau wedi gwawrio,
Clywir llais yr udgorn mawr;
Llais efengyl fwyn yn seinio
Dros holl barthau daear lawr;
Y mae'r swper heddyw'n barod,
Allan aed cenadon hedd,
A chymeller pawb i ddyfod;
Mae cyflawnder yn y wledd.

- 2 Rheded afon iachawdwriaeth
 I ardaloedd pella'r byd;
 Llified dros bob anial diffaeth,
 I ffrwythloni rhai'n i gyd:
 Trigfa dreigiau a'u gorweddfa,
 D'ont yn gyfle cyrs a brwyn;
 A'r bwystfilod fu'n dyfetha,
 Gwelir hwythau fel yr ŵyn. P. J.

1033. *Gweinidogion yr efengyl.*

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburgh, 60.

MOR brydferth ar fynyddoedd Duw,
 Yw traed y cyfryw ddyinion
 A efengylant Grist a'i groes,
 A dirfawr loes yr hoelion. S. W.

1034. *Llwyddiant dyfodol.*

10au.—Navarre, 1. Clod, 5.

DUW, tyr'd i maes, yn ogoneddus iawn,
 Trwy rym dy ras, pâr gaffael llwyddiant llawn
 Rhagorol nerth, a'th deg brydferthwch di,
 A weler trwy holl gyrau'n daear ni.

- 2 Addewid sydd o hyfryd ddydd i dd'od,
 O fan i fan yn rhyfedd dan y rhod:
 Sancteiddrwydd fydd i'r Arglwydd yn mhob lle.
 A dedwydd ddydd gan wenaui wyneb E'. R. H.

1035. *Ysbryd Cenadol.*

7. 6.—Ramah, 108. Meirionydd, 109.

A ALLWN ni, rhai gawsom
 Oleuni odde fry,
 Nacáu y llusern hono
 I rai mewn t'wyllwch du?
 Adseinir mwyn beroriaeth
 Yr iachawdwriaeth rad,

CYFARFODYDD ACHLYSUBOL.

Hyd nes adwaener enw
Messiah trwy bob gwlad.

- 2 Ewch wyntoedd, ewch â'r hanes,
A threigla dithau, dòn,
Nes llyso hedd fel moroedd
Dros wyneb daear gron:
Nes byddo'r Oen fu farw
Dros feiau rif y gwlyth,
Yn Frenin a Gwardwr,
Mewn bri'n teyrnasu byth. W. W.

1036. *Arwyddion Boreuddyd.*

M. S.—Elizabeth, 70. Morganwg, 65,

YR 'ym yn dysgwyl yn y man,
Ryw fore anarferol;
Mae yn ymddangos i ni'n awr
Hardd lewyrch gwawr ragorol.

- 2 Daw Sion eto'n llawen fam
Mae argoel am y borau;
Caiff fagu plant a llaeth di-brin,
I'w Brenin ar ei bronau.
- 3 Mae'r hen Iuddewon yn ddiau,
Yn agosau i Sion:
Nyni a hwythau cyn bo hir,
Fe'n gwelir o un galon. E. J.

1037. *Galwad i law-nodi.*

M. S.—Boston, 25. Melcombe, 15.

YN ewyllysgar pwy a ddaw,
I arwydd-nodi'n deg â'i law,
Mwy nad arfero tra fo byw,
Ddiodydd meddwol o un rhyw?

- 2 Mae'n rhaid croeshoelio'r cnawd ar frys,
Marweiddio chwant, enwaedu blys;
Bydd blasu'r gwin a'r ddiod gref,
Yn dramgwydd ar ein ffordd i'r nef.

- 3 Gwareder ni trwy ddwyfol ras,
 Rhag llwybrau yr ysbeilydd cās;
 Gweddiwn hefyd, mae'n llawn bryd,
 Sobreiddier meddwon dros y byd. P. J.

1038. *Mynydd ty yr Arglwydd.*

M. S.—Dymuniad, 74. Wernai, 75.

TYWALLT, O Dduw, ar fyr o dro,
 Dy Ysbryd o'r uchelder;
 Fel bo'r anialwch oll yn wir,
 Yn ddoldir mewn firwythlonder. W. W.

1039. *Llwyddiant Dirwest.*

M. H.—Eryn Foreuol, 22. Angel's Hymn, 27.

- YN mlaen yr awn dan ganu'n nghyd,
 Yn ngwyneb gwg a gwawd y byd:
 Mae'n fraint i ni gael dwyn y groes,
 Dan faner sobrwydd hyd ein hoes.
- 2 Ceir golwg hyfryd cyn b'o hir,
 Ar holl derfynau maith ein tir;
 Bydd hyfryd ganu am y gwaed,
 A'r gelyn medd'dod dan ein traed.

1040. *Dymuno Dirwygiad.*

8. 7. 4.—Alma, 179. Vesper, 192.

- DIGAREGU ffordd yr Arglwydd
 Mae sobreiddrwydd yn ein bro;
 Ar ryw luoedd, hyfryd goncwest,
 Cafodd Dirwest hawddgar, do;
 Llwyddiant iddi, &c.,
 Dros y ddaear faith i gyd.
- 2 I'r Efengyl mae'n llaw-forwyn;
 Mamaeth hyfwyn addfwyn yw:
 Daw a'r gweiniaid o dai'r gwenwyn:
 Cwyd hwy'n fwyn i'w cadw'n fyw;
 Clywir miloedd, &c.,
 Yn per seinio'r Jubili.

- 3 Dwyn iachad i'r meddyon diras,
 Mae'r Gymdeithas addas hon;
 Cynorthwyon ei byddinoedd,
 Unwn oll â'i lluoedd llon:
 Ni gawn ganu, &c.,
 Buddugoliaeth yn y man. P. J.

1041. *Buddugoliaeth Dirwest.*

M. C.—Tallis, 84, St. Ann, 79.

- M**AE baner Dirwest ar y maes,
 A phechod cas yn ffoi;
 Ac o du sobrwydd wele n awr,
 Mae'r frwydyr fawr yn troi.
- 2 I lawr daw'r eilun yn ddi barch,
 Fel Dagon wrth arch Duw;
 Ac fe ddilëir cyn bo hir,
 Ei goffa o dir y byw.
- 3 Fe ymddangosodd gras ein Duw,
 Gan ddwyn newyddion da;
 Am iachawdwriaeth fawr ei dawn,
 I fyd sy'n llawn o bla.

1042. *Ymdrech Dirwestol.*

M. C.—St. Stephan, 78. Tiverton, 86.

- D**AN faner Dirwest hardd ei llun,
 Ni awn yn un yn awr,
 O fore'n bywyd hyd ein bedd,
 Mewn hedd a mwyniant mawr.
- 2 Ni ddown yn mlaen yn lluoedd llon
 Heb neb a'u bron yn brudd;
 Cawn fuddugoliaeth cyn bo hir,
 A Dirwest garia'r dydd.
- 3 Fe wawriodd dydd y Jubili,
 Mawr yw ein bri o'r bron;
 Caiff meddwon filoedd eu rhyddhau
 Trwy gyrau'r ddaear gron.

- 4 Fe gwympir Babel fawr ei grym,
I lawr i'r dim y daw;
A dryllir caerau Jericho,
Mae'r seithfed tro gerllaw.
- 5 Mae cerbyd yr Efengyl fwyn
Yn cael ei ddwyn yn mlaen,
A'r udgyrn arian heddyw 'nghyd,
Yn seinio hyfryd gân.
- 6 Hosannah! seiniwn ninau'n awr,
A'r nefoedd fawr yn un,
Pob gradd, pob oedran, a phob rhyw,
Molianwn Dduw'n gytun.

1043. *Gwahoddiad Dirwest.*

6. 4.—Malvern, 146. Itali, 145.

- D**EWCH frodyr o un fryd,
Cydunwn i roi 'nghyd,
I'r gelyn glwy';
Er lliid gelynion llawn,
A'r gwrth'nebiadau gawn,
Yn mlaen, yn mlaen ni awn.
Ddirwestwyr mwy.
- 2 Na fydded neb yn laes,
Cawn wel'd mai ni biau'r maes,
Caiff medd'dod glwy';
Bydd baner Dirwest bur,
Yn chwareu'n hardd cyn hir,
A phawb dros for a thir,
'N Ddirwestwyr mwy.
- 3 Caiff Satan eithaf siom,
Drwy'r hardd gymdeithas hon,
A'i deyrnas glwy';
Hiraethwn am yr awr,
Pan gwympo'r muriau mawr,
A phawb trwy'r ddaear lawr,
'N Ddirwestwyr mwy.

4 Tydi, yr unig Dduw,
 Sy'n codi'r marw'n fyw,
 O feddau'r blys; ,
 O dyro ras yn awr,
 I wael drigolion llawr,
 Ac ymddysgleiried gwawr,
 O'th nefol lys.

1044. *Buddugoliaeth Dirwest.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220.

CYMERWN heb boen
 Arfogaeth yr Oen,
 A chariad yn faner a fydd;
 Hen elyn ein hedd
 A roddir i'r cledd,
 Rhyw swm buddugoliaeth y sydd.

2 Daw meddwdod cyn hir
 I lawr yn y tir,
 A sobrwydd a leinw'r holl wlad;
 Dirwestiaeth a ddaw
 A myrdd yn ei llaw,
 I hawddfyd a rhyddid yn rhad.

3 Bydd wylo, bydd cân
 Pan ddychwel yn lân
 Hen feddwon fu'n Babilon bell!
 I Sion, deg fryn,
 Wyneba'r rhai hyn,
 Gofynant am lwybrau sydd well.   B. W.

1045. *Rhagoroldeb Dirwest.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

O DEUWCH, o deuwch, o deuwch i gyd,
 I'r maes i wrth'nebu drwg feddwdod y byd;
 Mae Dirwest yn sobri y meddwon yn awr,
 Aed meddwdod yn fuan fel Dagon i lawr.

- 2 Dewch feddwon afradlon, O deuwch yn awr,
Gwnaiff Dirwest eich sobri, aed meddwdod i lawr;
Yr yfwyr cymedrol dewch chwithau'r un wedd,
Aed diod y meddwon i eigion y bedd.
- 3 Proffeswyr crefyddol, O gweithiwch eich rhan,
Er codi Dirwestiaeth yn fuan i'r lân;
Gorchfyga cyn hir, ni welwn y wawr,
Aed meddwdod yn fuan fel Dagon i lawr.
- 4 Plant tirion yr Ysgol, O deuwch yn rhwydd,
I bleidio'r gymdeithas, dymunwch ei llwydd;
Athrawon caredig, O deuwch yn mlaen,
O ochr Dirwestiaeth boed uchel eich cân.

1046. *Haelioni yr Arghwydd.*

M. B.—St. Michael, 121. Colchester, 120.

TOSTURIOL yw ein Duw,
A graslawn bob rhyw bryd:
O drugareddau mae yn llawn,
Hwyrtrydig iawn i lid.

- 2 I bawb daionus yw
Y Duw deyrnasa fry;
Ac ar ei holl weithredoedd mād
Ei rad drugaredd sy'.

- 3 Yn dysgwyl wrtho ef
Mae llygaid pobpeth byw;
A'u bwyd a estyn yn ei bryd
I'r rhai'n yn ol eu rhyw.

P.

1047. *Tad y Trugareddau.*

M. C.—Ballerna, 91. Martyrdom, 90.

TAD pob trugaredd, Arglwydd byw,
Yn nawdd trueiniaid gwael;
Pa beth yw dyn i ti, O Dduw,
Pan gofit ef mor hael?

CYFARFODYDD ACHLYSUBOL.

- 2 Er bygwth barn am feiau'n gwlad,
 Fi roist ymwarded clau:
 O bydded yr ymweliad rhad
 Yn arbed i'n gwellhâu.
- 3 Mae'th drugareddau yn ddi-ball
 Yn llanw'r ddaear faith;
 Nid oes na dyn na dawn a all
 Eu dweyd na'u rhifo chwaith.
- 4 Yr hwn sy'n gwrando gweddi dyn
 Annheilwng is y nef
 Yr Hwn sy'n para byth yr un,
 Clodforwch, molwch ef. M. D.

1048. *Aberth moliant.*

M. H.—Yr Hen Ganfed, 10. Emyr Luther, 28.

- A**BERTHWN fawl i Dduw yn llon
 Am gael cynaua'r flwyddyn hon;
 Ei drugareddau sy'n parhau,
 A'i law haelionus heb ei chau.
- 2 Ei roddion geir yn llenwi'r wlad,
 Yn llaw yr hauwr mae'n rhoi hâd,
 A bara i'r bwyntawr a rydd;
 Molianwn Ef bob nos a dydd.

1049. *Cynhauaf ffwrwythlawn.*

8. 7.—Dismission, 160. . Edinburgh, 164.

- D**UW a roes i ni eleni
 Bob daioni i'n lloni'n llawn,
 Meusydd ffwrwythlawn, tywydd tirion,—
 Da i ddynion yw ei ddawn:
 Wele flwyddyn dan ei choron,
 A phob moddion er ein maeth;
 Cydfolianwn Dduw y duwiau
 Am ei ddoniau in' a ddaeth.

- 2 Rhoddwn fawl i Dduw'n ddilyth
 Am bob bendith yn y byd;
 Am ein porthi a'n dilladu,
 Fe sy'n haeddu'r clod i gyd;
 Ond yn benaf am ddarpariaeth
 Rhyfedd iachawdwriaeth rad;
 Bara'r bywyd byth ni dderfydd,
 Peraidd fydd mewn nefol wlad.

1050. *Manna yn yr anialwch.*

7. 6.—Meirionydd, 109. Ramah, 108

DDIOLCHWN am y manna,
 Yn yr anialwch maith;
 Ond gartref y bydd gwledda,
 'Nol cyraedd pen y daith;
 Pawb yno fydd yn canmol,
 Heb flinder byth na phoen,
 Yn canu'r beraidd anthem,
 Rhinweddol waed yr Oen. R. E. R.

1051. *Duwiolddeb borcuol.*

M. c.—Ballerma, 91. French, 77.

IEUENCTYD llon, at Grist. O dowch;
 Rhowch arno ef eich bryd;
 Wrth ei was'naethu chwi a gewch
 Yr harddwch mwya'i gyd.

- 2 Gwel'd ieuanc un yn dilyn Crist,
 Yw'r olwg harddaf oll;
 Y nef a'r ddaear sydd yn dyst
 O'i degwch gwir di-goll.
- 3 Cael crefydd iawn yn more'r oes
 'Rydd gysur mawr wrth fyw,
 A dwg ei pherchen er pob croes
 Fry i baradwys Duw.

R. E.

1052. *Galwad ar Ieuenctyd.*

7 6.—Meirionydd, 109. Mannheim, 111.

NA roddwch fiodau'ch dyddiau
 I geisio pethau gwael;
 Mae yn yr Ysgrythyrau
 Drysorau gwell i'w cael:
 Dadguddir yma'n helaeth
 Rad iachawdwriaeth Duw;
 Cael profi hon yw'r elw
 I farw ac i fyw.

2 Ymroddwch yn ddi-ballu
 Am nabod Iesu Grist,
 A chwilio'r Ysgrythyrau
 Cyn delo'r dyddiau trist:
 Mae'r trysor gwerthfawrocaf
 I'w gael yn maes y gair;
 Rhan dda, yr hon ni ddygir,
 Y rhan ddewisodd Mair.

J. H.

1053. *Galwad ar Ieuenctyd.*

M. S.—Sabbath, 59 Oldenburg, 60.

O DOWCH yn llu, ieuenctyd llon,
 Dan iau y tirion Iesu:
 O dowch, O dowch yr adeg hon,
 Yn ffyddlon i'w was'naethu.

2 Dewiswch Ef yn more'ch oes,
 Drwy einioes chwi a'i profwch
 Yn Dad, yn Frawd, yn Gyfaill pur,
 Dan bob rhyw gur a thristwch.

3 Fe'ch dwg trwy bob ystormydd maith
 I ben eich taith, yn serchog;
 Ac yn y diwedd, deil eich pen
 Yn yr Iorddonen donog.

- 4 Doed angy pan y del, fe fydd
 I chwi'n negesydd cymwys,
 I'ch dwyn o'r byd, er ffrwytho'n hardd,
 Yn yr hyfryd ardd Paradwys. E. E.

1054. *Bendithion trwy'r Ysgol.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Emyr Luther, 28.

RHYFEDDOD mawr, mor ryfedd yw,
 'Mod i bechadur heddyw'n fyw!
 Cael d'od i ddarllen geiriau'r nef,
 A'm dysgu yn ei gyfraith Ef.

- 2 Rho brofi heddyw'r nefol rin
 O fewn i'th air, sydd well na'r gwin;
 A boed i'n dderbyn, bawb o'i faeth,
 Fel bara pur a didwyll laeth. W. N. J.

1055. *Galwad ar Ieuencyd.*

M. H.—Angels Hymn, 27. Melcombe, 15.

O! FILWYR ieuaine, dewch i gyd
 Yn erbyn Satan, cnawd, a byd:
 Os dewch dan faner Grist, yn wir
 Cewch ranu'r ysbail cyn bo hir.

- 2 O! cofwch eich Creawdwr mawr,
 A rhowch eich hunain iddo'n awr:
 Mae'n caru plant, a mebyd yw
 Yr amser hoffaf gan ein Duw.
- 3 Y plant a wasanaethant Grist,
 Cânt ddianc byth rhag uffern drist;
 Mae myrdd o ie'nctyd yn y nef
 Yn berlau yn ei goron Ef. P. J.

1056. *Bendith ar ddysgu y Gair.*

M. S.—Elizabeth, 70. Morganwg, 65.

O ARGLWYDD, Llywydd nef a llawr,
 Yn awr wrth ddysgu d'eiriau,

Par di eu bod hwy megys gwllith,
Yn fendith i'n heneidiau.

- 2 Goleus ein meddyliau ni
I wel'd trueni ein cyflwr,
Ac i adnabod Crist a'i ras
Yn addas wir Iachawdwr.

J. H.

1057. *Cofia y Creawdwr.*

7. 4.—Tiberias, 232.

COFIWCH eich Creawdwr da
Mewn ieuencyd;
Canys dyfod diau wna
Dyddiau blinfyd;
Trist flynyddau diwedd oes
Heb hyfrydwch,
Yn y cyfryw rai nad oes
Dim dyddanwch.'

- 2 Cyn del dydd eich pebyll brau
I adfeilio,
A'ch synwyrâu i wanhau
Byddwch effro;
Ceisiwch 'nabod Duw yn Nghrist,
Yn ei heddwch;
Hyn a rydd mewn dyddiau trist
Wir ddyddanwch.

- 3 Gwybydd, lawen ieuanc ddyn,
Sydd yn rhodio
Ffyrdd dy galon wag dy hun,
Heb betruso,
Mai i farn am hyn i gyd
Duw a'th eilw!
Cais ei heddwch Ef mewn pryd,
Er dy elw.

J. H.

A SELECTION OF HYMNS
FOR
OCCASIONAL ENGLISH SERVICES.

I. PUBLIC WORSHIP.

1. *Psalm 100.*

L. M.—Old 100th, 10. Winchester, 9.

BEFORE Jehovah's awful throne,
Ye nations bow with sacred joy;
Know that the Lord is God alone;
He can create, and he destroy.

2 His sovereign power without our aid,
Made us of clay, and formed us men;
And when, like wandering sheep, we strayed,
He brought us to his fold again.

3 We'll croud thy gates with thankful songs;
High as the heavens our voices raise;
And earth, with her ten thousand tongues,
Shall fill thy courts with sounding praise.

4 Wide as the world is thy command;
Vast as eternity thy love;
Firm as a rock thy truth must stand,
When rolling years shall cease to move.

WATTS.

2. *Lord of all.*

C. M.—French, 77. St. Anne, 79.

ALL hail the power of Jesus' name!
Let angels prostrate fall:
Bring forth the royal diadem,
And crown him Lord of all.

- 2 Crown him, ye martyrs of your God,
 Who from his altar call:
 Extol the stem of Jesse's rod,
 And crown him Lord of all.
- 3 Ye saints redeemed of Adam's race,
 Ye ransomed from the fall,
 Hail him who saves you by his grace,
 And crown him Lord of all.
- 4 Let every kindred, every tribe
 On this terrestrial ball,
 To him all majesty ascribe,
 And crown him Lord of all.
- 5 O! that with yonder sacred throng,
 We at his feet may fall,
 Join in the everlasting song,
 And crown him Lord of all. **PERRONETT.**

3. *The presence of Jesus.*

L. M.—Melcombe, 15. Boston, 25.

- J**ESUS, where'er thy people meet,
 There they behold thy mercy-seat;
 Where'er they seek thee, thou art found,
 And every place is hallowed ground.
- 2 For thou, within no walls confined,
 Inhabitest the humble mind;
 Such ever bring thee where they come,
 And going, take thee to their home.
- 3 Dear shepherd of thy chosen few,
 Thy former mercies here renew;
 Here to our waiting hearts proclaim
 The sweetness of thy saving name.
- 4 Here may we prove the power of prayer,
 To strengthen faith, and sweeten care,
 To teach our faint desires to rise,
 And bring all heaven before our eyes. **COWPER.**

II. MAN'S FALL AND RECOVERY.

4. *Praise to Christ.*

C. M.—Windsor, 95. Worcester, 96.

- P**LUNGED in a gulf of dark despair,
 We wretched sinners lay,
 Without one cheerful beam of hope,
 Or spark of glimring day.
- 2 With pitying eyes, the Prince of Grace
 Beheld our helpless grief;
 He saw, and O! amazing love!
 He ran to our relief.
- 3 Down from the shining seats above
 With joyful haste he fled,
 Entered the grave in mortal flesh,
 And dwelt among the dead.
- 4 O! for this love, let rocks and hills
 Their lasting silence break,
 And all harmonious human tongues
 The Saviour's praises speak!
- 5 Angels, assist our mighty joys,
 Strike all your harps of gold:
 But when you raise your highest notes,
 His love can ne'er be told.   WATTS.

5. *For faith in Christ.*

C. M.—Windsor, 95. Worcester, 96.

- H**OW sad our state by nature is,
 Our sin, how deep it stains!
 And Satan binds our captive souls
 Fast in his slavish chains.
- 2 But there's a voice of sovereign grace
 Sounds from the sacred word,
 "Ho! ye despairing sinners, come,
 And trust upon the Lord."

ENGLISH HYMNS.

- 3 My soul obeys the almighty call,
 And runs to this relief;
 I would believe thy promise, Lord,
 O! help my unbelief.
- 4 To the dear fountain of thy blood,
 Incarnate God, I fly;
 Here let me wash my spotted soul
 From crimes of deepest dye.
- 5 A guilty, weak, and helpless worm,
 On thy kind arms I fall;
 Be thou my strength and righteousness,
 My Jesus, and my all. WATTS

6. *Salvation.*

c. m.—Tiverton. 86. Bedford, 80.

- S**ALVATION! O the joyful sound!
 'Tis pleasure to our ears;
 A sovereign balm for every wound
 A cordial for our fears.
- 2 Buried in sorrow and in sin,
 At hell's dark sound we lay;
 But we arise by grace divine,
 To see a heavenly day.
- 3 Salvation! let the echo fly
 The spacious earth around,
 While all the armies of the sky
 Conspire to raise the sound. WATTS.

7. *The Deliverer.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- H**ARK! the voice of my Beloved;
 Lo! he comes in greatest need,
 Leaping on the lofty mountains,
 Skipping over hills with speed,
 To deliver
 Me, unworthy, from all woe.

ENGLISH HYMNS.

- 2 In a dungeon, deep, he found me,
Without water, without light,
Bound in chains of horrid darkness,
Gloomy, thick, Egyptian night;
He recovered,
Thence my soul with price immense.
- 3 O! for this let men and angels,
All the heavenly host above,
Choirs of seraphims elected,
With their golden harps of love,
Praise and worship,
My Redeemer without end. WILLIAMS.
-

III. THE PERSON AND WORK OF CHRIST.

8. *Advent of Christ.*

c. M.—St. Stephen, 78. French, 77.

HARK! the glad sound! the Saviour comes,
The Saviour promised long;
Let every heart prepare a throne,
And every voice a song.

- 2 He comes the prisoners to release,
In Satan's bondage held;
The gates of brass before him burst,
The iron fetters yield.
- 3 He comes the broken heart to bind,
The bleeding soul to cure:
And with the treasures of his grace
To enrich the humble poor.
- 4 Our glad Hosannas, Prince of Peace,
Thy welcome shall proclaim;
And heaven's eternal arches ring
With thy beloved name. DODGE.

9. *The Incarnation.*

7s.—German Hymn, 194. Melton, 198.

HARK! the herald angels sing,
 Glory to the new born King,
 Peace on earth, and mercy' mild,
 God and sinners reconciled.

- 2 Joyful, all ye nations, rise,
 Join the triumph of the skies;
 With the angelic host proclaim,
 "Christ is born in Bethlehem!"
- 3 Christ, by highest heaven adored.
 Christ, the everlasting Lord;
 Late in time behold him come,
 Offspring of a virgin's womb.
- 4 Veiled in flesh the Godhead see,
 Hail, the Incarnate Diety!
 Pleased as man with men to appear,
 Jesus, our Immanuel here.
- 5 Mild, he lays his glory by,
 Born, that man no more may die;
 Born, to raise the sons of earth,
 Born, to give them second birth.
- 6 Come, Desire of nations, come,
 Fix in us thy humble home;
 Rise, the Woman's conquering Seed,
 Bruise in us the serpent's head. C. WESLEY.

10. *The Cross of Christ.*

L. M.—Angels' Hymn, 27. Beza, 12.

WHEN I survey the wondrous cross
 On which the Prince of Glory died,
 My richest gain I count but loss,
 And pour contempt on all my pride.

- 2 Forbid it, Lord, that I should boast,
 Save in the death of Christ, my God;
 All the vain things that charm me most,
 I sacrifice them to his blood.
- 3 See from his head, his hands, his feet,
 Sorrow and love flow mingled down;
 Did e'er such love and sorrow meet,
 Or thorn compose so rich a crown?
- 4 Were the whole realm of nature mine,
 That were a present far too small:
 Love so amazing, so divine,
 Demands my soul, my life, my all.   WATTS.

11.   *Christ dying, rising, reigning.*

L. M.—Rockingham, 26.   Angels' Hymn, 27.

- H**E dies, the friend of sinners dies!
 Lo! Salem's daughters weep around,
 A solemn darkness veils the skies,
 A sudden trembling shakes the ground.
- 2 Come saints, and drop a tear or two
 For him who groaned beneath your load;
 He shed a thousand drops for you—
 A thousand drops of richest blood.
- 3 Here's love and grief beyond degree,
 The Lord of glory dies for men!
 But lo! what sudden joys we see,
 Jesus, the dead, revives again!
- 4 The rising God forsakes the tomb;
 Up to his father's courts he flies;
 Cherubic legions guard him home,
 And shout him welcome to the skies.
- 5 Break off your tears, ye saints, and tell
 How high your great Deliverer reigns;
 Sing how he spoiled the hosts of hell,
 And led the monster, death, in chains!

- 6 Say, "Live for ever, wondrous King,
Born to redeem, and strong to save!"
Then ask the monster, "Where's thy sting?
And where's thy victory, boasting grave?"
WATTS.

12. *Christ is risen.*

7s.—German Hymn, 194. Melton, 198.

CHRIST the Lord is risen to-day,
Sons of men and angels say;
Raise your joys and triumphs high,
Sing, ye heavens, and earth reply.

- 2 Love's redeeming work is done;
Fought the fight, the battle won:
Lo! the Sun's eclipse is o'er;
Lo! he sets in blood no more.
- 3 Vain the stone, the watch, the seal,
Christ hath burst the gates of hell;
Death in vain forbids his rise;
Christ hath open Paradise.
- 4 Lives again our glorious King:
Where, O Death, is now thy sting?
Once he died, our souls to save:
Where's thy victory, boasting grave?
C. WESLEY.

13. *"And that Rock was Christ."*

7s.—Newport, 201. Berlin, 206.

ROCK of Ages, cleft for me,
Let me hide myself in thee,
Let the water and the blood,
From thy riven side which flowed,
Be of sin the double cure—
Cleanse me from its guilt and power.

- 2 Not the labours of my hands
 Can fulfil thy law's demands;
 Could my zeal no respite know,
 Could my tears for ever flow,
 All for sin could not atone;
 Thou must save, and thou alone.
- 3 Nothing in my hand I bring;
 Simply to thy cross I cling;
 Naked, come to thee for dress;
 Helpless, look to thee for grace;
 Vile, I to the fountain fly;
 Wash me, Saviour, or I die.
- 4 While I draw this fleeting breath,
 When my eyestrings break in death,
 When I soar through tracts unknown,
 See thee on thy judgement throne,
 Rock of Ages cleft for me,
 Let me hide myself in thee.   **TOPLADY.**

14.   *The Name of Jesus.*

c. m.—St. Stephen, 78. Martyrdom, 90.

HOW sweet the name of Jesus sounds,
 In a believer's ear!
 It soothes his sorrows, heals his wounds,
 And drives away his fear.

- 2 It makes the wounded spirit whole,
 And calms the troubled breast;
 'Tis manna to the hungry soul,
 And to the weary, rest.
- 3 Dear name! the Rock on which I build,
 My Shield and Hiding-place;
 My never-failing Treasury, filled
 With boundless stores of grace.
- 4 Jesus, my Shepherd, Husband, Friend,
 My Prophet, Priest, and King,

My Lord, my Life, my Way, my End,
Accept the praise I bring.

5 Weak is the effort of my heart,
And cold my warmest thought;
But when I see thee as thou art,
I'll praise thee as I ought.

6 Till then I would thy love proclaim
With every fleeting breath;
And may the music of thy name
Refresh my soul in death.   **NEWTON.**

15.   *Imputed Righteousness.*

L. M.—Old 100th, 10.   Sebastian, 18.

JESUS, thy blood and righteousness
My beauty are, and glorious dress;
'Midst flaming worlds in these array'd,
With joy shall I lift up my head.

2 When from the dust of earth I rise,
To claim my mansion in the skies,
Even then shall this be all my plea,
"Jesus hath lived, hath died, for me!"

3 Bold shall I stand in that great day,
For who aught to my charge shall lay?
Fully through thee absolved I am
From sin and fear, from guilt and shame.

4 This spotless robe the same appears,
When ruined nature sinks in years;
No age can change its glorious hue,
The grace of Christ is ever new.

5 O! let the dead now hear thy voice;
Now bid thy banished ones rejoice;
Their beauty this, their glorious dress,
Jesus the Lord our Righteousness.

ZINZENDORF (*trans.* J. WESLEY.)

16. *Offices of Christ.*

6. 8.—Normandy, 137. Waterstock, Y. 46.

JOIN all the glorious names
Of wisdom love, and power
That mortals ever knew,
That angels ever bore:
All are too mean to speak his worth,
Too mean to set my Saviour forth.

2 What kind endearing words,
What condescending ways,
Doeth our Redeemer use,
To teach his heavenly grace!
Mine eyes, with joy and wonder see
What forms of love he bears for me.

3 Great Prophet of my God,
My tongue would bless thy name;
By thee the joyful news
Of our salvation came;
The joyful news of sins forgiven,
Of hell subdued, and peace with heaven.

4 Jesus, my great High Priest,
Offered his blood and died;
My guilty conscience seeks
No sacrifice beside:
His powerful blood did once atone,
And now it pleads before the throne.

5 My dear, Almighty Lord,
My Conqueror and my King!
Thy sceptre and thy sword,
Thy reigning grace I sing:
Thine is the power; behold I sit
In willing bonds beneath thy feet. WATTS.

17. *The sufficiency of Christ.*

8. 7. 4.—Verona, 174

JESUS, thou art all sufficient
 More than all the world contains,
 In thy name is greater treasure,
 'Than on Indias' golden plains;
 All this treasure
 I possess with thee my God.

WILLIAMS. (*Trans.*)

18. *Precious Christ.*

6. 8.—Waterstock, Y. 46. Normandy, 137.

JESUS is all my hope,
 His death is all my boast;
 But for his sovereign grace,
 I should be ever lost;
 Redeeming blood, and dying love,
 Shall be my theme, here and above.

2 All that remains for me
 Is but to love and sing,
 To worship and adore
 My Saviour, God, and King: [wound,
 Each stripe, each bruise, each bleeding
 Speaks love and peace to all around.

3 O! happy, sweeter name
 Than e'er the world did know!
 More of thy smiling grace
 Freely on me bestow:
 And let me taste that ardent love
 That saints and martyrs taste above.

4 So all my doubts and fears
 Shall wholly flee away,
 And every mournful night,
 Be turned to joyful day:
 And all the world shall plainly see
 'Thou art a faithful friend to me. WILLIAMS.

IV. THE HOLY SPIRIT AND HIS OFFICES.

19. *To the Holy Ghost.*

s. M.—St. Bride, 124. Southwell, 127.

COME, Holy Spirit, come,
 Let thy bright beams arise;
 Dispel the darkness from our minds,
 And open all our eyes.

- 2 Cheer our desponding hearts
 Thou heavenly Paraclete;
 Give us to lie, with humble hope,
 At our Redeemer's feet.
- 3 Revive our drooping faith,
 Our doubts and fears remove;
 And kindle in our breasts the flame
 Of never dying love.
- 4 Convince us of our sin,
 Then lead to Jesus' blood;
 And to our wondering view reveal
 The secret love of God,
- 5 Show us that loving Man
 That rules the courts of bliss,
 The Lord of hosts, the mighty God,
 The eternal Prince of Peace.
- 6 'Tis thine to cleanse the heart,
 To sanctify the soul;
 To pour fresh life on every part,
 And new-create the whole. HART.

20. *Prayer for the spirits influences.*

c. M.—Windsor, 95. Milverton, 98.

COME, Holy Spirit, heavenly Dove,
 With all thy quickening powers;

Kindle a flame of sacred love
In these cold hearts of ours.

2 Look, how we grovel here below
Fond of these trifling toys;
Our souls can neither fly nor go
To reach eternal joys.

3 Dear Lord! and shall we ever live
At this poor dying rate?
Our love so faint, so cold to thee,
And thine to us so great?

4 Come, Holy Spirit, Heavenly Dove,
With all thy quickening powers;
Come, shed abroad a Saviour's love,
And that shall kindle ours.   WATTS.

V. THE DUTIES AND PRIVILEGES OF
BELIEVERS.

21.   *The throne of grace.*

S. M.—St. Michael, 121. Tytherton, 119.

BEHOLD the throne of grace,
The promise calls me near;
There Jesus shows a smiling face,
And waits to answer prayer.

2 That rich atoning blood,
Which sprinkled round I see,
Provides for those who come to God
An all-prevailing plea.

3 Beyond my utmost wants,
His love and power can bless:
To those who seek his face he grants
More than they can express.

- 4 Thine image, Lord, bestow,
 Thy presence and thy love:
 I ask to serve thee here below
 And reign with thee above.
- 5 Teach me to live by faith;
 Conform my will to thine;
 Let me victorious be in death
 And then in glory shine.   NEWTON.

22.   *Dependence on Christ.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Bohemita, 168.

- J**ESUS, lead us with thy power,
 Safe unto the promised rest;
 Hide our souls within thy bosom,
 Let us slumber on thy breast;
 Feed us with the heavenly manna,
 Bread that angels eat above;
 Let us drink from the holy fountain,
 Draughts of everlasting love.
- 2 Through the desert wild conduct us,
 With a glorious pillar bright,
 In the day a cooling comfort,
 And a cheering fire by night;
 Be our guide in every peril,
 Watch us hourly night and day;
 Otherwise, we'll err and wander
 From thy Spirit far away.
- 3 In thy presence we are happy,
 In thy presence we're secure;
 In thy presence all afflictions
 We can easily endure;
 In thy presence we can conquer,
 We can suffer, we can die;
 Far from thee, we faint and languish;
 Lord, our Saviour, keep us nigh.

WILLIAMS.

23. *For Christ's guidance.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Verona, 174.

GUIDE me, O! thou great Jehovah,
 Pilgrim through this barren land;
 I am weak, but thou art mighty;
 Hold me with thy powerful hand:
 Bread of heaven
 Feed me now and evermore.

2 Open now the crystal fountain
 Whence the healing streams do flow;
 Let the fiery cloudy pillar
 Lead me all my journey through;
 Strong Deliverer.
 Be thou still my strength and shield.

3 When I tread the verge of Jordan,
 Bid my anxious fears subside;
 Death of death, and hell's destruction,
 Lead me safe on Canaan's side:
 Songs of praises,
 I will ever give to Thee.

WILLIAMS. (*Trans.*)

24. *"Just as I am."*

L. M.—Boston, 25.

JUST as I am—without one plea,
 But that thy blood was shed for me,
 And that thou bidst me come to thee,
 O! Lamb of God, I come.

2 Just as I am—and waiting not
 To rid my soul of one dark blot;
 To thee, whose blood can cleanse each spot,
 O! Lamb of God, I come.

3 Just as I am—though tossed about
 With many a conflict, many a doubt,
 Fightings and fears within, without,
 O! Lamb of God, I come.

ENGLISH HYMNS.

- 4 Just as I am—poor, wretched, blind;
Sight, riches, healing of the mind,
Yea, all I need, in thee to find,
O! Lamb of God, I come.
- 5 Just as I am—thou wilt receive,
Wilt welcome, pardon, cleanse, relieve;
Because thy promise I believe,
O! Lamb of God, I come.
- 6 Just as I am—thy love unknown
Has broken every barrier down,
Now, to be thine, yea, thine alone,
O! Lamb of God, I come. C. ELLIOT.

25. *The fruitful showers.*

8. 7. D.—Bohemia 168.

WHY should cruel beasts be suffered
To tread down the feeble vine?
Why should blossoms young and fragrant
Through the mighty drought decline?
Bring the pleasant fruitful showers,
That will cause the grapes to thrive;
May a shower in the morning,
And at eventide arrive!

WILLIAMS. (*Trans.*)

26. *God's abode in Sion.*

8. 7. D.—Bohemia, 168.

FIX, O Lord! a tent in Goshen,
Thither come, and there abide;
Bow thyself from light celestial,
And with sinful man reside;
Dwell in Sion, there continue,
Where the holy tribes ascend;
Do not e'er desert thy people
Till the world in flames shall end.

WILLIAMS. (*Trans.*)

VI. THE LORD'S SUPPER.

27. *The table of the Lord.*

S. M.—Tytherton, 119. St. Michael, 121.

JESUS invites his saints
To meet around his board;
Here pardoned rebels sit, and hold
Communion with their Lord.

2 For food, he gives his flesh,
He bids us drink his blood;
Amazing favour! matchless grace
Of our redeeming God.

2 Let all our powers be joined
His glorious name to raise;
Pleasure and love fill every mind,
And every voice be praise. WATTS.

28. *Crucifixion.*

L. M.—Melcombe, 15. Boston, 25.

THE cross! the cross! O! that's my gain,
Because on that the Lamb was slain,
'Twas there my Lord was crucified;
'Twas there my Saviour for me died.

2 What wondrous cause could move thy heart;
To take on thee my curse and smart,
Well knowing that my soul would be
So cold, so negligent of thee?

3 The cause was love—I sink with shame
Before my sacred Jesus name,
That thou should'st bleed and slaughtered be
Because—because thou lovedst me. ANON.

29. *Looking unto Christ.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

SWEET the moments, rich in blessing,
Which before the cross I spend;
Life and health and peace possessing
From the sinner's dying Friend,
Here I'll sit for ever viewing
Mercy's streams in streams of blood;
Precious drops, my soul bedewing,
Plead and claim my peace with God.

2 Truly blessed is this station,
Low before his cross to lie;
While I see divine compassion
Floating in its languid eye:
Here it is I find my heaven,
While upon the Lamb I gaze:
Love I much? I've much forgiven,
I'm a miracle of grace.

3 Love and grief my heart dividing,
With my tears his feet I'll bathe;
Constant still in faith abiding,
Life deriving from his death,
May I still enjoy this feeling,
In all need to Jesus go;
Prove his wounds each day more healing,
And himself more deeply know.

ALLEN & SHIRLEY.

VII. THANKSGIVING AND PRAISE.

30. *Thanksgiving.*

C. M.—Windsor, 95. St Mary, 92.

FOR mercies, countless as the sands,
Which daily I receive

From Jesus' My Redeemer's hands,
My soul, who canst thou give ?

2 Alas ! from such a heart as mine,
What can I bring him forth ?
My best is stained and dyed with sin
My all is nothing worth.

3 Yet, this acknowledgement I'll make,
For all he has bestowed:
Salvation's sacred cup I'll take,
And call upon my God.

4 The best return for one like me
So wretched and so poor,
Is from his gifts to draw a plea,
And ask him still for more. **COWPER.**

31. *Ebenezer.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

COME, thou fount of every blessing,
Tune my heart to sing thy grace;
Streams of mercy never ceasing,
Call for songs of loudest praise:
Teach me some melodious sonnet,
Sung by flaming tongues above;
Praise the mount—Oh! fix me on it,
Mount of God's unchanging love!

2 Here I raise my Ebenezer,
Hither, by thy help, I'm come;
And I hope, by thy good pleasure
Safely to arrive at home;
Jesus sought me when a stranger,
Wandering from the fold of God;
He, to rescue me from danger,
Interposed his precious blood.

ENGLISH HYMNS.

- 3 Oh! to grace how great a debtor
Daily I'm constrained to be;
Let that grace now, like a fetter,
Bind my wandering heart to thee.
Prone to wander, Lord, I feel it,
Prone to leave the God I love,
Here's my heart, O! take and seal it,
Seal it from thy courts above. ROBINSON.

32. PSALM XC.

c. M.—York, 80. Farrant, 83.

- O UR God, our help in ages past,
Our hope for years to come,
Our shelter from the stormy blast,
And our eternal home.
- 2 Under the shadow of thy throne
Thy saints have dwelt secure;
Sufficient is thine arm alone,
And our defence is sure.
- 3 Before the hills in order stood,
Or earth received her frame;
From everlasting thou art God,
To endless years the same.
- 4 A thousand ages in thy sight
Are like an evening gone:
Short as the watch that ends the night
Before the rising sun.
- 5 Time, like an ever-rolling stream,
Bears all its sons away;
They fly, forgotten, as a dream
Dies at the opening day.
- 6 Our God, our help in ages past,
Our hope for years to come,
Be thou our guard, while troubles last,
And our eternal home. WATTS.

33. PSALM CXXXVI.

7s.—German Hymn, 194. Manchester, 196.

LET us with a gladsome mind,
 Praise the Lord for he is kind:
 For his mercies shall endure
 Ever faithful ever sure.

2 All things living he doth feed,
 His full hand supplies their need,
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure.

3 He hath, with a piteous eye,
 Looked upon our misery:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure.

4 Let us then with a gladsome mind,
 Praise the Lord, for he is kind:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure. MILTON.

34. *Harvest.*

C. M.—Bedford, 89. Tiverton, 86.

TO praise the ever-bounteous Lord,
 My soul, wake all thy powers;
 He calls, and at his voice come forth
 The smiling harvest-hours.

2 His covenant with the earth he keeps;
 My tongue his goodness sing;
 Summer and winter know their time,
 His harvest crowns the spring.

3 Well-pleased, the toiling swains behold
 The waving yellow crop;
 With joy they bear the sheaves away,
 And sow again in hope.

ENGLISH HYMNS.

- 4 Thus, teach me, gracious God, to sow
The seeds of righteousness:
Smile on my soul, and with thy beams
The ripening harvest bless. NEEDHAM.
-

VIII. FUNERALS.

35. *Christ's presence in death.*

C. M.—French, 77. St. Stephen, 78.

DEATH cannot make my soul afraid,
If God be with me there;
Soft is the passage through the shade,
And all the prospect fair.

- 2 Jesus, the vision of thy face
Hath over-powering charms;
Scarce shall I feel death's cold embrace,
If Christ be in my arms.
- 3 Clasped in my heavenly Father's arms,
I would forget to breathe,
And lose my life amidst the charms
Of so divine a death. WATTS.

36. *Heaven.*

C. M.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.

THERE is a land of pure delight,
Where saints immortal reign;
Infinite day excludes the night,
And pleasures banish pain.

- 2 There everlasting spring abides,
And never-withering flowers;
Death, like a narrow sea, divides
This heavenly land from ours.
- 3 Oh! could we make our doubts remove,
These gloomy doubts that rise,

And see the Canaan that we love,
With unbecloved eyes.

- 4 Could we but climb where Moses stood,
And view the landscape o'er,
Not Jordan's stream, nor death's cold flood,
Should fright us from the shore. WATTS.

37. *A Friend that sticketh closer than a brother.*

8. 7. D.—Bohemla 168. Hebron, 169.

GREAT Redeemer, Friend of sinners,
Thou hast glorious power to save;
Grant me light, and still conduct me
Over each tempestuous wave:
May my soul with sacred transport,
View the dawn while yet afar;
And until the sun arises,
Lead me by the morning star.

- 2 Will not any old companion,
In whose love I now confide,
Step with me to death's cold region,
And lie calmly by my side?
Can friend show no more kindness
Than to weep, and stand aghast,
When the dust and stones together
On my lifeless corpse are cast.

- 3 Oh! what folly! Oh! what madness!
That my thoughts should go astray
After toys and empty pleasures,
Pleasures only of a day!
This vain world, with all its trifles,
Very soon will be no more:
There's no object worth admiring
Save the God whom I adore.

WILLIAMS. (*Trans.*)

ENGLISH HYMNS.

38. *The blessed dead.*

C. M.—Farrant, 83. Stephen, 78.

HEAR what the voice from heaven proclaims
 For all the pious dead;
 Sweet is the savour of their names,
 And soft their sleeping bed.

2 They die in Jesus, and are blest:
 How kind their slumbers are!
 From sufferings and from sins released,
 And freed from every snare.

3 Far from the world of toil and strife,
 They're present with the Lord;
 The labors of their mortal life
 End in a large reward.   WATTS.

39. *Comfort in death.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Bremen, 112.

OH! for a strong foundation,
 To build my hopes upon;
 I earnestly desire
 The precious corner stone;
 When passing through the river,
 May Christ my portion be;
 In death's tempestuous ocean,
 May I his glory see.   ANON (*Trans.*)

IX. BIBLE & MISSIONARY MEETINGS.

40. *God's Holy Word.*

C. M.—French, 77 Gloucester, 76.

FATHER of mercies, in thy word
 What endless glory shines!
 For ever be thy name adored
 For these celestial lines.

- 2 Here may the wretched sons of want
 Exhaustless riches find:
 Riches above what earth can grant,
 And lasting is the mind.
- 3 Here the Redeemer's welcome voice
 Spreads heavenly peace around;
 And life and everlasting joys
 Attend the blissful sound.
- 4 Oh! may these heavenly pages be
 My ever dear delight;
 And still new beauties may I see,
 And still increasing light.
- 5 Divine Instructor! gracious Lord
 Be thou for ever near;
 Teach me to love thy sacred word,
 And view my Saviour there.   STEELE

41.   *The riches of God's Word*

c. M.—Farrant 83. Tiverton. 86.

- LADEN with guilt, and full of fears
 I fly to thee, my Lord;
 For not a glimpse of hope appears
 But in thy written word.
- 2 The volume of my Father's grace
 Does all my griefs assuage:
 Here I behold my Saviour's face
 In almost every page.
- 3 This is the field where hidden lies
 The pearl of price unknown:
 That merchant is divinely wise
 Who makes the pearl his own.
- 4 Here consecrated water flows
 To quench my thirst of sin,
 Here the fair tree of knowledge grows,
 Nor danger dwells therein.

ENGLISH HYMNS.

- 5 This is the judge that ends the strife
Where wit and reason fail;
My guide to everlasting life
Through all this gloomy vale.
- 6 Oh! may thy counsels, mighty God,
My roving feet command;
Nor I forsake the happy road
That leads to thy right hand. WATTS.

42. PSALM CXVII.

L. M.—Winchester, 9. Kent, 13.

- FROM all that dwell below the skies,
Let the Creator's praise arise:
Let the Redeemer's name be sung,
Through every land, by every tongue.
- 2 Eternal are thy mercies, Lord,
Eternal truth attends thy word:
Thy praise shall sound from shore to shore,
Till suns shall rise and set no more. WATTS.

43. *For the spread of the Gospel.*

8. 7. 4.—Verona, 174 Frankfort, 173

- OVER these gloomy hills of darkness,
Look, my soul, be still, and gaze;
All the promises to travail
On a glorious day of grace:
Blessed jubilee,
Let thy glorious morning dawn.
- 2 Let the Indian, let the Negro
Let the rude barbarian see
That divine and glorious conquest
Once obtained on Calvary:
Let the Gospel
Word resound from pole to pole.

ENGLISH HYMNS.

- 3 Kingdoms wide, that sit in darkness,
 Let them have the glorious light;
 And from eastern coast to western,
 May the morning chase the night,
 And redemption
 Freely purchased, win the day.
- 4 May the glorious day approaching,
 From the darkness quickly dawn,
 And the everlasting gospel
 Spread abroad thy holy name:
 All the borders
 Of the great Imanuel's land.
- 5 Fly abroad, thou mighty gospel,
 Win and conquer, never cease;
 May thy lasting wide dominions
 Multiply and still increase:
 May thy sceptre
 Sway the enlightened world around.

WILLIAMS.

44. "Come over, and help us."

7. 6. D.—Missionary, 110.

- FROM Greenland's icy mountains,
 From India's coral strand,
 Where Affric's sunny fountains
 Roll down their golden sand;
 From many an ancient river,
 From many a palmy plain,
 They call us to deliver
 Their land from error's chain.
- 2 What though the spicy breezes
 Blow soft o'er Ceylon's isle;
 Though every prospect pleases,
 And only man is vile;
 In vain, with lavish kindness,
 The gifts of God are strewn;

ENGLISH HYMNS.

- The heathen, in his blindness,
Bows down to wood and stone.
- 3 Can we, whose souls are lighted
With wisdom from on high—
Can we to men benighted
The lamp of life deny?
Salvation! Oh salvation!
The joyful sound proclaim,
Till each remotest nation
Has learned Messaiah's name.
- 4 Waft, waft, ye winds, his story,
And you, ye waters, roll,
Till, like a sea of glory,
It spreads from pole to pole;
Till, o'er our ransomed nature,
The Lamb for sinners slain,
Redeemer, King, Creator,
In bliss returns to reign. HEBER.
-

X. BENEDICTION, AND DOXOLOGY.

45. *Parting prayer.*

8. 7. D.—Dismissal, 100. Chrysostom, y. 59.

MAY the grace of Christ our Saviour,
And the Father's boundless love,
With the Holy Spirit's favour
Rest upon us from above;
Thus may we abide in union
With each other and the Lord;
And possess, in sweet communion,
Joys which earth cannot afford. NEWTON.

46. *Dismission.*

L. M.—Old 100, 10. Beza, 12.

DISSMISS us with thy blessing, Lord:
 Help us to feed upon thy Word;
 All that has been amiss, forgive,
 And let thy truth within us live.

- 2 Though we are guilty, thou art good;
 Wash all our works in Jesus' blood,
 Give every fettered soul release,
 And bid us all depart in peace. **HART.**

47. *After a sermon.*

S. M.—St. Michael, 121. Ipswich, 122.

ONCE more, before we part,
 We'll bless the Saviour's name;
 Record his mercies, every heart:
 Sing, every tongue, the same.

- 2 Lay up his sacred word,
 To feed thereon and grow:
 Go on to seek, to know the Lord,
 And practise what you know. **HART.**

48. *Doxology.*

L. M.—Old 100th, 10.

PRAISE God from whom all blessings flow;
 Praise him, all creatures here below;
 Praise him above ye heavenly host;
 Praise Father, Son, and Holy Ghost. **KEX.**

MYNEGAI

I'R

GEIRIAU CYNTAF YN MHOB PENILL.

A.		RHIF.	RHIF.
A achubir hen drosedd.	971	Ac os oes stormydd....	607
A allwn ni rai	1035	Ac 'rwyf finau.....	833
Aberthant hefyd.....	71	Ac yna adgyfododd....	229
Aberthau Duw i.....	40	Ac yna caf fod.....	201
Aberthwn fawl i Dduw.	1048	Ac yna gwnaed.....	199
A boed fy mhleser.....	215	Ac yna gwyn fy.....	655
A byw gai'n dawel.....	613	Ac ynddo hefyd.....	360
Ac am dy fod yn.....	41	Ac yn ei gariad.....	205
Ac am hyny mi.....	719	Ac yn eu herbyn.....	116
Ac am yr Arglwydd....	86	Ac yn nyfnder.....	433
Ac arnaf y geilw.....	142	Ac yno dan y groes....	631
Ac ef yn unig bia'r....	217	Ac yno, f'enaid.....	569
Ac er cryfed yw.....	743	Ac yno gwyn fy.....	816
Ac er fod draw.....	604	A chadwaf iddo yr....	61
Ac er gwaethaf.....	696	A chaf ar ol blin.....	205
Ac er lleied yw.....	793	A chan y Drindod.....	104
Ac er llusaws mawr....	762	A chariad tragwyddol..	139
Ac er mwyn y.....	706	Aderyn tŷ a gafodd....	57
Ac er nad ydwyf fi....	514	Adgyweirier pob.....	309
Ac er na welaf ond....	547	A doed hi arnaf.....	155
Ac fel bydd nawdd....	68	A dod fy nghalon.....	512
Ac mae pob peth.....	599	A dod brenhinoedd....	470
Ac mewn llawenydd....	34	A drigo 'nghym.....	142
Ac mi debygaf.....	595	A Duw sydd yno.....	114
Ac mi ddysgwylia'r....	461	A Duw, sef Duw.....	47
Ac mi ro' f'angor.....	116	A dychwel eto ni.....	56
Ac mi ymfrostita'.....	198	A dyro i mi dy.....	522
Ac na bo gras... ..	539	A ddaw gwawr ar.....	723
Ac ni allaf fyth.....	308	Addefent hwythau....	71
Ac ni cheisaf dry.....	700	Addefent hwythau....	72
Ac nid oes cyfhill....	206	Addewid gafwyd.....	252
Ac ni fyddai'n hir....	696	Addewid sydd o hyfryd	1034
Ac ni fydd mo.....	433	A ddifydd cariad.....	126
Ac oddi fewn mae.....	554	Addunedau fy.....	678
Ac os bydd i ti.....	504	Addurna'm henaid....	728
		Aed, acd, Y new.....	465

MYNEGAL

Aed efengyl fel y.....	473	Annghofio'm cnawd....	514
Aed efengyl gras.....	488	Annghyfnewidiol gar...	197
Aed effeithiol add.....	479	Angyllion, archangyl...	232
Aed ein Halleluia.....	338	Angyllion doent yn.....	616
Aed enwau'r byd i.....	225	Angyllion gadd.....	418
Aed fy enaid mwy.....	289	Angyllion glân sy'n.....	216
Aed golen'r dydd.....	646	Angyllion, seraphiaid...	919
Aed heibio'm dydd....	636	Angyllion y nefoedd....	142
Aed i'r dwyrain a'r....	482	A heibio'r dywyll nos..	650
Aed mawl a gweddi'r..	463	A'i air cyffroi dym.....	72
Aed newyddion.....	479	Ai am fy meiau i.....	246
Aed sain efengyl.....	458	Ai byth y digi.....	58
Aed sain yr udgorn....	463	Ai ef fu'n maddeu.....	418
Aed son am waed.....	967	A'i hyfryd lais fe'm....	144
Aed swn efengyl.....	463	Ai Iesu mawr.....	418
Aed swn yr iachawdwr.	370	Ai marw raid i mi.....	850
Aed tegwch byd.....	593	Ai'm hanwyl Bricd....	418
Aed y nos derfysg.....	829	Ai yn dragwydd.....	54
Aethant i maes.....	869	Am angeu'r groes.....	427
Aeth dan y gyf.....	432	Am danat, Iesu'n.....	146
Aeth heibio'r ganaf....	968	A meddwl am.....	351
Af ar hyd fy ffordd....	786	Am efengyl gras a'i....	1012
Af ato fel yr wyf.....	250	Am ei fod ini yn.....	78
Af at yr orsedd fel.....	605	Amen, Amen, boed....	368
Af bellach tua'r.....	659	Am enyd fechan.....	22
Af bellach yn hy'.....	344	A merch y Brenin.....	34
A fedd 'tiffeddion.....	894	Am fod fy Iesu'n.....	655
Afon loyw iachawdwr..	966	Am graig i adeiladu....	620
Afradloniaid at.....	408	Am graig yr iachaw....	237
Af trwy Fy nhemtas...	422	Am haul a lleuad.....	937
A gad im brofi.....	202	Am hyn dyrchef.....	366
A gaf ond hyny.....	112	Am hyn fe'i molir ef..	997
Ag isop golch fi'n.....	39	Am hyny pob creadur..	232
A golch fi'n llwyr.....	39	Am hyny'r hyn sydd...	1019
Agor ddrws, 'rwyf.....	837	Am hyny yn ei.....	196
Agorodd ddrws i'r.....	239	Am iachawdwriaeth....	256
Agorodd ef yn lled....	166	Am iddo farw ar y.....	178
Agorwyd ar y bryn....	257	Am Iesu Grist a'i farwol	967
Agorwyd teml yr.....	416	Am iddo yno.....	199
Agor y ffynonau.....	770	A minau'n hollol.....	213
Agor y môr, gwna'r....	577	A minau'n llwfr.....	589
A gwna bob medd.....	592	A minau sydd am.....	633
A gwna i'm cariad.....	512	Am nofio i fyny.....	521
Angel ein Duw a.....	27	A myn'd dan ganu....	843
Angeu ac eiriolaeth....	329	Anadled yr awelon....	232
Angeu bellach gwna....	864	A'n conglau.....	95
Anghenus wyf.....	558	Anfeidrol berffaith....	568

MYNEGAL.

Anfedroldeb maith.....	777	Archollwyd a chystudd.....	966
Anfeidrol felus yw.....	514	Archoffeiriad uwch na'r	957
Anfeidrol fyth.....	426	Ar d'enw di, Greawd...	158
Anfeidrol, fyth rhyfedd.	962	Ar dir na môr ei.....	501
Anfeidrol gadarn.....	518	Ar dy air yn mhob.....	362
Anfeidrol oedd llid.....	342	Ar dy allu 'rwy'n.....	716
Anfeidrol wyt, fy.....	268	Ar dy enw mae'r.....	677
Anfeidrol ydyw.....	249	Ar dy law ddeheu.....	82
Anfon un pelydryn....	722	A'r dyn â gwynfyd.....	24
Anffyddlon i mi.....	812	Ar ddiffwrwyth grin.....	470
Anhawdd yfed.....	714	Ar ddyagwylfa uchel....	829
A'n hychen cryfion....	95	Ar Dduw yr Arglwydd..	9
Anialwch mawr.....	534	Ar ei addewid ef.....	817
Anian nef a dyr.....	773	Arfaethau Duw ynt....	103
A ninau gadd.....	413	Ar fôr tymhestlog.....	607
Anioddefol ydyw.....	676	Ar fy llaw fe rodd.....	693
Ant rhagddynt bawb...	87	Ar fy nhaith yr wyf....	983
Anturiaf at ei orsedd..	204	Ar fyr bydd lle i'm.....	505
Anturiaf ato yn.....	295	Ar fyr caf rodio.....	888
Anturia 'nghalon.....	154	Ar fyr mi fyddaf.....	817
Anturiaf yr Iorrdonen.	587	Ar fyr y daw yn nes ..	1001
Anwadal hynod yw....	128	Ar Galfaria un pryd....	320
Anweledig, 'rwy'n.....	685	Ar Galfari fryn.....	492
Anweledig, 'rwy'n.....	833	Ar Galfari fryn.....	448
Anwylaf wrthddrych..	503	Ar Galfari rhwng.....	113
A oes gofaith am.....	400	Ar Galfari yn.....	182
A oes neb o'm hen.....	854	Arglwydd, arwain.....	770
A phan agorech di.....	96	Arglwydd; clyw.....	4
A phan bo'n curo.....	597	Arglwydd, danfon.....	783
A phan bo'u hym.....	607	Arglwydd, edrych.....	790
A phan ollyngech.....	70	Arglwydd, ffoed.....	793
A phan y deul yr.....	606	Arglwydd, gollwng.....	1011
A phan ymddangoso...	319	Arglwydd, grasol.....	931
A phan y syrthio.....	208	Arglwydd, manwl.....	93
A phawb a'th edwyn...	7	Arglwydd, rhaid i.....	712
A phe bai'n gor.....	601	Arglwydd, tyred.....	787
A phe difoddai'r.....	568	Arglwydd y bydoedd...	389
A phe doi'r môr.....	114	Arglwydd y lluoedd..	114
A phe ynyfion.....	505	Ar Grist a'i angeu.....	190
A phleserau o bob.....	754	Ar groesbren bryduawn	448
A phob cenedl.....	25	Ar lan Iorrdonen.....	851
Ar aden cerub af.....	877	Arnaf y geilw a'i.....	63
Ar angeu ac uffern.....	331	Arnat, Iesu, boed.....	738
A raid i gystudd.....	549	Arnat ti bwriwyd.....	14
A raid im rodio.....	538	Ar noswaith oer fe.....	235
Ar ardaloedd maith....	477	Arogl'i'n beraidd.....	727
A'r cyntaf ddwed.....	233	A ro'i ffarwel i.....	126

MYNEGAL.

Ar ol dysgwyl.....	901	Beth bynag wnelo'n....	814
Ar ol eu holl flinderau..	844	Beth bynag yw'r.....	233
Ar ol it ddyoddef.....	980	Beth byna'm swydd....	161
Arosaf ddydd a nos....	659	Beth dâl im roi fy.....	838
Aros nes codi'r.....	503	Beth ddaw o honof....	850
Aros rony, barwyd....	789	Beth sydd i mi.....	311
Ar sail y Beibl.....	1006	Beth wyf gwaeth.....	134
A'r sawl sy'n byw.....	841	Beth yw'r achos.....	785
Ar unwaith 'rwy'n.....	551	Beth yw'r cynhwrf....	489
Ar waith dy ddwyllaw..	6	Beth yw'r telynuau....	648
Ar y cenhedloedd.....	73	Beth yw'r udgorn.....	971
Ar y dibyn bum.....	759	Blant afradlon, at.....	407
Ar y groes dyrch.....	480	Blant ffyddlon Seion...	252
Ar y symbalau.....	100	'B'le trof fy wyneb....	576
Atat, Arglwydd.....	719	Blinais ar afonydd....	925
Atat, f'Arglwydd.....	715	Blinais, bliniais ar y...	798
At ddyn i'w ddwfn....	1027	Blinderau a chroesau...	412
Attolwg, Arglwydd....	625	Blinedig gan ofid.....	935
Attolwg, dyro im.....	350	Blinedig gan ofidiau'r..	935
At un a wrendy.....	606	Blodenant, tyfant.....	372
At wedd dy wyneb....	598	Blwyddau hirion o.....	897
At yr orsedd 'rwy'n....	739	Bob dydd, Fy nhaber..	887
A than dy aden.....	208	Bob pryd, Ffarwel.....	613
A thi wyt Sanct.....	14	Bod Creawdwr nef.....	315
A thyna'r cyntaf.....	629	Bod yn fyw sydd fawr..	1000
A thyna'r cyfoeth.....	543	Boddlawn ddigon.....	824
A thyna'r trysor.....	563	Boddlonodd Crist y nef.	994
A welodd haul.....	292	Boed Brydain Fawr....	368
Awn, bechaduriaid....	377	Boed bryn y groes.....	179
Aw'r o dy gymdeithas...	761	Boed clod i'm Prynwr..	277
B.		Boed clod trwy.....	945
Babel gwympa er.....	475	Boed cof am y.....	800
Bachgen a aned.....	183	Boed cyflawnder.....	676
Barn fi, O Dduwl a....	19	Boed dyoddefadau....	597
Bechadur, gwêl e'n ...	228	Boed fy nghalon i.....	761
Bedyddia fi â'r Ysbyd.	192	Boed fy mywyd oll....	759
Bellach, minau'n.....	677	Boed fy nhabod... ..	129
Bendigaid byth fo'r....	48	Boed i bob llwyth.....	175
Bendigaid fo yr.....	51	Boed iddo mwy.....	159
Bendigaid fyddo'i.....	51	Boed Iesu a'i.....	449
Bendigaid fyddo'r.....	21	Boed i mi'n hyf.....	800
Bendigaid fyddo'r.....	629	Boed Israel lawen.....	99
Bendigaid fyth fo.....	531	Boed oesoedd.....	177
Bendithion ar fendith..	428	Boed yma fy nyth.....	343
Bendithion rif y.....	225	Braint, braint Yw.....	381
Bererin lleag gan.....	901	Brawd anwyl sy'n.....	236
Beth bellach wnaf.....	179	Brawd yw efe i'r.....	364

MYNEGAL.

Brenhinoedd daear.....	98	Cadw fi'n anwyl.....	11
Bryd caf wel'd y tir....	688	Cadw ni, Arglwydd.....	13
Bryd ca'i 'm glanhau...	533	Cadd gario'r groes i....	419
Bryd gwawria'r.....	643	Caed ffynon o ddŵr....	447
Brydnawn, Ar y.....	884	Caed person mor.....	346
Bu dda i'r lleidr.....	954	Caed trefn i fadden....	396
Bu farw f'Anwyl'd....	411	Cael bod yn foreu.....	369
Bugail Israel sydd.....	443	Cael crefydd iawn.....	1051
Bugail yw, fe roes.....	323	Cael derbyn o'i chyfl...	220
Bum yn wyneb pob....	823	Cael Duw yn Dad.....	729
Bu'n angeu i'n.....	246	Cael myn'd at orsedd...	995
Bnoch gyda mi'n fy....	863	Cael treulio sanctaidd..	389
Bu'r lleidr arian un....	442	Caersalem, dinas.....	893
Bwystflod rheibus....	649	Caersalem hyfryd.....	661
Bwytewch, mae'r.....	375	Caersalem lân, ein.....	83
Byddaf fi lawen yn....	7	Caersalem, ti ddinas...	922
Byddaf yn dych.....	731	Caf ddod i gynulleidf'ar	935
Bydda'i'n synu ar.....	788	Caf ddyfod i'r.....	578
Bydd, bydd, Rhyw.....	886	Caf floeddio concwest..	610
Bydd cerubiaid a.....	308	Caf fwyta ffrwyth.....	575
Bydd di gysurus yn....	29	Cafodd enw, cafodd....	326
Bydd di yn ymborth...	263	Caf orphwys heddyw...	935
Bydd dy degwch.....	686	Caf wel'd a chlywed....	933
Bydd dda i'th was a....	79	Caf wel'd f'anwyl'd....	893
Bydd dda wrth Selon...	40	Caf wel'd fy anwyl.....	892
Bydd gwel'd gogoniant.	880	Caf yfed yma gariad....	204
Bydd gwraig yr Oen....	874	Caf yno fod yn gwbl....	840
Bydd melus gofio y....	294	Caiff Satan eithaf.....	1043
Bydd myrdd o ryfedd..	847	Caiff trallod a chystudd	802
Bydd wyllo, bydd cân..	1044	Calod yw dyoddef.....	782
Bydd yma, nid fel.....	499	Calafia fel Seinal.....	953
Bydd yno bawb yn.....	842	Calafia fryn, dyrch....	454
Bynag peth a wel.....	713	Calafia fryn, mae.....	988
Bynag peth sydd.....	281	Calafia fryn yw'r.....	200
Byth hwy a'th ofn.....	50	Canaf i'r Arglwydd....	70
Byth ni dderfydd.....	313	Caned a welodd.....	471
Byw heb wres, na.....	900	Caned cenedlaethau....	321
Byw imi'n Broffwyd....	174	Caned nef a daear.....	330
Byw im yw.Crist er....	174	Caned nef a daearolion.	278
Byw'n Archoffeiriad....	174	Caned pechaduriaid...	278
Bywyd perffaith yw....	756	Can' ffarwel i bob.....	299
Bywyd sydd i'r holl....	986	Can' ffarwel o gylch....	675
Bywyd y meirw.....	926	Caniadau newydd.....	919
Bywyd yw'r awr a.....	1019	Canlynwyr yr Oen.....	915
C.		Can' mil o weithiau....	534
Cadarnhaw'd fy.....	689	Can's ar ei bobl.....	90
Cadben mawr ein.....	403	Can's da yw'r Arglwydd	66

MYNEGAL

Can's deg can' mlynedd	62	Clustiau cnawd ni.....	656
Can's ef a roes ei.....	17	Clymau natur oll a.....	906
Can's ein Duw ni.....	36	Clywaf lais gan bob....	292
Can's fy Arglwydd.....	87	Clyw, bechadur, saf yn.	969
Can's hoff iawn gan....	67	Clywed dy ruddfan.....	772
Can's mae dy hardd....	516	Clyw f'enaid tlawd.....	118
Can's mawr yw'r.....	90	Clyw hyn, O! ferch....	34
Can's ti a ferni'n.....	47	Clywir sw'n yn mraig....	475
Can's y dyn rheidus. ..	50	Clyw seraphaidd.....	861
Cant o weithiau.....	860	Codi'm llygaid 'rwyf....	822
Canwn mwy au.....	278	Cof am y cyflawn.....	429
Câr yr hwn a fedr.....	826	Cof am y llu o filwyr...	429
Cariad brawdol, cywir..	1013	Cof am y wyneb.....	429
Casglu dy fyrr a'th.....	373	Cof genyf y pryd.....	807
Castell wyt ti, Tŵr.....	194	Cofia, Arglwydd dy....	398
Cawn esgyn o'r.....	916	Cofia ddilyn y medel...	947
Cawn gofo pan yn.....	1014	Cofia, f'enaid, cyn.....	855
Cawn lantio i fewn i....	894	Cofia i'th was dy air....	80
Cawn orphwys yn.. ..	891	Cofia'th boenau ar.....	301
Cawn uno yno a'r.....	990	Cofiwch hyn mewn.....	399
Cawn wel'd yr add.....	894	Cofiwch eich Creawdwr	1057
Cawn yno gw'rdd yn...'	1009	Cofwn am orchymyn..	1013
Cefais berl gwell.....	897	Cofwn beunydd yn ein	1024
Cefais, enednlais ef.....	61	Coffaf dy enw yn.....	34
Ceir golwg byfryd.....	1039	Coffawn yn llawen.....	195
Ceir gwel'd y dyrfa....	874	Colofn dân rho'r nos...	770
Ceisiwch wisgoedd.....	438	Colled pob blodeuyn...	779
Cenhadon hedd gânt...	460	Coroni'r ydwy'ti.....	46
Cenir yno am y.....	913	Creawdwr doeth y.....	519
Jenwch i'r Arglwydd...	99	Creawdwr y ffurfafen...	106
Cenwch i'r Ion.....	22	Cred ynddo ef, fe'th....	29
Cenwch i'r Ior fawl....	25	Cref y rhoes sail.....	69
Cerdd yn mlaen.....	780	Creigiau tanlyd.....	355
Ces brofi dwyfol... ..	629	Crist sy'n galw.....	972
Ces ddwr o'r graig.....	624	Crist trwy ei waed.....	958
Ces enw newydd.....	163	Crist ydyw'r arch.....	416
Ce's gadarn graig i....	959	Croesau geirwon.....	828
Cewch wisgu'n hardd...'	1017	Cryfach addewid.....	664
Claf wyf a leag.....	980	Cryf yw dy fruch.....	171
Claf wyf am deimlo....	517	Cryf yw ei ddeheu.....	262
Clod, clod i'r Oen a....	227	Cudd fy meiau rhag....	744
Clodforaf fi fy Argl.....	7	Cul yw'r llwybr i mi...	674
Clodforaf fi fy Argl.....	74	Cwlwm wnaed yn.....	906
Clodforwch bawb.....	114	Cwymp mil wrth.....	142
Clodforwch Dduw.....	48	Cydfyn'd o hyd dan....	367
Clodforwch enw.....	223	Cydganed y ddaear.....	335
Clodforwch Frenin,....	105	Cydnuned pob creadur..	217

MYNEGAL.

Cyduned Seion lân.....	249	CH.	
Cyduned y nefolaidd...	949	Chelslais, Arglyydd....	732
Cydunwn a'r angylion..	217	Chlywodd clust, ni.....	685
Cyfamod cry' pwy.....	101	Chlywodd clust, ni.....	833
Cyfamod Duw a'i.....	610	Chwi adar ar yr.....	232
Cyfamod hedd.....	123	Chwi, angylion.....	771
Cyfamod hedd a.....	123	Chwi bererinion.....	690
Cyfamod hedd er achub	994	Chwi bryfed, ef.....	332
Cyfamod rhad, o drefn..	101	Chwi, chwi ffynonau'r..	571
Cyfamod rhad, trag....	123	Chwi, dlodion, chwi....	233
Cysarwydda'm henaid..	674	Chwi, ffynonau.....	755
Cyflawnder amddiffyn..	428	Chwi geweh yfed.....	438
Cyflawnder Duw.....	186	Chwi, henaint, sy'n....	233
Cyflawnder Duw sy.....	416	Chwi, holl deyrnasoedd	48
Cyflawnder marwol....	633	Chwilia f'enaid..	785
Cyflawnai'r gyfraith...	246	Chwilio, a manwl.....	589
Cyflawna'th air.....	164	Chwilio am danat.....	831
Cyflawnder nerth.....	593	Chwilio ei berson.....	183
Cyflawnir gair fy.....	638	Chwi rai newynog.....	970
Cyflawn o frasder.....	28	Chwi weision Duw.....	75
Cyflawnwyd y gyfraith.	440	Chwychwi a brynwyd..	175
Cyflwynwn ni y baban..	1007	Chwychwi, fynyddoedd	76
Cyfnewid y mae dyn...	125	Chwyth, udgorn.....	452
Cyfododd Brenin.....	272	D.	
Cyfoeth yn yr anial....	826	Dacw gariad, dacw....	305
Cyfrans dy ddaionus...	11	Dacw gariad fel yr.....	864
Cyfranwr mawr y.....	938	Dacw gariad nefoedd...	322
Cyfyngder mwya'n.....	168	Dacw lofrudd ar ei....	306
Cyffelyb i fy Nuw.....	270	Dacw'r ardal, dacw....	713
Cyhoeddi cyflawnder..	953	Dacw'r ardal nefol.....	909
Cyhyd ag yw'r ffurf....	68	Dacw'r Brenin yn.....	924
Cyll y pechod hwnw....	859	Dacw'r deg gorchymyn.	406
Cymeraf fy nifyrwch...	543	Dacw'r ffynon i'w.....	445
Cymer, Iesu, ff.....	772	Dacw'r ffynon wedi....	314
Cymerwch gysur.....	23	Dacw'r gwledydd.....	898
Cymerwn heb been....	1044	Dacw'r hoelion geirwon	314
Cymhwyser ni.....	881	Dacw'r hyfryd fan.....	911
Cym'rais yn etfedd....	81	Dacw'r nefoedd.....	280
Cyn byd Amodwyd.....	845	Dacw'r unig feddyg....	280
Cyn del dydd eich.....	1037	Dacw'r wlad caf ff.....	898
Cynefin iawn a.....	228	Dacw'r un sydd a.....	856
Cyn fy nghystuddio....	80	Dacw uffern yn ei.....	751
Cyn llunio'r byd.....	102	Dadgan y nefoedd.....	12
Cyn rhoi bod i'r.....	326	Dadguddia'n gyflawn..	551
Cysegrwn flaenffrwyth..	369	Dadguddiwyd dirgelion	338
Cystuddiau mawrion...	808	Dadrys, dadrys fy.....	761
		Dadrys rwydau.....	751

MYNEGAL

Dadseinied gras ein....	1029	Daw, daw, Fy anwyl...	887
Dae'r, a nef, ac uffern..	302	Daw, daw, Yr hyfryd...	227
Daeth arfaeth fawr.....	151	Daw diwedd ar fy.....	892
Daeth blwyddyn y..	336	Daw dydd I'r carchar...	227
Daeth ffrydiau melus...	276	Daw dydd i'r cyflawn...	37
Daeth i ni iachawdwr...	240	Daw dydd o brysur...	847
Daeth Llywydd nef.....	271	Daw, fe ddaw y ..	737
Daeth prynedigaeth....	218	Daw gweiniaid.....	187
Daeth trwy, Min.....	381	Daw i ben, aed byd....	634
Daeth uffern a'r.....	410	Daw i mi dranoeth....	840
Dangos im, Arglwydd..	18	Daw meddwdod cyn....	1044
Dangosi lwybr im 1....	10	Daw miloedd ar.....	491
Dangoswyd im pryd....	629	Daw miloedd o rai.....	469
Da iawn i bechadur....	446	Daw'r holl dduwiolion..	882
Da i mi fod yr addewid	788	Daw'r saint o lwch.....	272
'Da'i 'mofyn haeddiant.	214	Daw Seion eto.....	1035
Dalonus a thosturiol...	836	Daw tyrfa rif y.....	251
D'air a wnaeth y.....	133	Da wyt i'th dir.....	58
D'air fel gordd a.....	1005	Da yw'r groes, a da....	832
Dal fi, fy Nuw, dal....	523	Da yw y groes, y.....	618
Dal fi i fyny addfwyn...	707	Da yw yr Arglwydd....	96
Dal fi'n gadarn hyd....	785	Dechreu canu.....	733
Dal fy llygad, dal.....	732	Dechreuod tafod.....	388
Dal sylw craff mae.....	105	Dechreuodd draw.....	117
'Dall Pharaoh, er ei....	391	Dechreu'r wyf yu.....	691
'Dall Satan, deddf.....	192	Dedwydd wyf, mi.....	795
Dan bob cystuddiau...	596	Dedwydd yw'r bobl....	95
Dan bwys enogrwydd..	251	Dedwydd yw sydd.....	819
Dan dy aden cedwir....	745	Dedwydd yw sy'u.....	325
Dan dy aden y.....	736	Defaid a gwartheg.....	6
Dan dy fendith wrth...	1015	Deffro, f'enaid.....	321
Dan ei aden byddaf....	695	Deffro, fy ffydd, rho....	158
Dan ei adenydd.....	587	Deffroir fy nghyglyd...	850
Dan ei gysgod byddaf..	320	Deg dryll ar hugain....	228
Dan faner Dirwest.....	1042	Dengmil llawn o.....	137
Darfu fy nerth.....	575	Dengmil o delynnau....	898
Darfu noddfa mewn....	745	Dehongluch hyn.....	183
Darfu ofni temtasiynau	765	Derfydd awyr.....	308
Darfu'r gauaf.....	486	Derfydd i mi deithio...	862
Darfydded canmol.....	156	Derfydd i mi garu.....	681
Darfydded son am.....	501	Deued dyddiau o.....	129
Darfydded son yn.....	367	Deued pechaduriaid...	280
Darparwyd gwledd....	382	Deuwch, bechaduriaid.	404
'Da un o'r nwydau....	878	Deuwch, hil syrthiedig.	438
Dau ryw auaf.....	836	Deuwch, yr awelon....	676
Daw amser braf.....	450	Deuwn, Arglwydd....	443
Daw caethion duon....	469	Dewch, addewidion....	449

MYNEGAL

Dewch, blant bychain..	443	Disgwyl 'rwyf trwy.....	737
Dewch, dldion, heb...	978	Disgwyl y deheu.....	752
Dewch, feldwon afrad..	1045	Disgwyl y maent.....	870
Dewch, flinderog.....	404	Disgwyl yr wyf, a.....	577
Dewch, frodyr o un....	1043	Disgyn, Iesu, o'th.....	742
Dewch, hen ac ieuainc..	390	Distewch elynion.....	645
Dewch, hen wrthgilwyr	390	Dodaf fy ysbryd yn....	23
Dewch i'r frwydr.....	488	Dod fesur mawr.....	349
Dewch o gaethiwed....	1017	Dod gyflawnder y.....	981
Dewch y deillion.....	438	Dod ynof hiraeth.....	879
Dewch yma, gwelwch...	431	Doed angau pan.....	1053
Dewch yn mlaen.....	863	Doed bellach India....	177
Dewisais ef, ac ef o....	162	Doed deau, gogledd....	462
Dewiswch ef yn.....	1058	Doed dy hedd, pryd....	756
Diangc wnes i maes....	717	Doed fel y del, fe'i....	515
Diben nefoedd sydd....	832	Doed gog. deau a dwy..	924
Diddanydd ydwyt ti....	350	Doed luddewon.....	476
Diddig, diddig, fe....	316	Doed pag2niaid yn....	482
Difyru wnaif fy oes....	601	Doed pob awelon.....	509
Digaregu ffordd i'r Arg.	1040	Doed pob rhyw.....	151
Digon, digon fyddai....	780	Doed preswylwyr yr...	478
Digonir f'enaid fel.....	44	Doed uffern, angeu....	116
Digon mewn llifeiriant.	726	Doed y cystuddiedig...	289
Dim trysor nis.....	346	Doed y diluw i deyrn...	779
Dinas noddfa gaed....	791	Doed y greadigaeth....	217
Dioddefodd angeu.....	202	Doed y pedwar gwynt..	476
Dioddefodd angeu loes.	246	Doed y trueiniaid.....	211
Dioddefodd ar y.....	247	Doed yr India fawr....	478
Diolchaf am dy gariad..	939	Doed yr Indiaid.....	477
Diolchaf am gysuron...	939	Doed y tymhestl.....	599
Diolchaf byth iddo....	412	'Doedd neb ar y.....	413
Diolchaf fi â chalon....	27	'Doedd neb ddaliasai'm	524
Diolchwu am y mana..	1050	'Does angel na scraph...	917
Diolch byth, a chan....	296	'Does arall fan i roi....	563
Diolchwu am y ffraint...	1015	'Does arnaf eisieu.....	172
Diolchwu i'r Iesu.....	414	'Does bellach ddim....	636
Diosged Duw ei fraich..	1015	'Does bleser dâl tu....	558
Dirmelwch o anfeldrol...	168	'Does bwlech yn hwn....	101
Dirmygiedig yw gogon.	773	'Does dim a laesa'm....	657
Disgleiria foreu.....	646	'Does dim ar wyneb....	543
Disgwyl di wrth yr....	20	'Does dim at ostegu....	334
Disgwyliaf ddydd.....	635	'Does dim difyrwch....	376
Disgwyliaf o'r mynydd.	82	'Does dim foddha.....	500
Disgwyliaf wrthyt.....	930	'Does dim yn gwir....	222
Disgwyllais, f'Argl....	86	'Does diwedd byth....	631
Disgwyliwn ronyn.....	386	'Does doniau dan y....	553
Disgwyl pethau.....	857	'Does drai, Nac.....	423

MYNEGAL.

'Does eisiau'n bod.....	146	Dros bechadur buost...	711
'Does enw foddia'm....	819	Dros f'enaid i bu'r.....	420
'Does fan O'r ddaear...	885	Dros ryw ddyddiau.....	864
'Does genyf mwy.....	596	Dros y brynniau tywyll..	477
'Does genyf ond dy.....	208	Drwy leoedd geirwon...	607
'Does golwg hardd.....	147	Drwy newyn, syched...	71
'Does gyfiwr dan yr....	602	Drwy'th fendith.....	46
'Does gyffelyb iddo....	321	Drwy yr anialwch.....	71
'Does gyff'lyblaeth.....	134	Dug Israel i'r lân.....	91
'Does is y nef a ddcil...	541	D' uniondeb sydd.....	28
'Does mesur amser.....	918	Duw, agor y min.....	40
'Does neb ond ef, fy....	222	Duw anfeidrol yw.....	132
'Does ofn o dan fy.....	266	Duw anfeidrol yw.....	832
'Does ond gras yn.....	740	Duw a roes i ni.....	1049
'Does ond rhyw.....	540	Duw a sicrha bob.....	46
'Does un genfigen.....	879	Duw, atal di rwyseg....	096
'Does unrhyw bleser...	550	Duw, buost in yn.....	62
'Does unrhyw drysor...	258	Duw, bydd yn graig....	49
'Does unrhyw gyfiwr...	210	Duw, bydd yn gym....	560
'Does unrhyw gyfiwr...	544	Duw, cadw f'enaid.....	579
'Does unrhyw hardd....	169	Duw cariad yw ei.....	121
'Does unrhyw ofid.....	809	Duw, crea galon bur...	40
'Does yma ddim i'w....	658	Duw, dod i'r Brenin....	50
'Does yma eisiau.....	377	Duw, dod orchymyn...	936
'Does yma ond trai.....	669	Duw, dy drugaredd....	26
'Does yn dy galon.....	809	Duw, dysg i mi dy.....	20
Dof finau tua'th.....	4	Duw, dywed er dy.....	472
Dof, mi ddoft trwy'r....	771	Duw, er mor eang.....	113
D' ogoniant mawr.....	417	Duw, fy nghyflawn....	3
Do, mi ddringais.....	279	Duw, ffordd dy.....	79
Do, mi ffinais ar a.....	908	Duw, gwared f'enaid...	5
Dowch, dowch o.....	393	Duwioldeb yn ei.....	395
Dowch rai euog.....	972	Duw, mawr y rhyfedd..	952
Drachefn llawenheals..	252	Duw, moled pobloedd..	47
Draed lluddiedig.....	758	Duw, nid oes ond ti....	755
Draw ar geulan bythol..	979	Duw, pan agorech.....	74
Draw ar gopa bryu.....	436	Duw, prawf fy.....	93
Draw, draw yn.....	145	Duw, pwy a saif yn....	86
Draw mae ein Iesu.....	871	Duw, rho i mi ffydd...	619
Draw mi wela'r nos....	131	Duw, sy iddi'n blaid...	371
Draw mi wela'r ryfedd..	131	Duw, teyrnasa ar y....	478
Draw'r wlad Lle'r.....	613	Duw, tyr'd a'th saint...	367
Dringaf fyny i'r.....	305	Duw, tyr'd i maes.....	1034
Dringasant hwy i.....	871	Duw ymddangos.....	196
Dring, fy enaid, i'th....	306	Duw yn unig sydd.....	675
Dring, fy enaid.....	283	Duw yw efe i'm.....	515
Dring i fyny i'r.....	682	Duw yw fy nerth.....	114

MYNEGAL

Duw yw fy Nhad.....	109	Dygodd f'ensaid ar.....	324
Dwed a ellir nesu.....	132	Dy gwmni i ddwyn.....	832
Dwed dy fod yn	286	Dy gyflawn farn a'r....	79
Dwed, Goleuni boed....	291	Dy hanfod berffaith....	307
Dwed i mi, a wyt yn....	711	Dy hen addewid.....	621
Dwed pa bryd caf.....	699	Dyhidla, Iesu'th.....	551
Dwed pa le mae'm.....	524	Dy holl weithredoedd...	96
Dwed y gair fy.....	382	Dy lân orseddfaingc....	33
Dwg fi i dalgraig.....	42	Dy lwybrau di ynt.....	580
Dwg fi y ffolaf un a.....	221	Dy lygaid gwelsant....	93
Dwg fi yn dy fynwes...	665	Dyma babell y cyfarfod.	293
Dwy aden colomen.....	441	Dyma ddyfnder o	279
'Dwyf ond pererin.....,	542	Dyma Feibl anwyl.....	361
'Dwy'n gwel'd ar.....	215	Dyma fi, Arglwydd wrth	517
Dwyn lachad i'r.....	1040	Dyma fi, Iesu, fel yr....	159
'Dwy'n 'nabod dim....	810	Dyma Frawd a anwyd...	293
'Dwy'n ofni ond yr....	179	Dyma Geldwad i'r.....	312
Dwyn rhyfedd waith....	949	Dyma Gyfaill haeddai..	318
Dy air i'm traed i.....	81	Dyma gyfarfod hyfryd..	525
Dy air sy'n dwyn.....	584	Dyma lle bydd fy.....	168
Dy air sy'n gwneyd....	759	Dyma lle mae d'anwyl..	113
Dy allu yw fy nerth....	598	Dyma lle'r ydoedd.....	148
Dy babell di mor.....	57	Dyma'n gwbl fy.....	764
Dy bresenoldeb.....	111	Dyma pa'm 'r wyf.....	734
Dy briod wyf, ac.....	513	Dyma'r aberth mae.....	337
Dychwel im gysur.....	743	Dyma'r byd y mae.....	857
Dy drigfan yn y nef....	930	Dyma'r car a'r cyfaill..	961
Dy droed llithro ef....	82	Dyma'r creigiau serth..	314
Dyddiau blin fy.....	724	Dyma'r dwr, a.....	330
Dyddiau hyfryd.....	487	Dyma'r dydd roed ini..	1016
Dy ddoethineb a dy....	137	Dyma'r dyddiau wedl...	1032
Dy ddonian ydynt.....	350	Dyma'r eiddil yn.....	791
Dy Dduw a drefnodd...	48	Dyma'r euog, ofnus....	745
Dydd yw hwn sy'n.....	837	Dyma'r fan, a.....	679
Dy etholedig dedwydd..	45	Dyma'r fan y caiff.....	444
Dyfais fawr tragwyddol.	823	Dyma'r llwybr a.....	717
Dy faith drugaredd....	44	Dyma'r maen sydd....	313
Dy farn ni wyraf.....	103	Dyma'r man dymunwn.	763
Dy fawr drugaredd....	28	Dyma'r pechod sydd....	758
Dy feibion yn ateglon..	34	Dyma'r tlawd a gyf....	300
Dy fraich sydd gadarn..	554	Dyma'r truan a'r.....	692
Dyfrhau y ddæsar.....	46	Dyma'r wledd y.....	438
Dygaist o'r Aifft.....	56	Dyma ryfyg yn ei.....	783
Dy gariad dwys yn....	573	Dyma sylfaen gadarn...	324
Dy gariad sy arnaf.....	106	Dyma'th gariad.....	301
Dy glwyfau yw fy.....	253	Dymuniadau pell.....	133
Dygodd allan lo.....	693	Dymunwn ado'n lân....	626

MYNEGAL.

Dymunwn roi dy.....	113	Ddiffygial ddim er.....	376
Dyn a llaw lân a.....	17	Ddiwallu o hono.....	71
Dyna pa'm 'rwyf.....	773	E.	
Dyna'r dyddiau wyf....	695	Edrychaf ar y croes....	604
Dyna'r inan dymunwn.	752	Edrychaf ar y gwynfyd.	601
Dyna'r man na.....	283	Edrych arnaf mewn....	784
Dyna'r pryd na.....	283	Edrych ar y pair.....	822
Dyna'r pryd mae.....	788	Edrych 'rwyf ar.....	824
Dyna'r pryd 'rwy'n....	363	Ef a ddirymodd, fy.....	25
Dyn dieithr ydwyf....	696	Ef a weddia arnaf.....	61
Dy nerth drachefn....	184	Efe aeth o fy mlaen....	663
Dy nerthol air, Iôn....	357	Efe a'u ceidw hwynt....	29
Dyn nid wyt sy'n....	362	Efe ei hun i roddi.....	495
Dy oglud dod ar.....	38	Efengyl ini ddaeth.....	973
Dy ras, dy nawdd.....	41	Efengyl yr Ion.....	493
Dyrchafa'r Ion fryn....	454	Efe yw fy hedd.....	345
Dyrchafer enw'r Iesu...	216	Efe yw ffynon.....	600
Dyrchafodd Duw.....	75	Efe yw'm Meichiau....	259
Dyrchefwch byrth.....	17	Efe yw'r Iawn dros....	143
Dyrchefwch chwi.....	89	Efe yw'r Iawn fu.....	294
Dyro afael ar y.....	721	Ef i bob rhai a'i.....	74
Dyro olwg ar dy.....	721	Ef wyf am gael, ef.....	500
Dyro'th Ysbryd i.....	1005	Eglurer gwirioneddau..	949
Dyrys daith a mi.....	670	Eheda, efengyl, dros...	1030
Dyag felly'n rifo.....	62	Ei air a'i amod.....	115
Dyag fi, fy Nuw.....	523	Ei bresenoldeb.....	510
Dyag fi gerdded.....	674	Ei chwerwaf anghen....	223
Dyag fi mewn gorth....	523	Ei drugareddau ant....	86
Dyag in adnabod y....	348	Eiddof fi yw fy Anwylyd	689
D'yagwyddau di.....	520	Ei Fab ei hun.....	997
Dyag y galon drist i....	751	Ei enw bery tra bo....	225
Dyag yr Agrlwydd sydd	12	Ei csgyll drosot ef a....	63
'Dyw colli'r ddae'r....	500	Ei fywyd glân, ei.....	364
'Dyw deall cwmui'r....	161	Ei gariad bery pan....	212
Dywedai Ion wrth.....	73	Ei gariad lifodd ar y....	212
Dywed i mi pa ddyn...	9	Ei glod Sydd heb un....	464
Dywedir hyn am.....	59	Ei gyflawnder dwyfol..	320
Dywedwyd gan.....	610	Ei haeddiant mawr....	181
Dy weinidogion, gwisg.	929	Ei 'nabod ef yn.....	255
Dy wisg dy hun.....	184	Ein brodyr sydd o'r....	641
'Dyw oesoedd byd.....	548	Ein ddeddfwr, Duw.....	103
'Dyw profedigaeth.....	630	Ein Duw sydd agos....	27
'Dyw'r gair maddeu....	112	Ein henaid gan yr.....	26
Dy Ysbryd fel y.....	540	Ein meibion boed.....	95
Dy Ysbryd sanctidd...	653	Ein rhoddion mân a....	460
DD.		Ein Tad o'r nef.....	1018
Ddaw syched, na.....	921	Ei ras a'i cymhellodd...	804

MYNEGAL

<p> Ei ruddfanau ar y..... 303 Ei roddion geir yn..... 1048 Eisieu'th wel'd yr..... 134 Ei th'wyllwch du..... 941 Ei wel'd a chofo'i..... 890 Ei wel'd a chofo'r..... 890 Ei wel'd a chofo'r..... 890 Ellyllon uffern nis..... 200 Enaid cu, mae dyfroedd 861 Enynaist ynof dan..... 265 Er amled, cryfed..... 560 Er amled y tywod..... 415 Er belau mawr, rif..... 610 Er bod dy haeddiant... 172 Er bod eu belau'n..... 175 Er bod y ffordd yn..... 816 Er bod yn euog o..... 606 Er bod yn hir mewn... 574 Er bygwth barn..... 1047 Er cael fy nhafu..... 607 Er colli ein cyfeillion... 881 Er cryfed ylyw'r..... 940 Er c'uwch y brynianu... 564 Er cymaint yw'r..... 492 Er cyn rhoi sail un..... 62 Er dod o hyd i..... 814 Er dy fod di heddyw'n 301 Er dy fod yn uchel..... 136 Er fod angen yn fy..... 682 Er fod arnaf ofnau..... 765 Er fod picellau tanlyd.. 198 Erglyw a gwel, mae..... 526 Erglyw, O Dduwl fy... 42 Er gofid a blinder..... 805 Er gruddfan dros..... 643 Er gwaethaf Satan..... 252 Er gwaetha'r maen..... 848 Er hyn nid ofnaf..... 259 Er hyn pwy a..... 17 Er i mi, do, wrth..... 534 Er i mi droseddu..... 139 Er i mi goll'r hedd.... 252 Er i mi gwrdd â llu.... 609 Erioed Mae'n dal y.... 422 Erioed ni chlywyd..... 963 Er lleted yw fy..... 251 Er llithro i'r llaid..... 101 </p>	<p> Er llwfrhau, mi..... 502 Er maint fy..... 974 Er maint fy llygredd.... 605 Er mor annheilwng..... 606 Er mwyn Caersalem.... 48 Er mwyn dy enw..... 18 Er myn'd trwy..... 813 Er myrdd o aberthau... 958 Er mwyn dy grog..... 606 Er myn'd yn awr..... 526 Er nad oes ganddynt... 12 Er pydru 'ngwaelod.... 852 Er Satan, byd, a..... 126 Er teimlo'i fin, ei..... 357 Er teithio trwy'r auial.. 995 Er temtasynau..... 515 Esgyn a wnaeth i..... 201 Eto gwell nid wyf..... 699 Eto nid yw fy..... 821 Eto unwaith mi..... 701 Etholiad heb un..... 120 Etholwyd i feddianu... 120 Eu cân sydd am..... 332 Eu tafod wedi ei..... 870 Ewch, ewch oddi..... 36 Ewch wyntoedd..... 1035 Ewyllys lôn a gaffo.... 103 </p> <p style="text-align: center;">F.</p> <p> Fe agorir i mi yno..... 910 Fe all i'r lan fy..... 122 Fe all yr Indiaid..... 457 Fe amlygir rhyw..... 910 Fe barodd i mi dori.... 358 Fe bery trugaredd..... 234 Fe bregethir Iesu..... 485 Fe brynodd i mi..... 203 Fe bwysa hoelion..... 471 Fe'ch dwg trwy bob ... 1053 Fe dalai i lawr ar..... 432 Fe dalodd swm y..... 449 Fe dorwyd rhyngof.... 586 Fe d'raw'd y Graig. ... 173 Fe ddaeth i wella'r..... 228 Fe ddarfau eu bliu..... 415 Fe ddarfau eu rhyfel.... 878 Fe ddarfau'r ofn..... 888 Fe ddarfau pob ofn..... 802 </p>
--	---

MYNŴAL

Fe ddaw Ar y cymyl....	845	Fel oclofnau mwg.....	371
Fe ddaw diwrnod.....	180	Fel disgwyl y gwylwr..	511
Fe ddaw'm gwar i.....	747	Fel dwed dy air.....	104
Fe ddaw'r blynyddoedd	461	Fel ffamau angerdd....	340
Fe ddaw'r dydd y.....	897	Fel gallom fyth i.....	417
Fe dderfydd dwyn.....	392	Fel gallwyf byth yn....	512
Fe dderfydd i mi.....	888	Fel gallwyf radio'n....	539
Fe dderfydd mwy.....	892	Fel gallwy'n wrol.....	541
Fe ddiodefodd.....	734	Fel hyn mae nghalon...	20
Fe ddistawa myrdd....	304	Fel na bwy'n.....	579
Fe ddrylliodd yno'r....	53	Fel na chaffo pechod...	354
Fe edwyn Duw.....	29	Fe lona'r gwyllt.....	560
Fe enynwyd ynof.....	771	Fel pan ddel arnaf.....	512
Fe ffinodd f'enaid.....	590	Fel pe disgynai draw...	88
Fe gaiff dy enw.....	157	Fel pe disgynai gwllith..	88
Fe gaiff fy serch, fe....	571	Fel pren planedig.....	1
Fe gaiff hwn gan yr....	17	Fel ŵyn, yn wirion....	923
Fe gaiff Iesu fyrrd....	480	Fel y gallwyf orfoleddu.	837
Fe gân 'tiffeddion gras..	267	Fel y molianer yn.....	348
Fe gân Y gwaredigion..	381	Fel y moroedd.....	827
Fe garaf bellach tra....	162	Fel y rhagora perl.....	869
Fe gaw'd croesau.....	835	Fel y rhed llifogydd....	820
Fe geir gweled Babel...	484	Fel y saif sail Caersal...	84
Fe genir, ac fe.....	239	Fe lysg y byd yn.....	839
Fe genir coron.....	894	Fellt, ffamiwch ei.....	232
Fe gerdd fy nhraed....	585	Felly cawn gan.....	748
Fe gofir byth am.....	978	Felly gorch'mynodd....	55
Fe goledd f'enaid.....	16	Felly tra byddwyf.....	44
Fe goncrodd angeu....	159	Felly y deuaif at.....	582
Fe goncrodd trwy.....	177	Fe'm boddwyd.....	338
Fe gryn y ddaear.....	214	Fe'm cod i ben.....	806
Fe gurodd Genhen....	410	Fe'm denodd i yn.....	202
Fe gwymp fy ofnau....	585	Fe'm ganwyd i.....	600
Fe gwympir Babel.....	1042	Fe'm golchir yn fy.....	812
Fe gymerth ef ein.....	432	Fe'm llyngcwyr i.....	332
Fe gymerth Iesu.....	276	Fe'm rhoes i sefyll....	163
Fe gyngiodd.....	134	F'enaid blinedig yn....	811
Fe'i car y Negro.....	461	F'enaid, cred.....	898
Fe'i gwllir ar y.....	848	F'enaid egwan, paid....	775
Fe'i rhoddwyd i'r.....	411	F'enaid egwan paid....	835
Fe laes'r storom.....	649	F'enaid gwag, oedd....	138
Fel bo fy nwydau.....	157	F'enaid gwag, sef.....	828
Fel bo i'r dorf ddirif....	748	F'enaid gwel Galfari....	793
Fel bo'm dyddiau.....	706	F'enaid, gwel i ben....	720
Fel boreu wawr fe.....	371	Fe'n carodd cyn ein....	249
Fel byldo pob.....	509	Fe rodd ei ddwyllaw....	201
Fel cai y dua'i llw.....	274	Fe roed i mi ddym.....	907

MYNEGAL

Fe row'd arno.....	433	Fy nghoelbren.....	565
Fe rwygwyd muriau...	234	Fy nghysur oll.....	162
Fe rydd yr Arglwydd....	49	Fy ngobaith inau.....	49
Fe saif cyfamod.....	843	Fy ngweddi, dos i'r....	640
Fe saif fy nhroed i.....	19	Fy ngwrthgiliadau.....	559
Fe sycha'i hun bob....	873	Fy haeddiant mawr....	149
Fe sy'n berchenog.....	105	Fy hedd a'm cysur.....	194
Fe syrth y ser i.....	874	Fy holl amddiffyn.....	63
Fe wawriodd dydd y....	1042	Fy holl obaith sy'n....	285
Fe welir myrdd.....	377	Fy Iesu, atat 'rwyf....	544
Fe welir Seion fel.....	380	Fy Iesu, Brenin.....	461
Fe wnaeth ei babell....	969	Fy Iesu, mae dyferyn..	495
Fe wnaeth pechod.....	705	Fy Iesu mwy fydd....	343
Fe wnaeth ryfel.....	114	Fy Iesu, Pen tywysog..	510
Fe yloch ein beiau.....	211	Fy Iesu yw fy Nuw....	268
Fod Brawd a Chyfaill..	584	Fy Iesu yw fy Nuw....	663
Fod modd i'r euog.....	584	Fy llais a glywir.....	527
Fry, fry, Uwch.....	887	Fy llais at Dduw.....	54
Fry yn Nghaersalem...	914	Fy lloches a fy.....	439
Fy addwynaf Dad.....	693	Fy lloches glyd, a'm....	704
Fy anwireddau mawr...	996	Fy meddylliau sydd....	584
Fy anwyl Grist i'm.....	608	Fy meiau, fân a.....	664
Fydd mwy Ddim.....	845	Fy meiau oedd y.....	209
Fydd son Am alar.....	884	Fy meiau trymion.....	209
Fy enaid at dy.....	651	Fy mhobl i gyd.....	55
Fy enaid, câ'r.....	103	Fy Mhriod yw, af.....	144
Fy enaid clwyfus.....	949	Fy myfyrdodau'n.....	869
Fy enaid, cred byth....	810	Fy mywyd yw.....	174
Fy enaid, cred yn.....	431	Fy natur egwan.....	824
Fy enaid dan wae.....	807	Fy Ner bob awr.....	10
Fy enaid, dianc tua....	604	Fy noddfa gadarn.....	564
Fy enaid, dod er.....	43	Fy noddfa gadarn.....	648
Ey enaid gwel gariad...	333	Fy Nuw, fy Nhad.....	230
Fy enaid, gwel y... ..	294	Fy Nuw, fy Nuw,.....	494
Fy enaid i sychedig....	81	Fy Nuw, fy Nuw, i.....	571
Fy enaid i sydd.....	341	Fy Nuw! pan lefais....	22
Fy enaid, mawl Sanct..	68	Fy Nuw, 'rwy'n llef....	14
Fy enaid, mola'r Argl..	69	Fy Nuw, uwchlau.....	122
Fy enaid, mola'r Argl..	97	Fy nymuniad paid.....	133
Fy enaid, sychedig i...	805	Fy nymuniadau i.....	268
Fy enaid traethed.....	96	Fy nymuniadau.....	590
Fy enaid trist wrth....	294	Fyth, fyth, rhyfedd....	235
Fy enaid tua'r nef.....	809	Fyth i'r Tad y bo'r....	287
Fy enaid, ymorphwys..	803	Fy unig gysur dan....	197
Fy nghalon i, a'm.....	52	Fy unig gysur dan y...	518
Fy nghalon pa'm.....	261	Fy unig noddfa.....	275
Fy ngharu wnest er....	518	Fy ysbryd a fy.....	113

MYNEGAL.

F.			
Ffaclu'r wyf fi a'th.....	132	Gair o enau'r nef ei.....	827
Ffarwel bellach, bob....	299	Gair yr Arglwydd.....	25
Ffarwel bellach, hen...	897	Galaru'r wyf mewn.....	612
Ffarwel, bleserau'r.....	643	Galarus yw'm holl.....	643
Ffarwel bob peth.....	793	Galarwyr Seion sydd....	273
Ffarwel, chwi haul.....	632	Galarwyr Seion sydd yn	366
Ffarwel, delau, ffarwel..	717	Galw'r wyf arnat.....	11
Ffarwel ddaear a'i.....	827	Gallu'r nef a dry.....	762
Ffarwel fyd, a ffarwel..	861	Gan bwys y gwaith.....	419
Ffarwel, ffarwel i.....	500	Gan f'Arglwydd cu.....	545
Ffarwel, ffarwel oll.....	133	Gan lyny ymdawelwn..	119
Ffarwel, greaduriaid....	213	Gan ysgwyd a phen....	72
Ffarwel gyfeillion anwyl	1009	Gelynion llym a.....	419
Ffarwel i chwi gynt.....	860	Gelynion sydd o.....	171
Ffarwel, mi af yn.....	576	Gelynion taer sydd.....	507
Ffarwel oll o dan y.....	782	Gerubiaid, dewch.....	388
Fflam o tian o gauol....	138	Glynu wrthynt mae....	686
Ffoed holl drafferthion..	935	Gobaith a nerth in.....	35
Ffoed negesenau.....	593	Gobaith f'enaid yw....	703
Ffordd a drefnwyd.....	293	Gobeithia f'enaid.....	584
Ffordd Duw sydd.....	119	Gobeithiaf yn y.....	357
Ffordd newydd.....	166	Gobeithio yn Nuw.....	55
Ffordd nid oes o.....	741	Gobeithiwch ynddo....	191
Ffordd sanctaidd.....	505	Gobeithiwch ynddo....	43
Ffordd wnaethpwyd....	342	Gofdiau helaeth o.....	526
Ffrydiau tawel.....	295	Gofyniad nefoedd.....	154
Ffydd, dacw'r fau.....	182	Gogoniant fyddo.....	218
Ffyddlondeb mawr....	125	Gogoniant, gogoniant..	974
Ffydd ydyw'm sicr.....	528	Gogwydd dy glust.....	23
Ffynon wyt o bob.....	822	Golch fi Oddi wrth.....	424
Ffy tywyllwch du.....	736	Golchi'm henaid yn....	706
G.		Golchi'r ddu gydwy....	503
Gadawn y byd ar.....	895	Golchwyd Magdalen....	401
Gadewch i blant ddod..	1006	Goleu a nerthol yw....	290
Gadewch iddynt.....	443	Goleua ein meddyliau..	1056
Gad im, Arglwydd.....	325	Goleuni ac anfeidrol....	358
Gad i'm henaid lanio....	787	Goleuni pur efengyl....	1031
Gad i mi ado'r anial....	351	Goleuni'r nef fo'n.....	378
Gad i mi brofi'r.....	591	Golwg, Arglwydd.....	783
Gad i mi dreulio'm.....	165	Gorchfygodd Brenin....	391
Gad i mi gael dy.....	110	Gorchfygodd uffern....	246
Gad i mi gael hedd.....	800	Gorchudd ar dy.....	683
Gad i mi, Iesu.....	158	Gorfoledd dwg i mi....	40
Gad i mi lechu yn.....	576	Gorphenwyd talu'n.....	256
Gad i mi wel'd mai.....	522	Gorphwysfa dawel.....	579
Gad i ni ddod i'r.....	923	Gorthrymder geir o....	379
		Goruwch yr holl.....	450

MYNEGAL.

Gorwedd ar fy.....	830	Gwell yw na mil un.....	87
Gosodaf hefyd byth.....	61	Gwell yw'th drugaredd.....	509
Gosodaist derfyn.....	69	Gwena arnaf, D'wysog..	291
Gosodaist ti fy mwrdd..	16	Gwisg fi â'r fant ll.....	545
Gosodabell yn.....	925	Gwlad dda heb wae.....	867
Graig yr oesoedd ynot..	960	Gwlad ddiethr.....	757
Gras digonol a geir.....	825	Gwlad o d'wyllwch.....	699
Gras fel moroedd.....	708	Gwlad o heddwch.....	829
Gras, gras, Yn gen.....	425	Gwledd, gwledd.....	381
Grawn sypiau yno.....	895	Gwledd ydyw hon.....	421
Gronyn o'th hedd.....	808	Gwnaed concwest.....	181
Grym fy nwydau.....	737	Gwnaed Duw gan.....	916
Gwaed dy groes.....	772	Gwnaeth e'r ystorn.....	72
Gwaed 'sgrifenodd.....	746	Gwnaeth Iesu ber.....	249
Gwaed y taenelliad.....	1007	Gwnaeth Iesu gym.....	250
Gwaith hyfryd iawn....	933	Gwna f'enaid bach.....	656
Gwaith rhyfedd.....	934	Gwna fi fel pren.....	497
Gwaith y nefoedd.....	775	Gwna fi'n gyfoethog....	523
Gwareder ni trwy.....	1037	Gwna fod d'ogoniant...	924
Gwaredu'r saint.....	617	Gwna i mi wel'd.....	737
Gwasgarn di'n gelyniou.	348	Gwna ni fel halen.....	924
Gwasgara'r tew gymyl..	621	Gwna'r Arglwydd.....	7
Gwasgara wedd.....	192	Gwnawd cyfamod.....	326
Gwasgara y cymylau....	544	Gwneir diwedd ar.....	914
Gwawrddydd, gwawr...	761	Gwnes addunedau.....	666
Gwawria, gwawria.....	477	Gwnes y dewis goreu...	720
Gwedd dy wyneb.....	796	Gwn mai rhinweddol...	535
Gwedd dy wyneb sy....	290	Gwrandawed di yr.....	12
Gweddio'r wyf, och.....	533	Gwrando 'nghwyn.....	681
Gwelaf graig a'm.....	310	Gwregysa'th gleddyf....	33
Gwolais 'chydig.....	823	Gwrthddrych arall.....	718
Gwel ar y croesbren....	228	Gwrthgilio wnes.....	517
Gwel'd dy gariad.....	760	Gwybodaeth Iesu.....	540
Gwel'd ieuanc un.....	1051	Gwybydd lawen ieuanc.	1057
Gwel'd gwael bechadur.	949	Gwybyddwch ethol.....	8
Gwel draw fy.....	147	Gwybyddwch mai'r....	66
Gwel'd yr hwn fu'n.....	305	Gwych sain Fydd.....	425
Gwel f'enaid llesg.....	1003	Gwyn a gwridog.....	324
Gwelir mai'r bedd.....	37	Gwyn a gwridog yw....	303
Gwelir pobloedd lawer..	484	Gwyn a gwridog yw fy..	299
Gwelir teyrnas Iesu....	484	Gwyn fyd a drig.....	1002
Gwel tu hwnt i.....	777	Gwyn fyd ein clustiau..	1015
Gwelwch yn nwyllaw....	148	Gwyn fyd gawn rodio...	529
Gwel y truan, gwel.....	670	Gwyn fyd y dinas.....	374
Gwell ganddo na.....	428	Gwyn fyd y rhai.....	581
Gwell na phleserau.....	626	Gwyn fyd yr hwn.....	57
Gwell wyt i'm.....	627	Gŵyros yma, gŵyros..	695

MYNEGAL.

Gyda thi mi af trwy....	700	Hwy gawsant wel'd.....	873
Gyrwch fi i cithaf.....	135	Hwyl fy enaid sy.....	130
H.			
Haeddiant Duwdod.....	304	Hyd yma arweid.....	524
Haeddiant genyf fi nid..	960	Hyd yma ni ddych.....	205
Hardd Iesu wyt.....	146	Hyd yma ym del.....	109
Hardd lu'r merthyron..	216	Hyfryd lais efengyl.....	405
Haul hyfryd yw.....	170	Hyn fydd pan gas.....	77
Haul y Cyflawnder.....	504	Hyn yw 'mbleser.....	508
Heb euogrwydd du.....	760	Hyn yw'm nefoedd.....	749
Heb gel, Pob llygad.....	845	L	
Heb gyfeillorni ar.....	579	Iachawdwr dynolryw...	657
Heb un pleser yn.....	763	Iachawdwriaeth rad....	445
Heb werth nac.....	375	Iachawdwriaeth sy.....	496
Hed fel mellten.....	477	Iach wyf pan fydd.....	522
Hedd a chariad ar.....	328	Iaith i ddatguddio.....	160
Hedd a chyflawn.....	50	I anial pell y crwydr....	218
Hedd o fewn yn.....	763	Iawn mwy o bwys.....	154
Heddwch perffaith.....	831	I bawb, daionus yw.....	1046
Hedd yw'r ffynon	444	I bwy y brynau oesol..	959
Heddyw'r wyf yn.....	297	I Dad y trugareddau...	943
Heddyw yw'r dydd.....	749	I dŷ'r Arglwydd.....	83
Hen anghrist sydd.....	492	I dŷ'r Arglwydd, y.....	1014
Henffych i enw Iesu....	175	I euy'n ynom nefol.....	923
Henffych Iesu r.....	288	Iesu a'i gyflawnder.....	329
Henffych i'r boreu.....	914	Iesu, Cyfaill pechadur..	825
Hiraethus wyf am.....	526	Iesu, cymer fi yn.....	796
Hir ddisgwylllais.....	723	Iesu, difyrwch f'enaid...	208
Hoff enw! fy.....	219	Iesu, dyro dy gym.....	709
Hoff gan aderyn to.....	389	Iesu ei hunan yw fy....	276
Holl anghyon nef.....	281	Iesu ei hunan yw fy nef.	673
Holl allu Satan.....	186	Iesu, eisoes.east a'm....	792
Holl bleserau maith....	290	Iesu, estyn dy deyrn....	481
Holl deyrnasoedd.....	481	Iesu, fy Mhr' ffwyd....	219
Holl donau'r môr.....	1027	Iesu gollodd ddwy.....	322
Holl gynulleidfa.....	72	Iesu, gwyddost fy.....	301
Holl lafur Crist.....	185	Iesu, hawddgar.....	855
Hon fyth fydd ty.....	87	Iesu, Iesu, 'rwyf.....	300
Hon yw dy ardd.....	373	Iesu, llawnder.....	282
Hosana, Haleluwia, I'r..	226	Iesu, 'Mrenin.....	792
Hosana, Haleluwia, Fe..	236	Iesu, nid oes terfyn....	297
Hosana! seiniwn.....	1042	Iesu, rhedaf at dy.....	735
Hwn Dduw a wnaeth...	97	Iesu rodd addewid.....	975
Hwn ydyw'r un a.....	275	Iesu sy'n fwy na'r.....	593
Hwn yn ein cys.....	91	Iesu, ti wyt ffynon.....	283
Hwn yw'r Oen ar.....	318	Iesu, ti yw'm hunig.....	307
Hwy dy fradychwyr....	209	Iesu yw difyrwch.....	329
		Iesu yw tegwch.....	215

MYNEGAL.

I fyny at fy Nuw.....	652	Llef ddrylliedig.....	740
I fyny daeth o Edom...	229	Llef radlawn yw a.....	458
I groth y wryf.....	271	Llefwch geuadon Duw..	970
I lawr daw'r eilun.....	1040	Lle na bydd brad.....	508
I'm calon cuddlais.....	79	Lleoedd dyfnion.....	707
I mewn i'r porthladd...	607	Lle'r eistedd seintiau..	872
Impier hwynt i'w	476	Llewyrcha i'n c'lonau..	349
I'n calon rhoist.....	3	Llewyrcha'th wyneb....	81
I'r Arglwydd byth.....	2	Llewyrcha'th wyneb....	56
I'r Arglwydd cenwch..	66	Llewyrchedd pur oleuni.	462
I'r cyfryw rai mae'n....	1040	Lle y teyrnaso ben.....	451
I'r efengyl mae'n	1006	Llifed firwd y dyfr.....	479
I'r gwan gan Satan.....	187	Lliw fy metau sydd....	735
I'r lan, o'r dyfnder.....	608	Llonyddodd Iesu'r.....	276
I'r lan, Os bydd i'n....	425	Llwch wyf fi, o'r.....	771
I'r nefoedd fry'r.....	505	Llwybrau bendith.....	129
I'r rhai a ofnant.....	18	Llwybr cwbl groes.....	728
I'r rhai'n mae rhagor..	366	Llywodraeth faith y....	941
I'r sawl a gadwo.....	18	M.	
I'r Tad, a'r Mab, a'r....	578	Maddeuaist ganwaith...	535
I'r Tad, i'r Mab, a'r....	944	Maddeuant sy yma.....	210
I'r ysbryd clywys.....	219	Maddeu fel y cyfeiliorn.	784
I Selon wych.....	877	Mae addewidion.	611
Is nefoedd ni fu.....	344	Mae addewid nef.....	701
I ti, O Dduw y gwe. m.	45	Mae angeu a'r bedd....	598
I ti, O Dduw y gwe. p.	937	Mae angeu ei hunau....	334
I ti, O Dduw y perthlyn	1014	Mae angeu'r groes.....	430
I'th fraich mae grym...	60	Mae angylion nef.....	730
I'th Sanct dywed.....	61	Mae angylion yn.....	297
I'w ddyddiau ef.....	50	Mae ardderchowgrwydd	603
LL.		Mae arnaf eisieu beun..	667
Llais hyfryd rhad	331	Mae arnaf eisieu sel....	642
Llais un gorthrym.....	844	Mae Babilon yn crynu..	456
Llais y durtur doed....	751	Mae baner Dirwest.....	1041
Llama fel hydd.....	450	Mae bod yn fyw yn....	398
Llawen ydwyf fod.....	686	Mae briw y bicell.....	259
Llawenydd, bywyd.....	348	Mae brodyr i mi.....	810
Llawenydd yr holl.....	374	Mae brodyr i mi.....	882
Llawn a llawen, iach...	697	Mae brodyr im ar.....	576
Llawn euogrwydd.....	768	Mae cariad yn ei.....	271
Llawn Haleluwia.....	266	Mae caru 'Mhrynuwr...	265
Llawn o ofid, llawn....	670	Mae cerbyd yr efengyl..	1042
Lle bydda'i 'mhlith....	508	Mae clywed newydd....	461
Lle cawn wel'd yr.....	752	Mae Crist a'i w'rad.....	993
Lledant eu gwraidd....	372	Mae Crist yn bob peth..	958
Llefais â'm calon oll....	81	Mae cwmwl mawr o....	813
Llefasan' drwy ym.....	14	Mae cyflawnder.....	815

MYNEBIAL

Mae cyfyngder.....	677	Mae fy Mhriod.....	767
Mae cymaint yma.....	658	Mae fy Mhrynwr.....	328
Mae dafn bach o.....	264	Mae fy nerth i yn.....	775
Mae deng myrddiwn...	298	Mae fy Nuw yn fy.....	821
Mae digonedd cyflawn..	975	Mae fy nwydau.....	904
Mae dirmyg Crist.....	998	Mae fy ofnau fel y.....	762
Mae durtur yr efengyl..	958	Mae ffrydiau 'ngor	916
Mae Duw anfeidrol.....	729	Mae ffynon hyfryd.....	442
Mae Duw yn lion'd.....	127	Mae gelynion i mi	758
Mae Duw yn maddeu...	187	Mae gobaith f'enaid....	250
Mae dy air yn abl.....	363	Mae golwg ar byrth....	846
Mae dydd at ddydd.....	875	Mae golwg arnat ti.....	107
Mae dyddiau gridd.....	594	Mae grasusau pen.....	316
Mae dyddiau'r Aifft....	646	Mae gras yn rhyw.....	504
Mae dydd y farn yn....	842	Mae gwaed ei groes....	662
Mae dy enw mor ar....	736	Mae gwobrwy yn yr....	357
Mae dyfnderoedd.....	786	Mae 'nghalon yn.....	807
Mae dy gariad uwch....	682	Mae 'nghyfeillion adre'.	731
Mae dy lais yn rhoi....	282	Mae 'nghyfeillion wedi.	857
Mae dy lwybrau cul....	717	Mae 'ngolwg a'm.....	94
Mae dy wedd yn.....	299	Mae haeddiant fy.....	150
Mae dy Ysbryd di.....	755	Mae haeddiant mawr...	143
ae efengyl gras yn....	387	Mae haul a sêr y.....	647
Mae ef ei hun yn.....	601	Mae heddyw'yn y.....	394
Mae eglwys Dduw fel...	374	Mae hiraeth arnaf am. .	726
Mae egl. Dduw trwy....	364	Mae hiraeth arnaf am y	595
Mae eiddigedd yn.....	766	Mae hiraeth pur yn....	587
Mae ei ffyddlondeb....	206	Mae holl deganau'r....	586
Mae ei glustiau yn.....	129	Mae holl ddoethineb....	183
Mae ei glustiau yn.....	285	Mae hyfryd swm dy....	164
Mae ei law aswy.....	510	Mae hynod rinwedd....	188
Mae enw Crist i.....	191	Mae 'i addewidion.....	213
Mae enw f'Anwlyd....	801	Mae 'i angylion yn.....	285
Mae enw'm Iôr fel....	145	Mae 'i ddillad yn.....	415
Mae f'enaid i, fy.....	57	Mae 'i ddoniau yu.....	213
Mae fy enaid yn.....	774	Mae 'i eirian fel y.....	213
Mae fy enaid yn.....	903	Mae Iesu ei hun yn....	878
Mae fy nghalon am ehe.	698	Mae Iesu Grist o'u.....	152
Mae fy nghalon am ym.	728	Mae Iesu Grist yn Br...	221
Mae fy nghalon yn ehe..	715	Mae Iesu Grist yn drys.	220
Mae fy nghalon yn 'sg..	698	Mae Iesu'n fawr ei.....	248
Mae fy nghred wedi....	836	Mae i mi elynion o.....	545
Mae fy nghwyp.....	750	Mae llais y durtur.....	392
Mae fy hwylian.....	713	Mae llais y nef.....	954
Mae fy meddwl i yn....	709	Mae llais yn galw	215
Mae fy meiau fel.....	303	Mae llawenydd yn.....	906
Mae fy mhechod yn....	768	Mae lleiaf loes Iachawd.	502

MYNEGAL

Mae lluoedd maith y	663	Mae'n wrldog, fe	193
Mae lluoedd maith yn	894	Mae'n wyn a gwridog..	193
Mae llwybr hyfryd	263	Mae'n wyn, mae'n	169
Mae, mae Rhyw hir	464	Mae 'nymuniadau	197
Mae, mae Yr amser	887	Mae 'nymuniadau'n	600
Mae'm beiau'n fawr	635	Mae odfaon yn	679
Mae'm cydwybod	287	Mae ofnau yn fintoedd	589
Mae meddwl am y	548	Mae pawb o'r brodyr	882
Mae meddwl am yr	552	Mae perarogiau'th	659
Mae'm gofalon oll	715	Mae pererinion draw	880
Mae'm golwg acw	376	Mae pob dymuniad	599
Mae'm hymdaith	801	Mae prawf o'th	585
Mae mor bosibl	766	Mae priodoliaethau	287
Mae moroedd a	105	Mae pyrth y nef o	200
Mae'm Prynwr	193	Mae'r anialwch wedi	856
Mae'm rhedfa is y rhod	1020	Mae'r Archoffeiriad	416
Mae 'mrodyr uwch	640	Mae'r Brenin ei	410
Mae'm siwrnai yn y	817	Mae'r Brenin yn y	388
Mae mur y gwahan	413	Mae'r bryn yn uchel	457
Mae myfyrio ar fy	909	Mae'r bwrdd yn	397
Mae myrddiwn o rin	243	Mae'r byd ac uffern	649
Mae mynyd o edrych	803	Mae'r dydd yn dod	901
Mae'n achub hyd	226	Mae'r dydd yn nesau	492
Mae'n awr Yn eistedd	884	Mae'r dydd yn nesau	492
Mae'n brawd wedi gor	1026	Mae'r ddaear a'i holl	647
Mae'n bryd i ni	415	Mae'r ddyled wedi	226
Mae'n decach yn ei	247	Mae'r efengyl wen	484
Mae'n denu'm serch	586	Mae'r faner fawr yn	471
Mae'n eiriol fry o	604	Mae'r fath feddyliau	428
Mae'n eistedd ar	214	Mae'r fynyd leiaf	536
Mae'n eistedd yn	917	Mae'r ffordd yn awr	261
Mae nerth dy ras	588	Mae'r ffynon yn	229
Mae'n fwy, mae'n	563	Mae'r Ganaan hyfryd	895
Mae'n gofalu am fy	129	Mae'r gwaed a redodd	188
Mae'n gysgod rhag	584	Mae'r gwyntoedd	597
Mae'n gysur meddwl	881	Mae'r haul yn ddywg	968
Mae'n hwn ryddhad i'r	1012	Mae'r hen Iuddewon	1036
Mae'n hyfryd meddwl	881	Mae rhinwedd yn	631
Mae'n llou'd y nefoedd	118	Mae'r holl greadigaeth	520
Mae'n meddalhau'r	458	Mae rhyw ddirgelwch	164
Mae'n para'n ffydd	117	Mae rhyfeddodau	356
Mae'n rhaid croeshoelio	1013	Mae rhyw forodd	681
Mae'n rhaid i'r	384	Mae rhyw hiraeth	738
Mae'n son am drysor	916	Mae'r iachawriaeth fel	376
Maent hwy'n rhyfeddu	880	Mae'r iachawd. rad, yn	251
Mae'n traed yn awr	580	Mae'r iachawd. rad mor	220
Maent wedi anghofio'r	879	Mae'r jubil dragwyddol	335

MYNEGAL

Mae'r lle sanctaidd.....	917	Maith yw'r nos a.....	763
Mae'r mana wedi.....	639	Mana nefol sy.....	716
Mae'r moddion a'r.....	120	Marchog Iesu yn.....	474
Mae'r Oen fu ar.....	668	Marchog yn dy..	780
Mae'r oriau maith.....	650	Marwolaeth fy Ngwared	597
Mae'r orsedd fawr.....	200	Marwolaeth im yw'r....	54
Mae'r orsedd wen.....	645	Marw wnaeth y gronyn	580
Mae'r pomgranadau....	387	Mawr ei enw'n ninas...	36
Mae sw'n y farn.....	1021	Mawr, mawr Yw.....	465
Mae'r tonau lawr.....	816	Mawr oedd Crist yn....	317
Mae'r tywyllwch yn....	861	Mawr oed I Iesu yn.....	317
Mae'r udgorn mawr ...	102	Mawr yw Iesu yn.....	317
Mae'r wledd yn.....	375	Meddianodd ef a'i.....	593
Mae Salem heb ei.....	467	Megys ei ddilled y.....	69
Mae Satan ar fy.....	631	Melusach nag yw'r.....	208
Mae seintiau yn.....	587	Melusach tŷ fy.....	649
Mae Seion wan yn.....	365	Melus fel dillia.....	818
Mae tân o fewn i.....	472	Melus fel mana.....	162
Mae tegwch d'wyneb...	659	Melus yw dydd y.....	993
Mae torf aneirf.....	657	Melldithied Ebal.....	189
Mae trysor sydd.....	347	Mellt, taranau, mwg....	705
Mae tyrfa fawr heb....	391	Mewn anial dyrys.....	632
Mae tywyll anial.....	632	Mewn anialwch 'rwyf..	474
Mae'th drugareddau ...	563	Mewn bywyd mae.....	1019
Mae'th drugareddau....	1047	Mewn cariad gwisg....	218
Mae'th gariad gwerth..	514	Mewn cariad, Iesu.....	218
Mae udgorn Jubili.....	391	Mewn cnawd i'n.....	271
Mae un diwrnod yno....	1002	Mewn gwaith gwc.....	34
Mae y cariad sy'n.....	906	Mewn hyder ffydd.....	507
Mae yma drugareddau..	377	Mewn rhyw anialwch...	554
Mae yma ernes.....	1014	Mewn rhyw hyder.....	307
Mae yma ffynon.....	210	Mewn tralod at.....	128
Mae yn amlygu pe.....	221	'Mhen oesoedd rif y....	188
Mae ynddo drugaredd..	207	Mi af heibio i'r.....	710
Mae ynddo ddwfn.....	193	Mi af trwy fyddin.....	700
Mae ynddo hefyd.....	149	Mi af trwy'r cystudd...	302
Mae ynddo 'i hunan....	203	Mi af trwy'r Iorddonen.	690
Mae ynddo nerth.....	616	Mi af yn mlaen er.....	534
Mae yn ei glwyfau.....	180	Mi af yn mlaen er.....	541
Mae yn ei heddwch....	590	Mi af yn mlaen yn.....	215
Mae yn maddeu.....	298	Mi a'i gwardaf ef.....	63
Mae yno Dri Pherson..	918	Mi a' i maes o blith....	691
Mae yno gantorion....	822	Mi anturiaf, rhaid.....	859
Mae yno heddyw.....	869	Mi a'th sawrygaf di....	96
Mae ynot foroedd.....	588	Mi bellach goda'i.....	387
Mae yr Iorddonen.....	636	Mi brofais Dduw yn....	253
Mae ystormydd.....	820	Mi bwysaf ar ei air....	817

MYNEGAL.

Mi hwysaf atat eto.....	575	Mi glywa'i lef pan.....	420
Mi dafia 'maich.....	201	Mi glywais gynt fod....	622
Mi debygaf clywaf.....	474	Mi glywa'r haul, a'r....	939
Mi debygwn gwela'....	781	Mi godais i fyny fy.....	340
Mi deithiais ran o'r....	549	Mi gofraf eiriau'm.....	421
Mi deithia'n ddiffyr....	591	Mi gredaf eto'n hy.....	126
Mi dora'r clymau oll....	550	Mi gysgaf hùn yn.....	914
Mi dreuliaf oriau.....	258	Mi haeddais fod yn....	578
Mi dynaf o hyd, er.....	915	Mil mwy oedd eich.....	232
Mi dde's yma i'r.....	767	Mil o floedd, myrdd....	863
Mi ddiffygiais deithio..	772	Mil sy'n dysgwyl.....	743
Mi ddisgwyliaf, doed...	749	Mi lyna'n dawel.....	546
Mi ddisgwyliaf yno'....	740	Minau ar y mur.....	781
Mi ddof at ei fwrdd....	718	Minau a weli 'mh.....	519
Mi ddof yn hyf i ben...	507	Minau bellach a.....	314
Mi ddringa' i'r lan....	576	Minau bellach o'r.....	474
Mi ddringais greigiau..	109	Minau bellach orfoledd.	791
Mi ddringa'r creigiau...	513	Minau bryfyn gwael...	686
Mi ddymunwn wel'd...	777	Minau ddof i'r.....	444
Mi edrychaf ar i.. ..	703	Minau gaf fod yn.....	898
Mi es trwy afonydd....	828	Minau gerddaf.....	780
Mi feddyliaf fod y.....	695	Minau godaf tuag.....	692
Mi feddyliais cawn.....	306	Minau gredaf yn.....	485
Mi feddyliais yn y.....	769	Minau gwnaf yn.....	61
Mi feddylia'th fod.....	363	Minau mewn myf.....	11
Mi fliniais fod mewn....	508	Minau'n ddyfal.....	832
Mi foria'n nerth addew.	562	Minau'r gwaela' o.....	313
Mi fyddaf fry, O!.....	572	Minau'r noeth a'r.....	819
Mi fyddaf lawen.....	651	Minau rois fy holl....	708
Mi gaf deimlo.....	775	Minau weithian'n.....	757
Mi gaf fod o flaen.....	779	Minau ymddigrifaf....	136
Mi gaf fy nghorff.....	849	Mi nesaf atat eto'n nes.	992
Mi gaf fyw ar ryfedd...	908	Mi nis gallaf wneyd....	280
Mi gaf glywed cydsain..	899	Mi olchaf fy nwyllaw...	19
Mi gaf goncwest.....	912	Mi orfoleddaf draw....	358
Mi gaf yno garu a.....	907	Mi orphwysa' f'enaid...	279
Mi gaf yno wel'd a.....	907	Mi rof f'ymddiried....	603
Mi gaf yno yfed cariad..	718	Mi rof fy meiau o'r....	637
Mi gaf yn y wlad.....	907	Mi rof fy nwyllaw.....	619
Mi gana' am waed.....	254	Mi rof ffarwel i bob....	207
Mi ganaf byth am.....	143	Mi rown fydoedd.....	694
Mi ganaf tra fo.....	234	Mi rown y byd ac.....	500
Mi garaf f'Anwlyd o..	805	Mi waeddaf yn y.....	599
Mi garaf fy Anwlyd...	180	Mi welaf draw o bell...	649
Mi ge's arwyddion....	639	Mi welaf dyrfa dra.....	878
Mi ge's y Ffrynd.....	139	Mi welaf fyrdd dan.....	630
Mi glywaf lais mer.....	604	Mi welaf fyrdd yr.....	876

MYNEGAL

Mi welaf le mewn.....	222	Mor ogoneddus yw.....	1015
Mi welaf ffynon lawn...	954	Môr sydd ynot o.....	284
Mi welaf lu anfeidrol...	605	Mor werthfawr yw..	357
Mi welaf oleu'r haul....	818	Mur y gwahan dros....	186
Mi welaf wlad uwch....	868	Mwy, mwy Yw.....	464
Mi welaf yn ei fywyd...	428	Mwy na therfysger....	551
Mi welais wedd dy.....	112	Mwynhad o'i ras.....	547
Mi wela'n awr yn.....	151	Mwy yw d'eiriau ar....	772
Mi wela'n codi'r.....	839	Myfi aberthaf i dy.....	148
Mi wela'r cwmwl du....	818	Myfi anturiaf mwy.....	430
Mi-welaf fy nghar.....	257	Myfi anturia'n awr....	200
Mi wn fod fy Mhrynwyr.	339	Myfi gaf yno'n dawel..	556
Mi wn i Grist, mi.....	253	Myfi 'r hwn wyf Alpha.	340
Mi wn mai 'meiau.....	809	Myfi 'r pechadur.....	668
Mi wn pe cawn.....	574	Myfi yw'r Adgyfodiad..	841
Mi wn y dwg fi i.....	574	Myfyrio am fyn'd.....	569
Mi wn yn awr pwy.....	530	Myfyrdod am Gyfryng..	948
Mi wyraf weithiau.....	595	Myfyrio fod fy hyfryd..	877
Mi yfaf ddŵr y.....	376	Myn barch, ac idd ei..	105
Mi ymddigrifwn yn....	590	Myn'd a wnaf dan.....	798
Mi ymddiriedaf yn....	358	Mynegaf finau.....	15
Mi ymddiriedais.....	21	Mynegant am y.....	460
Mi ymddiriedais ynot..	23	Mynyddoedd, bryniau..	98
Mi ymddiriedais ynot..	49	Myrddiynau faith.....	521
Mi ymhyfyrdaf yn....	23	Myrddiynau o frodyr...	166
Mi yn dy nawdd a.....	8	Myrdd o fy mrodyr....	109
'Mofyn am orphwys....	670	N.	
Molant ei enw ef.....	98	Na alw mo'nof ger.....	582
Molianaf byth yr.....	163	Na bo gwrthwyneb....	597
Molianant enw'r.....	98	Na bo na phoenau.....	512
Molianu'r Arglwydd....	64	Nac aed o'th gof dy....	494
Molienwch Dduw.....	942	Nac esgeulusa fi.....	49
Molwch chwi Dduw....	91	Na'd fi adeiladu'n.....	313
Molwch Dduw yn.....	100	Na'd fi ar aswy nac....	597
Molwch yr Argwydd....	71	Na'd fi dafu golwg. ...	683
Molwch yr Argl. can's..	91	Na'd fi foddloni ar....	378
Molwch yr Arglwydd o'r	98	Na'd fi, Iesu, fyn'd....	743
Mor anobeithiol.....	199	Na'd fi ymddiried.....	148
Mor beraidd i'r.....	219	Na'd fod genyf ond....	754
Mor brydferth ar fyn...	1033	Na'd i mi garu mwy....	264
Mor brydferth yw.....	1015	Na'd i'r cenillysg i fy...	690
Mor deg yw'th bebyll...	1002	Na'd i'r gwyntoedd....	737
Mor ddedwydd yw.....	844	Na ddigalonwn, er.....	379
Mor fawr Yw'r.....	613	Na ddoed gwael.....	322
Mor grenlou yw ty....	656	Na enwer enw neb....	216
Môr gn, O Arglwydd...	81	Na fined f'enaid.....	223
Mor hyfryd cael un....	934	Na foed fy mywyd.....	202

MYNEGAL

Na foed gan un per.....	376	Nid digon gair, na.....	499
Na foed im feddwl.....	179	Nid dim tywyll.....	93
Na foed i'm henaid.....	189	Nid fy ngoncwest.....	734
Na foed un dyn is.....	321	Nid fy llafur, nid fy....	960
Na fydded i'r llifeir....	110	Nid fy nef yw ar y.....	284
Na fyddwn anobeithiol.	841	Nid gallu angylion.....	415
Na gwobr, na rhodd....	9	Nid i ni, Arglwydd. ...	77
Na lawenhewch, an.....	546	Nid llygad wel, na.....	574
Na lwfrhaed ein.....	471	Nid oes angel, nid.....	741
Na phall fy nghais,.....	555	Nid oedd dim o.....	138
Na roddwch flodau'ch.	1052	Nid oedd ond dy.....	687
Na soniwch am un.....	112	Nid oedd ond gwaed....	113
Na thro dy wyneb.....	582	Nid oes aberth o un....	327
'Nawr ar ei fwrdd.....	170	Nid oes A ddeil fy.....	423
'Nawr boddlawm.....	106	Nid oes angel, nid.....	287
'Nawr, Brenin y bren...	169	Nid oes arnaf faich.....	764
'Nawr mi glywa'r.....	314	Nid oes a ylch fy enaid.	988
'Nawr 'rwy'n darfod....	778	Nid oes dim erioed.....	774
'Nawr 'rwy'n gwel'd....	785	Nid oes dim o dan.....	702
'Nawr 'rwy'n gwel'd yr.	897	Nid oes draw gyfer.....	906
'Nawr wrth gofio'r.....	671	Nid oes drwg cael.....	834
Neb is nef ond ti.....	719	Nid oes ddofa fy... ..	297
Nef yw i'm henaid,.....	547	Nid oes eisien un.....	185
Nef yw meddiant yr....	903	Nid oes elyn is y.....	302
Neidia'r mynydd.....	76	Nid oes enw 'mhlith....	675
Nerhaist dy blant.....	518	Nid oes fynyd fach.....	137
Nerth i dreulio'r Sab...	1016	Nid oes, fy Arglwydd ..	661
Nerth os caf mi.....	282	Nid oes ffynon.....	703
Newyddion braf a.....	152	Nid oes genyf ddim....	979
Newyddion da er.....	366	Nid oes geny' ond.....	760
Newydd mawr a.....	835	Nid oes gofid, nid.....	904
Ni all Amalec na.....	720	Nid oes wrthdrych....	727
Ni all dim o'r storom...	786	Nid oes na haul, na....	112
Ni all fy meiau, a.....	885	Nid oes, Ni fu, ni.....	422
Ni all rhaid, ac ni.....	291	Nid oes ond f'Arglwydd	568
Ni all ympryd trist.....	697	Nid oes ond fy ngh.....	749
Ni atal dim o'r mor....	650	Nid oes ond gweled.....	846
Ni awn fel hyn yn	880	Nid oes pleser, nid.....	298
Ni chaiff fod eisien.....	211	Nid oes terfyn ar fy....	777
Ni chaiff y dyfroedd....	636	Nid oes terfyn ar flyn..	899
Ni cheisiaf loches.....	164	Nid oes terfyn fyth.....	323
Ni cheisiai'n wyneb....	956	Nid oes, Trwy.....	423
Ni chiliais rhag dy.....	81	Nid oes un gwrth.....	515
Ni chlywir dim o'ch....	415	Nid oes unman i.....	135
Ni chcllwyd gwaed.....	264	Nid oes yno ddim.....	736
Nid all moroedd,.....	295	Nid oes yno ddiwedd..	733
Nid all Satan a'i.....	775	Nid oes yno gofio.....	863

MYNEGAL.

Nid ofnaf ing, na.....	499	Ni saif ynfydion o.....	4
Nid ofni rhag dych.....	142	Nis blinwn ganu.....	377
Nid o'r ddaear mae.....	903	Nis dichon byd a'i.....	725
Nid wyf deilwng.....	692	Nis gadawa i'r sillaf.....	677
Nid wyf ond gwan.....	618	Nis gallaf dd'wedyd....	516
Nid wy'n caru fy.....	764	Nis gall angylion nef....	178
Nid wy'n ceisio gan....	793	Nis gall angylion pur...	202
Nid wy'n haeddu.....	701	Nis gallai gwaed yr.....	250
Nid wy'n ofni tir.....	839	Nis gallai'r holl for.....	335
Nid yw dyn ond fel.....	62	Nis gall dychryn.....	135
Nid yw fy nyddiau.....	535	Nis gall dysg, ac.....	304
Nid yw 'ngweddi.....	706	Nis gall dysgedigion....	304
Nid yw harddwch.....	773	Nis gall einioes, nis....	905
Nid yw hardd wrth.....	673	Nis gall f'enaid, er.....	309
Nid yw hwn ond.....	908	Nis gall holl hyfryd....	386
Nid yw hyfrydwch.....	356	Nis gall hwnw sy'n.....	313
Nid yw'r blinderau.....	601	Nis gall meithder.....	319
Nid yw'r ddaear a'i....	909	Nis gallodd angenu.	852
Nid yw'r haul a'i.....	281	Nis oedwn mwy nes....	811
Nid yw trysorau.....	590	Nis teimlodd neb.....	178
Nid yw y ddaear.....	567	Ni thâl im gyfadde'.....	830
Ni ddaw cwmwl.....	934	Ni thâl pleserau'r.....	657
Ni ddaw 'nghyfeillion..	840	Ni theimlir yno un.....	882
Ni ddaw'r llygad.....	904	Ni thraethir maint.....	188
Ni ddiffydd lin fo'n....	195	Ni thrig awelon.....	353
Ni ddown yn mlaen....	1042	Ni throf fy wyneb.....	586
Ni edrychaf ar ddim....	619	Ni welaf wrthddrych...	207
Ni edrych Iôr ar.....	231	Ni welir un yn lleag....	388
Ni feddaf ar y ddaear...	203	Ni welo 'd llygad.....	180
Ni feddaf ffrynd.....	193	Ni welwn ben ein.....	467
Ni fedd angylion.	149	Ni welwn ein caru.....	414
Ni fedd y dwyrain.....	538	Ni welwn ein henwau..	414
Ni feddylais fod fy....	834	Ni welwn faddeuant....	414
Ni fethodd gweddi.....	206	Ni welwn yn amlwg....	414
Ni fuasai genyf obaith..	615	Ni wnaed yr enaid.....	592
Ni fu trugaredd.....	205	Noddfa arall nid.....	825
Ni fyddai bywyd.....	567	Noddfa pechadur....	269
Ni ganwn am gariad....	333	'Nol cyfeillorni ar.....	878
Ni gawn wel'd a'i.....	911	'Nol edrych ar ol.....	428
Ni gawn yn fuan.....	379	'Nol gorphen ar ei.....	432
Ni gawn yno wel'd.....	911	'Nol marw Brenin.....	273
Ni newid ddim er.....	115	'Nol rhoddi'n.....	432
Ni phery ddim yn.....	818	'Nol teimlo archoll.....	881
Ni phery'r byd a'i.....	601	'Nol tîrio yn iach.....	331
Ni raid esgyn fry.....	306	O.	
Ni redwn yn wrol.....	412	O addfwyn Iesu! gad...	565
Ni saif y gelyn mwy....	538	O addfwyn Iesu! rho i.	561

MYNEGAL.

O! agor fy llygaid i....	336	O Arglwydd! tyr'd i....	665
O! angen, pa le mae...	865	O Arglwydd! wrthym..	588
O! angen pur y groes..	431	O! aros yma	508
O! anghrediniaeth.....	812	O! arwain fy enaid.....	448
O! am dreiddio i'r.....	729	O bellder tragwyddol...	804
O! am dynu o'r anial...	398	O bell mi wela.....	572
O! am ffydd i ffoi at....	986	O beth i'r llall cyrwydr.	108
O! am gael ffydd i.....	238	O bob enw ya mhl.....	859
O! am gael golwg hoff..	176	O bob trysorau dan....	557
O! am gael treulio.....	850	O! Brophwyd mawr....	221
O! am grefydd wirion..	1008	O! Brophwyd mawr....	221
O! am nerth i dreulio..	700	O! Brynwr mawr	662
O! am yfed yma.....	725	O! brysia Arglwydd....	94
O! anfeidrol berffaith..	433	O! brysia, f'enaid.....	883
O! anfeidrol rym y....	858	O! cau fy llygaid.....	208
O! anfon di yr Ysbryd.	352	O! cenwch fawl i'r....	78
O! anialwch maith....	674	O! cesglwch ataf fi....	38
O! annherfynol fôr....	205	O! cofia fi ger bron....	165
O Arglwydd! amled....	2	O! cofia fi pan bwy'n...	165
O Arglwydd! awdwr....	627	O! cofia'th heddral....	494
O Arglwydd! cofia am..	471	O! cofia'th wael.....	153
O Arglwydd! cofia'th...	153	O! cofiwch eich Creawd	1055
O Arglwydd! cyfod i...	87	O! cred, O! cred.....	616
O Arglwydd da, argraff.	948	O! cwyd fi o'r pydew....	110
O Arglwydd! dena'm ..	871	O! cyfod bellach.....	67
O Arglwydd! dwed i...	520	O! cyfod haul a'th....	1031
O Arglwydd! dy drugar	5	O! cymer di fy.....	585
O Arglwydd! dyro i ni..	928	O! cymer fy serch.....	592
O Arglwydd! dysg im..	359	Och'neidiau'r groes....	143
O Argl. Dduw! bydd....	929	Och! pwy a roddai....	838
O Argl. Dduw! bywha..	456	O! chwiliwn gyrau....	946
O Argl. Dduw! rhag....	940	O! chwiliwn yr Ysgryth	946
O Argl. Dduw! rhwn...	930	O! dangos d'allu.....	653
O! Argl. Dduw y llu....	57	O! dangos im fy.....	30
O Arglwydd! ein Iôr... 6	6	O! dal fi, r'wyf heb....	654
O Arglwydd! etn Iôr... 6	6	O dan d'adenydd.....	275
O Arglwydd! erglyw.... 21	21	O! darfydded imi.....	732
O Arglwydd! fy Mhr. . 12	12	O! deffro, deffro.	928
O Arglwydd! gad im.... 511	511	O! deffro, gwel, fy....	419
O Arglwydd! galw.. .. 468	468	O! deffro'n foreu.....	204
O Arglwydd! gosod.... 94	94	O! dena'm serch.	924
O Arglwydd, Llywydd.. 1056	1056	O! deued iachawdwr... 502	502
O Arglwydd! na cher... 5	5	O! deuwch bawb i'r.... 973	973
O Arglwydd! pa fath... 108	108	O! deuwch, O! deuwch 1045	1045
O Arglwydd! rho i mi... 230	230	O! dewch a gwelwch... 117	117
O Arglwydd! 'r hwn.... 532	532	O! dewch a phrynwch.. 375	375
O Arglwydd! tyr'd i.... 353	353	O! dewch ieuentyd.... 1017	1017

MYNEGAL.

O! dowch i'r dyfroedd..	375	O f'enaïd! gwel fath....	122
O! diolch am Gyf.....	244	O f'enaïd! hed i'r lan...	430
O! dirwynwch.....	444	O f'enaïd! moria'n.....	635
O! distawa! nghalon...	281	O f'enaïd! nac anghof..	934
O! distewch, gyn.....	754	O! fendith heb ddim...	125
O! dorſ i dorſ, o gâd i..	1025	Ofer iawn mae'r nef....	697
O! dowch a chanwn....	65	Ofer i mi wel'd.....	688
O! dowch yn mlaen....	557	O fewn Caersalem.....	645
O! down yn unfryd....	65	O fewn dy babel.....	42
O! dragwyddol iach....	131	O fewn dy gaerau.....	83
O! drigfan deg.....	922	O fewn i gloriau.....	360
O! drugaredd pen.....	712	O fewn i'r anial.....	486
O! dweded pawb.....	159	O fewn i'r wlad.....	192
O dy glwyfau rhed....	321	O filwyr ieuanc dewch..	1035
O! dyma'r ddyfais....	177	O flaen fy llygaid.....	19
O! dyrchafa'm henaïd..	680	O flaen y drugareddfa..	172
O! ddedwydd ddydd...	900	O flaen y faingc.....	615
O! ddedwydd nefol....	875	Ofnadwy ydwyt ti.....	48
O! ddedwydd angh....	750	Ofni ddoe, ac ofni.....	739
O! ddigwyffelyb fias....	387	Ofni'r wyf, ac eto.....	859
O! ddinas Duw pres....	59	Ofni'r wyf na ches....	679
Oddi wrthyf fi yn.....	15	Ofn yr Arglwydd sydd..	12
Oddi wrthyf rhed.....	117	O! foreuddydd ded....	896
O Dduw! dod i'mi.....	822	O! foreuddydd y.....	680
O Dduw! mor rhy.....	69	O! foreodd o ddoethin..	121
O Dduw! na ddyro....	40	O! Frenin mawr tra....	107
O Dduw! pa dduw....	54	O fryniau Caersalem....	916
O Dduw rho im dy....	1028	O fryn i fryn, o'bant i..	1025
O Dduw y lluoedd!....	56	O! Fugail doeth yr....	526
O! Ddwyfol anorchfyg..	976	O! Fugail Israel, dwg..	877
O ddydd i ddydd.....	224	O fy enaïd! cod dy....	434
O ddydd i ddydd, o awr	1025	O! fy enaïd, gorfoledd..	777
O! ddyfnder diwaelod..	141	O! fy enaïd gwan.....	860
O! ddyfnderoedd iach..	293	O fy Iachawdwr!.....	184
O ddyfnderoedd O!....	287	O fy Iesu bendigedig...	999
O ddyfnder! pwy.....	141	O fy Iesu! 'Mhriod....	722
O! edrych arnaf.....	589	O! fyrddiwn ryfedd....	113
O! edrych rhwng y....	521	O! ffynon fawr ei.....	268
O! enw anwyl iawn....	262	O! ffynon fawr o.....	471
O! enw ardderchocaf..	228	O! ffynon trugaredd....	197
Oes, oes, Mae rhin y...	424	O! gad i mi brofi a....	362
O! estyn eto i barhau..	28	O! gad im ffoi i'r....	542
O! ewch i'w byrth.....	66	O! gad i mi yn fuan....	363
O! fanna pur o ddywy..	585	O! gad im mewn tang....	843
O! feiau mawr, beth...	168	O Galfaria mae fy.....	795
O f'enaïd! edrych arno.	180	O! gariad anorohfygol..	209
O f'enaïd! gwel addas..	238	O! gariad heb ei gym..	121

MYNEGAL.

O! dowch yn llu ieuenc	1053	O! luoedd uffern.....	266
O! gariad, o anfeldrol..	543	O! llanwed iachaw.....	466
O gariad! O gariad!....	335	O llefara! addfwyn.....	286
O! gariad uchaf fu.....	557	Oll o'm mewn nid.....	766
O! golch fi beunydd....	192	O! maddeu 'mai a.....	209
O groesaw! groesaw....	510	O! melus yw'r.....	341
O groes i groes, o don..	1025	O'm genau na ddwg....	80
O grwydriad pell.....	144	O! molwch enw'r.....	90
O gur i gur, o loes i....	1025	O! molwch yr Argl.....	98
O! gwasgerwch dew....	774	O! mor hyfryd yw'r....	899
O! gwawria, foreu.....	660	O'm pen i'm traed....	143
O! gwlawia ar y.....	938	O'm pen i'm tr. 'rwy'n.	224
O! gwna i fy ngha.....	597	O! na allwn garu'r....	672
O! gwna i mi brofi....	789	O! na allwn godi'm....	107
O! gwna i mi wyllo....	570	O! na allwn inau'r....	427
O! gwrando weddi'r....	637	O! na allwn rodio.....	203
O! gwyn en byd y.....	874	O! na allwn roddi.....	651
O! gyfiawnder pur.....	679	O! na bai cystudd.....	746
O! gyr dy oleu.....	32	O! na ba'i fy mhen yn..	984
O! haeddiant annher...	616	O! na bai rhyw.....	680
C! Haul Cyfiawnder....	455	O! na byddai oriau....	748
O! heddwch pur y.....	895	O! nac ymguddia.....	111
O! henffych ddirgel....	332	O! na chawn ddiolch...	738
O herwydd, Arglwydd..	65	O! na chawn bellach...	888
O herwydd it wnethur..	142	O! na chawn ddifyru...	738
O herwydd unlawn....	25	O! na chawn i olwg....	964
O! hoelia 'meddwl....	157	O! na chawn i dreulio..	725
O holl weithredoedd....	156	O! na chlywn yr.....	694
O! hyfryd dawel, nefol.	968	O! nad fi, Arglwydd....	562
O! hyfryd ddedwydd...	876	O! na'd i mi gwymp...	800
O! hyfryd foreu.....	873	O! na ddoi dydd yr....	368
O! iachawdwr. fawr....	258	O! na ddoi'r amser....	774
O! iachawdwr. gadarn..	229	O! na fedrwn yuo.....	898
O! iachawdwr pechur..	854	O! na foed ardal.....	449
O! Iesu byw, Iach.....	573	O! na foed tafod.....	939
O Iesu! cymer fi.....	214	O! na ildia, f'ensaid....	709
O Iesu da! na ad.....	507	O! na roddid calon....	985
O Iesu! fy Eiriolwr....	517	O! na roi'r winwydden.	751
O Iesu gwiw! golch....	495	O! na threuliaswn.....	869
O Iesu gwiw! gwyn....	146	O! na welwn ddydd....	760
O Iesu mawr! rho.....	546	O! na welwn gopa.....	787
O Iesu mawr! y.....	157	O! nefol awel chwyth...	976
O Iesu! pwy all.....	230	On' chaf fywd.....	856
O! Iesu'r Archoffeiriad.	512	Ond boed maddeu.....	637
O! Iesu'r Brenin.....	521	Ond Crist y nefol.....	250
O! gysegr rhoed it....	13	Ond dyn yn enwedig...	232
O! ystlys bur yn.....	194	Ond ei holl serch ef....	1

MYNEGAL.

Ond gweled 'rym.....	658	O! ryfedd gariad.....	997
Ond gwledd Sydd.....	886	Os agori im dy.....	768
Ond llawenydd fel.....	912	O! Salem, fy anwyl....	992
Ond mae'r amser.....	731	Os am bechod y'th.....	706
Ond mi gaf ogoniant....	933	O! sancteiddia f'enaid..	354
Ond mwy na'm holl....	808	Os ar wely rhaid fy.....	835
Ond mwy na'r ben.....	140	Os boren godi, os.....	85
On'd oes ganddo.....	830	Os bydd dy galon.....	513
Ond os absenol.....	170	Os caf, bechadur.....	527
Ond os trol di dy.....	108	Os caf fi'th garu.....	164
Ond pan y gwelaf.....	851	Os claf, os gwan, os....	421
O! nefol addfwyn.....	269	Os collaf wedd ei.....	112
O! nertha f'enaid.....	520	Os crwydrais fel.....	609
O! nertha finau i.....	380	Os cyfyd gwynt.....	814
O nerth i nerth, o daith	1025	Os dangosi'n eglur....	768
Oni wna Barnydd.....	103	Os daw cydwybod.....	189
O! pa bryd caf.....	683	Os daw gw'adwydd.....	835
O! paid â mi, gâd.....	30	Os daw y gyfraith.....	149
O! pa'm nas caf fi.....	600	Os dilyni chwantau....	969
O! pa'm yr wyt, fy.....	162	Os disgyni, addfwyn....	355
O! par yn ffyddlon....	562	Os dof fi trwy'r anial...	623
O! p'le mae'r manna....	555	Os edrych wna'f i'r.....	201
O! profwch, gwelwch...	27	Os fy rhwydau oll a....	762
O! pwy Ymgudd.....	423	Os gâd fy anwyl.	126
O! pwy yw hon.....	371	Os gofyn neb sydd.....	169
O! ras didrai, dider ...	229	O! 'sgrifena'n eglur....	746
O'r diwedd daeth yr....	394	Os gwaredir fi o'm.....	678
O'r dyfnder du i'r.....	371	Os gwelir fi, bechadur..	623
O'r dyfnder esgyn.....	608	Os gwrthyd fi fy.....	20
O'r dyfnder gelwais....	86	Os haul cylch wybr....	51
O'r dywyll wlad pan....	838	Os-hoeliwyd ef un... ..	147
O'r enwau oll a.....	145	O Seion fryn y daeth...	38
O'r Ganaan hyfryd.....	266	Os llaesu'n awr y.....	609
O'r Graig y mae'n.....	549	Os melus oedd dech....	801
O'r Iachawdwrïaeth....	977	Os na chaf dy gym.....	534
O! rhedwn bawb yr....	397	Os pell yw'r dwyrain...	68
O'r holl fendithion.....	159	Os rhaid cyfarfod.....	564
O'r holl gadwedig.....	259	Os rhaid dwyn y.....	732
O! rhwyga'r cwmwl....	560	Os rhaid goddef ar.....	409
O! rhwyga'r tew.....	728	Os rhaid wynebu'r.....	902
O! rhwyna fi wrth.....	611	Os rhaid yfed dyfroedd..	671
O'r nef fe ddaeth.....	458	Os rhaid ymdrechu....	815
O'r nef mi glywais.....	383	Os Satan, neu gyd.....	231
O'r nefoedd fry yr.....	26	Os tonau gawn a.....	166
O! Rosyn Saron.....	263	Os trefnodd siomi.....	103
O'r trysorau anchwil...	309	Os tua'r ochr dde.....	665
O! ryfedd ddoethineb..	333	Os wyt heb rym i.....	224

MYNEGAL

Os ydwyf wael fy.....	224	Pa bryd y ffy cymylau..	552
Os ydyw rhai seintiau..	920	Pa dafod, neu pa.....	271
Os ydyw'r Oen fu.....	217	Pa ddawn sydd yn y....	115
Os yw'n gofdiau yn....	811	Pa ddrwg wna'r.....	581
Os yw tegwch d'wyneb.	905	Pa dduw yn mhlith....	124
O! tor fy llyffetheiriau..	569	Pa fath uchder rhed....	905
O! trugarha; can's.....	540	Pa feddwl, pa 'madrodd	340
O! tyn Y gorchudd.....	424	Pa feddylliau uwch.....	905
O! tyr'd ar frys.....	367	Pa fodd am hyn nas.....	163
O! tyr'd i ben, dded....	539	Pa fodd, fy enaid.....	231
O! tyr'd i'th ardd.....	509	Pa fodd, O Dduw!.....	79
O! tyred, addfwyn.....	654	Pa fodd y meiddiaf....	998
O! tyred, Arglwydd....	659	Pa fwyaf gawn o.....	811
O! tyred, Arglwydd....	645	Pa gyfnewidiadau.....	285
O! tyred, Awdwr.....	656	Pa gynwrf a pha.....	950
O! tyred, Awdwr.....	658	Pa ham caiff nwyd....	538
O! tyred ddedwydd....	839	Pa ham gofala'm.....	520
O! tyred, f'Anwilyd....	800	Pa ham y cllwch.. ...	950
O! tyred, Iôr tragwydd.	617	Pa ham y dest o'r.....	535
O! tyred, y gogledd....	509	Pa ham yr ofna'm.....	527
O! tyred, Ysbryd.....	358	Pa ham y trof yn.....	128
O! tywallt hwn i'm....	581	Pa hyd, fy Arglwydd...	8
O'th flaen di, Arglwydd	81	Paid ag ofni, ber.....	861
O'th flaen, O Dduw!....	622	Paid a'm gado yn.....	299
O'th nawdd, oddi.....	79	Paid, fy enaid gwau....	765
O'th nawdd y daw y....	16	Pa le dechreuaf....	234
O'th ras tosturia.....	936	Pa le, pa fodd, dechren.	244
O! uchder heb ei.....	647	Pa le Y gwnaf fy.....	424
O! wir Ddyddanydd....	976	Palmentwch y brif.....	490
O wir frys i'r gyfla.....	73	Pa'm Arglwydd.....	556
O! wleddoedd hyf.....	872	Pa'm caiff hwnw.....	758
O! ynfydrwydd.....	854	Pa'm carai'r hyd.....	838
O! Ysbryd Glan, i'n....	347	Pa'm mae'm llygaid....	699
O! Ysbryd pur nef....	616	Pa'm ? oni throï di....	58
O! Ysbryd pur sanct...	385	Pa mor ddwyfol, pa....	910
P.		Pa'm ? pwy, O Dduw!..	52
Pa aberth roddir.....	231	Pa'm yr ofna'm henaid.	126
Pa beth all mwyach....	506	Pa'm 'rwy'n 'mofyu....	691
Pa beth a wnaif fi.....	570	Pa'm 'rwy'n chwara....	718
Pa beth yw dyn?.....	95	Pa'm 'rwyf, fy Nuw....	500
Pa beth yw dyn it i'w...	0	Pa'm 'r ymrafael trist..	857
Pa beth yw dyn?.....	95	Pa'm y caiff bwystflod.	923
Pa bryd caf deimlo....	533	Pa'm y disgwyliwn....	166
Pa bryd caf deimlo'r....	553	Pa'm y geillw'n Brenin.	971
Pa bryd y caf lân.....	555	Pa'm yr ofna'i.....	775
Pa bryd daw'r dydd....	176	Pan adellader Seion....	67
Pa bryd gwasgara'r....	111	Pan af i dref i'r.....	144

MYNEGAL.

Pan aliwyf grelin.....	103	Pan gofiont drachefn...	919
Pan aller briwio.....	105	Pan gofiont eu dydd....	919
Pan ar ddiffygio.....	831	Pan grymodd Iesu.....	246
Pan ballo ffafr pawb....	115	Pan gwelwyf f'lhun....	524
Pan b'och di yu.....	681	Pan hoelwyd Iesu.....	185
Pan bo enogrwydd.....	542	Pan losgo'r ddaear....	272
Pan bo glaswellt.....	910	Pan oedd enogrwydd....	240
Pan bo mynyddau.....	988	Pan oedd euog heb....	531
Pan bo'r llygaid.....	855	Pan oedd fy ngobaith...	627
Pan bwyf dan y.....	832	Pan oedd gelynion.....	531
Pan bwyf yn wan.....	106	Pan oedd uffern.....	316
Pan bwy'n med wl.....	1062	Pan oeddwn i yn.....	269
Pan bwy'n myned.....	770	Pan oeddwn mewn....	531
Pan bwy'n profi.....	747	Pan own yn gorwedd...	531
Pan bwy'n sengu.....	792	Pan sycho'r môr.....	225
Pan byddo awyr glir...	816	Pan syrthia'r ser.....	515
Pan byddo f'Arglwydd.	603	Pan syrthio'r ser.....	212
Pan byddo'm ni yn....	118	Pan welych fi yn.....	110
Pan byddo'n cuddio....	112	Pan y collwyf wel'd....	786
Pan byddwy'n.....	160	Pan y croeshoeliwyd...	185
Pan caffwyf wel'd y....	537	Pan y dechrenoedd.....	185
Pan clywo'r Indiaid....	449	Pan ymddatodo'r.....	570
Pan collo gwellt y.....	569	Pan yn wynebu ym....	606
Pan denir fi o'r.....	646	Parhau Mae cariad....	887
Pan 'drychwy' i'r.....	550	Par im aros mwy'n....	792
Pan ddaeth Israel.....	76	Par imi weled hedd....	39
Pan ddaeth y Mab.....	248	Pa rwystrau sy ar.....	151
Pan ddarffo enwau....	843	Pawb-sydd yn.....	45
Pan ddaw holl demtas..	982	Pe âi dynion, fawr....	797
Pan ddelo angeu yn....	843	Pe âi'r ddaear fawr....	797
Pan ddelo drygau.....	194	Pe âi'r mynyddoedd ...	608
Pan ddelo'r saint.....	966	Pe bai bosibl i mi.....	697
Pan ddel y gyfyng.....	982	Pe bai dengmil.....	315
Pan ddel yr adgyfodiad.	572	Pe bai'r holl gystudd...	698
Pan ddyger adref.....	995	Pe bawn mewn cys....	955
Pan ddysgwyf 'nabod..	516	Pe buasai fi o fyd.....	427
Pan edrychaf ar dy.....	307	Pe caid y ddaear gref...	955
Pan elwy' i maes yn....	541	Pe cawn adenydd.....	529
Pan fo dyfroedd oer....	862	Pe cawn fy nhraed....	502
Pan fo'm cyduab.....	606	Pe cawn gredu i ti.....	751
Pan fo'm henaid.....	726	Pe cawn gysuron o....	511
Pan fo pawb yn.....	319	Pe cawn holl berlau....	955
Pan fo Sinai i gyd.....	296	Pe cawn y byd i.....	515
Pan fu fy Arglwydd....	852	Pechadur arian yw....	295
Pan fyddo f'enaid.....	191	Pechadur wyf a.....	495
Pan gallwyf wel'd.....	107	Pechadur wyf da.....	165
Pan gilio ffwrdd....	104	Pechadur wyf f'Argl....	806

MYNEGAL.

Pechadur wyf, du iawn.	978	P'odd gall y Bugail.....	126
Pechadur wyf, mi.....	622	P'odd y gallaf ddweyd..	706
Pechadur wyf, O!.....	621	P'odd yr af fi trwy'r....	856
Pechadur wyf, y dua'n.	994	Poen a llawenydd.....	148
Pechod greodd ynddo'r	305	Prawf di fy much	19
Pechod yma, cariad....	304	Prif destyn holl.....	168
Pe chwilid fry yn.....	193	Priod mawr a Phen yr..	957
Pe diffoddai'r heul.....	779	Priodoliaethau'r nef....	416
Pe doi cystudd yn ei...	797	Profed hwnw nad	305
Pe doi dae'r ac uffern..	797	Proffeswyr crefyddol...	1045
Pe gado'r nef wnal.....	161	Pryd hyn pereiddia....	811
Pe gwyppent hwy'r.....	559	Pryd hyny caf.....	806
Pe llithrwn ddim.....	8	Pryd hyny mi af.....	660
Pell uwch geiriau	738	P'un mwy wnal ai.....	428
Pe meddwn aur	626	Pur ffynon pob.....	350
Peraidd ganodd ser....	312	Pur ganiadau i Frenin..	478
Pererin llesg a llaith....	640	Pwy a chwenychai.....	556
Pererin wyf i'r Ganaau.	572	Pwy bynag a gredo yn..	970
Pererin wyf mewn.....	504	Pwy draetha'n llawn....	189
Pererin wyf mewn.....	595	Pwy ddyry im falm....	426
Pererin wyf sydd.....	545	Pwy feiddiai gym.....	411
Pererin wyf tua.....	507	Pwy gyfrwyddu.....	776
Pererin wy'n y byd....	815	Pwy, medd llawer.....	3
Perffethia, Iôr, dy.....	927	Pwy, meddwch ydyw'r.	17
Pe rhodiwn, nid ofn....	16	Pwy na fwytai y.....	373
Pethau chwerwon.....	823	Pwy o honoch chwif....	155
Pe unwaith y dar.....	426	Pwy rwyga iddi'r dyfr..	940
Plans'r egwyddorion...	354	Pwyso'r boreu ar fy....	909
Plant caethlon Bablion.	386	Pwy sydd yn debyg....	60
Plant tirion yr Ysgol...	1045	Pwy welaf fel.....	242
Plant ydym eto.....	379	Pwy welaf o Edom.....	340
P'le, Arglwydd, dech....	323	Pwy wrendy ruddfan...	169
P'le gwelir cariad.....	249	Pwy wŷyr na welir.....	987
P'le'r enynodd fy.....	138	Pwy ydyw hon yn wir..	1001
P'le'r wyt yn myn'd....	494	R.	
Pleserau'r ddaear.....	351	Raf anghenus, dewch...	404
Pob cenedl a phob.....	459	Raid i ti ddim ond.....	494
Pob gras sydd yn.....	546	'R anrhydedd a'r.....	338
Pob hiraeth, pob.....	571	Rhad ras Yw'r new....	886
Pob llwyth ac iaith.....	223	Rhagluniaeth fawr.....	941
Pob parch a haedd.....	878	Rhagluniaeth fawr.....	610
Pob perchen anadl.....	216	Rhag ofn myn'd o'r....	58
Pob peth moliantent....	100	Rhagori ar ddeng.....	160
Pob pleser is y rhod....	626	Rhaid cael llygaid.....	708
Pob priodoledd faith...	104	Rhaid i mi gael gwel'd.	499
Pob rhych yr wyt.....	46	Rhaid i mi gael pob....	184
Pob seraph pob.....	345	Rhaid i mi gael.....	566

MYNEGAL.

Rhaid i'r lesu'n hel....	489	Rho undeb ffydd.....	955
Rhaid i ti'n rhad.....	521	Rhwng cymylau.....	774
Rhaid oedd bod.....	759	Rhwng Pihahiroth....	789
Rhaid oedd concro....	816	'Rhwn sy'n gyru'r....	932
Rhaid oedd diodde'r...	316	'Rhyd pen y mynydd...	51
Rhaid oedd fy newis...	104	Rhy drwm yw'm.....	511
Rhaid rhoddi ffarwel...	664	Rhyfedda hyd a lled....	432
Rhai wedi myu'd i.....	870	Rhyfedd, Arglwydd....	759
Rhan o'th degwch a....	776	Rhyfeddir byth y.....	189
Rheded afon iachawd...	1032	Rhyfedd na buaswn....	799
Rhed, fy enaid, i'w.....	697	Rhyfeddod a beiy'n....	336
Rhedwn ar frys.....	506	Rhyfeddod angylion....	333
Rhifedi 'meiau sydd....	199	Rhyfeddod mawr.....	1054
Rho allu im, fy Nuw...	145	Rhyfeddod, rhyf.....	804
Rho, Arglwydd, im....	561	Rhyfeddol byth.....	120
Rho brawf o'r gwin....	589	Rhyfeddol oedd y.....	962
Rho brofi heddyw'r....	1054	Rhyfeddol weith.....	337
Rho dy heddwach.....	796	Rhyfedd, rhyfedd.....	296
Rhoddaist fy nydd....	30	Rhyfeddu mawr a.....	1001
Rho ddawn a goleu....	927	Rhyfeddu'r wyf, a.....	496
Rhoddown fawl i Dduw..	1049	Rhyfeddu'r wyf i'r....	532
Rhoed pob creadur....	451	Rhyfeddu'r wyf, O.....	524
Rhoes Crist anrhyd....	385	Rhyfeddu wnaif a.....	727
Rhoes reol iddynt i....	98	Rhyfeddwn gariad rhad	997
Rhof arno ef fy.....	628	Rhyfedd yw i Dduw....	799
Rhof fawrglod i ti.....	92	Rhyfelodd Crist á'r....	261
Rhof fy nbroed y fau...	999	Rhyw afon a gaed.....	343
Rho fy nwydan fel.....	744	Rhyw annherfynol....	643
Rhof ffarwel i'r holl....	134	Rhyw drysorau heb....	678
Rho gydwybod wedi....	744	Rhyw drysor mawr....	360
Rhoi mantell goch.....	419	Rhyw ddyfnder.....	121
Rho i mi arwydd.....	786	Rhyw ffiam angh.....	514
Rho i mi brawf o'th....	538	Rhyw gariad fel y.....	895
Rho i mi heddwach.....	704	Rhyw lewyrch.....	935
Rho i mi lechu yna....	171	Rhyw loches gadarn....	24
Rho i mi wel'd mai....	110	Rhyw weithiau fl.....	648
Rho i mi yfed cariad...	591	Rhyw Wr, rhyfedd....	173
Rho i mi yfed, 'rwy'n..	784	'Roedd ei bleser cyn....	326
Rho nerth dy hedd....	808	'Roedd pob gwag.....	629
Rho nerth i ddwyn.....	644	'R un nerth sydd.....	630
Rho oleuni, rho.....	742	'Rwyf am gael profi....	548
Rho'r delyn eur.....	880	'Rwyf bron a gorfol....	875
Rhosyn Saron yw.....	311	'Rwyf bron, 'rwyf.....	566
Rho'th gariad cryf....	378	'Rwyf fel y gwyliwr....	351
Rhowch ar lais udgorn.	100	'Rwyf fi ar y cefnfor....	836
Rho wel'd dy groes....	499	'Rwyf fi heddyw'n.....	864
Rho win ac olew yn....	533	'Rwyf finau'n teithio..	161

MYNEGAL.

'Rwyf ffinau yn.....	611	'Rwy'n gwel'd yr.....	640
'Rwyf oll yn friw.....	555	'Rwy'n gweled bob.....	341
'Rwyf wedi blino a.....	164	'Rwy'n gweled trwy....	639
'Rwyf yma'n wael.....	652	'Rwy'n gwybod beth...	530
'Rwyf yn caru'r.....	834	'Rwy'n hiraethu am....	690
'Rwyf yn clywed.....	898	'Rwy'n morio tua.....	597
'Rwyf yn darfod ag.....	682	'Rwy'n ofni grym y....	638
'Rwyf yn dechreu.....	696	'Rwy'n ofni'n nerth....	633
'Rwyf yn dyfod at.....	686	'Rwy'n ofni'r aswy.....	562
'Rwyf yn dy garu.....	516	'Rwy'n ofni'r byn.....	541
'Rwyf yn edrych ar....	777	'Rwy'n pender. byw....	665
'Rwyf yn ei wel'd.....	172	'Rwy'n pender. myn'd..	358
'Rwyf yn foddllawn ia..	857	'Rwy'n profi 'melau....	535
'Rwyf yn foddllawn i'th.	833	'Rwy'n profi 'mod.....	530
'Rwyf yn gwel'd yr....	860	'Rwy'n rhoi ffarwel....	561
'Rwyf yn gweled.....	780	'Rwy'n rhwym.....	502
'Rwyf yn haeddu.....	739	'Rwy'n teimlo f'enaid..	437
'Rwyf yn haeddu, Ar...	741	'Rwy'n teimlo rhyw....	921
'Rwyf yn hiraethu.....	600	'Rwy'n tynn tuag.....	866
'Rwyf yn meddwl.....	363	'Rwy'n ymdrybacddu..	172
'Rwyf yn ofni temt.....	765	'Rwy'ti'n drech.....	137
'Rwyf yno wrth fy.....	646	'Rym wrth dy fwdd....	417
'Rwyf yn teimlo.....	714	'Rym yu dy erfyn.....	923
'Rwyf yn terfynu.....	633	S.	
'Rwy'n awr am gannu...	572	Safed haul uwch.....	757
'Rwy'n awr yn teim....	530	Saif ffydd trwy.....	618
'Rwy'n blino, eisien....	566	Saith o weithiau.....	705
'Rwy'n blino'r fynydd..	646	Sancteiddrwydd im...	192
'Rwy'n ceisio cadw.....	849	Sawl a 'mddiriedant....	84
'Rwy'n ceisio ymdreig..	153	Sawl dy gaffo gaiff.....	299
'Rwy'n cofio gair fy....	549	Sef graslawn yw ein....	96
'Rwy'n cofio'l felus....	814	Sef haul a tharian.....	57
'Rwy'n credu'n awr....	530	Sefwch bellach, fy.....	767
'Rwy'n dewis Iesu.....	167	Seraphiaid nef, pob....	223
'Rwy'n diffygio ar.....	794	Syflod lechyd, syflod...	823
'Rwy'n disgwyl.....	591	Symuda'm ffydd.....	528
'Rwy'n dlawd, 'rwy'n..	567	T.	
'Rwy'n dy garu.....	687	Tad oesoedd trsgwydd..	241
'Rwy'n dy garu, er....	733	Tad pob trugaredd....	1047
'Rwy'n dy garu ti a....	138	Taened gweinidogion..	478
'Rwy'n edrych arn....	615	Talodd Crist anfeidrol..	405
'Rwy'n edrych dros....	602	Tan fy maich yr wyf....	694
'Rwy'n gorwedd dan....	637	Tan y don yr wyf.....	822
'Rwy'n gwaeddi.....	577	Tarddu maes mae'r....	486
'Rwy'n gwel'd dir.....	537	Tarian gadarn yw.....	300
'Rwy'n gwel'd mai.....	521	Taw, f'enaid, nid.....	508
'Rwy'n gwel'd mai.....	535	Taw, f'ysbryd, paid....	520

MYNEGAL.

Tag wawriodd arnom..	274	Traethodd fy nghalon..	39
Teilwng yw'r Oen a....	239	Trafaelwyr ym i'r.....	506
Teithio'r wyf fynydd....	912	Tra fwy'n trigo'n yr....	792
Terfysgodd cenhedl....	114	Tra fwy'n tynu egwan..	960
Terfysgu'r wyf dan.....	498	Tra gallwyf byth	160
Ti, Arglwydd, a an.....	4	Tragwyddoldeb mawr..	837
Ti, Arglwydd, wyt.....	80	Tragwyddoldeb sydd...	1024
Ti, Arglwydd, yw.....	653	Tragwyddoldeb sy'n....	1024
Ti dy hunan all fy.....	354	Tragwyddol glod i'r....	235
Ti dy hunan wyf yn....	710	Tramwyaist o fy.....	627
Ti dy hunan juo'n....	746	Tra rhaid i mi.....	671
Ti dy hunan yw fy.....	778	Tra yn dy gwmi.....	522
Ti ddoliaist holl euog..	585	Trech fydd y rhai'n....	368
Ti dd'wedaist fod.....	591	Treuliwn ein bywyd....	417
Ti faddeuaist fil o.....	297	Trig gyda mi, fy Nuw..	499
Ti faddeuaist fil o.....	709	Trigolion byd a drout..	15
Ti, Farnwr byw a.....	615	Trist o dan fy mhwn....	763
Ti fuost farw, rhyf.....	157	Trodd fy nghariad.....	602
Ti, ffynon bywyd.....	560	Troes cysgod augeu....	187
Ti ffynon y goleu.....	232	Tro eto ngolwg at.....	526
Ti gai 'mywyd, ti.....	719	Trof fy llygaid oddi....	857
Ti gai'r enw a'r an.....	790	Trof fy wyneb i.....	827
Ti, Iesu, Frenin nef ...	631	Tro 'ngelynion yn eu...	136
Ti, Iesu, ydwyf oll.....	197	Trowch bechaduriaid...	1028
Ti, Iesu, yw ein.....	647	Trugaredd a gwir.....	244
Ti'm dygaist trwy.....	560	Trugaredd dod i mi....	39
Ti'm harweiniaist.....	833	Trugaredd Duw i'n....	47
Ti'm tynaist i o.....	575	Trugaredd, f'Arglwydd.	582
Ti'r Archoffeiriad.....	513	Trwy darth, trwy.....	956
Ti 'sgrifenaist gynt....	704	Trwy Dduw y syrth....	10
Ti sy'n addfedu.....	937	Trwy ffydd, dwy'n....	528
Tithau, fy nerth.....	15	Trwy ffydd, eheda.....	608
Tithau, O Arglwydd....	2	Trwy ffydd ehedog....	528
Ti wenaist arnaf yu....	499	Trwy ffydd fy ngob....	528
Ti wnaethost ddyn.....	6	Trwy ffydd mae.....	608
Ti wy'n 'mofyn, Argl..	831	Trwy ffydd 'rwy'n.....	598
Ti yu unig ydyw'n....	238	Trwy Grist a'i werth...	274
Ti yw fy ngrym.....	194	Trwy gynulleidfa ei....	60
Ti yw gwrthddrych....	291	Trwy ras 'rwyf Argl....	578
Ti yw 'Nhad, a thi.....	136	Trwy rinwedd nefol....	261
Tosturiol yw ein Duw..	1046	Trysorau mor glir.....	346
Torf fydd o angylion...	896	Trysorau na ddarf.....	154
Tori wnes fy addun....	708	Trysordy deddfau.....	360
Tor y rhwydau sydd....	694	Trysorwyd gras.....	102
Tosturi dwyfol fawr....	248	Trywanwyd, do, fy....	420
Tra, Arglwydd yn.....	353	Tuag ato mae wyn.....	917
Tra cafiwyf yfed ar....	198	Tua Salem euraidd....	792

MYNEGAL.

Tu hwnt i'r wybren....	176	Tyred, Ysbryd sanct... 690
T'wyned haul ar.....	473	U.
T'wyned heulwen.....	701	Uchder nefoedd yw ... 685
T'wysog bywyd.....	708	Uchelderau mawr ei.... 964
Tybygwn mod i 'n.....	147	Udgenwch weision.... 1023
Tybygwn pe bai.....	594	Uffern yn fy enaid..... 820
Tydi addewaist.....	349	Un arch a erchais..... 20
Tydi fo'm cymhorth....	611	Un golwg ar dy..... 656
Tydi, fy Arglwydd.....	117	Un hunanfodol ydyw... 118
Tydi, fy Nuw ei.....	653	Unlawn yw deddf..... 12
Tydi, fy Nuw, tydi....	536	Un llais, un swm..... 367
Tydi, fy unig Argl.....	552	Un olwg ar yr Iesu.... 1028
Tydi, O Dduw! dai....	69	Un sillaf ar y groes.... 388
Tydi wyt deilwng o....	939	Unwaith am byth..... 245
Tydi, yr unig Dduw....	1043	Un wedd disgwyl 86
Tydi yw Duw fy.....	32	Un wyt, fy Nuw..... 104
Tydi yw'r ffynon.....	553	Ust! fy mhlentyn..... 824
Ty' fy Nhad sy'n... ..	692	Uwch cyrhaedd pob.... 204
Tynaist dy lid oddi....	58	Uwch law terfynau.... 587
Tyn fy enaid o'i.....	474	Uwch meibion dynion.. 33
Tyn fy serchiadau'n....	602	Uwch nefol len mae.... 115
Tyn yr ofn hen o.....	764	Uwch pob rhyw..... 117
Tyr'd am hyny, Ffrynd.	702	Uwch y bryniau..... 767
Tyr'd am hyny Iesu....	735	W.
Tyr'd a'r awelon.....	509	Wedi bod yn hir..... 731
Tyr'd, Arglwydd.....	524	Wedi cefnu pob..... 824
Tyr'd, greadigaeth.....	778	Wedi dianc uwch..... 731
Tyr'd i fyny o'r aniai..	720	Wedi'm golchi oddi.... 855
Tyr'd, nefol g'lom.....	176	Weithiau bron yr..... 769
Tyr'd o'm blaen	794	Weithiau i ddinystyr... 62
Tyr'd, rho gerydd.....	130	Weithiau mae yn..... 752
Tyr'd, yr hwn wyt....	133	Wel, angen du, dy..... 147
Tyr'd Ysbryd Glan....	348	Wela'i neb o'm holl.... 827
Tyr'd, Ysbryd Glan....	1004	Wel anfon eirchion.... 200
Tyr'd, Ysbryd Glan tra.	349	Wel arno bo'm gol.. ... 339
Tyr'd, Ysbryd sanct....	595	Wel bellach af yn 635
Tyred, Arglwydd.....	736	Wel bellach awn yn.... 394
Tyred, Arglwydd, i'r....	712	Wel bellach boed i..... 334
Tyred, Arglwydd.....	130	Wel bellach, dechren... 410
Tyred, bellach o'r.....	710	Wel bellach, gystudd... 412
Tyred bellach, tyr'd....	783	Wel bellach, mi a..... 343
Tyred, f'enaid ar i.....	707	Wel bellach, tyr'd..... 645
Tyred, fy Ner, na.....	526	Wel cyfod, f'enaid..... 883
Tyred gyda mi trwy....	290	Wel cyn bo hir ni..... 871
Tyred, hyfryd foren....	747	Wel dacw'r Breniu.... 839
Tyred, Iesu, i'r an.....	716	Wel dacw'r ffordd..... 267
Tyred, Iesu, i'r ar.....	482	Wel dacw'r man .....
		151

MYNEGAL.

Wel dacw'r wlad.....	883	Wel f'enaïd weith.....	152
Wel dacw wawr yr.....	455	Wel finau'r eiddil.....	606
Wel deuwc'h tua'r.....	634	Wel ffowc'h ar ffwrst...	568
Wel deuwn yn y.....	267	Wel gyda'r henur.....	413
Wel dyma fel car.....	139	Wel Iesu garaf yn.....	515
Wel dyma f'enaïd.....	510	Wel minau bellach....	543
Wel dyma gyfoeth.....	212	Wel pwysaf arnat.....	619
Wel dyma oedfa.....	989	Wel tyred, dded.. ..	875
Wel dyma'r awr a.....	873	Wel tyred, f'enaïd.....	411
Wel dyma'r awr y.....	150	Wel weithian, cod.....	150
Wel dyma'r ceiriad....	567	Wel yf dy win a'th.....	373
Wel dyma'r Ceidwad...	255	Wel ynddo ymfrost....	167
Wel dyma'r Cyfail.....	181	Wrth daro'r Graig.....	143
Wel dyma'r dydd.....	1014	Wrth droi fy ngolwg...	162
Wel dyma'r eiddil.....	199	Wrth dy orsedd.....	712
Wel dyma'r gwrth.....	265	Wrth dy orse d di.....	735
Wel dyma'r lloches....	542	Wrth dy orsedd 'rwyf..	674
Wel dyma'r trysor.....	156	Wrth dy orsedd 'rwyf..	740
Wel dyma'r unig.....	199	Wrth dy orsedd 'rwyf..	756
Wel dyma'r unig.....	537	Wrth d'ystlys di, O....	161
Wel dyma'r Un sy'n....	239	Wrth dy ystlys.....	782
Wel dyma un, O!.....	197	Wrth ddrysau moddion	1003
Wel dyma wledd.....	421	Wrth edrych ar y.....	6
Wel dyna'r pryd y.....	470	Wrth edrych, Iesu.....	148
Wele cawsom y Mesiah.	318	Wrth feddwl am yr.....	527
Wele fod brodyr yn....	88	Wrth feddwl am y.....	639
Wele holl weision.....	89	Wrth fy nghuro gan...	750
Wele Iesu'r Pen.....	402	Wrth fyn'd trwy'r byd..	996
Wele lawn olwg.....	26	Wrth fyned trwy.....	515
Wele mae llygaid.....	96	Wrth fy ystlys hydd...	683
Wele mor ddymunol...	1013	Wrth gofio dichell.....	920
Wele'n dyfod ar y.....	863	Wrth gofio drachefn.. .	920
Wele'n sefyll rhwng....	311	Wrth gofio grym.....	851
Wele'r dydd yn.....	484	Wrth gofio'i ruddfan...	439
Wele'r Ganaan hyfryd..	322	Wrth gofio'r Jerusalem.	805
Wele'r llwybr hedd....	322	Wrth liny'n rhad fe....	574
Wele Sinai a.....	435	Wrth orphwys ar.....	277
Wele eto helpia.....	524	Wrth rai anheilwng...	936
Wele y plant a roir....	85	Wrth rydiau'r hen.....	996
Wele y truan a roes....	27	Wrth wel'd o'm blaen..	982
Wele f'enaïd bellach...	159	Wrth wel'd yr ang.....	852
Wel f'enaïd cerdd.....	457	Wrth weled y fyddin...	240
Wel f'enaïd, cod.....	145	Wrth y beddrod.....	681
Wel f'enaïd dos yn....	630	Wrth yr orsedd na'd....	889
Wel f'enaïd dos yn....	662	Wyf yma dan y.....	679
Wel f'enaïd gorfol.....	596	Wynneb siriol fy An....	724
Wel f'enaïd hed yn.....	872		

MYNEGAL.

Y.		Y mae dyfroedd.	789
Y baich oedd anoddefol.	426	Y mae genyf bleser.	778
Y baich sydd arnaf.	585	Y mae gorphwysfa.	934
Y baradwys af iddi.	806	Y mae gwagedd.	908
Y Bugail mwyn.	144	Y mae gwedd dy.	300
Y bustl chwervw gafodd.	965	Y mae gwres y dydd.	753
Y bywyd wyf yn.	525	Y mae hapusrwydd.	156
Y canol fur a ddaeth.	483	Y mae heddyw nef.	489
Y Ceidwad cu.	419	Y mae hiraeth yn.	828
Y clod a'r gogon.	802	Y mae hiraeth yn.	780
Y cwbl feddaf oll.	210	Y mae lluoedd Phar.	781
Y cyfan wedi rhoi.	843	Y mae meddwl sm.	285
Y cyflawn a fiod.	64	Y mae nefoedd yn.	702
Y cyfoeth i mi.	647	Y mae ofn yn fy.	766
Y cysur i gyd.	342	Y mae'r dyddiau'n.	485
Y dwylaw wnaeth.	150	Y mae'r heulwen.	853
Y dydd y gelwais.	92	Y mae rhinwedd.	444
Y dydd y rhedai.	54	Y mae'r oriau yn.	853
Y ddaear fud roi'r.	420	Y mae syched ac.	753
Y ddaear oll ofned.	25	Y mae tosturi fel y.	994
Y fan bost ti, fy.	632	Y mae trysorau.	198
Y fan bydd terfyn.	873	Y mae Un, uwch.	319
Yfasom win fel per.	417	Y mae yn y gair.	749
Y ffordd yr aeth.	405	Y mae yr Argl. gyda.	35
Y ffynon loyw.	356	Y manna pur ar.	634
Y ffynon loyw hyn.	257	Y man boch di fy.	112
Y gair melusa' er.	648	Yma rhed yr afon.	289
Y geiriau oll i gyd.	662	Yma tardd cyflawnder. .	315
Y goleuni sy'n ninas. .	918	Ymdeithydd wy'n.	816
Y gwanaf wyf a'r.	519	Ymdrechodd hardd.	1026
Y gwan mae'n gryf.	448	Ymdrechu wnawn.	506
Y gwaredig. canent.	71	Ymddangos mae yr.	883
Y gwin Sydd yno.	885	Ymddarostwngwn dan. .	938
Y Gŵr fu ar Galfaria. .	1021	Ymddifyraf wrth.	795
Y Gŵr a fu gynt o.	951	Ymddiriedaf yn dy.	770
Y gwylwyr roddent.	1015	Ymddyrrcha, Dduw.	41
Y llen Sy rhyngwy.	613	Y Meichiau aeth yn.	273
Y Llew o lwyth.	336	Y Meichiau a wel.	492
Yma cewch wel'd.	421	Ymfrostiaf ynddo.	270
Yma cewch chwi.	438	Ymgrymaf mwy dan. .	103
Ymadaw wnaif â'r.	888	Ymgrymaf tua'th.	92
Ymadewch fy ofn.	689	Ymgrym'd pawb i.	269
Yma dymunwn.	204	Y'mlaen, ymlaen chwi. .	990
Y mae anghredin.	774	Ymneillduwch beth.	779
Y mae arnaf fil o.	676	Y moroedd mawr.	150
Y mae aroglau pur.	586	Ymroddwch yn ddiball. .	1052
Y mae cyfoeth a.	134	Ymwel, Arglwydd.	688

MYNEGAL.

Y mynydd mawr.....	426	Yn mhob rhyw.....	206
Yna bydd gap y.....	34	Yn mlaen mi deith.....	609
Yna eu gward.....	71	Yn mlaen yr awn.....	580
Yna pan y delo.....	1012	Yn mlaen yr awn dan... 1039	
Yn awr, Addiwyn.....	464	Yn mynwes glyd yr....	574
Yn awr hen deulu'r....	396	Yn mysg gelynton.....	982
Yn awr mae'r adar....	641	Yn Nuw fy nghalon....	933
Yn awr 'rwy'n gor.....	619	Yn Nuw ymddiried....	393
Yn awr Sancteidd.....	895	Yn Nuw yn unig.....	43
Yna y cofw'n Ddaw....	54	Yn nydd dy nerth.....	73
Yna yr af at allor.....	32	Yn nyfnder dŵr a.....	659
Yn babel y bydd.....	345	Yn nyfnder pob.....	274
Yn bryso at ei.....	499	Yn nyfnder pob.....	536
Yn d'unig enw di y....	60	Yn nyfnder profed.....	598
Yn dy glwyfau y.....	284	Yn nyfnder t'wyll.....	270
Yn dy gyfamod.....	577	Yno boed fy mwyd....	274
Yn dy haeddiant.....	282	Yno caf dderchafu'r...	902
Yn dysgwyl wrtho ef... 1046		Yno caf fi ddechreu...	687
Yn dy waith y mae.....	1023	Yno caf fi ddweyd....	733
Yn ddistaw diagwyl....	508	Yno cawn orchfygu....	752
Ynddo'i hunan mae....	324	Yno derfydd fy.....	671
Ynddo mae afon.....	298	Yno erys fy nedwydd..	899
Ynddo'n unig 'rwy'n... 129		Y noeth, y tlawd.	366
Yn Eden, cofaf.....	182	Yno gwna dy drig.....	746
Y nef ei hun yw'r.....	106	Yno llenwir fy ny.....	899
Yn eigion môr mae....	54	Yno mae dy hen.....	861
Yn ei ryfeloedd.....	266	Yno mae fy holl.....	906
Yn eithaf grym y.....	654	Yno mae fy mwyd....	729
Y newydd taened.....	1037	Yno mi gaf yfed.....	908
Yn ewyllysgar pwy a... 1937		Yno'r af i 'mofyn.....	445
Yn foreu iawn diwall... 62		Y nosweithiau hir.....	487
Yn fuan, tyr'd, fy.....	170	Ynot gobeithiai'n.....	14
Yn fynych, fynych.....	524	Ynot mae fy iach.....	742
Yn gorphwys yn y.....	579	Yno y derfydd.....	871
Yn nghanol cyfyng....	165	Yn Peniel 'rwyf fy.....	529
Yn nglyn wylofain.....	640	Yn rawwin ar y.....	277
Yn ngweledig, nef.....	537	Yn rhad 'rwy'n cael....	140
Yn ngwyneb deddf....	385	Yn rhad 'Rwy'n dis....	614
Yn holl drallodau.....	314	Yn rhad y oes, yn.....	532
Yn holltau'r Graig.....	173	Yn rhad y mae'n.....	140
Yn Judah ac yn Israel.. 53		Yn rhad yr ethol.....	140
Yn lle cario corph.....	902	Yn uchel fry ar fryn... 267	
Yn mha le y ceir.....	319	Yn unig yn yr Argl....	36
Yn mhen rhyw oes.....	516	Yn wir yn wir.....	841
Yn mhilith cwmp.....	331	Yn wyneb gorth.....	669
Yn mhilith holl ryf....	211	Yn wyneb nŵern.....	652
Yn mhilith plant.....	565	Yn y boreu'r wyf.	750

MYNEGAL

Yn y bywyd byth a.....	308	Yr holl frenhiniaeth....	491
Yn y deml gydag Anna.	991	Yr holl greadigaeth....	443
Yn y dyfroedd.....	858	Yr holl gyfoethog.....	127
Yn y ffynon hon.....	742	Yr hwn a rodia'n.....	9
Yn y ffwrnes danlyd...	831	Yr hwn sydd isel yn....	9
Yn y man bost ti.....	132	Yr hwn sy'n codl'r.....	75
Yn y rhyfel mi ar.....	684	Yr hwn sy'n ffydd.....	841
Y penaf drysor.....	178	Yr hwn sy'n gwrando..	1047
Y pendeigion o'r.....	48	Yr hwn sy'n madd.....	68
Y pererinion glew.....	505	Yr hwn wnaeth.....	91
Y plant a wasanaethant.	369	Yr hwn y boreu.....	62
Y plant a wasanaethaut.	1059	Y rhyfel o'n hochr.....	806
Yr aberth mawr fu.....	196	Yr hynod Graig, ein....	173
Yr afon a lifodd.....	334	Yr iachawdwriaeth....	370
Yr afon fawr o.....	181	Yr lawn a dalwyd.....	222
Yr Arglwydd â'i dde....	89	Yr Iesu a deyrnasa....	451
Yr Arglwydd a'm car...	139	Yr Iesu yn ddilai.....	341
Yr Arglwydd ar dy.....	73	Yr Ión a'th geldw.....	82
Yr Arglwydd arno.....	77	Yr ochr draw i'r.....	559
Yr Arglwydd a wnaeth.	74	Yr Oen aeth dan.....	614
Yr Arglwydd biau'r....	17	Yr Oen a laddwyd.....	155
Yr Arglwydd clybu.....	5	Yr Oen sydd ar yr.....	873
Yr Arglwydd dyng.....	73	Yr uchel gân fydd.....	189
Yr Arglwydd gogon....	70	Yr unwedd ag y.....	31
Yr Argl. sydd un.....	18	Yr wyf bron a.....	788
Yr Argl. sydd yr.....	127	Yr wyf yn dyfod.....	954
Yr Argl. yn teyrn.....	97	Yr wyf yn gorwedd.....	582
Yr Argl. yn wis.....	10	Yr wyt yn fwy na'r...t..	661
Yr Argl. yw fy ngoleu..	20	Yr wyt yughylch.....	93
Yr Argl. yw fy Mugail..	16	Yr y'm yn disgwyl yn..	1036
Yr awyr sy'n dyfod....	140	Yr y'm yn meiddio....	938
Yr ebyrth oll er.....	186	Y Sabboth, gwyl.....	934
Yr enaid sydd yn.....	963	Y saint o'i gylch.....	176
Y rhai a ânt mewn.....	72	Y sawl a drigo doed....	63
Y rhai a blanwyd.....	64	Y sawl a edrych.....	27
Y rhai a'i canlyn.....	921	Y sawl a'th gaffo.....	558
Y rhai a 'mddried.....	4	Y sawl ni rodia.....	1
Y rhai bwrcasodd.....	368	Y sawl sydd deilwng...	24
Y rhai'n a'u had oll....	15	Ysbrydoedd rhai.....	332
Y rhai o dan dy.....	372	Ysbryd y Tad a'r.....	350
Y rhai sy'n cadw'th....	591	Ystyria hefyd y.....	29
Y rhai sy'n ofni'r.....	77	Y tanllyd gledd.....	416
Y rhai yn berffaith....	249	Y tir dymunol.....	801
Yr haul, a'r llenad.....	98	Y tŷ nid adeilado'r....	85
Yr haul g'wilyddia....	869		
Yr hoelion geirwou....	428		
Yr holl broffwydi.....	216		

INDEX TO ENGLISH HYMNS.

	NO.		NO.
A guilty, weak, and.....	5	For food, he gives.....	27
Alas! from such a.....	30	For mercies, count.....	30
All hail the power.....	2	For thou, within no,....	3
All that remains for.....	18	From all that dwell.....	42
All things living.....	33	From Greenland's.....	44
Angels, assist our.....	4	Great Prophet of.....	16
A thousand ages in.....	32	Great Redeemer.....	37
Before Jehovah's.....	1	Guide me, O! thou.....	23
Before the hills in.....	32	Hark the glad!.....	8
Behold the throne.....	21	Hark! the herald.....	9
Beyond my utmost.....	21	Hark! the voice.....	7
Bold shall I stand.....	15	Hear what the.....	23
Break off your tears.....	11	He comes the broken....	8
Buried in sorrow.....	6	He comes the prisoners..	8
But there's a voice.....	5	He dies! the Friend....	11
Can we, whose.....	44	He hath, with a.....	33
Cheer our despond.....	19	Here consecrated.....	41
Christ by highest.....	9	Here I raise my.....	31
Christ, the Lord, is.....	12	Here may the wretched..	40
Clasped in my.....	35	Here may we prove.....	3
Come, Desire of.....	9	Here's love and.....	11
Come, Holy Spirit.....	19	Here the Redeemer.....	40
Come, Holy Spirit.....	20	His covenant with.....	34
Come, Holy Spirit.....	20	His sovereign power....	1
Come, thou fount.....	31	How sad our state.....	5
Convince us of our.....	19	How sweet the.....	14
Could we but climb.....	36	In a dungeon deep.....	7
Crown him, ye.....	2	In thy presence we.....	22
Dear Lord! aud.....	20	It makes the wound.....	14
Dear name! the.....	14	Jesus invites his.....	27
Dear Shepherd.....	3	Jesus is all my.....	18
Death cannot make.....	35	Jesus, lead us with.....	22
Dismiss us with thy.....	46	Jesus, my great.....	16
Divine Instructor.....	40	Jesus, my Shepherd....	14
Down from the.....	4	Jesus, the vision of.....	35
Eternal are thy.....	42	Jesus, thou art all.....	17
Far from this.....	38	Jesus, thy blood.....	15
Father of mercies.....	40	Jesus, where'er thy.....	3
Fix, O Lord! a tent.....	26	Join all the.....	16
Fly abroad, thou.....	43	Joyful, all ye nations....	9
Forbid it, Lord.....	10	Just as I am—and.....	24

INDEX TO ENGLISH HYMNS.

Just as I am— poor.....	24	Show us that loving.....	19
Just as I am—though....	24	So all my doubts.....	18
Just as I am—thou.....	24	Sweet the moments.....	29
Just as I am—thy.....	24	Teach me to live.....	21
Just as I am—with.....	24	That rich atoning.....	21
Kingdoms wide.....	63	The best return for.....	30
Laden with guilt.....	41	The cause was love.....	28
Lay up his sacred.....	47	The cross! the cross.....	28
Let all our powers.....	27	There everlasting.....	36
Let every kindred.....	2	There is a land of.....	36
Let the Indian, let.....	43	The volume of my.....	41
Let us then with.....	33	They die in Jesus.....	38
Let us with a glad.....	33	Thine image, Lord.....	21
Lives again our.....	12	This is the field.....	41
Look, how we grovel....	20	This is the judge.....	41
Love and grief my.....	29	This spotles robe.....	15
Love's redeeming.....	12	Though we are.....	46
May the glorious.....	43	Through the desert.....	22
May the grace of.....	45	Thus, teach me.....	34
Mild, he lays his.....	9	Till then I would.....	14
My dear Almighty.....	16	Time, like an ever.....	32
My soul obeys the.....	5	'Tis thine to cleanse....	19
Nothing in my hand....	13	To praise the ever.....	34
Not the labours of.....	13	To the dear fountain ...	5
O! could we make.....	36	Truly blessed is.....	29
O'er those gloomy.....	43	Under the shadow.....	32
O! for a strong.....	39	Vain the stone, the.....	12
O! for this let men.....	7	Velled in flesh the.....	9
O! for this love.....	4	Waft, waft, ye.....	44
O! happy, sweeter.....	18	Weak is the effort.....	14
O! let the dead.....	15	We'll crowd thy.....	1
O! may these heavenly..	40	Well-pleased the.....	34
O! may thy counsel....	41	Were the whole.....	10
Once more, before.....	47	What kind endear.....	16
O! that with yonder....	2	What though the.....	44
O! to grace how.....	31	What wondrous.....	28
Our God, our help.....	32	What from the.....	15
Our God, our help.....	32	When I survey the.....	10
Our glad Hosannas.....	8	When I tread the.....	23
O! what folly!.....	37	While I draw this.....	13
Plunged in a gulf.....	4	Why should cruel.....	25
Praise God from.....	48	Wide as the world.....	1
Revive our drooping....	19	Will not an old.....	37
Rock of Ages, cleft.... :	13	With pitying eyes.....	4
Salvation! let the.....	6	Ye saints redeemed.....	2
Salvation! O! the.....	6	Yet, this acknowledge... :	30
See from his head.....	10		

15.072
ymnau y Methodistiaid Calfin
er Library 006888260

2044 080 769 979